

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Těšínský kalendář : na obyčejný rok ...

Liczba stron oryginału

286

Liczba plików skanów

286

Liczba plików publikacji

289

Sygnatura/numer zespołu

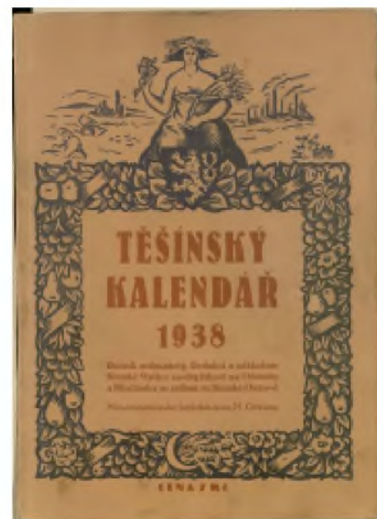
CZ II 00730

Data wydania oryginału

1938

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków PW Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

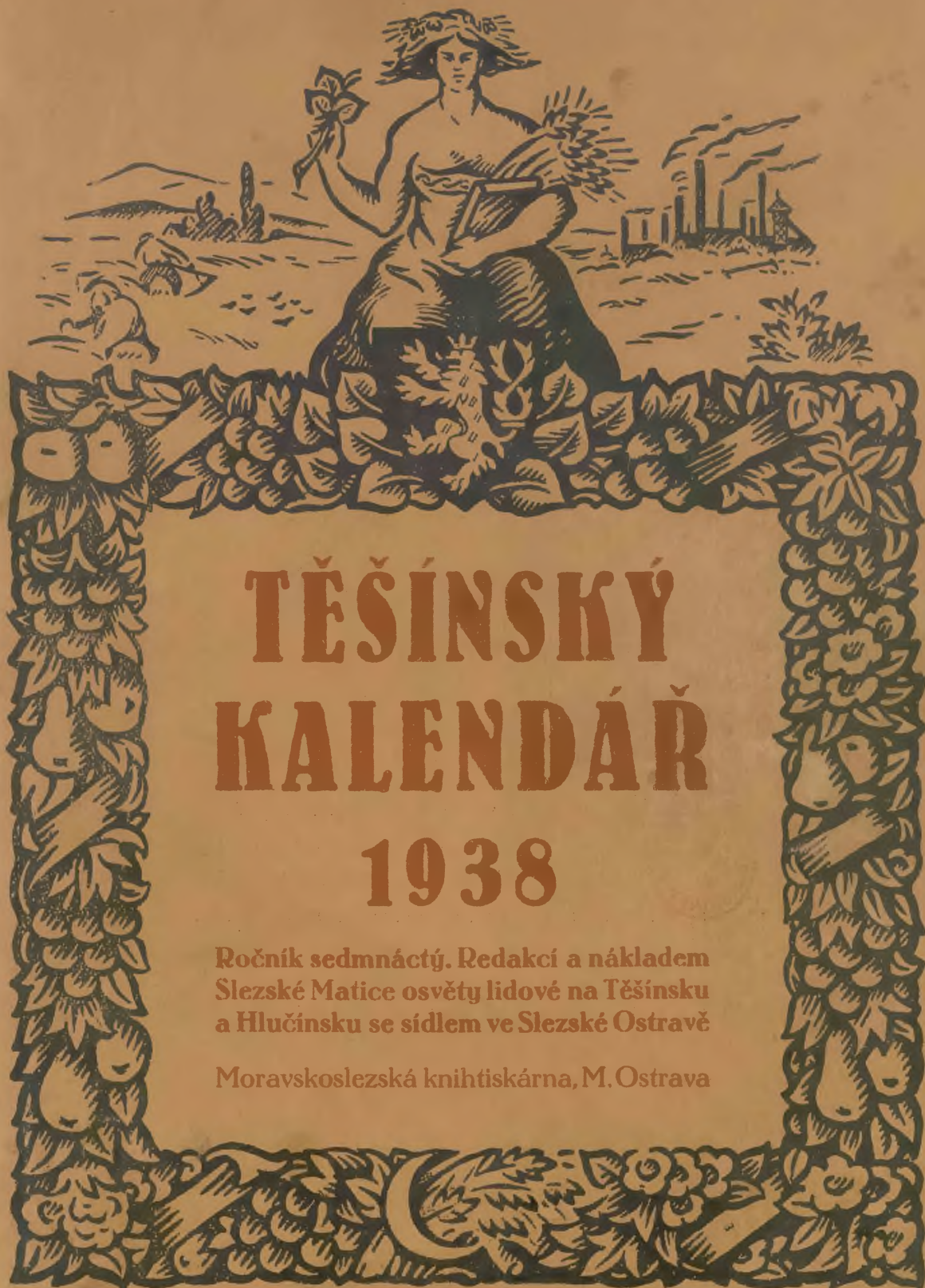

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

TĚŠÍNSKÝ KALENDÁŘ 1938

Ročník sedmnáctý. Redakcí a nákladem
Slezské Matice osvěty lidové na Těšínku
a Hlučínsku se sídlem ve Slezské Ostravě

Moravskoslezská knihtiskárna, M. Ostrava

CENA 7 Kč

Lepší malé úspory než žádné!

Městská spořitelna

ve Slezské Ostravě

Smluvní svépomocný ústav slezského hasičstva

První česká vzájemná pojišťovna (zal. r. 1827)

filiálka v Opavě, Ofická ul. č. 1, Hasičský dům

poskytuje slezskému hasičstvu ze všech pojištění, získaných
ve Slezsku, zvláštní odměnu, dosahující ročně 60-70.000,- Kč

Uzávěrem pojištění u tohoto ústavu prospějete slezskému hasičstvu

Dámské látky a módní zboží kupujte u fy

ANT. SUCHARDA

v Českém Těšíně, Saská kupa

Zůstaňte věrni Těšínsku!

Kupujte u firmy

Albin

Chamrad

Orlová

LÁTKY - HEDVÁBÍ - KOBERCE

Pro rychlou, čistou a pohodlnou přípravu snídaně nebo večere je velmi vhodný

elektrický vaříč

Můžete jej objednat u našeho zaměstnance
Obvodové správy MŠE

MORAVSKOSLEZSKÉ ELEKTRÁRNY akc. spol.
Moravská Ostrava, Opavská 87, telefon 24.46

710178

C.00233411

Akciová společnost drobových lomů

GEISLER & SRNA

▼ MOR. OSTRAVĚ. - Telefon 23.02

železný, pomníkovaný, železný všech druhů, pramá štěřečky na asfaltování a dehtování

Lomy modré droby
a žulové lomy. —
Kámen dlažební,
stavební, štětový,

Vyrábí šlechtěné omítky a
umělý kámen „GEISLEROLIT“
nepřekonatelné jakosti,
osvědčené po dlouhá léta

Dobrého železáře hledáte? Poradíme Vám:

pro

sporáky osvědčené výroby,
kamna pro každý byt a domácnost,
nástroje pro všechna řemesla,

kování pro stavbu i nábytek,
barvy, fermež, oleje, stavebniny vůbec,
všechno, co dům a kuchyně potřebuje,

Navštivte -

dopíše -

telefonujte

čís. 148 - Místek

My k svému
a náš pro nás!

Fr. Janáček

železář v Místku,
na konci podloubí

Karvinské pivo

známka znalců

Nádražní restaurace v Karvinné

Výborná domácí kuchyně. Karvinské
a pilsenské pivo. Tuzemské i cizí vína.

Náj. Štěpána Kubáska vdova

Provádíme všechny

práce strojnické a sle-
várenské i opravy strojů
dobře, rychle a levně

Strojirna a slevárna

J. KROULÍK A SPOL.

Mor. Ostrava III. - Mariánské Hory

ING ALFRED JURNEČKA

ředitel opr. civilní inženýr stavební a stavitel

Projektuje a provádí veškeré práce inženýrské a stavitelské
Mor. Ostrava III. - Mar. Hory

TRIDA PŘEMYSLOVCŮ 21. - TELEFON Č. 932.80

Doporučujeme

DROGERII

Franí. LACINA v Třinci

Nejlepší
nákupní pramen

S. Beniš, PRAHA-VIHOHRADY,
AMERICKÁ ULICE 339.

Levné české peří!

1 kilo šedé, do bré polo-
drané peří 12 Kč,
polobílé drané 15 Kč, bílé pra-
chovité drané peří 20, 25, 30, 40
Kč; jemné poloprachové drané
peří 50, 60 a 70 Kč. - Bílé, pracho-
vité, nedrané 18, 26, 36 Kč.
Hotové plněné peříny z hu-
ctkané sypkoviny, dobré plnění,
60, 80, 100, 120, 160 a 190 Kč. Pod-
hlavnice 20, 26, 38, 48 a 60 Kč.
Zásilky na dobírku, výměna do-
volena neb peníze zpět. Obširný
ceník. Vzorky zdarma.

JINDŘICH WEBER

Mor. Ostrava, Třída 28. října 4

TELEFON ČÍSLO 44.28

Zastoupení psacích strojů „Conti-
nental“. Provádí veškeré opravy
kancelářských strojů a fotoaparátů

Městská lékárna

» **U ANDĚLA** «

V JABLUNKOVĚ

Ph. Mr. J. Kučera

**Knih tiskárna
Knihkupectví
Papírnickví
Knihatství**

Veškeré druhy tiskopisů
za mírné ceny

R. PLOSCHEK
JABLUNKOV, TĚŠÍNSKO

Josef Eisenberg a spol.

Český Těšín, Nádražní tř. 7
telefon číslo 70

d o d á v á:
úplná kuchyňská zaříze-
ní, barvy, laky, veškerý
stavební materiál, speci-
ální zahradnická náčiní,
baterie

Továrni sklad:

Stáložárna kamna
MUSGRAVES

Železný a mosazný
nábytek

Všechny tiskopisy pro
obchod, spolky, úřady

LIDOTISK

MOR. OSTRAVA,
Strassmannova ulice - Telefon 21.41

Zboží módní, konfekční a koberce

JOSEF SLADKÝ, Opava

Mezi trhy čis. 15 — Telefon čis. 589

Látky, hedvábí, prádlo, pletené zboží, punčochy, rukavice, deštníky

koupíte dobře za levné ceny u firmy

M. Steinbrennerová, Hlučín, Opavská 712

Pro Jarní a zimní sezonu dámské pláště Sklad firmy Jos. Sladký, Opava

Veškerý školní
nábytek
dále kuchyňský,
do ložnic atd. vyrábí

Oldřich HONĚK

Provádí
stavby

Rozpočty a rada
na požádání

Peříkovice, Hlučínsko

Přípravy pro modistky **Josef Chytilík** (dříve la. Wolf) Výroba umělých květin
Mor. Ostrava, Dlouhá ul. 22, tel. 22.65

ARCHITEKTI Kolář & Rubý STAVITELÉ

Mor. Ostrava, Křížikova ul. 9

Projekční kancelář. Provádění pozemních, průmyslových a monumentálních staveb.
Železobeton. — Telefon čis. 35.07

Chcete-li být v budoucnosti silní, klidní a spokojeni, nenechávejte ležet peníze ladem doma.

Připravujete sebe o úroky a podlamujete hospodářství.

Svěťte své peníze **OBČANSKÉ ZÁLOŽNĚ VE SLEZSKÉ OSTRAVĚ** Úřadovny ve vlastním domě naproti mostu.

Svěťte i své jiné peněžní záležitosti jediné hranicářské záložně, která již přes 40 let pracuje ku povznesení zdejšího lidu a kraje.

Vklady občanů Kč 12.000.000.- — Úřední hodiny denně, mimo neděle. — Reserv Kč 2.500.000.-

Venkovským vkladatelům, kteří hodlají ukládati, zašleme na požádání složenky. — Pošt. spoř. Praha čis. 67.965, Brno čis. 104.111.

Norma

nezničitelné smaltované nádobí

R. POSTELBERG

FRÝDLANT nad Ostravicí.

JÍZDNÍ KOLA, součástky
též na splátky u firmy
Opravy rychle a levně

Anna POTYSZOVÁ

LAZY, číslo 448

TANKOVACÍ STANICE NA SVÍTIPLYN

skládající se :

z vysokotl. kompresorového zařízení,
zásobníkové baterie a napájecí stanice
na svítiplyn

PRO POHON AUT

a pro dodávání plynu domům nepři-
pojeným na plynovou síť

VÍTKOVICKÉ ŽELEZÁŘNY

Ústřední ředitelství a ústřední prodejní kancelář :
MORAVSKÁ OSTRAVA 10
PRAŽSKÁ KANCELÁŘ: PRAHA II., BŘEDOVSKÁ 9

„WIZUB“

cihelna a betonářský závod Jana Wilczka ve Št. Ostravě,
závod v Muglinově u Hrušova n. O.,

dodává prvotřídní strojové cihly veškerých formátů, duté blo-
kové cihly »Hexa«, dále podle patentovaného způsobu zho-
tovené betonové duté plotny pro obytné a průmyslové stavby,
betonové duté překlady na okna a dveře, pemzové stavební
tvárnice »Tebet«, hydr. na 160 atm. lisované chodníkové
dlaždice z čedičového, žulového a křemenného betonu, brou-
šené i nebroušené, chodníkové okrajníky, pórovité desky pro
mezistěny a k izolování střech, římsové plotny, dlaždice z u-
mělého kamene a dlaždice »SIO«, šlechtěnou a kamennou
omítku „Wizomit“, „Švendilator“ - patentované be-
tonové komínové násadce, komínová dvířka, „OMS“ čistící
studně a ostatní betonové zboží

Výbavy pro novorozeňata
a střížní zboží všeho druhu

M. Chovancová
Frýdek, Hluboká 19

Veškeré stavební
práce provádí
solidně

fa

František Filipec

zednický a tesařský mistr
v Dol. Tošanovicích,
p. Hnojník

Občanská záložna v Lazech,

zapsané společenstvo s ručením obmezeným, založena r. 1897, přijímá vklady a úrokuje tyto podle zákona. Poskytuje zápůjčky na směnky a hypotéky za výhodných podmínek. Půjčuje bezplatně sířádanky. Zachovává přísné úřední tajemství a podléhá revisi prováděné Jednotou založen v Preze. Úroky připisují se pololetně. Úřaduje denně mimo neděle a svátky 8—12, 2—4, v soboty 8—13. Telefon č. 5. ● Účet p. sp. Praha 18.100

Hotel AVION

JOSEF PLOTICA

Nový Bohumín

Masarykovo náměstí Telefon číslo 225

Cizinecké pokoje

ODĚVY

pánské všeho
druhu v nejjem-
nějším provedení
za mírné ceny
zhotoví Vám

J. Lojda, Lazy 19

krejčovský závod - sklad látek. Telefon 6

Prádlo

všeho druhu pere, mandluje, žehlí
BOHUSLAV HELVÍN V LAZÍCH
elektrická prádelna, žehlírna a mandlovna

Doporučujeme **RESTAURACI „U HLAVNÍ JÁMY“ v Lazích**

Teplá a studená jídla v každé době. Ostravské a plzeňské pivo. ● **Nál. Jos. Burlan**

Pečivo

všeho druhu a chutný
režný chleba dodá Vám
vždy čerstvé

strojn
pekárna

JOS. VAŠUT
Lazy (u Hlavní jámy).

Jedinečné léčebné lázně pro Ostravsko

v Nemocenské pojišťovně soukromých úředníků a zřízenců
v Moravské Ostravě, Sokolská třída 7

Nedostižné léčení bahenními zábaly orig. píšťanským
bahnem - pára - horký vzduch - světelná lázeň - vodo-
léčba - masáže - lázně uhličitě - jodové - sirně - sedací
koupele - sprchy - pedikura

Otevřeno denně od 8 - 18 hod.

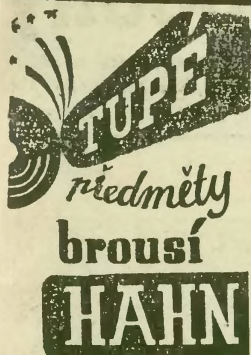
Pro muže: úterý, čtvrtek, sobota a neděle dopol.
pro ženy: pondělí, středa, pátek.

Lázně jsou přístupny všem soukromníkům i členům nemocenských
pojišťoven a léčebných fondů, jimž jsou poskytovány slevy na procedurách

BRATŘI ŠPAČKOVÉ

provádějí veškeré stavitelské a inženýrské práce. Telefon 23.85

stavitel a úř. aut. civ. inženýr
ve Sl. Ostravě

OPAVA - Horní nám. č. 19,
MORAVSKÁ OSTRAVA - UL. 28. října 98-30

KUPUJTE

domácí
výrobky!

Podporujte

naše

obchodníky

a živnostníky!

VKLADY výhodně úrokuje
ÚVĚRY kulantně poskytuje

MORAVSKÁ BANKA

ODBOČKA V MOR. OSTRAVĚ

roh Zámecké a Purkyňovy ulice,

provádí veškeré bankovní obchody. Vadia, kauce,
eskont směnek, kup a prodej cenných papírů.
Úhrady do ciziny, valuty, devisy. Obráťte se s dů-
věrou na MORAVSKOU BANKU, dostane se
Vám ochotně a bezplatně informací ve všech Va-
šich peněžních záležitostech a budete obslouženi
k Vaší naprosté spokojenosti.

PENÍZE bezpečně uložíte u **OBČANSKÉ ZÁLOŽNY**
VE VÍTKOVICÍCH ←

Vinárna PRAHA - Josef Fryščák, Mor. Ostrava, Zámecká ulice

Doporučuje se a jest spolehlivý pramen k nákupu přírodního vína. Posnídávky, obědy, večere

Obchod smíšeným,
lahůdkářským
a střížním zbožím

Martin Mička

Sl. Ostrava-Hranečnick Telefon 840.10

Naše nejlepší reklama: CENA, VÁHA, OBSLUHA

Doporučujeme tyto firmy a podniky na Hlučinsku

Přijdete-li do **Hlučina**, neopomíňte navštívit známou

RESTAURACI P. KUCHARĚ V HLUČÍNĚ

Chutná domácí kuchyně. Pivo Českého akc. pivovaru. – Kino „Avion“.

RADIO T. CZERNOTTA Jízdní kola
přístroje a součástky též na splátky **HLUČÍN** a součástky

HODINY-ZLATO-OPTIKA Výhodný nákup u firmy
Karel **KORZISTKA**, Hlučín. Veškeré správy odborně, rychle a levně

Dámské a pánské **oděvy** dle míry vkusně a levně zhotoví Vám **H. ZIMMER**
krejčovství. Hlučín

Školní a kancelářské potřeby

všeho druhu dobře koupíte v I. českém knihkupectví a papírnictví

Bohumil Dybel, Hlučín, náměstí, filiálka u nádr.

Městská lékárna Ph. Mr. A. Sobotty

v Hlučíně, náměstí doporučuje svůj bohatý sklad všech léků, medicínálních vín, minerálních vod, kosmetických prostředků, mýdel, koňaků, parfumů atd.
Expeduje recepty všech nemocenských pokladen a léčebného fondu státních a veřej. zaměstnanců

Mlasovací lístek.

Nejvíce se mi líbil článek:

Nejméně se mi líbil článek:

V kalendáři na rok 1939 by mělo být:

V kalendáři na rok 1939 by nemělo být:

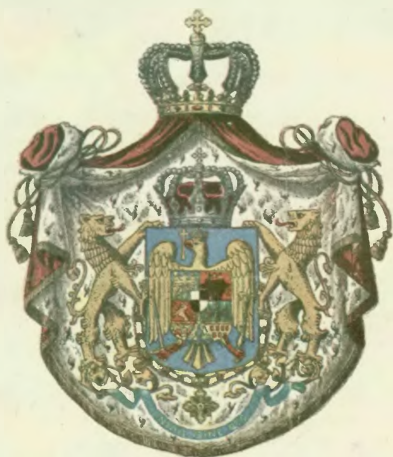
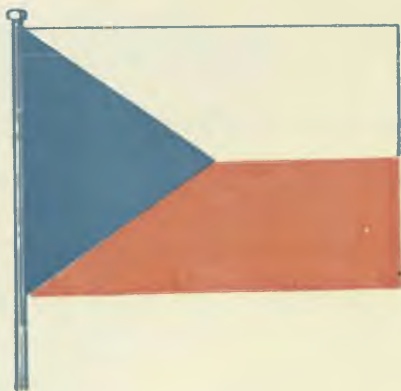
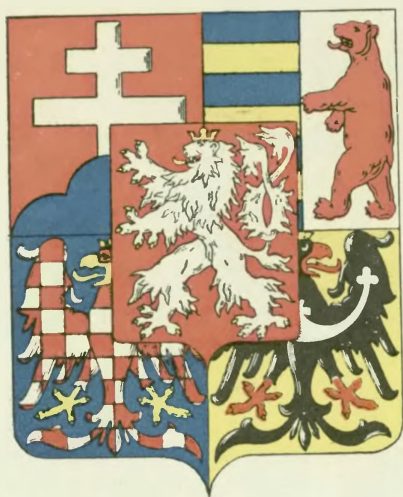
Poznámky k obrázkům:

Připomínky:

Čitelný podpis a přesná adresa:

Vyplňte, odsřihněte a zašlete na adresu: **Redakční rada Těšinského kalendáře,**
do rukou prof. Václava Plachta v Českém Těšíně.

Státní znaky a vlajky Malé dohody
1. Československý, 2. Jugoslávský, 3. Rumunský

TĚŠÍNSKÝ KALENDÁŘ

na obyčejný rok

1938

Redakci a nákladem Slezské Matice osvěty
lidové na Těšinsku a Hlučínsku sídlem ve
Slezské Ostravě. — Tiskla Moravskoslezská
knihhtiskárna v Mor. Ostravě, Třída čsl. legií.

ROČNÍ KALENDÁŘ.

Vládce roku 1938 jest Jupiter (Kralomoc).

Planeta Jupiter, největší těleso po Slunci v naší planetární soustavě, je tak velká, že by bylo možno z ní udělati asi 1300 koulí tak velikých jako Země, při čemž by každá z těchto koulí vážila pouze $\frac{1}{4}$ Země. Ve srovnání se Sluncem má Jupiter asi $\frac{1}{1047}$ hmoty Slunce a $\frac{1}{1308}$ jeho objemu. Gravitační přitažlivost na Jupiteru je více než $2\frac{1}{2}$ krát tak velká jako na povrchu Země. Tím je způsobeno, že si Jupiter udržel hojnou, hustou a mračnovitou atmosféru, která vzhledem k nízkým teplotám, panujícím na Jupiteru, je tvořena plyny vroucími při velice nízkých teplotách. Teplo dodávané Sluncem Jupiteru, stačí ohřátí jeho povrch pouze na teplotu ležící asi 150° C pod bodem mrazu.

Poněvadž se Jupiter velice rychle otáčí kolem své osy (jedna otáčka za méně než 10 h), získal Jupiter tak veliké sploštění, že jeho průměr osový je o $\frac{1}{15}$ kratší průměru rovníkového. Vlivem tohoto rychlého otáčení se Jupitera seskupila se mračna jeho at-

mosféry do pruhů rovnoběžných s rovníkem, které lze i menšími dalekohledy snadno spatřiti. Jupiter má 9 družic, z nichž největší čtyři objevené r. 1610 Galileim a Mariusem můžeme spatřiti i dobrým triedrem.

Dráha Jupitera kolem Slunce se skoro neliší od kružnice (výstřednost 0.0484 a leží v rovině nepatrně skloněné ($1\frac{1}{3}^{\circ}$) k rovině dráhy zemské. Průměr dráhy Jupiterovy je 5.2krát větší než průměr dráhy zemské, takže světlo, letící prostorem 300.000 km za 1 vteřinu, potřebuje přibližně $\frac{3}{4}$ hodiny k tomu, aby dospělo se Slunce k Jupiteru.

Době 11 let a 315 dní, kterou Jupiter potřebuje k tomu, aby v prostoru oběhl ve své dráze jednou kolem Slunce vzhledem ke hvězdám, říkáme oběh hvězdný, vedle kterého známe ještě oběh synodický 1 rok a $33\frac{2}{3}$ dne, t. j. průměrnou dobu mezi dvěma po sobě jdoucími konjunkcemi Jupitera se Sluncem.

Letopočet.

Rok 1938 jest rokem:	
7446—7447	byzantské éry,
6651	juliánské periody,
5892	od stvoření světa podle Scaligera,
5698—5699	od stvoř. světa dle počtu židov.,
2591	od založení Říma,
1983	od juliánské opravy kalendáře,
356	od opr. kalendáře Řehořem XIII.,
1356—1357	mohamedánské éry.

Církevní počet.

(Kalendář gregoriánský)	
Zlaté číslo	1
Epakty	XXIX
Sluneční kruh	15
Římský počet	6
Nedělní písmeno	B

(Kalendář pravoslavný)	
Zlaté číslo	17
Epakty	X
Sluneční kruh	26
Osnovanie (jul. epakty)	11
Klíč hraničný	21
Vrúce léto	4 (středa)
Nedělní písmeno	E

Pohyblivé svátky.

Neděle Devítník	13. února,
Masopustní neděle	27. února,
Popeleční středa	2. března,
Neděle Květná	10. dubna,
Hod Boží velikonoční	17. dubna,
Nanebevstoupení Páně	26. května,
Hod Boží svatodušní	5. června,
Nejsvětější Trojice	12. června,
Boží tělo	16. června,
První neděle adventní	27. listopadu.

Čtyřerů suchých dní.

I.	dne 9., 11. a 12. března,
II.	dne 8., 10. a 11. června,
III.	dne 21., 23. a 24. září,
IV.	dne 14., 16. a 17. prosince.

Masopust.

Masopust trvá od 7. ledna do 1. března, t. j. 54 dny. Po Zjevení Páně je 5 neděl, po sv. Duchu jest 24 neděl a po Nejsv. Trojici jest 23 neděl.

Zemští patronové v Československé republice.

Cyril a Methoděj	5. července,
Václav	28. září

Oběžnice v roce 1938.

Merkur (♿) je nejlépe viditelným v době několika málo dní kolem největší výchylky (elongace), neboť se v ten čas nachází na obloze dosti daleko od Slunce a není jeho jasnem přezářován. Západní výchylky (Merkur je na západ od Slunce a tudíž vychází ráno před východem Slunce a může býti pozorován na východním nebi) nastanou letos 21.-I., 19.-X. a 13.-IX. Východní elongace, při nichž lze Merkura pozorovati krátce po západu Slunce na ještě jasném západním nebi, budou 2.-IV., 31.-VII. a 25.-XI. Horní konjunkce Merkura se Sluncem, při kterých se Slunce nachází mezi planetou a Zemí, budou letos 8.-III., 22.-VI. a 10.-X. Konjunkce, při nichž je planeta mezi Sluncem a Zemí, nazýváme spodními; letos nastanou takovému konjunkce 21.-IV., 28.-IX. a 14.-XII.

Venuše (♀), která je počátkem roku Jitřenkou, blíží se ke Slunci, s nímž vstoupí 4.-II. v horní konjunkci. Teprve v březnu vzdálí se Venuše dostatečně od Slunce, aby jí nebyla přezářována a stane se viditelnou jako Večernice, kterou zůstane až do 20.-XI. V době největší východní výchylky od Slunce (46^{1/3}°), která nastane 11.-IX., zapadá Venuše 2 hod. po Slunci. V listopadu Venuše mizí v paprscích zapadajícího Slunce, s nímž 20.-XI. vstoupí ve spodní konjunkci. Počátkem prosince objeví se Venuše opět a to jako Jitřenka na východním nebi a vzdaluje se tak rychle od Slunce, že již koncem roku vychází asi 3 1/2 hod. před východem Slunce. Největšího jasu nabude Venuše ve dnech 16.-X. a 26.-XII.

Mars (♂) zapadá v první polovině roku kolem 21. hod., v červenci mizí v paprscích zapadajícího Slunce, s nímž 24.-VII. vstoupí v konjunkci. Srpnem počínaje stane se Mars viditelným ráno před východem Slunce, ježto vychází krátce po 4. hod., koncem roku vychází Mars již ve 3 hod. ráno. Mars proběhne letos souhvězdími Vodnáře, Ryb, Berana, Býka, Blíženců, Raka, Lva (6.-IX. Mars v konj. s Regulem), Panny a Vah.

Jupiter (♃) v lednu blíží se na obloze ke Slunci, v jehož záři mizí koncem t. m. (Jupiter v konj. se Sluncem (30.-I.). Opět viditelným stane se Jupiter až v březnu a to ráno krátce před východem Slunce. V dalších měsících vychází Jupiter stále časněji, takže v červnu svítí již od půlnoci, v srpnu po celou noc (21.-VIII. Jupiter v opozici se Sluncem) a od začátku listopadu jen před půlnocí. V první polovině roku až do 22.-VI., kdy se začne vraceti, postupuje Jupiter směrem přímým tak, že v polovici dubna přestoupí ze souhvězdí Kozorožce, kde byl počátkem roku, do souhvězdí Vodnáře. Při zpětném pohybu, který trvá až do 19.-X., vrátí se Jupiter počátkem září do souhvězdí Kozorožce, z něhož přejde do souhv. Vodnáře až v prvních dnech prosincových, kdy postupuje pozpátku směrem přímým.

Saturn (♄) putuje letos výhradně mezi hvězdami souhvězdí Ryb. V měsících lednu

až červenci a ve druhé polovici prosince postupuje Saturn přímým směrem, kdežto v době od 1.-VIII. do 15.-XII. směrem zpětným. V prvních dnech lednových zapadá Saturn kolem 23 hod., ale během dalších dnů lednových stále časněji, až koncem března za konj. se Sluncem (29.-III.) vychází i zapadá s tímto skoro současně. Koncem dubna stane se Saturn dobře viditelným krátce před východem Slunce, ale v dalších měsících vychází Saturn stále časněji. v polovině roku o půlnoci, za opozice se Sluncem (8.-X.) svítí po celou noc a koncem roku vychází již o polednách a zapadá krátce po půlnoci.

Čtvero ročních období.

Jaro začíná se dne 21. března v 7 hod. 43 min., kdy střed Slunce prochází nebeským rovníkem. Jarní rovnodennost.

Léto začíná se dne 22. června ve 3 hod. 4 min., kdy jest Slunce nejdále na sever od rovníku. Letní slunovrat. Nejdělsí den.

Podzim začíná se dne 23. září v 18 hod. 0 min., kdy střed Slunce prochází nebeským rovníkem. Podzimní rovnodennost.

Zima začíná se dne 22. prosince ve 13 hod. 14 min., kdy jest Slunce nejdále na jihu od rovníku. Zimní slunovrat. Nejdělsí noc.

Zatmění Slunce a Měsíce.

V roce 1938 jsou dvě zatmění Slunce a dvě zatmění Měsíce.

1. Úplné zatmění Měsíce dne 14. V. není vidět v ČR.

2. Úplné zatmění Slunce dne 29. V. není vidět v ČR.

3. Úplné zatmění Měsíce ve dnech 7.—8. listopadu probíhá v ČR, takto:

Východ Měsíce . . . 7. XI. v 16 hod. 10 min. SEČ.
Vstup Měsíce do polostínu

7. XI. ve 20 hod. 39 min. SEČ.
Vstup Měsíce do úplného stínu

7. XI. ve 21 hod. 41 min. SEČ.
Začátek totality . . . 7. XI. ve 23 hod. 45 min. SEČ.

Střed zatmění . . . 7. XI. ve 23 hod. 26 min. SEČ.
Konec totality . . . 8. XI. v 0 hod. 8 min. SEČ.

Výstup Měsíce z úplného stínu
8. XI. v 1 hod. 12 min. SEČ.

Výstup Měsíce z polostínu
8. XI. ve 2 hod. 14 min. SEČ.

Západ Měsíce . . . 8. XI. v 7 hod. 29 min. SEČ.

4. Částečné zatmění Slunce ve dnech 21. až 22. listopadu není vidět v ČR.

Hvězdářská znamení.

♈ = Beran		♎ = Váhy	
♉ = Býk		♏ = Štír	
♊ = Blíženci		♐ = Střelec	
♋ = Rak		♑ = Kozoroh	
♌ = Lev		♒ = Vodnář	
♍ = Panna		♓ = Ryby	

Poznámka. Časové údaje kalendáře jsou ve středoevropském čase (SEČ.) a vztahují se k průseku 15° zeměpisné délky vých. od Greenwiche s 50° sev. zeměp. šířky. — Doba východu a západu týká se horního okraje, běh Měsíce ve znamení platí pro půlnoc.

Polský: Styczeń

Dní mē.	Dnové týdňi	Kalendář			Slunce		Měsice		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh v zn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Sobota	Nový rok <small>Obřez Páně</small>	Nový rok	Nový rok <small>Oldrich Zwingli * 1484</small>	7 59	16 8		7 27	16 11
B. Neděle po Obřezání Páně. Návrat Josefův z Egypta. Matouš 2, 19—23.									
2	Neděle	Jména Ježíš	Blahorád	Jan Lavater † 1801	7 59	16 9		8 4	17 10
3	Pondělí	Jenověfy	Mečislav	A. Denis * 1849	7 59	16 10		8 34	18 15
4	Úterý	Gordia	Blahoslávka	Čestl poslové v Basil. 1433	7 58	16 12		9 1	19 20
5	Středa	Telesfora	Dalimil	Jiří Opočenský † 1842	7 58	16 13		9 24	20 27
6	Čtvrtek	Sv. 3 králů	3 králů	Jos. Dobrovský † 1829	7 58	16 14		9 46	21 36
7	Pátek	Luciana †	Božej	Zapálení Kutné Hory 1422	7 58	16 15		10 7	22 45
8	Sobota	Erharda	Cestmír	Založení církve čsl. 1920	7 57	16 16		10 29	23 57
B. První neděle po Zjevení Páně. Když bylo Ježíšovi 12 let. Lukáš 2, 45—52.									
9	Neděle	Sv. Rodiny ☾	Vojslava	M. J. Chodek † 1422	7 57	16 18		10 53	—
10	Pondělí	Agathona	Břetislav	N. Brodu dobyto 1422	7 56	16 19		11 21	1 10
11	Úterý	Hygina I.	Bohdan	Žižka pas. na ryt. 1422	7 56	16 20		11 54	2 26
12	Středa	Proba	Pravoslav	J. J. Pestalozzi * 1746	7 55	16 21		12 38	3 41
13	Čtvrtek	Leontina	Jaruška	Jan Augusta † 1572	7 55	16 23		13 32	4 53
14	Pátek	Hilaria †	Radovan	Vjezd Žižkův do Prahy 1422	7 54	16 24		14 38	5 57
15	Sobota	Pavla p.	Blahomil	Vyhl. kompaktát 1437	7 54	16 26		15 54	6 50
B. Druhá neděle po Zjevení Páně. O svatbě v Káni Galilejské. Jan 2, 1—11.									
16	Neděle	Marcela I. ☽	Ctirad	Poč. sedmileté v. 1756	7 53	16 27		17 15	7 32
17	Pondělí	Antonína p.	Drahoslav	Benj. Franklin * 1706	7 52	16 29		18 36	8 8
18	Úterý	Petra v Ř.	Vladislav	Dekret kutnohor. 1409	7 51	16 30		19 55	8 36
19	Středa	Kanuta	Doubravka	1. list Husův z věz. do Č. 1415	7 50	16 32		21 11	9 1
20	Čtvrtek	Fab. a Šeb.	Fab., Šeb.	Mandát Ferdin. I. 1548	7 49	16 33		22 24	9 24
21	Pátek	Anežky p. †	Anežka	Jiří Opočenský * 1781	7 48	16 35		23 34	9 47
22	Sobota	Vincence	Slavomír	Jiří Strýc † 1599	7 47	16 37		—	10 11
B. Třetí neděle po Zjevení Páně. O uzdravení služebníka setnikova. Matouš 8, 1—16.									
23	Neděle	Zasn. P. M. ☽	Drslav	Mat. z Kunvaldu † 1500	7 46	16 38		0 42	10 37
24	Pondělí	Timothea	Jan Kollár	Jan Kollár † 1852	7 45	16 40		1 48	11 7
25	Úterý	Obr. Pavla	Milík	Vavřínek Krasnický † 1532	7 44	16 41		2 50	11 40
26	Středa	Polykarpa	Vojslav	Jindř. Seuze † 1366	7 43	16 43		3 48	12 21
27	Čtvrtek	Jana Zlat.	Sáva srb.	Jan Zlatoušty † 407	7 42	16 45		4 39	13 9
28	Pátek	Karla Vel. †	Slavibor	Jindř. VIII., kr. angl. † 1547	7 40	16 46		5 24	14 2
29	Sobota	Frant. Sal.	Zdislav	Disput. v Curychu 1523	7 39	16 48		6 4	15 1
B. Čtvrtá neděle po Zjevení Páně. O utišení bouře na moři. Matouš 8, 23—27.									
30	Neděle	Martiny p.	Petr Chelč.	Petr Chelčický † 1460	7 37	16 49		6 37	16 5
31	Pondělí	Petra Nol. ☽	Spytihněv	Zruš. otroc. v Sev. Am. 1864	7 36	16 51		7 5	17 11

V lednu přibude dne o 1 hod. 7 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

1. 1484 Narozen Oldřich Zwingli, reformátor švýcarský.
4. 1433 Čeští poslové v Basileji.
14. 1521 Luther dán do klatby.
16. 1437 Bylo vyhlášeno se svolením papeže, že český národ může přijímat podobojí.
18. 1408 Vydán dekret Kutnohorský.
19. 1415 Poslal mistr Jan Hus první list ze žaláře kostnického do Čech.
26. 1378 Jan Wicliff vystoupil proti papeži.
29. 1623 První disputace Zwingliova v Curychu.
30. 1460 Zemřel Petr Chelčický.
27. 1702 Narodil se v Dolní Suché Jiří Sargánek, znamenitý evang. učitel, kazatel a spisovatel.

Židovský kalendář.

1. leden 1938 = 28. tebet 5696 (přestupný zvětšený rok o 13 měs., t. j. o 385 dnech).
3. leden 1938 = 1 šebat.

Stoletý kalendář.

Až do 4. pošmourno a zima, od 6. až do 14. snih, 16. pošmourno a větrno, pak až 21. velká zima, 22. a 23. vítr a snih, od 24. až 28. silný mraz, 29. a 30. snih a vítr a 31. prudká zima.

Rádce pro zahrádkáře.

Celoroční rozvrh prací zahradních měl by mít každý zahrádkář dobře promyšlený. Správně a v pravou dobu vykonaná práce v zahradě je zárukou úspěchu. Zanedbaná zahrada a zubožené stromy, keře a květiny v ní jsou svědectvím neznalosti neb nedbalosti zahrádkářovy. Naše zahrádka, toť naše návštěvenka, podle níž mimojdoucí poznává naše srdce, náš smysl pro krásu, naši povahu a náš charakter.

Kratičké rady níže uvedené připomenou zahrádkáři, co v každém měsíci má konati, by svou zahrádku v krásném vzhledu udržel a z ní užitek měl.

*

Zahrádkář.

Leden.

Zahrádka odpočívá pod bílým rubášem. Zahrádkář neodpočívá — provádí pilně přípravné práce pro příští jaro. Za vhodného počasí čistí stromy, sbírá prsténky bource prstenčitého, vyřezává suché a křídající se větve, natírá kmene vápnem a bobulovité keře prořezává. Zhotovuje si dostatečné množství latěk, tyček, malých tyček ku květinám, a znamenáčků (etiket). Opravuje pařeniště, prohlíží, spravuje a doplňuje zahradnické náčiní a náradí. Květiny na oknech čistí, občas stříká a mírně zalévá. Kaktý přezimuje suše. Pro zelinářské oddělení a jiné změny v zahradě nakreslí si přesný pláněk a podle něho objedná potřebná semena, sazenice, keře a stromky. Měsíc leden je k objednávkám nejvhodnější.

Káva »Kavoslada«

zboží koloniální

ve velkém i v malém

Červenka a spol.

Český Těšín

TELEFON ČÍSLO 32

Doporučujeme
řeznictví a uzenářství
Josef Dásek

Orlová (u Báňsk. domu)

Denně čerstvě uzeniny a prvotřídní výsek masa.

• Výkroj jemných šunek

Navštivte první obchodní dům
módním a hedvábným zbožím

EMIL NESTEPNY

OPAVA, u Jaktářské brány 5

Poznámky:

Otomany matrace, franc. pohovky **Frant. Moronczyk**
koupíte za konkurenční ceny u fy **TŘINEC, nábřeží** (u mostu)
Veškeré čalounické, dekoratérské práce a opravy.

Polský : Lutý

Dn. mč.	Dnové týdňi	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh vzn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Úterý	Ignáce b.	Pelhřím	M. Václ. Koranda ml. † 1516	7 35	16 53		7 30	18 18
2	Středa	Očišť. P. M.	Hromnice	Sjezd ev. stavů 1524	7 33	16 55		7 52	19 27
3	Čtvrtek	Blažeje b.	Blažej	Krist. David † 1751	7 32	16 56		8 14	20 36
4	Pátek	Veroniky †	Jarmila	Jan Eneáš † 1594	7 30	16 58		8 36	21 47
5	Sobota	Háty	Dobromila	Jan Černý, b. Br. † 1565	7 29	17 0		8 59	22 59

B. Pátá neděle po Zjevení Páně. O koukoli v pšenici. Matouš 18, 24—30.

6	Neděle	Doroty	Danuška	Táb. sjezd v Pisku 1426	7 27	17 2		9 26	—
7	Pondělí	Romualda	Přibyslav	Petr z Mladenov. † 1451	7 26	17 3		9 56	0 13
8	Úterý	Jana z M. ☾	Milada	Mat. Konečný † 1622	7 24	17 5		10 35	1 26
9	Středa	Apoleny	Zora	V. M. Kramerius * 1759	7 22	17 6		11 23	2 37
10	Čtvrtek	Školastiky	Mojmír	Edikt Dioklecianův 303	7 21	17 8		12 21	3 42
11	Pátek	Evrosiny †	Předislava	Jan Roh † 1547	7 19	17 10		13 30	4 38
12	Sobota	Eulalie	Svatoslav	Im. Kant † 1804	7 17	17 12		14 46	5 24

B. Neděle Septuagesima (Devítník). O dělnicích na vinici Páně. Matouš 20, 1—16.

13	Neděle	Řehoře II. p.	Štěpán Nem.	Samo Chalúpka * 1812	7 16	17 13		16 6	6 3
14	Pondělí	Valentina ☽	Soběslav kn.	J. Silvanus † 1572	7 14	17 15		17 26	6 34
15	Úterý	Faustina a Jov.	Jiřinka	Jan z Žerotína † 1593	7 12	17 17		18 44	7 1
16	Středa	Juliany	Zbyšek	Filip Melanchton * 1497	7 10	17 19		19 59	7 25
17	Čtvrtek	Flaviana	Věkoslav	M. M. Bacháček † 1612	7 8	17 21		21 13	7 49
18	Pátek	Simeona †	Zdar	Dr. Mart. Luther † 1546	7 7	17 22		22 23	8 13
19	Sobota	Mansveta	Zbyhněv	Mik. Koperník * 1473	7 5	17 24		23 31	8 39

B. Neděle Sexagesima. O rozsevači a semeni. Lukáš 8, 4—15.

20	Neděle	Hilaria	Žitomír	Jan Blahoslav * 1523	7 3	17 26		—	9 8
21	Pondělí	Eleonory	Lenka	Založ. Tábora 1420	7 1	17 28		0 36	9 40
22	Úterý	Petra stol. ☽	J. Rokycana	Jan Rokycana † 1471	6 59	17 29		1 37	10 19
23	Středa	Petra D.	Svatopluk	Tůma Přeloučský † 1517	6 57	17 31		2 31	11 3
24	Čtvrtek	Matěje ap.	Matyáš	Codicillus * 1533	6 55	17 32		3 19	11 54
25	Pátek	Valburgy †	Božetěch	Albr. z Valdšt. † 1634	6 53	17 34		4 0	12 51
26	Sobota	Markéty K.	Lešek	Jan Guttenberg † 1468	6 51	17 36		4 36	13 52

B. Neděle Quinquagesima. (Esto míhi.) Ježíš uzdravil slepého. Lukáš 18, 31—43.

27	Neděle	Gabriela od B. P. M.	Lumír	Mart. Bucer † 1551	6 49	17 37		5 6	14 57
28	Pondělí	Romana	Horymír	Hamilton Patrik † 1528	6 47	17 39		5 32	16 4

V únoru přibude dne o 1 hod. 37 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

1. 1621 Počátek protireformace v Čechách.
1. 1867 Zakázáno bylo vyzvánění při evang. pohřbech v těšínské zemi.
2. 1864 Zřizena byla v Hlučíně evang. škola.
2. 1524 Sjezd evang. stavů.
12. 1588 Slibuje Mikuláš Cigán ze Slupska, pán Fryštátu, měšťanům, že je ponechá »při tej pravoj evangelickej křesťanské víře a religii podle konfese augspurské«.
16. 1477 Narodil Filip Melancthon.
18. 1546 Zemřel dr. M. Luther v Eislebenu.
19. 1928 Sjezd českých evangeliků z Těšínska, dožadujících se svých národnostních práv ve svých sborech za účasti dr. D. Fajнора, biskupa evang. a. v. církve na Slovensku.

Židovský kalendář.

2. únor = 1. adar I.
15. únor = 14. adar I., Malý Purim.

Stoletý kalendář.

Až do 5. velká zima, 6. přijde sníh, pak následuje od 7. až do 18. krutá zima, 14. víchra a sníh, 15. pošmourno, 16. a 17. sníh, 18. a 19. pošmourno a málo sněhu, 20. teplo, od 21. až 28. déšť.

Zahrádkář.

Únor.

Příroda se pomalu probouzí ze zimního spánku. Zahrádkář dokončuje přípravné práce pro jaro. Řeže rouby a uschovává je ve sklepech v písku. Veškeré práce na ovocném stromoví a keřích hledí v tomto měsíci dokončiti. Provádí řez okrasných keřů a přichystá si z nich řízky k množení. Zakládá pařeniště a vysévá do něho semena květinová a zeleninová podle plánu svého potřebná. Nemá-li pařeniště, vysévá jemná semena květin (petunie, lobelka atd.) do truhlíčku doma na okně. Za bezmrazého a bezvětrného počasí stříká ovocné stromy 10% roztokem stromového karbolina. Za příznivé povětrnosti seje petržel, mrkev a špenát. Pokrývá na vinné révě uvolňuje, révu seřezává a opět přikryje.

Koncem února přibývá zahrádkáři práce a touhy po jaře.

**Levně a vkusně
zařídí Váš byt
jen nábytková tržnice**

B. Kobližka

Frýdek, Wilsonova tř.

Telefon 47.

Rozpočty na požádání zdarma.
Za dodaný nábytek záruka.

Stavitel Fr. Trubka,
přísežný soudní znalec
Orlová

Provádí veškeré služby solidně - levně.

Poznámky:

Vojenské stejnokroje a oděvy
všeho druhu v nejjemnějším provedení, zhotoví
Vám za výhodných podmínek

Ed. Cihlař Hlučín,
náměstí.

ELEKTRO - RADIO - E. KANIA, ORLOVÁ náměstí,
proti radnici.

Elektr. instalace. Hromosvody. Kola - motocykly, motokola ČZ na splátky.

BŘEZEN

Polsky: Marzec

Dni měs.	Dnové týdne	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh v zn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Úterý	Albína b.	Bělík	Zal. Jednoty brat. 1457	6 45	1740		556	1713
2	Středa	Popelec †	Anežka Př.	Jiří Poděbr. král 1458	6 43	1742		619	1823
3	Čtvrtek	Kunhuty	Fr. L. Rieger	Václav Kleych † 1737	6 41	1744		642	1935
4	Pátek	Kazimíra †	Vladivoj	Jiří Wishart † 1546	6 39	1746		7 5	2048
5	Sobota	Fridolína	Želimír	J. B. Elsner * 1717	6 37	1747		731	22 2
B. První neděle postní (Invocavit). Ježíš od ďábla pokoušen. Matouš 4, 1—11.									
6	Neděle	Bedřicha	Miroslav	Řehoř Hrubý z Jelení † 1514	6 35	1749		8 1	2316
7	Pondělí	Tomáše Aq.	* I. G. M. Osvoj.	I. G. Masaryk pres. Osvoj. * 1850	6 33	1751		837	—
8	Úterý	Jana z B.	Blažena	Martin Abdon † 1561	6 31	1753		922	028
9	Středa	Frankšky Sdp. ☾	Františka	Jan Želivský † 1422	6 29	1754		1016	133
10	Čtvrtek	40 muž.	Božislav	Hav. Žalanský † 1621	6 26	1756		1119	232
11	Pátek	Heraklia Sdp.	Anděla	M. Flacius Illyr. † 1575	6 24	1757		1231	320
12	Sobota	Řehoře I. Sdp.	Al. Jirásek †	Pav. Gerhardt * 1607	6 22	1759		1346	4 0
B. Druhá neděle postní (Reminiscere). O proměnění Páně. Matouš 17, 1—9.									
13	Neděle	Růženy	Vlasta	Mik. z Pelhřim. † 1459	6 20	18 1		15 3	433
14	Pondělí	Matyldy	Vlastibor	Mat. Cyrus † 1618	6 18	18 2		1620	5 1
15	Úterý	Longina	Radislav	Jan Krása † 1420	6 16	18 4		1736	526
16	Středa	Klementa ☽	Klimeš	Hus kazatel v Betl. 1402	6 14	18 5		1850	650
17	Čtvrtek	Patrika	Vlastimil	Mír kutnohorský 1485	6 12	18 7		20 2	614
18	Pátek	Edvarda †	Edvard	A. Krajčír z Krajku † 1555	6 10	18 9		2112	740
19	Sobota	Josefa p.	Josef	Josef M. Hurban * 1817	6 8	1810		2219	7 8
B. Třetí neděle postní. (Oculi). Ježíš vymítá ďábla. Lukáš 11, 14—28.									
20	Neděle	Jáchyma	Olbram	Jeronym Pr. v Budíně 1410	6 5	1812		2322	739
21	Pondělí	Benedikta op.	Blahoslav	Fr. hr. Lützow * 1849	6 3	1813		—	815
22	Úterý	Oktaviána	Jiří Poděbr.	Jiří Poděbrad. † 1471	5 1	1815		020	858
23	Středa	Viktorina	Vladko	M. Dvorský z Háj. † 1583	5 59	1817		111	947
24	Čtvrtek	Gabriela ☽	Zbislav	Selské povst. v Č. pollač. 1775	5 57	1818		154	1041
25	Pátek	Zvěst. P. M. †	Zvěst. P. M.	Žižka u Sodoměře 1420	5 54	1820		232	1139
26	Sobota	Haštala	Hašek	Mich. M. Hodža † 1870	5 52	1821		3 5	1243
B. Čtvrtá neděle postní (Laetare). Ježíš nasytil 5000 lidí. Jan 6, 1—15.									
27	Neděle	Ruperta	Želimír	Jan Diaz † 1546	5 50	1823		333	1348
28	Pondělí	Sixta III. p.	Prospěch	J. A. Komenský * 1592	5 48	1824		358	1455
29	Úterý	Cyrila	Přemek	E. Swedenborg † 1772	5 46	1826		421	16 5
30	Středa	Kvirina	Lutobor	Andr. Sládkovič * 1820	5 43	1827		444	1716
31	Čtvrtek	Kvidona ☽	Myslana	Hus v Gottliebenu 1415	5 41	1829		5 8	1830

V březnu přibude dne o 1 hod. 56 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

1. 1457 Zal. Jednoty bratrské.
3. 1737 Zemřel Václav Kleych. exulant.
6. 1804 Založ. Biblické společnosti britské.
6. 1522 Dr. Luther vracel se z Vartburku.
11. 1866 Stal se evang. farářem v Těšíně Dr. Ott z Varšavy, který se přičinil o odstranění moravského zpěvu z evang. kostelů na Těšínsku.
14. 1402 Hus kazatelem v kapli Betlemské.
21. 1854 Zavřeny byly na Těšínsku evang. kostely v Těšíně, Horní Lešné, Vendryni, Nýdku a Bystřici na rozkaz císařský.
22. 1471 Zemřel Jiří z Poděbrad v Praze.
28. 1654 Zavřeny další kostely evang. na Těšínsku v Ropici, v Trítěži, Hnojníku a Gutách.
28. 1870 Zemřel M. Hodža v Těšíně.
28. 1692 Narodil se Jan Amos Komenský v Uh. Brodě.

Židovský kalendář.

3. březen = 1. veadar
16. březen = 13. veadar; Pást Estery.
17. březen = 14. veadar; Purim.
18. březen = 15. veadar; Šušan-Purim.

Stoletý kalendář.

Až do 4. vítr, 5. a 6. slunečno, od 7. do 9. dešť.
11. sníh, od 12. do 14. zima, 15. sníh, od 16. do 20. znač-
ná zima a sníh, od 21. sníh a vítr, od 22. do 24. dešť a
sníh, od 25. do 27. zima a pak dešť až do konce měsíce.

Zahrádkář.

Březen.

Cím více se jaro blíží, tím více práce má zahrádkář. V březnu je nejvhodnější doba k jarnímu sázení a šlechtění stromů a keřů. Okrasné a bobulovité keře množíme řízky. Využíváme prořezané tvarové stromky. Hnojíme ovocné stromy a keře podle rozvrhu na více let učiněného. Sbíráme hnízda housenek. V pařeništi pikurujeme hustou setbu, mírně zaléváme, stínujeme a pak větráme. Přesazujeme a množíme dělením vytrvalé květiny. Přímou na záhonek sejeme letničky, které přesazování těžce snášejí (mák, ostrožky, měsíček atd.). Pokojové květiny hlásí se k životu a potřebují více světla a čerstvého vzduchu. Umístíme je na slunečných oknech.

Družstevní podnik

bytprům

Mor. Ostrava, Nám. republiky 2

Telefon čís. 20.45.

Maličství
Natěračství
Klempířství
Instalace plyno- a vodovodů
Kamnářství

Vše, co potřebujete.

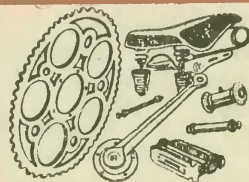
levně nakoupíte u firem:

Benjamin **UNGER**
a Adolf
Hohenegger **KARVINÁ** N. York

K. REISKÝ

HRUŠOV Telefon 990.44.

Zhotovování moderní obuvi, hlavně však
pro citlivé a chorobné nohy.

Známý levný
nákupní pramen
Fierla
Mor. Ostrava,
Nádražní tř.

Poznámky:

ODEVY

pánské, dámské a dětské též dle
míry koupíte nejvýhodněji přímo u výrobce.
Opravy všeho druhu

VYBÍHAL

NOVÝ BOHUMÍN-PROSTĚJOV
Ostravská ulice.

DUBEN

Polsky: Kwiecień

Dni mč.	Dnové týdň	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh vzn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Pátek	Huga b.	† Častolov	Petr Valdus † 1197	5 39	1830		5 33	19 45
2	Sobota	Frant. z P.	† Veleslav	Jan Jílek * 1709	5 37	1832		6 3	21 1
B. Pátá neděle postní (Judica). Židé chtěli Ježíše kamenovat. Jan 8, 46—69.									
3	Neděle	Richarda b.	Miluška	Petr Turnov up. 1426	5 35	1833		6 37	22 16
4	Pondělí	Isidora	Isidor	Jeronym Pr. přijel do Kostn. 1415	5 32	1835		7 20	23 25
5	Úterý	Vincence F.	Miroslava	Bedř. Moudrý † 1525	5 30	1836		8 12	—
6	Středa	Celestina	Bohuchval	Method arcib. * 885	5 28	1838		9 13	0 27
7	Čtvrtek	Heřmana	☾ Křišťan	Založ. univ. praž. 1348	5 26	1840		10 22	1 17
8	Pátek	Alberta	† J. Strossmayer	Založ. Hus.ev.fak.vPr. 1919	5 24	1841		11 36	1 59
9	Sobota	Marie Kl.	Dušan	Syn. sandoměřská 1570	5 21	1843		12 51	2 34
B. Neděle Květná (Palmarum). O slavném vjezdu Ježíšovu. Matouš 21, 1—9.									
10	Neděle	Květ. neděle	Radomil	W. Booth * 1829	5 19	1844		14 06	3 8
11	Pondělí	Lva I. p.	Lev	Dopis Palack. do Frankf. 1848	5 17	1846		15 20	3 29
12	Úterý	Julia I. p.	Julius	Adam Simonides † 1729	5 15	1848		16 33	3 53
13	Středa	Hermenegilda	Aleš	Edikt nantes. 1593	5 13	1849		17 44	4 17
14	Čtvrtek	Zel. čtvrt. ☾	Pravomil	Jan Jaffet † 1614	5 11	1851		18 54	4 41
15	Pátek	Velký pátek †	Stáza	Velký pátek	5 9	1852		20 2	5 8
16	Sobota	Bílá sob.	Přech	Mach Sionský † 1551	5 7	1854		21 7	5 38
B. Neděle velikonoční. Kristovo vzkříšení. Marek 16, 1—7.									
17	Neděle	Hod Boží vel.	Hod Boží vel.	Hod Boží velikonoční	5 5	1856		22 8	6 12
18	Pondělí	Pondělí velik.	Pond. velik.	Příjezd prv. jezuitů do Prahy 1556	5 3	1857		23 2	6 52
19	Úterý	Krescence	Česta	Vilém z Pernštejna † 1521	5 1	1859		23 49	7 39
20	Středa	Marcela	Živsa	Martin Lupáč † 1468	4 59	19 0		—	8 32
21	Čtvrtek	Anselma	Střezimír	Vavřinec Orlik † 1589	4 57	19 2		0 28	9 28
22	Pátek	Soř. a Kaja † ☾	Spas	Ukonč. kostn. sn. 1418	4 55	19 4		1 3	10 29
23	Sobota	Vojtěcha	Vojtěch	Jiří z Poděbrad * 1420	4 53	19 5		1 32	11 33
B. První neděle po velikonočních (Bílá, Quasimodo geniti). Ježíš se zjevil učeníkům svým. Jan 20, 19—31.									
24	Neděle	Jiřího	Jiří	Bitva u Mühlberka 1547	4 51	19 7		1 58	12 38
25	Pondělí	Marka ev.	Marek	Mor. sněm prohl. svob. víry 1550	4 49	19 8		2 22	13 45
26	Úterý	Kleta a Marc.	Věroslav	Ol. Cromwell * 1599	4 47	19 10		2 45	14 55
27	Středa	Jaroslava	Jaroslav	Jiří Poděbr. správcem Čech 1452	4 45	19 11		3 8	16 7
28	Čtvrtek	Vitališe	Vlastislav	Br. J. Tábořský † 1495	4 43	19 13		3 32	17 21
29	Pátek	Roberta	† Kochan	Požár Lešna 1656	4 42	19 14		4 0	18 39
30	Sobota	Kateřiny S. ☾	Blahoslav	Jedn. o sjedn. Praž. a Táb. 1431	4 40	19 16		4 32	19 56

V dubnu přibude dne o 1 hod. 46 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

1. 1197 Narozen Petr Valduš, zakl. Valdovských ve Francii.
4. 1415 M. Jeronym přijel do Kostnice.
5. 1861 Prot. patent Frant. Josefa I. který teprve dal evangelikům úplnou rovnoprávnost.
9. 1833 Zemřel Dr. Dušan Fajnor, generální biskup evang. a. v. církve na Slovensku, znám Slezanům ze sjezdu čes. evang. v Č. Těšíně r. 1826.
17. 1521 Luther ve Wormsu před říšským sněmem.
19. 1660 Zemřel Filip Melancthon.
19. 1858 Stal se ředitelem evang. gymnasia v Těšíně Jan Kalinčák, slovenský spisovatel.
21. 1647 Opuštěli Švédové Těšín.
23. 1588 Založil hlavičský farář Gallus Praetorius olomouckému biskupovi, že lid chodí k nekatolickým kněžím a že čte evang. knížky.

Židovský kalendář.

2. dubna = 1. nisan.
16. duben = 15. nisan; 1. den svát. Pessah (přísný sv.)
17. duben = 16. nisan; Druhý přísný svátek.
22. duben = 21. nisan; Sedmý přísný svátek.
23. duben = 22. nisan; Osmý přísný svátek.

Stoletý kalendář.

Duben jest až do 9. velmi krásný, pak ale až do konce velmi pozměněný a proměnlivě počasí.

Zahrádkář.

Duben.

Jaro přejímá vládu po nevládné zimě. Práce zahrádkářů jsou v proudě. Zahrádkář urychleně dokončuje veškeré práce, týkající se ovocných stromů a dosud neprovedené. Sází ovocná jádra, ořechy a kaštiny. V hubení housenek pokračuje. Zeleninářské oddělení vyžaduje v tomto měsíci nejvíce práce. Kypří půdu, uhrabuje a dělá záhonky. Otuzené sazenice salátu, zelí, kapusty, kedlubny atd. sází ve správných vzdálenostech na záhonky. Seje ředkvičku, špenát, fazole, hrách, červenou řepu atd. V pařeníšti pikíruje květiny a otuzuje je pro výsadbu. V druhé polovici dubna odkrývá, prořezuje, hnojí a okopává a nově vysazuje růže. Pnoucí růže po správném řezu uvazuje na treláže. Sází cibule a hlízy mečíků, sasanečků, montbrecií a jirinek. Jahody čistí a okopává. I pokojové květiny přesazuje do přiměřeně větších květináčů.

AUTOLAKOVNA Lakýrnickví Natěračství

provádí odborně, rychle a levně
závod lakýrnický

Ant. Lukšik
Místek, Frýdlantská

TISKOPISY

v každém provedení za
mírnou cenu
a co nejdříve dodá

FILIALKA
SLEZSKÉ GRAFIE
v Karvinné

Vyžádejte si nabídky!

Český akciový pivovar v Moravské Ostravě

doporučuje své
chvalně známé pivo

- 10° světlé i tmavé
- 12° ležák světlý, tmavý
- 15° spec. Porter

Sklady ve Slezsku:

Bartovice, Č. Těšín, Opava,
Orlová, Pustkovec, Skře-
čoň, Slatina, Štítina, Klim-
kovice, Raškovice, Frýdek

KUŽE

a přípravy
pro obuvníky
a sedláře

**Kožené zboží Sport. potřeby
a obuv a jízdní kola**

ve velkém i v malém koupíte výhodně v obchodním domě

FRÝDEK, Wilsonova (naproti okr. soudu) Frant. Golasowski

KVĚTEN

Polsky : Maj

Dni měs.	Dnové týdň	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh v zn.	vých. h. m.	záp. h. m.
B. Druhá neděle po velikonocech (Misericordia Domini). Já jsem pastýř dobrý. Jan 10. 11—18.									
1	Neděle	Filipa a Jak.	Svátek práce	D. Livingstone † 1873	4 38	1917		513	21 9
2	Pondělí	Zikmunda	Zikmund	Athanasius † 373	4 36	1919		6 3	22 15
3	Úterý	Nal. sv. Kř.	Oluša	Matyáš kr. čes. 1469	4 34	1920		7 2	23 13
4	Štředa	Slavnost sv. Josefa	Květoslav	M. R. Štefánik † 1919	4 33	1922		8 11	23 58
5	Čtvrtek	Pia V. ap.	Liboslav	Jednota br. do I. vyhn. 1548	4 31	1923		9 26	—
6	Pátek	Jana ap. př. br. ☾ †	Božetěch	Poč. vel. revol. franc. 1789	4 29	1925		10 42	0 36
7	Sobota	Stanislava	Stanislav	Jiří z Poděbr. kor. 1458	4 27	1926		11 57	1 7
B. Třetí neděle po velikonocech (Jubilate). Maličko, a uztíte mne. Jan 16. 16—22.									
8	Neděle	Zj. sv. Mich.	Ctibor	Jiří Radvanský † 1685	4 26	1928		13 11	1 33
9	Pondělí	Řehoře N.	Dobroslava	M. hr. z Zinzend. † 1760	4 24	1929		14 22	1 58
10	Úterý	Gordiana	Pobraslav	Obn. zřiz. zem. v Č. 1627	4 23	1931		15 33	2 21
11	Štředa	Mamerta	Svatava	Seps. čes. konf. 1575	4 21	1932		16 42	2 45
12	Čtvrtek	Pankráce	Všebor	Bedř. Smetana † 1884	4 20	1933		17 50	3 10
13	Pátek	Serváce †	Chranibor	Pavel J. Šafařík * 1795	4 18	1935		18 55	3 39
14	Sobota	Bonifáce ☾	Pravomila	Lael. Socinus † 1562	4 17	1936		19 58	4 10
B. Čtvrtá neděle po velikonocech (Cantate). Jdu k tomu, jenž mne poslal. Jan 18. 5—15.									
15	Neděle	Žofie	Žofie	Augsb. interim. 1541	4 15	1938		20 54	4 49
16	Pondělí	Jana Nep.	Přemysl	V. Budovec z Bud. * 1551	4 14	1939		21 44	5 33
17	Úterý	Paschala	Vratislava	Projev č. spisovatelů 1917	4 13	1940		22 26	6 24
18	Štředa	Venance	Radoslava	Čes. konf. pod. cis. 1575	4 11	1942		23 3	7 19
19	Čtvrtek	Petra C.	Ivo	Konf. brat. pod. králi 1535	4 10	1943		23 33	8 18
20	Pátek	Bernard. †	Hvězdoslav	Krištof Kolumbus † 1506	4 8	1945		—	9 20
21	Sobota	Ubalda	Hostimil	Aug. Cazalla upál. 1559	4 7	1946		0 0	10 24
B. Pátá neděle po velikonocech (Rogate). Budete-li prositi. Jan 18. 23—30.									
22	Neděle	Julie	Emil	Samo Chalúpka † 1883	4 6	1947		0 24	11 29
23	Pondělí	Desideria	Vladimír	Pražská defenestr. 1618	4 5	1948		0 47	12 36
24	Úterý	Jany	Johana	Zal. kaple betlem. 1391	4 4	1950		1 9	13 45
25	Štředa	Urbana	Živan	Dan. Jablonský † 1741	4 3	1951		1 32	14 57
26	Čtvrtek	Nanvst. Páně	Nanvst. Páně	Fr. Palacký † 1876	4 2	1952		1 58	16 12
27	Pátek	Bedy Ct. †	Svatobor	Jan Kalvín † 1564	4 1	1953		2 28	17 29
28	Sobota	Viléma	Braslav	Disp. o Viklefa v Praze 1403	4 0	1954		3 3	18 45
B. Šestá neděle po velikonocech (Exaudi). Když přijde Utěšitel. Jan 15, 26, 27 a 16, 1—4.									
29	Neděle	Maximina	Vraclav	J. Třanovský † 1637	3 59	1956		3 49	19 57
30	Pondělí	Ferdinanda	Jeronym Pr.	Jeronym Praž. upál. 1416	3 58	1957		4 45	21 0
31	Úterý	Petronily	Petruška	Husité v Bavorsku 1428	3 57	1958		5 52	21 52

V květnu přibude dne o 1 hod. 25 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

1. 1782 Položen základní kámen evang. kostela, fary a školy v Kom. Lhotce. První farář Štěpán Nikolajdes.
4. 1529 Luther na Vartburku.
11. 1862 Položen základní kámen ke stavbě evang. kostela v Hlučíně.
15. 1541 Augsb. interim, který povoloval pouze kněžské manželství a kalich.
19. 1535 Brat. konfese podána králi.
23. 1618 Pražská defenestrace.
27. 1564 Zemřel Jan Kalvín, reformátor švýcarský.
28. 1403 Disputace o Viklefa v Praze.
29. 1637 Zemřel Jiří Třanovský ve Sv. Mikuláši. Rodem z Těšína, evang. kazatel a český spisovatel, jehož kancionál Cithara Sanctorum dodnes se chová co drahá památka u lidu na Těšínsku a ze kterého zpíváno česky na Vísle až do roku 1918.
30. 1416 Upálen Jeronym Pražský v Kostnici.

Židovský kalendář.

2. květen = 1. ijar.
19. květen = 18. ijar. Lag beómer.
31. květen = 1. sivan.

Stoletý kalendář.

Od počátku až do 22. krásné teplé počasí, pak až ke konci posmourně a chladno.

Zahradkář.

Květen.

V květnu nabývá zahrádka milého vzhledu. Zahradkář doplňuje a opravuje, aby celkový obraz zahrádky pro běžící rok byl úplný a krásný. Ovocné stromy kvetou. Tvarované stromy a révu vinnou uvazujeme do žádaných poloh. V druhé polovině května vysazuje choulolistivější zeleninu: rajská jablíčka, celer, a okurky. Ostatní zeleninu okopává, pleje a za suchého počasí zalévá. Nezapomíná také jahody zalévat. Uprázdňená pařeniště připravuje k letnímu osázení. Květen patří květinám, s jichž sázením a dalším ošetřováním má zahradkář hojně práce. Po zmrzlých bratřích osazuje okenní truhlíky pelargonie-mi, fuchsiami, petuniemi, lobelkami atd. Také kobercové květiny vysazuje. Prázdná místa v trávníku znova osévá. Měsícem květnem ukončuje větší zahradní práce.

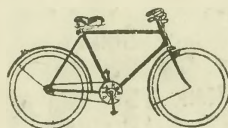
Doporučujeme

řeznictví a uzenářství
FR. KOCUR
LAZY

Navštivte první obchodní dům módním a hedvábným zbožím

Emil Nestepny,
Opava, u Jakařské brány 5.

Fotodílna uměleckých obrazů
G. Preč
Petrvald, zast. „Hedvika“. Amatérské práce vyvolávám, kopíruiji a zvětšuji levně a rychle

Známý levný nákupní pramen
Fierla
Mor. Ostrava,
Nádražní tř.

Levný nákupní pramen veškerých hospodářských strojů
Fierla
M. Ostrava
Nádražní tř.

CUKROVINKY, dorty, deserty, čokoláda, bonbony
ZMRZLINA, všech druhů do bufetu výhodně koupíte u fy

M. KOCUROVÁ
PETŘVALD, zastávka „Hedvika“

NELIBA

KNIHKUPECTVÍ DOBRÉ SLUŽBY ORLOVÁ.

ČERVEN

Polsky: Czerwiec

Dni měs.	Dnové týdni	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh v zn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Středa	Fortunata	Všemil	J. B. Oberlin † 1826	3 56	19 59		7 7	22 34
2	Čtvrtek	Erazima	Milouš	Zem. desky shoř. 1541	3 56	20 0		8 25	23 9
3	Pátek	Klotildy †	Oliva	Zaháj. sněmu čásl. 1421	3 55	20 1		9 43	23 37
4	Sobota	Frant. K.	Dalibor	Kašpar Kaplíř ze Sul. * 1541	3 55	20 2		10 59	—

B. Neděle svatodušní. Miluje-li kdo mne. Jan 14, 23—31.

5	Neděle	Hod Boží svatd. ☉	Hod B. svatd.	Hus po prvé př. k. 1415	3 54	20 3		12 13	0 3
6	Pondělí	Pond. svatd.	Pond. svatd.	Václ. Solín † 1566	3 53	20 4		13 24	0 27
7	Úterý	Roberta	Slavoj	Hus o odpust. 1412	3 53	20 5		14 34	0 50
8	Středa	Medarda Sdp.	Pěvuška	Primož Trubar * 1508	3 52	20 5		15 42	1 15
9	Čtvrtek	Prima a Felic.	Stanislava	Leo Jud † 1542	3 52	20 6		16 47	1 42
10	Pátek	Markéty kr. † Sdp.	Perluška	B. A. Tholuck † 1877	3 51	20 7		17 50	2 13
11	Sobota	Barnab. ap. Sdp.	Setěch	Kingsley * 1819	3 51	20 8		18 48	2 48

B. První neděle po sv. Duchu. Dána jest mi všeliká moc. Matouš 28, 18—20.

12	Neděle	Nejsv. Trojice	Tonička	Svatod. bouře v Praze 1848	3 51	20 8		19 40	3 30
13	Pondělí	Antonína P. ☉	Antonín	Jiří Palkovič † 1850	3 50	20 9		20 25	4 18
14	Úterý	Basilia V.	Vasil	Fr. Palacký * 1798 *	3 50	20 9		21 4	5 12
15	Středa	Víta	Vit	V Kost. zavr. přij. pod ob. 1415	3 50	20 10		21 36	6 10
16	Čtvrtek	Božího těla	Zbyněk	Hus. vítěz. u Ústí 1426	3 50	20 10		22 4	7 11
17	Pátek	Adolfa †	Ofka	Konfese helvet. 1556	3 50	20 11		22 29	8 14
18	Sobota	Marka a Marc.	Milan	Bitva u Kolína 1757	3 50	20 11		22 52	9 18

B. Druhá neděle po sv. Duchu. O veliké večeři. Lukáš 14, 16—24.

19	Neděle	Gerváse a P.	Těšivoj	Blaise Pascal * 1623	3 50	20 12		23 13	10 23
20	Pondělí	Silvera	Květuše	Spolek čes. a mor. stavů 1609	3 50	20 12		23 35	11 29
21	Úterý	Aloise z G. ☾	27 popravených	Mučen. starom. 1621	3 50	20 12		23 59	12 39
22	Středa	Paulina b.	Paula	Zboř. kape betl. 1786	3 50	20 12		—	13 50
23	Čtvrtek	Agripiny	Zdeňka	Huber z Risenp. † 1613	3 51	20 13		0 26	15 4
24	Pátek	Srdce P. Jež. †	Jan Křt.	Jan Mathesius * 1504	3 51	20 13		0 58	16 18
25	Sobota	Ivana	Ivan	Konf. augsb. pod. 1530	3 51	20 13		1 37	17 32

B. Třetí neděle po sv. Duchu. O ztracené ovci. Lukáš 15, 1—10.

26	Neděle	Jana a Pavla	P. J. Šafařík	Pav. Jos. Šafařík † 1861	3 52	20 13		2 27	18 40
27	Pondělí	Ladislava ☉	Ladislav	Disput. Luth. v Lip. 1519	3 52	20 13		3 28	19 39
28	Úterý	Irenea	Lubomír	Mír versailleský 1919	3 53	20 13		4 40	20 27
29	Středa	Petra a Pavla	Petr, Pavel	Posl. dopis Husův 1415	3 53	20 13		5 59	21 6
30	Čtvrtek	Pavla pam.	Arnošt z Pard.	Arn. z Pardub. † 1364	3 54	20 13		7 20	21 38

V červnu přibude dne až do 19. t. m. o 21 min., pak trvá den 16 hod. 22 min. a od 23. t. m. až do konce měsíce ubude dne o 3 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

1. 1648 Jesuité vypovězeni z Čech.
5. 1416 Hus po prvé před koncilem v Kostnici.
7. 1412 Hus vystoupil proti odpustkům.
11. 1509 Připomíná se Adam, fojt tranovský, dědeček J. Třanovského.
12. 1629 Vydala kněžna těšínská Alžběta Lukrecie privilegium Těšinu, které vylučovalo evang. měšťany z veřejného života v Těšíně.
15. 1415 V Kostnici zavrženo přijímání podobojí.
17. 1556 Konfesse helvetská.
17. 1628 Ustavující valná hromada Evang. Matice Třanovského, sdružující české evangeliky na Těšínsku. Slavnostní kazatel farář I. Kolesár z Kochanovce na Slovensku.
21. 1621 Popraveno 27 evang. vůdců na Staroměstském náměstí v Praze na rozkaz Ferdinanda II. Habsburského.
22. 1786 Zbořena kaple Betlémská.
25. 1530 Podána konfese augsb. na sněmu v Augsburgu.
25. 1609 Utvořena Unie českých i slezských stavů na obranu evang. víry.
27. 1519 Disputace Luthera s Eekem v Lipsku.
27. 1682 Narodil se Karel XII., král švédský, který dopomohl evang. slezským k částečné svobodě náboženské.
29. 1415 Poslední dopis Husův z Kostnice.

Židovský kalendář.

5. červen = 6. sivan; Slavnost týdenní, přísný svátek.
6. červen = 7. sivan; Druhý přísný svátek.
30. červen = 1. thamuz.

Stoletý kalendář.

Červen jest na začátku sychravý, od 8. do 21. příjemně teplý, 21. větrno a deštivo, 24. jinovačka a pak až do konce teplé počasí.

Zahrádkář.

Červen.

Měsíc růží. Pře krásně kvetou, voní a těší. Odkvetlé růže odstraňujeme. Ničíme škůdce růží — hlavně mšice. Milovníci růží očkují šípky na živé očko. Odkvetlé cibule hyacinthů, tulipánů a krokusů vyjímáme ze země a uschováme na stinném místě. Taktó uprázdněná místa osázíme letničkami (astrý, petunie, levkoje atd.). Pokojové květiny častěji stříkáme a pilně zaléváme. Dobře je, můžeme-li je umístiti v zahradě na polostinném místě. V pařeništi vyséváme semena dvouletých a vytrvalých květin. Také salát pro podzim vysejeme. Rajská jablíčka podle potřeby zaléváme, okopáváme, vysazujeme a mladé výhonky, z úžlabí listů vyrůstající, vylamujeme. Přihnojení draselnatou solí vývin rajských jablíček urychlí. Tvarované stromky prohlížíme a od škůdců očistíme. Výhonky na vedoucích ramenech pincirujeme (přistřihujeme za 6. listem). Réva vinná kvete a nechá se v klidu. Po odkvětu výhonky zkracujeme na 3—4 listy nad nejhořejším hroznem. Trávníky žneme a cestičky udržujeme ve vzorné čistotě.

Přípravy

pro švadleny a modistky

ve velkém výběru a za zvláštní ceny

koupíte jen v odborném obchodě

ADOLF ČERVENÝ

OPAVA, Dolní náměstí

LADISLAV KAČOR

klempířský a instalatérský závod

ORLOVÁ

Autogenní svařování a výroba karoserií

Poznámky:

VZORNÉ TISKOPISY KALENDÁŘE

v jednoduchém i přepychovém provedení dodá v čase nejkratším knihtiskárna

SLEZSKÁ GRAFIA

V OPAVĚ, Nádražní okruh

Filiálka v KARVÍNNĚ

Doporučujeme návštěvníkům Opavy prvotřídní **cukrářství a kavárnu**

B. JELÍNEK, OPAVA, Hrnčířská ul. 9

ČERVENEC

Polsky : Lipiec

Dni měs. Dni měs.	Dnové týdňi	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh vzn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Pátek	Nejdr. Krve P. †	Děpolt	G. Leibnitz * 1646	3 55	2013		840	22 6
2	Sobota	Navšt. P. M.	Bislav	Vítězství legii u Zbor. 1917	3 55	2013		957	22 31
B. Čtvrtá neděle po sv. Duchu. O velikém zahrnutí ryb. Lukáš 5, 1—11.									
3	Neděle	Lva II. p.	Radomír	J. J. Rousseau † 1778	3 56	2012		1111	22 55
4	Pondělí	Prokopa	Prokop	Prohl. neodv. Spoj. st. amer. 1776	3 56	2012		1223	23 20
5	Úterý	Cyrila a Met.	Cyrl, Metod.	Prohláš. kompakt. 1436	3 57	2012		1332	23 46
6	Středa	Isaiáše	Pam. Jana Husi	M. Jan Hus upálen 1415	3 58	2011		1439	—
7	Čtvrtek	Vilibalda	Hostivít	Příměří v Ulmu 1620	3 59	2010		1542	0 16
8	Pátek	Kiliána †	Bohuslávka	Vilém Oranie † 1584	3 59	2010		1643	0 50
9	Sobota	Brikcí	Česlav	Majest. Rudolf. 1609	4 0	20 9		1736	1 29
B. Pátá neděle po sv. Duchu. O spravedlnosti farizejské. Matouš 5, 20—24.									
10	Neděle	7 bratří	Libuše	Jan Kalvín * 1509	4 1	20 8		1824	2 14
11	Pondělí	Pia I. pap.	Olga kn. rus.	Stěti tři mlád. hus. 1412	4 2	20 7		19 4	3 6
12	Úterý	Jana Kvalb.	Boreš	Erasmus Roterd. † 1536	4 3	20 7		19 39	4 2
13	Středa	Markéty	Markéta	Cyrl Lukaris † 1638	4 4	20 6		20 9	5 8
14	Čtvrtek	Bonaventury	Hroznata	Bitva na Vítk. hoře 1420	4 5	20 6		20 25	6 5
15	Pátek	Jindřicha †	Domaslav	Jiří Israel † 1588	4 6	20 5		20 58	7 9
16	Sobota	Marie Karm.	Tóma ze Štít.	Tomáš ze Štít. † 1400	4 7	20 4		21 20	8 14
B. Šestá neděle po sv. Duchu. Ježíš nasytil 4000 lidí. Marek 8, 1—9.									
17	Neděle	Alše	Lexa	Bohusl. z Mich. * 1612	4 8	20 3		21 41	9 20
18	Pondělí	Kamila	Předbor	Prohl. neom. pap. 1870	4 10	20 2		22 4	10 27
19	Úterý	Vinc. z P.	Čeněk	Karel ze Žerotfna, hejtm. 1608	4 11	20 1		22 29	11 36
20	Středa	Eliáše pr.	Ludislava	Zruš. řádu jesuit. 1773	4 12	20 0		22 57	12 46
21	Čtvrtek	Daniela pr.	Vítězslav	Aliance presbyt. zal. 1875	4 13	19 59		23 31	13 58
22	Pátek	Maří Magd. †	Maří Magd.	Shrom. na Táboře 1419	4 14	19 58		—	15 11
23	Sobota	Apolináře	Libor	Pavel z Kravař † 1433	4 16	19 56		0 15	16 19
B. Sedmá neděle po sv. Duchu. O falešných prorocích. Matouš 7, 15—21.									
24	Neděle	Kristiny	Krista	Tom. Kemp. † 1471	4 17	19 55		1 8	17 22
25	Pondělí	Jakuba ap.	Jakub	Zaháj. sněmu svatojakub. 1508	4 18	19 54		2 14	18 15
26	Úterý	Anny	Anna	Začátek světové války 1914	4 19	19 53		3 29	18 58
27	Středa	Pantaleona	Zlatko	Muč. kutnohor. 1623	4 21	19 51		4 50	19 35
28	Čtvrtek	Inocence	Klimeš	Kristián Pešek † 1744	4 22	19 50		6 12	20 6
29	Pátek	Marty p. †	K. Havlíček	K. Havlíček Bor. † 1856	4 24	19 48		7 33	20 33
30	Sobota	Abd. a Sen.	Bořivoj	Počátek válek hus. 1414	4 25	19 47		8 50	20 58
B. Osmá neděle po sv. Duchu. O nespravedlivém vládaři. Lukáš 16, 1—9.									
31	Neděle	Ignáce z L.	Sudivoj	Mandát protiref. 1627	4 26	19 45		10 5	21 23

V červenci ubude dne o 1 hod. 00 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

6. 1415 Upálen M. Jan Hus v Kostnici.
7. 1865 Unesl se evang. sbor těšínský psáti matriky polsky.
9. 1609 Majestát (královský list) Rudolfa II., kterým se přiznává náboženská rovnoprávnost.
9. 1714 Byly spáleny na těšínském rynku bible a zpěvníky, které z Lipska dovezeny byly do Těšína.
10. 1809 Narodil se Jan Kalvin, reformátor švýcarský.
11. 1412 Štáti tři mládenci v Praze, kteří vystoupili proti odpustkům.
18. 1870 Prohlášení neomylnosti papežské.
19. 1777 Povstání tajných evangel. na Valašsku.
21. 1773 Zrušení řádu jezuit.
22. 1444 Připomíná se první farář polskoostravský, evang. husitský kněz Augustinus.
30. 1414 Počátek válek českého národa za svobodu svobody.
31. 1827 Vydán mandát proti evang. šlechtě.

Židovský kalendář.

17. července = 18. šamuz; Dobyti chrámu (půst).
28. července = 1. ab.

Stoletý kalendář.

Červenec jest s počátku chladný, od 9. až do 12. horký se studenými nocemi; od 18. až do konce jest velké sucho.

Zahrádkář.

Červenec.

Tento měsíc je začátkem doby sklzně. Češeme třešně, višně, angrešt, rybíz a maliny. Zavařujeme, děláme marmelády, víno a j. z nich. Rané hrušky dozrávají. Révu vinnou okopáváme a zaléváme. Ničíme housenky, škvory, mravence, mšice, slimáky. U růží je druhé květenství. Ošetřujeme je jako v červnu. Sklízíme ranou zeleninu a uprázdňené záhonky oséváme fazolí, karotkou, ředkvičkou a j. Rajská jablíčka vyvazujeme a první jablíčka jsou nám odměnou. V pařeníšti množíme řízky: pelargonie, fuchsie, hřebíčky, nízké phloxy a mnoho jiných vytrvalých a skalkovitých květin. Jiřinky uvazujeme ke kolům, odkvetlé květy odstraňujeme a ničíme mšice a škvory na nich. Květiny v okenních truhlících zaléváme, přihnojujeme, zbavujeme odkvetlých květů a žlutých listů. V měsíci červenci zahrádkář pozoruje, co se mu v zahrádce líbí a co se mu nelíbí, aby to v příštím roce napravil.

Pohřební ústav

„CONCORDIA“

Maj. Em. Kohoutek

ORLOVÁ, telefon čís. 17

Filiálka: Karvinná.

Provádí pohřby do země a žehem

Vinárna - lahůdky
Jos. Mláděnka
Frýdek. -- Telefon 24

Poznámky:

Restaurace »U Krupů« v Mar. Horách, nám.
České ostravské — Plzeňský prazdroj

SRPEN

Polsky: Sierpień

DNE	Dnové týdni	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh vzn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Pondělí	Petra v ok.	Věra	Milič z Kroměř. † 1374	4 28	1944	☾	11 18	21 50
2	Úterý	Alfonso z Lig.	Vanda	Papež předv. Jiř. Poděbr. 1405	4 29	1942	☾	12 27	22 19
3	Středa	Nal. Štěpána ☾	Miluše	Vítěz. Hus. u Tach. 1427	4 31	1941	☾	13 33	22 52
4	Čtvrtek	Dominika	Dominik	Vymř. Přemysl. 1306	4 32	1939	☾	14 35	23 29
5	Pátek	Marie P. Sn. †	Milivoj	Ev. muč. solnohr. 1733	4 33	1937	☾	15 31	—
6	Sobota	Prom. Páně	Něhoslav	Zruš. majest. Rud. 1621	4 35	1936	☾	16 20	0 12

B. Devátá neděle po sv. Duchu. Ježíš pláče nad Jeruzalemem. Lukáš 19, 41—47.

7	Neděle	Kajetána	Lada	Řád jes. znovuzř. 1814	4 36	1934	☾	17 3	1 2
8	Pondělí	Cyriaka a soudr.	Nezamysl	Jiř. Arnaud † 1671	4 38	1933	☾	17 41	1 57
9	Úterý	Romana	Ratibor	Jan Liberda † 1742	4 39	1931	☾	18 12	2 56
10	Středa	Vavřince	Vavřinec	Jakoubek ze Stř. † 1429	4 40	1929	☾	18 39	3 57
11	Čtvrtek	Filomeny	Ratislav	Hunyadi Jan † 1456	4 42	1927	☾	19 4	5 1
12	Pátek	Klára †	Řehoř	Br. Řehoř † 1474	4 43	1926	☾	19 26	6 6
13	Sobota	Hypolita	Alenka	Obn. Jedn. Bratr. 1727	4 45	1924	☾	19 49	7 12

B. Desátá neděle po sv. Duchu. O fariseovi a publikánu. Lukáš 18, 9—14.

14	Neděle	Eusebia	Smil	Vítěz. u Domažlic 1431	4 46	1922	☾	20 11	8 18
15	Pondělí	Nanbvz. P. M.	Marie, m. P.	Založ. řádu jesuit. 1534	4 48	1920	☾	20 35	9 26
16	Úterý	Jáchyma	Jacek	Král Václav IV. † 1419	4 49	1918	☾	21 2	10 36
17	Středa	Hycinta	Záviš	Karel Kuzmány † 1868	4 51	1916	☾	21 34	11 46
18	Čtvrtek	Heleny	Helena	Jos. Dobrovský * 1763	4 52	1914	☾	22 12	13 57
19	Pátek	Ludvíka T. †	Boleslav	Biskup Štěpán up. 1467	4 54	1912	☾	23 0	14 5
20	Sobota	Bernarda	Pomněň	Krvavý sněm 1545	4 55	1910	☾	23 58	15 8

B. Jedenáctá neděle po sv. Duchu. Ježíš uzdravil hluhoněmého. Marek 7, 31—37.

21	Neděle	Jany Frem.	Střezislav	Martin Loquis up. 1421	4 57	19 8	☾	—	16 3
22	Pondělí	Timothea	Svatoboj	Čes. deklarace 1867	4 58	19 6	☾	1 6	16 50
23	Úterý	Filipa	Slavata	Alois Jirásek * 1851	5 0	19 4	☾	1 22	17 30
24	Středa	Bartoloměje	Bartoloměj	Bartolom. noc 1572	5 1	19 2	☾	3 43	18 3
25	Čtvrtek	Př. sv. Vojt. ☾	Radim	Sixt z Ottersdorfu † 1583	5 3	19 0	☾	5 3	18 31
26	Pátek	Ludvíka kr. †	Luděk	Přemysl Ot. II. † 1278	5 4	18 58	☾	6 23	18 56
27	Sobota	Josefa Kal.	Otakar kr. C.	Vítěz. u Stříbra 1427	5 6	18 56	☾	7 41	19 24

B. Dvanáctá neděle po sv. Duchu. O milosrdném samaritánu. Lukáš 10, 23—37.

28	Neděle	Augustina	Augustin	Václ. Budovec z Bud. * 1551	5 7	18 54	☾	8 56	19 51
29	Pondělí	Jana stěti	Spytimír	Bitva u Moháče 1526	5 9	18 52	☾	10 8	20 20
30	Úterý	Růženy z L.	Alexander N.	Boos Martin † 1825	5 10	18 50	☾	11 17	20 52
31	Středa	Raimunda	Miloň	Jan Bunyan † 1688	5 12	18 48	☾	12 22	21 27

V srpnu ubude dne o 1 hod. 43 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

2. 1466 Král Jiří z Poděbrad vyzván před papežský soud.
6. 1621 Zrušení majestátu Rudolfa II.
7. 1814 Řád jezuitský znovuzřízen.
12. 1626 Přitřhl Mansfeld za 30leté války přes Fryštát do Těšína.
15. 1534 Založení řádu jezuitského.
15. 1817 Položen základní kámen ke stavbě kostela v Návsi u Jablunkova (starý kostel před tím vysvěcen 15.-8. 1791).
20. 1809 Vydán majestát, zaručující svobodu náboženskou ve Slezsku.
24. 1672 Noc Bartolomějská: vražda Hugenotů.

Zidevský kalendář.

7. srpen = 10 ab; Spálení chrámu (přes).
28. srpen = 1. elul.

Stoletý kalendář.

S počátku teplo, pak nepřívětivé počasí až do 11. a dále krásně až do konce.

Zahrádkář.

Srpen.

Příjemná práce — česání ovoce — nastává. Rané ovoce česáme. Příliš zatížené větve ovocem podepřeme a pevně uvážeme. Letorosty tvarovaných stromků stále uvazujeme. Pincujeme po druhé. Očkujeme na spící očko. Angrešt a rybíz hned po sklizni prořežeme a obryjeme. Šlahouny u jahod častěji odstraňujeme. Zeleninu okopáváme, plejeme, zaléváme a pochutnáváme si na ní. Housenky a vajíčka na zeleninách ničíme. V pařeništi množíme květiny jako v červenci. Ty, které jsou už zakořenělé, větráme. Počínáme sázeti cibulovité květiny venku. Živé ploty přistřihujeme. Trávníky udržujeme stále krátké a cestičky čisté. Prohazujeme kompost. Kopeme jámy pro podzimní sázení stromů a keřů.

Pohřební ústav

»**CHARITAS**«

v OPAVĚ, Ratibořská 6

Telefon číslo 430

Majitel **Frant. Mašín**

Prvotřídní pohřby a převážky autofurgonem po celé republice i do všech států. — Zakoupené rakve na venek dodají se vlastním autem do domu zdarma.

Doporučujeme
**ŘEZNICTVÍ A
UZENÁŘSTVÍ
FERDINAND
PAZDZIORA**
v Třinci

Prvotřídní výsek masa a výroba
chutných uzenin všeho druhu

Chem. čistírna, barvírna a parní prádelna
L. ŠENOVSKÝ A SPOL.
Mor. Ostrava, Šlikova 17
Telefon číslo 21.88

Poznámky:

NELIBA

KNIHKUPECTVÍ
DOBŘÉ SLUŽBY
ORLOVÁ

Z Á Ř Í

Polsky: Wrzesień

Dni měs. Dne	Dnové týdne	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh v zn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Čtvrtek	Jiljí ☾	Bolek	Tábor se vzdal králi Jiřímu 1452	5 13	1846	☾	13 22	22
2	Pátek	Štěpána kr. †	Adéla	Stíž. list čes. pánů 1415	5 15	1844	☾	14 14	22 5
3	Sobota	Mansveta	Bronislava	Oliver Cromwell † 1658	5 16	1842	☾	14 59	23 9

B. Třináctá neděle po sv. Duchu. Ježíš uzdravil 10 malomoocných. Lukáš 17, 11—19.

4	Neděle	Rosalie	Růžena	Franc. rep. prohl. 1870	5 18	1840	☾	15 38	—
5	Pondělí	Viktorina	Boris	Křišť. z Prachat. † 1439	5 19	1838	☾	16 13	0 5
6	Úterý	Vavřince J.	Blahut	Dobytí Siona 1437	5 21	1835	☾	16 42	1 4
7	Středa	Reginy	Regina	Vítěz. u Breitenfeldu 1631	5 22	1833	☾	17 7	2 9
8	Čtvrtek	Nar. P. M.	Nar. P. M.	Zruš. rob. v Rak. 1848	5 24	1831	☾	17 31	3 5
9	Pátek	Petra Klav. † ☼	Neklan	Jan Roháč † 1437	5 25	1829	☾	17 53	5 1
10	Sobota	Mikuláše T.	Krasava	Pavel Sperát † 1570	5 27	1827	☾	18 16	6 4

B. Čtrnáctá neděle po sv. Duchu. Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti. Matouš 6, 24—33.

11	Neděle	Prota a H.	Bolemil	Mat. Ulický popr. 1627	5 28	1824	☾	18 40	7 1
12	Pondělí	Jména P. M.	Mladen	Porážka Turků u Vídně 1693	5 30	1822	☾	19 7	8 2
13	Úterý	Amáta	Soběhrd	Vil. Farel † 1565	5 31	1820	☾	19 38	9 3
14	Středa	Pov. sv. Kříže	Radomír	Smír Žižkův s Praž. 1424	5 33	1818	☾	20 14	10 4
15	Čtvrtek	Sedmibol. P. M.	Albin	Karel st. ze Žerot. * 1564	5 34	1816	☾	20 58	11 5
16	Pátek	Ludmily †	Lidmila	Marta z Boskovic † 1507	5 36	1813	☾	21 52	13 5
17	Sobota	Lamberta ☾	Bohunka	Jindř. Bullinger † 1575	5 37	1811	☾	22 54	13 5

B. Patnáctá neděle po sv. Duchu. O mládenci z Naimu. Lukáš 7, 11—16.

18	Neděle	Tomáše z Vil.	Měšek	A. B. Spangenberg † 1791	5 39	18 9	☾	—	14 4
19	Pondělí	lanuaria	Jánuš	Kr. Ren. z Zinzend. * 1717	5 40	18 7	☾	0 5	15 2
20	Úterý	Eustacha	Stach	Konec stát. papež. 1870	5 42	18 5	☾	1 21	16 0
21	Středa	Matouše ev. Sdp.	Matouš	Jer. Savonarola * 1452	5 43	18 2	☾	2 39	16 3
22	Čtvrtek	Mořice	Jimram	Vítěz. u Nýrska 1467	5 45	18 0	☾	3 58	16 5
23	Pátek	Tekly ☼ Sdp.	Hostislava	5 mučedníků ženev. 1555	5 46	17 58	☾	5 15	17 2
24	Sobota	Ruperta ☾ Sdp.	Jaromír	Bouře pražská 1483	5 48	17 56	☾	6 31	17 5

B. Šestnáctá neděle po sv. Duchu. Ježíš uzdravil vodnatelného. Lukáš 7, 11—16.

25	Neděle	Kleofáše	Zlatuška	Mír augsburský 1555	5 49	17 54	☾	7 45	18 1
26	Pondělí	Cypriána	Budivoj	Pav. Rabaut † 1795	5 51	17 51	☾	8 57	18 4
27	Úterý	Kosmy a Dam.	Damián	Jiří Palkovič * 1769	5 52	17 49	☾	10 5	19 2
28	Středa	Václava kn.	Václav	Kníže Václav † 929	5 54	17 47	☾	11 8	20 0
29	Čtvrtek	Michala arch.	Michal	List podob. do Cař. 1452	5 56	17 45	☾	12 4	20 5
30	Pátek	Jeronyma †	Jarolím	Shromáždění na Křížkách 1419	5 57	17 43	☾	12 58	21 4

V září t. r. ubude dne o 1 hod. 50 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

2. 1415 Protest české šlechty proti upálení Husovu.
9. 1817 Začaly se zaváděti na Těšinsku polské katechizmy a bible místo moravských při vyučování náboženství v evangelických školách.
13. 1565 Zemřel Vilém Farel, reformátor Švýcar.
13. 1628 Nařídil purkrabí H. Dohna uzavření všech evangelických kostelů na Těšinsku. Evang. kněží musili opustiti zemi.
20. 1870 Konec papežského státu.
14. 1671 Usadili se v Těšíně první jesuité, P. Pisek a Beránek, aby prováděli protireformaci.
21. 1452 Narodil se Jer. Savonarola.
21. 1688 Je v celé říši bludovské (Bludovice Dol., Hor., Stř. Zivotice, Šumbark) pouze 130 katolíků, ostatní jsou evangelici.
23. 1603 Nařídil Bartoloměj Bruntálský, aby evang. brázovští chodili pilně na katolické bohoslužby pod pokutou 12 liber vosku aneb 2 měřic ovsu.
25. 1555 Uzavřen mír augsburský, kterým se povoluje protestantům náboženská svoboda.
30. 1747 Narodil se Jan Muthmann, pastor sboru těšínského. Pro pietismus musil opustiti zemi.

Židovský kalendář.

26. září = 1. tišri. 5699. Nový rok (přísný svátek.)
(zkrác. r. obyč. o 12 měs., t. j. 363 dnech.)
27. září = 2. tišri. Druhý přísný svátek.
28. září = 3. tišri. Půst Gedaljův.

Stoletý kalendář.

Září počíná nepříznivým počasím až do 10. trvajícím; pak je krásné až do 14.; na to následují tři deštivé a tři krásné dny; od 21. až do 25. jest deštivo, dále hezky až do konce.

Zahrádkář.

Září.

V zahradě není pilno. Sklízíme pomalu ovoce a zeleninu. Množíme řízky angrešt, rybíz a některé keře okrasné. Připevňujeme lepkavé pásy na kmeny stromů. Uprázdňené záhonky udržujeme čisté až do podzimního rytí. Dělením trsů rozmnožujeme a sázíme vytrvalé květiny: srdečka, pivoňky kosatce, astilby atd. Vysazujeme cibulovité květiny. Na lilie nezapomeňme. Jiřiny vyvazujeme a zbavujeme uschlých květů. Rajským jablíčkům ulomíme vršky, by ukončily vzrůst a více vyžrálo jablíček. Sbíráme semena květin. Pokojové květiny přes léto venku, umístěné přenášíme do pokoje.

Veškeré knihy, kancelářské a školní potřeby

ve filiálním knihkupectví
Ú. D. K. N.

Ant. Svěcený, Mor. Ostrava

Nádražní třída 32, telefon 40-96

Radio-Viteček

Opava inbýt

Horní náměstí číslo 23

VAZBY KNIH A. Pokorný, Místek
umělecké kniharství

SKLO,
PORCULÁN

V. Procházka
Místek (u pošty)

ZRCADLA,
OBRAZY

Polsky : Październik

Dnů mės.	Dnové týdňi	Kalendář			Slunce		Mėsíce	
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh vzn. h. m.	vých. záp. h. m.
1	Sobota	Remigia	Remeš	Útok na Betl. kap. 1414	5 59	1740		1334 2238
B. Sedmnáctá neděle po sv. Duchu. O největším přikázání. Matouš 22, 34—46.								
2	Pondělí	Aňd. Str.	Střezivoj	Kr. Harant z Pol. * 1564	6 0	1738		1411 2336
3	Úterý	Terezičky od J.	Bohumil	Jan Jílek † 1780	6 2	1736		1442 —
4	Středa	Frant. z As.	František	Th. Fliedner † 1864	6 3	1734		15 9 038
5	Čtvrtek	Placida a s.	Eliška Př.	Mandáty Ferd. I. 1547	6 5	1732		1533 141
6	Pátek	Brunona	Milena	Důtka cis. Jos. II. 1771	6 6	1729		1556 246
7	Sobota	Slavn. růž. †	Peluška	Jan Mathesius † 1565	6 8	1727		1619 353
8		Brigity	Věra	Justus Jonas † 1555	6 9	1725		1643 5 1
B. Osmnáctá neděle po sv. Duchu. Ježíš uzdravil šlakem poraženého. Matouš 9, 1—8.								
9	Neděle	Diviše	Karel Žerotín	Karel st. ze Žerot. † 1636	6 11	1723		1710 619
10	Pondělí	Frant. Borg.	Záboj	Mich. Blažek † 1827	6 12	1721		1739 723
11	Úterý	Mateřství M. P.	Jan Žižka	Jan Žižka † 1424	6 14	1719		1814 835
12	Středa	Maximiliána	Chotimír	Cis. Maxim. II. † 1576	6 15	1717		1857 946
13	Čtvrtek	Eduarda V.	Bivoj	Toleranční patent 1781	6 17	1715		1949 1052
14	Pátek	Kalista I. †	Krasoslav	Osv. Myconius † 1552	6 19	1713		2048 1152
15	Sobota	Terezie p.	Terezie	Pozv. do Basileje 1431	6 20	1711		2157 1243
B. Devatenáctá neděle po sv. Duchu. O rouše svatebním. Matouš 22, 1—14.								
16	Neděle	Hedviky	Havel	Lucas Cranach † 1553	6 22	17 9		2310 1325
17	Pondělí	Markéty M. Alacoq.	Jadviha	Hus univ. rekt. 1409	6 23	17 7		— 14 1
18	Úterý	Lukáše ev.	Lukáš	Dan. Adam z Vel. † 1599	6 25	17 5		025 1432
19	Středa	Petra z A.	Pravon	Imrich Thurzo † 1621	6 27	17 3		141 1459
20	Čtvrtek	Jana Kent.	Křesimír	Filip de Novavilla † 1507	6 28	17 1		257 1525
21	Pátek	Voršily †	Vlaslav	St. Leška * 1757	6 30	1659		411 1551
22	Sobota	Korduly	Miroslava	Jan Efraim † 1600	6 31	1657		525 1618
B. Dvacátá neděle po sv. Duchu. O uzdravení syna úředníka králova. Jan 4, 46—53.								
23	Neděle	Severina	Boček	Jan Kapistrán † 1456	6 33	1655		640 1648
24	Pondělí	Rafaela	Příbek	Mír vestfál. 1648	6 35	1653		746 1720
25	Úterý	Kryšpina	Chrudoš	Husité dob. Vyšehradu 1419	6 37	1651		851 1758
26	Středa	Evarista	Milota	M. Petr Kodiciel. † 1589	6 38	1649		952 1843
27	Čtvrtek	Šabiny	Nestor rus.	Juan Valdez † 1541	6 40	1647		1044 1932
28	Pátek	Šimona a Judy †	Prohl. č. samost.	Prohlášení státní samostat. 1918	6 42	1645		1129 2027
29	Sobota	Narcise	Božidar	Ludevít Stúr * 1815	6 44	1643		12 8 2124
B. Dvacátá první neděle po sv. Duchu. O kladení účtů. Matouš 18, 23—35.								
30	Neděle	Svátek Krista Krále	Radko	Italie uznala čsl. stát 1918	6 45	1642		1241 2225
31	Pondělí	Voliganga	Vuk	Počátek reform. 1517	6 47	1640		13 9 2327

V říjnu ubude dne o 1 hod. 53 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

- d. 1414 Útok na kapli Betlémskou.
- 3.-4. 1931 Toleranční slavnost, pořádaná Ev. Matičí Třanovského, spojená s odhalením památníku na hoře Goduli, místě, kde se scházeli tajně evang. v době pronásledování.
11. 1424 Zemřel Jan Žižka z Trocnova u Přibyslavě.
11. 1531 Zemřel O. Zwingli v bitvě u Kapela.
13. 1781 Vyhlášení tolerančního patentu Josefova.
15. 1862 Vysvěcen evang. kostel v Orlové. Stál i s farou 16.644 zl. 66 kr.
17. 1409 Stal se M. Jan Hus rektorem pražské univerzity.
24. 1648 Uzavřen mír westfálský, který potvrdil augsb. nábož. mír z r. 1555.
26. 1645 Obsadili Švédové za 30leté války Těšín.
29. 1829 Ondřej Paulini, pastor v Bystřici, stal se moravským superintendentem.
31. 1517 Počátek Lutherovy reformace. (L. přiblížil na dveře chrámu ve Vittenberku 95 vět proti odpustkům.)

Židovský kalendář.

5. říjen = 10. tišri; Den smíření (přísný svátek);
10. říjen = 15. tišri; Slavnost pod zelenou (přísný sv.).
11. říjen = 16. tišri; Druhý přísný svátek.
16. říjen = 21. tišri; Slavnost ratolesti (přísný svátek).
17. říjen = 22. tišri; Konec slavn. pod zelenou (přísný svátek).
18. říjen = 23. tišri; Radost ze zákona (přísný svátek).
26. říjen = 1. Marševšan.

Stoletý kalendář.

Říjen počíná krásným počasím až do 8., pak jest pošmurno, 14. a 15. hezky, 17. počíná jiniči, 18. mrzne, od 19. do 21. jest zase teplo a pak od 27. až do konce pošmurno.

Zahrádkář.

Říjen.

Noční mrazíky jsou předzvěstí pomalu se blížící zimy. Ukončujeme sklizeň ovoce a zeleniny. Ovocné stromy a keře sázíme do dřívě vykopaných jam. Starší stromy hnojíme a obryváme. Spadlé listí se stromů shrabujeme a užijeme je k pokrytí půdy u jemnějších rostlin. Také můžeme toto listí kompostovatí aneb pro pařeníště použití. Šlahouny vinné révy seřezáme a skloníme k zemi pro pozdější příkrytí. Možno také vinnou révu sázeti. K sázení růží je říjen dobou nejvhodnější. Připravujeme si příkrývku na zimu pro růže, ale ještě je nezakryjeme. Rostou a kvetou ještě. Vyprazdňujeme pařeníště a poškozené opravíme. Zeleninové oddělení a prázdné záhonky hnojíme podle rozvrhu a na zimu hluboko zryjeme. Vybiráme cibule a hlízy mečíků, montbrečí, jirínek, canu atd. Vytrvalé květiny, v pařeníšti namnožené, vysazujeme na záhonky. Trávník naposled sežneme.

RADIO-ELEKTRO

Ing. J. Šrubař

N. BOHUMÍN

Třída 28. října 254. Telefon 228

Odborný závod pro radio-
a elektroinstalace

Z. EICHENBAUM

N. Bohumín. Telefon 64

Železo, barvy, kuchyň. nádobí, kamna,
sporáky, materiále, stav. a nábytkové
kování, střešný prach, semena

Navštivte první obchodní dům
módním a hedvábným zbožím

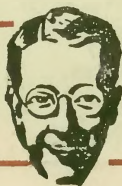
EMIL NESTEPNY

OPAVA, u Jaktařské brány 5

Poznámky:

OPTIK

Dodávám pro:

V. BUŽGA, Frýdek

Léčebné fondy a veškeré nem. pokladny

Polsky : Listopad

Dni měs.	Dnové týdni	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh v zn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Úterý	Všech svat.	Všech svat.	Zrušení nevoln. 1781	6 48	1639		13 34	—
2	Středa	Dušíček	Dušíček	Mich. Polák umuč. 1480	6 50	1637		13 58	031
3	Čtvrtek	Huberta	Sylvie	M. Jan Hus v Kostn. 1414	6 52	1635		14 20	136
4	Pátek	Karla Bor. †	Karel Borom.	Bedř. Falc. král č. 1619	6 53	1633		14 44	242
5	Sobota	Sl. osfatků vš. sv.	Vědunka	Jan Egede † 1758	6 55	1632		15 9	351

B. Dvacátá druhá neděle po sv. Duchu. Sluší-li daň dávatí. Matouš 22, 15—21.

6	Neděle	Linharta	Linhart	P. Vok z Rožm. † 1611	6 56	1630		15 37	5 3
7	Pondělí	Engelberta	Drahoslava	J. Skarba Trenčanský † 1677	6 58	1628		16 10	6 16
8	Úterý	Bohumíra	Bílá hora	Bitva na Bílé hoře 1620	7 0	1627		16 51	7 29
9	Středa	Theodora	Slavomír	Jan Klenovský † 1498	7 1	1625		17 40	8 39
10	Čtvrtek	Přen. sv. Ludm.	Rusálka	Dr. Martin Luther * 1483	7 3	1624		18 39	9 44
11	Pátek	Martina b. †	Martin	Mart. Bucer * 1491	7 4	1622		19 47	10 39
12	Sobota	Benedikta s br.	Beneš	Král. Johanna † 1475	7 6	1621		21 0	11 25

B. Dvacátá třetí neděle po sv. Duchu. O uzdravení dcery knížete. Matouš 9, 18—26.

13	Neděle	Stanisl. K.	Stanislav	Syn. v Dortrechtu 1618	7 8	1620		22 16	12 3
14	Pondělí	Josafata	J. Jungmann	Josef Jungmann † 1847	7 10	1618		23 31	12 35
15	Úterý	Alberta Vel.	J. A. Komenský	J. A. Komenský † 1670	7 11	1617		—	13 3
16	Středa	Otomara	Dovtip	K. Kruciger † 1548	7 13	1615		0 46	13 29
17	Čtvrtek	Řehoře d.	Evžen	Jakub Böhme † 1624	7 15	1614		1 59	13 54
18	Pátek	Odon z Kl. †	Roman	Otevř. Nár. div. v Pr. 1883	7 16	1613		3 12	14 20
19	Sobota	Alžběty	Bětuška	Jiří Melantrich † 1580	7 18	1612		4 23	14 48

B. Dvacátá čtvrtá (poslední) neděle po sv. Duchu. Ohavnost zpuštění. Matouš 24, 15—36.

20	Neděle	Felix z V.	Čestmír	Lev Nik. Tolstoj † 1911	7 19	1611		5 32	15 19
21	Pondělí	Obět. P. M.	Směch	Fr. D. E. Schleiermacher * 1768	7 21	1610		6 38	15 54
22	Úterý	Cecilie	Cecilie	J. Oekolampád † 1531	7 22	16 9		7 40	16 36
23	Středa	Klim. I. p.	Kliment	Ladislav Pohr. † 1457	7 24	16 8		8 36	17 24
24	Čtvrtek	Emilie	Jan Blahoslav	Jan Blahoslav † 1571	7 25	16 7		9 24	18 16
25	Pátek	Kateřiny †	Katuše	Jan Knox † 1572	7 27	16 6		10 5	19 13
26	Sobota	Konráda b.	Duchoň	K. Aug. Pácalt † 1818	7 28	16 5		10 41	20 12

B. První neděle adventní. Budou znamení. Lukáš 21, 25—33.

27	Neděle	Virgila	Věnek	Jakub Bilek † 1581	7 30	16 4		11 11	21 13
28	Pondělí	Rufa	Jan Kozina	Jan Kozina oběš. 1695	7 31	16 3		11 37	22 16
29	Úterý	Saťurnina	Karel IV.	Karel IV. † 1378	7 33	16 3		12 0	23 20
30	Středa	Ondřeje ap.	Ondřej	Matěj z Janova † 1393	7 34	16 2		12 23	—

V listopadu ubude dne o 1 hod. 25 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

1. 1653 Musil opustiti Těšín evang. kazatel Matyáš Ser-vítius.
8. 1620 Bitva na Bílé hoře. (Porážka českých evang.).
6. 1832 Založení Gustav-Adolf. Jednoty.
10. 1483 Narodil se dr. Martin Luther v Eislebenu.
14. 1858 Zřízena byla evangelická škola v Hnojníku a tím položen základ k popoštění farnosti hnoj-nické.
15. 1670 Zemřel Jan Amos Komenský v Amsterdamě.
16. 1632 Zvítězil v bitvě u Lützeny král švédský Gustav Adolf, ale sám padl.
18. 1794 Narodil se ve Vsetíně Jan Winkler, evange-lický pastor z Návsi u Jabl. od r. 1826, spolu-žák Safářkův, český spisovatel a buditel slez-ského lidu, o němž praví Jungmann: »O vzkří-šení národnosti v těch stranách velice zaslou-žilý«.

Zidovský kalendář.

24. listopad = 1. kislev.

Stoletý kalendář.

Listopad počíná také krásným počasím až do 7., dále dešť, od 11. do 16. sníh, pak tři krásné dni a po-sléze nepříznivé počasí až do konce.

Zahradkář.

Listopad.

Silnější mrazíky po Dušičkách nás pobí-zejí, bychom veškeré práce zahradní ukončili. Révu vinnou, v říjnu k zemi skloněnou, přihodíme hlinou neb chvojím (slamou). Rovněž tak zazimujeme růže. Také několik větviček chvojí hodíme na choulostivé a skalkovité květiny. Po ukončení všech prací zahradních uložíme zahradní náčiní na suché místo. Ce-lou zahradu vyčistíme a dáme do pořádku. Sázíme cibule hyacintů, tulipánů, krokusů a j. do květináčů pro zimní květeny v pokoji. Kompost prohazujeme a proséváme. Provádí-me v létě dobře promyšlené změny v zahradě.

Veškeré elektro-radio potřeby

koupíte dobře a levně u firmy

ELEKTRO-RADIO FR. CIHLÁŘ

Český Těšín, Goetheova 12

Obchod železem, barvami
a stavebními potřebami

Oldřich ŠINDLER, Frýdek

Prodej stělného prachu

Levný nákup
pro zimní sport

Fierla
Mor. Ostrava
Nádražní třída

Posláníky:

TISKOPISY

obchodní zhotoví Vám rychle a vkusně
spolkové, **KNIHTISKÁRNA**
plakáty, **ST. NOVOSAD, Místek**
pozvánky

HODINY KLENOTY

Těš na splátky

Jízdní kola a součástky

Veškeré odborné správký

Nákup starého zlata a stříbra

KAREL HERZ

ORLOVÁ (vedle Báňského domu)

PROSINEC

Polsky : Grudzień

Dni měs.	Dnové týdňní	Kalendář			Slunce		Měsíce		
		katolický	český	evangelický a historický	vých. h. m.	záp. h. m.	běh vzn.	vých. h. m.	záp. h. m.
1	Čtvrtek	Eligia	Bolemil	Žižkův vjezd do Prahy 1421	7 36	16 2		1245	024
2	Pátek	Bibiány †	Blanka	Václ. z Bítova † 1637	7 37	16 1		13 9	131
3	Sobota	Frant. Xav.	Radmila	Spol. G. Ad. zal. 1832	7 38	16 1		1335	239
B. Druhá neděle adventní. Jan ve vězení. Matouš 11, 2—10.									
4	Neděle	Barbory	Barunka	Br. Cyrus v Betl. 1609	7 39	16 0		14 5	350
5	Pondělí	Jitky	Jitka	Faust. Socinus * 1539	7 41	16 0		1441	5 3
6	Úterý	Mikuláše b.	Mikuláš	Hus v Kost. uvěz. 1414	7 42	15 59		1526	616
7	Středa	Ambrože b. ☾	Ambrož	Ambr. Blaurer † 1564	7 43	15 59		1622	725
8	Čtvrtek	Nep. Počeli P. M.	K. Waldhauser	K. Waldhauser † 1369	7 44	15 59		1726	837
9	Pátek	Leokadie †	Vratislav	Jan Milton * 1608	7 45	15 59		1841	919
10	Sobota	Melchiada	Julie	Luther spálil bullu 1520	7 47	15 58		1959	10 1
B. Třetí neděle adventní. Židé vyslali kněze a jáhny. Jan 1, 19—28.									
1	Neděle	Damasa p.	Bratr Lukáš	Lukáš Pražský † 1528	7 48	15 58		2118	1037
2	Pondělí	Maxencia	Přibyslava	Jan Kálef † 1588	7 49	15 58		2235	11 8
3	Úterý	Lucie p.	Světluška	M. J. Kampanus † 1622	7 50	15 58		2350	1134
4	Středa	Spiridiona ☽ Sdp.	Duchoslav	Pres. Masaryk vzdal se úřadu 1935	7 51	15 58		—	12 0
5	Čtvrtek	Valerie	Zdirad	Přemysl Otak. I. † 1230	7 51	15 59		1 3	1236
6	Pátek	Albíny Sdp.	Běla	Matěj Červenka † 1569	7 52	15 59		213	1252
7	Sobota	Lazara Sdp.	Lazar	J. E. Purkyně * 1787	7 53	15 59		322	1329
B. Čtvrtá neděle adventní. Léta 13. oisafstvi Tiberlova. Lukáš 8, 1—6.									
8	Neděle	Graciána	Miloslav	Dr. Beneš zvolen II. pres. ČSR. 1935	7 54	15 59		429	1354
9	Pondělí	Nemesia	Mstivoj	Jan Jesenský * 1566	7 54	16 0		532	1433
10	Úterý	Kristiána	Dagmar	Jan z Příbramě † 1448	7 55	16 0		629	1513
11	Středa	Tomáše ap. ☽	Tomáš	T. Masaryk se vrátil do vlasti 1918	7 55	16 1		720	16 8
12	Čtvrtek	Demetra	Božena	A. Bourg † 1559	7 56	16 1		8 4	17 4
13	Pátek	Viktorie †	Vlasta	Papež ses. Jř. Pod. 1466	7 56	16 2		841	18 2
14	Sobota	Ad. a Evy †	Štědrý den	Mikuláš z Husi † 1420	7 57	16 2		913	19 3
B. Neděle vánoční. Narození Páně. Lukáš 2, 33—40.									
25	Neděle	Naroz. Páně	Naroz. Páně	Hod Boží vánoční	7 57	16 3		941	20 5
26	Pondělí	Štěpána	Štěpána	Konr. z Vechty † 1451	7 58	16 3		10 5	21 8
27	Úterý	Jana ev.	Jan ev.	Jan Kepler * 1571	7 58	16 4		1028	2211
28	Středa	Mladátek	Mladátek	Pres. W. Wilson * 1856	7 58	16 5		1049	2315
29	Čtvrtek	Tomáše b. ☾	Milada	Hádání na Žebr. 1427	7 58	16 6		1112	—
30	Pátek	Davida †	Chval	Vojt. Raňkův z Ježova † 1388	7 59	16 6		1136	021
31	Sobota	Silvestra	Naděje	J. Wikliff † 1384	7 59	16 7		12 8	130

V prosinci ubude dne do 18. t. m. o 23 min., v ten čas trvá den 8 hod., 05 min., a od 26. t. m. přibude dne o 3 min.

Pamětní dnové evang. a. v.

6. 1414 Hus v Kostnici uvězněn.
10. 1520 Dr. M. Luther spálil bullu papežskou.
19. 1656 Císařské nařízení pro Slezsko, aby vyhnáni byli všichni kazatelé evangeličtí ze země.
24. 1653 Ustavení náboženské protireformační komise na Těšínsku.
24. 1847 Pohřben byl Jan Kubica z čísla 99 v Orlové, jako první na novém evang. hřbitově v Orlové.
30. 1622 Zakazuje papež Řehoř XV. čísti bibli.
31. 1384 Zemřel Jan Wicliff, reformátor anglický.

Zidovský kalendář.

18. prosinec = 25. kislew; Svěcení chrámu.
23. prosinec = 1. tebet.
24. prosinec = 2. tebet; Konec slavnosti Svěcení chrámu.
31. prosinec = 9. tebet.

Stoletý kalendář.

Prosinec začíná nepříznivým počasím, které potrvá se sněhem a mlhou až do 10. Do 13. jest sucho, do 28. sychravo a zima; poslední dny jsou krásné a jasné.

Zahrádkář.

Prosinec.

Doba částečného odpočinku zahrádkáře. Jeho vynalézavost a snaha po zdokonalení své zahrádky mu však nedají odpočívatí. Přemýšlí, osnuje nové plány, které na jaře v život uvede. Prohlíží zásoby zeleninové a ovocné ve sklepě. Nahnilé odstraňuje. V příznivém počasí přežezuje a čistí stromy a keře. Opravuje ploty, besídku, sedátka a vše, co potřebuje opravy. Květiny pokojové bedlivě prohlíží, by netrpěly vlhkem, a trochu je zalévá. V zahradě hledí i v zimě udržeti soulad, pořádek a odstraňuje vše, co pěknému vzhledu spící zahrady překáží.

České knihkupectví Ladislav TESAŘ

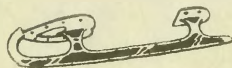
OPAVA, Mezi trhy čís. 3
a obchod školními a kancelářskými
potřebami

Obchod zbožím smíšeným
a koloniálním

L. KRISTIAN, Jablunkov

Prodej uhlí, koksu a dříví

Levný nákup pro zimní sport

FIERLA

Mor. Ostrava
Nádražní třída 32

Poznámky:

KNIHY

PAPÍR, NOVINY

vše pro školu a kancelář

FR. CINNER

N. Bohumín, tel. č. 54

roh Fryštátské a Celní ul.

P o z n á m k y

Letopisť
Ladislav TESAŘ

1937

PAPIRHOVY
Národní ústřední úřad
Praha, Křižovnická 10

P o z n á m k y

*Posta Hvojník
Přícestí para*

P o z n á m k y

A series of horizontal dotted lines for writing.

Poznámky o domácích zvířatech

v

Kalendář pro rok 1937

září — prosinec

	ZÁŘÍ	ŘÍJEN	LISTOPAD	PROSINEC
	1 S Jiljího	1 P Remigia	1 P Všech sv.	1 S Eligia
	2 Č Štěpána kr.	2 S Andr. Str.	2 Ú Dušiček	2 Č Bibiány
	3 P Mansveta	3 N Terez. od J.	3 S Huberta	3 P Frant. Xav.
	4 S Rosalie	4 P Frant. z As.	4 Č Karla Bor.	4 S Barbory
	5 N Viktorína	5 Ú Placida a s.	5 P Sl. o. vš. sv.	5 N Jitky
	6 P Vavřince J.	6 S Brunona	6 S Linharta	6 P Mikuláše b.
	7 Ú Reginy	7 Č Slavn. růž.	7 N Engelberta	7 Ú Ambrože b.
	8 S N. P. M.	8 P Brigity	8 P Bohumíra	8 S N. P. P. M.
	9 Č Petra Klav.	9 S Diviše	9 Ú Theodora	9 Č Leokadie
	10 P Mikuláše T.	10 N Frant. Borg.	10 S Přen. sv. L.	10 P Melchiada
	11 S Prota a H.	11 P Mateř. M. P.	11 Č Martina b.	11 S Damasa p.
	12 N Jména P. M.	12 Ú Maxmil.	12 P Bened. s br.	12 N Maxencia
	13 P Amáta	13 S Eduarda V.	13 S Stanisl. K.	13 P Lucie p.
	14 Ú Pov. sv. Kř.	14 Č Kallsta I.	14 N Josafata	14 Ú Spiridiona
	15 S S. P. M. Sdp.	15 P Terezie p.	15 P Leopolda	15 S Valerie
	16 Č Ludmily	16 S Havla op.	16 Ú Otomara	16 Č Albíny
	17 P Lamb. Sdp.	17 N Mark. M. A.	17 S Řehoře d.	17 P Lazara
	18 S Tomáše z V.	18 P Lukáše ev.	18 Č Odon z Kl.	18 S Graciána
	19 N Januaría	19 Ú Petra z A.	19 P Alžběty	19 N Nemesia
	20 P Eustacha	20 S Jana Kent.	20 S Felixe z V.	20 P Kristiána
	21 Ú Matouše ev.	21 Č Voršily	21 N Obět. P. M.	21 Ú Tomáše ap.
	22 S Mořice	22 P Korduly	22 P Cecilie p.	22 S Demetra
	23 Č Tekly	23 S Severina	23 Ú Klim. I. p.	23 Č Viktorie
	24 P Ruperta	24 N Rafaela	24 S Emilie	24 P Ad. a Evy
	25 S Kleofáše	25 P Kryšpína	25 Č Kateřiny	25 S Nar. Páně
	26 N Cypriána	26 Ú Evarista	26 P Konráda b.	26 N Štěpána
	27. P Kosmy a D.	27 S Sabiny	27 S Virgila	27 P Jana ev.
	28 Ú Václava kn.	28 Č Šim. a Judy	28 N Rufa	28 Ú Mlad'átek
	29 S Mich. arch.	29 P Narcise	29 P Saturnina	29 S Tomáše b.
	30 Č Jeronyma	30 S Marcela	30 Ú Ondř. ap.	30 Č Davida
		31 N Sv. Kr. Kr.		31 P Silvestra

Celoroční zúčtování 1938

Měsíc	Příjem	Vydání	Zůstatek	Poznámky
Leden				
Únor				
Březen				
Duben				
Květen				
Červen				
Červenec				
Srpen				
Září				
Říjen				
Listopad				
Prosinec				
Součet				

Poznámky k zúčtování:

Poznámky na rok 1939

ČÁST

ZLÁIBAVNÁ A IPOUČNÁ

Řídí redakční kruh:

Předseda **Bohuslav Klac**
ředitel městských úřadů v Čes. Těšíně

Místopředseda
Pravoslav Machara
ředitel zemské odb. školy pro ženská povolání v Českém Těšíně

Jednatel **Václav Placht**
profesor gymnasia v Českém Těšíně

Zdeněk Doležil
ředitel gymnasia v Novém Bohumíně

Karel Hruška
ředitel měšťanských škol v Kravařích

Jaroslav Šabata
profesor gymnasia v Českém Těšíně

Bedřich Štětina
ředitel měšťanských škol v N. Bohumíně

Valentin Valeček
inspektor státních menšinových škol
v Karvinné

Jaroslav Zahradník
šéfredaktor Moravskoslezského deníku
v Moravské Ostravě

Jan Železný
ředitel škol v Bystřici nad Olzou

1918-1938

Několik poznámek z nedávné minulosti

V. Placht

Vylíčením domácích a zahraničních sil, vedoucích k obnovení naší státní samostatnosti a zřízení československého státu dne 28. října 1918, končívají obyčejně vzpomínkové řeči a příležitostné články k oslavě tohoto nejvýznamnějšího data našich novodobých dějin.

Posluchač i čtenář podléhá pak bezděčně dojmu, že 28. října 1918 končí se naše historie, a málo je těch, kdož v běhu času postřehnou, že uzavírá se již druhé desetiletí státního života československého. Jsou to dvě desítky let, v nichž byl náš stát budován, v nichž zařizoval nejen své domácí záležitosti, v nichž však hledal také posici mezi státy ostatními. Jsou to dvě desítky let, v nichž veliké převraty evropského a světového dění mocně zasahují do života našeho státu. Odvykáme si být pouhými diváky a kritiky v hledišti toho velikého divadla světových dějin, sami vystupujeme na jeho jeviště a mnohdy ani nechceme věřit, že veliký režisér osudu národů světil nám roli značného významu, důležitosti a odpovědnosti.

Proto se pokusíme v následujících řádcích vzpomínku k dvacátému výročí obnovení státní samostatnosti československé ne ukončiti, nýbrž začítí 28. říjnem 1918. Víme, že je těžko odhadnouti, co z dějů a jevů kolem nás bude jednou předmětem historie. Víme, že posuzováním poměrů, z nichž vyrůstáme a v nichž žijeme, nezavděláme se všem. Nazýváme-li však 28. říjen dnem zavazujícím nás k práci pro národ a stát, přehlédneme — aspoň v několika pohledech — co vykonáno.

*

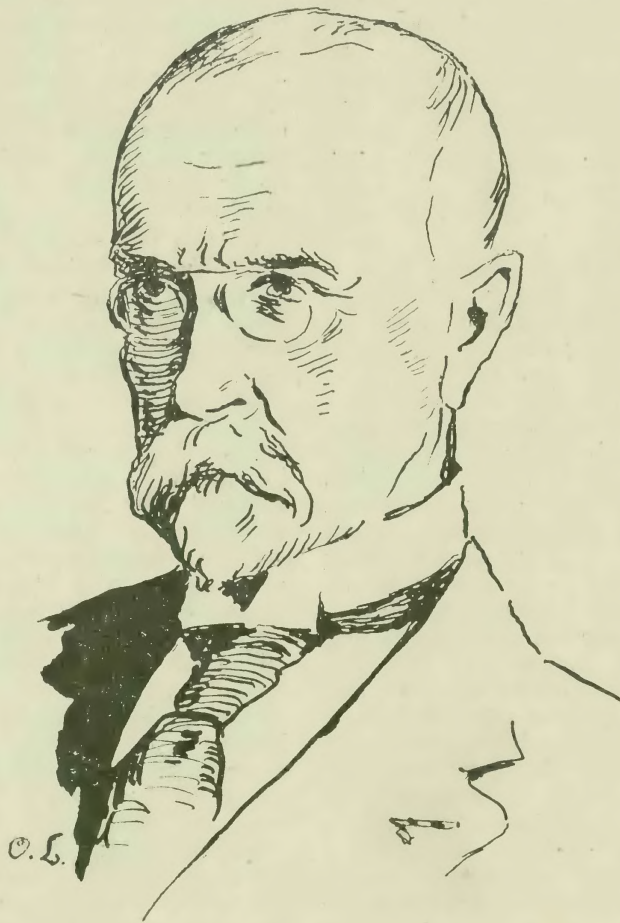
Vydání prvního státního zákona v den osvobození, jimž zajištěna souvislost a nepřetržitost právního řádu, umožnilo nerušený chod státní administrativy a ochránilo obyvatelstvo našeho státu před zmatky a násilnostmi, k nimž dospěly poměry mnohde v sousedství našem. Deklarace, vyhlášená 30. října v Turč. Sv. Martině, připojením Slovenska dovršila souběžnost domácích i zahraničních činností osvobozovací obou větví našeho národa.

Mapa Evropy kolem nás se mění. Říše rakousko-uherská se rozpadá podle národních oblastí v nové státy: Polsko, Maďarsko, Rakousko, Rumunsko, království Srbů, Chorvatů a Slovinců (dnešní Jugoslavie), které, stejně jako náš stát, čekají na definitivní úpravu svých hranic mírovou konferencí. Poslední císař Karel odchází do Švýcar. Pozdější pokusy o návrat byly zmařeny.

Otázka říše rakousko-uherské byla tak rozřešena dříve, než se sjeli delegáti k mírovému jednání do Paříže. 27 států vyslalo své zástupce — mezi nimi již i československá republika — k mírovému jednání s Německem, jež bylo dne 18. ledna 1919 zahájeno v zrcadlovém sále paláce versailleského.

Do té doby náš stát měl již svou základní organizaci. Národní výbor, který se vytvořil ještě za války (13. července 1918) ze zástupců všech českých politických stran, a jehož členové vedli akce státního převratu, vydal 13. listopadu 1918 zatímní ústavu československou a skončil své práce. Byl rozšířen na 270 členů, čímž vzniklo revoluční Národní shromáždění, jež se sešlo k první schůzi následujícího dne, 14. listopadu. Panovnický rod habsburský, který byl na český trůn zvolen 1526, byl sesazen, nový náš stát prohlášen republikou a vůdce zahraničního odboje profesor dr. T. G. Masaryk zvolen byl prvním jejím prezidentem. Současně byla ustavena první řádná vláda našeho státu v čele s dr. Karlem Kramářem († r. 1937) a dr. Ed. Benešem jako ministrem zahraničních záležitostí. Tito dva mužové zastupovali také náš stát při sjednávání mírových podmínek jako řádní členové zákonné vlády. V tom tkvěl veliký význam našeho postavení na fóru mezinárodním: byli jsme jako stát mezinárodně uznáni před skončením světové války, náš stát nebyl tedy vytvořen teprve mírovým jednáním a na mírové konferenci byli jsme zastoupeni již jako organisovaný stát členy řádné vlády.

Nemělo by ovšem smyslu zakrývatí potíže počátků našeho státního života a nebylo by moudré zapomínati pro budoucnost, kdo byl příčinou těchto obtíží.

President-Osvoboditel T. G. MASARYK

President Dr. EDUARD BENEŠ

Němečtí poslanci z našich zemí chtěli odtrhnouti poněmčené kraje našeho státu a vytvořili v Liberci zvláštní vládu v čele s dr. Rud. Lodgmannem. Tvořící se teprve domácí armáda obsadila tato odvěká naše území do konce r. 1918. Pak byla poznenáhlu armáda tato doplňována našim zahraničním vojskem, legiemi z Francie a Itálie, čímž umožněno obsazení Slovenska proti vůli Maďarů. Když americká Národní rada uhrobusínská se v čele s dr. Žatkovičem vyslovila pro připojení k našemu státu, byla vojensky obsazena také Podkarpatská Rus. Ministrem s plnou mocí pro Slovensko stal se dr. Vávro Šrobár.

Nezapomeňme tedy, že nám československá armáda nejen vybojovala mezinárodní státní uznání, ale že vláda československá se mohla ujati moci po vytvoření státu tam, kde čsl. voják znemožnil státní akce.

21. prosince 1918 vrátil se do Prahy dr. T. G. Masaryk. Skončil tím čtyřletou práci zahraniční, aby se ujal budování státu jako první občan jeho.

Mírová konference, pokud nás se týkala, zabývala se přesným stanovením hranic. Smlouvou versailleskou (28. června 1919), již rozřešeny otázky týkající se Německa, tisíc let stará hranice našeho státu s Německem zůstala beze změny. Jen ze Slezska, jež až do 1742 bylo součástí našeho státu, vrácena nám část někdejšího knížectví Ratibořského s městem Hlučínem, neboť valná část obyvatelstva toho kraje zůstala věrna české řeči. Snahy o získání Kladska výměnou za české výběžky se nepotkaly se zdarem.

Smlouvou st.-germaínskou z 10. září 1919, ujednanou s Rakouskem, získáno Vitorazsko a Valticko. Po sjednání tohoto míru vrátil se do vlasti také dr. E. Beneš, jenž až do svého zvolení prezidentem republiky (1935) zastával nepřetržitě úřad ministra zahraničních věcí. Generálu M. R. Štefáníkovi osud nepopřál pracovati v osvobozené vlasti. Zahynul v troskách letadla při návratu na ohrožené Slovensko (4. května 1919).

Na jaře 1919 musila totiž republika naše odraziti vpád Maďarska na Slovensko. Maďarsko mělo tenkrát komunistickou vládu v čele s Belou Khunem. Hranice Československa proti Maďarsku stanoveny pak mírem trianonským z 4. června 1920.

Nejdéle trvalo vytyčení hranic československo-polských. Jednání o ně a boje o ně — Polsko si činilo nárok na Těšínsko, Oravu a Spiš, tedy staré naše země — patří k nejtrpčím zkušenostem našeho státu v poměru k sousedům. Vleklo se také nejdéle, zanechalo mnoho rozporů a jen díky československé rozvázanosti bylo skončeno rozhodnutím velvyslanecké konference z 28. července 1920*).

Tak došlo k dnešním hranicím našeho státu.

Vedle stanovení přesných hranic upraveny mírovými smlouvami také jiné mezinárodní poměry, z nichž mnohé se týkají našeho státu bezprostředně. Je to v prvé řadě přístup k moři po mezinárodních tocích Labe, Odry a Dunaje. Škoda, že naše právo průjezdu volnými vlaky k moři Jaderskému nebylo dosud uvedeno v život. Státům, hlavně Maďarsku a Rakousku, bude se zdát, že o toto právo projížděti jejich územím nestojíme a pomalu upadneme v zapomnutí.

Za státní majetek rakouského státu a uherského státu, pokud zůstal podle mírových smluv na našem státním území, měli jsme zaplatiti značný poplatek. Hodnota tohoto majetku byla odhadnuta později na 3890 milionů zlatých korun. Když se ukázala ve světě nemožnost platiti válečné dluhy, neboť byly větší než aby je vůbec někdo mohl zaplatiti, byla do holandského města Haagu svolána mezinárodní konference v r. 1930, která upravovala nově finanční závazky vzniklé na základě mírových smluv. Československému státu, který si získal vážnosti právě také tím, že dotud plnil řádně a poctivě všechny své závazky, byla uvedena náhrada prominuta. Tak zvaný dluh za osvobození byl z původní kvoty (750 milionů zlatých franků) snížen velmi značně.

Při jednání o novou úpravu světových poměrů, změněných světovou válkou, šlo také o to, jak výsledky války zabezpečiti co nejlépe trvalým mírem. Francouzský ministerský předseda Jiří Clemenceau očekával, že poražení budou se snažiti dříve či později o zvrácení míru, a chtěl proto vítězným státům nad poraženými zabezpečiti výhodné posice, aby dodržení a plnění mírových smluv bylo zajištěno. Prezident Spojených států severoamerických

*) Viz Těšínský kalendář na rok 1930, čl.: Smutné jubileum, str. 77—90.

Woodrow Wilson předpokládal vyspělost, cit solidárnosti a vědomí vzájemných lidských povinností u všech států a řešil z tohoto ideálního hlediska nové uspořádání světa. Výsledkem zápasu těchto dvou směrů byla také úmluva o Společnosti národů. Členové její — t. j. státy, které byly po přihlášení se přijaty — uznávají tuto instituci za rozhodčího v řadě mezinárodních otázek a do jisté míry sobě nadřazenou. Tato nadřazenost Společnosti národů jednotlivým členským státům byla také hlavní příčinou, pro níž Spojené státy severoamerické do Společnosti národů nevstoupily a tím jí nedaly potřebné váhy a síly. Čas od času schází se shromáždění Společnosti, t. j. jakási členská schůze, pravidelněji zasedá rada Společnosti, mohli bychom říci správní výbor. Usnesení provádí a látku pro nové zasedání připravuje sekretariát, sídlící v Ženevě. Československo jest členem této významné instituce, v níž za náš stát dr. E. Beneš zastával velmi důležité funkce a uplatnil význam Československa ve světovém dění.

Svým vnitřním zákonodárstvím postavil se náš stát mezi nejpokročilejší na světě a v mnohém ohledu předstihl starší demokratické státy na západě Evropy. Jako jeden z prvních byl přijat zákon o osmihodinné době pracovní. Jelikož v zásadě bylo občanu přiznáno právo na práci, uplatněny byly také podpory v nezaměstnanosti, jež se uplatnily hlavně v dobách světové krise hospodářské. Ustanovení o pojištění nemoc, byla doplněna zákony o pojištění v případě invalidity a pojištění pro stáří. Pojištění tato se vztahují asi na polovinu všeho obyvatelstva ve státě. Zavedení závodních výborů vyhovělo se některým požadavkům průmyslového dělnictva, hlavně pro poměr zaměstnance k zaměstnavateli. Uvedenými zákony bylo podstatně zlepšeno a do značné míry zabezpečeno postavení fyzicky pracujících zaměstnanců. Pro průmysl tato sociální opatření znamenají proti dobám dřívějším a proti méně pokročilým státům určitá zatížení finanční, jež u zboží vyváženého za hranice znamená někdy zhoršení soutěžních možností.

Velmi pronikavé změny byly provedeny v rozdělení půdy. Byla uzákoněna pozemková reforma, která v zásadě nedovolovala větší majetek pozemkový než 250 ha. Ostatní půda byla dosavadním maji-

telům Státním pozemkovým úřadem, který do r. 1935 reformu prováděl, za náhradu vyvlastněna. Vyvlastněná půda byla rozdělena tak, že vzniklo asi půl milionu nových selských usedlostí, jednak u někdejších panských dvorů a v zájmu zemědělského průmyslu vznikla řada tak zvaných zbytkových statků. Také bezmála jedna polovina obcí a měst našeho státu účastnila se reformy. Též stát vzal do své správy některé statky a hlavně lesy.

Protože rozsáhlá panství byla u nás hl. v rukou šlechty a protože také tituly a výsady šlechtické u nás byly již v roce 1918 zrušeny, znamenají tyto reformy také zrušení šlechtického stavu, který byl vedoucím činitelem veřejného života bezmála od počátku trvání našeho státu ve středověku. Také tato změna sahá hluboko k základům obnoveného státu.

Vnitřní politika doznala prvními zákony dalekojdoucí změny. Projevilo se to hned při organizaci správy obecní. Všeobecné přímé, rovné, tajné hlasovací právo podle zásady poměrného zastoupení uzákoněno pro obce již v lednu 1919. Umožnilo zastoupení všem vrstvám obyvatelstva od 21. roku věku bez jakýchkoli omezení stavu, pohlaví, národnosti nebo hospodářské síly. Vázanými kandidátními listinami byla dána moc do rukou politických stran, mimo jejichž rámec individuální uplatnění jest prakticky těžko možné. Když pak i zastoupení říšské, zemské a okresní bylo zhruba vybudováno na týchž zásadách, význam politických stran vzrostl na míru ne nepodobnou oné, již se těšily jednotlivé stavy minulých věků.

Již během války došlo k některým změnám v struktuře našich politických stran předválečných. Na podzim 1917 opustila česká sociální demokracie rakouský směr, vcdený poslancem Šmeralem, a postavila se za program samostatného státu československého. V létě 1920 levice této strany se organizovala ve stranu komunistickou. Její snahy o změnu vnitřních poměrů byly v prosinci téhož roku zmařeny. Počátkem 1918 spojením strany mladočeské, realistické (části), státoprávně-pokrokové a moravské lidové vznikla strana státoprávně-demokratická, jež po dosažení státní samostatnosti se přejmenovala na národní demokracii. Konečně v roce 1935 stala se tato strana jádrem Národního sjednocení. Strana národně-sociální se na jaře 1918 změnila v českou stranu socia-

TEREZIE MASARYKOVÁ
matka presidenta-Osvoboditele T. G. Masaryka

Štočky laskavě zapůjčila Ochrana matek a dětí při Okresní péči o mládež v Mor. Ostravě

ANNA BENEŠOVÁ
matka presidenta dr. Eduarda Beneše

listickou. Obě socialistické strany se sblížily programově do té míry, že v obnoveném státě mohly dobře spolupracovati. Agrární strana se i programově změnila v republikánskou stranu zemědělskou a malorolnickou. Na rozdíl od strany lidové s programem křesťanského socialismu, slovenská strana lidová jde za autonomií slovenskou. Po vítězství hitlerismu v Třetí říši organizovala se vedle bývalých zájmových stran německých sudetoněmecká strana, jež využívajíc našich potíží ze světové krise hospodářské a změněných poměrů evropských, špatně zakrývá svůj nepřátelský poměr vůči základům našeho státu. České politické strany se rozšířily na Slovensko, jež do té doby neznalo stranicko-politického života a také na Podkarpatskou Rus, kdež nutno však v první řadě vyrovnati se se špatným kulturním dědictvím režimu maďarského.

Obecní volby v červnu 1919 přinesly změnu ve prospěch stran socialistických, jež pak vedla v červenci i ke změně vlády, které byl v čelo postaven Vlastimil Tusar.

Revoluční Národní shromáždění pracovalo na ústavě republiky, která byla vyhlášena 29. února 1920, tedy v době poměrně — při srovnání s jinými státy — krátké. President naší republiky má pravomoc větší než francouzský. Národní shromáždění se dělí ve sněmovnu poslanceckou a senát, základní práva občanská vymezena velmi široce, národnostním menšinám zajištěna vedle obecných práv občanských práva jazyková. Po prohlášení ústavy dochází k prvním volbám parlamentním, na základě jejichž výsledků došlo k ustavení nové vlády, tak zv. rudozelené koalice, rovněž za předsednictví Tusarova. Nové Národní shromáždění, vyšlé z řádných voleb, podle ústavy zvolilo také znovu dr. T. G. Masaryka presidentem republiky.

Ve správě státní důležitým mezníkem je zrušení staré samosprávy zemské a okresní a její sloučení se správou státní. Umožňovala-li samospráva ta v dobách před obnovením státní samostatnosti lepší náš rozvoj národní, z důvodů těchže a i pro zjednodušení administrativy byla nyní spojena v jedno. Po poměrně krátkém provisoriu byl náš stát zákonem z roku 1920 rozdělen na 21 žup, v nichž prvek samosprávný se měl vhodně spojit se státní administrativou. Zákon ten však, aniž byl uplatněn, byl v roce 1927 nahrazen

reformou státní správy, jež uvedena v život od 1. července 1928. Území státu rozděleno na čtyři země (Českou, Moravskoslezskou, Slovenskou a Podkarpatskou); zemi spravuje (státní) zemský úřad v čele se zemským presidentem (vládou jmenovaným). S ním spolupracuje — hlavně ve věcech finančních (zemský rozpočet), hospodářských a kulturních — zemské zastupitelstvo, ze dvou třetin volené obyvatelstvem země, jedna třetina jest jmenována vládou, zpravidla dle politického klíče, ač zákon měl na mysli v první řadě odborníky pro různé otázky veřejného života. Zastupitelstvo volí ze sebe zemský výbor. Podobně je upravena okresní správa dle politických okresů.

Zmíněná již změna v sociální demokracii vedla k vytvoření vlády úřednické v čele s Janem Černým.

Určité vyrovnání a přivyknutí změněným poměrům mocenským uvnitř státu připravila vláda dr. E. Beneše (od podzimu 1921 do podzimu 1922). Pak postaven v čelo vlády dr. Ant. Švehla (celkem třikrát). První jeho vláda, zvaná všennárodní koalicí (do konce roku 1925) v ohledu politiky vnitřní likvidovala také válečné hospodářství. Tvůrce československé kořuny, jež se staral též o její zhodnocení a ustálení na mezinárodním trhu, dr. A. Rašín, stal se (počátkem roku 1923) obětí atentátu. Uvolňování vázaného válečného hospodaření ukázalo najednou, že zemědělství není ochrannými cly tak zabezpečeno jako náš průmysl, jemuž ochrana poskytnuta celními sazebníky, již v letech 1920—1921. Otázka zemědělských cel zaměstnávala pak další vládní období Švehlova kabinetu, který byl na letní období 1926 vystřídán novým úřednickým kabinetem Jana Černého.

Nová, třetí vláda Švehlova (do února 1929) jest ve svém složení podstatně změněna. Jest to tak zvaná českoněmecká občanská koalice. Socialistické strany byly v opozici, do vlády za to vstoupili dva ministři Němci (zemědělec a německý křesťanský sociál), jejichž strany od negace našeho státu postavily se na půdu aktivní spolupráce. Od té doby mají Němci v republice ve vládě stále dva zástupce, od r. 1936 tři. Na čas vstoupili do této vlády také dva zástupci Hlinkovy lidové strany. Když nové zemské zřízení nesplnilo jejich nepřilíš přesně formulované naděje na autonomii slovenskou, postavila se strana

a opět do řad opozičních. Jelikož tato koalice zavedla také cla na ochranu zemědělství, jest zvána také koalicí celní. Dříve však, než bylo možno k prospěchu celostátnímu vyrovnati rozpory v poměru výroby průmyslové a zemědělské, hlásí se světová hospodářská krise, jež přehodnotuje dosavadní hospodářské hodnoty ve všech směrech a oborech lidského podnikání. Za této poslední vlády Švehlovy byl (v roce 1927) dr. T. G. Masaryk zvolen opět předsedou vlády. V jiné souvislosti byla již zmínka o reformě státní správy touto koalicí provedené. Pro úpravu vnitřních poměrů jest důležitá úmluva s Vatikánem, evaně modus vivendi (z 28. ledna 1928). Stát může určitou měrou zasáhnouti do jmenování biskupů. Pro zahraniční význam úmluvy spočívá v tom, že Vatikán uznává hranice našeho státu a slibuje upříviti dle nich hranice církevních diecésí.

Následující obě vlády Františka Udržala (první do prosince 1929, druhá do října 1932) vyplňují období, v němž mění se hospodářská struktura světa a kdy mění se neméně základy politiky evropské a světové, ač není ještě vždy jasno, kterým směrem.

Do té doby ku prospěchu státu bylo možno velmi mnoho podstatného vybudovati co základ vnitřního života našeho.

V ohledu zahraničním bylo to období, kdy náš stát prakticky vstupoval v mezinárodní život a vybudování rozsáhlého zastupitelského aparátu v cizině a navázání normálních styků s ní bylo velikým úkolem naší politiky zahraniční. V období tom pokračuje se v linii mírových smluv a práce Společnosti národů se rozvíjejí několika směry. Mezinárodní úřad práce dává směrnice k normalisaci a hospodárnosti práce. Do kulturních států pronikají akce Mezinárodní komise pro duševní spolupráci. Ne bez významu jsou také práce, směřující k omezení válečného zbrojení, opírající se o předpoklad dobré vůle všech státníků a snažící se touto cestou zabezpečiti světový mír. Naše pozice na fóru mezinárodním byla upevněna již i tím faktem, že náš zahraniční ministr dr. E. Beneš byl v letech 1923—1927 členem rady Společnosti národů.

Z mezinárodních smluv pro zajištění našeho postavení jsou významné úmluvy na zabezpečení hranic s Maďarskem, jež v roce 1920 byly ujednány s Jugoslavií a Rumunskem. V roce 1921 pak Českoslo-

vensko s Rumunskem a Jugoslavií vytvořilo t. zv. Malou dohodu, jež ukázala se během let významným činitelem míru a pořádku v Podunají a získala si respektu u velmocí. Když na jaře a na podzim 1921 maďarští monarchisté povolali zpět habsburskou dynastii, bylo tomu mobilisaci naší armády a jinými rozhodnými kroky zabráněno. V roce 1924 dojednána byla alianční smlouva s Francií a v roce 1925 arbitrážní s Polskem. Úsilí Polska stát se velmocí a učiniti náš stát závislým na polské politice, jest jednou z hlavních příčin, proč mezi oběma státy užší spolupráce jest stále oddalována. S Rakouskem dojednány smlouvy v roce 1921 a 1926 a styky s ním vyvíjely se zcela normálně. Na poli hospodářském se spolupráce počala dobře vyvíjeti. K republikánskému Německu naše vztahy — nebylo územních sporů — byly dobré. Zlepšily se ještě, když t. zv. locarnskou úmluvou byly zajištěny Belgie a Francie a pro nás v případě sporů arbitráž. V řešení evropských poměrů později bylo vytýkáno západním mocnostem, že demokratickému Německu nebyly povoleny žádné ústupky, kteréžto neúspěchy zahraničního vedení německého staly se později bohatou agitační zásobárnou pro nový režim národně-socialistický. Ani spolupráce v Radě Společnosti národů s demokratickým Německem (od roku 1926) se nevyvíjela špatně.

Ale jednak světová hospodářská krise od roku 1930, jednak změna poměrů v Německu a tím poměrů evropských, vedla také naši domácí i zahraniční politiku k řešení nových problémů. Jsouce státem zemědělským i průmyslovým, jsme zároveň státem odkázaným i na vývoz výrobků i na dovoz surovin. Jsme tedy plně začleněni do hospodářského chodu světového a v Evropě pak tvoříme přechod mezi pokročilejším severozápadem a méně pokročilým jihovýchodem. Tato okolnost znamenala netoliko, že budeme strženi do víru světové hospodářské krise zemědělské, finanční a průmyslové, ale že její důsledky v našem státě budeme muset řešiti i s ohledem na další vývoj a potřebu domácí, ale i na další vývoj poměrů světových. Není divu, že zájmy zemědělské a zájmy průmyslové byly mnohdy těžko slučitelné. K obtížím našim přistupuje pak i dále ta okolnost, že se často kříží naše zájmy hospodářské a politické.

Jistě kontrastuje, že přátelské politické styky se státy malodohodovými jsou provázány poměrně malými vztahy hospodářskými. Opačně — proti často napjaté situaci mezi Československem a národně-socialistickým Německem stojí živá, dobrá výměna zboží.

K změně poměrů v Německu a všem důsledkům toho dochází hlavně od roku 1930. Německo nepoznalo na svém území války a nemělo tedy před očima strašné její následky. Proto také mladá generace těžko chápala porážku Německa ve světové válce a snadno se dala strhnouti k romantické náladě odplaty za rok 1918. Špatné hospodářské poměry v Německu připisovány ne tak zjevu světovému, jako mstě vítězných spojenců nad poraženým Německem. Této nálady, živěné rostoucí hospodářskou krizí, využil Adolf Hitler, původem Rakušan. V čele strany národně-socialistické, die lomeného kříže v odznaku zvané též stranou hakenkrajclerskou, kráčel od úspěchu k úspěchu. V lednu 1933 stal se říšským kancléřem a v srpnu 1934 (po smrti presidenta Hindenburga) »vůdcem« německé říše. Strana národně-socialistická zmocnila se vlády v celém Německu proti odpůrcům politickým a proti židům. Ústavní svobody zrušeny a vystřídány nelítostnou diktaturou v politice domácí i zahraniční, v životě hmotném i duševním. Ve snaze navrátiti se k starogermánskému pohanství, nastoupen také — bez ohledu na výstražný příklad historie Bismarckovy — kulturní boj proti církvi evangelické a katolické.

Jednání tohoto Německa se týká v neposlední řadě také státu našeho. Pokus o anšlus, t. j. spojení Německa s Rakouskem v roce 1931 byl zmařen společným úsilím Československa, Itálie a Francie. Tím bylo zabráněno obklíčení našeho státu se tří stran říši německou. Ale pak už může německá politika zahraniční zakrývatí mnohé nedostatky vnitřní a říšská vláda může upevňovati své posice. V roce 1932 konference v Lausanne zrušila téměř zcela finanční závazky Německa, vyplývající z mírových smluv. O obklíčení Československa byl pokus obnoven snahou připojení Rakousko k Německu a vedl ke krvavým zápasům v Rakousku samotném. 14. října 1933 odvolalo Německo své zástupce z odzbrojovací konference i ze Společnosti národů. Tím dosavadní směr mírové politiky evropské byl přerušen a

i naší zahraniční politice bylo nutno hledati nové záruky naší státní bezpečnosti. Obsazení Sárska po plebiscitu (na jaře 1935) bylo novým úspěchem Německa, stejně tak jako obsazení demilitaris. pásma při hranici francouzské a její opevnění, čímž vojenská pomoc Francie našemu státu znesnadněna. Hned nato byla veřejně v Německu zavedena všeobecná branná povinnost, jež i nás nutila k početnému zvýšení stavu naší armády. Pozemní, vzdušné i námořní zbrojení, prováděné v Německu velmi rychlým tempem, oživilo činnost zbrojařského průmyslu, jež podporoval vzrůst vlády a moci Hitlerovy. Oživení tohoto průmyslu působilo dojmem zlepšení hospodářské situace v Německu zásluhou režimu nár.-socialistického. Německé zbrojení nutí i nás — jest provázáno vyhrůzkami proti nám — velikou část našeho rozpočtu věnovati účelům vojenským. Hranice své republiky máme zajištěny pevnostmi, jež mají za bezpečiti zdar naší obrany ve chvíli nečekaného útoku, mají umožniti organizaci naší obrany a uplatnění pomoci se strany našich spojenců. Zrušením výhod na říčních tocích byl náš vývoz podstatně ztížen. —

Protože také vystoupení Japonska ze Společnosti národů tuto oslabilo, protože Společnost národů utrpěla habešskou krizí a protože světová bezpečnost byla ohrožena vměšováním evropských států do občanské války ve Španělsku, snažil se náš stát vedle vlastního opevnění a výzbrojení — tedy spolehnutím v prvé řadě na vlastní síly — zajistiti se novými mezinárodními úmluvami.

Bylo to v prvé řadě upevnění Malé dohody v r. 1932 zřízením její stálé rady a tajemnického úřadu. V únoru 1933 vydán byl t. zv. organizační statut Malé dohody, podle něhož její tři státy navenek vystupují jednotně. Čelilo se tím hlavně italskému pokusu podepříti nebo i provésti některé revisní plány Maďarska a jiných poražených států. Činně se účastnila naše zahraniční politika budování t. zv. východního paktu, který měl zaručiti hranice států ve střední, východní a jihovýchodní Evropě. Usilovala o to i z důvodů obecných, i pro zajištění vlastní bezpečnosti. To bylo tím naléhavější, že Polsko, ovládané podobně diktaturou jako Německo nebo Itálie, uzavřelo 26. ledna 1934 smlouvu s Německem o neútočení na 10 let.

Polsko, povýšené za to Německem na velmoc, předstíráním neutrality umožnilo mnohý útočný čin Německa a ztížilo organizování těch států, které si přejí zneumožnění války. Prostřednictvím polské menšiny na Těšínsku (půl procenta obyvatelstva ve státě), v r. 1934 a 1935, snažou po vyvolání nepokojů a iredenty ukázalo Polsko svou nevlídnou tvář vůči Československu, též aby zakrylo své rozpakky z germanofilské politiky. Když pak v říjnu 1934 král jihoslovanský Alexander sjednotitel a francouzský zahraniční ministr Ludvík Barthou, kteří tolik usilovali o realizaci východního paktu, stali se oběti atentátu, zajištění bezpečnosti východní Evropy bylo značně odsunuto.

A přece vedle velkoněmeckého plánu, tj. sjednocení všech Němců v jedné říši, obnoveného národním socialismem, stále zůstává v platnosti snaha o proniknutí na Východ, Drang nach Osten. Linie tohoto plánu, stanovená heslem: Berlín—Bagdád, je Československem, jež proto, když padl také pakt východní, po vzoru francouzském, uzavřelo v roce 1935 obrannou smlouvu s Ruskem. Rusko se stalo v roce 1934 členem Společnosti národů a vyplnilo tím mezeru vzniklou odchodem Německa a Japonska a odklonem Itálie. Procesy s velkým počtem rozsudků smrti na těch, kdož obvinění z revoluční činnosti a sympatií k Německu v létě 1937, jest nuceno Rusko všimati si v první řadě své vnitřní situace.

V nastíněném — hospodářském i politickém rámci mezinárodním — vyvíjela se pak naše politika vnitřní. Snažila se vyrovnati se se světovou hospodářskou krizí a usilovala o to, aby vnitřní obtíže nese-stabilily naše posice navenek, naopak, aby zahraniční počiny byly pevně podepřeny konsolidací doma a aby opevnění státu a vyzbrojení armády umožnilo nám uhájení samostatnosti.

Zmíněná již druhá vláda Udržalova stála ve více doléhající krizi hospodářskou snažila se pro stát mírniti snížením některých platů, zvýšením některých daní a zavedením nových. T. zv. bankovním zákonem zúročil státní dozor na hospodaření veřejných ústavů.

Na této linii pracovaly dále tři vlády: Jana Malypetra, první od října 1932 do února 1934, druhá do května 1935 a třetí od října téhož roku. Hrozící schodky ve státním rozpočtu zažehnány energický-

mi škrty ve výdajových položkách. Rozumnější hospodaření v některém směru ukázala, od března 1933 fungující, kontrolní a úsporná komise. Zvýšena daň obrátová, daněmi a jiným opatřením ztížen rozvoj autodopravy. Zato silniční fond umožňuje zlepšení komunikací. Veřejní zaměstnanci od r. 1933 podrobena dvakráte platovým srážkám, čímž ulehčeno státní pokladně, ale ochromena kupní síla středních vrstev. Československa koruna s ohledu na mezinárodní poměry měnové byla dvakrát devalvována (odhodnocena). Vývoz tím byl umožněn, zato dochází zase ke komplikacím vnitřním. Cenová hladina stoupá rychleji než zmírnění srážek veřejných zaměstnanců (v červnu 1937) a tím uvolnění oběživ. Zlepšení hospodářské situace, pokles nezaměstnanosti, hlásící se již v r. 1936, pokračuje i v prvním pololetí 1937. Velikou část hospodářského oživení lze vysvětliti — ve světě i u nás — závody ve válečném zbrojení a podnikáním s tím souvisejícím.

Vláda Malypetrova byla vystřídána v říjnu 1935 první vládou dr. Milana Hodži. Byla to předzvěst velikých osobních vnitropolitických změn. Dosavadní prezident republiky — v roce 1934 zvolený po čtvrté — rozhodl se vzdáti se tohoto úřadu, který po návratu z ciziny v prosinci 1918 zastával nepřetržitě do prosince 1935. Svůj úmysl oznámil vládě Hodžově dne 14. prosince 1935 a uchlýl se k odpočinku po dlouhé životní práci na zámek v Lánech jako prezident-Osvoboditel, milovaný národem a přáteli a ctěný nepřáteli. 18. prosince téhož roku zvolen prezidentem republiky dr. Ed. Beneš, dosavadní ministr zahraničních věcí, vědec jako jeho veliký předchůdce a učitel, znalý osob a sil ženoucích politiku světa, poctěný důvěrou mírotvorných států předsednictvím Společnosti národů právě v předchozích měsících. Spolupracovník a zástupce jeho, dr. Kamil Krofta, po nějaké době jmenován ministrem zahraničních věcí.

Osobní změny neohrozily běh státních prací. Horlivě organizována armáda a dále budována pohraniční opevnění. Zabezpečení hledáno též v pokusu o novou organizaci střední Evropy, kde usilováno bezvýsledně o zlepšení poměru k Polsku, utužení soužití s Rakouskem, ohroženého stejně německou rozpínavostí, a v odstranění chladu vůči Maďarsku. Ve vnitřní politice hledány možnosti zmírnění napětí

vyvolaných menšinovými národnostmi. Sliby dané aktivistickým stranám německým 18. února 1937 mají též ulámati hroty říšskoněmecké propagandě vedené v cizině proti nám za spoluúčinkování strany sudetoněmecké. Prvá vláda Hodžova skončila své práce v červenci 1937, aby s malou změnou pokračovala dál co druhá vláda jeho.

Jako červená nit dějinami našeho obnoveného státu se táhne snaha po duševním povznesení všeho československého obyvatelstva vybudováním škol a institucí, jež by kvalitativně povznesly kulturní úroveň všeho dění u nás.

Všechny složky života, hmotné i duševní, těsně spolu souvisejí a jsou na sobě závisly. Z krátkých poznámek o prvých dvou desetiletích našeho nového státního života bylo by předčasné činit závěry daleko jdoucí. Tolik však zdá se jisto, že ve snaze o mravní povznesení a duševní vyspělost všeho obyvatelstva československého ve státním i v národním slova toho smyslu snažíme se plnit své poslání lidské. Výhody hospodářské a svobody politické jsou silnějšími pouty občana ke státu než prostředky násilné. Svoboda těch získala teprve naše generace. Proto — vedle jiných úsilí mírových — buduje též silnou armádu, která — vědoma si za co bojuje — stane se v případě nutnosti pevnou záštitou národních a lidských svobod.

Emil Dvořák:

Podzimní slunce

V slunci jak ohněm jiskří den.
Srdce si vzpomíná:
snad že se jaru ztratil,
jak hraje a vlaje a plane,
jak zraje a šumí a vane,
jak v šíř se rozběhl kraj!
Hoří jen —
a oči — jak děti, sukýnky podkasané —
po špičkách tiše brouzdají lesem,
jenž k smrti usíná...

Předvěírem mlhy a mráz:
na paletě navlhly barvy,
pramének okru, modře a sieny,
všechny barvy se stekly —
a každá kapka obraz
do hlubin v stínech prozářený,
ohnivým sluncem vyzlacený,
až oči se lekly.

Tiché jsou kroky,
jen zpěv zní podzimním lesem —
barvitý věnec z lásky mu nešem —
rajský kout...
na brázdách odpočinek dřímá,
oblaka nebem odplouvají
a zemí babí pavučina,
větrná zpívá písnička v kraji
a v dalekém kouři slezských mlh
pohádka ruce spiná —
a chce nás obejmout!

Emil Dvořák:

Náš podzim

Jdou zimy třesuté mým krajem odmlče
[lým.

Jsou jara kratičká tu, léta nehlučná.
Jen podzim krásný zdá se darem celým
a všechny struny srdce rozezvučet zná...

Jít musíš do polí. A nadarmo to skrýváš:
jsi s drakem malý hoch, jsi dalek modrý
[pás.

korunou slezských sosen chvěješ se a
[kýváš.
jsi srdce, pták jsi, zpěv. A barva, rým a jas!

Emil Dvořák:

Pět prstů

Pět prstů na jedné ruce,
pět je jich, ano, pět...
Ten pařil, ten vařil,
ten smažil, ten pek'...
a ten to sněd'...
Je jich pět...

Pět prstů na jedné ruce,
jeden z nich proti všem...
co druhý pařil a vařil,
co druhý smažil a vážil —
sněd'...

Eh, snad bys nad tou říkankou
nedělal filosofa:
co by tu bylo hádankou?
Tu netřeba ni slova!

K čemu máme svůj stát?

V. Jiroušek

V jubilejním proslovu, v den desátého výročí státní samostatnosti republiky Československé, řekl president-Osvoboditel:

Zbudování republiky opravdu demokratické je akt velké víry: víry v právo a spravedlnost, víry v dějinné poslání, víry v budoucnost. Tu víru máme a proto můžeme oživit ducha radosti a lásky, se kterými jsme před desíti lety stanuli na prahu svého vlastního domova. Tehdy jsme byli jednomyslnější. Zato dnes je nás více. Tehdy jsme viděli před sebou ráj na zemi; ale ráj na zemi není nikdy hotov a ukončen, je v nás jako dobrá vůle, jako vzájemná služba, jako žízeň po spravedlnosti a především jako láska, účinná láska k našim spoluobčanům a ke všem lidem dobré vůle. Máme svůj stát k tomu, abychom v něm usilovali o nejlepší řád, řekl bych o království boží; věřím, že často o tom nevědouce, jsme k tomu osudem, Prozřetelností vedeni.

Tento můj nezlomný optimismus není slepý, není nekritický; věřil jsem už před válkou v možnost obnovení našeho státu a přemýšlel jsem stále o úkolech, které bychom musili řešit. Svých čtyř let za hranicí a deseti let úřadu presidentského jsem využil — ověřoval jsem si své teorie, pozoroval politické osoby a poměry doma i venku, odvažoval naše schopnosti, přemýšlel, jak nejučelněji rozdělit práci; nikdy jsem se nerozpakoval vyslovit podle potřeby své názory a jejich zdůvodnění a proto řeknu i dnes, co pokládám pro další rozvoj republiky za správné a potřebné.

Vím, že většina lidí nerada je burcována ze svého politického snění ukazováním na tvrdé skutečnosti; avšak zdárný vývoj států, národů a lidstva nespravuje se pouze přáním, nýbrž také těmi tvrdými skutečnostmi. Ideám a ideálům je vyměřena značná působnost: jednotlivci i národové do veliké míry jsou tvůrci své budoucnosti, a bylo již často a správně řečeno, že nakonec to vyhrávají vždy idealisté — ale ty vítězné ideje a ideály nerodí se z fantastičky a nevěcnosti.

V letošním roce bude slavně vzpomínáno na dvacátého výročí státní samostatnosti naší republiky. Půjdeme manifestovat pod bílou vlajkou presidenta šťastné země, jako jedině veliké slovo do celého světa. To

slovo je lidství. Nežádat je, ale učit. Bude nás stále více a více, protože přes dálky cizín nám podají ruce kamarádi, stavitelé nového světa. Budeme pracovat dále radostně, vždyť pracovat vedle Masaryka, Beneše, to už samo o sobě znamená radost. Kolem naší stavby rozkvetou brzy radostné květy v barvě praporu země, odkud vyšli první budovatelé. Pak rozkvetou růže, vonné a velebné, které přinesou trpělivost v díle a nakonec nám pod rukama uzrají hrozny zlaté a sladké, jako je slovo, které jsme učinili skutkem. To svaté slovo je lidství.

Půjdeme bojovat, abychom mohli připravit základy stavby, ale i její staveniště nutno bránit. Nezapomeneme ani na hlavní: připravit dobře půdu, aby i základy dobré byly.

Lidé půjdou věčně s Masarykem, protože jeho víra přesvědčuje. My, jeho současníci, mladá generace, nastupujeme ve dvacátém roce republiky v nový pochod revoluce. Nejčistší revoluci všech dob, »názorů a mravů«, nesoucí na svém čele znamení lásky k těm, kterým bude přinesena.

Emil Dvořák:

Lípy

Když kvetou: bohatstvím květů se pyšní a bzučí včeličkami. Šešestí zelenými haluzemi šťastně a pokojně.

Nad nimi: se klene modrá červenová obloha jako širý oceán s bílými obláčky plachetnic.

Naslouchej šešestění a bzučení. Slyšíš, jak tiše, tichounce zaznívá píseň slezského domova? Lodičky na nebi berou na sebe podobu bílých domků pokojných vesniček, kdesi na návsi šešestí strom v květu a pod ním je lavička pro staré besedníky, vyprávějící ve stínu lípy starodávná dobrodružství. Ve stínu lípy se rodí vzpomínky. Ze starých došků čpí ještě kouř válečných požárů. Ale bosé děti si hrají kolem stromu svobody.

U včelínů voní lipový květ. Lípy šešestí na hřbitově, kolem křížů na rozcestích, za mlatem.

Rozhlédni se: šumí píseň tvého domova!

5 obrazů ze života p. presidenta Beneše

V. Jiroušek

50 let Eduarda Beneše je název sborníku, který vydala Čsl. obec legionářská. Je to přebohatý pramen poznání, z něhož vybírám několik charakteristických scén.

Školákem v Kožlanech.

První má vzpomínka na nynějšího pana presidenta Beneše je z doby, kdy Benešojc na místě starého, dřevěného, došky krytého domu s prkennou lomenicí, třemi malými okny v průčelí k silnici, stavěli dům nový. Odstraněna byla již velká hruška, která kdysi hned vedle zvýšené záspi stávala a jejíž plody starý děda Benešojc, ve všední dny v koženkách a krátké kamizolce, v neděli v modrém šosatém kabátě tak ostrážitě hlídával, že se nám mlsným výrostkům velmi zřídka podařilo některý z nich uchvátiti. Stavělo se v plném létě, s největším urychlením a bydlilo se při tom jak to šlo. V podobných okolnostech každý žák, spoléhaje na tehdejší shovívavost pánů učitelů, nebyl by psal školní úkol, ale byl by se vymluvil, že neměl možnost vůbec úkol napsati. Drobný Eďáček, nejmladší ratolest rodu Benešojc, pojímal však smysl pro povinnost vážněji. Našel kus prkna, položil v koutě průjezdu na podlahu, pohodlně se k tomu rozložil a úkol přece napsal, a k mému tehdejšímu údivu, velmi pěkně napsal. Měl asi již tehdy v krvi heslo Václava Beneše: »Co chci, to mohu«, kterému jsme tak často odporovali, a který po konci debaty jen klidně dodával: »Nechci proto nikdy nic nemožného.« (Erman Švarc: »Vzpomínka z Kožlan.«)

V debatě s politickými přáteli po doktorátě.

Mladý doktor. Drobnější postavy, hubené, ostře řezané tváře, s otevřeným okem, poněkud nervosních tahů, jak se mi tenkrát zdálo, což však bylo, jak jsem později seznal, více jen rychlými reakcemi na postřehy a dojmy. Hbitý, pohyblivý, se zásobou čerstvé energie, s touhou po činnosti, soustřeďující se a krystalisující vlastní pevné usměrnění. Nebyl nám

zcela homo novus, znali jsme ho z jiných přátelských styků. Účastnil se horlivě téměř od prvních chvil a pak po řadu let až do prvních dob války společných debat, projevů, jednání a prací. Brzo po svém vstupu upoutal pozornost bystrými postřehy, debatní pohotovostí, silným zájmem o politické věci, odborným vzděláním sociologickým. Jeho energie mládí neopovrhovala časem i jistotou, třeba dobře kontrolovanou útočností. Tak se nám představoval mladý Beneš, splývající s námi a přece zachovávaje svou, jistě již tehdy význačnou individualitu a projevu je charakteristické znaky, jež ho doprovázely i dále a jež ho namnoze vyznačují dosud. (B. Foustka: Mladý dr. Beneš.)

Začíná být revolucionářem.

Za světové války, před svým přechnutím za hranice, navštívil mne dr. Beneš v mém atelieru; byl zřejmě vzrušen a přál si s mnou přísně důvěrně mluvit. Navrhoval mi, abychom spolu uprchli za hranice a unikli vojenské službě v rakouské armádě. V té době se všude v novinách psalo, že již bude konec války. Ale dr. Beneš tehda říkal: »Válka bude dlouhá, válka bude hrozná.« Já ale jsem plně důvěřoval jednomu feldvéblovi, který mne při všech předvoláních dobře chránil, a maje pocit, že jsem u nás dobře schován, považoval jsem za neúčelné prchatí za hranice. Nato se mne dr. Beneš podrobně vyptával na mé přátele, žijící v Paříži, na Strimpla, Štefánika, Kupku, na Kepla; ptal se na jejich povahy a vlastnosti. Pak se mně ptal na francouzské umělce a spisovatele, kterým jsem osobně znal a s nimiž jsem byl v stycích pro získání jich k vystavování »Mánesu« a k reprodukování a k psaní článků ve »Volných směrech«. Dr. Beneš soustředěně poslouchal, ale vůbec nic nezaznamenal. Podotýkám, že když viděl, že s ním před vojanštinou prchat nebude, nenaznačil mi nejmenšího, že snad chce cizině nějak politicky pracovat, a neřekl mi, proč se na zmíněné osoby v Paříži vyptává; z moudré opatrnosti o tom pomlkl. (B. Kafka: Vzpomínky.)

Žena v rakouských kriminálech.

Spočítal jsem si v duchu, že dr. Beneš je právě tak dlouho ženat jako já a zkoušel jsem sám na sobě, co já na jeho místě. I ve fantasii loučení mne kruté bolelo, děsilo risiko: ale více než risiko dr. Beneše risiko jeho paní. Když asi za pouhý měsíc byla paní Benešová zatčena, měl jsem příležitost zvážit nesmírnou tíhu oběti, kterou oba věci přinášejí. Hlava mi šla kolem. Kdyby tady bylo možno přispět, pomoci! Aspoň utěšit, nebo ulehčit strašný osud! Nebylo možno nic.

Dostávali jsme z vězení zprávy. Prý to je dosti dobré. Což znamenalo, že zítra ještě nebudou viset, kromě tyranství, div člověk nezešílel, když jen o něm slyšel. Vynýšlel jsem se, jak by bylo mně, ženě, nám oběma; nevýslovný smutek zastíňoval obdiv. Osud pracoval mečem dvousečným, rány zasahovaly doma i v Paříži; a pracoval tak, že není náhrady, která by utrpení vyvážila. Tíhu osudu nebylo možno umenšiti ani když paní Benešovou pustili z vězení. Do konce války mne tížily obavy, znepokojovalo risiko. Na obou stranách. Když jsem se ve válce sešel s

paní Benešovou, viděl jsem, že její odpovědí na život je úsměv. V paměti mi zůstal z válečných dob nesmazatelně obdiv k práci a schopnostem dr. Beneše, a ještě větší obdiv k uslechtilé duši paní Benešové. (J. Hajšman: Jistota v nejjistotě.)

Jak dr. Beneš pracuje.

Jdu-li k němu, mám napsáno na papírku: za první, za druhé, za třetí atd., co od něho chci. Dr. Beneš mne posadí u stolu. Na stole má sklenici mléka, velký rozevřený blok, kam krátce stenograficky si dělá poznámky, nějakou rozečtenou francouzskou knihu, nějaká lejstra. Sedí s trochu nachýlenou hlavou, sešpičatělými ústy a dívá se přímo do očí. A už to jde: »Za první.« »To se může udělat tak a tak« — a je to hotovo. »Za druhé.« »To nejde, a dost.« »Za třetí.« »To se musí ještě to a to vyšetřit« atd. Za 5—10 minut je hotovo. Ještě pár slov o legionářích nebo o jiném a jdu. S vědomím, že je to vyřízeno. Co jde, bude; co nejde, toho se nechá. Dr. Beneš je pravý český typ. Pravý český sedlák, dělník, živnostník také tak jedná. Bez frází, bez moc řečí. To je ten pravý. (Dr. R. Raše: Benešova metoda práce.)

Emil Dvořák:

Večer

Když večer přichází
a den mu ustupuje,
úleva bez hráží
se leje, v srdci sluje:
noc řečí němých vět
svá tajemství hvězd rozdá,
jak meze máků květ
a lesy píseň drozda...

Je božím ptákem zrak.
Mák trháš, modrou chrpu.
A boží letí pták
až k měsíčnímu snpu:
západem večera,
jenž nedovede klamat,
zapadá příšera
i děs a hrůza dramát...

Vše tiše dohoří.
Všechno se ohní vzdává:
všednost i příkoří.
Jen sen a věčnost vstává!

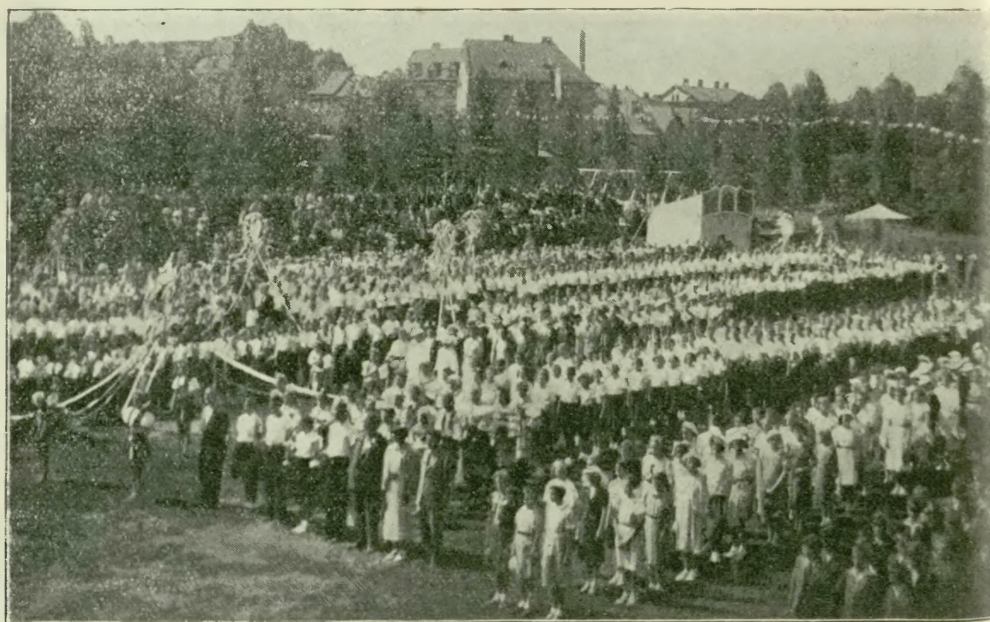
J Q

Obraz v duši

V zlatě svém slunce stápi růžový sad.
Stříbrný deštík padá... padá...
Ve stínu stromů matička sedí,
ji krásně zdobí jabloňový květ.
Však byt' byl zlatem zalit celý svět,
jí gloriolu láska nejsvětější tvoří,
jí oko božským jasem hoří...
ze srdce vzhází divná zář...
a stříbrná ji slza smáčí tvář,
když šeptá: »Já matkou jsem tvou.«
A dítě netuší... baví se hrou...
Život však obklopí i tebe tmou...
Matička volá nás — tot' její hlas...
Za skály zapadá sluneční jas...
Poslední, matičko, házím ti květ...
Lod'ka mě unáší v tajemný svět...

Odhalení pomníku »Jiřího Tránovského« v Českém Těšíně

Slavnost odboru Sl. MOL. v Českém Těšíně 6. července 1937 na sokolském cvičišti

Jan Petrus

Do nového roku

Zas jdeme v nový rok
a v nový život taky.
Uzavřeli jsme všechny účty staré,
v žilách nám bouří proudy krve jaré
a jak zvon bije srdce
novým prudkým tepem.
Hněv odumřel v nás
a utuchly spory,
jež mezi námi vršily se v hory.
Duch smíru prosákl nás
všemi kůže póry,
krví se dostal do každého srdce —
a ďábel sváru naříká si trpce,
že nastávají hubená mu léta . . .
Duch lásky jásá:
Rod nový lidstvu vyvstane v té zemi
a štěstí rozleje se přejemi
po celém světě . . .
Bude to jako v milostivém létě,
vždyť radovat se bude v širém kraji každý
navždy — ach, navždy!
To proto jen,
že pryč jsou účty staré,
že v žilách bouří krve proudy jaré,
že jak zvon bije srdce
novým prudkým tepem —
že noví lidé jdeme v nový rok
— v nový život taky!

Státní hymna jihoslovanská

Bože pravde, Ti što spase od propasti
dosad nas, čuj i odsad naše glase,
i odsad nam budi spas.

Liepa naša domovino, oj junačka zemljo mila,
stare slave djedovino, da bi vazda časna bila!
Naprej zastava Slave, na boj junaška kri,
za blagor očetnjave naj puška govori!
Bože spasi, Bože hrani našeg kralja i naš rod,
Kralja Petra Bože hrani, moli Ti se sav naš rod!

Překlad:

Bože pravdy, Ty, jenž chránils od záhuby dosud nás,
slyš i dále naše hlasy, i nadál bud spása nás.
Krásná naše domovino, oj, hrdinská země milá,
staré slávy dědovino, kéž bys vždycky čestná byla!
Vzhůru prapor Slávy, jen v boj, hrdinská krev,
pro blaho vlasti naší nechť puška promluví!
Bože spasiž, Bože ochraň našeho krále i náš rod,
Krále Petra Bože ochraň, prosí Tě tak celý rod.

Státní hymna rumunská

Traiasca Regele in pace si onor de tara
iubitor si aparator de tara.
Fie domn glorios, peste noi,
fie e'n veci norocos in resboi.
O Doamne, Doamne sfinte, ceresc parinte sustine
cu a ta manacoroana romana.

Překlad:

Zdráv buď, o králi náš, moudrostí požehnán,
ode všech milován v písni i činu lásky.
Bůh ať sám přeje nám v slávě žít,
nad zlobou časů zlých vítězit.
O Tvůrce, Tvůrce světa, kraj náš ať zkvětá,
v míru ať vlast naše zdráva je po všechna léta.

Malá dohoda

Josef Dostál, odb. učitel

Rumunský min. zahraničí Titulescu:

Malá dohoda je nerozlučnou jednotou tří zemí, jež má zabrániti příchodu hrozně válečné metly do Evropy.

Hrozná a krvavá světová válka ničila čtyři dlouhá léta svět. Zákopy válčících národů probíhaly všemi díly světa, smrt poznala hranic států a bezmezné utrpení levýbýralo si mezi lidskými srdci. Hrůzy tělesné závodily s mukami duševními.

Ale i toto hrozně řádění litice válečné skončilo. Jednoho podzimního dne r. 1918 vyskočil na francouzské frontě na zákop trubač a zatroubil »odtroubeno«. Třepotavé zvuky jeho polnice ohlašovaly světu konec let bídy a války. Dozněly pušky a děla a národy se opájely příměřím. Svět se válkou velice změnil. Nové hranice se tvořily, staré se změnila a mnohé trůny padly. Nový život začínal v nově přebudovaných územích.

Změn největších a nejrozsáhlejších dočkala se území kolem řeky Dunaje ve střední Evropě. Válka zde odstranila režim, jenž násilně bránil rozvoji hospodářskému a kulturnímu národů zde uselých, hlavně slovanských. Revoluce potlačených a po staletí utiskovaných vedla k vytvoření neodvislého státu československého, jugoslávského a rumunského. Odlišnými státy od těchto, přímými, málo šťastnými dědici, troskami staré monarchie rakousko-uherské staly se Rakousko a Maďarsko.

Mezinárodní postavení našeho státu čsl. nebylo od počátku od r. 1918 záviděníhodné i když náš stát byl počítán mezi státy vítězné. Avšak už během odboje zahraničního byly navázány styky s politickými činiteli a státníky dohodových zemí, a to byly pilíře, o něž se opíralo a na nichž vyrůstalo naše mezinárodní postavení. A díky těmto sympatiím, staly se brzy hranice našeho státu pevnými a byly zajištěny smlouvami poválečnými státy poraženými. Obdobně tomu bylo v Rumunsku. Posice Rumunska byly však výhodnější než naše na polit. světovém kolbišti, neboť rumunský stát už trval dávno před válkou, měl svou tradici a zájem o jeho naftové a jiné přírodní bohatství až příliš lákal západoevropský kapitál anglický, francouzský, belgický i německý.

Ale i postavení Jugoslavie, jako dědičky někdejšího slavného království srbského mělo u západoevropských státníků jistý úspěch, neboť hlavně předválečné politické a obchodní smlouvy s Francií, tradiční přátelství s ní zaručovaly Jugoslavii existenci.

K normálnímu životu států nestačí však jen míti určeny a zajištěny hranice. Je třeba také nalézt účelné formy mírového soužití s jinými státy i nepřátelskými, vybudovati mezinárodní politické vztahy, vyhovující zájmům i potřebám státu, i styky hospodářské a obchodní, diktované potřebami vlastního hospodářského života a rozvoje. Je třeba uplatnit se v mezinárodním životě podle vlastních sil a schopností a přispívati k řešení těžkých mezinárodních otázek.

Pro státy Československo, Jugoslavii a Rumunsko jevil se tento úkol především jako uklidnění a zajištění vlastního území i celé střední Evropy.

U nás v Československu bylo třeba vybudovati vše od základů, bylo třeba nalézt nové formy. Ale brzy se ukázalo, že k zabezpečení státu a klidného rozvoje je nutné také ubrániti to, co tak pracně bylo vybudováno.

Boj, který vedli Maďaři na mírových konferencích a jimž přízvukovaly brzy i jiné státy, neustal podpisem mírových smluv. Víme, že brzy byla v Maďarsku prokleta ona ruka maďarského politika, jež podepsala trianonskou smlouvu a dodnes státní maďarská vlajka, spuštěná do půl žerdě v parčíku nedaleko parlamentu v Budapešti nad revisionistickou květinovou mapou, svědčí, že Maďaři i jejich přátelé od Středomoří pokládali stav, vytvořený mírovými smlouvami, jen za přechodný. Maďarské velikašství začalo pověstnou a známou iredentou znepokojevati všechny své sousedy. Po ratifikaci Trianonu se změnila formy, ale nezměnily se cíle. Idea velkého Maďarska na úkor hlavně Československa, Jugoslavie a Rumunska stala se cílem, k němuž už v r. 1918 směřuje maďarská zahraniční politika.

K maďarskému odporu proti stavu věci, živícímu ideu velkého Maďarska, přistoupily brzy také snahy habsburské propagandy a podvratná hnutí v Německu.

A tyto všechny zjevy vedly nové státy ve střední Evropě, hlavně Československu, Jugoslavii a Rumunsko, jejichž společným zájmem bylo udržeti novou střední Evropu, k budování jednotné společné pevné obranné fronty.

Navazující na starou tradici a přátelství předválečné, na společný postup ve světové válce a na mírových konferencích, uskutečnily tuto frontu především Československo a Jugoslavie, neboť se cítily zvláště hned na počátku svého bytí ohroženy neklidným Maďarskem. Ujednána byla spojenecká smlouva dne 14. srpna 1920, zavazující oba státy ke vzájemné podpoře, kdyby byly napadeny Maďarskem. Rumunsko prohlásilo už tehdy, že k oběma státům uzná stejný závazek, ale definitivní formální smlouvu uzavřelo až 23. dubna 1921 s Československem a 7. června 1921 s Jugoslaíí. A tak 14. srpen 1920 stal se důležitým mezníkem v dějinách všech středoevropských států. Byl založen obranný spolek, který posměšně jakýsi novinář v »Pesti Hirlapu« nazval »Malou dohodou«. Tento název se ujal i v malodohodových státech. A ukázalo se, že v názvu je závažnější slovo »dohoda« než výraz »Malá«. Tak vznikla Malá dohoda, důležitý činitel v Evropě, ba i ve světové politice.

Neuvědomělé snahy o Malou dohodu jsou původu velmi starého. Od památného Ohridu v Jugoslavii přinesli nám světlo víry Kristovy věrozvěsti slovanští Cyril a Metoděj. Jugoslavie byla útočištěm jejich učedníků, jejichž náboženství je věroukou Slovanů a Rumunů. Náš Karel IV., Otec vlasti, viděl v Dušanovi srbském svého bratra. K císaři a králi českému Rudolfovi II. se vydal vojvoda valašský Michal II., nejznamenitější osobnost rumunských dějin, do Prahy, přijímá deputaci českých stavů, uznává nadvládu Rudolfa. S ním tvoří pevnou hráz nebezpečným hordám tureckým.

Dávno před válkou v předvečer maďarských voleb r. 1905 sešli se delegáti Rumunů sedmihradských, aby rokovali o dalším postupu. Rozhodnuto jíti do voleb. Pověstné násilí maďarské nemohlo zabrániti zvolení 8 Rumunů. Dohodou Slováků a Srbů v okr. kolpinském ve Vojvodině zvolen dr. Milan Hodža za Slováky, za Srby dr. Pavlovič, na Slovensku Škyčák. Všichni zvolení vytvořili společný klub za předsednictví Rumuna dr. A. Vlada. V

Pešti zavládlo ohromné zděšení. Voleby byly zrušeny. V r. 1906 konány nové, padly však ještě lépe, neboť zvoleno bylo 15 Rumunů, 6 Slováků a 4 Srbové. Ta první »malodohodová« skupina bojovala velmi účinně proti odnárodňovacím zákonům Apponyiho, intervenovala bezpočty krát ve prospěch svých voličů, ujala se vězněného dr. Šrobára a Hlinky. Malá dohoda byla tehdy v kasematech Szegedin založena společným utřením.

Nejvíce však sblížili národy utiskované světová válka. Pomník v Dobrudži může me nazvati také »malodohodovým«. Zosvorně jako bratři umírali s Rumuny i slované a Čechoslováci za společnou věc, za lepší příští svých národů. A už 1. říjnu 1917 v Jassech jednali státníci Masaryk, Take Jonescu, Titulescu a Pav. Marinkovič a generál Hadžič o nutnosti spolupráce Československa, Jugoslavie a Rumunska. A v jich počínu pokračoval Beneš, Osuský, Pašič, Trumbič. Dílo počaté se daří. V dubnu 1918 konán v Berlíně sjezd utlačovaných národů rakousko-uherských, který přiměl změnití politiku barona Sonnina, zahraničního ministra italského. Na kongresu vystupovala delegace československá solidárně s delegací jihoslovenskou s dr. Trumbičem a rumunskou s dr. Lupu. V pluku 39. čsl. leg. v Itálii zařaden v praporu oddíl jihoslovenský s kapitánem dr. Pivkem a rumunský, který organisoval plukovník Florescu. V den převratu 28. října 1918 vojáci rumunského pluku dali se k dispozici Národnímu výboru v Praze, než dospělo české vojsko. Skutečná dohoda, tolikrát dějiny mi osvědčená, pak uskutečněna vzájemnými smlouvami jak výše řečeno 14. srpna 1920.

K ujednání těchto smluv byly středoevropské státy donuceny jednak tím, že plátník rumunského Take Jonescu ukázal se neuskutečnitelný — měl spojovat Československo, Jugoslavii, Rumunsko, Polsko, Řecko (Baltické moře s Egejským), jednak také Karlův pokus o velkokonociích 1921, který ukázal po prvé důležitost Malé dohody, a ještě více druhou puč Karlův v říjnu téhož roku, kdy státy Malé dohody mobilisovaly. A tak obranné posláni Malé dohody vystupuje ještě výrazněji. Puč Karlův je velmi brzy zlikvidován a Maďarsko donuceno vydati za kon o sesazení Habsburků, kromě toho též převziti závazek, že před řešením

tázky Habsburků dohodne se s velmoce-
mi a nic nepodnikne bez jejich souhlasu.
Malá dohoda nemá namířeno proti ni-
komu, leda proti rušitelům míru a v tom-

založena výslovně k tomu účelu, aby udr-
žela národní dědictví neztenčené a nedo-
pustila poškození našeho slavného vítěz-
ství ze sklonku r. 1917. Mír, jehož jsme

Rumunská kráska

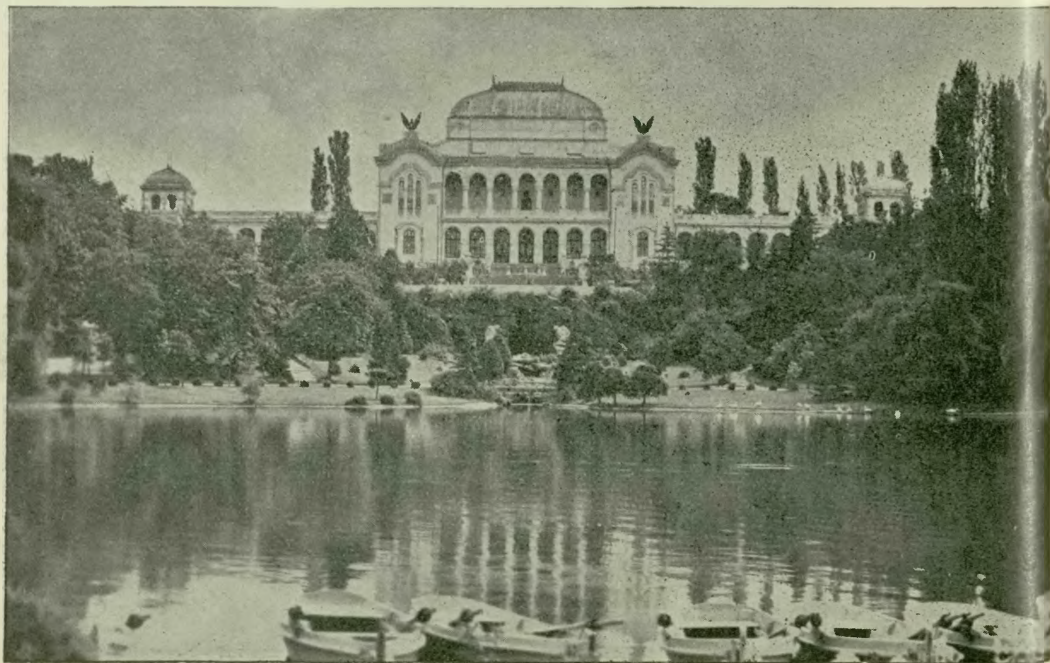
to stěžejním posláním našla proto velmi
trzo i spojence další. V protirevisionistickém
bloku stojí po boku Malé dohody sil-
ná a mocná Francie, připojilo se také Rus-
ko. Mír a zase mír za každou cenu udržet
je cílem politiky Malé dohody a i dvou
mocných spojenců. Není pochyby, že v
takové dějinné chvíli, jakou nyní prochá-
zíme, musí zejména malé národy býti na
stráži a semknout se k obětavé a poho-
tové společné obraně. Malá dohoda byla

dosáhli, je mír spravedlivý, je skutečně-
ním spravedlnosti pro národy po staletí
udržované v rozlomu a porobě. Vítězství
bylo úspěchem spravedlivé věci, vítěz-
stvím revoluce všech uražených a poníže-
ných. Vítězství toto nemůže býti zvrá-
ceno. To, co nám přiřkly dějiny, nenecháme
si nikdy vyrvat. Hraniční kameny států
Malé dohody a všech států jsou svaté a
nedotknutelné.

Malá dohoda byla pak dlouho považo-

vána za pouhý obranný spolek proti společnému nepříteli — nebezpečí maďarského revisionismu — a nebyl jí přikládán širší úkol evropský. Zatím však Malá dohoda svým rázným a svorným vystupováním ve Společnosti národů stala se také faktorem v politice evropské, s nímž nutno vždy počítati jako s vážným partnerem. Tak se stala Malá dohoda prvním a trvalým středoevropským útvarem. Smlouvy, na nichž spočíval, byly později několikrát prodlouženy a rozšířeny ze základny ob-

Organisace Malé dohody vyvrcholí tak zv. organizačním paktem z 25. února 1933. Obsahuje 12 článků. V úvodě praví: President ČSR. T. G. Masaryk, V. král jihoslovanský Alexander I., J. V. král rumunský Carol II., přejíce si udržeti a organisovati mír — jsouce odhodláni posílit hospodářské styky se všemi státy zvláště se státy Malé dohody, ve snaze aby byl zachován mír — rozhodli jsme se zřídit Stálou radu Malé dohody, složenou ze zahraničních ministrů Malé dohody

Bukurešť, vojenské museum

ranné na pole hospodářské a obchodní spolupráce. Vzájemné smlouvy mají pětiletou platnost a prodlužují se samočinně, když nejsou vypovězeny.

V Bělehradě v r. 1929 byl obranný pakt doplněn podpisem obranného paktu o řízení smírčím, rozhodčím a soudním. Na konferenci na Štrbě 1930 sjednána dodatková dohoda k přátelským a spojeneckým smlouvám Malé dohody, která je jakýmsi vnitřním řádem Malé dohody a počítá i s možností, že zastupování států Malé dohody může býti svěřeno jednomu ze zahraničních ministrů těchto států. Prakticky provádí Malá dohoda tuto důležitou zásadu u Společnosti národů.

Současně podle této přátelské smlouvy zřízena Hospodářská rada států Malé dohody ze znalců a odborníků hospodářských všech tří států Malé dohody. Tim to organizačním paktem byly všechny předcházející smlouvy obnoveny s neobmezeným trváním.

Hospodářská rada Malé dohody postavena je před těžké otázky hospodářské. Jejeho hlasu je třeba při uzavírání obchodních smluv, aby přátelství politické posílilo státy Malé dohody také hospodářskou vzájemnou výměnou plodin zemědělských a výrobků průmyslových.

Páteří států Malé dohody jsou Karpaty tvořící mohutný oblouk. Protáhlé hranice

Československa jen na východě krátkou hranicí sousedí s Rumunskem. Výhodnější polohu má už Rumunsko na jihu, kde se stýká s třetím spojencem Jugoslavií. Tou zasahuje Malá dohoda až k Jaderskému moři, k hranicím Řecka na jihu, k Alpám na západě.

Jugoslaviie a Rumunsko jsou státy většinou zemědělské. Příroda nadělila Rumunsku hojnost svých darů. Je to především vzácná nafta, sůl, zlato, stříbro. Ohromné nížiny Besarabska, Multánska,

Rumunsko měří 294.967 km² a má 19 milionů obyvatel. Z toho skoro 85% zemědělců.

Skoro úplně zemědělská je i bratrská Jugoslaviie. Žirné roviny Bačky i Banátu jsou zaplněny lány pšenice a kukuřice. Stráně horské posety jsou sady švestkových a nepřehlednými vinohrady. V horských teplých kotlinách zraje tabák. Útroby zemské skrývají dosud neodkryté poklady nerostné. Plavý Jadran se splavnými řekami nosí na svých vlnách přes 1000

Bělehrad, starý palác královský

Valašska mohou být svým bohatstvím pšenice a kukuřice obilnicemi Evropy. Ohromná stáda dobytka oživují žirné pastviny nepřehledných nížin. Oknem do světa je krásné Černé moře s pěknými pobřežními plážemi, jednou rumunská riviéra. Ubočí horská poskytují znamenité druhy vína a ovoce, nížiny tabák a dunajský veletok skýtá hojnost ryb.

Lid rumunský je dobrý. Rumuni, potomci starých Římanů, tmavovlasí, sluncem ožehnutí, šedých nebo černých očí, otužili, v práci vytrvalí. Římská krev proudí jim v žilách, žijí veseleji a bujněji než my na severu. V klidu hospodaří na svých vesnicích a jsou šťastni, že je mír.

lodi. Věru požehnaná země s dobrým lidem, statečným, jemuž je svoboda nade vše a který dovedl po celá staletí zachovávat si svůj jazyk a nezávislost. Příbuzný jazykem nám Čechoslovákům je naším pobratimem a dovede splnit heslo »Věrnost za věrnost«.

Jugoslaviie je veliká 248.665 km², se 14 miliony obyvatel.

A Československo mezi malodohodovými státy je z polovice státem průmyslovým, z menší části zemědělským. Je velké 140.394 km² s 15 miliony obyvatel.

Malá, dohoda měří 684.026 km², má skoro 50 milionů obyvatel.

Státy Malé dohody sdílejí společně a zajedno svou sudbu. Mají společnou vůli dosáhnout cíle, jež si určily před 18 lety: rozhodovati vždy svobodně o své politice vnitřní a zahraniční, nestáti se nikdy objektem té či oné veliké síly, nýbrž zůstati suverénním a odpovědným činitelem. Odpovědným znamená spolurozhodujícím za uspořádání dobrého a sousedského soužití mezi národy v Evropě.

Malá dohoda od svého počátku hlásá spopolitost všech národů středoevrop-

Bude třeba také umožniti styk mezi malodohodovými státy úpravou tarifů poštovních, železničních, leteckých. Na podporu hospodářského života jistě by měl vliv i banka malodohodová, o níž se kdys už jednou rozepsaly noviny. Tyto úkoly doufejme, rozřeší Hospodářská rada Malé dohody v příštích letech.

Bratrství, zpečetěné krví ve světové válce, je trvalejší než psané smlouvy.

Těžké mraky nad Evropou nemusejí nás naplňovati obavami, protože věc Malé

PRAHA: Karlův most a Hradčany.
Pont Charles et Hradčiny.
Charles Bridge and Hradciny.

Praha, Karlův most a Hradčany

ských. Dnes je třeba víc, než kdy jindy vzájemného porozumění a pevného rozhodnutí k poctivé spolupráci na díle míru a blahobytu. Neochabujme v hlásání tohoto evangelia! Hranice států jsou dnes neměnitelné a každý pokus zrušiti je vyvolal by dnes zmatek a tžkazu.

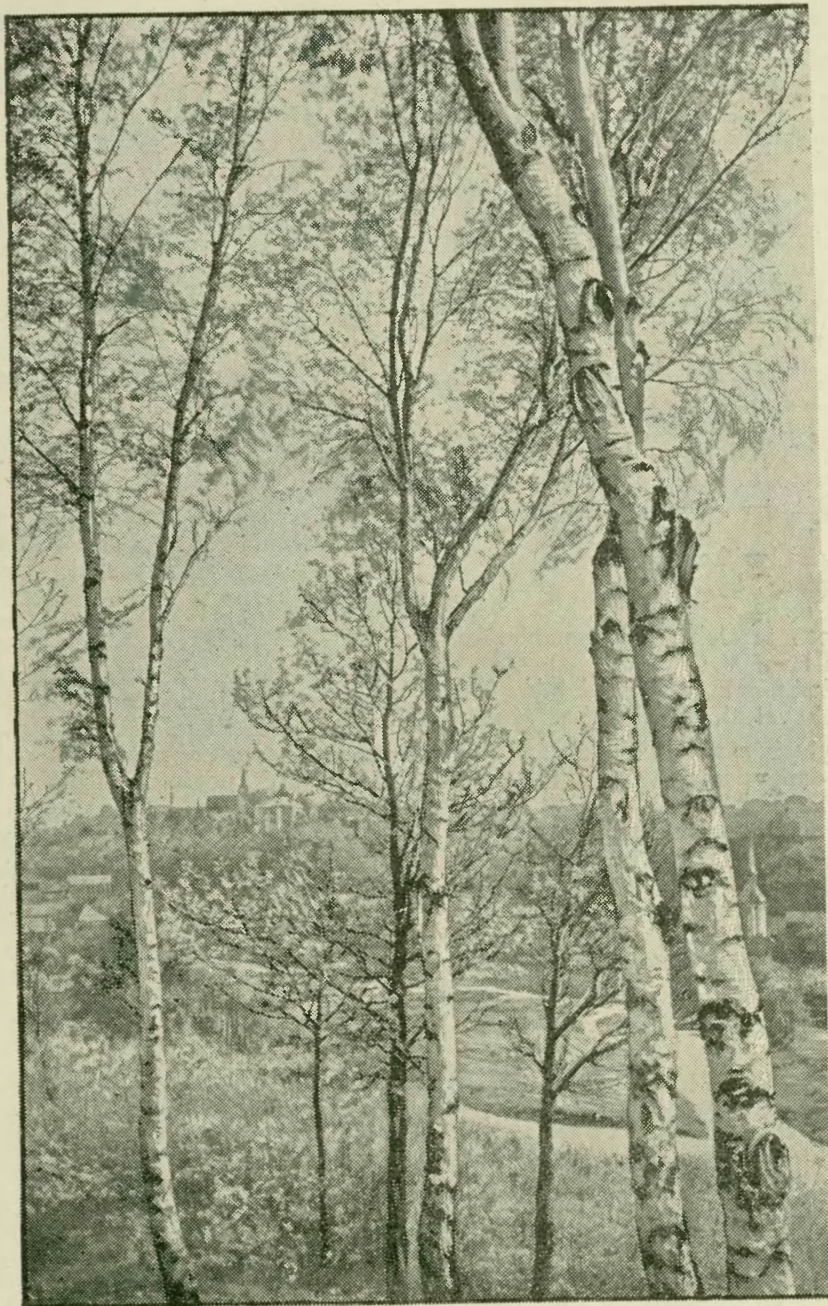
Pro další budoucnost je třeba myslet na závažný úkol, aby se učila poznávat v míře co nejširší mladší pokolení, aby se učila spolupracovat, vzájemně se cenit a doplňovat. Je třeba uvědomovací práce mezi lidem, aby vědomí malodohodového souručenství přešlo do krve a stalo se bratrstvím skutečným. Zde může mnoho přispěti turistika, sokolství, výměna mládeže.

dohody je svatá. Svorné šiky Českoslovanů, Jugoslávců a Rumunů dovedou odejati i tomu nejmohutnějšímu náporu.

Přejeme štěstí všem národům Malé dohody. A aby toto přání se uskutečnilo, ať se přičiníme prací a dobrou vůlí podle svých nejlepších sil!

T. G. Masaryk o práci

Musíme věřit v pokrok, že se život jednotlivce a celku lepší a že bude pořádek. Kdo věří v pokrok, nebude metrpělivý. Pokračovat znamená špatné překonávat. Špatné překonávati dobrým — to není tak těžké, ale těžko je překonávati dobrým lepším.

Jaro v přírodě

Selská pýcha

Povídka ze slezské dědiny

Ant. Hořínek

I.

Krmáš!

Kouzelné slovo. Jen je zaslechneš, vystane před očima představa mis naplněných koláčů, masem a bůhvíjakými pochoutkami. Slyšíš břesknou muziku, výskot mládeže; vidíš rozjařené tváře mladých i starých.

V Dolankách byl krmáš. Slavný, jako vždy.

Pan farář pozval si na ten slavný den spolubratra, faráře ze sousední vsi, znamenitého kazatele. Po celý rok kázával sám, ale na tento den pozýval vždy některého faráře z okolí, aby — jak říkával — aspoň o tomto dni měl pokoj a nemusil svým ovočkám — jejich hříšný život vytýkati.

»Víte« — říkával kostelníkovi — »dokud jsem byl mladý, byli i moji farníci jiní, lepší. Dnes už je svět zcela jiný a zvlášť mládež. Proto je třeba, aby aspoň o krmáši slyšeli říznější slova.«

Staříček kostelník pokyvoval bílou hlavou a přitakoval slovy: »Ba, ba...«

Slavné bylo kázání. Usedlí občané, výměnkáři, sedící v lavicích, ženy, mladíci i dívky, klonili při kázání hlavy, jako by ta tíha hříchů, snášených na ně výmluvnými ústy kazatele, tlačila je k zemi. Děvčata se rděla, hleděla k zemi, mužská mládež pofrkávala nosem a tajně se pochechtávala. Když kazatel skončil a utřel kapesníkem zpoceně čelo, celý kostel vydechl ulehčením a zavlnil se tajeným šepotem.

Bylo-li kázání slavné, byla mše ještě slavnější. Pan farář vzal si to nejkrásnější bohoslužebné roucho, zářící stříbrem a zlatem, ministranti byli oděni v komžích, což jinou neděli nebývalo, farář-kazatel přísluhoval v krásném pluvíálu. A když po úvodní modlitbě břeskla na kůru řízná hudba, všechny tváře přítomných, při kázání ztuhlé a svašťelé, se vyjasnily a zářily slavnostní náladou. Všichni pocítovali, že je to jejich mše, jejich krmáš.

Po mši svaté všechno hrnulo se domů na slavnostní oběd. V každé chalupě byla nějaká návštěva. Po obědě kdekdo toužil po tanci, proto všichni spěchali s obědem, zvláště mládež, aby mohla do hospo-

dy. Starý pan farář znal nedočkavost svých farníků, proto učil odpolední pobožnost na druhou hodinu. Při odpolední pobožnosti zel kostel téměř prázdnotou. Nikdo již — kromě starých babek — netoužil po modlitbě; všichni toužili jen po tanci. A v té chvíli, kdy zaklinkal na věži kostela zvonek, že odpolední pobožnost je skončena, zazněla v obecní hospodě hudba. Housle zakvítkly, klarinet zaječel, trubka zavřeštěla, basa zavzdychla a zabručela. Nedočkává těla se spojila v těsné objetí. Chlapci hlučně zadupali nohama, děvčata zavýskla. Byl krmáš. Den nevázaného veselí, den radosti a chvilkového zapomnění útrap denního života.

K večeru přišli ženatí se svými hosty. Přišli i výměnkáři, staříci a stařenky. Přišli, aby — snad již naposled — napili se z číše radosti.

Hospoda byla natřískána. Dýchala výpary potu a kouře. Vzduch byl těžký, což však tančícím ani sedícím nijak nevadilo. Muzikanti chvíli neodpočívali. Sotva dohráli, již některý mladík hodil poplatek a hrálo se znovu. O krmáši chce se vytančit každý. Nikdo penízem nešetří.

Mezi posledními, kteří přišli do hospody, byl bohatý sedlák Fajkoš. Přišel se ženou a dcerou Annou. Byla jedináček. Dědička velikého gruntu. Vstoupil do natřískané hospody a pyšně, sebevědomě se rozhlédl. Jeho pohled říkal: »Uhněte, přišel nejbohatší sedlák.« Nikdo však neuhýbal. Sedlák hněvivě stáhl obočí. Pokročil dopředu a širokými ramenyrazil si cestu. Za ním selka a dcera Anna.

Dospěl do polovice sálu, když zaječela z estrády pro hudebníky trubka a hned nato volání: »Sólo pro pana Fajkoše a jeho rodinu.«

Ústa sedláka Fajkoše rozšířila se ve vítězný úsměv. Pýcha ho pošimrala. Lahodilo mu, jak je v obci ceněn.

Dav na sálu se rozestoupil. Hudba spustila. Fajkoš vzal ženu do náruče a roztočil se s ní. Aničku uchvátil selský synek Stan-kuš. Fajkoš zatančil kolo a vykřikl na mládež: »Všichni tancovat!« Když se mládež roztančila, vystoupil z kola, šel k estrádě a furiantsky hodil kapelníkovi 20 korun.

Anička přijala Stankuše s okouzlujícím úsměvem. Byla ráda, že on byl první, který pro ni přišel. Dávno již měli se rádi. Již od dětských let tvořila se mezi nimi náklonnost, která stoupajícím věkem vyvínila se v lásku.

Stankuš byl synem sedláka, který měl sice pěkný grunt, ale také četnou rodinu. Kromě nejstaršího syna Ferduše byli tu ještě dva mladší chlapci a dvě dcery. Pro selský grunt je taková četná rodina velkou přítěží. Třeba vyplácet věna děvčatům, vybavít chlapce, a kde není na tyto věci hotových peněz, tam dědic gruntu musí počítati buď s bohatou nevěstou, nebo začínat hospodařit s dluhy. A kde se na gruntě začíná hospodařit s dluhy, tam není nikdy štěstí ani spokojenosti.

Sedlák Stankuš přál známosti Ferdově s Aničkou Fajkošovou. Věděl, že Fajkoš má nejen krásný grunt, ale i hotové peníze. Když se Ferduš přičenil na Fajkošův grunt, byla by to pěkná pomoc pro Stankuše. Grunt by převzal mladší syn a děvčata by se také lehčeji vybavila.

Jiného mínění byl Fajkoš. Selská pýcha ho ovládla. Měl jen jedinou dceru. Chtěl, aby byla paní. Dost ho mrzelo, že nemá syna. Když se narodila Anna, stále doufal, že přijde ještě syn. Léta plynula, syn nepřicházel. Chodil na poradu k lékaři, takže ženu donutil, aby se dala prohlédnouti. Slyšel sliby a ujišťování. Když ani po desíti letech se jeho naděje nesplnila, odjel s ženou do Prahy na kliniku. A tam mu řekli, že jeho žena nebude již nikdy rodit. Bylo mu, jako by ho praštil někdo palicí po hlavě. Jeho sny o dědici se rozplynuly. Napadl mu rozvod. Byl mladý, pětatřicetiletý muž. Život může mu ještě mnoho poskytnouti. Nemusí se vázati na ženu, u níž bylo prokázáno, že nebude již po druhé matkou. Nikdo mu nemůže zazlívati, že touží po synu, dědici gruntu, po zachování starého, selského rodového jména. Brzy však myšlenku na rozvod zavrhl. Láska k ženě zvítězila. Byl natolik spravedlivý přiznati, že žena jeho viny nenese. Nemohla za to, že první porod zbavil ji dalšího mateřství. Smířil se s osudem a celou svou láskou přilnul k dceři. Umínil si, že dcera musí býti nejbohatší dědičkou v kraji. Doroste-li, provdá ji za muže, který svým postavením zajistí jí klidnou a bezstarostnou budoucnost. Mazlil se tou myšlenkou a pracoval jako kůň, aby Anička byla nejbohatší dědičkou v kraji. Při par-

celaci velkostatku podařilo se mu získati přidělem několik hektarů. Celá dělina rvala se o pozemky. Chudí, aby zlepšili svou existenci, bohatí, aby rozmnožili svůj majetek. Jeden druhého očerňoval a obviňoval, jeden druhému záviděl. Pro žvanec chleba dostala se celá dědina do sporu. Dávni přátelé a sousedi se hněvali, chudí proklínali bohaté, že jsou nenažranci, že nemají nikdy dost, chudému a potřebnému nechtějí ničeho dopřáti. Po nějaké době rozčeřená hladina se uklidnila a život na dědině zapadl opět do normálních, klavně již vyježděných kolejí.

Z Aničky vyrostla krásná dívka. Fajkoš máje stále na zřeteli svou myšlenku, dal Aničce i dobré vychování. Po vyjití měšťanské školy dal ji do Ostravy na odbornou školu pro ženská povolání.

Anička ani netušila, jaké plány kuje otec o její budoucnosti. Celým srdcem hnula k Ferdušovi. Tříletý pobyt v hlučném městě nesetřel s ní pel nevinnosti a vůni venkova. Byla si vědoma, že nikdy by se nepřipoutala k městu, které hlučelo, rámusilo, honilo lidi s místa na místo, v němž všechno musilo se podřizovati přesným a určitým příkazům, kde na každé ulici stál strážník a dirigoval každý povoz a stále proudící lid, kde úzké ulice s vysokými činzáky zabráňovaly slunci vstup do bytů, a pochmurná šed zdi a ulic působila tesklivým dojmem pouště. Nadevše milovala venkov, dědinu, hory a lesy. Měla vše na dosah ruky. Probíhající v ní selská krev připoutávala ji k půdě. Zaklestila do ní kořeny svého života jako staletý dub.

Ferduš objímaje Aničku cítil, jak zabouřila v něm krev. Tak málo přicházeli teď do styku. Jen náhodná příležitost dopřála jim někdy sejítí se, podívati se do očí, vyměnění několik něžných slov. Anička byla přísně střežena. Ferduš kolikráte po celý týden večer potloukal se kolem Fajkošova gruntu, aniž by Aničku uviděl. Někdy mihla se nádvořím, někdy zahlédl její tvář v okně. Proto snad ze všech v dědině nejvíce těšil se na krmáš. Věděl, že Fajkoš přijde s Aničkou do hospody, že, třebaš pyšný a povýšený nad ostatní sedláky, nezpronevěří se staré tradici a nevydá se v posměch celé vesnici.

»Tak dlouhou jsem s tebou již nemluvil!« — zahovořil k Aničce.

»Vím, sama jsem tolik toužila sejítí se s tebou aspoň na chvíli.«

Ferduš těsněji přivinul Aničku k tělu.

»Ach, Ferduši, kdybychom byli svoji.«

»Budeme.«

»Nebudeme. Mám takové tušení, že tatínek nesvolí.«

»Že nesvolí? A proč?«

»Bojím se říci ti to.«

»Tak řekni.«

»Víš, tatínek má takové podivné nápady. Onehdy mluvili o mně s maminkou a tatínek povídal, že na grunt mne neprovdá, že si musím vzít nějakého pána z města. A já tak nenávidím město.«

»Tedy za pána. Pořádný selský synek, není jemu sedlákovy dobrý. Ovšem, on není sedlák, on je pan statkář, jak s oblibou dává se titulovati.«

»Ferduši, nezlob se na tatínka« — zaprosila.

»Eh, tak mi najednou zhořkl celý život.«

»Jen se netvař tak mrzutě. Beze mne svatbu dělat nemohou, a bude-li tatínek naléhat, ukáži mu, že mám v sobě jeho krev i jeho tvrdou palici. Za pána do města se nikdy neprovdám.«

Ferduš zavýskl a dupl nohou o podlahu.

»Teď se už nebojím ničeho. Poženu útokem.«

»A já ti budu pomáhati.«

Hudba dohrála.

»Dovedu tě k rodičům.«

Zavýskla se mu na paži.

»Pane Fajkoš, přivádím Aničku, s níž dovolil jsem si zatančit.«

»Tos ty, Ferduši, dal mi vyhrátí sólo?«

»Ano.«

»A proč?« — vyzvídal Fajkoš.

»Proto, že si vás vážím a že si chci vzít Aničku.« Ferduš pevně zadíval se na Fajkoše.

Fajkoš chraptivě se zasmál. »Ty — ty si chceš vzít Aničku? A kdo ti dal svolení ucházet se o ni? Či snad ty, matko?« — zahovořil k ženě.

Selka zrudla. »Ne« — odpověděla tvrdě.

»Tady to slyšíš.«

»Nikdo mi dosud z vás svolení nedal. Já jsem si je dal sám. Mám Aničku rád, ona mne také, a proto vás chci o svolení požádati.«

»Hoho« — vykřikl Fajkoš, »z toho mračna nebude nikdy dešť.« Prudce se zvedl a vykřikl: »Beru vás všechny zde přítomné za svědky, že dokud budu živ, nikdy nesvolím, aby si má dcera vzala Ferdu Štankuše.«

»Tatínku« — zavzlykala Anička.

U protějšího stolu zvedl se sedlák Štankuš. Vyhublý, svalovitý sedlák, ostrýč rysů.

»Fajkoši, co máš proti Ferdušovi?«

»Za takového žebráka, který musí vyživovat pět dětí a výměnek z nevelikého gruntu, nikdy svou dceru neprovdám.«

»Proti tobě jsem ovšem chudšas, ale chudšas poctivý.«

»Myslíš tím, že já jsem zloděj?«

»Nic nemyslím. Vzpomeň parcelace.«

Fajkoš zrudl.

»O tom si pohovoříme u soudu. Matko, Aničko, domů« — zakomandoval.

II.

Smutno bylo na Fajkošově gruntě. Fajkoš vyhlížel jako šedočerný mrak. Často odjížděl do města a pozdě v noci se vracel. Selka se rovněž mračila. Anička po celé dny plakala. Nikdo si jí nevyšiml, slova na ni nepromluvil. Jako by jí na gruntě nebylo. Také Ferduš zanevřel na svět. Často zapadal do hospody, popíjel a hrozil.

Celá dědina byla v napětí, jak se události vyvinou.

Starý Štankuš byl obeslán k soudu k odpovídání se pro utržení na cti statkářa Fajkošovi. Ještě téhož dne odejel do města poradit se s advokátem a podat proti žalobu. Půl dědiny bylo obesláno za svědky. Dědina žila v napiatém rozrušení. V gruntech a chalupách nemluvalo se o ničem, jen o procesu. Dědina rozdělila se na dva tábory. Chalupníci a malí sedláci byli na straně Štankušově, velcí sedláci a lidé odvislí stáli na straně Fajkošově.

Konečně přišel nedečkaně očekávaný den. Jednací síň byla matřiskána až se soudce podivil, jaký zájem vyvolal takový poměrně nepatrný proces. Vytušil, že v tom procesu je něco více, že se tu střetly dvě vlivné strany. Zadíval se na žalobce i obžalovaného a v jeho duši zazvučela struna sympatie pro obžalovaného. Jaký to přímý, poctivý pohled. Otevřená kniha prostého slezského sedláka, neznajícího záłudnosti a falše. Naproti tomu tvář žalobcova byla tvrdá, neúprosná. Oči rozžatý nenávisť. Právý koutek úst stažen byl v pohrdavou vrásku.

»Pánové« — začal soudce po obvyklých formalitách — »smiřte se. Tvrdí se, že venkov je jedna rodina. Nuže, dokažte, že toto tvrzení je pravdivé.«

Pohledy všech přítomných soustředily se na Fajkoše.

»Těžce urazil mou čest. Nemohu« — tvrdě odvětil Fajkoš.

»Pohanił mne i mého syna« — bránil se Stankuš.

žete však nic dokázati?»

»Ne.«

»Pane obhájce! Máte nějakou otázku?»

»Ne. Obžalovaný se plně doznává. Navrhuji potrestání podle sazby zákona.«

»Obžalovaný, můžete si sednouti.«

Jaro na trhu

Soudce se zamračil. Rysy jeho tváře vzaly na sebe tvrdý soudcovský výraz.

»Přikročíme k jednání« — prohlásil stručně.

Klávesy na psacím stroji zachrastily. Písař manášel na papír nacionále obžalovaného.

»Obžalovaný« — soudce počínal si stroze — »doznáváte, že jste pana Fajkoše pohaněl určitým nařčením při parcelaci?»

»Doznávám.«

»Můžete toto nařčení prokázat svědky?»

»Nemohu« — zkroušeně doznával Stankuš. »Mluvílo se o tom po celé vesnici.«

»Mluvílo. Jak vždy. Konkrétního nemů-

Na tváři Fajkošově zahrál pyšný, vítězný úsměv.

Soudce vzal druhý akt.

»František Fajkoš, statkář z Dolánek.

Je zde?»

»Proším«, sebevědomě hlásil se Fajkoš.

»Obžalovaný, předstupte.«

Soudce pokynul písaři.

Znovu zachrastěly klávesy psacího stroje. —

»Trestaný?»

Fajkoš zrudl.

»Trestaný?» — opětoval soudce.

»Odvolávám žalobu«, zakoktal Fajkoš.

Soudce pohrdavě se usmál.

»Navrhoval jsem smír. Odmítl jste. Kto se již roztočilo. Trestaný?« — po třetí opětoval otázku.

»Ano« — zašeptal Fajkoš, klopě studem hlavu. Mohutná jeho postava se nahrbila. Ta tam byla jeho pýcha. Měl pocit, že celá soudní budova padá na něho. Náhle se jeho shrbená postava vymrštila. Pozval hlavu, a jeho zrak vbodl se do soudce.

»Ano, byl jsem zavřen — čtrnáct dní. Celá obec to potvrdí. Nebylo však nic nečestného v tom, co jsem spáchal. Učinil jsem to pro obec, pro obyvatelstvo. Vydechl zhluboka. »Bylo to v roce 1919. Ne-

Dokument války

dostatek potravin projevila se v celém kraji. Choval jsem na gruntě velikého býka. Rekvisiční komise zabavila býka pro aprovisaci. Obecní zastupitelství prohlásilo, že býka nevydává. Přidal jsem se na stranu obecního zastupitelstva. Býk se zabil, rozčtvrtl a rozdělil mezi strádající obyvatelstvo. Byl jsem za to odsouzen na čtrnáct dní do vězení.«

»Pravda je to,« zahlučeli občané.

»Ticho!« zakřikl soudce občany.

»Pan Stankuš vás žaluje, že jste pohanil jeho i jeho syna veřejně v hospodě o posvícení. Doznáváte se?«

»Ne.«

»Svědék Petr Svrčina ať předstoupí.«

Petr Svrčina předstoupil.

Opětně zachrastěly klavesy na psacím stroji.

»Pane svědku, jste povinen mluvit pravdu. Povězte, co jste slyšel mluvit ob-

žalovaného Fajkoše proti panu Stankušovi o posvícenské zábavě. Pamatujete se na to?«

»Ano, pamatuji se přesně. A mohu tak skoro přesně říci, co tehdy pan Fajkoš proměsl vůči panu Stankušovi.«

»Tak to povězte!«

»Tehdy pan Fajkoš řekl: »Za takového žebráka, který musí vybavit pět dětí a vydržet měnek z nevelikého gruntu, nikdy svou dceru neprovdám.«

»Děkuji vám, pane svědku. Můžete jít.«

»Pane obhájce, máte nějaký dotaz?«

»Nikoliv. Navrhoju odsouzení a potrestání dle sazby zákona.«

Soudce povstal.

»Prohlašuji průvodní řízení za skončené. Jménem republiky odsuzuje se obžalovaný Ondřej Stankuš pro urážku spáchanou na panu Fajkošovi k padesáti korunám pokuty s podmíněčnou lhůtou na jeden rok. Polehčující okolnost úplně doznání a zachovalost. — Obžalovaný Fajkoš odsuzuje se pro urážku pana Stankušovi k pokutě 100 Kč nepodmínečně. Polehčující okolnost: již jednou trestaný a ne doznání se k činu.«

»Já bych to byl také tak rozsoudil,« pochvaloval si jeden z posluchačů.

»Plně spravedlivý rozsudek,« přitakávali jiní.

»Jsou námítky proti rozsudku?« dotazoval se soudce.

»Ne!« prohlásil obhájce Stankušův.

»Odvolávám se,« prohlásil Fajkoš.

Jeho obhájce zavrtěl nespokojeně hlavou.

»Máte třídní lhůtu,« prolašoval soudce.

III.

Na dědině se delší dobu hovořilo o sporu dvou sedláků a rozsudku. Všichni shodovali, že rozsudek byl spravedlivý. Ačkoliv vzpomínáno onoho činu, pro který byl Fajkoš svého času odsouzen do vězení a uznáváno, že přinesl pro občany jistou oběť, přece mu všichni zazlivali jeho přílišnou pýchu. V tom, že Fajkoš odepřel dáti svou dceru synovi takřka sobě rovného sedláka, viděli urážku celé dědiny a urážku rodné hroudy, která Fajkoše obohatila. Fajkoš byl sedlák. O tom nebylo sporu. Pocházel ze starého rodu, který tkvěl svými kořeny hluboce ve slezské půdě. Proto bylo mu zazlíváno, že chce zradit

to půdu, která po staletí živila jeho rod, provdati svou jedinou dceru za pána, člověka, který snad po smrti Fajkošově zantročí grunt bůhví do jakých rukou.

Fajkoš byl roztrpčen. Rozsudek považoval za nespravedlivý. Jeho pýcha byla silně pošramocena. S těžkým sebezapřením podrobil se vývodům svého rozumného obhájece, nepodávati proti rozsudku odvo-

bře, třeba za sedláka, avšak bohatého, rovnajícího se majetkem Fajkošovi.

Ferduš zanedbával práci, potloukal se kolem Fajkošova gruntu a často zapadal do hospody. Pil ze vzteku a lítosti. Byly z toho u Stankušů na gruntě často hádky. Starý Stankuš domlouval, hrozil a na konec prohlásil Ferdušovi, že ho vydědí a vyžene z gruntu, neobráti-li se.

Rozvodněná Morava před Uherským Hradištěm

ni. Jeho zášť proti Stankušovi vzrostla v nenávist. Také Stankuš zanevřel na Fajkoše. Nemohl mu výrok o žebráckém gruntě odpustiti. A tak dva selské rody stály proti sobě, jako dva bojovní kohouti na smetišti.

Nejhůře na tom byli Ferduš s Aničkou. Cítili, jak jejich lásce zvoní umíráčkem. Fajkoš choval se k Aničce skoro urputně. Nesměla z gruntu, jen aby se nemožla setkat s Ferdušem. Také matka se proti ní zatýrdila. Také ona načichla pýchou svého muže. Třebas nesdílela názor mužův, provdati Aničku za velikého pána, přece jenom toužila, aby Anička se provdala do-

»Znám Fajkoše,« domlouval synovi. »Co jednou prohlásí, splní. Darmo myslet na Aničku. Vypuť ji z hlavy a namluv si jiné děvče. Je jich v dědině jako kvítí a hezčí než Anička!«

»Nemohu. Mám Aničku příliš rád. Raději zabiji ji a sebe, než by se měla provdati za jiného.«

»Proboha, jak ti mohlo něco takového napadnouti,« zhrozil se Stankuš. »Čeho tím docílíš? Staneš se vrahem. Zostudíš vlastní rod na věčné časy.«

»Není proč žít,« odsekl Ferduš.

»Nerouhej se Bohu, Ferduši! Člověk se rodí, aby pracoval, založil rodinu, koral

dobro. Tisíce lidí nedostalo, po čem toužilo a přece si dovedlo upravit život. Zanech toulání, pití, vrhni se opět na práci. V ní zapomeňš a uklidniš se,« domlouval mírně Ferdušovi.

Srdce Ferdušovo zatvrdilo se domlouvám otce. Ani slova matky již nepůsobila. Byl omámen láskou, lítostí a nenávistí.

A když několik dní poté otec kategoricky prohlásil, že ho vyžene z domu, jen kývl hlavou a řekl: »Vyhodte!«

Dědina hovořila.

Rozmluva Stankuše s Ferdušem dostala se do úst dědiny. Z komára stal se velbloud. A zalehla i do gruntu Fajkošova. A dostala se i k uším Aničky. Fajkoš zuřil. Hrozil četníky — Anička plakala.

Smutno bylo na gruntě Stankušově, smutno bylo i na gruntě Fajkošově.

Selská pýcha lámala rodinné svazky, lámala lásku, rozsévala bolest a zoufalství, nenávist a zášť.

IV.

Jako blesk padla na dědinu zpráva, že Anička Fajkošová se bude vdávat.

Vlna vzrušení nadula dědinu.

Celá dědina hádala — za koho. A naráz jako když hrom zaduní. Aničku Fajkošovou bude si brát ministerský tajemník inženýr Ferry Vališ.

»Má ten Fajkoš zatracené štěstí. Takového pána vybere si za ženicha své dcery,« šel jeden hlas dědinou.

Zpráva nelhala.

Fajkoš zajížděl často do blízkého města, kde se scházeli statkáři a zbytkáři z okolí k různým poradám. Po jedné takové poradě, když zasedli k tarokům, seznámil se s mladým asi třicetiletým mužem, který se mu představil jako ministerský tajemník inženýr Vališ. Mladý muž stal se mu na první pohled sympatickým. Dotazoval se na něho známých, nikdo ho však neznal. Po skončení tarokové partie, při níž ukázal se Vališ jako fenomenální kibic, pozval Fajkoše na víno do známé oblíbené vinárny. Fajkoš, jako by magnetisován, pozvání vyhověl. Popíjelo se, hovořilo. Vališ Fajkoše přímo omračoval svou výmluvností a svými společenskými styky s vysokými kruhy.

»Přijel jsem z Prahy za určitým posláním. Jedná se o dalekosáhlý projekt, který město a zdejší kraj hospodářsky úžasně povznese,« sděloval důvěrně Fajkošovi.

Podnikavým lidem naskytá se ohromná příležitost k zbohatnutí. Neměl bych sdělovati, je to přísně důvěrné tajemství. Vaše osobnost, pane statkáři, je mně však tak sympatická, že jsem se odhodlal porušiti toto tajemství. Víím, že si je poněkud cháte pro sebe.«

Fajkoš polichocen důvěrou, ujišťoval, slovem ani nemukne.

»Jsem, pane ministerský tajemníku, potěšen vaší důvěrou. Proto mohu vám svěřiti, že jsem dosti bohat, abych se mohl zúčastniti nějakého výnosného podnikání. Mám dosti veliký statek, asi 60 hektarů, také hotové peníze. Šetřím pro dceru, jíž dlužím. Chci, aby byla nejbohatší dědičkou z našeho kraje.«

Pan ministerský tajemník našpicovně usmíval.

»Čin jistě velmi chvályhodný, potvrzující neobyčejnou starostlivost a něžnost otce. Dceruška vaše, pane statkáři, je dcerou zajista ještě maličká?«

»Zrovna na vdávání,« ujišťoval Fajkoš.

»Hledme! To bych byl neočekával. Podle vašeho vzezření hádal bych, že nejste dosud ani čtyřicátníkem!«

Fajkoš se hlučně zasmál. Tvář mu zářila.

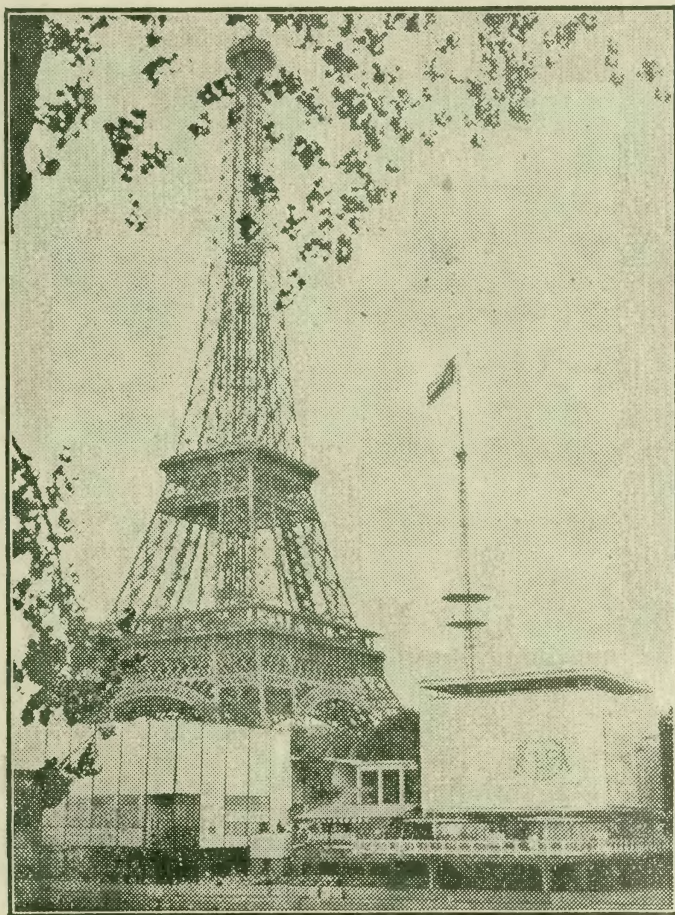
»To dělá venkovský vzduch a spořádá náš život!«

»Ano, ano. Vy, venkované, máte velmi zdravé kořeny. Apropos! Ženicha máte již vyhlédnutého?«

»Nemám. Nechci provdati dceru za statkáře. Jaký to život? Od rána do noci je sama dřina. Má dcera toho nemá zapotřebí. Nejráději bych ji provdal za vyššího státního úředníka, lékaře nebo advokáta.«

»Máte, pane statkáři, správný názor! Já sám jsem dosud svoboden. Dívku z města nechci. Znam je. Mám tolik společenských styků. Nechci se státi obětí ženské ranovitosti, ani terčem posměchu podvádného manžela. Nejráději bych se oženil s dobře vychovanou dívkou z venkova. Neženu, věno nehledím. Mám zajištěnou dobrou existenci; toužím jedině po trvalém manželství a ženském štěstí.«

Fajkoš naslouchal vývodům Vališovým jako rajske hudbě. »To by byl ženich pro Aničku,« říkal si v duchu. A už osnoval myslí plány, jak by pana ministerského tajemníka připoutal. »Bože, to by dědina čubrněla,« zajásal v duchu.

Čsl. pavilon na světové výstavě v Paříži. Zajímavý pohled na
Eiffelovu věž s čsl. pavilonu

»Račte se, pane ministerský tajemníku, dlouho zdržeti ve městě?« — začal vyzvídati.

»Příští týden odjízdim do Prahy. Mé poslání je již zhruba vyřízeno. Třeba projednati ještě jen několik drobností.«

»Nechtěl byste si střeliti srnce?«

Pan ministerský tajemník sebou hodil jako pstruh na udici.

»To je výborné. Přijímám vaši nabídku s opravdovou radostí.«

»Bylo by vám libo již zítra?«

»Ale, ano. Dopoledne vyřídím si svou věc a odpoledne bych přijel. »Saprot« — luskl prsty — vzpomínám, že to nepůjde — mám své auto ve správce.«

Fajkoš máchl rukou.

»Najměte si jiné auto na můj účet.«

»Ale, pane statkáři« — ohrazoval se uraženě Vališ.

»Nehovoříme o tom. Takový vzácný host.«

»Nechcete-li jinak, tedy přijímám.« — Vytáhl hodinky. »Promiňte, pane statkáři, musím se vám poroučet. — Platit,« zavolal na číšníka.

»Zaplatím útratu sám,« — prohlásil Fajkoš.

Pan tajemník zaprotestoval.

»Ne, ne,« odporoval Fajkoš.

»Vám se musí chtít nechtě podvolit. Děkuji vám. Zítra na shledanou! Má úcta!«

V.

Fajkoš navrátil se domů, plýtvat chválou o panu ministerském tajemníkově. »To by byl muž podle mého gusta pro Aničku. A kdožví, nebude-li« - hovořil k ženě. »Je svoboděn, má v úmyslu se oženit a nejraději by si vybral děvče z venkova. Podají-li se nám to, bude to partie, již nám bude záviděti celý kraj. Zítra přijede k nám. Nenech se zahanbit. Ať vidí, že nejsme jen ledajací sedláci.«

»A což, když Anička se vzepře?« — namítala žena.

»Nebudu se jí tázat. Zalíbí-li se panu tajemníkově a požádá-li o její ruku, svolím bez námitek. Anička musí poslechnout.«

»Nevím, nevím. Anička je tvrdohlavá po tobě.«

»Napravím jí hlavu, že změkne. Připrav ji na návštěvu. Ať se slušně obleče,« nařizoval ženě.

Odpoledne přijel pan Vališ. Naparáděný a navoněný.

Byl uvítán s úctou jako vzácný a milý host. Byl uveden do parádního pokoje, kde všechno svědčilo o zámožnosti. Fajkoš rozplýval se ochotou. Vytáhl ze skříně několik lahví likérů.

»Jakou, prosím, račte: chojůvku, vojkovickou, koňak, nebo snad něco ostřejšího krentipysk?«

»Nevyznám se v likérech. Mají takový zvláštní, dosud neslýchaný název.«

»To tak po našem. Chojůvka to je bovičková, krentipysk to je zvláštní směs. Velice silný likér.«

»Dovolím si po řadě okusit všechny. Ale jenom okusit. Zatím mi poslužte koňakem.«

»Je libo zakouřit? Zde, prosím, egyptský« — nabízel Fajkoš.

Pan ministerský tajemník se rozpovídal. Dovedl mluvit, upoutat a také pobavit. Hovořil o všem. O politice domácí i zahraniční, o hospodářství, o divadle, filmu, o ženách. Fajkoš přímo hltal jeho slova. Byl přímo očarován. Potom přišel na vtípky a anekdoty. Zdálo se, že je v tom nevyčerpatelný. Fajkoš se prohýbal smíchy, popadal se za břicho, nezapomínaje přitom na likéry. A pan tajemník »koštoval« několikrát po řadě všechny.

Po hodině vstoupila do parádního pokoje Anička, aby prostřela k obědu.

»Má dcera Anička — pan ministerský tajemník inženýr Vališ,« — představoval Fajkoš.

»Milostivá slečno, jsem nesmírně potěšen...«

Uchopil podávanou mu ručku a vtiskl na ni vroucí polibek.

Anička se chladně uklonila.

»Po obědě se blíže seznámíte,« zahovořil Fajkoš, pozoruje s nelibostí chladnost Aničky.

»Doufám, že milostivá slečna popřeje mi několik okamžiků blíže k seznámení.«

Doporučuje se nejstarší český
Krejčovský závod

L. ŠVAJDA v Orlově
Tyršova třída

»Nejsem hovorná, pane inženýre. Ne-
nazývejte mne, prosím, milostivou sleč-
nou. Jsem obyčejné selské děvče.«

»Ubezpečuji vás, slečno, že mi mluvíte
ze srdce. I mi se protiví takové honosné
titulování. Bohužel, svět už je takový.«

»Promiňte, budu nosit na stůl« — omlu-
vila se Anička.

Po obědě povstal Fajkoš a slavnostním
způsobem sdělil ženě a Aničce, že pan mi-
nisterský tajemník inženýr Vališ požádal
o ruku Aničky. »Jeho nabídku jsem přijal,
neboť uznávám čest prokázanou dceří i
rodu Fajkošovu.«

»Tatínku« — vykřikla Anička, miluji
Ferduše a nikdy od něho neupustím.«

Proslulý Křišťalový palác v Londýně stál se obětí zhoubného požáru

»Pane statkáři« — zahovořil Vališ, když
Anička odešla — »jsem vaší slečnou dce-
rou přímo nadšen. Jen jsem ji spatřil, řekl
jsem si: ta a žádná jiná. A proto nemeš-
kám ihned formálně požádati vás o ruku
slečny dcery.«

Fajkoš byl omráčen. Tak rychlého roz-
uzlení nečekal. Ale ihned si uvědomil, že
nutno železo kouti, dokud je žhavé.

»Překvapil jste mne, pane inženýre, mi-
le překvapil. Přijímám rád vaši nabídku.
Doufám, že učiníte mou dceru šťastnou.«

»Přisahám!«

»Mlč« — okřikl ji Fajkoš. »Co jsem slí-
bil, splním. Za měsíc bude svatba. Souhla-
síte, pane Vališ?«

»Ano.«

»Vy — vy nestydo,« — vyjela Anička
na Valíše a utekla ze světnice.

»Nezlobte se, pane Vališ,« chlácholila
selka tajemníka, který po slovech Aničči-
ných zrudl jako pivoňka.

»Anička je trochu divoká. Blázní se tu
po selském synku, ale to přejde.«

»Znám takové výstřelky, milostivá pa-
ní. Zamiloval jsem si slečnu a doufám, že

po mém boku bude ta nejšťastnější žena.«
Svatba byla stanovena na první sobotu v listopadu.

VI.

Anička vyběhla za humna. Měla pocit, že hoří, že musí skočiti do blízké řeky, aby se zachránila. Uvědomila si, že je konec všemu. Zнала otce. Věděla, že provede svou. Konec její lásky s Ferdušem. Musí se provdat za cizího, úplně jí neznámého člověka. »Bože, Bože, jak těžký je život« — záúpěla.

Až já budu maširovat kolem vašich vrat, přijď se na mne, má panenko, přijď se podívat!
Až já budu maširovat přes to rozcestí, tvůj věneček z pomněneček, hoď mi pro štěstí!

Zalehl k ní zpěv vojáků, pochodujících mimo jejich grunt z manévrů.

»Můj věneček! Upletla jsem jej pro Ferduše, a nyní si jej vezme cizí, neznámý člověk. Ferduši!« — vykřikla.

Prostovlasá rozběhla se k Stankušovu gruntu.

Vběhla do statku, volajíc: »Kde je Ferduš? Chci mluvit s Ferdušem!«

Ferduš jako divý vyběhl ze světnice, u slyšev hlas Aniččin.

»Anuško! Proboha, co se s tebou děje?«
»Ferduši — zachraň mne« — volala, vrhaje se do jeho náruče.

»Utiš se, dívkenko, a pověz, co se stalo?«
»Doma mě prodali — jakémusi cizímu člověku, prý ministerskému tajemníkovi. Za měsíc má být svatba,« vzlykavě mluvila Anička.

Všichni na gruntě se shlukli kolem Anuše.

»Tedy přece provedl svou« — zahovořil Stankuš. »Paličák paličatá a pýchá pyšnivá.«

»Co mám dělat?« — tázala se bezradná Anička.

»Cti otce svého a matku svou« — zarecitoval starý Stankuš.

»Nepůjdu domů. Neprovdám se za toho člověka. Provdám se jen za Ferduše rozhorlovala se Anička.

»Bláhové děvče — vrať se domů a poslechni!«

»Tatínku« — zaprotestoval Ferduš.

»Mlč! Nesváděj Aničku! Vidiš, že všemu konec. Nebylo vám souzeno bý svoji. Rád, velmi rád bych to byl viděl vám požeňnal. Člověk musí se vždy podřizovati okolnostem. Rozlučte se spolu nemyslete více na sebe.«

»Nikdy na tebe, Aničko, nezapomenu ujišťoval Ferduš.

»Ani já na tebe, Ferduši.«

Anička pochopila z moudrých slov Stankušových, že není jiného východiska nežli se vrátit a poslechnout.

VII.

Uplynulo několik dní.
Do dědiny přijela četnická pátračka přímo na statek Fajkošův.

Dědina nadula se napětím.

»Co je, co se stalo?« — volalo se chalupe od chalupy.

A za chvíli to prasklo. Jako když vystřelí dělová rána.

Četníci hledali pana ministerského tajemníka Valíše. Vyklubal se z něho rafinovaný sňatkový podvodník.

»Pane Fajkoš! Máte štěstí, že jste z něho dceru neprovdal. Byla by věčná škoda takového krásného děvčete pro takového lumpa. Napříště budete s vybíráním ženichů opatrnější.«

Fajkoš se zhroutil hanbou.

Anička zajásala jako zajaté ptáče, vypuštěné na svobodu.

Dědina nadula se posměchem a smutkem.

Fajkošova pýcha byla zlomena. Zapřisahal se, že Aničce vyhledá domácího ženicha, který se pro ni nejlépe hodí. Slovo svému také dostal.

Za čtrnáct dní slavila Anička svatbu s svým milovaným Ferdušem.

FR. VYSLOUŽILOVÁ ČESKÝ TĚŠÍN
v domě Občanské záložny

knihkupectví • papírnictví Velký výběr. Solidní ceny

Obrázky z dob našeho národního probuzení

Dr. Vojtěch Martinek

Výjev v Litoměřicích

Paní Johanka Jungmannová, manželka profesora na gymnasiu v Litoměřicích, mrzela se každou minutu víc a víc: vždyť už dávno odzvonili poledne s kostelních věží a manžel se k obědu nevrací. A ona v sebevědomí mladé hospodyňky — byla vtána teprve několik roků — si neobyčejně zakládala na své kuchyňské dovednosti a považovala za provinění, že manžel tuto přednost patřičně neoceňuje. Oběd jest dávno hotov, všecko jest připraveno, aby mohli zasednout ke stolu — a jak utrpí chuf jídla, až se ještě bude muset čekat čtvrt — nebo dokonce půl hodiny! Ano, ano — to jest základní slabost manželova — a je-li až úzkostlivě svědomitý i přesný v plnění svých povinností školních, přesnosti v jídle se dosud nenačetil! Jako by to nebylo nic závažného, když polévka je chladná a maso připálené! Ovšem, mávne rukou, vedlejší věc, vedlejší věc — nebo se dokonce zaboří do novin a neví ani, co se vlastně k obědu předkládá. A není vlastně taková nevšimavost urážkou starostlivé hospodyňky, jak se paní profesorová projevovala na každém kroku?

Hodiny odbíjely další čtvrt hodinku. Paní profesorová si vzdychla. Všecko by bylo krásné, jen kdyby nebylo těch poctivých jeho zálib! Tříletý chlapeček si brál v koutě barevnými kroužky a měl radost, když vesele cinkaly; na kolébce dřímalo děvčátko ani ne jednoroční. Mělo zdravě zarůžovělou tvář a pěstičku přitisklou k očím. Hezké, zdravé děti — nejlepší pohoda rodinná — a přece se paní profesorové ukrádal stín do jejího domácího štěstí. Dobře to vystihla nedávno paní magistřatní radová, která se nezvána vydávala za její přítelkyni, ochránkyni a rádčyni: »Máte znamenitého pana manžela, mladá paní, jediná chvalná pověst jde o něm městem, jak je schopný, jak je učený — ale škoda, věčná škoda, že tolik blouzní für das Böhmische! Und ausserdem in Leitmeritz! Německé město odedávna — a česky umí leda tu a tam někteří sedlák, který přijede na trh, nebo dě-

večka nebo náhodou bohoslovec, když je z větší vzdálenosti — nač tedy se starat o něco, co člověka nepálí? Není český jazyk řečí selskou, řečí služek? A pan manžel si leda zbytečně kazí kariéru — když je »vlastencem« — (a paní radová vyslovila to slovo se štítivým přízvukem), to jako by měl na sobě pořádku skvrnu! Ein vlastenec, ein Sonderling!«

Paní radová jest ovšem známa po městě svým uštěpačným jazykem, kterým pronáší ortel nad živými i mrtvými, ale paní profesorová musí uznat, že tentokrát má pravdu. Nic by nechybělo k úplné její spokojenosti a nikdy nelitovala, že podala ruku profesorovi Josefu Jungmannovi, jen kdyby nebylo jeho podivinství! Do starých knih se zahrabává dlouho do noci, píše, dávná slovíčka na papírek zapisuje, už má plno přihrádek a škatuliček vyplněno těmi cedulkami, všecko české jest mu posvátné, daleko široko si dopisuje s podivíny stejnými, jako je sám! A co už peněz vložil do svých zálib! Hle, tam v rohu jsou narovnány hromádky knížek! Je to jeho práce, překlad z jazyka francouzského... a paní profesorová dobře zná ten titul, neboť ji manžel učil českému jazyku podle té knížky... »Atala neboli láska dvou divochů na poušti... ano, krásné vypravování, dojemné, jenomže psané tak vysokou, nezvyklou řečí... ale kdo pochopí, kolik do těch knížek je vloženo trpělivé práce i peněz? Ale manžel se jen usměje: »Chci ukázat, že naše řeč je tak krásná a tak bohatá jak jiné, že se v ní dají vyslovit i nejtěžší věci lahodně!«

Konečně! Dveře se rychle otevřely a vchází dlouho čekáný profesor. Jest ještě mladý, něco přes třicet, má živé a přece rozvážné pohyby. Vypadá to tak, jako by skrýval příjemné tajemství. Usmívá se, oči mu hrají. Pozdravil, chlapce v koutě vyzdvihl, děvčátko v kolébce lehce poladil, ale paní profesorová se nemohla zdržet, aby vyčítavě nepromluvila: »Aber Josef, wieder so spät!«

Jungmann se zasmál a zdvihl kárávě prst jako ve škole: »Ale, Haničko, rozmlá Haničko, školačko neposlušná! Víš, že

jsme si ujednali, že doma budeš mluvit jenom česky! Jinak by ses nikdy pořádně česky nenaučila! A jaká by to byla hanba, aby moje Hanička, která se kdysi jmenovala Světelská, tedy tak krásným českým jménem, neuměla česky líbezně a bez chyb! Vždyť já chci tebe vyučovat

ses, Haničko, na mne tak, kdybys věděla jakou radostnou zprávu přináším! Máme školní poradu a pan prefekt mě zvolal, aby mi oznámil rozhodnutí krajského úřadu. Dostalo se mi mimořádné odměny osmdesáti zlatých prý za »výtečné přičinění!« Budou to letos příjemné práce,

Z bouřlivých událostí v Paříži

nejdůkladněji a na tobě mi nejvíc záleží!«

Paní Jungmannová neodpovídala, ale lehký stín jí zůstával na čele a všecko nasvědčovalo, že nikterak neuznává za zvláštní provinění, nebude-li mluvit česky bezvadně. Což neplatí-li všude jenom němčina? Nevyučuje-li tak na gymnasiu i on, profesor Josef Jungmann, a není-li ponechána jeho milované češtině ze zvláštní milosti jen jedna mimořádná hodinka, aby vyučoval k tomu bezplatně?

Z talířů se kouřilo, lžice cinkaly a teprve po polévce se profesor vytasil se svým skrývaným tajemstvím: »Nemrzela by

niny a užiješ jich pro své zdraví i s dětmi!«

»Jenom ty je zase k něčemu jinému obrátíš!« Výčitka ještě světlkovala v řeči mladé paní. »Jenom ty budeš zahrabán do knih a budeš špekulovat, jak by se české řečlo to a ono!«

Její čeština byla tvrdá, neobratná a bylo zřejmo, že od malička mluvila jenom německy. Jungmann se rozesmál: »Vždycky zlá ženská žárlivost!« A vida, že žena výrazu nerozumí, poučoval: Eufemismus — v našem jazyku se jmenuje tajemnost žárlivost, ale neboj se, ženuška

váš obě dovedu stejně do srdce pojmout a stejně milovat!»

«Hled,» domlouvala paní, »dnes je čtvrtek, prázdný den, a ty místo odpočinku si dobrovolně práci přidáváš!»

«Musí každý z nás podle sil svých přispívat k velkému dílu,» řekl vážně Jung-

»A všechno děláš jen zadarmo — ba škodíš si tím a zbytečně si zjednáváš protivníky.«

«Láska nikdy nečeká, až dostane zaplacenou penězi — a žádná velká věc se nepodaří bez protivenství a obětí,» řekl Jungmann pevně a přesvědčeně.

Požár v berlínské podzemní dráze

nann. »Bez velké práce se znovu nepostaví náš polozbořený národní dům. Pospíším se, abych z polo uvadlého kmene vysvobodil nové ratolesti a ve skále našel rodu živou! Ano, za chvíli pospíším si do semináře, abych tam teology vyučoval našemu jazyku. Jak je toho třeba, aby kněz, nejlepší pomocník prostého lidu, učinil proniknutí k jeho srdci už tím, že umí dobře jeho jazyk. Ale to nestačí, neboť to není jazyk mrtvý a my jej chceme znovu probuditi k bývalému rozkvětu a slávě. Nepodařilo by se to, kdybychom ten jazyk z celé duše nemilovali!»

Po obědě si chvíli pohrával s dětmi, učil chlapce správné výslovnosti, nedlouho si odpočinul a pak posbíral narovnaná skripta a pospíchal za dalším svým úkolem, aby vyučoval jazyku českému v biskupském kněžském semináři.

Vyučovat česky v semináři příští kněze, nebo jak Jungmann říkal, »bohoslovy«, bylo sice obětavému profesorovi milostivě povoleno biskupem Václavem Leopoldem Chlumčanským, ale správa semináře měla přece jednu námitku: Smí Jungmann, jenž nebyl knězem, vejít do poslucháren a přednášet s katedry, s níž jindy zaznívala

mauka náboženská? Usoudili, že se to dobře nehodí, a tak pro vyučování češtině byla ponechána jídelna, refektář, příliš rozsáhlý pro nevelký hlouček nadšených mladých lidí, kteří skutkem projevili svou oddanost k mateřskému jazyku.

Bohoslovci už na Jungmanna čekali. Temné skvrny jejich obleků splývaly s prostředím málo světlého refektáře. Seděli u stolu — a víc to vypadalo jako přátelská zábava než školské vyučování. Jungmann se postavil na výstupek, urovnal si skripta, letmo se do nich podíval, ale nečetl, nýbrž volně přednášel. Mluvil zvolna, jasně vyslovoval, zejména běželo-li o slovo nezvyklé a leckdy jím samým utvořené, jenom aby se výraz hluboko vryl do paměti mladých posluchačů. Přednášel dnes o dokonalosti jazyka českého. Vysvětloval rozdíly češtiny a jiných jazyků evropských a zase shody, které ji spojují s latinou, řečtinou, němčinou. Na příkladech ukazoval, jak se čeština vyrovná řečtině, pokud se týče bohatosti tvarů a všestranné ohebnosti, jak se může postavit po bok latině, půjde-li o pádnost a důraz, jak umí vyslovit každý pojem, který je dán v němčině. Ukazoval, jak důležitá řeč předků, bohatá a lahodná, je však znešvařena v dobách ponížení cizími

příměsky a že je povinností vzdělanců aby mluvili čistě a dokonale. To znělo jako výklad, jako poučování — ale v řeči zvolna Jungmann rozplamenil a mluvnické příklady přešly do důrazného horlení, jímž se chtěl vrýt do bohosloveckých srdcí: »Vy nejmilejší! Vy přemnoho vlastně prospěti i škoditi můžete, jsouce k tomu ustanoveni, abyste české srdce slovesným krmili a prahnoucí duše pravdou české výmluvnosti napájeli. Ó pro Bůh! nechte se dopouštěti toho nevlástenectví, abyste to kdy na ujmu jazyka, toho největšího pokladu národního činili. Pracujeme každý podle hřivničky sobě svěřené usilování tomu dej národů vládce Boží svatě požehnání své.«

Hodina byla skončena. Jungmann rozhlédl po hloučku svých bohosloveckých žáků a zachytil záři v jejich očích. Jak jím zahřálo to světlo, jakou mu bylo odměnou!

V té chvíli zapomněl na všechno, co se stavělo do cesty vlasteneckému jeho podnikání, na úšklebky i nechápavost, podnět ně zkrásněl i ten šerý refektář a v Jungmannově duši pevně zazvučela věta jako mocné odhodlání a jistota: »Ale já třeba v chlévě česky učit budu.«

Emil Dvořák:

Babí léto

Babí léto — to jsou šediny roku.

Mladé jaro, jinošské léto, mužný podzim a stařecká zima... tak to utíká... utíká... a vždy jednou a neodvratně, když je podzim nejpyšnější na svou úrodu a když jako lakomec počítá bohatství poddů, zaposlouchán jako herec za oponou do pochvaly a potlesku, letí lehoučké a heboučké babí léto.

Letí babí léto, ale podzim nechce vidět.

»Ne, ne,« myslí si a zpívá své větrné písně, rudne vřesem, krvácí listím, hraje si na schovávanou v mlze, skotačí u bramborových ohňů, ulétá papírovým drakem.

»Ne, ne, ještě ne,« myslí si a vybíhá na hory, aby se rozhlížel dálkami.

Ale šedin přibývá a přibývá. Vlají na keři, na plotě, na okně. Poletují. Děti běží s pruty, vyskakují, aby zachytily babí pavačiny na své biče.

»Ne, ještě ne,« myslí si podzim a ještě

jednou zavýskne, »ne, ne, ne!«

Potom však zesmutní.

»Ničeho mi netřeba, do hrobu mi ničeho netřeba...«

Tedy se rozkročí, vytáhne měšce zlaty a počne rozhazovat své poklady. Na všechny strany. Nepočítá. Berte!

Proto je všude tolik zlata.

A nad barvitými poklady podzimních dukátů, nad ohnivým zářením podzimní krásy letí stříbrné babí léto...

Emil Dvořák:

Organisace světa

Jak zorganizovali lidé svět!

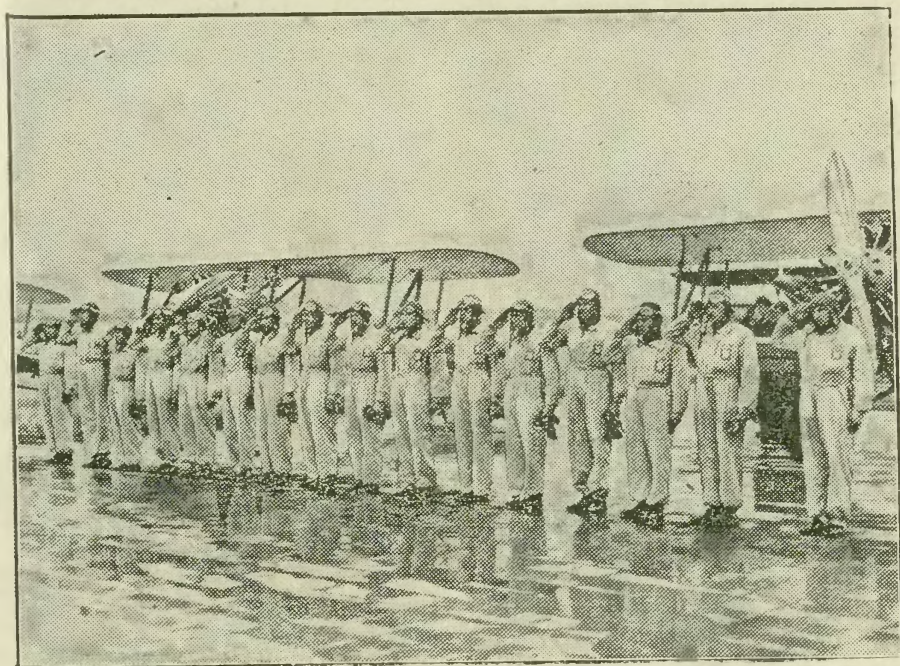
Stačí napsat sedm slov a náš dopis bude správně doručen v Americe správně adresátu na správném místě!

Kolik slov je nutno napsat a jakého strašného volání je zapotřebí, aby zorganizovaný svět měl to, co je korunou a pomocí jeho organisace, počátkem i koncem abecedy lidství — mír!

Slavnostní uvítání našich vítězných
letečů v Kbelích po přeletu z me-
zinárodních závodů v Curychu.
Poručík Novák, nejlepší náš letec-
akrobat se svou dceruškou

Naši vítězní letci na letišti ve
Kbelích při uvítacích proslovích

Z báji o slezské Vltavě

Emil Dvořák

Slezskou Vltavou jest Opavice.

A věru je jako Vltava krásná. Nejkrásnější ve svém horním toku, když jako horská bystřina v mladistvém spěchu skáče po velkých balvanech divoce rozházených a podemletých — šumíc a bublajíc v rychlém spádu v hlubokých lesích, jež se nad roklinami a na srážech mohutných skal podobají pralesům.

Tam si slezští horalé vypravují nejkrásnější slezské pověsti, pověsti o řece Opavici. Romantická příroda, ticho roklin, skřeky ptáků, bublající říčky a vysoké nebe nade vším — koho by to nechalo chladným, koho by to mestřhlo k pohádkovitosti? Na všech stranách je plno záhadného šelestění a tajuplného hovoření — kdo jiný by to hovořil než skřítkové a víly? Tu je nejkrásnější zákoutí Pradědovy říše, podobající se Krakonošově zahradě. Mnohá pověst přechází v dětskou báchorku. Ale mnohá vysvětluje ve své hloubce lidovou poesii a připomíná dávnou historii a zašlý život. Zde uslyšíme pověsti o prvním léčivém slezském prameni, o rýžovištích zlatonosné Opavice, o hajných čarostřelcích, o pohanských obětištích a popravištích, o pokladech zlata i o pokladech duševního štěstí, jak a co nesl čas a člověk ve svém osudu a údělu v životě skutečném i snovém. Tam se dovíme ze starých zkazek, jak si slezský člověk vysvětloval složitá dění a záhadné zjevy.

Co tedy vypravuje pověst o původu jména Opavice? Jak vysvětluje píseň tříštících se vod v roklině u vodopádu? Proč zpívá a šumí vysokými i hlubokými tóny zpěněná řeka?

Zpovídá se to ze starých a přece nezapomenutých dobrodružství, jaká se přiházela lidem za starodávných časů, kdy Slezskem putovali rozmanití hledači zlata a kovkopové, prohledávající písek potoků a říček a objevující zlaté žíly v horách.

Tři takoví vandrovníci přišli k bublající říčce Opavici pod Pradědem. Utábořili se u ní, podíivující se její kráse a radili se, kde by měli zkusiti své štěstí. První den jim uběhl bez výsledku, ale nepochybovali, že jsou na pravém místě. Tak je uchvacovala krása kraje. Přece trochu zklamání rokovali do půlnoci u táborového ohně, nemohouce spáti. A tu píseň

Opavice zvlášť se rozezvučela a lesy počaly oživovati pohádkovými bytostmi. Balvany se ozvaly kročeje skalních muků a se všech stran se vyrojily trpasličí postavy koboltů a gnómů. Jejich kruh stále užil, až trojice zlatokopů byla oklopena se všech stran zástupem, který počal ohlašovat příchod svého pána vládce hymnickým zpěvem. Posléze zjevil duch hor, Praděd, v nadlidské velikosti a nádheře. I mužici, i zlatokopové hluboce uklonili.

Praděd vyslechl pozorně zlatokopy, vptává se, co je přivádí do jeho říše. Smál se do dlouhých vousů a obrátil se k jednomu mužikovi s příkazem: »Služebníku Opo, dej ze svého svazku této trojici klíč, který uzamyká zlaté poklady tvé říčky. Potom radil kovkopům, aby klíč opatřovali jako oko v hlavě, a aby se nikdy nestali hrabivými a lakotnými. Aby nalézající poklady byli pamětlivi, že právě štěstí mezeží v penězích, ale v klidu dobrého srdce a v pokoji čistého svědomí. Tak s nimi i rozloučil.

Když počali zlatokopové druhého dne své dílo, štěstí je provázelo na každém kroku. A tak již stále. Často rozmlouvali o krásné říčce a nezapomenuvše, že Praděd volal služebníka Opa a že ho nazývá strážcem této říčky, nazvali ji Opavici.

Nedaleko odtud, v nejdivočejším zlehu a ve stínu staletých stromů, padá řeka hučivým vodopádem. Píseň vody v dopadu vodu lesa připomíná hned flétnu a hravě varhany. Proč?

Za dávných časů býval za Vrbového hrad. Ženich princeznm, slavný rytíř sousedního panství, rád tu pořádal hostiny a nejraději u vodopádu, kde bylo potřeba velkého umění loveckého i obezřetnosti lezecké. Málokdo ho mohl provázeti v toto místa a tak obyčejně lovil sám, zatímco jeho družina odpočívala opodál. Jednou krátce se opozdil a v nastalém šeru se nemohl vrátiti. I za bílého dne bylo mu bezpečno stoupati tu po srážech nad roklinou, v níž hučí Opavice, natož v nehlasu jeho družina se vrátila, domnívající se, že rytíř dostal domů oklikou, zatoulav daleko a nechtěje se vraceti k družině zpět.

Zatím usedl rytíř na balvan a naslouchal zurčení vody. Noc byla měsíční a plynula tiše. Pojednou se rytíři zdálo, že vůli vystupovati z bílé pěny padající vody vílu, zpívající k doprovodu hudby pramenů svou líbeznou píseň. Vyskočil očarován kouzelným zjevem — nemoha odvrátiti oči od neobyčejné krásy.

Víla k němu promluvila prosebným hlasem: »Odejdi, rytíři, rychle odejdi, prostě tě, odejdi! Odejdi, dokud tě nestrhně neštěstí do své náruče... Čeká tě nevěsta... vrať se k ní... zde na tě číhá neštěstí... je ti už nablízku... odejdi...«

Rytíř však byl omámen kouzlem a neodcházel.

Po druhé k němu promluvila víla: »Odejdi, odejdi! Neodejdeš-li, propadneš kouzlu na věky! Budeš zaklet v kámen, po němž věčně bude klouzati Opavice svým vodopádem, a já — víla vodopádu — probudím tě jenom v měsíčních nocích, abys naslouchal písní, kterou zpívám... odejdi...«

Rytíř neodešel.

A kouzlo se naplnilo. V objetí víly počal zpívat píseň vodopádu — a tak se někdy ozve v stříbrných tónech hluboký hlas — a k ránu se proměnil v balvan.

Jeho nevěsta uspořádala výpravu, aby našla ztraceného ženicha. Sto lovců ho hledalo křížem krážem po lesích. Dlouho do noci se ozýval lesní roh všude, kam se mohl dostat lezec. Ale marně.

Nevěsta v čele družiny neustávala pátrat. Jednou už byla noc, když se utábořili nad roklinou s vodopádem. Když vyšel měsíc, všem se zdálo, že z hlubiny k nim doznívá tesklivá píseň vody lidským hlasem. Hned bylo troubeno na rohy, ale nikdo neodpovídal. Několik odvážlivců se vypravilo za hlasem podivné písně. Nad roklinou se jim zjevil obraz, který se jim na věky vryl do paměti. V objetí víly vodopádu zpíval okouzlený rytíř píseň, která drásala srdce. Když chtěli sestoupiti blíže a volali rytíře jménem, roj skřítků jim zastoupil cestu: »Zpět — volal Prádek — »zpět! Vám je přichystán jiný oúd. Vraťte se, nevěsto však zamlčte, co jste viděli!«

Když se rytíři a lovci vrátili, ptala se princezna, jaká to zaznívá píseň.

»To šumí vodopád Opavice...«

»Jak krásně šumí« — vzdychla — sklonila hlavu a naslouchajíc podivné písní, krok za krokem byla vábena blíž. Rytíři

vyskočili, aby ji zadrželi, ale pozdě již: zřítíla se se strmé skály k vodopádu...

A ještě zní píseň Opavice. Za měsíčních nocí se chvěje okouzljícím tremolem tesklivých tónů a šumí starými zkazkami slezských pověstí...

U Opavice. (Ze starých pověstí)

Opavice pospíchá s pradědských strání k Vrbnu a odtud ke Krnovu malebným údolím, v jehož lesích vznikají ozdravniny, koupaliště, letoviska a lázně. Však těch, kdo hledají zdraví a odpočinek, je víc než dost.

Tisícere nebezpečí číhá na každém kroku a neštěstí se často vyřítí v míře nečekané a v důsledcích strašlivých a nejpodivnějších. Vyslechněme to však z úst starých pověstí, které třeba na Krnovsku vypravují, že každý mor ve Slezsku ohlašovali šelenburští bělouši.

Jednou putoval ovilínskými lesy znavený pocestný. Chtěje dojít do Krnova ještě před večerem a vyznaje se dobře v kraji, nadcházel si málo vyšlapanými chodníčky a loveckými pěšinami — až zabloudil. Nastala noc a on pořád ještě hledal pravou cestu do Krnova. Když se už přiblížila půlnoc, přišel k šelenburským zříceninám. A tu viděl podivnou věc. Mezi rozvalinami se páslo stádo bílých koní. Páslo se tiše jako ve snu. Na každém bělouši seděl rytíř v plné výzbroji s kopím a štítem — helmici se sklopeným hledím staženu do čela. Postavy byly lehoučké jako mlha, tiché jako stín. Mlčení na všem leželo a klid. Stádo se páslo, popocházelo s místa na místo, rytíři pohybovali zbraněmi a otěžemi — a přece nebylo slyšeti ani nejmenšího zvuku. Pocestný nespouštěl s rytířů oči a tu — hrůza — viděl, že otěže spočívají v rukou kostlivců a že se stádo blíží stále víc a víc k němu. Padl hrůzou k zemi. Padaje zachytil se kamenů pobořených hradních zdí a ty se řítily do starých příkopů s takovým rachotem, jako by se propadala země. Pocestný zahlédl ještě, že se stádo bílých koní splašilo a že se žene v divokém úprku k němu...

Pocestný však necítí kopyt. A stále je ticho, ticho... až konečně kdesi daleko od šelenburských rozvalin je slyšeti dusot splašeného stáda koní. Zní stříbrnou písní ten cval, pocestný chtěj nechtěj musí za ním. Když pocestného vyvedla

podivná píseň na krnovskou silnici, ztratilo se stádo báječných běloušů a dozněl dusot. Pocestný přiběhl ke krnovským branám sotva dechu popadaje. Zabušil na rozespáleného vrátného: »Neviděl jste stádo šelenburských běloušů?«

Šedivému strážci městských hradeb se roztrásl ruce, že nemohl ani klíčem otočiti v zámku: »Vari, strašlivý poutníče, hnalo-li se to stádo k nám, běda přeběda!«

Pocestný zůstal před branami a to bylo jeho štěstí. V Krnově vypukl mor a jeho první obětí byl strážce městských bran. . .

Nahoru proti proudu Opavice, za Krnov k Vrbnu, kde chránil svou říši Praděd, tam si šelenburské stádo jistě netroufalo. Stočilo se jistě podél Opavice po proudu — k Opavě a k Ostravě. . .

Ale i pod Pradědem bývala nemoc domovem. Dobrotivý vládce Jeseníků dal však svému kraji vodu zdravých studánek a sílu léčivých pramenů.

O prvním léčivém prameni vypravuje pověst poetickou zkažku.

Když kníže Rostislav povolal na Moravu Cyrila a Metoděje, našlo se i ve Slezsku několik naděnců, kteří se k slovanským věrozvěstům připojili. Vrátili se potom do Slezska, aby hlásali, čemu se naučili. Jeden z nich — Petr — se usadil na slezské straně pod Pradědem. Po něm prý dostaly jméno Petrovy kameny, když si tu z pohanského obětiště učinil křesťanské oltáře. Petr nakácel stromů, otesal je a vystavěl si prostou chatu na břehu Opavice, kde mezi balvany tryskal bohatý pramen znamenité vody, jež skýtala Petrovi každodenní občerstvení. Husté lesy pokrývaly stráně až vysoko k vrcholům malebných hor, z nichž Petrovy kameny a Praděd byly v širokém okruhu viditelné daleko do Slezska i na Moravu. Sem vystupoval zbožný mnich k modlitbám — posiluje se vždy před cestou douškem vody ze své studánky. Jednoho dne se chystal jako obvykle pro vodu. Jakmile vyšel z chaty, ucítil, jak vzduch odporne čpí sirou a poznal, že podivné výpary se vznášejí nad jeho studánkou. Na balvanu u pramene seděl ďábel a divoce se chechtal. Dobrý Petr se arci nemálo ulekl vida, že se ďábel chystá provésti něco nekalého. Co to bude?

Vtom však zaduněla země hromovým otřesem, otevřela se a z ní vystoupil dobrý duch Jeseníků — Praděd. V ruce třímal haviřské kladivo a kahan. Jeho tvář

jiný usměvavá a dobrotivá byla zarudlá hněvem.

»Duchu zlý a nečistý!« — volal, »jak se opovažuješ kaliti mé čisté horské studánky?«

Rozezlený vládce hor mrštil kladivem do země a tato se otevřela. Se všech stran se vyrojili skřítkové, služebníci Pradědovi, a se zvonivým smíchem svrhli satana do propasti. Potom vhodil Praděd do studánky bílý kámen, až se zaperlila tisíc krupějemí šumivé kyseliny. A tak se stalo z Petrovy studánky první léčivý pramen slavných nyní lázní pod Pradědem — Karlovy Studánky.

Léčivá voda bublá však nejenom na stráních a v údolích, ale vysoko na horách. Vzpomeňme si třeba na Vřesovou studánku. První, kdo poznal její léčivou moc, byl prý chorý myslivec, který lovil kdysi v revírech kolem pramenů Opavice. Poranil zde krásnou laň, ta však stále unikala dál a výš do hor — a za ní se plahočil a za ní se prodíral chorý myslivec. A čím dál laň unikala, tím neústupněji se myslivec umiňoval, že musí ji dostihnout stůj co stůj. Už už klesala únavou, ba zdálo se, že padá mrtva. Klekla na přední běhy, sklonila odevzdaně hlavu — a náhle vyskočila zdravá a svěží — zmizela jako blesk. Myslivec pochopil, že laň nalezla své zdraví v léčivé síle Pradědovy studánky. I on se napil a uzdravil. . .

A pověsti připomínají: Praděd nepožehnal jenom vodám, on dal léčivou sílu bylinám a květinám. Na některých těchto rostou fialky, jichž vůně vrací nemocným zdraví. Rostou nedaleko břehů Opavice a prostupují prý i skály a balvany. Kameny prý pak podržují tuto vůni i když květy povadnou a zemi zastře sněh. Úlomky fialkových balvanů působí jako talisman. Za Karlovou Studánkou je takový balvan už zpola okřesaný.

Ale já vím, že mu stará moc Pradědova ze zašlých slezských pověstí bude ještě dlouho propůjčovat léčivou sílu a po něm až se rozpadne pod údery všech, kdo jdou podél Opavice za svým zdravím, ještě jiným a jiným.

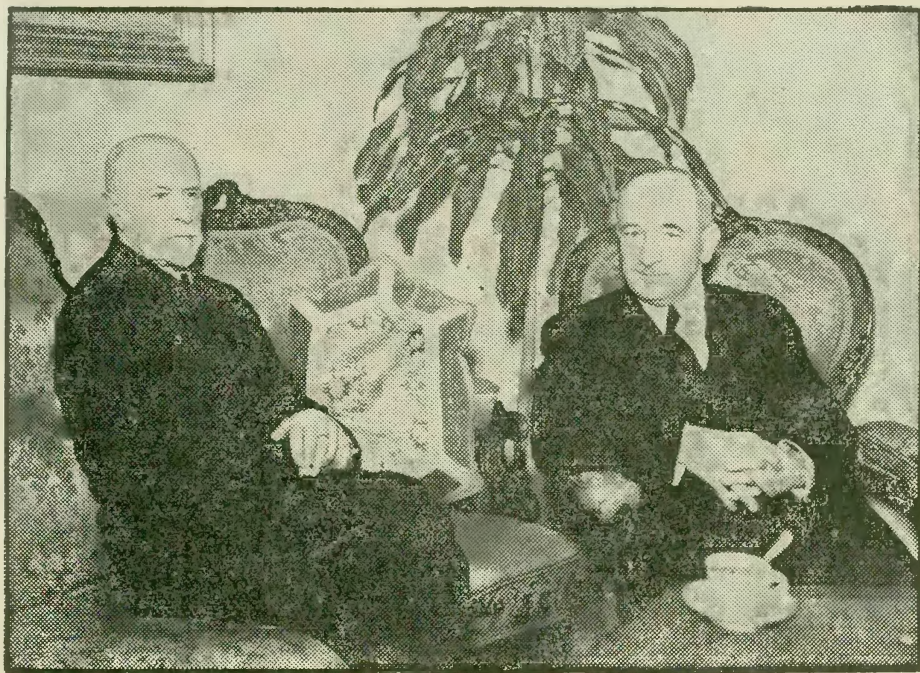
Pastýřské údolí u Krnova

Za Krnovem se v kopcovitě zvláňném kraji rozbíhají všemi směry krásná údolíčka jako brázdy v poli. Jednomu z nich

se říká Pastýřské. Proč, to vypravuje pověst...

V tomto údolí byl kdysi hajným myslivcem Ron. Měl určit dřevorubcům stromy ke kácení a malou sekyrkou vysekával do kůry smluvená znamení. Už byl téměř s prací hotov, když přišel k jedlí, která se

lem stromu jako v určitém záměru a jako by se nechtěla rozloučiti s milým domovem. Myslivec Ron za ní a za ní. Lesní žínka se ve vysokém kapradí tratila docela, jen po šelestu listí a po pohybu stvolů bylo vidět, kam utíká. Znavený hajný za ní a za ní cestou necestou.

Pan prezident Dr. Ed. Beneš návštěvou u pana presidenta-Osvoboditele T. G. Masaryka

koruně podivně zachvěla. Větve se roz-poupaly. Veverka? Ron vzal pušku. Ne-měl těch čiperek rád, bývalo jich tu příliš mnoho a škodily ptákům. Ale bylo ticho - nic se nehnulo. Ron zafukal na strom - nic. Vzal tedy opět sekyrku a chystal se vyseknout znamení — a v koruně se ozval kvíl jako lidský, jako dětský, jen tichý, drobný, lehký.

Divná věc, pomyslí si zkušný myslivec, podstoupil, zahleděl se bedlivě do ko-runy — hup, uviděl bělostnou lesní žínku, malinkou jako panenku pro děvčátka, s rozčuchanými vlasy a kočičími drápkv, krásnou jako alabastrovou sošku. Malá byla, malá k neuvěření, ale přece rozkoš-ná. Chvilí hleděla Ronovi do očí a potom náhle sjela jako blesk — hup — vysokým kapradím a travou utíkala vyděšená a zmatená, ale přece jen stále v kruhu ko-

A tu v zklamání a zlosti jej napadlo, a-by podivné stvoření zastřelil. Ještě než zalícil, zaplakala kouzelná žínka takovým bolestným pláčem, že Ron odhodil pušku. A zanechav honičky, vrátil se domů.

Druhého dne seděla lesní žínka na jedli zas. A zase sjela dolů jako blesk. A zase kapradím a travou kolem stromu. A zase myslivec za ní a za ní až do únavy a marně.

A tak potom den co den.

Na statného myslivce Rona padla za-smušilost, nevýslovný smutek, neklid a žal. Nebylo v jeho hlavě jiných myšlenek a v jeho srdci jiné touhy než po lesní žínce.

Myslivec Ron měl nevěstu. Ta ovšem brzy vypátrala, co se děje v lese a proč jindy veselý myslivec chodí nyní se sklo-penou hlavou. Jednoho večera — pozdě na

noc — se vypravila k zakleté a prokleté jedli. Nesla kladivo, hřebík a obrázek...

Když zatukávala hřebík do vonící jedle, ozval se v koruně srdcervoucí nářek — ale nevěsta nedbala ničeho...

Když zavěsila obrázek, sjela bílá panenka dolů jako blesk, jen dráčky zaskřípaly v kůře a už zmizela v kapradí — a zase v kruhu kolem stromu — vysokým podrostem, travinou... Ale myslivcova nevěsta se za ní nerozběhla. Jen jedli žalovala svůj bol, obrázku své soužení. Plakala do měsíční noci, až ji uplakanou a klečící našel myslivec Ron...

Toho jitra lesní žinky na jedli nebylo. A nevrátila se již nikdy!

Jak jinak než tak: Rona přešel žal a smutek a byla svatba. Starý život se vrátil do svých kolejí. Kolem jedle padaly stromy a rašily nové. Jedle s obrázkem však zůstávala na svém místě jako dobrý voják na věrné stráž. Nikdo ji neurčoval ke skácení.

A malebnému údolí zůstalo jméno podle obrázku, na němž byl zpodobněn Kristus jako dobrý pastýř...

Slezský oráč

Podzimní oblaka přetřela ještě před kuropěním oblohu velikým štětcem a nyní v rozbřesku dne táhla v černých brázdách stín.

Šablatura se do nich zahleděl na každé úvratí.

»Jsou jako husté listí,« myslil si, rozmlouvaje sám se sebou. Ale jenom ve volání na koně se chvíl nedopověděl v vzduchu, že by na oranisku bylo veseleji, kdyby se slunce prodralo v plný lesk. Slunce však nahlíželo do světelných propastí za okraj oblak opatrně jako dítě do hluboké studny.

A země se obracela pod pluhem s boku na bok jako spáč. Převrátí se, ale zůstane ležet. Přece však s novým modravým leskem překvapených očí, kterých už nezavírá. Nedohlédne však daleko. Prostor k

obloze je prázdný pro všechny oči, jež ne mají křídel, a dálka horizontu za Šablaturou, skloněným nad pluhem a vzdalujícím se rozvlněnou brázdou, je nesrozumitelná. K severu německá rovina, k jihu hrabynské kopce, mezi nimi kruh Hlečínska.

Šablatura sám se sebou rozmlouvá spíše jen v pocitech než v myšlenkách. Je tu polích téměř sám. K silnici a dědině se rozložila řepná pole. K Opavici se táhne široká pastvíska. V tu stranu hledět je veseleji. Stáda krav jsou jako strakaté písničky, jakkoli je to průměr podivný, a i v nich i barva domova a rodné chalupy i denní hlasy sedláckých dvorů a chlévů. A když k nim vzhledne slunce, dlouho se dlouho dívá. Ba Šablaturovi se zdá, že sluneční záplava pořád jen kutálí dolů k Opavici a že běhá mezi stády jako dítě které si hraje na honěnou.

»Vyjé, volá Šablatura a pohodí hlavou jako jeho koně. »Vyjé, vyjé!«

Zase se zahledí orač do brázdy.

Po chvíli se zvedají oči od země zase k nebi. A hledí vzhůru déle než předtím. Hle, oblaka se nadnesla, slunko se v nich topí jako rozmazaný obraz na vodní hladině — a teď už se jasní, kotouč sluneční je přesný, jako by byl vyznačen kružnicí, a barva veliké bány se pomalu mění a mění, až posléze promodrává.

Ještě dvakrát obrátíš pluh a nad hlečínskými dědinami se rozzáří tichý a zářivý den. Zlatý list slezského podzimu neslyšně padne s košatého stromu oblohy do kraje a brázd pomalými houpavými pohyby jako pták.

»Vyjé« — volá Šablatura zjasněným hlasem — a od silnice kdosi nenadále odpovídá — »hý, Francku, hý, hý!«

Je to kamarád. »Do Opavy?« — ptá se Šablatura.

»Ano do města« — jaksi pyšně vzkřikne kamarád a jde zas po silnici dál. Ale v Šablaturovi není závisti, jen si jde, jde si, hledej si ve městě chléb, beztak jde hledat robotu.

Dobrá, vkusná a levná

NÁBYTEK

všeho druhu vyrábí a starý za výhodných podmínek modernisuje

Ed. Novák

HRUŠOV n. Odr.

(naproti hotelu Kulka)

Radioskřínky

všech velikostí a provedení vyrábí

Přece však je teskno oráči, který zůstává sám. Jako by kamarád zatukal na jeho rameno a on už je otevřen k rozhovoru. A chtěl by se povídat. Třeba o večerejšku. Oráč, který na obecním bubnu vykřikoval do všech dědin, že na panském začnou s řepou.

Dřív se vozilo do Háje, teď už jen do Opavy. O jeden cukrovar je v kraji méně, uvědomuje si Šablatura a stočený had myšlenek zasyčí: oráč naň stoupl těžkou potou. »Ale je méně všeho« — svíjí se had a syčí, »všeho je méně, jenom hladu a křiku je víc.«

Šablatura pevněji nalehne na pluh, jako by chtěl vyorat hrnec dukátů. I to mu pleskne hlavou, jako by se díval na sebe ze strany a viděl se cizíma očima. A zlobí se, jako by se přistihl při špatnosti.

»Však by ho bylo zapotřebí«, obhajuje se před neviditelným žalobcem a soudcem, »rozhodit jej, ať se zlaťáky kutálejí, ná, chamtivci, berte, duše prodejné, chtělo by se vám za Hitlerem, šilháte po rajchu, zaprodanci za pouhý přelud...«

Šablatura se rozzlobil a na úvratí přehodil pluh prudce a hněvivě, až koně zneklidněli.

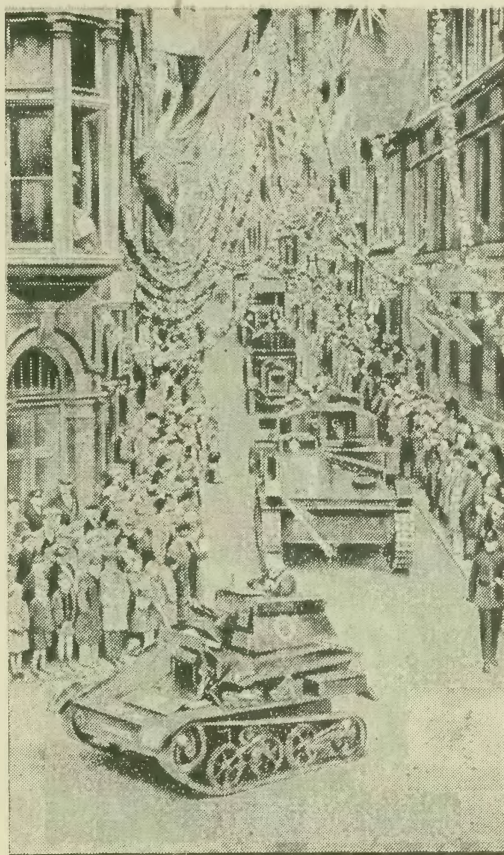
»Nu, nu« — těší je hospodář i sebe, »pro jednoho dva poturčence není ještě zle a kupovat je zpět — ne, ne, boj se hříchu a hlouposti, to ne — ale dědina je zneklidněna a rozvrácena ažaž — a celý kraj, kam až dohlédneš — a toho je líto.«

Hořkost vyrazila divokým květem otázek jako ostny: »Co se to děje se Slezskem a ve Slezsku? Dědiny se na Hlučínsku přikročily jako slepice, když letí ostříž. Jen ochránili-li kvočna svá kuřata!«

Šablatura se zastavil a klouzá zrakem po kraji. Po bílých dvorcích, chalupách s humny a zahrádkami. Ne, nepřikročily se k zemi, rostly k slunci. Lesy nad Hájem jim mávaly na pozdrav. Pás Opavice běžel jako řemen na velikém kole mohutného stroje a nad ní, věčnou a krásnou, se třepetal papírový drak, hračka a přece s kupetem srdce, které na ní zavěsily dětské oči zapomenuvše na stáda krav.

Tisíce barev již hořelo v kraji a oheň se stále víc a víc rozhořoval, živen každým okamžikem a každým paprskem.

Dobře si toho všiml Šablatura. Nalehl na pluh s hlavou obrácenou do kraje a stál, ještě stál nepobízejí koní, neboť ještě nikdy tak nepocítoval, že všechno, co vidí a vnímá, je jedním lánem, rozděleným v obdélníčky polí a pásy pastvisk. A

S obvyklou nádherou a ceremonielem vstoupil nově zvolený starosta města Londýna do »města nad Temží«. Vstupní pochod lišil se však od dřívějších tím, že průvod nebyl provázen starými kočáry a pázaty v historických krojích, ale tanky a pancéřovými auty, docela ve stylu nové doby

ještě nikdy nepocítoval tak, jak nyní, jak je to lán jednotný a silný a nadevše krásný v barvách slezského podzimu.

Šablatura zhluboka vydechl jako po těžké nemoci. A nestyděl by se říci, že se mu zdá ta věc zcela podivná. Obloha je jako poklop, skutečný poklep z modrého kovu a leží nad Slezskem od hranic k hranicím, přikrývá nás jako teplá dlaň... a mír a krása je pod ním...

Nemaje však komu říci, co cítí, přetřel si čelo a pobídl koně. A v srdci oráčové se pohnuly vzpomínky na chalupu, na stůl s chlebem, na jizbu, v které zůstala žena s malým synkem...

Šablatura mlčel.

Ale nad ním a kolem něho zpíval slezský podzim a slezský kraj.

O pytlakoch

Slezská humoreska

Alois Prokop

»Vítám tě, děvuchu!«

»Bůh tě pozdrav, synku, jak se ti daří?
— Tobě už šivnu vlasy!«

»Chvala Bohu, daří se mi obstojně. Ujďe to. — Roky už su tu, tak vlasy bělaju. Děvuchu, je tež u vas telko pytlakuv a zloději?«

»Něhrubě!«

»Sestro, u nas prve kradli enem pytlaci a zloději, ale včile kradu i lude!«

»Dídi!«

»Pytlaci choda už veřejně pytláčit s měchem na řbetě. Poked nemáu piny pytel bažantuv a lesní zvíře, tak se dom něhmu chytaju do leček, střilaju z pistule a něboja se ani hajnych.«

»To je na haňbu!«

»Hajni našli u »Leska« okolo chalupníkové zahrady plno nastavených ok. Tak chalupníka udali u sudu, že chyta zvíř do leček. — Chalupník se ale u sudu nedał. Že un to ni a jak hajny proti němu vystupil, čemu trpi pytlactvi u svoji zahrady, tak spustil na něho zostra: »Či ja mam vachovat panskú zvíř? Od teho stě tu vy. Ja sem celý tydeň v robotě a ja němožu z Ostravy jednak litat dom.« A jak mu domluvali, čemu něda pozur žena, ten jim dal. »Kdo, žena? Ta ma strach v noci vylezť ze staveňa, ni aby ešče vachovala pytlaky.« A tak mu němohli nic udělat.

»Je to včil na světě všelijake, synku. — Co děla Francek?«

»Francek, ten se tež tak spustil. Byl to prve pořadny synek, ale včil hluší zajice, že to až křiči!«

»Pytláci?«

»A jak! Ten se už tych zajicuv něco nahlušil. Ten to umi! Šak se už ho aji sedlaci boja.«

»Že ho něudělali hajnym. Z teho by byl dobry hajny.«

»Bodaj. Každý se něvydaři a někdy už to zostava v krvi. Tata přestaně a syu začně. Podivaj se na hajneho z »Lesku«. Ten byl tež z take pytlacke rodiny. Fořt ho špěhoval a nikda ho něchytíl. Tak ho udělali hajnym a měli od něho pokuj. A podivaj se, jaky hajny z něho byl. Vlastního syna něchal zavřít.«

»Dy němluv!«

»Dooopravdy. Dyť se s nim něvěděl ra dy! Podivaj se, ten něpytláčil sam, ale pozval všechny kamarady z Ostravy. A jak to vypadalo — tata hajny a syn pytláčil. Dyby ho něudal, tak by před panem něobstal.«

»Co povědaš? Hajneho syn pozval cu se ludi na pytlacku?«

»No pravda, za bíleho dňa sobě udělali hon.«

»Je to možné?«

»No, poslušaj. Na panským folvarku u lesa bylo plno střelcuv. Lude hleda, všeci mysleli, že je to pansky hon. Někeři chtěli zarobit, tak se tam pustili a nabídlí se za honce. Ale střelci žádného něvzali, že pry maju svoje ludi. — To ešče něbylo, aby střelci sobě přivedli svojich honcuv. Byl mezi nima hajneho syn s gverem a sami cuži lude. Lude mysleli, že je to panský hon a zatym to byli pytlaci.«

»No, to už je na haňbu!«

»To viš, děvuchu. Jak se to přeščerkló tak byl kralav. Hajnemu potom už nic jiného nězbylo, než aby syna udal.«

»Udal ho?«

»To viš, že udal. Či by ho pan dale v službě trpěl? Či se stary malo nahlušil panske zvíře?«

»Něnadarmo se pověda, že jabko něpada daleko od stromu. Ale to se stal hajnemu maler.«

»Maler, děvuchu, maler. Jak te stare vy měnkarce u lesa.«

»Kere, na kopcu?«

»No u »Leska«. Ta tež raz potkala fořta a bajda s ni. Šak viš, jak to byva. »Či něovneho? Jak se matě? Co dělatě?« Roba byla cela šťastna, že mluvi s fořtem, bylo to ešče, jak hospodařila s chlopem a synkem. Zpoměla sobě, že kdesi střila u samého staveňa. A to pan fořt nikda nědělal, aby střilal zajice u chalup, bo jich nědost na širým polu a v leše. Tak mu pověda: »Paně fořt, vitě, že tu kdosi chodí střilaf v noci zrovna u chalupy. Ani, dyby to bylo na našim polu.« To se pomyslelo, že fořt byl temu rad, co se dověděl. Ešče se na což vyptal, robě poděkoval a poslal hajnych špěhovat pytlaky. Jedného poslal bliže chalup a druhého poslal bliže k lesu.

»Hajni vachovali a ni nadarmo.«
 »Chytli koho?«
 »To viš, děvucho, že chytli. Prvního chytli jejího chlopa!«
 »Muj ty světe, to byl nězgraj! Ta mu pomohla.«
 »To ešče něbylo nic, ale hajni chytli i jejího syna. Roba se chytala za hlavu a ežbylo nic jincho, než uprosit fořta, aby o pro haňbu světsku něudaval.«
 »Dověděl se chlop, kdo ho přezradl?«
 »To něvim.«
 »Či něvěděla, že její chlop se synem pytlačí?«
 »Kaj by to věděla! Dyť ji to žaden neček. Dycky šli do sušeda na bešedu a za tym šli do pola.«
 »Kaj měli gver?«
 »To viš, že ho doma něměli, ten byl dobře skovany.«
 »A fořt jich něudal a něněchal zavřít?«
 »Ni! Ale mušela slubit, že buče na chlopov davat pozur. A to viš, že mu to slubila.«
 »Ta to vymastila. Vlastního chlopa přezradí. Ale o tym Franckovi si mi to něčopověděl.«
 »Franckovi se pytláčeni aspoň raz něvyplatilo. Tak dluho zajice hlušil, až ty jeho knyfy kaj kdo věděl, hajny ho lapnul a udal. A byl z toho sud.«
 »Ten ešče něbyl u sudu honěny.«
 »To viš, že v nim byla mala dušička. Jak vlez do jizby k panu radovi u sudu, tak dělal zkormuceneho. Pan rada ten se nem smjal. Podíval se na něho a ptal se: »Jaký byl ten zajíc, byl dobrý?« Franček věděl, kera bije, tak dělal ze sebe boraka a hlupeho. Panu radovi pověda: »Pane rado, to maso, jak to maso. Ale polivka, ta něbyla k žradlu.«
 »Dyť se přece zajíc něvaři, jak hověz maso!«
 To Franček tež vi, ale tak lakoval pana radu. Pan rada se dival na Francka a myslal, že ma před sebu začatečnika v pytlackym řemesle. Tak toho Franckovi ze socialnich duvoduv moc něnaparil.
 »Ten kultun měl ščesti.«
 »Franček byl cely ščasny, jak pana radu doběh. První cesta byla do hospody. Akorat byla muzika. Franček pil, až dostal haraficu. Potem se šel podívat do zola. Jak se ho lude dobírali, jak to bylo u pana sudního rady, tak spustil: »Och, pane rado, dyby stě viděl ty zajice, co jich Franček pobil! Ty by se něvěšly ani do

Princ Tokugawa, japonský člen mezinárodního organizačního komité, který byl zvolen presidentem této organizace, jež má na starosti přípravu XII. olympijských her v roce 1940, jež, jak známo, se budou konat v Tokiu

toho zola, i kdyby se posadily na zadní nožky jeden vedle druhého.« Potem povědal luďum, jak na pana radu vyzral.

»Pověda se, že pan rada je chytrý, ale Franček ten je vychytralý.«

»Děvucho, to je pravda. Aji sedlaci měli z něho strach. Tak mu řekli: »Věil už něsmiš telko zajice hlušit.« — »Čemu — se ptal Franček. »Hon budu měť sedlaci.«

»Chudaci, tym toho malo zbudě.«

»To se ti zda. Sedlaci vzali Francka k sobě za stul a počastovali ho. Potem ho vzali i do karet a něchali ho vyhrať. Franckovi se to zalubilo, tak trochu se držel sedlakuv. Sedlaci vzali ho i na hon a tak Franček je pyšny i když ho pan rada odsudil.«

»Ale sedlakum ty zajice přidu draho!«

»Co jim jineho zbyva?«

»Synku, to je draha zabava.«

»To viš, dyby něbyli s Frančkem za dobře, tak by něměli co střílat. A po dobrým je to jistější jak zhurta a se zlym.«

PRO ZASMÁNÍ

Strach. »Od té doby, co tolik řadí únosci žen, bojím se sama vyjít z domu.«

Oduvednění. Ve škole. Učitel: »Vocílko, řekni náký důvod, že naše země je kulatá?« — Vocílka: »Prosím, pane učiteli, okružní listek.«

Nedělní. »Že se nestydiš válet se tady v těch peřinách. Vstaneš hned!« — »Ale, mamínko, nech mě tu ještě ležet a chvíli se stydět.«

Nic není nemežného. Host: »Pane vrchní, to telecí maso je tak tvrdé, že už snad není na světě nic tvrdšího.« — Číšník: »Ale ano, vašnosti, jen si u nás dejte hovězí a uvidíte.«

»Proč necháváte svou paní stápat dříví. To je přece nejzdravější zaměstnání pro vás.« — »Ale já chci, aby moje paní byla také zdravá.«

Nový nájemník. »Střecha vašeho domu je tak špatná, že mně neustále kape voda na hlavu! Jak dlouho to má ještě potrvat?« — »Myslíte, pane, že jsem prorokem pověrnosti?«

Doslavně. »Nečetl jste, že je tu zakázáno plavat?« — »Ano, to jsem četl, ale já neumím plavat!«

V museu před kostrou brentusaura. »Hrome Tondo, kdyby se jich tak pár objevilo!« — »Tobys, člověče, koukal, jak by šlo hovězí dohlout!«

Nepochodil. Host, usedaje ke stolu: »Tak copak máte dobrého?« — Číšník: »Povahu já se nikdy nezlobím!«

Jaký je to rozdíl? Je mnoho mužů, kteří do vedcu trpělivě sedět půl dne u řeky a mluvit čekají, až jim zabere nějaká ta rybička a předtím mužové jsou netrpěliví a plní nervosy, když musejí jen půl hodiny čekat, než se jejich žena oblékne.

Dětičky se nerady myjí. »Mami, mně se dnes v noci zdálo, že jsem se koupal. Musím se dnes mýti?«

Balkonová scéna z »Romeo a Julieta« v radiu.

Při návštěvě Frýdku - Místku navštivte
NÁDRAŽNÍ RESTAURACI VE FRÝDKU
 Uctívě zve OTAKAR BOHŮŠ

Na hrobech dávných Slovanů

V. Martínek

Evangelická fara v Lobedě, v rozkošné krajíně německé Jeny, byla tichá a jako by opuštěná. Zelené žaluzie byly spuštěny, dveře byly zavřeny. A kdo šel vedle budovy, bezděčně zvolnil krok a přitlumil hlas: vědělo se dobře, že pan pastor Schmidt, dlouholetý a oblíbený duchovní správce lobedský, je těžce nemocen, a lékaři nedávali ani nejmenší naděje, že by ještě někdy bylo slyšeti jeho hlas s kazatelnou. Zbožní věřící jen pokyvovali hlavou: »Kéž Pán zmírní jeho velké utrpení!«

Před farskými dveřmi stojí mladý muž a nespěle se dotkl rukověti zvonku. Je pomenší, spíše křehký než silák, ve tváři srůdy, s černými vlasy a živýma, svítivými očima.

Přichází mu otevřít slečna, pastorova dcerka. zřejmě energická a starostlivá hospodyňka.

»Dobry den, slečno Friederike,« zdraví potichu muž, »jak se dnes tatínkovi v noci dařilo? Jakou měl noc?«

Friederike Schmidtová jenom rukou mávla: »Dobry den, pane Kolláre. Vždyt víte, že má odpověď je každý den stejná — vždycky bez naděje... Ale tatínek se už od rána na vás vyptával a nemůže se vás ani dočkat. Velice si vás oblíbil.«

»Škoda, že vy, slečno Friederike, v tom nesdílíte pocity otcovy,« řekl Kollár s tichým úsměvem.

Slečna neodpověděla a vedla dále Kollára, v té době theologa university jenské a dočasného zástupce nemocného pastora. V ložnici pastorově rozestřel se tichý stín. Ve vzduchu se vznášela těžká vůně léků. Na podušce unavené ležela pastorova hlava, žlutavá a vyhublá, s vystouplými lícními kostmi a prohloubenými očními důlky. Jakmile Kollár potichu vešel, obrátil k němu nemocný oči a jeho tvář secka ožila.

»Vítám vás, milý příteli, vítám vás« — vstal k němu kostnatou rukou.

Slečna Friederike přinesla ještě na talíři voce a odešla.

»Zas jste se toulal, pane Kolláre, chtěl jste ještě hodně užít naší přírody... a vyprávěl jste na lidech jména, jak to často děláte,« pokoušel se pastor nalomeným hlasem o lehký hovor, »a zapomněl jste, že na lobedské faře leží ubožák, který se na vaši společnost upřímně těší.«

»Ne, nezapomněl,« zasmál se Kollár a sedl si k pastorovu lůžku, »ale mého pobytu v Jeně jest už namále a musím pomalu připravovat svý odchod.«

»A jak budete vzpomínat na Jenu?«

»Vždycky s velikou vděčností a srdečnou radostí,« opravdově řekl Kollár. »Zde se mi otevřely oči, zde znamenití učitelé mi ukázali cestu k vědám, zde jsem také poznal pravou podstatu náboženství. Jsou to veliké statky duševní, kterých jsem zde nabyl.«

»A vedle toho jste proputoval vesnice široko daleko a všude jste hledal, jak se v nich udržely stopy dávného národa slovanského,« doplnil pastor jeho řeč.

»Dvojetihodný pán naráží na mou zálibu,« zasvítily Kollárovy oči, »ale což není tomu tak ve skutečnosti? Bylo pro mne obrovské překvapení, když jsem se potkával krok za krokem se slovanskými jmény. Priesnitz a Lubnitz, Kunitz a Radegast, Welnitz a Modelwitz, Kwetitz a Gospoda — nejsou-li pokřivená jména slovanská? Nezachoval-li svůj pradávny původ Stargard, nemají-li slovanský zvuk Drážďany? Kam zrakem dohlédneme, od hranic českých až po břeh Baltu, od Visly až po Labe — všude se kdysi prostírala sídla početných národů slovanských, všude zněla slovanská řeč, všude žily slovanské zvyky.«

»Ovšem,« kývl hlavou pastor, vypravovalo se o tom i v naší rodině jako pohádka ze starých časů a dokonce se udržovalo mínění, že i my pocházíme z rodu původně slovanského. Ale, milý příteli a zapálený horlivče slovanský, jméno Schmidt jistě nezní slovansky.«

»Arci mezní — a Kollárova řeč nabývala horoucnějšího přízvuku, jenž ukazoval, jak se rád k takovým hovorům vrací, »ale to jméno jest nánosem, pod kterým se skrývá základ původní. Jméno vytvořili lidé, nemohli však zakrýt toho, co vytvořila příroda. Ta vytvořila hory, lesy, řeky — a všude v nich žije ještě duch vybitých kmenů slovanských. Potkávám lidi, kuřaté tváře, výraz tak načisto slovanský, ano, nemohou zakrýt, že i oni vyrostli ze slavného kmene slovanského, který se v těchto širých krajích prostíral a kvetl. A byl to pracovitý a vyspělý národ, uměl zemi vzdělávat, uměl moře brázdit vesly, uměl

se vypravovat i za obchodem a řemeslo pěstovat.«

»Nu ano, ano,« kýval pastor hubenou hlavou, »o tom všem je jistě ve starých knihách psáno a takoví příčinní učenci, jako jste na příklad vy, dovedou číst pěkně pověsti i ze zřícenin a otlučených kamenů. Ale, drahý příteli z daleké země uherské, vždyť jsou už to tak prastaré historie, že to ani pravda není. Člověk přece musí počítat se současnou dobou. Podívejte se, ti lidé s kulatou tvářičkou slovanskou — jak vy pravíte — nedovedou jinak promluvit než německy a s divnou byste se potázal, kdybyste v nějaké té naší dědině, té Hospodě a Lubnici, začal slovaněky. Já, jsem-li ze slovanského rodu, nemluví a necítím jinak než německy, a přiznávám se, že slovaněky neumím ani jediného slova. Neumí ani moje žena, ani moje dcery, neumí nic Friederike —«

»A přece v ní je kouzlo a krása pravého ducha slovanského,« zahoroval Kollár.

Pastor se lehce usmál, neboť dobře porozuměl nadšenému tónu Kollárovi. Ale řekl klidně: »Je to všecko krásné blouznění, ale německá síla je dnes skutečnost, před kterou nesmíte zavírat oči.«

»Nezavírám« — a houževnatý tón Kolláruv ukazoval, že se nikdy nerad vzdává svých myšlenek, »avšak německý velký myslitel Herder mě poučil, že Německo prožívá sice nyní poledne, ale Slovanům že je přisouzeno jitro. A německý profesor zde z Jeny mě o loňských velikých slavnostech na Wartburce přesvědčil, že jsem Slovan a že nemusím nad budoucností svého národa zoufat. Když jsem slyšel tenkrát za říjnového večera, jak řečník bil do studentských duší, zachvěl jsem se. S očí mi spadly šupiny. »Co ty jsi?« — volal řečník. »Prus, Bavor, Rakušan, Durynek? Ne, přestaňte už kouskovat náš jediný a veliký národ — a řekněte všichni: Já jsem Němec.« Ale já jsem stál v koutě a říkal jsem si tenkrát zaražen: A co s tebou? Ty nejsi Němec, ale patříš k malému a chudobnému národu, jsi Slovák z

Uher. Jsi blízký příbuzný toho národu, který za dávných časů v těchto krajinách přebýval. Jsi ovšem malý a chudobný jenom tenkrát, když jsi sám a když chceš třístit. Není vedle sebe Rus, Polák, Čech, Slovák, Moravan, Illyr — ale jestli jsi s nimi, jsi jeden silný kmen slovanský.

Velký a mocný, kterému bude patřit budoucnost, který se za sto let jako potopa rozlije Evropou. Musí tak být, neboť v dějinách lidstva vládne spravedlnost — a ta nakonec zvítězí. Už dnes Rusko rokládá do široka své mohutné haluze, tak Polsko nabude někdejší své slávy, neboť nebude vždycky jen nevolníkem a nebudou hanbou říci, že jsem Slovák z Uher.«

Pastor zavřel oči. Těžké stíny se mu v hloubily na tváři. Teprve po chvíli se shovívavě: »Jste prudká hlava a hrozíte, že vzplanete. A kazatel, který umí chytit slova. Však právě to se našim farníkům na vás líbí. Slyším o vás jenom samou chválu. Měl jsem zde včera návštěvu a mluvili o vás s nadšením. Jak s počátku k vám žete zvolna, potichu — a potom jak vichřice zachvacuje oheň. Myslím, že by nebylo rozumné a spravedlivé, kdybyste se chvilku s naší obcí lobedskou navždycky rozloučili.«

Kollár sebou trhl. »Ale tam u nás, v Uherách, je tolik práce a můj lid potřebuje každé schopné síly,« řekl táhle.

»Ale i zde můžete záslužně pracovat,« promluvil pastor důrazněji. Zapomínám, příteli, že vaším povoláním bude především vzdělávat vinici Páně. Všecko ostatní musí být vedlejší. Vidím, že mých farníků ubývá den ode dne a vzkázal jsem svým farníkům, že nevěřím v uzdravení. Jsou rádi, že jsem ve vás našel dobrého zástupce — a byl bych šťasten, kdybyste byl dobrým nástupcem. Lobedská fara by vám stála druhou domovinou. Považte, to kraj posvěcený kdysi působením Lutrovým. Mohl byste se věnovat svým studiím slovanským. Radím vám, neodcházejte... nechtete být v Lobedě doma?«

Vazby knih
č a s o p i s ů
památníků

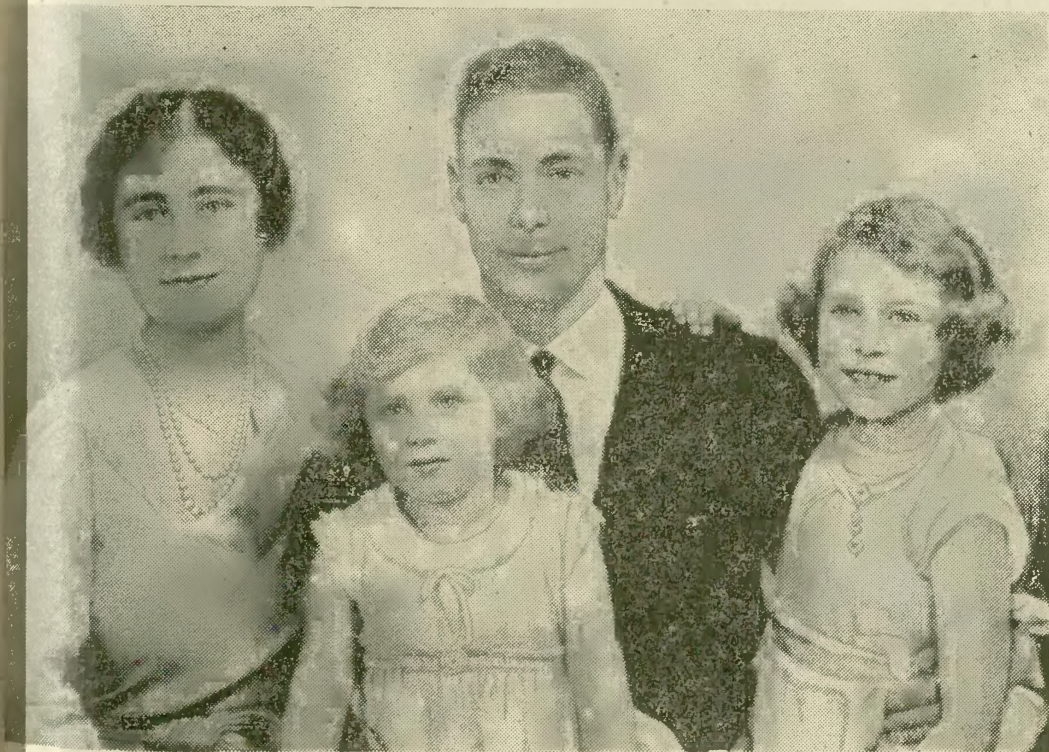
I. Hrušovské knihárství
NIESSNER
HRUŠOV NAD ODROU

Fotoalb
obch. knih
Levně a vkusně

Unavil se řečí, zadýchal se a přivřel zase oči.

Ale Kollár odpovědět nemohl. Pocítil náhlé horko a ve hlavě mu krev bila do sláň. Před očima se mu postavila Friederike Schmidtová . . . kolikrát ji viděl v hrozcích snech a jak po ní zatoužil veškerou opravdovostí své prudké duše! S

Temněšedé oči pastorské dcery byly chladné, když klidně odpověděla: »Kdybyste chtěl zůstat zde v Německu, snad v Lobedě, mohlo by se o té věci mluvit. Ale do Uher, do divoké země, kde medvědi po ulicích pobíhají, ne, nikdy ne! Ani matka nedovolí, ani já bych se neodvážila.«

Anglický král Jiří VI. se svou chotí a dvěma dcerami

mí život — bylo by možné větší štěstí? Čím více cítil, jak je k němu přitahován, tím bolestněji byl zraňován jejím chladem. Ale takto . . . kdyby v Lobedě zůstal . . . snad přece by ji v očích tepleji zasvítilo . . . Jenomže domovina . . . Slovensko, rodný kraj a lid . . . volá a důrazně poroučí.

Neodpověděl rozhodně toho dne nemocnému pastorevi. Ale když odcházel, poprosil Friederiku, aby ho kousek dořodila. Napjal všecku svou sílu vůle a řekl pravdě: »Slečno Friederike, za několik měsíců nebo týdnů odjedu z Jeny — půjdu pracovat k nám, do domovské země, do Uher. Prosím vás — mohla byste sdílet se mnou můj život a mé osudy - tam u nás?«

Friederike Schmidtová byla už dávno zase doma na lobedské faře a slovenský bohoslovec pomalu se vracel se sklopenou hlavou do Jeny. Ale zmatek v hlavě se zvolna rozptyloval a co krok, to jeho rozhodnutí se zpevňovalo.

— Ne, ani za tu cenu, říkal si. Nesmi své síly utratit v cizí zemi. Jeho schopnosti, jeho práce musí přispět k posile domoviny. Na vinici Páně — ano, ale na slovenské!

Vzdychl si zhluboka. Rozhodnutí přece jen nebylo snadné a bolelo.

— Ne, ani za tu cenu, opakoval si polohlasitě.

Mezi Slovany v Prusku

I. Cestovatele, studující přírodní krásy, památky a život v Horním Slezsku, upoutá v srdci Slezska u Lesnice Hora sv. Anny ve výši 410 m nad mořem. Je to starobylé poutní místo, původně slovanské.

Ohtěje poznati hornoslezský lid, opatřil jsem si z Pruska předběžné informace a u příležitosti slovanské pouti jel do Německa. Cesta z Ratiboře vede krásnými lesy, Hora sv. Anny »Sankt Annaberg« vévodí širému kraji. Z Lesnice na Horu sv. Anny možno se pohodlně dostat autobusem. Dávám přednost pěší chůzi lesem a putuji s poutníky.

Podél cesty nabízejí nám prodavači občerstvení »za jeden český«, t. j. 10 pfeni-ků. Nabízejí »funt hrušek za 3 české«, »funt jablek za 5 českých«, »funt sliv za 3 české«. Poutníci hovoří mezi sebou slovansky, Moravci z děkanství, příslušejících olomoucké arcidiecési z Kečre a i Hlubčic putují společně s Poláky z vratislavské arcidiecése.

Na úpatí hory se zvedá stoupaní, cesta je namáhavější, ale poutníci, znalí místa, odbočují postranními cestičkami ještě příkřejšími, aby co nejdřív dostihli posvátného místa. S vrchu směrem k severozápadu je překrásný rozhled po nížině slezské. Se všech stran scházejí se poutníci, protože Otcové františkáni jsou v oblíbě katolického slovanského lidu. Tuto oblibu vytvořila stará tradice, dlouholeté zápasy.

II. Slovanský živel na Horním Slezsku žije dosud ze staré katolické tradice. Proti reformační politice Habsburků postavila německému protestantismu přirozené hrázce. Slované hájili katolictví proti luterskému severu, tím nepřímo posilovali slovanský živel. Různost jazykových rozdílů je podložena růzností náboženskou. Tím slovanský lid nesplývá tak rychle s německými protestanty. Slezský lid žil do polovice XIX. století nábožensky a propast náboženských rozdílů byla vytvořena dlouholetým bojem mezi katolíky a luterány. Katolická víra konservovala národnostní poměry na Horním Slezsku a zdržovala postup germanisace. Tam, kde slovanský lid podlehl evangeliikům, znenáhla se poněměl, zatím co katolické menšiny se v německém protestantském moři udržely. Hora sv. Anny s památným poutním chrámem a klášteřem Otců františkánů je

svědkem těžkých zápasů slovanských Slovanů o své bytí. Z historie poutního místa seznáme vývoj těžkých zápasů a přitom odporu slovanských katolíků proti nepřítelskému režimu.

III. Poutní místo na Hoře sv. Anny vzniklo po třicetileté válce. Jiří Bedřich Cyrovský, pán na Cyrově (v letech 1620-1631) odpadl od víry otců, v třicetileté válce postavil se proti císaři a pro účes na českém povstání byl odsouzen k doživotnímu vězení, jeho statek byl konfiskován. Statek koupil svob. p. Melichar z Gašína. Statek s Horou sv. Anny náležel zem. komisaři Bedřichu ze Šlevic na blízkém Porubě. 18. dubna 1634 koupil Melichar z Gašína rytířský statek Centavu a tři dny nato zaměnil statek za Porembu a tím se stal vlastníkem Hory sv. Anny. Melichar z Gašína zamýšlel uvést na horu r. horníky. Lesnice a širé okolí bylo slovanské. Proto se obrátil na provinciála františkánského kláštera do Krakova, kdy jinde nezískal kněze, mocné slovanské jazyka. Jeho snahy s počátku neměly úspěchu. Teprve, když ve válečných nepokojích vzal zřádku františkánský klášter v Krakově, hnuli se mnichové do Hlubčic roku 1655 přijata nabídka pána z Gašína.

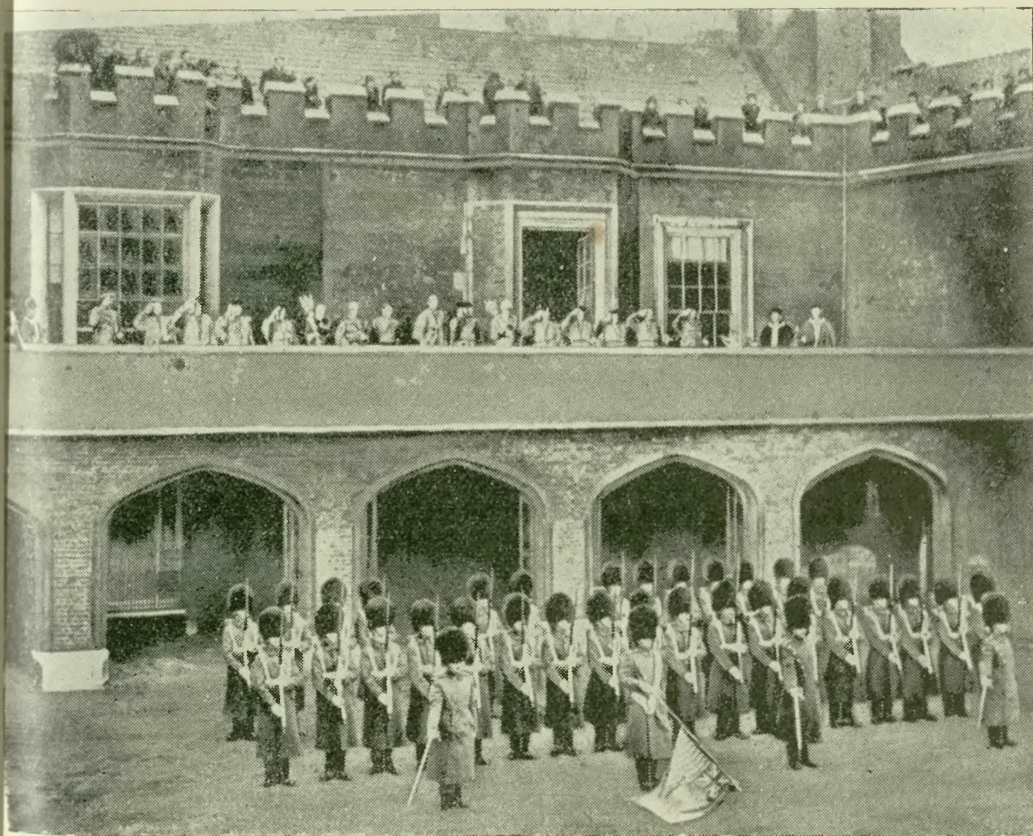
O svátku Všech svatých téhož roku přišli Otcové františkáni do Lesnice (na úpatí Hory sv. Anny) a přebývali u kostela »Matky Boží«, kostel příštího roku přestavěli do své správy. Od uvedení řádu klášter se v Lesnici slovo boží slovanským jazykem. R. 1657 daroval hrabě z Gašína pozemek k stavbě kláštera. Zděná budova kláštera se začala stavět teprve roku 1731. Mnichové přebývali v dřevěných chatrčích 90 let, na Hoře sv. Anny zřídili poutní místo s Kalvarií a o jejich kulturní činnosti svědčí fakt, že po pruském záboru roku 1760 vydávali slovanský kalendář.

Otcové františkáni působili na Hoře sv. Anny 155 let, z toho 60 let v novém klášteři, kdy politické poměry německé se obrátily proti katolíkům. Na politické nevoli se ukázala mračna a začaly se křičet blesky.

IV. Do pruského záboru roku 1742 by vratislavští biskupové vrchními hejtmany Slezska. Po záboru bylo katolíkům přiblíženo, že německá vláda nesáhne na jejich práva, ale připravila katolíkům pohromu

Slezská města byla hlavní oporou germanisace, venkov vzdoroval, protože nepropadl náboženskému rozkolu. Roku 1810 byl zabrán vládou církevní majetek v ceně 12 mil. tolarů a mezi zabranými statky byla i Hora sv. Anny, poutní místo slovan-ského katolického lidu na Horním Slezsku. Lid s duchovenstvem zdvihl proti vlá-

jak stálo a leželo, zpět knížeti biskupovi vratislavskému. Od roku 1843 konali v klášteře kněží z okolních farností duchovní cvičení-exercicie. Po kněžích zavedli exercicie učitelé a pak došlo i na jiné stavy. Tak se stal klášter sídlem duchovní obnovy. Po 49 letech na jaře vrátili se opět Otcové františkáni do kláštera; byl jim

Královská proklamače v Londýně: Slavnostní obřad na dvoře paláce Sv. Jakuba

ě odpor. Vláda bojovala proti slovan-ským rebelantům úředními zákazy. Pouti byly aranžovány přes úřední zákazy, ne- byly však uspořádány, protože scházelo duchovní vedení. Na příklad, protože me- bylo duchovních vůdců kněží — začal ká- zat na Kalvarii prostý sedlák.

Vládní president z Opolí bránil tomu, byla však podniknuta akce, směřující k ná- vratu rádoých kněží na poutní místo. Lid přirozeně v odpůrcích svých snah viděl svého nepřítel.

Roku 1832 konečně povolila pruská vlá- da a odevzdala Horu sv. Anny se všim,

odevzdán 12. března 1861. Byli opět v obl- bě u slovan-ského lidu na Horním Slezsku.

V. Nedůvěra k německému protestant- skému režimu jak u lidu, tak u duchoven- stva zůstala. V době »Kulturkampfu« roku 1872 se ještě zvýšila. V době kulturního boje obrátil se slovan-ský katolický lid k Polákům, kteří se čile ujali uvědomovací polské práce. V čelo hnutí se postavili kně- ži a získali lid.

Pruská vláda od let devadesátých se snažila chybné kroky napravit. Získala pro svůj záměr i kní- že biskupa vratislav-ského kardinála Jiřího Koppa. Kněžstvo,

horující pro národní práci polskou, setrvalo v odboji proti Prusku a jemu přísluší nemalá zásluha, že hlasování po venkově dopadlo za plebiscitu pro Poláky příznivě. Poláci nabyli nejceněnější části Horního Slezska a vynutili si také, aby v kapitole vratislavské byl jmenován světicí biskup Polák.

Za »Kulturkampf« byla františkánům na Hoře sv. Anny s počátku zakazována procesí. Když zákazy nic nepomohly, tak roku 1874 přišli na posv. místa četníci. Objevily se vyhlášky, že při společné pobožnosti mohou se shromáždití nanejvýše čtyři osoby. Když se slovanské obyvatelstvo z Horního Slezska 14. září shromáždilo k pobožnosti křížové cesty na Kalvarii, poutníci byli již na úpatí hory zastavováni četníky a přístup na posvátná místa byl poutníkům znemožněn pruskými »žandary«. Otcové františkáni byli žalářováni. Roku 1875 byla zavřena klášterní škola, zřízená na Hoře sv. Anny teprve 1870. Prusští úředníci vykonali prohlídku v klášteře, Páter kvadrián byl povolán do Velkého Štřelce a tam vyslýchán od rána do večera. Za několik dnů dostal dekret, aby do 8 dnů opustil klášter, protože ihned neuposlechl, byl vyhnán. Otcové františkáni odjeli většinou do ciziny a to do Holandska.

Lid setrval ve své lásce k posvátnému místu. Otcové františkáni dojížděli v přestrojení na Horu sv. Anny, zvláště ke konci kulturního boje roku 1881. Po dvanácti letech skončil kulturní boj porážkou vlády a roku 1887 byly opraveny májové zákony. Řádům a kongregacím, pečujícím o duchovní správu, umožněn návrat z ciziny. 10. srpna 1885 byli opět Otcové františkáni v klášteře na Hoře sv. Anny a volili představeného.

Slovanský lid z Horního Slezska putoval opět v masách na horu, tam poslouchal slovanské promluvy, zpíval z plných plic slovanské písně, modlil se ve velikých shromážděních a zapomínal na zlé doby. Tam dodnes v určitém čase putují Slované z Horního Slezska.

VI. Ve stinném stromoví jdeme po kámenném schodišti k poutní svatyni. Prostranství před kostelem je ohrazeno, stranách podloubí. V mevelikém chrámě zbudovaném v románském slohu, na hlavním oltáři je milostná soška sv. Anny, jež na levé ruce chová Pannu Marii a na pravé Jezulátko. Chrám naplněn poutníky, z vájícími slovanské písně.

Odpoledne se shromáždují na hlavní cestě před kostelem jednotlivá procesí k společné pobožnosti křížové cesty na Kalvarii. Je to mohutný projev katolické víry a slovanské příslušnosti. Pro každé zastavení křížové cesty je zbudována kaplička s krásným sousoším a obrazy a počítali jsme na strání k severovýchodu 41 kaplí! S hory na této straně je nádherný pohled na lesnatý kraj slezský. U některých kaplí mají Otcové františkáni promluvy. Uchvatný a těžko smazatelný dojem působí obraz množství slovanských poutníků v Prusku, jak se strání naskakují zbožným promluvám, jak mohutně zástup zpívá slovanské písně pod širým nebem.

Po ukončení křížové cesty vrací se poutníci do kostela. Zpěv neustává. Zpěvnice jsou obleženy. V kostele se zpívá celou noc až do rána. V časných hodinách ranních začali Otcové františkáni sloužit mše svaté. Bohoslužby jsou doprovázeny hudbou a slovanským zpěvem. Slavné bohoslužby s asistencí pro ohromné množství poutníků jsou ohlášeny na volném prostranství pod širým nebem u jeskyně Panny Marie Lurdské.

Na nádvoří před kostelem u oltáře podloubí se podává poutníkům Nejsvětější svatost, aby poutníci byli ušetřeni milosrdné tlačenice.

Jedna píseň se poutníkům i nám líbí, protože jsme ji často slyšeli opakovat: »swienta Anno, proš swego wnuka, niec dostanę każdy, czego šuka!

Dopoledne jsme našli místo, určité k slavným bohoslužbám u lurdské jeskyně, zbudované na volném prostranství. Na vyvýšeném místě oltář. Vúkol prapory

HODINY • JULIUS HÖGER
klenoty • optika • MÍSTO

ve slovanských barvách. Blízko oltáře mládež ve slovanských krojích. Vidíme i horníky v krojích ze Zabrze. Davy lidu na stráních a na širém prostranství před jeskyní. Zpívají slovanské písně v doprovodu hudby. Zbožný slovanský katolický lid na Horním Slezsku má jedinou příležitost

toři ke své práci. Nedbají na ohražování reholníků.

V rozhovoru se slovanským obyvatelstvem dovíte se o mnohém nebezpečí, které ohrožuje další vývoj slovanské menšiny v Pruském Slezsku. Zápasy o menšinu-ové školy svádějí výhradně Poláci, zápasy

Demonstrace v Clichy

volnému projevu své národní příslušnosti a tyto projevy jsou důstojné. Škoda, že je zakázáno pořizovat fotografické snímky těchto shromáždění.

VII. Hora sv. Anny je celého roku málo obydlená. Hostince, zřízené k poutním účelům, nestačí pojmouti poutníky. Proto na přání knížete-arcibiskupa r. 1930 začali františkáni stavět moderní útulny pro poutníky. Přesto mnozí jsou odsouzeni nocovat za krásného počasí pod širým nebem.

Posvátné místo není ušetřeno výstřelků nového hitlerovského režimu. Příležitosti velkého shromáždění lidu používají agitá-

o jazyková práva svádí hlavně polská menšina. Dovíte se o liknavosti mladé generace slovanské v Prusku, která osud slovanských Slezanů dává v nejistou sázku.

Dlužno přiznati, že Poláci na Horním Slezsku jsou uvědomělejší a výbojnější než Moravci. Poláků je tam asi 20krát víc než Moravců, proto snad svádějí úspěšné menšinové zápasy.

Výjimkou možno slyšeti i stesky uvědomělejšího Moravce, jak lituje svého osudu, že při dělení Slezska a stanovení nových hranic zůstal v Německu a že nebyl osvobozen z pruského jáma.

PRO ZASMÁNÍ

Poslední přání: »Vaše poslední přání?« — »Chci se naučit číst a psát.«

*

Chculestivá otázka: »Znáte dobře pana Junáčka? Je hoden důvěry?« — »Ten? Zajisté! Svěřil bych mu i svůj vlastní život!« — »Hm a něco cenného také?«

Dopaden. »Je mnoho cest, které vedou k vydělání peněz, ale jen jedna z nich je poctivá.« — »A která to je?« — »Aha, myslil jsem si to, že ji neznáte!«

Víc než dost. »Slyšíte někdy něco o penězích, které jste půjčil svému sousedu?« — »Jakpak bych neslyšel. On si totiž za ně koupil gramofon.«

Ty učitelky! »Jak se ti líbí tvoje nová učitelka?« — »Ano, ale nerozumí ničemu. Představ si, mama, že se mne dnes ptala, když jsem nakreslil koně, co to má být!«

Roztržitý. »Pane profesore, nějaký pán u telefonu a rád by s vámi mluvil!« — »Přijdu hned — řekněte mu, aby se na chvíli posadil!«

To byla výhoda. »Kdyby tvůj otec viděl, jak se chováš, zešedivěl by!« — »To by byl rád!« — »Jak to?« — »Nu, on totiž je hclohlavý.«

Jen jasně mluvit. Dcera: »Maminko, vždycky bych chtěla na ta prkna, která znamenají svět.« — Matka: »Holka, mluv rozumně. Chceš se státi herečkou, anebo jezdit na lyžích?«

Když přijde nový přednosta. »Co je to za člověk v kanceláři nového?« — »Ale představ si, že v celém roce už máme zase nového starého!«

Mezi přítelkyněmi. »To je ti hrozné, jak se Karel nadře. Má denně noční službu a každý den se vrátí až ve dvě v noci.« — »To málem nemá noční službu a chodí každý den ve tři.«

*

Cestující z I. třídy: »Stewart, dnes budu snídat v posteli . . .«

DOPORUČUJEME

**NATĚRAČSTVÍ
LAKÝRNICTVÍ**

Franta STANISLAV
KUNČIČKY u Mor. Ostravy

Člověk-pták. Skok na velkém můstku v Partenkirchenu

40 let Slezské Matice osvěty lidové

Ant. Hořínek

Dne 8. září 1938 dovršuje Slezská Matice osvěty lidové pro Těšínsko a Hlučínsko 40 let svého trvání. Byla založena 8. září 1898 v Těšíně, v době největšího národnostního útisku. Za těch 40 let vzrostla na jednu z největších národních a obranných korporací ve Slezsku. Výsledky její práce jsou viditelné na celém Těšínsku a Hlučínsku.

Po rozdělení Těšínska v r. 1920 vykonávala výhradně národně-obranné poslání. Převratem a rozdělením Těšínska bylo její poslání rozvrženo na: 1. obranné, 2. školské, 3. osvětové, 4. sociální, 5. národně-státní a 6. národohospodářské.

Obranná práce Slezské Matice osvěty lidové v době předpřevratové omezovala se jedine na záchranu českého živilu před poněmčováním a popoľšťováním. Její práce soustřeďovala se na Frýdecko, Polskoostravsko a Fryštátsko, kde úsilím úřadů a závodů šířena byla germanisace. V okrese těšínském udržován byl český živel v Těšíně, v Dolních Tošanovicích, v Dobraticích, obou Domaslovicích a v Šebíšovcích. Na Jablunkovsko nezasahovala. Tam už a v ostatních obcích okrese těšínského zely jen otevřené hroby českého živilu.

Po rozdělení Těšínska soustřeďovala se činnost Matice hlavně na okres česko-těšínský, Frýdecko a Slezskoostravsko se převratem očistily a přeměnily na okresy skoro úplně české. Jen v městě Frýdku zůstala ještě dosti značná menšina německá. V okrese fryštátském se převratem národnostní poměry rovněž značně zlepšily. Poláků ubylo o 41.355, Němců o 2946. K československé národnosti přihlásilo se při sčítání lidu v roce 1926 o 62.521 Čechů více proti roku 1910. Takový počet Čechů byl za Rakouska na Těšínsku odnárodněn.

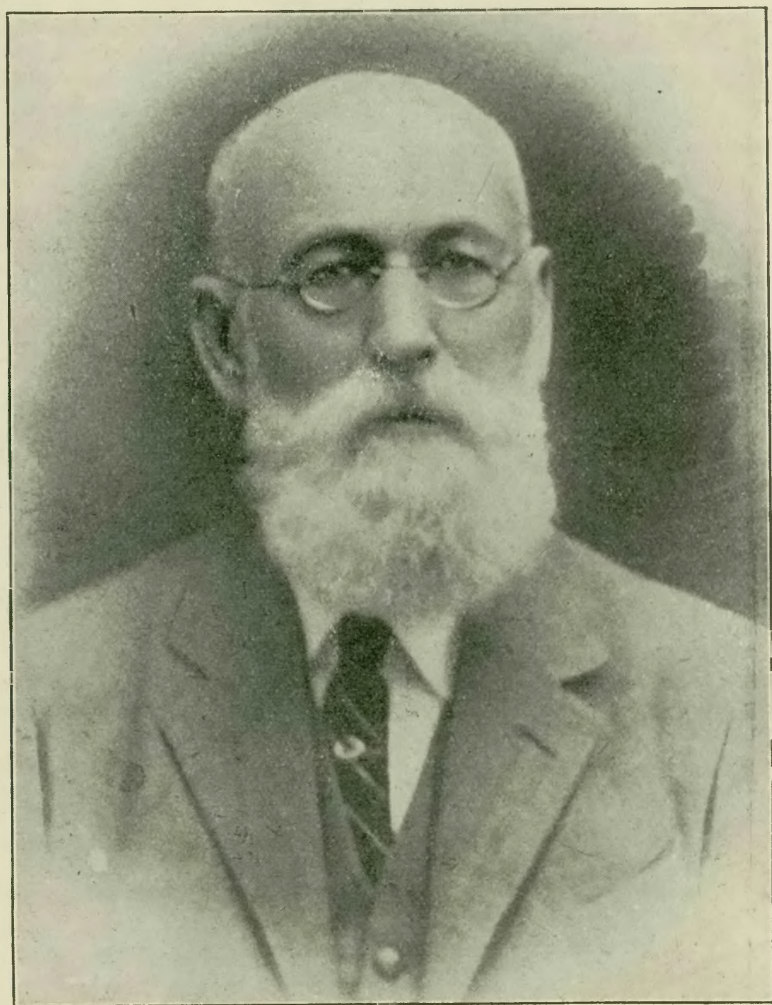
Omezovala-li Slezská Matice osvěty lidové v dobách předpřevratových svou činnost jen na ty obce, v nichž se udržoval ještě český živel, rozšířila po převratu svou působnost na celou oblast československého Těšínska. Zahájila revindikaci a ve všech obcích navazovány byly styky s českými lidmi a zjišťovány předpoklady pro založení matičního odboru a zřízení

české školy. Výsledkem této práce je, že dnes je v každé obci pohraničních okresů fryštátského a českotěšínského matiční odbor. Matiční odbory vykonávají obrovskou mravenčí práci. Pečují o místní českou školu, školu mateřskou, vedou v patronosti děti školou povinné, pořádají přednášky, divadelní představení, pečují o knihovnu, jsou vedoucími při oslavách státních svátků, zastávají funkci místní osvětové komise, sledují činnost našich národních odpůrců, pořádají vánoční nadílky a starají se o národní uvědomení a zúšlechťení lidu.

Činnost školská.

Ihned po svém založení roku 1898 vykonávala Slezská Matice osvěty lidové svou péči českému školství. Základem školství na Těšínsku bylo školství české. Přesná statistika českých škol známa je z roku 1831, kdy na Těšínsku (celém) před rozdělením bylo 116 škol českých a 3 školy německé. Polských škol tehdy vůbec nebylo. Polština začala se zavádět do škol na Těšínsku teprve v roce 1865, tedy v minulosti celkem nedávné. Kromě toho začala se na Těšínsku silně uplatňovat také vlna německý. V uvedeném roce poklesl počet českých škol na 45. Německých škol bylo 17 a polských už 90. Od roku 1860 začala se na Těšínsku soustavně poněmčovati a popoľšťovati. Roku 1873 zasaženo bylo přímo na kořen české školství Zeynkovým nařízením, jímž zavedeno bylo na českých školách již od první třídy vyučování němčině. V nařízení se pravilo: »Vyučování přijímejž vždy více ráz utrakvistický a ve školách vicetřídních budjž užíváno němčiny převážně jako jazyka vyučovacího.« Tímto nařízením byly všechny české školy na Těšínsku pozmeněny na školy utrakvistické.

Proti této systematicky prováděné germanisaci českých dětí vystoupila Slezská Matice osvěty lidové zřízováním čistě českých škol. V prvních letech svého působení za podmínek velmi těžkých a urputného boje s úřady zřídila české školy v Lazích, ve Volovci, Frýdku, Vrbicích, Rychvaldě na Podlesí a na Alpince (dnes

† Dvorník rada v. v. Věnceslav Hrubý, zakladatel Sl. MOL.

důl Václav), v Bohumině nádraží, Dolních Tošanovicích. Pro všechny tyto školy postavila také za pomoci Ústřední Matice Školské budovy.

Vycházejíc ze zásady, že základem českého školství je školství mateřské, zřídila do roku 1914 v 21 ohrožených obcích 31 mateřských škol.

Učitelé na českých školách byli většinou absolventi německého učitelského ústavu v Těšíně. Většina těchto učitelů vyučovala úplně v duchu rakouském a podporovala germanisaci. Bylo to zlo, které mohlo být odstraněno jedině zřízením českého učitelského ústavu pro Slezsko. Po úporných bojích Matice a úspěšných zákrocích českých poslanců v rakouském parlamentě a účinné finanční podpoře Ústřední Matice Školské, povolen byl počátkem školního roku 1904—1905 první ročník učitelského ústavu s českým vyučovacím jazykem jako pobočka při c. k. německém ústavě učitelském v Opavě. Počátkem školního roku 1905—1906 byl ústav přenesen do Polské Ostravy jako samostatný český učitelský ústav.

Vrcholným dílem matiční předpřevratové práce bylo zřízení českého reálného gymnasia v Orlové v roce 1909. Bylo mnoho bojů o tuto první českou školu na Těšínsku, než rakouská vláda dala souhlas. S českým zřízeno bylo také polské gymnasium v Orlové. Pro Matici bylo vydržování ústavu ohromnou obětí. A ještě větší finanční potíže byly se stavbou budovy. Ale všechno s pomocí dobrých lidí bylo překonáno. V roce 1911 následuje zřízení dívčího lycea v Pol. Ostravě spolu s dámským spolkem »Vlasta«, které Matice přejímá později plně do své správy. V Orlové zřízena hospodyňská škola.

Po rozdělení Těšínska veškerá pozornost Matice soustřeďuje se na organisaci českého školství v pohraničních okresích fryštátském a českotěšínském, kde obyvatelstvo dovolává se českých škol.

V roce 1921 dovolává se Matice zřízením středních škol v Novém Bohumině a v Č. Těšíně a vyšší průmyslové školy v Karvinné. Stát povoluje pouze zřízení státního gymnasia v Nov. Bohumině. Nejroz-

sáhlejší okres českotěšínský zůstává bez střední školy. Stát odmítá také zřízení průmyslové školy v Karvinné. Zřízení obou těchto škol je naléhavé. Matice běží na sebe těžké risiko a zřizuje ve školním roce 1921—1922 svým nákladem gymnasium v Českém Těšíně a vyšší průmyslovou školu strojnickou v Karvinné.

V roce 1924 přikročuje Matice k organisaci odbor. školství pro ženská povolání. Zřizuje tyto školy v střediscích průmyslových: v Nov. Bohumině, ve Fryštátě, v Karvinné a v Českém Těšíně. Škola v Novém Bohumině a v Českém Těšíně se rychle vyvíjí na tříroční. V roce 1925 škola v Českém Těšíně převzata do zemské správy. Škola ve Fryštátě pro nedostatek žákyň zaniká. V roce 1936 zřizuje Matice rodinnou školu v Jablunkově. V školním roce 1937—1938 zřizuje Matice dvouroční odbornou školu pro ženská povolání v Karvinné.

Tempo v organisaci českého školství na Těšínsku udržováno bylo až do roku 1932. Do uvedeného roku byla česká škola jen ve všech obcích, kromě malé obce Kojkové, kde česká škola zřízena byla v roce 1932. Kromě obecných škol zřízeny byly ve všech větších obcích školy měšťanské. Odborné školství doplněno zřízením veřejných obchodních dvouročních škol v Orlové a v Čes. Těšíně (městské školy).

Veliký rozmach českého školství v okrese jablunkovském volá po zřízení středních škol. Matice chápe se tohoto úkolu. Vykoná všechny přípravné práce a žádá povolení ke zřízení reálného gymnasia v Jablunkově. Po dohodě s Ústřední Maticí Školskou přejímá tato zřízení gymnasia v Jablunkově a počátkem školního roku 1936—1937 gymnasium otevírá.

Těšínsko nemá obchodní akademie, ani reálky. Jediná obchodní akademie v Mor. Ostravě nestačí pro celý rozsáhlý XII. volební kraj, jeden z nejprůmyslovějších krajů. Matice domáhá se zřízení obchodní akademie v Českém Těšíně a reálky ve Fryštátě. Vláda povoluje Matici zřízením obou ústavů počátkem školního roku 1937—1938.

Dámské

klobouky

v všech moderních druhů
koupíte dobře a levně u fy
Opravy vyřizují se levně a rychle

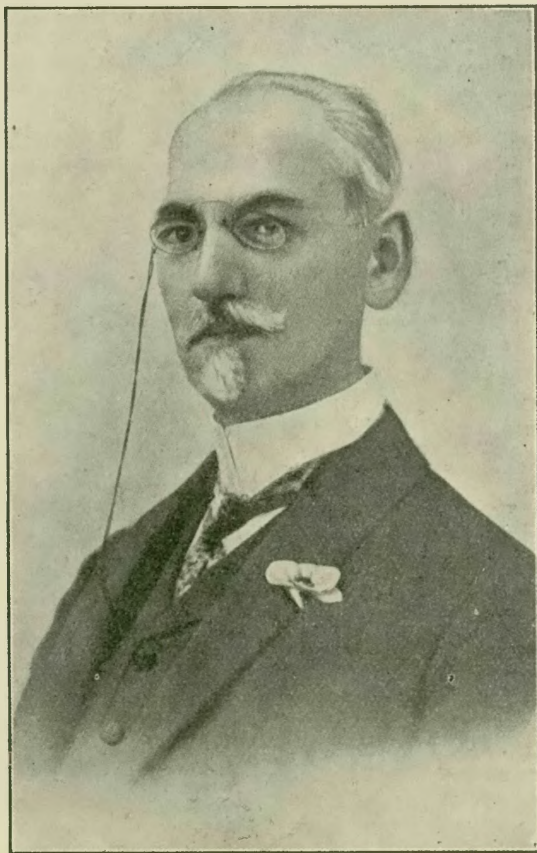
Heřma

Knýblová

Hlučín, náměstí

Na českých školách projevuje se veliký zájem o hudbu. I tu Matice zakročuje a zřizuje svým nákladem hudební školu v Novém Bohumíně a v Českém Těšíně s pobočkami v Petrovicích, Fryštátě, Rychavě, v Třinci a v Jablunkově. Také matiční odbory projevují zájem o hudbu. Vlastní hudební školu zřizují odbory ma-

nákladem postavila budovu pro obecnou školu v Dolní Lomné, Karpentné, Životičích, Konské-Kanadě a ve Stonavě. Provedla přístavbu budovy odborné školy pro ženská povolání Slezské Matice osvěty lidové v Novém Bohumíně a projektuje přístavbu měšť. školy v Novém Bohumíně, v Karvinné a v Třinci a přístavbu o-

† Ed. Bartoníček, ředitel kursů a hudební skladatel v Mor. Ostravě, předseda ustavující valné hromady

tiční v Radvanicích, v Petřvaldě a v Orlové.

Po provedené organizaci českého školství starala se Matice o výstavbu školních budov. Vyhledávala vhodné pozemky a zakupovala je pro stát. Zasadila se o do- stavbu budovy gymnasia v Orlové, o vý- stavbu budovy pro průmyslovou školu v Karvinné, o výstavbu budovy gymnasia v Českém Těšíně, o výstavbu budovy pro ženskou odbornou školu pro ženská po- volání v Českém Těšíně. Svým vlastním

becné školy v Horním Těrlicku.

Mateřskému školství věnuje největší péči. Od svého založení až do jubilejního roku zřídila svým nákladem 110 mateř- ských škol, z nichž dosud vydrží 48.

Osvětová činnost.

Do roku 1898 byla osvětová činnost na Těšínsku na nejnižším stupni. Národní vědomí bylo v naprostém úpadku. Česká kniha byla v rodinách Popelkou. Jen v zá-

padní části vlivem blízké Moravské Ostravy přenášela se a ujímala. Východní část Těšínska byla pro český život kulturně mrtva. Lid sociálně vykořisťován, národnostně utiskován a znásilňován všemocným uhelným a železářským kapitálem a rakouskými úřady byl v otázkách národních naprosto lhostejný. Držel se zásady, že služebník náleží svému zaměstnavateli tělem i duší a že jeho povinností je řídit se vůlí pánovou. Socialistická hesla let 80tých a 90tých probudila v něm vědomí práva na život. Zachytila ho za srdce a udělala z něho vášnivého stoupence socialistických ideí. Otázka žaludková zatlačila do pozadí otázku národnostní. Nemohlo být ani jinak. Ve školách vtloukali již od dětství do něho němčinu. Na závodě, v úřadech, ve veřejnosti slyšel, že jenom znalost němčiny může jeho dětem zajistiti lepší existenci. Teprve působením Matice osvěty lidové začal si uvědomovat, že vedle práva na slušnou existenci má právo také na výchovu svých dětí v jazyce mateřském, na příslušnost k svému národu a účast na jeho politickém a kulturním dění. Rostla v něm nejen touha po životě člověka důstojném, ale i po stejných právech národnostních. Přestal se báti, neuhýbal již. Vrhla se do bojů sociálních a národnostních.

Ihned při svém založení sledovala Matice cíl lidovýchovný. Již v pohnutých dobách národnostního útisku uspořádala řadu veřejných schůzí, na nichž jednáno bylo o otázkách národnostních a školských. Mohutným dojmem působila zvláště manifestoční schůze v Orlové v roce 1911 pro zřízení II. české university v Brně. Kromě toho byla uspořádána řada přednášek universitních, na nichž přednášeli profesori české techniky v Brně.

Platným činitelem v národním životě na Těšínsku staly se »Těšínské noviny«, založené roku 1894, a po jejich zániku roku 1909 »Obrana Slezska«, založená a vydávaná v Orlové matičními pracovníky.

Po rozdělení Těšínska se přednáškový ruch na Těšínsku široce rozvětvil. Přednášky a divadla pronikly i do nejzapadlejších horských vesnic. Kromě matičních

odborů účinně zasahuje do kulturního života Masarykova jubilejní vyšší škola dová, založená Maticí na paměť osmdesátých narozenin presidenta republiky d. T. G. Masaryka.

Výsledky lidovýchovné a kulturní činnosti SLMOL. jsou nejkrásnější výsledky obětavé, nadšené a neúporné práce matičních činitelů. Nejúspěšnější činnost popřevratová.

Od roku 1898, kdy začala Matice svou činnost, uspořádáno bylo na tisíce přednášek, divadelních představení, loutkových her, koncertů a akademií a nár. slavností. Počet zájmových besídek, zájezdů a různých zábav jde rovněž do tisíců.

Knihoven matičních zřízeno bylo 13 s 22.597 knihami. Po převratě byly všechny matiční knihovny zveřejněny. Zájmových knihoven zřídila Matice 96 s 11.842 knihami. Praktická výchova provádí se různými kursy.

Pro nejširší vrstvy lidové vydáván od roku 1921 »Těšínský kalendář« v 10.000 výtiscích. Kalendář ten je dnes nejoblíbenější četbou našeho lidu. Ústřední vydávající orgán matiční odbory »Matiční zpravodaj« a různé publikace, týkající se proměrně na Těšínsku. V roce 1937 započal opět s vydáváním »Těšínských novin«, které se dobře uplatňují.

Činnost sociální.

Ve své obsáhlé činnosti školské, národnostní a kulturní nezapomínala Matice ani na činnost sociální. Spolupracuje s Českým srdcem pro Slezsko, s Okresními sociálními péčemi o mládež atd. Sama se svým odborem vyvinuje rovněž rozsáhlou činnost sociální. V letech krise pomáhala všemohoucně strádajícím dětem. Na podporu svými postižených členů zřídila »Svépomocný fond«, který se velmi dobře osvědčil. Na svých školách osvobozuje veliký počet žáků od placení školného. Na podporu nemajetných studujících ze Slezska založila fond Věnc. Hrubého, z něhož je každoročně udělována podpora 10—15 studujícím po 100—250 Kč. Další fond pro podporování žáků středních škol ve výchově

ŽELEZO-SPITZER-ORLOVÁ

ním Slezsku je fond Karla Židka a fond manželů Rakových na podporu chudých dětí českých škol v Českém Těšíně. Na paměť zakladatele Matice zesnulého B. Šimečka, presidenta krajského soudu v Mor. Ostravě, založen fond na podporu nadaných žáků hudebních škol matičních. Fond

ly, placené zahraniční propagandou, znemožňují neustále klidný vývoj konsolidace na hranicích našeho státu. Jejich prostředky hmotné jsou veliké a účinně podporují jejich vývoj. Zákon na obranu státu, jehož vydání se velmi účinně domáhaly všechny národní jednoty a Matice, ulehčil

† František Holeček, c. k. prof. v Těšíně, první předseda Sl. MOL.

teprve v začátcích. V sociální činnosti velmi účinně podporují ústřední výbor matiční odbory. Jejich nejhlavnější sociální činností je vámoční nadílka.

Národně-státní činnost.

Ačkoliv vstupujeme do 20. roku trvání Československého státu, přece nemůžeme s klidným svědomím tvrditi, že by naše svoboda na Těšínsku a Hlučínsku byla straná a naše národní a státní zájmy byly plně zajištěny. Nám nepřátelské živ-

těžké posice našich hraničářů. Třeba však ještě mnoho doháněti, aby zákon plně vykonával své poslání.

Náš boj na Těšínsku vyžaduje ještě mnoho práce, aby mohl býti plně vybojován. Dík účinné práci Matice jdeme rok od roku vítězně dopředu, upevňující své posice.

Nevyřešena zůstává pro nás stále ještě otázka úpravy církevních hranic a úprava ústavy evang. církve a. v. Bolestným zjevem je pro nás nedostatek českých kněží vyznání římsko-katolického. Bohoslovec-

† Dr. Ferdinand Pele, dlouholetý starosta Slezské Matice osvěty lidové

Alois Holcš, nynější starosta Slezské Matice osvěty lidové

ké učiliště ve Vidnavě má stále ještě největší procento posluchačů národnosti polské a německé, nejmenší národnosti české. Pro budoucnost hrozí na Těšinsku nebezpečí, že i české fary katolické budou obsazovány polskými nebo německými faráři.

Národně-státní činnost Slezské Matice osvěty lidové nalézá nejživějšího ohlasu u veškerého obyvatelstva čsl. národnosti na Těšinsku a vychovává z něj spolehlivé a statečné hraničáry.

Činnost národohospodářská.

Národohospodářská činnost na Těšinsku ležela až do založení Matice téměř úplně ladem. Tu a tam učiněn pokus se založením kampeličky nebo občanské záložny. Naproti tomu Němci a Poláci měli již silně rozvinutý hospodářský život. Teprve po založení Matice bylo možno této otázce věnovati větší pozornost a péči. Do převratu podařilo se dáti českému hospodářskému dění na Těšinsku již určitý ráz. Bylo nutno překonávati veliké překážky. Německý kapitál znemožňoval každou českou hospodářskou akci. Největší hospodářské plus ve východní části Těšínska bylo zřízení občanské záložny v Českém Těšíně roku 1896. Po převratě bylo možno věnovati této otázce větší péči. Výsledek je pro nás velmi uspokojující. Nedohnali jsme ještě Poláky, máme však nejlepší naději, že i na tomto poli budeme vítězi.

Provedení pozemkové reformy na Těšinsku je uspokojivé, byť i ne na plných 100 procent. Vrcholným dílem Matice bylo provedení kolonisace v Horním Těšlicku. Provedena byla hladce během jednoho roku a umožnila 52 rodinám možnost existence. Významným hospodářským dílem bylo zřízení okresní záložny v Jablunkově, která později splynula s Pozemkovým ústavem a vykonává se z darem své poslání v tomto goralském kraji. Síť českých kampeliček se stále rozšiřuje.

Můžeme s pýchou říci, že Slezská Matice osvěty lidové za těch čtyřicet let svého trvání vykonala plně své poslání. Proto

dnes všichni vzpomínáme vděčně její zakladatelů Věnc. Hrubého, bývalého zemského a říšského poslance, Bedř. Šmečka, pres. krajského soudu v Mor. Ostravě, dosud žijícího řed. gymnasia An. Landsfelda v Čes. Těšíně, děkana An. Fuska ve Sl. Ostravě, Ferd. Stibora, čsl. biskupa v Radvanicích, dr. Kordáče, prvního předsedy, prof. Fr. Holečka a všech ostatních, kteří s láskou a nadšením ujařmili se práce pro vzkříšení českého lidu na Těšinsku. Neméně vděčně vzpomínám dr. Ferd. Pelce, který téměř po čtvrt století stál v čele Matice.

Cesta, po níž Slezská Matice osvěty lidové 40 let kráčela, přinášela Matici je úspěchy. Byla to cesta někdy trnitá, tvrdá a neschůdná. Avšak láska k rodné zemi a lidu všechno překonala. A dnes ve čtyřicetiletých letech stojí tu Matice jako veliký rostlý strom, který dovede vydržeti i tu největší bouři. Láska a svornost ji stmelily, láska a svornost nechť ji provázejí i do dalších let.

K výročí 40letého trvání Slezské Matice osvěty lidové vydána bude zvláštní publikace, v níž bude podrobně vyličená činnost Slezské Matice osvěty lidové za uplynulých 40 let. Upozorňujeme přátele Těšínska a příznivce Slezské Matice osvěty lidové na tuto publikaci. Kdo si chce knihy zakoupiti, může již nyní učiniti přihlášku u ústřední kanceláře Slezské Matice osvěty lidové ve Slezské Ostravě, státní radnice.

T. G. Masaryk o práci

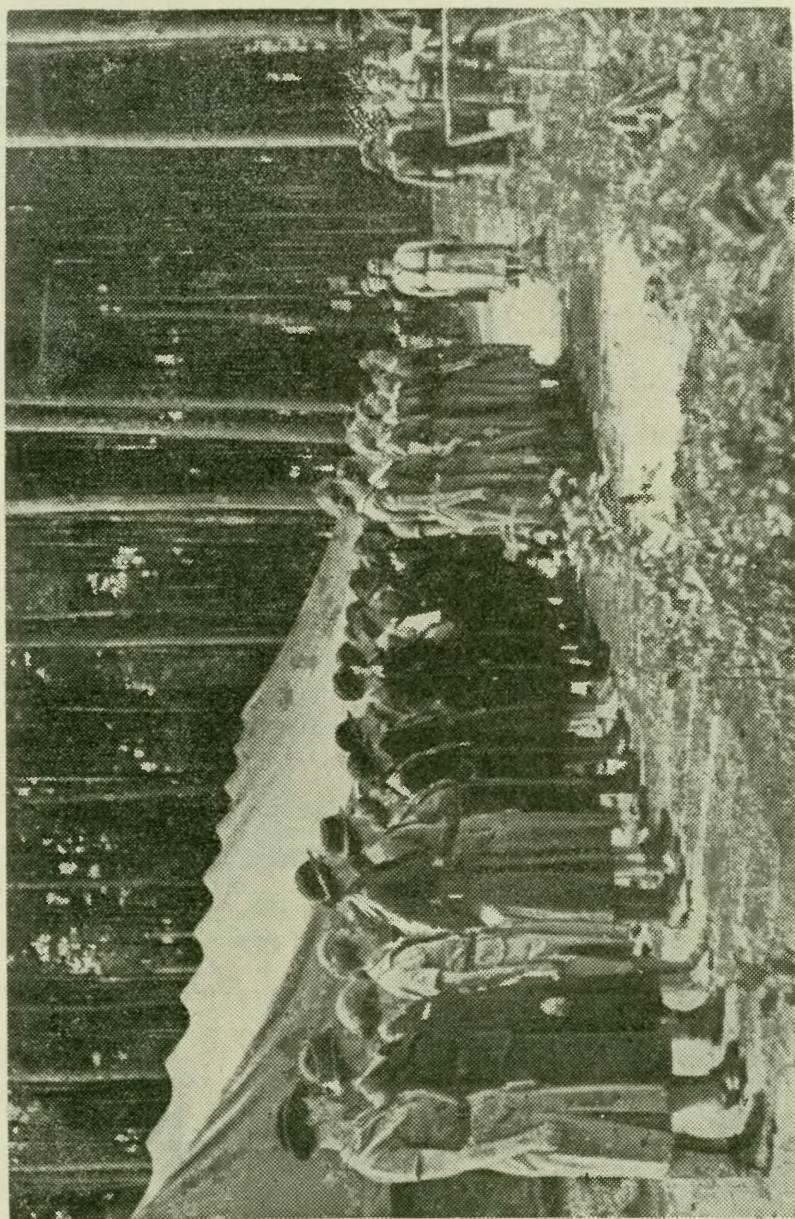
My každý se musíme propracovat na kterém oborem, musíme se co možná vyvíjet, stříhat toho, abychom pořád tékali celý vesmírem. Každý musí dbát toho, aby v tom celém světě aspoň v nějakém koutku byl doma, sice bude v něm cizincem a nevnikne do tajemství světového.

Dělba práce zaručuje pokrok, a mnozí sociologové veškerý pokrok vyvozují z dělby práce.

Potřebujete kostym, šaty, plášť?

Nejlépe Vás obslouží vždy firma

OSVALD ŠULC, ORLOVÁ

Skautky jedenácti státní tábořily nad Zlínem a účastnily se mezinárodní lesní školy pro skauty
Na obrázku slavnostní zahájení školy na Hradišku

Březen kosí

J. O. Bo

Nevlidný březec, ne nadarmo staří lidé přezdili tobě Smrtonoš. Sychravý dech tvůj proniká až do kostí — říše tvá pro každého tvora je zrádná jako džungle. Kdo v ní roztrhal na cáry oblohu a šedým, jako oloveným poklopem přikryl celý obzor? Kdo skradl se spícího kraje bílý rubáš sněhu a obnažil černavou, mazlavou zem příšerně vyhlížející jako mrtvola v rozkladu? —

Březenový nečas rodí podivnou náladu v mozku umírající výměnkářky Víchové. »Mařec kosí staré lidi,« septá pro sebe. »Letošní už jistě nepřežiju.«

Staruška se zamýšlí nad tím, kolik již těch březnů přežila. Sedmdesát jeden... dva — letošní je třiasedmdesátý, ten poslední... .

Březen. Představy v horečce hravě malují před duševním zrakem babiččíným nejkrásnější obrazy: Škaredé počasí mizí, z jasné oblohy volá dolů na přírodu teplé sluníčko: probud se! A hle — zázrak! Něžné sněženky vystřkují ze země své bílé hlavičky, zvědavě se rozhlížejí, zvonice kolkolem: sestry, vstávejte, je čas! Chudobka poslechla první. Rozložila zelené své lístečky jeden napravo, druhý nalevo a již na dlouhém krčku, stopce, vystříla vzhůru svou hlavinku. Otevřela o-spalá očka a zvolala: podívej se, sluníčko, já vypadám zrovna jako ty! Uprostřed žlutá a kolem paprsky! Sluníčko se usmálo naivním slovům chudobky a políbilo ji na čelo. — Vedle chudobky vstává k životu pyšný petrklíč. Horlivě čistí své myslivecké šaty, za klobouk si dává hrst žlutých zvonků. Švihák jedna radost! — Lu-

ka se rychle mění v hustý zelený koberec protkávaný nádhernými barvami lučnicích květin. Větrík si jimi pohrává — slunce, přitahuje k sobě výš a výše. Bože, to bílá de sena! — Pod lukami u potůčku — h — — rodiny blatouchů blahosklonně pohlížejí na svět jako přebytkem obklopení mandarinové. Široké, sytě zelené jsou jejich listy a květy žluté jako máslo. Ani krávy Stračena po prvním telátku tak žluté máslo neměla! — A ti motýli! Krásné barvy jejich křídel nikdy nezářily jako dnes. Vypadají jako kněží v zlatých ornátech na slavnosti vzkříšení. — Nad vonnými lukami poletují pilné včelky, sbírajíce léčivé polní sladkosti pro výrobu medu. Nemocná je mimoděk přirovnává k sobě. — ona střádala krejcar ke krejčárku, až zvelebila zadlužené hospodářství. Vše pro své děti. Dceru provdala do města, syn převzal statek. Nyní, na stará léta na výměnku, ech... a jakési neblahé vzpomínky smazaly babičce před očima veškeré svůdné obrazy fata morgany jara a minulosti.

Babicka vzhledí. Před ní stojí její syn Jeník, mladý hospodář. Přišel do výměnku potěšit svou matku. Bude jí vykládat o brzkém zlepšení počasí, o hojivých paprscích jarního slunce a o brzkém uzdravení. To všechno staruška dobře ví. Ví to, že syn se navenek usmívá a v duši pláče pro ni — o matku.

»Jak je vám, maminko,« jaksí skrz zubycedí mladý hospodář. Grimasy nuceného úsměvu stahují mu svaly v obličeji. Jeho smutné oči prozrazují pravdu.

Leschnitzerův krém a mýdlo proti pihám a kožní vyrážce

Suchý krém pro denní a tučný pro potřebu na noc. K obdržení v každé lékárně a drogerii. Suchý krém 8 Kč, tučný krém 9 Kč, mýdlo 7 Kč. Účinek zaručen. Neobdržíte-li v místě, na dobírku zasílá

Drogerie M. Moser, Mor. Ostrava-Vítkovice

»To víš, synku... jako každému k poslednímu...«

»Ale, maminko. Nebude to tak zlé. Mraky nad Ostravou se již trhají, brzy bude pěkně. Potom se vám jistě ulehčí. Za špatného počasí vychází ze země syrovina, nu, však to znáte. Březen. Tolik už jste jich přežila.«

»Nechme toho,« schválně odbočuje nemocná na jinou kolej. Ví, že mluvení o smrti nic jí nepomůže. »Tož, jak bude leto s jařinou?«

»Něco máme za humny, ostatní u lesa. Zdá se dosti hustá,« — s ulehčením v duši vypravuje syn, jsa ve svém živlu.

»Moc toho máš na starosti, Jeníku,« — opatrně směřuje babička k něčemu, co již dlouho měla na srdci. »Dobře, že jste si vzali k ruce dívku. Víš, ono...« — a přece to na jazyku nějak vážne.

»Jen dopovězte, maminko. Podle možnosti ve všem vám vyhovím.«

»Nu... víš... hm — mohli byste nyní tatínka šetřit. Od synka až dodnes pracoval od úsvitu až do tmy. Co z toho, chudák má? Prosím tě, popřej mu na staré roky trošku odpočinku. Víš, má s tím mocem obtíže, je po operaci a doktor doporučil...«

»Ale vždyť ho nikdo do práce nehoní. On sám...«

»Proto, že nemůže leccos vidět...«
»Hospodář ze starého zákona. Já jsem pro moderní hospodářství!«

Nevydržela babička Vichová další polemiky se svým synem. Křečovitý kašel rozznějí ji zalomcoval. Roztřásla se jako třtina na větru. Pak klesla do peřin jako podfatý strom.

»Maminko!« Bolestný výkřik rozbil se o stěny výměnku. Syn stojí skloněn nad

matkou, zarosené jeho oči bezradně hledí na nehybné tělo. Jak se chudák matka v krátké době změnila. Tělo kost a kůže, žluté jako z vosku. Mdloba jí postříkala čelo velkými krůpějemi potu.

Chvilka trapného ticha. Pak škrabání na stěně a staré hodiny odbíjejí osmou hodinu ranní. Snad jejich zvukem babička procitla z mrákot. Udiveně se rozhlíží kolem. Kde je? — Bylo jí tak blaze na hranicích jiného světa a hle, zase zde to slzavé údolí...

»Jeníku... zajed' na poštu... pošli telegram Fanynce... ráda bych ji ještě spatřila...« — sotva slyšitelně šeptá umírající. Opět zavírá své oči a hubená pravice po paměti sahá na židli vedle lůžka pro klokočový růženec. Kuličky chraští v kostnatých prstech, modrající rty přerývané šeptají: »Který jsi... pro nás... na svatém kříži... umřítí ráčil...«

Mladý hospodář s větrem o závod ujíždí k nejbližšímu poštovnímu úřadu, zatím co dědinou jako zvuk zvonu stále většími kruhy letí zvěst: »Víška umírá!«

T. G. Masaryk o práci

Snad bych mohl vůbec tvrdit, že práce je jen tenkrát úspěšná, je-li společná. Pracuje-li ne jeden, ale více lidí. Práce eo ipso znamená: pomáhat člověk člověku; práce je eo ipso sociální. Pro člověka mladšího, ještě nezkušeného, je dobře připojit se k nějakému, již osvědčenému celku a tam pracovat.

*

Člověka skutečně moderního a pokrokového poznáš podle pracovitosti. Člověk skutečně moderní - toť pracovník. Dělník.

Zástupce motocyklů pro okres Těšínské Slezsko

Tovární sklad motocyklů všech druhů ČZ a jejich součástek. Dílny České zbrojovky, Strakonice

JOSEF KRAVČÍK

Kunčičky u M. Ostravy 403
Telefon 6

Z mých potulek po Albanii

(Válečné vzpomínky)

Jaroslav Bláha, odborný učitel

Světová válka ukázala, jaké schopnosti dřímají v každém člověku, že mnohdy bez škol a odborných znalostí byl nucen vykonávat práce, o kterých ve svém občanském životě měl pranepatrné ponětí. A přece všechny byly vykonány k úplné spokojenosti představených a byť byly provedeny častokrát i dost laicky, vyhověly plně účelu, kterému měly sloužit.

V květnu 1916 přišel jsem k svému pluku, který byl umístěn v Kavaji v Albanii. Jednotlivé roty byly rozmístěny na pobřeží. O cestách se v Albanii tenkrát nemohlo mluvit. Byly to jen stezky, po kterých se dalo jakž takž jít v době sucha. Když však přišly deště, tu celý kraj byl jedinou velikou bažinou. Jednoho dne obdrželi jsme rozkaz, že máme vystavět silnici z Kavaje do Fjeri. Naše rota měla započít od místa, kde byla umístěna. Nebyl sice mezi námi žádný inženýr, ale přece jen za nějakou dobu byla silnice hotova.

Brzy nato chtělo zase vědět ministerstvo zásobování, kolik úrody je v krajích, obsazených naším vojskem, a proto nařídilo zjištění množství plodin, rostoucích na polích. Vše mělo být provedeno přesně, u každé vesnice mělo být uvedeno, kolik ha je obdělávané půdy, čím je tato oseta a kolik metrů se může s polí sklídit. U nás by alespoň ta první část nedělala velikých potíží, protože každá obec má přesný katastrální plán. Ale v Albanii to bylo velmi obtížné. Jiných obilnin — kromě kukuřice — sice nebylo, ale již jen zjistit, kolik polí náleží té které obci, bylo věcí nadmíru těžkou.

Když uvedené nařízení došlo k velitelství, nastala potíž s vyhledáváním lidí, kteří by tuto práci mohli odborně provést. V knize osudu bylo psáno, že tento úkol mám splnit já. Byl jsem proto povolán k plukovnímu velitelství, kde mi měly být dány pokyny a instrukce.

Když jsem se dostavil, bylo první otázkou velitele, rozumím-li hospodářství. Když jsem odpověděl, že nikoliv, řekl mi pobočník: »To není nic těžkého. Čím jste v civilu?«

»Učitel.«

»No tak vidíte, že to budete umět. To si zkrátka zavoláte muktara (starosta), ten

vám ukáže, která pole patří té které obci. Dostanete s sebou tlumočníka a dva vojáky. Ti přeměří na kroky délku a šířku pole. Pak si na poli odměříte čtverec o straně jednoho kroku, spočítáte, kolik tam vyrůstá rostlin. Potom spočítáte, kolik palice je na jedné rostlině a jeden voják vyloupe zrna z jedné kukuřičné palice a ta se pak zváží. Z toho si pak lehce vypočítáte, kolik metrů se sklídí z celého pole. Myslíím, že teď již tomu rozumíte.«

Tím bylo celé úřední jednání skončeno a příštího dne časné zrána se mělo započít s praktickým odhadem. Kolem šesté byl jsem již na cestě a umínil jsem si, že začnu hned v místě, kde bylo velitelství pluku — v Kavaji. Obyvatelstva jsem se vyptal, kde bydlí muktar, což mi bylo velmi ochotně ukázáno. Protože bylo ještě skoro ráno, zastihli jsme muktara v posteli. U vítal nás jen v košili. Po obvyklých formálních rozvinul se mezi mnou a jím následující rozhovor:

»Kolik lidí je v městě?«

»O, mnoho! Kdoví kolik. Já to z paměti nevím. Ale páni na komandu to mají všechno zapsáno.«

»Kolik polí je oseto?«

»To já nevím. Je toho mnoho, ale možná, že to bude vědět hlídač, který hlídá úrodu.«

Starosta se šel obléci a my se pak vydali na druhý konec města k chalupě, kde bydlel hlídač. Ten však také spal a měl neobyčejně zdravý spánek. Dalo nám to mnoho práce, nežli se probral a než pochovil, co se na něm žádá. Ale ani ten nám nemohl nic povědět. Žádali jsme tedy starostu, aby nám alespoň ukázal, která pole patří obci. To učinil, ale jen velmi neurčitě. Na hranicích obce při každém poli připouštěl možnost, že patří obci sousední.

Podíval jsem se na hodinky. Bylo třetí čtvrti na osm. A my jsme byli tam, kde jsme ráno začali a věděli právě tolik, jaké předtím. Podle návodu pobočníka odhadla se úroda na polích, patřících Kavaji, a šlo se dále.

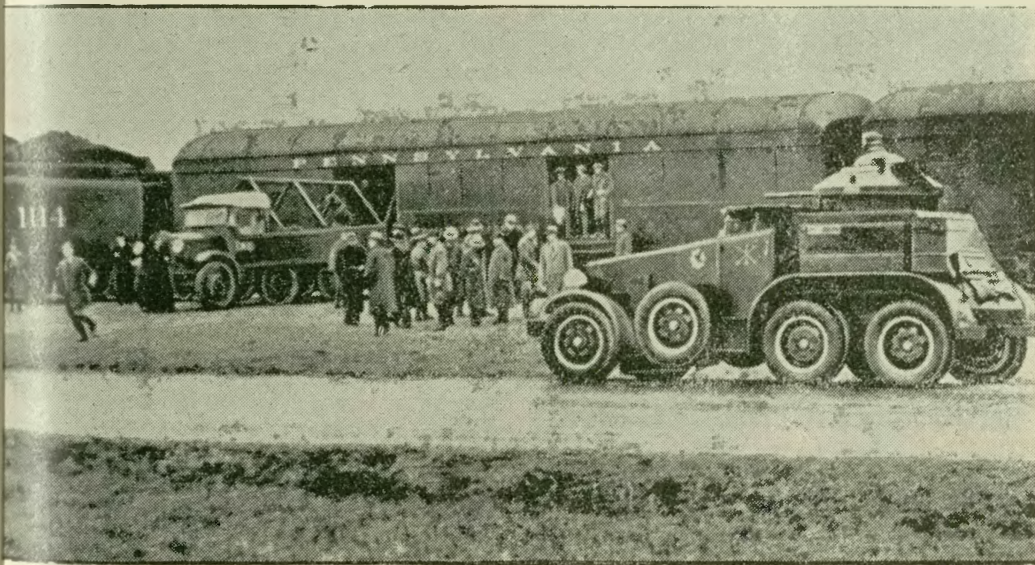
Této práce jsem však nedokončil. Asi po dvou dnech onemocněl jsem recidivou

malaria a na dokončení byl komandován jiný.

*

12. července 1916 odcházela naše rota do Barderolu, vesničky, ležící na mořském pobřeží západně Kavaje. Kraj byl kopcovitý a svažoval se dost příkře k moři. Svažby byly hustě porostlé myrtou, která právě kvetla a dodávala celému kraji zvlášť

Na pobřeží byly mořem vyvrženy a písek zaneseny miny. Jedna byla právě v těch místech, kam jsme se chodili koupat. Ačkoliv jsme věděli, co taková mina umí, přece jsme s ní skákali do moře, slunili se na ní a nikoho ani ve snu nenapadlo, že by mohla vybuchnouti. Až jednou přišel podplukovník na prohlídku a projevil přání, že by se chtěl vykoupat

Pevnost skladištěm zlata. Americká vláda se rozhodla všechno zlato, které má v úschově Národní banka americká, uložit v pevnosti Knoxu, kde bude zlato naprosto bezpečno. Zlato bylo sváženo do pevnosti v všech částí Ameriky pancéřovými vlaky. Celkem je v pevnosti Knoxu uloženo zlata za 100 miliard Kč

ho půvabu. Kromě myrty byly tam i jiné květiny, které měly hrozny drobných námalových květů i keře, jejichž plody podobaly se veliké, na povrchu drobnými trdavičkami posázené jahodě.

Rozhled byl velkolepý. Na východě bylo možno vidět Kavaju, Bazar Šjak a skokem až k Tiraně, na jihu vtoky řek Škumri i Semeni a za jasného počasí až k Valoně, na západ leskla se hladina Jaderského moře a na sever bylo vidět pásma jednotlivých pohoří. V dálce slabounce se rýsoval Lovčen.

Naše rota postavila na pobřeží čtyři polní stráže, které měly chránit pobřeží před možností vylodění nepřátelských vojsk. Tábořili jsme na malém tureckém úbitůvku, porostlém hustě olivami. Když jsme neměli služby, chodívali jsme se koupat do moře. Pláž byla krásná, písčinná.

v moři. Zavedli jsme ho na naše koupaliště. Když jsme vylezli na minu, abychom se slunili, ztrnul strachem a po delším kázání o naší neopatrnosti připadl na myšlenku, že by se tato výstřelem z pušky mohla přivést k výbuchu. Byly přineseny pušky a z dobrého a bezpečného úkrytu zahájil sám palbu na minu. Ale koule se odrážely a mina zůstala neporušena. Když i my jsme počali na ni horlivě páliť a vyplývali dosti munice a mina nevybuchla, bylo uznáno, že mina je již neškodná a při dalším koupání se s ní zase vesele skákalo do moře i slunilo se na ní.

Za několik dnů potom ležel jsem ve stanu. Bylo po obědě a horko nedovolovalo žádného zaměstnání. Právě jsem usínal, když se ozval mohutný výbuch. Země se zachvěla. Vyskočím ze stanu a vidím nad mořem vysoký sloup černého dýmu. V prvním okamžiku jsme mysleli, že se při-

Národní záložna Místecká provádí veškeré peněžní obchody. Největší záložna kraje. Zákonná revise

blížil nějaký nepřátelský parník a poslal nám dělostřelecký pozdrav. Ale pohled na moře nám ukázal, že jsme na omylu. Tu někdo z pánů důstojníků pronesl jen slovo »Mina!« lhned jsme seběhli na pobřeží a skutečně. Mina tam více nebylo. Sanitní hlídka hned prohlížela okolí, zda někdo nepřišel k úrazu a našla na okolních keřích kousky krvavého masa. Na jedné větvi visel největší kousek — celá dětská ručka.

Všechny tyto pozůstatky byly sebrány do košíku a pohřbeny hned na břehu mořském. Pozdějším vyšetřováním bylo zjištěno, že si v těch místech hrálo několik albánských dětí. Co tam dělaly, toho se nikdo nikdy nedověděl. Za 14 dní přišla z Drače námořnická hlídka a zbylé miny ekrasitem zničila.

Poněvadž bydlení pod stanem nebylo dost pohodlné a bylo jisto, že se v těch místech zdržíme delší dobu, pomýšlelo se na stavbu baráků jak pro důstojníky, tak pro mužstvo. Od myšlenky k činu nebylo nikdy u nás daleko a tak se jednoho dne vypravily dvě čety, ozbrojené sekýrami a

»faširmesry« na svahy, aby nasekaly protí. Do země se natloukly ve vzdálenosti asi 20 cm silnější větve 1 a půl m dlouhé. Tyto se pak propletly přineseným proutím asi tak, jako jsou pleteny koše. Svou chloubku dal jsem si uplésti na místě, kde jsem měl stan. Abych se mohl ve své domku rovně postaviti, bylo zapotřebí vykopat zemi asi do hloubky půl metru. Při tomto kopání přišlo se na tři hroby: dva v hlavách postele a jeden po délce. Těm nebožtíkům v hlavách museli dokonce krumpáčem useknout zpráchnivělé hnáty aby do mého »salonu« netrčely.

A bylo načase, neboť jsem v něm nebydlel ani tři dny a období dešťů počínalo se ohlašovati bouřemi. Nebyly to bouře takové, jaké jsou u nás. U nás se to vybouří a je pak zase pěkně. Ale tam přehnal se od moře bouře provázená lijavecem, sotva se vzdálila, již přicházela z moře nová. Mnohdy se stávalo, že bouře šly jedna za druhou třeba i po dva dny. Blesk stíhal blesk a lijavec ohromným kapkami divoce bubnoval na střechy baráčeků a plachty stanové. Povichr ohýbala stromy, ulamoval větve a nebyly-li dobře střechy zatěžkány, i tyto odnesl. Několikrát jsem byl nucen části své střechy noci za největšího lijavce za pomoci vojáky sbírat s oliv. Až když byla střecha nejen důkladně obtěžkána kameny, ale ještě i přivázána, mohl jsem býti bez obav, že z nejlepšího spánku budu z postele přímo vyplaven.

V domečku, jehož půdorys neměl více než tři čtvereční metry, nebydlel jsem sám. Byl obydlen různou havětí, která se obyčejně skrývala v pletení stěn a teprve v noci, když jsem zhasil světlo, opouštěla svůj úkryt. Byly to myši, stonožky, kůňčanky, pavouci, střevlíci, štíři a bůhvíjak ještě jiná havěť. Protože v těch krajích byla malarie, vyfasovali jsme i velký kus husté sítkoviny, jež byla na dřevěných obloučcích — udělaných obyčejně z větví upevněna nad postelí, takže jsem spal jakési kleci, touto látkou vytvořené.

Jednou večer, když právě zuřila bouře uléhal jsem ve svém baráčku na lůžko. Vedle hlavy byl zaražen kůl a na něm byla přilepena svíčka. Svítil jsem a při tomto míhoťavém světle jsem obyčejně četl dopisy z domu a noviny, které se měly vlastně jmenovat »starožitnosti«, protože jsme je dostávali až za šest neděl po vydání. Snažil jsem se unavit tak, abych po zhas

rti ihned usnul. Ve tmě nastával v plné síle stěn ruch a šustot. To vylézali moji spolubydliči na noční procházku nebo lup. Světlo blesků vytvořovalo na bílém síťoví různé fantastické siluety. Při tom i vědomí, že se mnou odpočívají pod jednou střechou i tři nebožtíci, dávalo myšlenkám zvláštní směr a vyvolávalo pocit zvláštní duševní stísněnosti a strachu.

A tak tomu bylo i tenkrát. Proto jsem četl a četl, třeba i desetkrát noviny. Konečně se mi víčka zavírala. Zhasl jsem svíci a usnul jsem. Jak dlouho jsem spal, nevím. Najednou mě něco probudilo. Kol mé byl sám oheň. Ale to trvalo jen okamžik a ihned černá tma se rozhostila po baráčku. Konečně šumot lijavce mě úplně vypamatoval a tu teprve jsem si uvědomil, že asi někde blízko uhodilo. Rozsvítím a dívám se na hodinky. Pět minut po půlnoci! Hodina duchů a strašidel!! Už jsem nemohl usnouti. Nechal jsem rozsvíceno. Ve tři čtvrti na jednu sjel po druhé blesk do našeho ležení. Tím ovšem byla poslední naděje, že ještě usnu, zmařena. Převaloval jsem se na lůžku a jakmile se počínali lidé šourat kolem mého domečku, oblékl jsem se a šel mezi ně. Chtěl jsem se také podívat, kam to vlastně uhodilo. Přijdu ke kuchyni, kde vojáci již čekali v zástupu na kávu.

Blesk sjel do olivy, kterou po celé délce rozstřípl. Asi deset kroků od ní byl postaven stan. Při počítání vojáků se zjistilo, že chybí čtyři. Kde jen jsou? Kde spí? Ukázalo se, že právě v tom stanu u rozražené olivy. Pociť zvláštní stísněnosti padl na vojáky. Kdo se tam půjde první podívat? Ale nikomu se nechtělo a nakonec tam musel dozorčí desátník, ačkoliv bylo na něm patrné, jak mu v tom okamžiku připadá služba těžkou. Odhodlaně přitroupl ke stanu, odhrne stanovou plachtu a podívá se dovnitř.

Tam leží čtyři těla, napiatá jako struny, oči široce rozevřeny. Konečně dodá si odvahy, zatahne jednoho za nohu a zavolá: „Halo, digaj se za kavicu!“ A hle! Mrtvý

se pohnul. Pohnul se druhý, třetí i čtvrtý. Nestalo se jim nic, jen od úleku dostali jakýsi druh křeče, která jejich těla uvedla ve ztrnulost. Ale všichni, jak tam leželi, musili si ještě dříve, než si šli pro kávu, vyprat gatě. Nejpodivnější na tom bylo, že se jim nejen nikdo nedivil, ale ani nesmál, což bylo více než uznalost.

V Barderolu byli jsme až do 14. října 1916. Pobyli jsme tam plně tři měsíce. Na tyto tři měsíce vzpomínali jsme později jako na pohádku. 14. října vydali jsme se zase na pochody směrem k Ochridskému jezeru, prošli jsme Elbasen, Babiú, Kpojs a mnohé jiné větší i menší osady a po desítidenním pochodu ocitli jsme se ve vesničce Monastirci-Mokré.

Albánci měli psy neobyčejně zuřivé; byla to neurčitá rasa, velikosti řezičnického psa. A potkat takové dva psy beze zbraně znamenalo vydat se nebezpečí roztrhání. Proto, jakmile jsme došli do nějaké vesnice, bylo první zavolat starostu a naříditi mu, aby během dvou hodin byli všichni psi uzavřeni nebo uvázáni. Po této době procházely vesnici hlídky, které každého volně pobíhajícího psa zastřelily.

Albánci byli odjakživa válečníci a za nejvyšší štěstí považovali míti pušku. Byli velmi dobrými střelci. Ochotně zúčastňovali se každé příležitosti, kde mohli použít zbraně. Protože pomáhali vždy jen straně vítězíci a také velmi rádi napadali bojující ze zálohy, nařídil dále velitel odzbrojení vesničanů. Nejdříve se zase nařídilo starostovi, aby ohlásil, že do určité doby musejí všechny zbraně býti odevzdány na velitelství. Toto nařízení bylo vybubnováno, ale pokud se pamatuji, nikdy v žádné vesnici nebylo žádné pušky a obyvatelé se tvářili tak udiveně, jako by nikdy předtím nebyli pušky ani viděli. Ale věděli jsme, že v každé chalupě pušky jsou a proto po uplynutí stanovené doby nastaly domovní prohlídky.

Tak tomu bylo i zde. Obdržel jsem rozkaz tyto prohlídky vykonati. Vzal jsem

ODĚVY pánské, dámské a dětské konfekce
koupíte ve velkém výběru nejlevněji přímo u výrobce
JOS. ADÁMEK Fryštát
Mastarukovo nám.

si k tomu celou svou četou. Každý dům byl obklíčen a já pak vešel se dvěma vojáky, jednou šarží a tlumočnickem do chalupy, kde mezi mnou a domácím pánem došlo k následujícímu rozhovoru:

»Mir ditta! Eken puška?« (Dobrý den! Máš pušku?)

»Jok! Ska hič!« (Ne! Nemám nic!)

Nato jsme všechno prolezli a prohlédali od sklepu až po půdu, ale nikde jsme nic nenašli. V poledne jsem hlásil hejtmánovi, že jsem s prohlídkou hotov a že žádné zbraně nalezeny nebyly. Pak jsme šli k obědu.

Sotva jsme pojedli, přišel jeden »čuž«, t. j. Albánc, a tajuplně se tváře, chtěl mluvit s komandarem. Když byl hejtmánem připuštěn k audienci, sdělil mu šepem, že jeho soused má flintu. Ale prosil ho hned, aby ho nevyzrazoval, protože u nich dosud existuje krevní msta. Protože hejtmán z celé rozmluvy rozuměl jen slovu »puška«, dělal jsem zase tlumočnicka. Tu se hejtmán obrátil na mne s otázkou: »Jak jste to hledal?« Ujistil jsem ho, že jsme hledali dobře, ale připouštěl jsem možnost, že může být zbraň schována tak, že by ji nenašlo ani deset hlídek. Vypřel se na jméno i byt dotyčného, propustil udavače. Hned nato šel feldvébl Birkič a čtyři muži Albánce zatknouti.

Po chvílce přivedla tato hlídka civila, který se tvářil velmi překvapeně. Hejtmán sebral všechny své jazykové znalosti chorvatštiny i albánštiny a realizoval je v otázce: »Máš pušku?« Albánc kývl hlavou, mlaskl jazykem a řekl: »Jok! Ska hič!« (Tam se totiž při záporu kývne hlavou tak, jako u nás při »ano« a mlaskne se jazykem, čímž se toto »ne« ještě více zdůrazňuje.) Řekli jsme mu v jeho mateřštině, že se mu nic nestane, když pušku dobrovolně donese. Zase jadrné: »Jok!« Pak sáhodlouze vyprávěl, že pušky nemá atd. Na to jsme však nic nedali. Řekli

jme mu: »Když nám nechceš pušku dát tak tě zastřelíme!« Poněkud se usmál. Myslel, že žertujeme. My jsme ho tak neměli v úmyslu skutečně zastřelit; chtěli jsme ho donutit strachem k doznání.

Dva vojáci ho vzali a postavili k nejblíže zdi. Já zatím přivolal jednu četou postavil ji do šiku před něho a ptám se ho: »Máš pušku?« »Nemám, komandare Ska hič!«

»Nabíjet!« Závěry klaply a lidé provedli předepsané hmaty skutečně velkolepě. Ptáme se znovu: »Máš pušku?« »Nemám!« »Když nemáš, tedy — An!« (K líci zbraň!)

Vojáci nalícili, Albánc zbledl. Rty se mu rozechvěly a bylo patrné, že chce něco říci. Proto komandují: »Ab!« (Zpět!) »Tak co, máš pušku?« Neodpověděl, ale bylo vidět, že vede sám se sebou úporný vnitřní boj. Čekám.

»Ne!« — zní slabá odpověď.

»Když ne, tedy dobrá! První řad c srdce, druhý řad cíl hlava! An! Abyl tomu Albánc rozuměl, udával jsem cíle chorvatsky. S obličejem Albánce zmizela úplně krev. Stál siný jako mrtvola. Najednou zvedl ruce a zvolal: »Mám pušku!« Velím: »Ab!« — a hejtmán se ujal dalšího řízení, které vyznělo: »Za půl hodiny bude puška zde nebo bude s tebou zle!« Albánc s tím souhlasil a třebaže byl starý, vzal to poklusem z dědiny pryč do hor. Za půl hodiny byla jim puška skutečně donesena. Měl ji schovanou v nějaké skalní štěrbině.

Žák čipera. Učitel vypravuje o účincích tepla na hmoty. »Vše se teplem roztahuje — praví učitel. — Pepík: »Prosím, prázdnina taky?«

Z nočních kázání. Ona: »Že se nestydíš přijít takhle zřízený domů, vždyť nemůžeš ani stát na nohou.« — On: »A vždyť já nechtěl stát, já si jdu lehnout.«

Smíš. zboží, lahůdky.

A. SOJKA

Likéry, víno, koňak

Vlastní pražírna kávy

H R U Š O V n. O d r.

minerální vody.

Klobouky

čepice, kožišiny

koupíte nejvýhodněji jen v odborném obchodě

J. PRAVDA

OPAVA, Ostrožná

PRO ZASMÁNÍ

»Jak jste stará?« — »Čtyřicet pryč.« —
»Provdaná?« — »Dosud ne . . .«

*

To jsou potíže. »Mám potíže s autem, nemohu ho vůbec zastavit.« — »To budete mít asi špatné brzdy.« — »Ale kdepak, žádná zavazadla mi nechce na ně nic půjčit.«

Z nedělního odpoledne. A tak sedí starý Weizmann se svým synkem v neděli odpoledne doma. Paní Weizmannová je na návštěvě u přítelkyně, a tu povídá náhle malý Weizmann: »Taťko!« — »Co chceš?« — »Taťko, prosím tě, pojďme do biografu!« — »Nu, buďsi, když maminka může chodit po návštěvách, proč bychom my nemohli zase do kina?! Jenomže, Moric, máš špinavý krk, tak s tebou nepůjdu! Běž do kuchyně a nejprve si ho řádně vydrb!« — »Povídá Moric: »Eh, taťko, nechoďme do toho biografu.« — »Zbláznil jsi se, kluku hloupý? Nejprve chceš jít, potom zase ne... A proč tam vlastně nechceš jít?« — »Víš, taťko, když musím nejdříve umýt krk a potom jít do kina, kde třeba v neděli nedostaneme ani vstupenky, tak pak nakonec tam zůstanu u polníku stát — s čistým krkem!«

Moderní romanopisec. Josífek Knoflíček zkoušel to již ve všech oborech, ale výsledek byl vždycky ubohý, tak se konečně vrhl na dráhu spisovatelskou. Půldruhého měsíce psal první kapitulu, kterou potom s hrdostí se jal čísti přátelům. Román začíná takto: »Prudká bouře se rozpoutala nad městem. Byla černá noc a na ulicích nebylo vidět ani živé duše. Na Novoměstské věži hodiny odbíjely dvanáct hodin deset...« — »Pardón,« přerušil předčítatele jeden z posluchačů, »hodiny na věži, ať již Novoměstské nebo Staroměstské, odbíjejí vždy půlnoc, ale nikdy ne dvanáct deset!« — Tu Josífek Knoflíčků se uraženě vzpřimil a sebevdomě odsekl: »A proč by ne? A což nemohl onen orloj jít o deset minut napřed?«

Vrchol slabosti. »Pane vrchní, ten čaj je velmi slabý!« — »Nechte jej státi!« — »On je tak slabý, že nemůže ani státi!«

Dvojsmyslný. »Už jsi viděl Alfredovu nevěstu? Jak se ti líbí?« — »Mám-li být upřímný, tož to nejkrásnější, co na ní vůbec je, je její stáří.«

*

Detektiv žhavě milující . . .

Stázička je poklad

Mila Pachnerová

Stázička k nám přišla za oněch dávných dob, kdy ještě nebyly vynalezeny zprostředkovatelné práce ani rubrika »Zaměstnání hledají«. Když u nás na venkově za těchto předpotopních časů hledala paní děvče ke kuchyni nebo k dětem, stačilo, aby to o sobotním trhu řekla babce-dohazovačce, která seděla u kašny se svazčkem slepic (ano, živých slepic, jejichž nožky byly pevně svázány, jako by to byly otýpky dříví), nebo s nůši plnou čerstvých, za oněch blahých dob opravdu čerstvých vajíček. Tehda byl kupující městský člověk dobrodincem malého zemědělce, tehda ještě selkám stálo zato, moknout v lijavci čtyři nebo pět hodin, či se péci ve výhni letního slunce na žhavých kamenech »rynků«. O jednom takovém sobotním trhu svažovalo si čtrnáctileté venkovské stvoření, s žlutým, červeně květovaným šátkem na hnědých vlasech, zpocený obličej u lvích chrličů starobylé kašny. Babka-dohazovačka na ně kývla, prstem si je přivolala, div že mu nekázala otočit se zpředu i zezadu, jako kdyby prodáváme boží dobyteček, a Stázka byla přijata do rodiny. Byly to časy, kdy se ještě počítalo na krejcary, pamatujete?, a kdy holka, která vstoupila do služby, dávala paní zástavou čili »fantem« šátek nebo brynelové šněrovací botky. Zdá se, že v naší rodině se tehdy už nedodržel tento patriarchální zvyk, ale velmi často si za oněch dob paničky svěřovaly, že si holka vzala zpátky »fant«, což značilo, že dala výpověď, která tehdy nebyla vázána na zákonité předpisy.

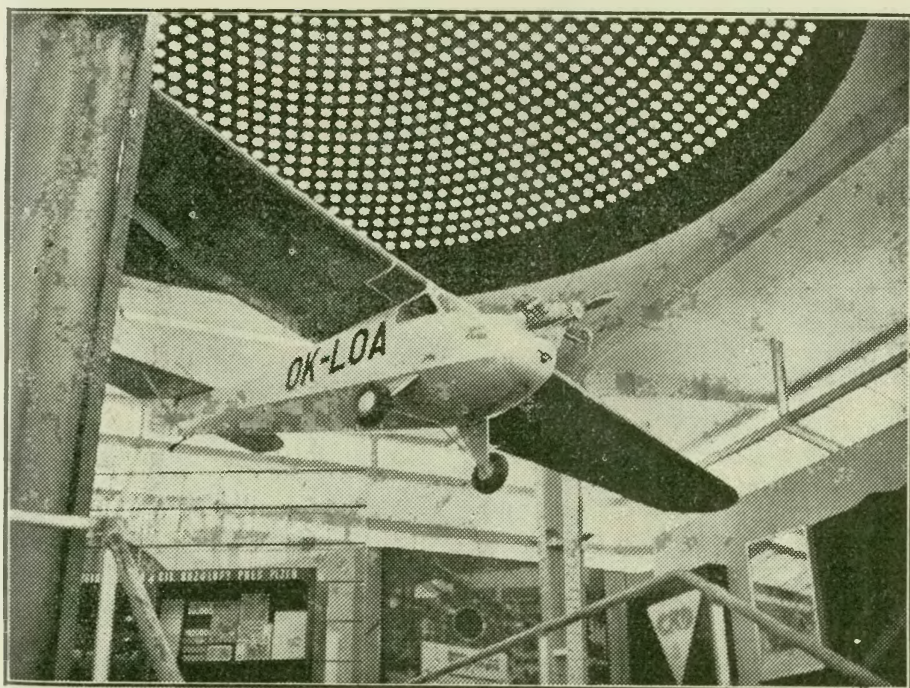
Stázička tedy nastoupila místo »paní k ruce a k dětem« a nevím ani, kolik dostávala platu. Počítalo se to ve zlatkách a nebylo jich mnoho, zejména už ne pro takovou začátečnici, za kterou příští pondělí přišla maminka, zeschlá vesnická stařenka, udřená a pořád jako by uplakaná. Přišla, protože mateřskému srdci přece nedalo: chtěla vidět, kam kmotra Šeborová holku dohodila do služby a pak také chtěla novým pánům srdečně poděkovat, že si Stázičku vzali. Přinesla k tomu ještě košíček vajec a liberku žluťoučkého, nefalšovaného másla, které skorem zahanbeně při odchodu »zapomněla« pod kuchyňským stolem. Zatím ale seděla v kuchyni na stoličce, míchala městským kafem v modrém smaltovaném hrnku a zvolna ula-

movala buchtu, kterou ji »uctili«. Očí tím mohla nechat na Stázičce, která byla právě týden a dva dny, ale byla na moutě kutě, jako vyměněná. »Holá, dyk já tě ani poznat nemůžu!« zabědovala, ale měl to být projev radosti. Udřená, ale ma však se dovedla radovat jenom tak a ne jinak, samé »Ježíši Kriste« a »Panna ko svatohorská«, ona jako by ani nevěděla, že taková radost a takové štěstí, jako dostalo Stázce, může potrvat. Ano, se Stázičkou se stala za těch několik dní ohromná změna. Jak se tu otáčela kuchyní městských šatech, které jí darovala hrubý druhý den, v soucitu s ubohými zalátanými hadříky ze vsi, v punočkách, které tehdy sice bývaly nejčastěji černé, ale v tomto případě byly průsvitné, až opálené maso Stáziččiných polodětských lýtek růžově prokmitalo, v lakových — paní ko svatohorská! — v lakových střevíčkách, které, pravda, byly už sešlapané a na jazyce špičce trochu »zivaly«, s copy ne už v zádech, ale po městském mravu stočený do dvou šneků nad ušima, ne, to nebylo vesnické trdlo, Stáza, to byla — Kristiánu ukřižovanéj — to byla hotová městská frajlinka! Maminka spínala ruce a za boky nedovedla říci, je-li tohle opravdu štěstí anebo snad přece jen strašlivé nedoumání . . . Pro tohle ona přece nedávno svou nejstarší do služby . . . Skorem hrozila a přece zase ji u srdce hřejivě říkávalo, že asi teď Stáza povede jiný život, lepší než ona, její matka, že se nebudí dít od ranního šera do noci, až do úpání. A což teprve, když uviděla Stáziččin poklad, kterému se u nás říkalo »šatna«, protože tam po zdích visely v zimě letní a v létě zimní šaty celé rodiny, zabalené v starých prostěradlech nebo v kartonových pytlích. Okénko vedlo do špižer za dne tam svítila elektrika, no, takové to bylo, ale Stázičina maminka — i ty můj — že sladký — spínala ruce nad tak krásně sednicí a když se konečně večer sypala do dveří, protože se už »dost a dost nazdávala«, poříbila milostpaní ruku, děkující za dobrodíní, které se tu Stázce děje. Holce nakázala nevybranými slovy, jen dělala dobrotu, »tuhle milostpaní na slovo poslouchala, jako hodiny, a dělala se ve všem všudy zachovat«. Když se snad neměla zavděčit, musí milostp-

laskavě uvázat, že holka je ještě blbá a světu nezvyklá, táta ji sice vochloval řemenem, kdykoli zasloužila, ale jistě není, že by byla ve všem tak pocvičená, jak tady v městě je zapotřebí. Milostpaní at' neletuje, a kdyby byla stíznost, jen at' vzkáže po babce Šeborové a tatík přijde s řemenem a zjedná pořádek. S těmito láskyplnými slovy, kterým Stázka naslouchala s porozuměním, rozloučila se matka, udě-

čela steskem, jako každý z dosavadních devíti večerů. Nikdo to nevěděl a proto se nikdo o to nestaral. Ráno při úklidu měla jasné oči a po celý den byla čilá, veselá a jako vítr. Zkrátka byla taková, jak ji babka Šeborová tehdy »na rynku« vychválila.

Stázička zůstala v rodině plných dvanácti let. Za tu dobu se z ní stala těžké děvče s tak ohromným darem přizpůsobivosti, že to bylo až neuvěřitelné. Naučila

Z mezinárodní výstavy v Paříži. Letadlo umístěné v čl. pavilonu

...la děvčeti ještě ve dveřích tři křížky a když se Stázka otočila od kuchyně po svém nejmladším svěřenci: »Jindřišku, pojď, vyprovodíme maminku před dům!« zlekaně vykřikla: »Snad ty, hloupá náno, Jindříkáš mladýmu pánovi jen tak po sportu, jménem!« Stázka se zaraženě ohlédla po paní a tříletý mladý pán vstal s nočnickou s udivenou tváří. Vysvětlilo se, že »Jindříšek« je oficiální oslovení, povolené všem členům rodiny bez rozdílu, čímž bylo řečeno, že i Stázička — v oněch historických dobách to bylo povážlivé novotářství — je zde členem rodiny.

Matka odplula s prázdným košíčkem a Stázka po večeri ve své »šatně« si pobre-

se bez zvláštního upozornování městským způsobům a sama sebou si osvojila jakési vybrané, zdrženlivé chování, o němž nikdo v rodině nemohl tvrdit, že by je byl v talkové míře od služebné požadoval. Čím dále tím častěji říkalo se u nás, že to děvče jako by ani nebylo ze vsi, jako by vyrostlo tady u nás a vůbec jen mezi vybranými lidmi. Stázička překvapovala svou jemností a vrozeným taktem a když jí bylo dvacet let — její svěřenci zatím již odrostli chůvě — postoupila na panskou. »Stázička je poklad,« prohlásila paní. Naučila se zacházet s jemným porculánem, opatrovala trochu toho stříbra, o které staré hospodyně dovedly pečovat s větším

pochopením, než dnešní o svůj nerez, látala jemné punčochy paní a dcer a spravovala prádlo. Všechno hbitě, čistě, dovedně. Jednou za rok, to už jsme Stázičku všichni znali — dostala strašlivou tesknici a musela honem domů, k mamince, tak na pět dní, na týden, ale vracela se po každé zřejmě ráda, skoro nedočkavě, k svým všedním povinnostem, zase beze slůvka reptání, na celý rok. Po prvé jsme mysleli, že se snad vůbec nevrátí, tak zlý byl stesk po domově a po rodné vesnici, a tak neodbytný, že Stázička nechala práce uprostřed všedního dne a prosila, abychom ji jen, proboha, pustili domů, sice že nám uteče. Po druhé se to opakovalo podobně, později jsme tomu přivykli a Jindřišek, teď už studentík, tomu říkával »Stázičina psinka«. Stázička ostatně nemívala na své krátké dovolené doma žádný med. Sama o tom nehovořila, ale prozradila to babka Šeborová, která pořád ještě jezdila s máslem a vejci na sobotní trh. Otec se dal před několika lety do pití a byl víc opilý než střízlivý, matka pak postonávala a časem ležela i několik týdnů. Stázička se však vrátila klidně a tiše, jako odjela, a brzy byla zase jako vítr a usmívala se.

V jedenadvaceti letech prožila svůj první román. Zamíloval se do ní náš malíř pokojů, chtěl se střílet nebo vřeset, protože Stázička ho nevyslyšela, pak toho arci nechal a Stázička v slzách svěřila se paní, že se jí ten člověk docela líbí, ano, vlastně moc se jí líbí, ano, vlastně . . . vlastně ho má ráda, ale jenže . . . Tehdy po prvé toho o sobě řekla víc: je z bídy, z chudoby a nechce, za boha už nechce se vrátit do prokleté nuzoty . . . Paní jí vlídně vysvětlila, že malíř je příčinlivý, slušný člověk, s dobrou živností a že třebaš by Stázičku

nerada ztratila, musí jí radit jako vlastně matka, aby uvážila, že by od nynějška byla svou vlastní paní a tak dále . . .

A tehdy Stázička na ni pohlédla s takovými tvářemi a s očima planoucíma vyhrklá: »A to ne, milostpaní . . . Své paní já bych být chtěla, to ano . . . ale takhle ne!« Marně se jí ptali, jakže tedy pohodila jen hlavou, s nezvyklým vzdechem, a vyrazila: »Jináč!«

Když Stázička bylo šestadvacet roků, též podzim, kdy se vdávala její nejstarší svěřenka, požádala paní, právě když svatební veselí bylo už odbyto a její práce nebylo tak naléhavě zapotřebí, aby ji pustila. Uvedla za důvod, že přece jen se chce a musí přiučít něčemu víc, na příklad vařit a tak vůbec. Byla to snad jen výmluva, jisté bylo, že Stázička toužila pryč. A prohlásila, že odejde do Prahy. Matka, která zemřela již před dvěma lety a s otcem se rozešla ve hněvu. Po dva roky nebyla na své obvyklé dovolené ve vsi, jen na dvě noce posílala sourozencům peníze a dárky.

Byla tehdy propuštěna, když jinač nedala pokoje, a paní i služebná se rozloučily v slzách, které snad oběma současně vnikly myšlenku, oběma nevysloveně zdali vůbec toto rozloučení po tolika letech bylo nutné a zda je pro Stázičku rozumné. V kuchyni otáčelo se za několik minut jiné děvče, bezmála právě tak obratně a hbitě, jako někdejší Stázička — inu, babka Šeborová měla oko a věděla, co komu dohodit — a o Stázičce jsme už neslyšeli. Ne napsala, ač to slíbila, to bylo podivné, tak najednou jako by se voda nad ní vřela.

O vánocích poslala přece jen lístek, bezrevnou pohlednici s blahopřáním, z Prahy ale adresu nesdělila. Pak došla jednou g

Ať si kdo chce, co chce říká,
ten, kdo u LISZTWANA nakupuje,
ten si nikdy nenaříká!

Hotové
dámské pláště

A. LISZT WAN

J A B L U N K O V , n á m ě s t

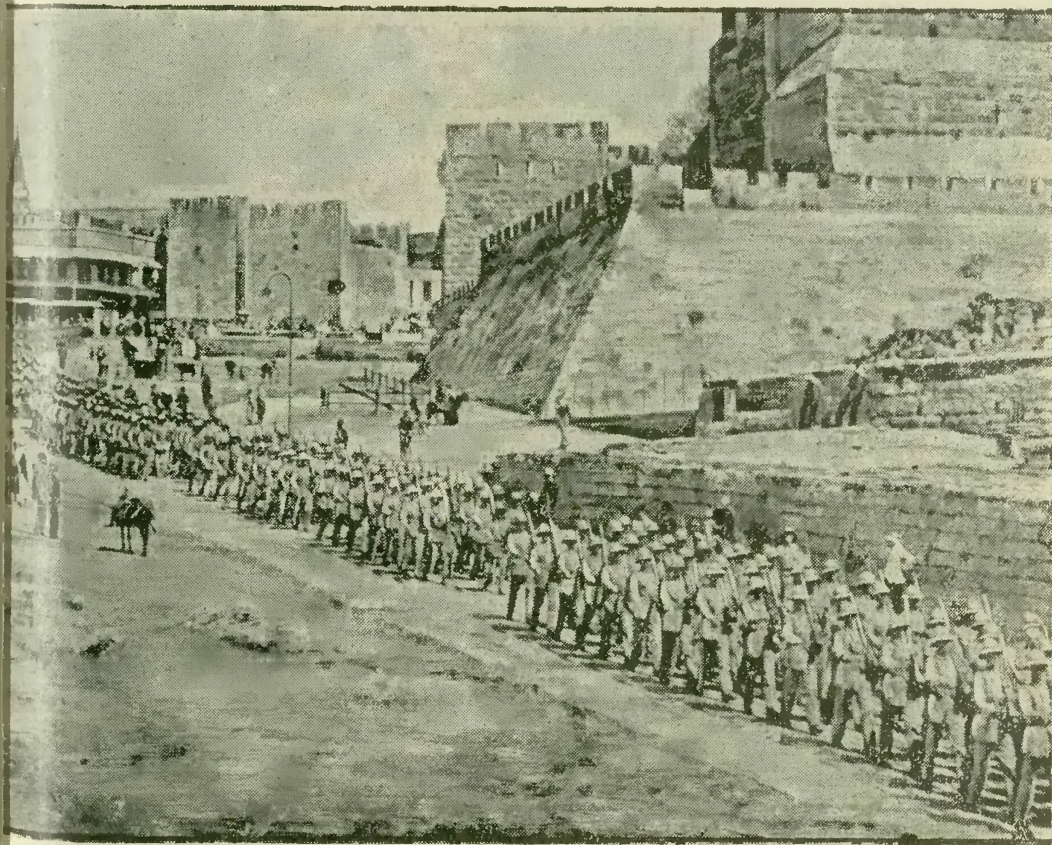
prvotřídní
krejčovský závod
pro pány i dámy

place k svátku studentika Jindřicha, který zůstal její mazlíčkem. A pak už nic. Dlouho nic. Zapomněla asi a také my na to pozapomněli v přívalu jiných událostí a starostí.

Bylo to několik let po válce, za zdlouhavého letního nedělního odpoledne, jaké se na venkově před objevením weekendu

vhodli — a nebylo naším úmyslem vám to zatajit — že to byla Stázička, která se k nám vracela, jen na návštěvu, pužena vzpomínkami i touhou ukázat nám sebe, jakou nyní byla, a svého muže.

Příběh její byl všední, kdyby byl příhodou dcerušky pečlivě hýčkané a vychovávané jen pro dobré vdavky, ale jako

Anglie demonstruje svou moc v Palestině. Skotské vojenské oddíly pochodují ulicemi Jerusalema. Na obrázku jerusalemská pevnost

trávivalo při odpočinku v pokoji se stáčenými záclonami. Za odpoledne, kdy mým náměstíčkem projde s břeskou hudbou kapela ostrostřelců, která své výletníky vede do hostince na druhém konci města, aby v stinné zahradě při pivě a kuželkách poskytla jim rozptýlení po zdlouhavém týdnu, na jehož konci kyne zase táž kapela a tentýž kuželník. Tehdy zahouka automobilová houkačka za nárožím u náměstí, velký otevřený vůz zastavil před domem a pán s dámou, kteří vystoupili, tráli se zřejmě k nám nahoru. Všichni jste

doklad životního plánu, provedeného s tak pevnou vůlí »dostat se výš«, jako byla vůle Stáziččina, nás udivil, ba ohromil. V saloně seděla naproti nám dáma, před kterou se v každém ohledu musila schovat místní smetánka, dáma nejen zjevem, ale dáma svým klidným, skromným a vybraným chováním, žena známého pražského architekta. O její jemnosti svědčilo, že svému muži vyprávěla o své minulosti malé chůvičky a dokonce toužila, aby s ní navštívil »hodné lidi, u kterých byla vždycky jen šťastna«. Nepověděla nám mnoho o tom,

jak vlastně se s ní udála taková změna, vyrozuměli jsme však jenom, že vystřídala v Praze dvě nebo tři místa, když od nás odešla, místa tak špatná, že seznala, že by v nich nevytrvala, místa, která jí vnukla pokušení, aby se kajicně vrátila k nám na venkov, až nakonec stala se panskou u matky svého nynějšího muže, v místě nedaleko Prahy. Architekt, svobodný starší muž navštěvoval matku několikrát za měsíc a tady se patrně začala idylka, která skončila již před lety sňatkem. Stázička ukázala nám fotografii svých dvojčátek, chlapců, z nichž jeden se jmenoval po jejím muži a druhý — Jindřišek. Nemohlo být jemnějšího a dojemnějšího důkazu její trvalé přichylnosti k nám. Jestliže však nepsala ani se dříve neohlásila,

tedy prý jen proto, že chtěla raději přijet vidět nás a hovořit s námi.

Architekt dal si za ta léta nesmírně záležet na vzdělání své ženy. Stázička mluvila obstojně francouzsky a protože si tak přála, učila se i hře na piano. Její zevnějšek prozrazoval pěstěnost, jaká je vlastně zámožné ženě, toliko ruce — usmála se — když mám je ukazovala: všechno marné! Ne že by nenavštěvovala každý týden maminku, ale to už je v krvi, to jí medaile uklízí doma se služebnou, v kuchyni pracuje, i parkety leští a maličkosti si sama přepere . . . Vyprávěla a tváře se jí zřetelně měnily, jako tehda, když své paní řekl: »Chci, ale — jinak!« a manžel ji poslouchal s pýchou, svou ruku na její. »Ano, řekl hrdě, »moje Stázička je poklad!«

A tak jsme se s ní po letech shledali.

Pro zasmání

Výsledek. »Jak dopadl tvůj dědický spor?« — »Velmi jednoduše. Polovičku mého dědictví dostal můj odpůrce, druhou polovičku dostal můj advokát a ostatní já.«

V restauraci. Host: »Počítáte mi čtrnáct korun a správně má být jen třináct.« — Sklepník: »Ano, pane. Ale myslil jsem, že jste pověřivý.«

Děti své doby. Minulou neděli se procházel asi sedmiletý hošík s děvčátkem asi o rok mladším po nábřeží. Holčička měla zlatoplavé vlásy, hošík byl černovlasý. Zvědavý pensista je zastavil a táže se chlapce: »To je tvoje sestřička?« — »Ano, prosím.« — »Vida, vida, to bych byl ani neřekl!« Má takové zlaté vlásy, zatím co ty...« — »To je prosím tím«, oduští hošík, »že když já jsem se narodil, maminka ještě neměla odbarvené vlasy.«

Obchodní talent. Pan farář se ptal svých žáků ve škole, kdo byl největším mužem světa a slíbil odměnu jednu korunu za správnou odpověď. »Kolumbus« řekl jeden, »Napoleon«, volal druhý, »Ježíš Kristus«, vykřikl malý Kohn, který byl také přítomen. — »Správně«, pochválil ho pan farář, »zde máš korunu a řekni nám, jak právě tys přišel na správnou odpověď.« — »Vlastně jsem přesvědčen«, odpovídá malý Kohn, »že největší muž světa byl Mojžíš — ale — když šlo o tu korunu.«

Dětská chytrost. Toníček při snídani prosí: »Maminko, dej mi ještě jednu kostku cukru, mně jedna upadla.« — »Kam ti upadla?« — ptá se matka. — »Do kávy« — odpovídá malý chytrák.

Dárek. Paní Marcela měla svátek. Její pozoruhodný manžel přinesl kytici a velký balík cukru. Paní plna očekávání rozbaluje, pak však zůstane stát jako omráčena před krásným — kopacím míčem. — »Zbláznil jsi se?« — dostane konečně ze sebe. — »Vůbec ne, nemítá manžel, »vždyť je to jedno, co přinese stejně si to vyměníš!«

Ve venkovské hospodě. »Co ten člověk tak dělá tak řve?« — »Ale, to on už je tak zvyklý s každým se v klidu vypořádat.«

Mezi lovci. »To je podivuhodný pes; kdyby mu vložíš do huby dvacetikorunu, za chvíli ti přinese zajíce.«

V zoologické zahradě. Tříletá Máníčka ukazuje na slona a ptá se matky: »Toho přinesl také čáp?«

Přemožen. »Prosím tě, je ten starý Kune skutečně takový mrzout, jak se o něm vypravuje?« — »Je! Ten se směje jenom dvakrát do roka: Když přijde nová móda dámských klobouků.«

Když je rušno v kuchyni. Muž: »Ten zajíc je dnes skutečně dobrý. Kdopak ho připravil?« Žena: »Předposlední kuchařka ho stáhla, poslední ho naložila a nová ho upekla.«

Vyžrali na to

Z dob těžkých zkoušek

J- Jiska

»... a nařizuje se vám, abyste vši vojí vahou a mocí působil na podřízený i obě personál v tom směru, aby emise této šesté válečné půjčky neminula se cílem, ale těšila se plnému pochopení všeho lidu, a něhož jeden každý přinesl by ochotně obnos svůj na oltář své vlasti.

Za tím účelem zasílají se vám v příloze tyto instrukce, jimiž při celém vašem podnikání jest se vám řídití.

Zároveň dává se vám tímto důrazný příkaz, abyste v době pokud možno nejkratší, nejdéle však do jednoho měsíce podal zdejšímu úřadu přesnou zprávu o tom, co v této věci bylo podniknuto a s jakýmžto podnikem váš setkal se výsledkem.«

Pan inspektor Florián Koroptvička povzdychl zhluboka, červenou tužkou zatřhl si jak bylo zvykem, nejdůležitější slova celého aktu, »nejdéle však do jednoho měsíce« a rozevřel si nové instrukce. Bylo jich několik archových listů a obsahovaly velevýznamné ujištění o tom, že jest dobrou a vyzkoušenou pravdou, že kdo chce vésti válku tak, aby došel vítězného konce, potřebuje za první; peněz, za druhé peněz, a za třetí peněz a že bez těchto nic se nevyhrává, že proto tyto peníze získati nutno, jakož i rady, jakým způsobem úřednictvo v té věci stát podporovati má; předně každý nadřízený má všecky podřízené k agitaci vyzvati a výsledky její v patrnosti vésti a nahoru zprávu dáti a za druhé sám agitovati a nadřízenému úřadu přímo přihlášky získané za účelem evidence práce odesílati...

Pan inspektor Florián Koroptvička když to přečetl, povzdychl po druhé a ze značnější hloubky!

Jak vyklouznout z kleští?

Jsou jen dvě možnosti: jedna podřízené k úpisům nutiti a získati titul rakouské nestvůry, druhá položiti všecky oběžníky do rubriky »čeká« a nechat celou věc na věky čekati! —

Nu, kdyby to bylo za mírových časů, jaképak bolesti! Snadné pořízení, ale za války? To je zas jináč. Sotva o jeden den, v takové věci se opozdíš, už jdou upomínky zrovna jako by se sypaly z pytle, nejprve prvá, pak druhá, pak třetí,

než všechny najednou a každá s douškou o podivném světle jasné vlastizrady, ježímžto výsledkem se tato liknavost zřetelně být jeví a o tom, že může nadřízený úřad v podobném případě »zavést krátkou cestou v moc práva patriční trest disciplinární,« což také učiní, jestliže do tří dní...

A domysliv toto starý pan inspektor zoufale protáhl svoje bílé vousy a potom jen zaklel a odplivl zlostně a skoro formansky!

Ale přesvědčil se, že pláti člověka nepřivede nijak na chytrou myšlenku. Vstal se stolice a prošel jizbici a v modravém kouři rozhodl rozšafně, že zatím lze provésti prou polovici a že to ostatní časem se už nějak srovná a nalezne samo kole správné cesty a zatím tedy dal rozkaz, jež sám dostal, všem ředitelstvím a správám škol zaslati.

A jen to učinil, zableskly jiskřivě jeho staré oči!

Nu, ano, no, ano, vždyť se to také dělá v čas potřeby. Na spis se odpoví, no, hned, se odpoví? Odpoví se ovšem jen na polovici, na první otázku a zapomene se na ony ostatní, ale ti nahoře rychlostí řízení tak jsou oslněni, že dobrého triku v tom nepozorují! No, toť se rozumí!

A dobrý starý pán jen si ruce mnul a už radostněji chodil po světnici...

Potom se zastavil u úřední skříně, trochu ji otevřel, docela vezadu, z úplné tmy vytáhl tajemně ukrytou krabici, z níž vyňal »samičku« rozkošně žluťoučkou a jak se náleží, vzácně úzké slámky, přivoněl k ní věru velmi labužnický a pak pomaloučku jal se ji páliťi...

V celé jeho tváři zaplálo nadšení hned při prvním »puku« z úzké žluté slámky...

Ano, tak, tohleto je jistě nejlepší a vzal papír, pero a svým nadřízeným psal ihned relaci, tož se v této věci, o které oběžník číslo dvěstěšestnáct tak důrazně mluví, se zřetelem k zvláštní nezměrně veliké její účinnosti, byly podniknuty ihned tyto kroky: všem správám a ředitelstvím škol bylo ihned a to co nejdůrazněji nařizováno pod vlastní osobní odpovědnosti, aby celou tuto akci za svou poctivě vzaly, pečlivě o její provedení se staraly a dů-

kladně postup v ní si promyslivše hned dle něho jednaly. Kterákoliv správa, či kterékoliv ředitelství by ve čtrnácti dnech náležitou zprávu o výsledku svých akcí, jež přirozeně aktivní musí býti, nevyjádřila, bude pokládána za správu či ředitelství přímé nařízení nadřízených úřadů sabotující a dle toho bude se s ní ve smyslu zákonných nařízení ihned jednati. —

A poněvadž pan inspektor těmito slovy nekončil ani románové kapitoly, ani příkaznosti, nýbrž jen suchou úřední relací, neudělal na konci ani interesantní a zajímavé tři tečky a dvě pomlčky, ani rozkazník do dálky křičící, ale spokojil se klidnou a usedlou tečkou zvící čočky!

A potom se jenom dobrácky posadil a mocně zadýmal ze žluté slaminky! Teď alespoň měsíc jistě bude míti život blahobytný! Nemusí se starat, jak to s šestou půjčkou tentokráte zatočí.

Ale — chyba lávky! Dobře praví staří, ono, člověk miní, ale úřad mění!

Starému pánovi to tenkrát pořádně změnili! Vskutku, nedali mu věru pokoj měsíc — ale sotva tři dny! — a pak? Přišlo psaní s říznou odpovědí: s rozkoší prý páni jeho zvláštní péči běrou na vědomí a spis o výsledku že si vyžadují. Mimo to prý ve spise se mluví též o tom, že třeba pracovat ve zmíněné věci nejen stručnou formou písemnou a nařizovací, jíž se velmi často víc zkazí než zlepší, ale formou lepší, přímou agitací vlastní osobností a domluvou ústní. Jelikož ve spisu, jež právě dostali, o tomto způsobu práce přímé, lepší, se pranic nemluví, doporučuje se, aby pan inspektor ihned ji předsezval a včas ke své zprávě právě předložené podal ještě další svoje vysvětlení. . .

Starý pán dočetl a po druhé zaklel zlostně a formansky!

A pak jenom povzdech vydral se mu z hrudi: Marné vytáčení! Musím přece obejít všechny správy, všechna ředitelství, pů-

sobit na sbory. Ale co si o mně ti lidé pomyslí. . . A víc se zadumal a tu cítil ještě větší rozmrzelost. Čert vezmi už všechny dozorní úřady! Jen člověka trápí! Věř, kdyby mohl, tož by už položil celou svou funkci! Vždyť svou agitací bude porovnat přímo tu nemravnost lítého vraždění a nespravedlivé, nepoctivé války! Že ne? Jakpak by ne! Ti lidé uvěří jeho křivě řeči a vyhoví »tlaku jeho osobnosti« — ještě upíší své groše poslední! Blbě žít byti! Klobouk si narazil a vyšel rozmrze ze své úřadovny.

— Bože rozmilý a tohle mám štěstí! Po zdrav bůh, příteli! — ředitel Nemocný starý, dobrý známý pana Koroptvičky.

— Nu, a tebe taky! Copak tě přivádí?

— I leccjaké věci. No, a jak se daří?

— Neptej se! Zlé časy!

— Vím! Vím!

— Tu si přečti!

Ředitel Nemocný četl nařízení s klidnou rozšafností.

— Nu, co tomu říkáš?

— Nu. . .

— Cítíš, jak člověk najedenkrát stojí mezi dvěma ohni?

— Mezi dvěma ohni. . . nu, je v tom kus pravdy!

— Ne kus! Víc! Je pravda všechno do literky! Člověku se daří zrovna jako z něčku mezi pověstnými mlýnskými žernovky! Vyhoříš tady těm, tamti se pohorší a vyhoříš oněm, eh, čert všechno vezmi!

To víš, že je těžko tančit mezi vejci!

— Však mne taky mrzí klamat. šidit lidi! Vždyť je celá ta věc přímé okrádání ohavná podpora bídného vraždění. . . a ty pomyslí si: je takový taky, když máš k tomu nutí a »ať máme pokoj« a potom upíší.

— A tobě to bude přece k potěšení! Po chvalné uznání. . .

— Ať seberou čerti! Byl bych stokrát radši, kdyby neupsali! Povinnost mne nutí.

OTOMANY matrace, franc. postele, křesla koupíte za výhodných podmínek u fu **VILÉM VENCL**, čalounictví
OPRAVY ODBORNĚ A LEVNĚ **MÍSTEK**, Ostravské

Nábytek • VACLAV KLADIVA • Stavby

všeho druhu vyrábí strojní stolařský závod **N. BOHUMÍN** p r o v á d

mluvit pro — a přeci! V tom je to nejhorší z mého povolání!

— Nu, toť přece lehké, aby neupsali!

— Když je člověk nutí?

— Ano. Víš co, hochu?

— Nu?

— Mluv, jak ti káží! A k nám přijdi na před a na mne spolehni! Vše ostatní bude již moji starostí a...

— A?

— Nech trudnomyslnosti! A třebaš hned začni, ať máš po starosti! A mluv tak, jak ti káží: co nejdůrazněji!

Starý pan inspektor hleděl k svému druhu jak u vyjevení. Než začal opravdu ve škole, již řídil kamarád Nemocný.

Pranic se nestalo. Páni učitelé poslouchali tiši, jen se usmívali a když pan inspektor to odporučuje, tak že prý upíší, zítra či pozítří, že mu o tom pošlou svoje ohlášení...

Pan inspektor trnul a přece byl rád v duši, vždyť jeho kamarád ředitel Nemocný řekl, že to spraví...

Spravil to skutečně!

Za tři dni mu přišla žádaná ohlášení. Vzal do ruky první. Četl:

»Ředitelství hlásí: Dojati řečí pana inspektora ohlásili podepsaní učitelé, že šestou válečnou půjčku v mezích své možnosti ochotně a rádi upíší. Ježto však jsou nemajetní, někteří i zadlužení, rodinami značně pozehnáni, dovolují si žádati, aby jim každému za tím účelem byla z příslušných fondů státních, případně zemských, poskytnuta bezúročná dlouhodobá půjčka, již by počínaje desátým rokem po ukončení války pětiprocentním úmorem po řadu let po sobě jdoucích mohli spláceti. Žádají tedy: — »jména jednotlivých a značné obnosy u nich označené pak následovaly...

A potom je konec skutečně uctivě: Podepsaní žádají, že vzhledem k obzvláštní důležitosti této půjčky a s uznáním loyality jejich snad nedostane se jim odmítnutí jejich žádosti!

A ještě dopisy...

Výborně! Výborně!

Starému pánu jen zářily oči. Byl si již svou věcí. V čtrnácti dnech objel všechny svoje školy a po třetím týdnu odeslal úřadům, jež mu přikázaly, cože má činiti ze všech škol úpisy, které v tisíce šly a které mohly být hned realizovány, jestliže povolí erár ony — půjčky...

Modrý arch prý za to byl mu odpovědí.

— Proč, to vědí čerti!

Z knihy »Vojna za pecí.«

T. G. Masaryk o práci

Prací se teprve stáváme lidmi, charaktery stáváme se samostatnými. Člověk nepracující není samostatný. Ani nepracující národ jím není. Bez práce nikdy nemáme dostatek důvěry v sebe. Prací teprve poznáváme svou sílu. Práce jest sebezpoznání. Sebezpoznání znamená pracovat. Kdo nepracuje, je člověk pověřivý, žebrák, tulák, čekající zázraky; zázrakem chce žít. A protože bez práce žít nelze, nezbyvá než ztročit druhého. Proto se prací zhošťujeme vrozené násilnosti. Láska k bližnímu je práce. Láska je práce. A proto hledíme tam, kde etika, kázání, vychování je v koncích, pomáhat práci. Tak se práce stává lékem nejen v trestnicích, ale hledíme člověka napravit, pokud to vůbec ještě lze — prací.

*

Pracovat, to znamená odpírat zlému a důsledně. Všude, vždy a zejména zlému v jeho zárodku. To neznamená být radikální, ale vytrvalý. Nemít strachu, řekl bych. Ze strachu se lidé dopouštějí násilí, ze strachu lžou.

*

Nestačí pracovat z donucení, z hladu. Pracovitost je mravní povinností každého uvědomělého občana.

Člávkům Třince doporučujeme
čokolády, cukrovinek,
desertů, bonbonů atd. u firmy

Božena Bajerová

v Třinci, v domě pana Freuda

KABELKY

cestovní kufříky, tobolky
a jiné kožené výrobky všeho druhu
koupíte nejvýhodněji jedině u výrobce
Veškeré opravy rychle a levně

Aní. MÁLEK

OPAVA, Horní náměstí

Na frontu

(Črta z válečného zápisníku)

Aug. Opěla

Konečně nadešla chvíle odjezdu.

Těžké boty rozezvučely naposled nevlnidné kasárenské chodby, schodištěm valil se hučící proud krve a masa — kanonenfutter. Ten hučící proud vylil se na prostranství před kasárna, vroubená zelení, z níž dýchalo léto.

Byly přineseny dubové ratolesti, aby si všichni jimi ozdobili čepice. Čeští vojáci je odmítli, žádajíce lípové. To byla první srážka dvou nesmiřitelných proudů, jež se později častěji utkaly. Byly doneseny i ratolesti lípové.

Širokým prostranstvím rozletěly se povely, vzduchem zazvonila bílá ocel vyleštěných šavlí a v několika okamžicích stálo tu zformováno šestnáct čet a čtyři setniny — čtvrtý prapor. Před každou setninou nchybně s tasenými šavlemi stály tu zkamennělé figury velitelů, připraveny odevzdati hlášení veliteli praporu, jenž se tu projížděl na koni. Vzadu trubáci, sluhové, sanitáři a polní kuchyně. Jedním slovem — ulejšváci.

Major Böhm přijav hlášení, při němž je mužstvo ve zkamennělém postoji probodlo dvěma tisíci střelami, dal povel k pohovu a pronesl jadrným, patetickým hlasem několik vět o padoušství Srbů, jež vyvrcholilo ničemným atentátem v Sarajevě, což vyvolalo válku.

Jde o naše životy a statky — pravil — jsme všichni povinni postaviti se na jejich obranu a statečně bojovati za vlast a císaře. Jsem přesvědčen, že čest císařského vojáka nikdo neposkvrníte zradou. Císaři a králi našemu Františkovi Josefovi I. tříkráte »Sláva«!

Trojí hromová salva zahřměla vzduchem a tisíc rukou zamávalo nad hlavou ratolestmi ozdobenými čepicemi. Bylo by bývalo nebezpečno zdržeti se tohoto projevu v okamžiku, kdy mužstvo, hypnotisované patetickými slovy majorovými, bylo by schopno odvážlivé zrádce rozdeptati.

Po tomto projevu předstoupil před prapor polní kurát a po krátkém proslovu, třímaje v ruce kříž, četl přísahu, jež byla mužstvem opakována. Napřed německy, pak polsky a česky.

Ubohá Popelka, čeština, nenašel se jediný důstojník, který by se odvážil česky text přísahy bezvadně přečísti a prozraditi tak svůj původ. Konečně se přihlásil hejtmán Chládek, poturčenec, který česky text přečetl tak, aby v nikom nevzbudil podezření, že je rodilým Čechem. A tak slíbili konečně i Češi slavnostně bohu císaři, že se budou statečně bít »na suchu, na vodě i v povětří«.

Skála s Dusilem se při těch slovech na sebe po očku podívali, cukalo jim to koutky, ale smíchu se na štěstí udrželi.

Bylo nutno zaplašiti každé pokušení a naladiti tvář jako k modlitbě, neboť hudba právě nasazovala první akordy císařské hymny, jež se nesla nad městem, fascinující svou velebností. A pak na povel »Zum Gebet« zvedlo se tisíc rukou, jež v ztrnulé poloze setrvaly u štítků čepic tak dlouho, až dozněly poslední akordy vážné, mohutné modlitby, již za všechny povznešené a velebně přednesla plukovní hudba.

Byl to tak působivý okamžik, že se zachvělo každé srdce a každé oko se zarosilo. I mlčenlivé stromy, jež tu stály ve vyřízeném šiku, sklonily na znamení pohnutí své hlavy a osiřelá kasárna shlížela zaslepnými očima. Pohnutí tohoto vážného okamžiku se ještě vystupňovalo, když major Böhm, vzepjav se v třemenech, s tasenou šavlí provolával na rozloučenou slávu městu a kraji. Tu už všichni bez přetvářky svorně a nadšeně mávali čepicemi a prostranně nádvoří zaburácelo trojím hřímavým: Hoch! Sláva, sláva!

Ráznými povely přeřadily se čtyři desítky čtyřstupů a setnina za setninou nastoupily za zvuků hřímající hudby triumfální pochod k nádraží.

Ulice burácely frenetickým řevem. Město bylo posedlé patriotickým šilenstvím. Z oken přšly hustým deštěm na pochodující vojsko květiny a drobné dárky, čokoláda, ovoce, cigarety. Děvčata rozdávala úsměvy a rozhazovala polibky. Válečná horečka, jež lomcovala potřeštěnými výrostky, poblázněnými slečinkami a omlázenými, na starou vojenskou slávu vzpomínajícími veterány, přeskočila do ulic zachvátila celé město a rozpalovala davy

kem zfanatisované, jež se slily ve dva vně břehy, v nichž tekla rozbouřená řeka jarých vášní a zakřiknutých bolestí. Na její zvlněnou hladinu metalo slunce žhavé blesky, jež prosvěcovaly i hlubiny, v nichž tu a tam ukrývala se zmička naděje a pomsty.

A ku podivu — ty mohutné, ty mohutné, stré a hučící břehy tekly s sebou ve stejném tempu, přerývaném divným řevem šílených patriotů a vzlykotem nešťalých milenek, vylévajících do bílých ků svou skrytou bolest.

Hranaté oči nádražní budovy houpaly se na vlnách podivné řeky, již hltavě vstřeloval do sebe jícen nenasytné obludy.

Nejedno srdce vykřiklo hlasitě svou bolest, ale výkřik ten zanikl ve vřavě davu, hrácejícího posledními pozdravy.

Václav Skála si oddechl. Byl všecek rozčinen řevem pitomých zevlounů, kteří byli sedli šílenou radostí při pohledu na oavdové vojákky, odjíždějící do fronty. Došlo jim to viděti i na očích, jak byli žízni krve a jak by si přáli doprovázeti je na jistě a býti svědky nejkrvavějšího masakru a nejdivočejšího pustošení. Byl rozčinen i vzlykotem nešťastných matek a nešťalých milenek a byl rád, že ho již neštěstí, neboť mu to drásalo srdce. Na mysli mu tanul obraz Mariin a zdálo se mu, že

slýší její zoufalý nářek a pláč. Zalekl se té myšlenky a byl rád, když si uvědomil, že Marie v tuto chvíli ještě ničeho netuší a že se snad těší na nedělní shledání.

Oči se mu rozběhly po širokém prostranství nádražního dvorce, kde z pavučinové zmeti lesklých kolejnic utíkalo patěro dalekých cest, jež až sem přiběhly cestujícím v ústřety. Václav je znal všechny, ale žádnou až do konce, neboť všechny měly daleký, daleký cíl. Dnes ho vábila jen jedna, ta, kterou znal nejlépe, to byla cesta k domovu — za ní — za Marii a malou Zdeničkou. Byla bohužel zavřena.

Odněkud se slepé koleje s podrážděným syčením plazily se obrovským ocelovým hlavou a zastavil se před seřazenými četami, připravenými k odjezdu, prohlížeje si je svými velikými eliptickými očima.

Několik rázných povelů a tisíc ozbrojených mužů zmizelo v útrobách této obludy, ozdobené ratolestmi, z nichž vykřikovala bojovná a posměšná hesla:

Eilgut nach Petersburg.

Gift für Russen.

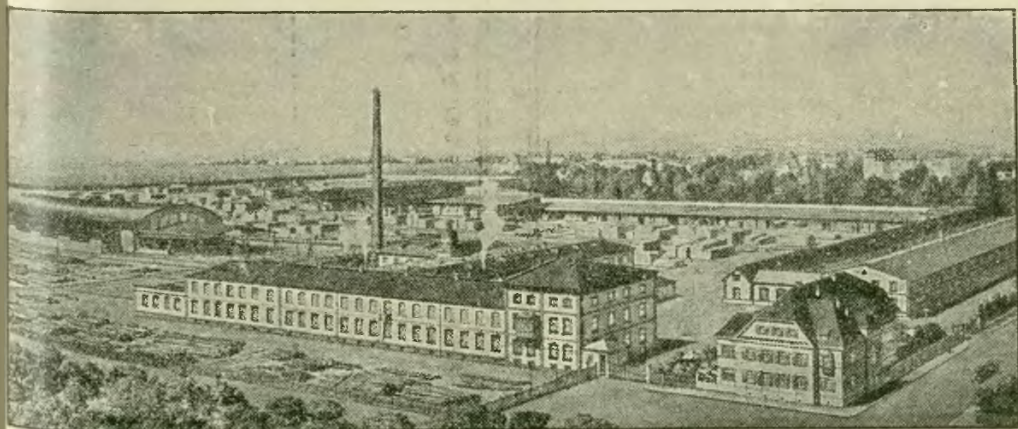
Jeder Schuss ein Russ.

Expresszug nach Moskau.

Für Kaiser und Vaterland.

Hoch dem Krieg — unser ist der Sieg!

Skálovi letěly hlavou myšlenky divoké jak podzimní vítr a řezaly do srdce. Cítil,

Ludvík Rundt a spol., dřevařský průmysl, Mistek

Provádí veškeré stavební stolařské práce, jako: okna, dveře, obch. portály, vnitřní zařízení kaváren, obchodních a bankovních domů podle daných neb vlastních nákrešů od nejjednoduššího do nejbohatšího provedení. Oddělení pilařské dodává veškeré obvyklé druhy dřeva pro stavby, řezaného dle míry, jako prkna, latě atd. Nákrešy a předběžné rozpočty na požádání

jak mu bolest zadržuje hrdlo a v hlavě mu hučel vodopád smrti, do něhož jej unášely neodvratně rozbouřené vlny osudu. Bylo mu protivno nekonečné čekání, odpočítávání a zjišťování, jež mučilo tíhou nejistoty jak poslední hodiny odsouzenecovy. Ohlížel se po vhodném koutku pro své znavené údy a uštvanou duši a přál si, aby se tato železná obluda co nejdříve dala do pohybu a odnesla jej třeba k samým bra-

V tu chvíli byl by raději seděl v jednom z těch tmavých koutů, kde by jeho rozrušení a slzy zůstaly utajeny. Těšila se na nedělní shledání a zatím — v neděli — kdož ví, kde už budou . . . Dnes už to ví ona, dopis jistě dostala, ach, jak je dobře, že to ještě nevěděli při nedělním setkání a že se ještě mohli v klidu rozloučiti.

Konečně nasedli i důstojníci. To bylo znamení, že se pojedje. Vyleštěné nástroje

Válečné vdovy z Československa, Francie a Německa navštívily Londýn a položily u pomníku Neznámého vojína věnce

nám pekla. Lákaly jej čtyři temné kouty, nabízející diskretnost jeho myšlenkám a pohovu tělu, ale Skála se rozhodl pro světlo a vzduch, jež nabízely dva široké otvory rozevřených vrat. Báł se těch temných koutů, neboť tma, toť smutek, zločin a smrt, světlo — toť radost, naděje a život. Místo ve vzdušném otvoru vrat bylo sice obsazeno, ale Skála si je vykoupil cigaretami pro sebe i pro Dusila.

Cigareta měla zvláštní kouzlo mezi vojáky hned od počátku války a její kursovní hodnota stoupala den ode dne v nepřímém poměru k její kvalitě. Voják nepotřeboval peněz, ale cigarety a rum.

Před odjezdem rozdávána ještě poslední došlá pošta. I Skála dostal dopis od ženy. Letmo jej přečetl, neboť se obával, že jej jeho obsah příliš rozruší.

plukovní hudby, jež se rychle seřadila v kolejších, se naposled rozezpívaly a pro stranství hlaholilo živým fortissimem křídlovci, trubek a rohů, jež se neslo do ulic města a doznívalo až kdesi na nádvoří kasáren. Známý signál zabodl se tisíci hroty do duší junáků, jejichž hlavami v tu chvíli letěly podivné myšlenky, neboť v tom okamžiku již zachroptěla dychavičná obluda, zaskřípala páteří svého hadovitého těla a dala se do pohybu, aby s nimi odletěla kamsi daleko na východ do ohnivého pekla, kde smrt svými šípy provrtává mladá srdce, kde v kalužích krve utápí se lidé a rodí se veliký zločin.

Za nádražním plotem, na jehož železných hrotech byla nabodnuta sta bolavých srdcí a dvakrát tolik uplakaných očí, třepaly se bílé šátky a hlučné pozdravy

etěly za odjíždějícími daleko, daleko. A když dozněly a očím unikly i poslední obrazy města, doprovázely je už pak jen tiché vlny Olzy, notující si dumné písně o domově, o krásách bezkydských hvozdů, o idyllickém mlkování na salaši, o krásné šenkýřce z Těšína a jejím vojákovi a jiné a jiné.

Skála s Dusilem v rozevřených vratech nehostinného vozu pozorovali vůkolní kra-

tů. Karvinná, Dombrová, Orlová, Rychvald, Bohumín. A dále k západu Petřvald, Michálkovice, Radvanice, Ostrava, Vítkovice.

Les komínů v dálce a nad ním vznášel se příšerný upír, žíznlivý po slovanské krvi. Z černých hald vyběhaly jim v ústrety typické domky dělnických kolonií, z nichž pronikaly vřískavé zvuky harmonik a gramofonů, promíchané křikem umou-

Frontovní bojovníci chtějí mír. V Římě se konal sjezd bojovníků z fronty, jehož se zúčastnili zástupci 14 národů

jinu a život v ní. Pole, luka a lesy míhaly se jim před očima jako v kaleidoskopu. Po silnicích vlekly se loudavě selské vozy se zralým ječmenem a na nich osmahlé děti v duchy kynuly jim na pozdrav. Kraj voněl chlebem a čerstvou pící, lesíky na stráních dýchaly vůni mateřinky a pryskyřice. U dolím vinula se modravá stuha zpola vy- chlé řeky a místy zrcadlila se lesklá hl- čina rybníka, z něhož trčely kávové hnědé plavičky rákosu, obletované průsvitnými věžkami.

Jasný blankyt tichého nebe se náhle zahalil v šedý závoj a svěží dech lesů, polí a zahrad vystřídaly čpící kouře, valící se z komínů šachet a fabrik do širého okolí. Vjížděli do království černých déman-

ných dětí. Leč opodál ze svěží zeleně rozsáhlých zahrad a sadů, vonících růžemi a ovocem, zvědavě vykukovaly bílé vily moderních patriciů a k uším se nesly lahodné melodie klavírních skladeb, vyluzované růžovými prstíky novodobých komtesek.

Obrazy, které nevyblednou, kontrasty, jež křičí do nebes, ale nejsou slyšány.

Skála s Dusilem byli zcela zaujati mekoněčným pásmem živých obrazů, jež se jim rozvíjelo před očima jako na plátně biografů. Ten živý film, dávající nahlédnouti i do duše kraje, dovedl rozechvěti i citlivé struny obou přátel v harmonický souzvuk, jenž podbarvoval sporé věty jejich rozmluvy.

Zatím co vlak za stálého monotonního klapání kol a náprav nudně odzpívával svou píseň na rozloučenou s domácím krajem, šina se zvolna k východu, kde mlhavý závoj večera víc a více halil v sobě půvaby neznámého kraje, topil se západ ve fialovém moři slunečního světla, vykouzlujícího nádhernou, pozvolna blednoucí stupnici barev, na níž večer rýsoval rozkošné siluety. Na nebi vyskakovaly hvězdy a tiché vesničky prozrazovaly se již z dálky svýma žlutýma očima, jež svítily

do černé noci. Ohladný vánek zavál od lesů, jež v dálece tajemně šuměly.

Bylo nutno uzavřítí vůz a v tu chvíli zavalen byl všechen prostor přívalem chladné tmy, již probleskovalo jen několik dohořívajících cigaret. Hovor utichl a bylo slyšeti již jen neusměrněný dech a chřupání usínajícího mužstva, uspávaného monotonními triolami lokomotivy, přehající se svým lupem jako pronásledovaný zloděj někam na východ. Skála se zabodl o zem a ma do té černé tmy a hledaje v ní své tajemné světlo; tiše usínal.

Pro zasmání

Dokonale odsouzen. »Pane profesore, je můj syn opravdu tak špatný žák?« — »A jak špatný, milý pane! Jeho neznalosti by stačily na propadnutí dvou žáků.«

To se musí umět. Dáma, která se zajímá o byt: »Byt by se mi líbil, jen kdyby to schodiště nebylo tak úzké!« — Domáčí: »Ale milostpaní, pro dámu s tak malou nožkou a tak štíhlou, jako jste vy, nemohou být takové schody úzké!«

Rozumí tomu. Dáma ke kapelníkovi, kterého najala do zábavního podniku: »Pročpak už nezačínají vaši lidé hrát?« — Kapelník: »Ladí teprve své nástroje.« — Dáma: »To je pěkný pořádek, to už si nemohli udělat doma?«

Těžká nemoc. »Stěžujete si, milostivá, na silné bolesti hlavy a v zádech. Kolik je vám roků?« — »Dvacetčtyři!« — »Hm, to je zlý případ — trpíte totiž také ztrátou paměti!«

Ze Skotska. Mac Tavich navštívil přítel, aby si od něho vypůjčil stokorunu. Přítel, který mu již několikrát půjčil peníze, aby z nich však spatřil jediného haléře, odmítne zdvořile, ale rozhodně: »Lituji, milý Mac Tavichu, ale již nikdy vám nic nepůjčím! Od dnešního dne v mých očích jste pro mne mrtev!« — »Mrtev?« zvolá Skot s údivem, »ale pak mi, prosím vás, dejte alespoň dvacetikorunu jako příspěvek na pohřeb!«

Z hotelu. Zaklepe pokojská v hotelu na dveře pokoje č. 18. Z pokoje se ozve hlas: »Nu, co je?« — »Promiňte, prosím,« omlouje se pokojská, »ale chtěla jsem se toliko pána zeptat v kolik hodin si pán přál býti vzbuzen: v šest nebo v sedm?« — »U všech řásk zahřmí to z pokoje, »říkal jsem vám přece že v pět! A kolik je teď?« — Pokojská: »Pěť osm.«

Ze zdravotních důvodů. Přítelkyně A: »Prosím tě, pročpak sis vyvolila být myslivce?« — Přítelkyně B: »Inu, vždyť víš, že mám špatný zrak, a tu myslím, že zelená barva mně prospěje.«

Veškerý hmyz se zárodkem ničí zaručeně

MLHOSMRT

Žádejte výhradně jen původní balení. Plechovka $\frac{1}{8}$ l Kč 8.—
 $\frac{1}{4}$ l Kč 14.—, $\frac{1}{2}$ l Kč 25.—. Poštovní zásilky vyřizuje

Drogerie M. MOSER
M. Ostrava-Vítkovice

Dřevěný kostelík v Gutech

Val. Krpec

Dřevěný kostelík v Gutech (Kreslil Val. Krpec)

Dřevěný kostelík v Gutech patří k nejlepším a nejzachovalejším dřevěným stavbám na Těšínsku. Vystavěn byl v r. 1563. Letopočet, umístěný nade dveřmi sakristie, pochází asi z pozdější doby, kdy snad sakristie byla přistavěna. Kostelík nachází se v takovém stavu, v jakém byl v roce 1563 a přes různé přístavby takovým zůstal. Náleží k nejlepším zbytkům dávného lidového stavitelství. Je přifařen do Stržetěže. V době reformace byl v rukou evangeliků a v roce 1654 byl zabrán katolíky. V roce 1661 byl vysvěcen krakovským biskupem Mikulášem Oborským.

Z listiny z roku 1688 se dočítáme, že farář stržetěžský dostává za vykonávání bohoslužeb 18 fůr dřeva. Věž v nynější podobě pochází z roku 1781. Dne 22. září toho roku byla uložena v kouli pod křížem listina, pojednávající o stavbě věže. Věž vystavěl Jan Molin, evangelík z Rakovce a Jan Dulava, katolík z Hnojníka za faráře Starosty. V roce 1863 byly základy kostela obnoveny na oslavu 300. výročí založení kostela. Rovněž v roce 1877 byl kostel opraven za 351 zl. Stěny byly podezděny, lavice a kruchta opraveny, stěny uvnitř kostela natřeny bílou olejovou barvou a krytina byla dána do dobrého stavu. Při této příležitosti byl nalezen dokument, uložený v kouli věže v r. 1781. Kostel stojí v údolíčku při potůčku a je chráněn od větrů vysokými stromy. Má vysokou gotisující věž s cibulovitou barokovou bání, pokrytou šindelem. Hlavní zvon má latinský nápis a nese letopočet 1565. Pod věží je nechráněný prostor. Vlastní chrám je srubová stavba na kamenné podezdívce. Kolem celé stavby je

ochoz při okraji vysoký asi 1.5 m, aby základy nebyly deštěm omývány a nehnily. Tomu je co děkovati; že kostel zůstal v tak původním stavu. Nad hlavním vchodem ochozu pod věží je stříška, upravená do trojúhelníku a nad bočním vchodem mírně do obloučku, aby se přicházející nemuseli ohýbati.

Vnitřek kostela nás velmi překvapí. Na nás hledí se všech stran pravé skvosty lidového umění. Kruchta, která se nese se dvou stran (zezadu a ze severu po vítězný oblouk) je bohatě pomalována obrazy a ornamenty. Tato malba pochází z r. 1642 od Štěpána Sovy z Nebor. Dále upoutá nás mnoho starých obrazů (originálů) s českými nápisy, které jsou zbytkem po tak zvaných katechistických obrazech, kterých jesuité používali při vyučování. Vystavili takovýto obraz před hlavní oltář a vyložili na něm věřícím vždy nějaký příběh ze života Kristova, neb tajemství víry katolické. Tyto obrazy nesou známky pozdní gotiky. Na levé stěně je poškozený (neúplný) obraz bez nápisu. Obraz zmrtvýchvstání Krista, malovaný na dřevě, nachází se v dolní části bočního oltáře. Bývalý obraz z hlavního oltáře, představující ustanovení nejsvětější svátosti, nachází se za kazatelnou. Tyto malby jsou nejstarším dokladem a zbytkem slezské kultury. Pod kruchtou po levé straně jsou ještě tři takové obrazy, malované na plátně a napnuté na listách. Též v kostele jsou přenosné malované schůdky z roku 1741, které se užívají při oltáři. Apsida je modře vymalovaná. Strop nad lodí je rovný, nad chorem obit deskami na způsob valené klenby. Podlaha kostela je kamenná. Okolo je hřbitov, kde se ještě nacházejí dva zbytky pomníků s českými nápisy.

V kostele se konají bohoslužby, jako za dávných časů, jednou za měsíc a na svátek sv. Štěpána, v pondělí velikonoční a svatodušní, v odpustě, to jest v neděli po svátku Božího těla.

Jaké náboženské poměry byly v obci v minulém století, vidíme z následujícího: v roce 1801 byli v Gutech 2 katolíci, tehdy byl kostelník evangelík. V roce 1857 5 katolíků a 769 evangeliků a až do roku 1861 byl zvoníkem a patronem kostela evange-

lík Jan Sagon, jehož nástupcem byl pak rolník, katolík Pniok.

V sousední vsi Oldřichovicích vystavěl v osmnáctém století jesuita Leopold Tempes kapli sv. Josefa v zahradě rolníka Pindura, který byl jediným katolíkem v obci. Tato dřevěná kaple musila býti na roz-

kaz vlády roku 1780 zbořena. Svým architektonickým jedinečným uspořádáním představuje nám kostelík vrchol krásy a proto by nemělo býti jednoho člověka který by nevykonal pouf k tomuto kostelíku, jako památníku a dokladu českosti Těšínska v minulých stoletích.

Dřevěné kostely na Těšínsku

Val. Krpec

Ačkoliv Těšínsko prodělalo za posledních 100 let radikální změnu ve svých hospodářských poměrech, přece však na soukromý život domorodého člověka neměly hospodářské poměry tak veliký vliv, jak by se na první pohled zdálo. Již to, jak tento domorodý lid žil a žije, jak stavěl své příbytky a jak to ještě podnes činí, nás o tom přesvědčuje. Na střední Moravě zmizely dávno doškové střechy a dřevěné stodoly. Na Těšínsku dřevěné stavby nejen že zůstávají, ale i nové se budují. Dokladem toho jsou četné nové dřevěné domy, školy, útulny i kostely. Staré dřevěné stavby nás poučují, na jakém kulturním stupni bylo obyvatelstvo toho kterého století. Nejvíce však mluví o tom dřevěné kostelíky, které byly pravými stánky lidového umění. Z mnoha ozdob na obytných i hospodářských budovách vidíme, že náš lid se staral, aby jeho příbytek měl pěkný vzhled. Ještě více péče však věnoval stavbám církevním. Předmětem všech snah po lepším a krásnějším byl mu vesnický kostel, do kterého se uchýloval v radostech i dobách svého žalu.

Stavbu dřevěných kostelíků, kaplí, věží a zvoníc prováděli vesničtí řemeslníci, tesaři a mlynáři. Každý mlynář musel býti tesařem a musel se vyznati ve zpracování dřeva. Nynější dřevěný kostelík je těžkým úkolem k lidové architektuře, poněvadž velmi těžce se poznává, co urobil lid sám, čili co je čistou lidovou prací. Časté přístavby dodávají kostelu zvláštní ráz. Vstoupíme-li do takového kostela, ovane nás zvláštní posvátný cit, který tu vane z celého tohoto prostředí.

Dřevěné kostely jsou doposud uchovány zpravidla v horách aneb na chráněných místech, málokde na rovině, kde lid je nahrazoval kamennými neb zděnými, aby spíše odolaly válečným nárazům a nepřiznivému počasí.

Hlavní konstrukce a volba materiálů nám dokazuje, že tyto stavby od základu jsou postaveny domácími lidmi. Divíme se jen, jak pomocí tohoto primitivního materiálu (dřeva) bylo docíleno mnohdy impozantního chrámového zjevu. To lze je vysvětliti přirozenými schopnostmi, vkusem a logikou našeho lidu.

Základem při stavbě kostela byl vždy selský domek, srubový čtyřhran, k němuž se pak přidávaly různé potřebné místnosti. Ke čtyřhranu připínala se apsidální kruchta, vstupní předsň a věž pro zvon.

Dřevěný kostelík na Prašivé

Dřevěný kostelík v Řepišťech

dřevěný a že teprve v XV. století byl vystavěn nový z kamene. Totéž se dá říci o kostele v Jablunkově, který byl vystavěn okolo roku 1625 po vyhoření starého dřevěného kostela. Také poutní chrám Panny Marie ve Frýdku byl vystavěn na místě dřevěné kaple, která byla zřízena roku 1705—1706 a teprve 1740 byla započata stavba nynějšího kostela na podnět hraběte Jiřího z Oppersdorfu. Také v listině z roku 1447 připomíná se dřevěný kostelík v Karvinné. V Bohumíně stála již od roku 1264 dřevěná kaple, která byla později zbořena.

Z velkého počtu dřevěných kostelů se zachovalo málo. Je to krutý osud a zákon přírody, že vše staré musí ustoupiti novému a tak mnohá památka historické a kulturní ceny vzala za své jedině proto, že nebyla k potřebě.

Kterak se takové kostely stavěly? Základ byl z kamene. Na základ se položily trámy z ohromných dubů, na kterých spočívají v téže velikosti další trámy, obyčejně modřínové. Výška nebyla veliká. Výška kostelů pozůstávala hlavně z vysoké střechy, spadající někdy skoro až k zemi. V takových případech byla okna ve střeše. Střechy byly strmé, aby netrpěly častým deštěm a aby se na nich nezachycoval sníh, který svou vahou mohl někdy prolomit střechu. Při některých jsou ještě okolo budovy nízké stříšky, umístěné asi v polovici stěn, opatřené sloupky a tvoří tak zvaný ochoz. Ochoz byl původně stavěn proto, aby chránil základy a spodní část stěn od hniloby. Později se stal útlkem v času deště a nepohody. V ochoze byly též konány za nepříznivého počasí průvody na Bílou sobotu a ve svátek Božího těla.

Nejpěknější částí dřevěného kostela byla věž. Střechu měla obyčejně ze tří stran a začínala se hned u spodu. Pod věží povstala proto místnost, která však u spodu nebyla chráněna. Lidé mohli se tu zúčast-

nyž nestačil prostor za oltářem, přistavovala pak sakristie a někdy i boční kaple. Proč byly kostely stavěny ze dřeva? Byl to jednak přebytek dřeva a znalost prohledání dřevěných staveb. Rostly zde modřín a také jiného vzácného dřeva zde by dostatek. Nejstarší dřevěné kostely, jako se na Těšínsku dochovaly, jsou ze 14. a 15. století a mají v sobě ukryto velké bohatství krásna v konstruktivismu v takové míře, že nás přivádějí v úžas. Všechny naše kostely byly dřevěné. Výšku tvoří jen několik kostelů z tvrdého dřeva, ale i ony byly původně ze dřeva. Víme, že farní kostel v Cieszynie byl

M. BAYEROVÁ

KNIHKUPECTVÍ • PAPÍRNICTVÍ

Fryštát, Nádražní

Školní a kancelářské potřeby

pomůcky pro mateřské

školy - vazby knih

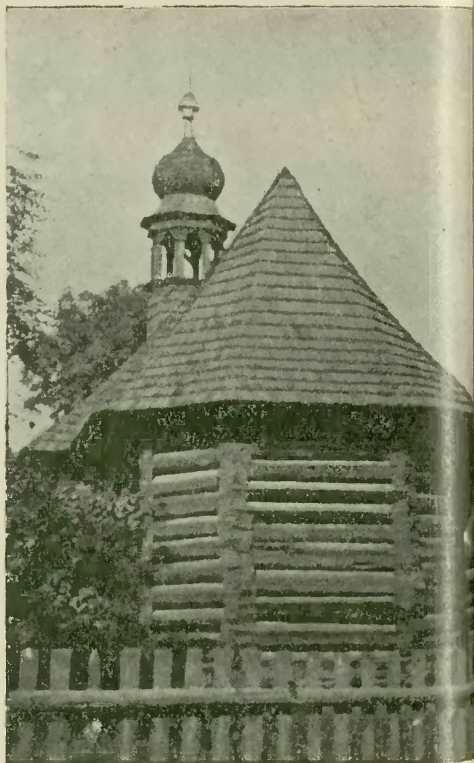
R a z í t k a

niti bohoslužeb tehdy, kdy v malém kostelíku bylo přeplněno. Věž byla zvenčí pobita šindelem. Nejvyšší část podobala se skříní. Tvořilo se tam patro, které od ostatní části věže bylo pobito deskami. Od této části nahoru zvedal se symetrický jehlan, který končil křížkem. Nad presbyteriem neb nad hlavní lodí bývala malá věžička. U novějších kostelů aneb u těch, které byly stavěny v XVIII. až XIX. století, nacházíme vliv baroka v tom, že věž bývá zakončena barokovou bání, někdy i dvěma báními s lucernou.

Šindel dodával stavbám měkkou linii, lahodu tónů. Se svým okolím tvořil kostelík nerozlučný celek. V některých kostelích jsou dochovány lavice, solidně zpracované, které jsou stále k potřebě. Křtitelnice bývaly obyčejně z pískovce anebo také ze dřeva. Některé kazatelny a zpočívadla pocházejí od vesnických řemeslníků. Kruchta bývala nejen vzadu, ale i po některé straně (severní). Sakristie bývala za apsidou, anebo po straně apsidy.

Zajdeme-li do dějin kostelů na Těšínsku, zjistíme, že velká část, ba skoro všechny byly dřevěné. Teprve od XV. století ustupují dřevěné stavby zděným. Celkem věrohodně se dá tvrdit, že na celém Těšínsku, i v části polské, bylo před několika sty lety 73 dřevěných kostelů, při tom však ještě některé zděné měly věže dřevěné. Z celkového počtu dřevěných kostelů zůstalo 13, z nich pět se nachází na polském území (v Bielowicku, Kónczycach Wielkich, Międzyrzeczu, Nierodzimiu a Zamarskach) a na našem území osm (Hrušov, Albrechtice, Dolní Marklovice, Guty, Řepišťe, Sedliště, Prašivá a Nýdek). Kostel v Bystřici nad Olzou, vystavěný na místě původního kostela, nemůžeme k těmto zařadit.

Dřevěný kostelík stál také při soutoku Morávky s Mohelnicí. Nenahraditelná škoda byla způsobena zbořením dřevěného kostela v Tranovicích. Dřevěný kostelík v Šumbarku připomíná se již v roce

Dřevěný kostelík v Hrušově

1527 a v Dobré od roku 1612. Ve Slezsku Ostravě byl zbořen dřevěný kostelík v roce 1555. V Šenově vystavěl dřevěný kostelík hrabě Jan Skrbenský v roce 1618. Z listiny z roku 1447 se dovídáme, že byl dřevěný kostelík ve Střitěži, Sověšovicích, Dolní a Horní Suché, ve Stonavě, Rychardě, Konské, Těrlicku, Petrovicích a v Kopicích. Z listiny v roce 1688 píše se mimo jiné o dřevěných kostelích v Domaslavicích, Hnojníku, Vratimově, Fryštátě (hřbitovní kaple), Něm. Lutyni, Petřvaldě, Heřmanovicích a Dětmárovicích.

*

LÁTKY • FR. NOHEL

veškeré přípravy pro krejčí • MÍSTEK, náměstí • Telefon č. 17

PRO ZASMÁNÍ

U lékaře: »Dobrá, že jste dnes přišel, pane Korouhvičko, je nejvyšší čas.«
»Věřím, pane doktore, dnes každý potřebuje peníze.«

Relativně.

K lékaři přijde večer udýchaná žena a požaduje se, aby pan doktor šel honem s ní, aby její dítě dostalo asi osypky.

»Je mi velice líto, milá paní,« odpovídá mladý muž v pokoji, »ale otec není právě doma.«

»Ale to nevadí, není-li doma, můžete jít se mnou vy, mladý pane, jste přece taky lékař.«

»No ano, ale teprve v prvním semestru.«

»Ale jenom pojdte, náš chlapeček je ještě docela malinký, na to jistě stačíte.«

Kosa na kámen.

Manžel: »Není to nápadné, že právě ti největší hlupáci mají ze ženy nejhezčí děvčata?«

Manželka: »Ale jdi, ty lichotníku.«

Ve škole.

Učitel: »Co rozumíme pod názvem »žluté nebezpečí?«

Žák: »Rákosku, pane učiteli.«

*

Sankce. Matka k dceři: »Jestli se za něho provdáš, nikdy k tobě nevzkročím.« — Dceř: »Měla bys to říci jemu, alespoň by se dřív rozhodl.«

*

Obratný kuřák při hře v karty bezvadně naznačuje svému partnerovi, jakou barvu má vynést.

Krejčovský závod
pánů a dámský

FR. PYDYCH
DOUBRAVA

zhotoví Vám v nejjemnějším provedení a za mírné ceny veškeré druhy oděvů

Poslední vzkaz Štefánikův

Adolf Pokorný

Bylo to na sklonku světové války. Cítili jsme vážné chvíle, které se blíží. Dovolenci přinášeli změt nejruznějších zpráv. Potravin bylo stále méně a také disciplína povolovala. Náš velitel, pan hejtman von N., diktoval své rozkazy hluboko v podzemí, ve skalní skrýši. A kdykoli započala bubnová palba s italské strany, musil své nervy povzbudit kalíškem koňaku, který jeho sluha měl vždy pro něj připraven. Nepoznával jsem našeho velitele, který kdysi omračoval obyvatelstvo Vídeňského Nového Města, když v čele svých oddílů jel hrdě na svém oři. Vyznačoval se totiž svým vzrůstem. Pomyšlil jsem si vždy: »Jo, holečku, dělat hrdinu v zázemi a ve frontě, v tom je jistý rozdíl!« Jinak, v zájmu pravdy, musím říci, že ačkoli Němec, svých vojínů pro jejich národnost neurážel, jak to činili jemu podřízení důstojníci a poddůstojníci.

Náš oddíl strojních pušek byl tak umístěn, že se nemohl ve vysokých Alpách vůbec uplatnit a naše činnost omezovala se hlavně na dobu noční, kdy jsme do zákopů dopravovali bedny s municí. Ve dne nebylo radno ani nos vystrčiti z úkrytu pro množství letadel. Udělali si oheň, bylo hotové šílenství. Častá bubnová palba a přesná střelba rozbila nejen jedinou silnici, spojující nás se zázemi, nýbrž i vše živé na ní usmrtila.

Z vlhkého úkrytu otekla mi tvář a dostal jsem prudké bolesti zubů, takže jsem byl odeslán do zubního ambulatoria, které se nalézalo asi 25 km za frontou. Na ten den do své smrti nezapomenu. Právě, když jsem se drápal do vrchu, abych dostihl cesty, maskované chvojem, započala bubnová palba a střely hustě padaly kolem mne. Téměř ohlušen, vrhl jsem se pudově do nejbližší jámy, způsobené výstřelem z dřívějších dnů a polomrtev očekával jsem svůj konec. Vzpomněl jsem na domov a na všechny tam v Ostravě mi blízké i známé. Celý můj život prošel v myslí jako na filmovém pásu a litoval jsem, že v tak mladém věku musím odejít s tohoto světa, proklínaje při tom všechny původce války.

Když po delší době palba ustala, využil jsem nastalého klidu, vydrápal se z díry a shrben snažil se dosáhnouti vytoužené silnice, která ve vzdálenosti asi 200 kroků

zahýbala za mohutnou skálu. Když se mi to po delší námaze podařilo, cítil jsem se jist životem. Tam již dopadaly jen ojedinělé střely min. Menší lesík, který nebyl skalou kryt, poskytoval žalostný pohled. Nejprudší živelní pohroma nemohla v něm působiti ničivěji. Nebylo jediného stromku v něm, který by měl vršek neporušený. Některé stromky byly i s kořeny z půdy vyhozeny. Rozbitá cesta s výmoly a dírami byla jeho důstojným protějškem. Nezdřžoval jsem se dlouho u tohoto obrazu zkázy a putoval jsem lesní cestou dále. Hlad, který se mocně hlásil, hnal mne kupředu.

Konečně na větší mýtině uprostřed lesa objevil jsem několik dřevěných budov, vojenskou kuchyň pod stříškou a volnou stáj pro koně. Mužstvo bylo maďarské s několika Němci. V kuchyni mi dali trochu zbytků od oběda. Snědl jsem vše s nejlepší chutí. Pak mi ukázali boudu, která byla ambulancí. Tlustý lékař a dva muži s pásky Červeného kříže se mne ujali. Ukázal jsem zuby a v malé chvíli bylo jich šest venku. Obdivoval jsem sílu lékaře. Když jsem se tázal na nocleh, řekli, že v lese je prázdných dřevěných stavení celá řada, ať si některé vyhledám. Vystoupil jsem na blízké návrší a v menší boudě ulehl si na pryčnu. Bylo mi však celou noc v letním úboru zima, neboť byla již druhá polovice října.

Ráno jdu pro snídani, celé prostranství bylo však pokryto mrtvolami, koně s namrnutými životy. Velká plynová bomba vykonala své dílo zkázy. Ačkoli jsem z fronty již mnohemu zvyklý, otřáslo to mnou a přechal jsem lesem dále, směrem od zákopů. Když jsem po několika dnech přišel k prvním vojenským objektům, překvapilo mne všude nezvyklé ticho. Vše opuštěno, vybračkováno. K jídlu nic, jen zapomenutá hlávka zelí, kterou jsem uvařil a snědl, ačkoli v noci prudké bolesti břicha byly jejím výsledkem. Po několikadenní pouti přiblížil jsem se k silnici, po které valilo se v nepořádku rakouské vojsko, pěší, dělostřelectvo, vozatajstvo. Scény, které se tu odehrávaly, boj o život a záchranu, těžko vyličiti. Srázný břeh po jedné straně silnice byl jistou záhubou pro ty, kteří na cestě nenašli místa. Přihlížel jsem k tomu to obrazu rozvratu, jenž byl za noci osvět-

lován rudou září hořících skladišť munice, když tu v čele většího oddílu jsem spatřil velitele našeho pluku, plukovníka W. Vykal jsem oddělení strojních pušek, které však již odpočívaly v propasti, a připojil se k svým kamarádům.

Přenocovali jsme v barácích v úžlabině lese a ráno ve 4 hodiny dne 3. listopadu zajali nás Angličané, kteří nám připadali jako vojáci v míru, v pěkných mundurech, čistí, vyholení, dobře živení, kdežto my v našich hadrech představovali jsme dobře upadek staré monarchie.

Nyní nastala zpáteční cesta na frontu a do Itálie. Těšilo nás, že také vyšší důstojníci, kteří nás zbaběle opustili již před dvěma třemi dny, byli zajati obchvatem Itálů od průsmyku Tonale.

Život v zajateckých táborech byl těžký až do dne, kdy spontánně jsme se přihlásili do československé armády a v Bustu Arsiziu nás oblékli do stejnokroje, historického pro československou domobranu v Itálii.

Konečně jsme volně vydychli a pilným cvičením na italském venkově připravovali jsme se k novým bojům za svobodu svého státu, vytvořeného za spolupráce všech vynikajících členů našeho národa, s Masarykem, Benešem a legionáři v čele.

Nikdy nezapomenu na ony obyvatele v St. Stefano, u nichž jsem byl jako doma a když jsem později přechodně ochuravěl, pečovali o mne s láskou a ochotně.

Zatím se události vyvíjely dále a očekávali jsme návštěvu generála Štefánika, o němž kolovaly mezi námi zprávy jako o hrdinovi a mocném našem ochránci. Místo něho přišel jen jeho poslední vzkaz, tlumočený nám zvláštním rozkazem čís. 22., který zní:

Zvláštní rozkaz číslo 22.

Gallarate, 5. května 1919.

Domobraneckým praporům skupiny

Gallarate, Foligno a Avezzano.

Přijíždím ze Sibíře, jedu do Prahy, bych se tam ujal úřadu svěřeného mi národem. Ač netrpěliv vstoupiti do osvobozené vlasti, zajel jsem do Itálie, abych se s Vámi pozdravil. Avšak čas spěchá, práce mnoho. Žel, nebylo mi dopřáno,

než viděti několik praporů vojska ze skupiny Gallarate. Tam v Sibíři slyšeli jsme, že i v Itálii nalézají se desetitisíce zajatců čsl. národnosti. Byl to pro mne vzrušující a překvapující dojem, když místo tlupy zajatců, uviděl jsem řady řádného, organizovaného vojska. Postavy v řadách byly jako ty naše štíhlé jedle, a pohled jich zrak sokolí.

Z otroka rakousko-uherského stali jste se občany svobodného státu. Tento záračný přerod způsobilo vedle neúnavné činnosti organisátorů našeho vojenského zastupitelství přátelství italského národa a jeho vlády, jež Vás přivinuly k hrudi, když ochabli octli jste se v této krásné zemi.

Buďte toho vždy pamětlivi!

Tento přerod byl možný a urychlený hlavně proto, že v duši čsl. vojáka, vzdor staré té porobě, nebyl utlumen plamen té lásky k zemi, národu, svobodě a pravdě. Brzy navrátíte se domů, do svobodné čsl. republiky. Národ na Vás čeká, neboť věří, že ve Vás, synech svých, dostane posilu k vykonání těch těžkých úkolů, které mu připadají v novém uspořádání vnitřních i světových poměrů.

Abyste byli hodni lásky, s kterou na Vás doma čekají, abyste byli s to přinést národu skutečnou pomoc, dbejte, bratři moji, aby tělo a duch Váš byl zachován.

Na shledanou! Zdar čsl. republice! Zdar našemu milovanému vůdci, presidentu Masarykovi! Zdar našim věrným přátelům!

Min. války: gen. M. R. Štefánik m. p.

Osudná cesta letadlem do vlasti, při které Štefánik zahynul, vzala nám možnost poděkovati mu za jeho péči o nás. Avšak hrdinné boje čsl. domobrany z Itálie na Slovensku a věrná strážní služba na hranicích republiky na Těšínsku a v severních Čechách byly nejlepším dokladem pochopení jeho slov v citovaném rozkaze č. 22.

Spí klidně, náš velký občane, čsl. domobrana z Itálie i její potomci budou vždy pamětlivi Tvého zářného příkladu lásky k svobodě a demokracii!

Nábytek LEOPOLD JEŽÍŠEK Stavby

všeho druhu vyrábí

Místek, Masarykova tř.

pro v á d í

Jan Klen:

Za Kralovany . . .

Za Kralovany na mostě,
pod nímž se kalný Váh
s Oravou čistou snoubí,
jsem dlouho, dlouho stál
a k horám vzhůru hleděl.

S hor, z lesů od Kriváně
tichý váł vítr,
sladký a silný
jak první láska.

Ten vlídný vítr shůry,
ta chladná voda zdůly
mi připomněly Jánošíka
a jeho marný boj.

Jak kalný Váh
pohitil sestru čistou,
jak mocný pán
pokořil hrdinu
a strážce práva,
tak vždycky zmizí jednou
vše krásné, silné
ve vlnách všednosti . . .

Za Kralovany na mostě,
kde čistá Orava
se snoubí s kalným Váhem,
jsem dlouho, dlouho stál,
do svého srdce zíral,
a sen svůj vzdorem sílil.

Alois Kopel:

Slunce

Švítí-li sluníčko,
směje se svět,
život je krásnější,
voní jak květ.

Do srdcí znavených
vnese vždy jas,
a na rtech vykouzlí
písničku zas.

Proto sluníčko,
každý má rád,
a v jeho polibcích
cítí se mlád.

Jurek:

Furiant

Koupil jsem jí šaty,
za tři sta dukátů,
aby byla pěkná
jako květ muškátu.

Koupil jsem jí šátek
z bílého hedvábí,
aby zlostí pukly
všecky staré baby.

Koupil jsem jí prsten
z drahého kamení,
by mne mělo rádo
moje potěšení.

Alois Kopel:

Láska mateřská

Dítě se zrodilo,
nevinně vykřiklo
v celičký svět.

Matka se usmála,
radostně zlíbala
drahý svůj květ.

Chvalozpěv zapěla:
»Ráda jsem trpěla,
zrodila svět.«

Frant. Zýbal:

Svobodný muž

Nikdy jsem nekřivil páteře,
před nikým nehrbil záda,
má duše pravdu, upřímnost
a práci cenila ráda.

Nikdy jsem nikoho neprosil,
by na mne v milosti shlédl,
krom Boha; nikdo neviděl,
že bych byl zbaběle zbledl.

Má ústa neumí lichotit,
mne nezláká lečjaká fráze,
já cením srdce člověka,
cít jeho v rovnováze.

A nad vše rád mám svobodu,
k níž člověka Bůh stvořil
a nenávidím tyрана,
jenž dílo toto bořil

Neposlucha

Jan Petrus

Říkali mu Neposlucha a co chvíle mu i káňoty prášili, dokud je měl na sobě, a on darmo uvažoval a ve své drobné hlavě si rovnal, odkud dostal své ctné jméno a proč tolikrát byl bit!

Darmo sobě hlavu lámal: Neposluchou byl a Neposluchou zůstal, málem už i jméno své zapomněl a na Neposluchu velmi dobře slyšel — Slávek ubožák!

A přece to byl docela hezoučkový kluk. Jeho očka byla modrá jako obloha, jeho vlásky měkké, jemné jako šály z vlny kašmírské, bledoučké jako len a jemně kudrnaté jako merino. Tváře měl skutečně jako krev a mléko a pohled nevinný a čistý jako ta boží studánka v přítmi vonného lesa.

Roztomilý hoch, opravdu roztomiloučkový. Jenom srdce měl, jak sám říkával, klusté. Necítil nijak přespříliš. Zašlápl bioučka jen což!

— Proč naň šlapeš?

— Proč leze přede mnú?

— Však ti neublížíje.

— Šak já mu také ne!

— Jampak ne, když ho zabijíš.

— Nezabijám ho!

— Ale, jak ne? Zašlapuješ ho přece!

— To ho hubí! Bolí ho to! Či to necítíš?

— Ne! Mám klusté srdce!

A Slávek-Neposlucha s »klustým« srdcem jde klidně a bez lítosti dále.

Je možno, že to »klusté« srdce mělo jakousi souvislost s tím prášením jeho kalhot pro neposlušnost. Snad musel Slávek »klusté« srdce mít, aby ho nebolelo to nepochopení, vždyť nepochopení to bylo křivda z něho docela určitě prýštila.

A bylo to opravdu podivné s tou křivdou. V těch okolnostech, ve kterých Slávek-Neposlucha žil, nikdo by ji byl nehledal. A přece tam byla!

Slávek nebyl jedináček, ale byl nejmladší, byl mazlíček všech těch, kdož mu tak nevědomě často křivdili!

Byl nejmladší. Seděl na zlaté lopatě. Ale byl nejmenší a nejmenší je nejsměšnější. Z něho se nejsnáze tropí žert. Je takový hloupoučkový a ve své hlouposti tak roztomiloučkový, že nelze odolat a nutno jej termínem svého vtípu udělat.

Jeho sestříčky dovedou to výborně. Jsou tři: Hana, Jarka a Ala. Ta prvá má čerta v každém očku a k tomu deset let, ta

druhá je šestiletá a v každém oku má čerty dva a třetí? Je jenom o tři léta starší svého bratra, ale čertovinou je celá podšitá a z dábelství jistě celá je splácaná, ale celkem vzato — je naše trojice jinak zcela hodná.

Slávu-Neposluchu máma do nových šatů nastrojila a přikázala mu:

— Ty se mi neušpiň, tu stůj jako socha, hned budu hotová!

Vtom jde kolem Hana. Běhala zahradou. Vajíčko nalezla. Ta malá slepička celá kropenatá namísto v kukani, ke plotu je snesla.

— Co to máš?

— Vajíčko.

— A odkád?

— Od plotu.

— Gdo ho dál do plotu?

— Snesla ho kuřička.

— Bílá?

— Kropenatá.

— A to z něho bude potem též kuřička.

— Né! Gdeže by byla!

A už Jarka spěchá, aby též pomohla.

— Tož co z něho bude?

— Sviňka, Slávku, sviňka!

A Ala se směje, až se tak ohýbá.

Slávek stojí vážně, prstík má mezi rty a očky jen mžourá. Snad nedůvěruje, snad dívčina slova ani proň nebyla dostatek průkazná. Pomalou k otázce lepší se mu druhá:

— A opravdu sviňka?

— Opravdu, Slavečku, sviňka tajak z cukru!

— No, taká růžová!

— Hm, tajak růžička?

— No, tajak růžička . . .

— Ale — Slávek vážně a nějak rozšafně se po holkách dívá.

Jsou dobře sešrané, ni jedna ni druhá se teď neusmívá. Jen Ala od Hianky vajíčko přebírá, Slávkovi před nosem jenom jím potřásá: »No, počuvaj dobře, kerak tam rachotá!«

— Ra—cho—ta?

— Rachotá! Nečuješ, do hroma? — A teďka Jarka mu jím znovu potřípá u ucha.

Slávek oči kulí. Věru, naše holky mají jistě pravdu. V běloučském vajíčku nyní doopravdy cosi zní podivně, cosi tam rachotá.

— Je tam isto sviňka?

— No, dyť ti povědám. Pozři si doň teda!

— Ale jak, dyť přeca . . .

— Já ti ho podržím toť dole za špičku a ty doň uderýš z obůch stran: rukama . . .

— . . . a sviňka vyskočí, uvizeš, radostná . . .

— No! . . . Čistá jak panna!

A děvčata líčí věc tolik rozkošně a jedna přes druhou. Sláva oči kulí, zvědavost ho jímá, srdečko mu svírá a Sláva nic neví, o tom, co mamička teď mu tu kázala a i kdyby věděl, bylo by to marno, touha po jistotě vždycky je mohutná . . . i překážky láme . . .

Slávek se divoce rozpráhne a potom . . . bác! . . . Práskne ručkama . . .

Vaječná skořápka síle povolila . . . Žlutfoučká omáčka z vajíčka vystříkla . . . a to čerti vědí, zrovna tam, kde byla Slávečkova bunda, tož modrá, rozkošná jak boží obloha . . .

Dereck rázem není. Jakby je sivá zem byla pohltila, než proti Slávkovi stojí jeho máma, jeho vlastní máma, tož bez milosrdí, jak litice divá:

— Tož tak sa posluchá, ty ostudo jedna? Ty jedna nespřato, ty, ty neposlucho, já jemu nový háb, já: stoj tajak socha . . . on, rozmara jedna, mlaská sa vajcama . . .

— Já . . . ne . . . já . . . to . . . Hanka . . . Ala . . .

Ale kdež, maměnka! Hanky, Alky nikde, ale modrá gajda na Slávkově těle vajíčkem je přece zbarvená . . .

A máma si myslí, že kde jsou vajíčka, musí být i buchta, tož buchta nejedlá, než hrubě nerudná, zlá buchta — do hřbetu!

Slávův hřbet ji chytil!

A byla poctivá a dobře míšená, celá postavička při ní poskočila a prsa Slávkova při přijetí jejím jenom ztěžka hekla!

A máma jen při tom: »Já to dycky kám: énu, darmo mluvit, dyž je neposluha, tož je neposlucha!«

Slávkovi jen při tom podivný vrtáček v hlavičce zavrtá: — Hm: stoj tajak socha! On stál tajak socha, až přišla děvčata! Stál by tiše i dál, až ona . . . ona . . . a vida, teď buchta a ten neposluha . . . inu, kdož rozumí, snad je to pravda . . . než přec tvář Slávkova se nejak zkraběla: věru ne, ta buchta, ta ta nebolela, ale to, proč přišla . . .

— Zavírat! Zavírat! Nigdá nesmiá ost dvereča otevřená! — Tatiček vždycky ta volal a zvláště hlasitě, když byla zima — a mamička, mamička velice často na té výzvu zapomínala. Sláva, kudy chodil, teď zavíral, aby si nepohněval tatička.

Toho dne mamička na půdu běžela a čechman ví proč, ale pravda je to: nezavířela!

Tatička nebylo doma. Ale to přece nevadí! Sláva nechce být neposlucha, Sláva když táta doma není, tak ho poslouchá.

Ne, ne, nesmí být vrata otevřená!

Sláva neví, že je na půdě máma. Sláv vidí jenom vrata otevřená . . .

Letí jako divý: bác!

Jsou zavřená. Dobře zavřená. Klička se při tom prudce rozlétla, ta, co otvírá dveře, sině spadla, co neotvírá na schodech půdy si odpočívá . . .

Slávova duše je spokojená. Jde na zahrádku a drobné saně po sněhu tahá. Co je na půdě, ho nezajímá. Tam zuří máma.

Asi hodinu byla zavřená.

Pak mezi půdou a cestou pod okny, pět které šel táta z práce domů, se rozprádala tato rozmluva:

— Pospěš si přec!

— No, idu či ne?

Látky, hedvábí, módní zboží, koberce, záclony

výhodně nakoupíte v módním domě

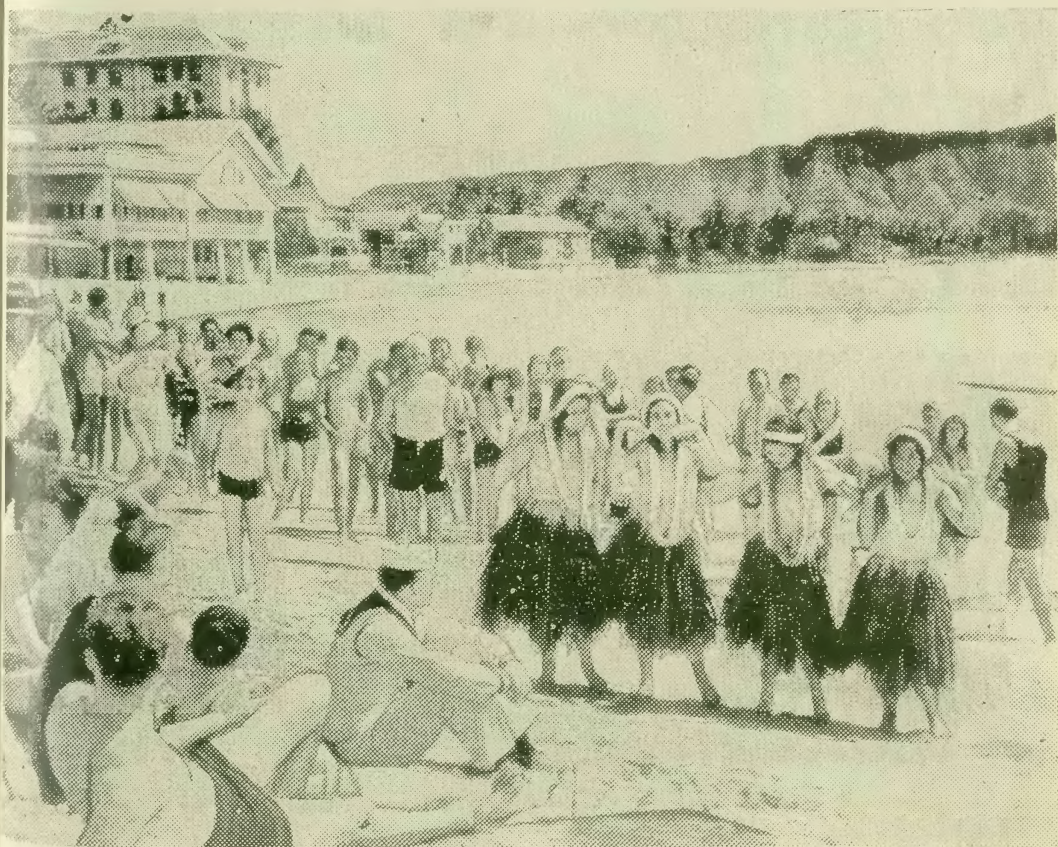
Vlasta Chamradová Karvinná

— Ale to trvá! A já tu borák su uzavře-
 — Cooó?
 — No, zavřená!
 — A gdo ťa zavřel?
 — Tož ogar nespřata! A volám já ho a
 on . . . ja de by! Či on ťa nekdy přecaj
 poslechne? Ne! Neposlucha!

těž kázal, ať se zavírá, zapomněl také zji-
 stit skutečnost, zda slovo s půdy schodi-
 štěm, síní, k zahrádce dvorkem vskutku
 doléhá . . .

Všecko zapomněl! Jenom žaloba v my-
 sli tanula!

Což divu potom, že Slávek v koutě se
 jen ošívá a dumá, badá, kdy vlastně člo-

Havajské krasavice baví svým hula-tancem lázeňské hosty ve Waikiki-Beach na Havaji

— A gde je lata?
 — Gde? Tož či vím já?

Táta otevře, okolo domku ogara hledá.
 Není ho nikde — a vráz je tady: na malé
 síňce se od zahrádky cosi kolébá . . .

— Tys zavřel mamu?
 — Já . . . no tož přec já . . .

— A neotevřels, dyž ťa volála . . .

— Ona ňa přecaj . . .

— Tož toť mám pásek a na mú dušku,
 já ťa naučím, jak sa posluchá . . .

— Než . . . já . . . přecaj já . . .

Leč nikdo nedbá! Zapomněl táta, že on

věk je zcela hodný a kdy zas v opak je
 neposlucha!

A marně badá!

— — — — —
 To bylo v létě. Louka jak brčál byla ze-
 lená, cikáda v poli ostře cvrkala. Noc by-
 ía pěkná, třebaš podmračná a na západě
 blesky bohatá . . .

Tma jako v pytli . . . Nikde měsíčka,
 nikde hvězdičky, tma tvrdá, hustá . . .

Paseka leží hluboko v lesích a na pasece
 jenom jediná chalupa a v té chalupě na
 letním bytě máma a teta, Sláva, děvčata.

V černých »švarcvaldkách« malá kukačka půlnoc kukala. Půlnoc je přece jen hodina duchů, to se z postele v pusté samotě těžko vylézá!

— Mamičko! Mamo! To jsou pomalá, tichoučká slova. Ale zas máma je jenom máma! Slyší své děcko i kdyby slova slaboučkým dechem jenom zvučela.

— Co je?

— Na bolí . . .

Dobře se jim spí, zvláště Slávkovi, který má teď tak prázdnoučká střeva!

Ráno se bělá!

Na malé sínce kdosi nadává! Aha! Hej, podář!

— Co sa vám stalo?

— Ja chcéł by věděť, keré to prasa . . .

— Co?

— Chcéte věděť? Tož podivte sa! Sa to naložil vám za dveřama!

1. květen ve Zlíně. 90.000 spolupracovníků a hostů Baťových závodů na Náměstí práce ve Zlíně

— Co tě bolí? Mamka v posteli se narovnává.

— Na bolá střeva! Mamka dobře ví, co to znamená.

— Tož di za dveře a zatlač kapku. ať sa vyprázdná!

Slávek jen skočí! O tvrdou zemi zapleská moška . . . Trošřku se mu nafoukla pusa a potom hekla . . .

Je zase zpátky.

— Už ta nebolá?

— Ne!

— No, tož spi teda!

Spí Hanka, Jarka, spí mamka, teta, spí Ala i Sláva . . .

Mamka otvírá . . . a zas zpět couvá . . .

— Ta lata, lata! Ta neposlucha! A už Slávka z postele tahá . . .

— Neřekla jsem ti: jdi za dveře! Hur svute jeden! A ty mi tady . . . a já ti povím, ty neposluch, jak sa posluchá!

— No pravili ste přec za dveřama . . .

— Než za kerýma? — a nevzpomíná se ma maměnka, že to neřekla, že zapomněl a malý Slávek, tož neposlucha, darmo vzpomíná, proč zas tentokrát je neposlucha a cože spáchal, že jeho mamka rákosku hledá! — A proč on vždycky je neposlucha! A marně hádá — marně vzpomíná!

Po stopách »Slezských písní« P. Bezruč

Alois Prokop

Když před 44 lety býval básník na poště Místku, chodíval někdy ve volné dny do Háje, Básníka láká rodné sídlo a lány děvy, jak praví v básni »Pluh«:

Zpomínám: Opa... břehem topoly...
to mostu sivých spěl polí pruh...
tam šel před lety děd můj po poli
a rukou těžkou obracel pluh.

Na místecké poště bývala služba od 1/27.
d. ráno do 7. hod. večer — s půlhodinou
polední přestávkou. Zato čtvrtý den
bylo volno. Pěšky do Háje bylo třeba jít
les 5 hodin.

Básníkova cesta vedla na Paskov. V básni »Rybníky za Paskovem« vzpomíná, jak bylo rybníků:

Skláněly hlavičky šikmo sve
na břehu, metelice rusé;
potápký, lysky a rackové
chechtali v jednom se kuse.

Básník se ubírá na Hrabovu, Zábřeh přes
ku na slezskou stranu. O tom nám vy-
stavuje v básni »Hlučín«:

Dru jsem přešel. A na Střebovice,
Děhylovo a Dobroslavice.

altý lán řepky mi zalehl cestu,
řivánčích písní jsem počítal ke stu,
d' zdráva, má země!

Tiše svou dýcháme řečí,
keru v ruce Prus za stromem klečí,
modré straně je Hlučín.

Proč se básník nezastavil u svých pří-
buzných ve mlýně u pantáty Hrnčíře? —
Bezruč v básni »Střebovský mlýn« praví:
Hrnčířů krve jsem. Střebovský mlýn
hřel mi do sluchu za mladých dní.

Pod drnem děd spí. Řeč falešná zní

ze rtů mé přízně — miň střebovský mlýn.

Bezruč již jako hoch chodíval se svým

ocem do třebovského mlýna k Hrnčířům.

Při návštěvě se mluvilo jen německy. Ve

mlýně se stala proměna! To dříve nebý-
valo. Když se zastavil jako student jednou

dvakrát ve mlýně, bylo zakázáno mlu-
vit moravsky. »Böhmisch wird nur mit den

Dienstboten gesprochen.«

Proto Bezruč mjí Hrnčířův mlýn a přes

Třebovice, Martinov, roh Děhylova a Do-
broslavice spěchá do Háje.

Rod Hrnčířů držel třebovský mlýn v 18.
století. Svobodný mlynář Petr Hrnčíř měl

mlýn o 3 složeních a se svou manželkou
Magdalenou měl 7 dětí. 14. října 1798 se
narodila dcera Terezie, která se provdala
24. 6. 1821 za Jakuba Vaška z Háje. Jakub
Vašek je děd Vladimíra Vaška — Petra
Bezruč a měl v Háji usedlost. Jeho před-
kové se usadili v Chabičově na nově zaklá-
daných gruntech podle Raabova systému
za Marie Terezie a byli svobodní. Nová
osada u Chabičova dostala název Háj.

Josef Hrnčíř, nar. 3. 3. 1800 — syn Petra
Hrnčíře — si namluvil v Hošťálkovicích
dceru velkostatkáře Josefínu Römischo-
vou. Mladá mlynářka zavedla ve mlýně
nové mravy. S pantátou a dětmi mluvila
německy, s mlýnskou chasou a osadníky
česky.

Bezruč praví:

Rež, rež, šeredná rež roste, rež
na poli otců mých. Střebovský mlýn
zní řečí cizinců. V rozběhlý klín
pýchy a bohatství padla má rež.

Bohatá rodina Römischova získala ho-
šťálkovské panství v licitaci, později Ant.
Römisch panství prodal a založil v Ostra-
vě cukrovar — dnes je to papírna u Jin-
dřichovy jámy. Josef Hrnčíř sice sňatkem
zbohatl, ale děti se staré tradici odcizovaly.
V Třebovicích byla utrakvistická škola.
rechtoři nerozsívali mezi občany národní
sebevědomí. Na obci se úřadovalo dvoj-
jazyčně. Občané mezi sebou po našem,
před úřady německy. Mlynářova rodina
dávala občanům špatný příklad. Byli svo-
bodní a svobody si tak málo vážili. Roz-
hořčený básník praví:

Ber, ber, ber lidu rodnou řeč, ber.
Rež hrnul do koše moravský děd,
moravsky říkal tu starky mé ret,
Ber, ber, ber lidu rodnou řeč, ber.

Pantáta Hrnčíř byl jediný gardista, kte-
rý docházel ze Třebovic mezi gardisty do
Klimkovic r. 1848. V rodině se přechová-
vala gardistická zbroj, jako drahocenná
památka, a r. 1875 zemřel.

Hrnčířův mlýn po tragické smrti Richar-
da Hrnčíře přecházel z jedněch rukou do
druhých, až se stal majetkem Moravsko-
slezské drožďárny. Dnes je přeměněn na
vodní elektrárnu.

Bezručovi bylo jíti přes dobroslavský les. Přes slezské lesy šel smuten, jak později praví:

Jste tak jak já, slezské lesy, mé lesy!
Smutek se na kmen a koruny věsí,
hledíte teskně a hledíte přísně,
jak moje myšlenky, jak moje písně.
Padá z vás jehličí v noci a v mlze,
porobeného to národa slze.

Básníkovi utkvěly v mysli i radostné vzpomínky na krásné dětství. Na zašlé doby, kdy se slezští vlastenci scházeli v Hrabyni, třebaš o pouti nenápadně. Na tyto časy, kdy doprovázen svým otcem putoval do Hrabyně, vzpomíná v básni »Hrabýň«:

Dávno je tomu, tenkrát jsem býval
hezounký hoch — po cestě jsem zpíval,
korouhev napřed, za ruku otec
vedl mě dolem a vedl mě horem,
vedl mě poli a vedl mě borem,
až přišla Hrabýň, vysoká Hrabýň,
mohutný kostel s Marií Pannou,
poutníkům žehnal pan farář Böhm.

Ve vzpomínkách na rodný kraj blíží se k Chabičovu a do Háje. V básni »Návrat« praví:

Po letech, po letech v rodnou mou ves
vrací mne života přívál.
Můj krok — krok děvčete na první ples,
hořelo slunce, kos zpíval.

Básník v rodné vsi nemůže zůstat dlouho. Kamarád ve službě zastupuje Petra Bezruče půl dne, Bezruč mu to zase oplatí po druhé. Druhého dne ráno vrací se opět touže cestou do Místku. Cestou vzpomíná:

Tam nad Těšínem, kde Lucina šumí,
děvucha rostla, co rozbila v rupy
kterýsi život, jej sklíčila tísní:
Já měl jen srdce a trochu těch písní,
on dům ve Frýdku a prsteny zlaté . . .
Koho si vzala? A co se mne ptáte?
Na modré straně je Hlučín.

Starou cestou okolo hornického města Ostravy se vrací:

Na Frydlant bylo jít z Ostravy —
náklad jsem měl trochu těžký —
pět hodin šlapat do únavy,
feniky ty tam — tož pěšky.

Promiňte, každý z nás býval mlád,
horká krev, ret vždycky prahnul;
v parném dni na cestě já si rád
hluboko ze džbánku nahnul.

Přes Hrabovu jde dále k Paskovu.

»Daleko do nedozírna paskovské
rybníky běží.«

Dalo se do deště. Těžký je strom,
hrom bije, blesk časem svitne —
A co mi voda je, co mi je hrom.
Kačera dešť se nechytne.
Mládí mi ulétlo tak jak dým,
jak když se vlaštovky zvednou . . .
Zdalipak ještě vás uvidím,
paskovské rybníky jednou?

Petr Bezruč vzpomíná rád na Místek. 12. června 1926 poslal komitétu Krajinské výstavy bezkydské sdělení:

Do knížky nic měnapíšu,
bo sym rad, že ješče dyšu,
na vystavu přijdu rad
na Místek se podívat,
jak se to městečko mile
vybavilo od té chvíle . . .
co sym v jeho mury spad —
třicet let je tomu vzad!

Z Místku konal mistr výlety do Bezkyd a hory miloval i když z Místku odešel do Brna. V »Zemi pod horami« praví:

Tam pod horami, pod vysokými,
k nebi co zvedly své témě,
tam žije krása nevykreslená,
nevyzpívaná, nezpodobená
krása té goralské země.

V tomto kraji získal Bezruč náměty k rázovité básni »Žermanice«:

1. Vody jí nepodá žádná jiná,
ale je chudobná, nemá nic,
nejhezčí děvucha od Těšina,
nejhezčí děvče z Žermanic.
2. Chudoba je moje domovina,
daruj mi ručku, nemám nic,
nejhezčí děvucho od Těšina,
nejhezčí děvče z Žermanic.

V básni »Návrat« vypravuje:

Milý byl v cizině. Tož zaprosil
bohatec, jakých pořídka . . .
pravda, že od rána do noci pil,
měl z čeho, ten barvíř z Frýdku.

V básni »Jen jedenkrát« končí pověst o kraji věčného sněhu, slunečné záři a

sce veršem:

A já ji miloval a ona se mi vdala!
Tak můj krb vyhas, v srdce lehly stíny,
a smutek bez konce jde mojim žítím . . .
Život plyne s časem, zůstávají jen vzpo-
mínky:

Kam to šlo všecko, kam se to dělo?
V cizině žiju. V dál uletělo
do nevrátima mé mládí, má láska,
v popelu sivém juž poslední praská
jiskra vzpomínky. Daleko jsou Střebo-
[vice,
v dáli Děhylovo, Dobroslavice,
na modré straně je Hučín.

T. G. Masaryk o práci

Moderní železnice vchovaly národy
nad stejně jako školy. Ta exaktnost pů-
bi na lidi. To je ohromný pokrok, když
lidé naučí čas měřit. Čas jsou peníze.
čestává pohodlí. Kde jsou železnice, lid
aleko přesněji myslí. To dodržování ča-
je již veliká věc, nejen intelektuální,
je i mravní. To znamená dostát slovu.
ozorujme jen, jak si u nás v »maličkos-
che nevážíme této přesnosti. Náš ře-
šesník desetkrát slíbí a nesplní. To není
maličkost«. To je charakter celého náro-
a, charakter celých tříd. To je nepřes-
ost mravní i rozumová. Nebo moderní
briky, moderní průmysl, jak vchovává
polečnost! Moderní obchod, to je docela
ěco jiného než starý.

*

To všechno bude mít smysl jen tenkrát,
stliže každý z nás bude mít určitý pro-
gram, cíl pro práci. A to cíle vzdálenější
cíle bližší. Každý čin má vyplývat z ce-
ho nazírání a být jeho projevem. Ne te-
y práce nahodilá, nýbrž za určitým cílem.

*

Naše životní práce záleží v tom, že jed-
ak pořad takto usilujeme snažně vpřed-
ažime a dychtíme, a na druhé straně při-
om zase ta perná práce, to vypracování
ho životního programu. Jedno druhého
evylučuje, a jsme vždy zabezpečeni, má-
eli takový určitý program.

*

Přesnost práce je dnes zaručena orga-
sovanou dělbu práce. Dělení veškeré
ráce pořad a pořad pokračuje.

Máte kravku---

a ta Vám dává hojně zdravého a vy-
živného mléka. Ale pítí stále jen mléko,
to se znechutí.

Dobrá bílá káva . . .

se však nikdy nepřejí a kávy z pravé
Franckovy a žitné kávy Peroly si může
dopřát každý — vždyť je tak levná.

Nerohoduje však jen nízká cena,

nýbrž také to, že káva z Franckovy
a Peroly je při té iáci velmi chutná
a zdraví prospěšná.

Zkuste to a uvařte si
kávu z Franckovy a
Peroly. Uvidíte, že Vám
zachutná. Franckovu
a Perolu dostanete
v každém obchodě.

Matka

(K svátku matek)

J. Šulcová

Kdysi bylo mladé děvče modrých očí, pružné chůze a jasného smíchu. Ohodilo městem, na všechno se dívalo s úsměvem a celý svět ležel před ním v nejkrásnějších slibech.

Každé neděle chodilo děvče do kostela v nových šatech a zpívalo nábožné písně ve sboru ostatních dívek.

Jedné jarní neděle přijel do městečka mladý hoch k odvodu, neboť sem příslušel. Byl vzdáleným příbuzným rodičů děvčete, stavil se u nich návštěvou a velmi se mu zalíbilo děvče s modrýma očima, jež se naň vesele usmívalo. Odejel s předsevzetím, že se vrátí . . .

Pak sloužil na vojně v sousedním okresním městě. Přijížděl nebo přicházel každé neděle za děvčetem s modrýma očima. Dlouhé tři hodiny cesty byly mu radostí, když myslel na její úsměv, s kterým ho vítala.

Když se vrátil z vojny, zajel si pro ni do městečka. Měli veselou svatbu. Sjeli se příbuzní, bratři dívky vrátili se ze studií v hlavním městě, aby svatba byla slavnější.

Mladí manželé odstěhovali se do vzdáleného města nad stokem dvou řek. Muž chodil do kanceláře, mladá žena starala se o domácnost. Lidé měli rádi šťastný domov mladých lidí, usmívali se, když se s nimi setkali a zvali je do svých domácností i do společnosti. Byl to radostný počátek společné cesty životem.

Narodilo se jim děvčátko. Uslzená matka po prvé v životě poznala bolest a novou neznámou radost ze svého dítěte. Život začal jí obtáčet věčnými kruhy radosti a utrpení, jimiž stárne lidské srdce.

Děvčátko bylo slabé, nezuživé. Do roka zemřelo. Malý hroboček na hřbitově, denní procházky sem s kyticí květin a mnoho, mnoho slz. První šedivé vlasy nad skráněmi. Život valil svým řečištěm matku-vlnu, tříště její zdraví o kamenité dno bolestných chvil . . .

Léta věčný, hojivý čas plynul. Narodila se jim brzy za sebou dvě děvčátka, pak chlapec. Nemoci, neprospané noci, dětský pláč, denní shon za prací, stále více starostí, bolestí, zklamání. Již nezbylo času na zábavu, lidé si zvykli na své nové sousedy,

život, všední a těžký, ryl vrásky do obličejů matky. Mužova nemoc, jež trvala půl roku, uvrhla rodinu na pokraj bída. Spotřebovaly se zásoby, roztrhaly poslední šaty a prádlo, děti rostly a stále více potřebovaly. Bída začala ukazovat své zoufalé oči ze všech koutů bytu.

Ubohá matka neměla chvíle klidu. Od časného rána do pozdního večera v práci a starostech! I v noci probouzely ji děti ze spánku naříkavým pláčem.

Pak její muž dostal lepší místo v městě, ve kterém se narodila. Stěhovala se domů k rodičům a mezi své známé. Nejela s radostí a s pýchou. Vracela se se strachem, jak se jim povede tam doma, jak zlepší zanedbanou a zchuzenou domácnost, jak přijmou její rodáci novou rodinu do svého kruhu.

Jak se všechno změnilo. Rodiče zestarali za ta léta. Byli šedivými, vetkými starci, již čekají na smrt jako na vysvobození. Nic jim nemohla dáti, jen její děti přivezly jim trochu radosti a útěchy.

Tak ráda by si postěžovala staříčké mamince, položila hlavu do jejího klína a vyplakala se ze svých starostí, ze svého těžkého života. Když se však podívala do jejího vráscitého obličejce, když viděla její znavené, smutné oči, stiskla rty a mlčela, v sobě nesla statečně svou bolest i svou bídu.

Pak přišla válka, čtyři léta trýzně a žalu. Hned první rok narodil se jí chlapec, dítě veselé a plné chuti k životu. To byla jediná radost v těch smutných dnech. Muž narukoval na vojnu, zůstala doma sama se čtyřmi nezaopatřenými dětmi. Již nezpívala za ranních hodin tiché písně, varila kávu, již nesprádala žádné sny o tom, že jednou, až děti odrostou, užije trochu klidu a podívá se někam, kam ji táhne srdce: nahoru k horám, jež se tyčily na obzoru jako hradba, za níž leží lepší svět . . .

Ale všechno vydrželo statečně, nezdolné mateřské srdce. Pochovala maminku, přežila válku, uvítala muže, jenž přijel s fronty, zšedivělý a znechucený, všechno prožila a přece znovu zavěřila v lepší život, když se nad světem rozhostil mír.

Děti dorůstaly, bylo třeba stále nové práce. Matka nemohla myslet na sebe.

Vlasy jí zešedivěly a zbělely, záda se narbábila. Nejmladší syn jí přerostl, o hlavu byl vyšší. K mamčině hrobu přibyl ještě hrob otce. Poznala, co je to stále ztrácat, stále být chudší a bezbrannější . . . Život tak mnoho sliboval, ale tak málo plnil. Co zbylo z velkých slibů a plánů? Rodiče mrtví, bratři ve světě, skoro zapomněli na sestru z jednoho hnízda. Muž, znavený a ztýraný prací, děti, jen ty děti, byly stále bez zármutku a bez velikých žalů. Jen těm stále svítila před očima zářivá, slibující světlá: svět a budoucnost! Jejich cesta ležela před nimi, její však byla již za ní . . .

Pak se i děti ztratily ve světě. Dcery se vdaly, synové byli za zaměstnáním. Jen občas se sjížděli domů, k matce a k otci, jimž přibývalo vrásek a bílých vlasů, jimž se nakláněly šíje a zvolňoval krok.

Matka čeká trpělivě doma, spravuje domácnost, píše psaní dětem, vzpomíná na ně a neopouští své místo. Zakoupila kus pole, aby měla něco, co je její, oč se může opřít, co může nazvat svým. To ji naučil život, toužit po majetku, po svém vlastnictví. To jí připomíná, že je silnou, že ji ne nikdo nemůže vzít, vyrvatí z rukou. To je její pýchou.

A na hřbitov chodí ráda. Upravuje hroby rodičů, projde hřbitovem, zastaví se u hrobů známých a vzpomíná . . . Pomalu všichni její známi se již odstěhovali sem, dokud není cesty zpět . . .

Někdy dostane dopis od dětí:

— Maminko, nechte již všeho, přijedte k nám! Odpočínáte si u nás a potěšíte se s námi!

Ale ona nechce odjeti z domova. Vždy se vymlouvá:

— Já jsem již stará na cestování. Dokud jsem byla mladá, nemohla jsem. Teď již to pro mne nemá ceny. Chci jen klid, nechte mne doma! Jsem tu nejšťastnější.

A ve svém srdci věří, že jí ještě bude jednou třeba. Že přijde čas, kdy děti se vrátí a budou žádat její pomoci, že budou zase tak bezmocné, jako kdysi, když přišly na svět. Čeká na ně, jako čekala celý život, jako bděla vždy nad svou rodinou.

Její celý život je jedinou obětí, velikou službou . . .

Její srdce je vyčištěno od všech hořkostí a sobeckých žalů. Smířila se se svým životem a osudem. Že život mnoho sliboval a nic nesplnil? Že bylo modrooké děvče, které zpívalo celý den a na vše hledělo jasnými očima? Že zbyly dva hroby na hřbitově a jeden hrobeček v městě na stoku dvou řek? Že ve světě jsou dva bratři, kteří již zapomněli na rodné hnízdo a na svou sestru? Že děti vyrostly a rozběhly se do světa za svým štěstím a za svým životem?

Ach, nyní je tak divný svět! Všechno je jiné a všechno ochuzuje a otupuje. Celý život se člověk těší z lepších dnů v budoucnosti. Stále jen práce, spěch, starosti, bolesti, ztráty a žaly. Slzy neusychají na matčiných tvářích. Stále nově a tížeji doráží život. Je to možné, že ještě kvete úsměv na těchto ustaraných tvářích, že modré oči ještě zazáří zapomenutým jassem dívčích let a že se zvadlých rtů ještě zazní radostný smích?

Mateřské srdce nelze umlčet! Ono žije nejmenší nadějí, roste z bolesti a utrpení, dýchá z radosti druhých.

Mateřské srdce! Jeho tepem, jeho věrným, odříkáním a beznáročným bušením vzniká a trvá svět. A přece tak málo a tak zřídka si to uvědomuje pyšné a nevděčné lidské plémě. Neboť nic není pevněji uzamčeno, než lidské srdce, jež se obyčejně otvírá pozdě: při loučení a při smrti!

Otevřeme svá srdce, dokud je čas! Splácejme dluh, dokud máme svého věřitele!

Kupujte textilní výrobky solidních českých továren u fy

F. Drašner v Třinci

Filiálka:

Bystřice n. Ol.

Doporučujeme chvalně známou
první českou pekárnu
na Opavsku. Bílé jemné PEČIVO
všeho druhu, pravý rezný domácí
CHLĚB a výroba CUKROVINEK.

JINDŘICH ONDERKA
OPAVA, Krnovská 42

Slezská návštěva u Jana Nerudy

Milan Růžička

Březen roku 1885. Bylo to spíše již rozkošné jaro než doznívání zimy a účastníci výpravy druhého divadelního vlaku ze Slezska, kteří se jeli podívat na představení v Národním divadle v Praze, mohli býti docela spokojeni. Cesta jim ubíhala radostně v zábavě, smíchu a družném veselí, přesto že se jelo celou noc. Venkované z Opavska a z ostravského kraje se ve vlaku seznamovali, smích letěl železničními vozy. Ale s ranním rozbřeskem rostla i nuda a nuda. To už nebylo oka, aby neviselo na okně úzkého oddílu železničnických vozů. Za chvíli se objeví Praha! Dole, níže pod tratí, to se otevře pohled na město. Ti, kteří nejeli po prvé do Prahy — nebylo jich mnoho, ale přece několik — vyprávěli, ukazovali, živě upozorňovali své spolucestující. Praha! — Zde přejde jako lehký přelud vzdálený obrys Hradčan, vlničné stráně petřínské, ještě ve větší dálce se vyvýhnou za chvíli věže Strahova. Přeletí ten vzdálený obraz, pak přijde jen šedá spleť ulic, hluboko pod tratí, to už vlak vyjíždí z tunelu a zastavuje na nádraží.

Nástupiště zaplněno lidmi, kteří vítají slezskou výpravu a už se rozehrává hudba, burácí s jásotem hlasů. A řečník, mluvící k hostům z dálky, se rozmáchl vzletnými slovy, jež ujišťovala o neochvějném přátelství. »Vítáme vás z Moravy a ze Slezska do matičky Prahy . . . Vítáme vás, ne hosty, ale bratry a sestry, a nepřejeme si nic více, než abyste se zde cítili jako doma . . .« Hlas jako zvon měl řečník, který právě domluvil. Však to byl předseda Měšťanské besedy pražské, doktor Jakub Škarda. A do volání slávy zpívala hudba a s ní celý zástup tu tesklivou a přece radostnou píseň »Kde domov můj . . .«

Snad únavou z cesty, snad dojetím byl ochraptělý hlas moravského řečníka, ostravského advokáta Františka Chleboráda, který děkoval za přivítání a po jeho slovech zahřímala píseň »Moravo, Moravo!« Chvilí bylo ticho. Vážné. Takové náhlé ticho, jaké někdy prochvěje zástupem lidí. Až mráz z toho prázdna přechází. Ale tu již vystupoval před zástup kněz, vysoké, rozložitě postavy. Červenolící, černých

hlasů. Krásný muž. A když zahlaholil jeho hlas, tu jako by jiskra projela všemi . . .

Kdo to je? . . . Kdo to mluví? . . . Otáčka ležela nevyslovena v očích naslouchajících. Ale pozornost upoutala knězova mláva. Talková vzosná řeč, chvílemi jako bázň, vážnost kazatelny jí dodávala lehkého důrazu, zas hned se zvlhla živým tónem srdečnosti a humorné laskavosti. Ale nejvíce postihlo ucho posluchačů, to bylo melodie řeči. Nezvyklý trochu přízvuk, délka nejedna unikla slovu a běžela jako pevný pás, tu důrazně vyneslo se zvolání a přímé oslovení bratří z Čech, tu zase klidně, nezpěvně ležela hladina hovoru . . .

To je páter Gruda . . . doktor Antonín Gruda, vůdce českých Slezanů . . . šla to chvíli odpověď na něhou otázku. Páter Gruda, nebojácný slezský paterek, ohnivý řečník, neúnavný vlastenec. Jméno řečníka nebylo neznámo, to spíše nevěděli, ale to je to Slezsko, ale že jeho naléhavý svědomím je Gruda, to v Praze všichni věděli.

A když Gruda domluvil, tu stíněný výdech proletěl zástupem. Neboť řečník měl strhnout pozornost všech. Napětí povolilo. Ale co to . . . Tichá bezradnost se zmocnila pořadatelů i zástupu. Jakási roztěkanost . . . Po Škardově proslovu hrála hudba i po řeči doktora Chleboráda rozezpívala muzika. Ale teď najednou ticho. Šepot jde lidmi. I Gruda je překvapen a ohlíží se. Vidí jen kapelníka, jeho pátravým pohledem hledí po doktorovi Škardovi, který lehce zrudlý, těká zraky stírá lehkou krůpěj potu. Ale to už kapelníkova hůl se zvedá. Šepot ještě a hudba znovu hraje »Moravo, Moravo« . . . Lidé na nástupišti cítí, že zde něco selhalo. Divadelní poutníci slyší ještě promluvu všech tří řečníků a zvědavost po Praze jim trhá, ale uvědomují si také, že zde něco překvapilo. — Nemile to cítí všichni, ale co jen, co?

Ostatně, kdo by si tím lámal hlavu! Zástup vychází z nádraží, znovu radostně vítán, nové radostné »Nazdar!« hlásí ulicí. Ještě přichvátalo několik nových známých a příbuzných, kteří se zmeškávají a srdečně zdraví své přátele. Pak se

...p třísti v hloučky menší a menší, až
 stojí zde jen nečetná skupinka lidí a u-
 prostřed nich kněz. Páter Antonín Gruda.
 To jsou ti, na něž nikdo v Praze nečekal,
 kteří teď stojí uprostřed cizího velkého
 města, zmateni hlukem a šumem, celým
 virem pražské ulice. Daleko leží slez-
 ské dědky, tak maličké a liduprázdne
 proti tomu hemžení zde.

je to chyba, schází-li nám píseň, která by
 se stala vyznáním našeho slezanství. Ta
 nám schází. Jsme tam na výspě, málo je
 nás, neustále zápasíme, mnoho máme do-
 hánět, mnoho i ztrácíme. Básníka nám na-
 še země ještě nedala. A potřebujeme he-
 sla, pod jehož zvukem bychom se sešli
 všichni a přehlédli své řady. Tu nejde jen
 o píseň, tu nejde o slova. Zde jde o heslo,

Z malebného krojového průvodu na manifestačním sjezdu republikánského dorostu v Praze

Bylo po obědě v Měšfanské besedě. Ko-
 přípitků tu bylo proneseno. Teď seděli
 menší hostinské jizbě dr. Gruda s přá-
 li a v rozhovoru pojednou vzpomněl mě-
 lo toho ranního vítání . . . »A vás, Slez-
 jsme okradli, co?« — pravil dr. Škarda.
 Ale když opravdu jsme nevěděli, jakou
 píseň vám zahrát na počest. Moravané
 mají svou národní píseň a Slováci také pí-
 ň, která plně vystihne slavnostní udá-
 st. Ale co jsme měli zahrát vám, Slez-
 m?» Gruda chvíli mlčel. Prsty si pohrá-
 val s okrajem ubrusu. Potom klidně pra-
 vil: »Ráno mne to zabolelo, když jsem si
 domil náš nedostatek i vaše rozpaky.
 pravdu, mý ze Slezska nemáme nic, čím
 bychom křikli do světa, hle, zde jsme,
 eši ze Slezska! To není malichernost, ale

keré by křiklo do celého světa jásavou
 melodií i radostnými slovy, že žijeme, ži-
 jeme . . .«

»Ano, máte, Grudo, pravdu. Nejde o
 slova, zde jde o cíl, vysoký a jasný. Svě-
 tu říci, že jste zde, manifestovat své vlas-
 tenecké přesvědčení . . . A nemáte-li sami
 básníka, který by vyjádřil vaše city, tu
 jsme zde my. Jistě mezi námi se najde
 poeta, jenž zazpívá vzdornou píseň, slez-
 ský hymnus . . .«

»Neruda,« pravil doktor Chleborád.

»Ano, ten . . . Vypravuje se, že píše teď
 řadu hymnických zpěvů, silného vlaste-
 neckého citu . . . A věřím, že budou krás-
 né, vždyť jaké umění nám ukázal svými
 Kosmickými písněmi, kolik toho napově-

děl o svém mistrném ovládní básnických sil . . . «

Gruda přemítal, naslouchal se svěřenou hlavou. Pojednou rozhlédl se jizbou. »Psal jsem Nerudovi, navštívím jej, prý churaví, ale snad se nebude hořsit, vyhledá-li jej z dálky příšlý.«

Sály Měštanské besedy se prázdnily, zvedli se i Gruda a Jakub Škarda s doktorem Ohleborádem a odešli.

»Půjdu k Nerudovi.« loučil se Gruda.

Jen kousek odtud to bylo do příbytku Nerudova, do Vladislavovy ulice. Hospodyně, která Grudovi přišla otevřít, váhala, má-li hosta uvést. »Pan Neruda spí.«

»Škoda, řekněte, že tu byl Gruda ze Slezska.«

Ale vtom už nedovřenými dveřmi se ozvalo: »Jen pojdte, dál, příteli . . . «

Gruda nepostačil ani zachytit hospodynin omluvný pohled. Stanul v jizbě, skromně vyblavené nábytkem. V kožené lenošce, hluboce zabořen, seděl Jan Neruda a vztahoval pravici vstříc hostu. O křeslo ležela opřena tlustá rákosová hůl. Gruda stiskl Nerudovi dlaň.

»Omluvte mne, ale zpropadená noha bolí, bolí, hnout se nemohu,« pravil Neruda skoro trochu tvrdě a hněvivě a když stihl Grudův pohled, upřený na obraz nad lůžkem, řekl zjihle:

»To je maminka.«

Chvilka mlčení přerвала všechno. Kolem oken se mihaly stíny chodců, z kuchyňky doléhala tikání hodin a kukačka odzpívala třetí.

»Tak co jste mi donesl ze Slezska, Grudo?« začal Neruda první hovor. Srdečně, prostě. A hned pokračoval: »Matice vám rozkvétá a s ní školství roste, národ se probouzí čileji a čileji. Hospodářsky se o-

samostatňujete. Museum teď zakládá. Jste tam u vás mnohem pracovitější, než my zde, jako by naše energie vyprchla. Osobní spory se množí, znavení jsou. Hospodářsky se neumíme vzchopit, chytit svět do rukou . . . Takhle . . . « Nerudovy prsty široce se rozevěly a prudce stiskl. Ale už zase klidně mluvil. Z kuchyně znívalo tikání hodin. Kukačka svědomitě hlásila čtvrti a půle a hodiny. A soumrak pojednou nalehl na světnici. Oba byli přikvapeni. »To nám to uteklo, co?« usmíval se Neruda, radostně hrábl do vousu a tleskal čechral jej. Jistě již musíte ke svým.«

Pomlka a po ní Gruda pojednou prázdně určil: »A to hlavní, s čím jsem k vám přišel, jsem vám přece ještě neřekl. Potřebujeme vaši pomoci. Napište nám, Slezčanům, slezskou hymnu . . . «

A když Nerudovo oko překvapeně zadívalo na páterka, vyprávěl mu celou ranní příhodu. »A to se nám stává všude kam přijdem, že nás, Slezany, nevědí, kdo jsme, a rádi by nás poctili. Už loni při prvním jezdě do Prahy . . . Víte, takovou písničku bychom potřebovali, aby v ní byla dotknuta myšlenka, že Velehrad nám dal víru a Prahu historii a slávu, aby vyjadřovala lásku k naší domovině, věnčené horami, jež shlízejí do Moravy, s kterou nás spojuje nejedna páska — vždyť co jsou to jiné než ty naše enklavy, obce, jež patří k Moravě a jsou ve Slezsku. A aby v písni byla vystižena i víra v příští, v slávu a radostnou budoucnost . . . Kdo jistě by nám tu píseň mohl napsat, nežli vy, Jan Neruda, básník »Kosmických písní a radostných zpěvů, plných lásky k lidstvu a národu . . . «

Doktor Gruda se rozhorloval v řeči, skoro básnickým rytmem se nesla jeho slova.

Nosiče, šrouby, drát a drátěnky,
moderní bezkroužkové garnýže
„**CERKO**“, klihy, překližky
dodá levně

VELKOOBCHOD ŽELEZEM

Výhradní prodej stáložárných kamen
„Musgraves originál“. Kamna a sporáky
„Meteor“ a „Mora“

Střelný prach a lovecké náboje

Železo - Nástroje - Kování

Cerman & Košťál

Mor. Ostrava, Nádražní třída č. 1

Neruda naslouchal, shrben v lenošce. Zlálo se, že se i zamračil, ale už zase ostré sy jeho tváře roztály v krásný úsměv.
«Nevím, moc chcete po mně a snad to ani nedovedu, oč žádáte,» pravil roz-
žně. Ruka maně uchopila hůl a črtala ve
duchu podivné obrazce. Do mlčení na-
hala tma večerního soumraku. Gruda
chtivě čekal na Nerudovu odpověď. A
viděl jen bělmo očí, tvář byla pokryta
rem. A Nerudův hlas jako by přichá-
z z nesmírné dálky, pravil tiše . . . »Ne,
toho nesvedu . . . já to nedovedu.« A

rychle dodal, když postřehl, že Gruda
chce něco namítnout. »Ale napiši Heydu-
kovi, ten je šťastnější v těch věcech. Má
prostý cit, jasný tón i výbornou národní
formu. Ten jistě neodmítne . . . Nepře-
mlouvejte, Grudo, nepodceňuji se, vím, co
mohu. Heyduk vám tu píseň napíše. Věřte
mi . . .« Vešla Nerudova hospodyně a roz-
svítila lampu na stole. Měkké světlo po-
hladilo světlici, ozářilo tváře obou mužů,
laskalo dlouhý stisk rukou, kterým se lou-
čili — —

*

lois Kopel :

Třinec

Město zřím u Olzy,
vysoké komíny,
ohnivou oblohu
a ruce chudiny.

Vysoké peci však
ve tvář mou šlehají,
těžká zas kladiva
zlovolně reptají.

Sta rukou mozolných
o chléb tu zápasí,
sta srdci udatných
denně tu krvácí.

Sta oči znavených
v plamenech se plazí,
sta tichých povzdechů
lk obloze vznáší.

Dost tvrdý a těžký
je život hutníka,
tak jako kladivo
božího dělníka.

mil Dvořák :

Praděd

Den zlatě hoří, lesem jdem,
hory jsou v plné kráse.
Pod námi dole slezská zem
a celá šťastná zdá se!

Zas Praděd zvedá hlavu svou
a rozhlíží se, kývá,
beránci táhnou oblohou
a v duši domov zpívá.

Jaro a slunce nad hlavou,
po boku Opavici.
Po horské stezce dálavou.
Však víc již nesmím říci:

je štěstí plaché světlo jen,
je mámení a pouhý sen —
a když jde slezskou krajinou,
beze slov zpívej s vidinou —
půl bdící a půl spící!

Frant. Zýbal :

Podzim

Své chrty vyštval z rozsedin,
v kraj vypustil je pustý,
na koni letí větrném
a nedbá cest a uzdy.

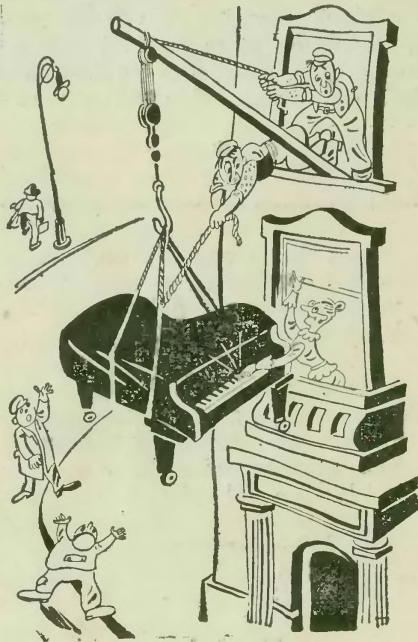
A za ním jeho družina
se v divném cvalu žene
přes pole holá, jezera
a lesy zamlžené.

Jak pádí, feny štěkají,
jež mají barvu zlatou,
práskají biče, koně řvou
se hřívou rozevlátou.

Laň honí s okem ohnivým,
jež prchla v slunnou dálí,
prýč navždy z krajů nevlídných
jež chlad a mlhy halí.

A básník, který naslouchá
v noc tmavou, hlavu kloní,
ví, mladost, která odešla,
víc žádný nedohoní.

PRO ZASMÁNÍ

Milovnice hudby: »Promiňte, že vyrušuji, ale je to rozladěné...«

Velkomyslnost.

Jiríčku, víš, že mám už brzy narozeniny? Copak dostanu? Víš, co by mě nejvíc potěšilo? Kdybys mi dal za každý rok mého života pětikorunu.»

»No dobrá, drahoušku, souhlasím, tady máš dvě stě korun a vrať mi, kolik chceš.«

Neuvěřitelné. Těžce nemocného manžela přišel navštívit lékař. Domácí paní sedí nedaleko lůžka. — Oh, drahá moje ženuško, ty jsi andělem míru a dobroty, ty jsi mým nenahraditelným pokladem... — Lékař táže se manželky: — Jak dlouho už takhle blouzníš? —

Radosti cestování. Když vyhrál pan Šafránek hlavní výhru v třídní loterii, jel se dívat se svou ženou a šesti neposednými dětmi do Itálie. V Římě si pochopitelně chvilku prohlédnouti všechny pozoruhodnosti, a pak se vydal na Forum Romanum, které jim před odjezdem dal jejich známý profesor Mrkvička, pro první návštěvu. Měl pan Šafránek poznamenáno v notýsku: »Forum Romanum«. — Celá rodina hravě ráno se vydala z hotelu na pochod, ale neposedné děti o pět minut předstihly své rodiče. Dívá se pan Šafránek v ustrnutí na zříceniny Fora Romana: přeražené sloupy, poštěpané sochy, rozbité vázy, prostě obráceně k své choti: »Ženo, pojďme rychle odtud, nežli policie upozoruje, jak to ty naše děti tady zřídily!«

Proč jsou vejce drahá. »Cože, šedesát letů stojí jedno vejce?« — »Ano, uvědomte si, prosím, že jedno vejce rovná se pracovnímu dni slepice.«

Portret. »To je náš strýček v Americe. Psal nám, že je zaměstnán ve velké podniku!«

Stavitel

František Luzar

v Koutcích
Hlučinských

Projektuje a provádí veškeré stavby

Komedianti

(Z moravského Slovácka)

Frant. Zýbal

Jeli, jeli. Kdo? Komedianti. To bývala v dědině vždy velká událost. Seděl jsem před naším na kopečku a hleděl na silnici. Tři vozy. Vedle nich šlo několik mužských, ženy mladé a staré a hromádky dětí. Chudí koníci táhli těžce vozy do kopce. Byl květen, odpoledne a středa — prázdné. Naši byli v poli a já hlídal. Za komedianty běžela kupa zvědavých děček. Vyjeli na kopec u sv. Jana a tam se utábořili. Neminula ani hodina a komedianti rozběhli se po okolí shánět živobytí pro sebe a pro koně. Zapomněl jsem zatknout od ulice, jak mně rodiče přikázali, a tak se stalo, že vrazili i k nám. Dvě ženské.

»Á, to je krásný chlapeček,« hrábla mi jedna do rozčuchaných vlasů. »Kde jsou tatínek a maminka?«

»Sú v poli.«

»Jó, v poli, to je dobře,« usmála se a šlehla po dvoře černýma očima. »Máte seno, že ano?«

»Máme,« odpověděl jsem hrdě.

»Milěj, zlatý chlapečku,« lichotila mi, »dej nám otýpečku, dej koníčkům, mají hlad. Můžeš jít za to večer na komedii zadarmo.«

Jít na komedii a zadarmo, to se mně líbilo a toužil jsem po tom. Ale dáti sena, měl jsem strach z našich.

»Jen se nebál chlapeček,« hladila mne komediantka po umouněných lících, jako by četla moje myšlenky, »však o jednu votýpečku nebude zle a tatínek to ani nepozná. Večer na komedii uvidí krásné věci. Šel na půdu, šel, on hezký chlapeček, já ho mám ráda.« A div mne nehubičkotala. Chlapeček, ošálen úlisnými slovy, šel tedy na hůru. Tam vzal otýpku otavy a shodil dolů.

»To je hodnej chlapec,« pochválila mne, uchvátila seno a volala za mnou: »Shodil ještě jednu, von kudrnáček jeden rozmilěj, shodil a nebál se, půjde zdarma na tyátr, že jó, mutr?« obrátila se ke své společnici. Ta ochotně přisvědčila: »Půjde, půjde a bude koukat, co všechno uvidí. Rozmilěj kudrnáček shodil tedy ještě jednu a chtěl už slézt dolů. Ale ještě neslezl. Pod žebřem ozval se znovu hlas komediantky: »Poslouchal, von vokáček, ne-

jsou tam vajíčka? Večír si může sednout na první místo a bude všechno krásně vidět. Uvidí vzácny věci, co jakživ ještě neviděl: rytíře, loupežníky, hrady, vojáky, princezny . . .«

»Bože,« pomyslně jsem si, »tolik toho uvidím a zadarmo a ještě budu sedět jak pán, to budou na mne chlapi hledět!« A proto »vokáček« lezl po hůře a ohledával slepičí hnízda. Našel a sebral několik vajec a dal je komediantkám. Usmály se líbezně, hladily mne každé s jedné strany a blahorečice mi, odcházely.

Tak asi po páté hodině ozvala se muzika. Vyběhl jsem ven a spatřil jsem podivnou družinu. Na dvou ubohých koních seděli dva chlapi v pestrém oděvu. Jeden hrál na harmoniku a druhý troubil na křídlovku. Za nimi šel třetí s velkým bubnem, na který statečně bubnoval. Když odehráli, ten, který troubil na křídlovku, křičel, co měl hrdla: »Ctěný publikum! Oznamuji, že přijela sem dnes umělecká společnost. Dnes večer o osmé hodině na kopci u sv. Jana bude první krásné představení: Loupežný rytíř Siegfried a jeho žalostný konec. Dále bude umělec Gustav polykat nože a oheň a nakonec bude provedeno drama: Smrt generála Valdštejna. Dospělí platí na stání deset krejcarů, na sedění 15, děti pět krejcarů.« Hudba zahrála a průvod bral se dále. Mračno děček valilo se za ním.

K večeru přišli naši s pole. Měl jsem strach a ten nebyl nadarmo. Tatíček shodil pod návratí nůši trávy a zadívali se pod žebř, kde bylo vidět roztroušené seno. »Cos dělal se senem?« ptali se mne. Zbledl jsem a mlčel. »Nemáš huby?« — Mlčel jsem dál. Neřekli černé, bílé a lezli na hůru. Za chvíli slezli. »Dvě porcie sú pryč,« prohlásili určitě, »kde sú? Kams jich dal?« Posmrkuje, přiznal jsem se, že byly u nás komediantky a vymámily na mne seno, »ale,« dodal jsem na omluvu, »povídaly, že možu jít zadarmo na komediu a sednout si. Aj vajca jsem jim dal.«

»Aj vajca?« vyvalili na mne oči, »Pán Bůh mně těžký hřích odpusť a kolik?«

»Ale pět . . .«

Neodpověděli, ale vběhli do jizby, popadli řemen, vrátili se a já, ubožátko ne-

vinné, dostal jsem ukrutně za to, že jsem měl měkké srdce a že jsem se zachoval kavalírsky k dámám, třebaže to byly komediantky. Nařezali mně. Ale to nebylo ještě všecko. Kdyby mne už zbili a nechali na pokoji, ale to jsem ještě musel poslouchat dlouhé výklady a důvody, proč jsem bití dostal.

»Takové krásné, čisté seno,« lamentovali, »jak šafrán a on ho dá komediantom. A aj pět vajec! Tož oni budú papat vejca a my budem sušit hubu? Ty hňupe jeden! Podívejme sa! Necháme ho doma, aby hlédal stavení a on pěkně hlédá. Že nás ešče nevykradli! Počkaj, jenom počkaj, po druhéj zas budeš doma, jenom sa těš! Na večeru nedostaneš nic, ani do huby. Běž si ke komediantom, ať ti dajú. A neřvi mně tu pořád, nebo ti ešče přidám!« Netoužil jsem po tom, proto jsem zmlkl a uchýlil jsem se se svým bolem do humna.

Šlo na osmou hodinu. Na kopečku u sv. Jana zablikala světa a ozvala se muzika. Chasa se pomalu scházela. Bylo slyšet hlasitý hovor chlapců a smích děvčat. Po večeri dostal jsem přece hrnek mléka, projevil jsem přání, že bych rád na komedii, však že mohu zadarmo, ale tatíček podívali se na mne jak kat a řekli přísně: »Já ti dám komedie, pomodlit sa a na pec!« Rozplakal jsem se srdečně. »Chceš dostat?« rozkřikl se a podívali se na řemen, »nežádej si mňa!« Ale přišla mi pomoc. Strýček ze sousední dědiny poslal k nám, aby k nim tatíček hned došli, že jim onemocněla kráva. Po otcově odchodu uprosil jsem mamičku a ta mne na komedii pustila. »Běž, ale ponáhli sa a po komedii hned dom, abys zas nedostal!« Slíbil jsem všecko.

U sv. Jana bylo živo. Umělecký stan byl od světa oddělen plachtou. U »pokladny« tlačilo se hojně chasy a tetiček. Hodně stálo jich opodál a čekali na příležitost, aby se dostali na divadlo zadarmo. Šel jsem přímo a hrdě k pokladně. »Holt, pět krejcarů, všiváku!« volal na mne brichatý komediant-ředitel.

»Nemám,« odpovídal jsem směle, »šak jsem vám dal sena a vejca a možu jít zadarmo.« »Tak marš ven!« rozkřikl se, »to by mohl každý říct. Podívejme se na drzého kluka!«

Když jsem neposlechl a cpal se dále, dal mně pohlavek.

»Já to povím našim,« řval jsem zlostí, »dal jsem vám dvě otěpky a pět vajec.«

»Komus to dal?« chytl mne za ruku.

»Vašej panimámě, optajte sa jich.« Komediant zavolal kluka, aby přivedl matu. Přišla a poznala mne. »Poldy, nechal ho!« I vstoupil jsem vítězně dovnitř a protlačil se až na první místo. Bylo již dávno po osmé, když po mnohém prudkém zvonění se opona zvedla. Bylo viděti les a za křovím skrčené postavy, ozbrojené meči a kopími. Byli to loupežníci a číhali. Cestou ubíralo se několik lidí a mezi nimi krásná dívka Ulyrka. Loupežníci na mě znenadání vyskočili, pomordovali je a vůdce jejich, loupežný rytíř Siegfried, uchvátil dívku a unášel si ji na svůj hrad. Klekla před ním, prosila a plakala, ale nadarmo. Odvlekl ji bez milosrdenství. Opona spadla, ozval se slabý potlesk. Zase notná chvíle a časté divoké zvonění. Zatím se hlediště naplnilo. Konečně oponu vytáhli. Děj na hradě. Zajatá krásná Ulyrka odmítá státi se chotí Siegfriedovou. Rytíř jí přemlouvá sáhodlouhou řečí a slibuje jí rozkošný život, zlato, stříbro, drahé kamení, vzácná jídla a nápoje, drahocenné šaty, svou horoucí lásku, kleká před ní, ale nic platno. Ulyrka nechce a nechce, protože miluje krásného rytíře Jindřicha, kterému přísahala věrnost až do hrobu tmavého a jehož prsten nosí na ruce. V hledišti ticho jak v kostele. Některé tetičky pohnutím posmrkují a děvčata vzdychají. Tu Siegfried rozzuřen, vyskočí jak srnec, vytasí meč a hrozí jí smrtí, nepodá-li mu své ruky a jejímu ženichu přísahá strašlivou pomstu. Bude prý ho péci a smažiti za živa. Ale Ulyrka nic. Je stálá. Nebojí se muk, ani smrti, neboť miluje vroucně svého miláčka Jindřicha. S ním

Kupujte kožišiny

u spolehlivé
firmy

LEOP. VESELÝ

MOR. OSTRAVA, Masarykovo nám. ~ Telefon 41.21

chce i umřítí a tak i ve smrti s ním spojena býti. Siegfried káže Ulryku uvrhnouti do hlubokého vězení o chlébě a vodě. Napřed jí však neopominul stáhnouti s prstu vzácný a drahocenný prsten Jindřichův. Ulryka nesnesla té potupy a hrůzou nad takovou hanebností omdlela. Opona spadla a tleskot byl veliký, takže zajatá a bez sebe jsoucí Ulryka uznala za vhodné se objeviti a půvabně se ukloniti obe-

Čtvrté a poslední jednání bylo dojemné. Jindřich dobyl Siegfriedova hradu a osvobodil svou nevěstu, která se mu radostí a s láskou pověsila na krk. Hrad byl zapálen a byl konec.

Po tak krásném a dojemném divadle provedl umělec Gustav několik eskamotérských kousků s koulemi, nožem a ohněm a již přiblížil se historický obraz, truchlivé drama »Smrt generála Valdštej-

Pohled na skálu Gibraltaru s letadla

cnstvu. A zase po dlouhém čekání a častém zvonění šla opona nahoru. Třetí jednání. Siegfried, číhaje v lese na bohaté kupce, padne do léčky a jest zajat od Jindřichových zbrojnošů. Jeho loupežná rota jest porubána a on sám předveden před rozhněvaného rytíře Jindřicha, ženicha krásné Ulryky. Jindřich zahřmí naň strašným hlasem: »Padni na svá kolena!« Siegfried rychle poslechne a padá zrovna na zadnici. A tu vítězný rytíř slibuje mu ukrutný trest: »Za tvé zločiny se ti každý den jedna ruka a noha uřízne, kteréžto trápení čtrnáct dní trvati bude. Na konec bude tvé hříšné tělo dřeno, solí, octem a šalvostrem pajcováno.« Trnul jsem hrůzou nad těmi chystanými nelidskými mukami.

na«. Poněvadž »ředitel« neměl dosti svých domácích sil, byl nucen najmouti si několik výrostků z obecnstva. Oblékl je do krojů a tak, když zdvihl oponu, bylo viděti truchlivou scénu. Na staré pohovce ležel generál Valdštýn, rozvalený jak pytel. Kolem něho stáli jeho vražové s halapartnami a mířili mu jeden do hlavy, druhý do krku a někteří do prsou a do břicha. Ba jeden, nemaje již místa, píchal jej do nohy. Mezitím se vrazi dívali do hlediště po kamarádech a smáli se na ně. Valdštýn, ač celý rozbodán, smál se také. Ale tu nastal obrat. Jeden z vrahů z bujnosti píchl trochu více generála do břicha a ten, roz-zlobiv se, kopl jej do kolena, až bolestí zakvičel a ve vzteku praštil Valdštýna dřevěnou halapartnou po hlavě. Rána byla

tak silná, že Valdštýn rázem ožil, chmatl vraha pod krk a strčil s ním tak silně, že odletěl s jeviště. Padaje, vyvážil několik desek podia, beztak chatrného, které se s rachotem zřítilo a všichni, jak zamordovaný, tak i vrazi jeho, zmizeli v propadlišti. Ozvaly se výkřiky a klení. Obecenstvo se chechtalo a tleskalo jak divé. Vtom přiběhl »ředitel« a hned bylo slyšet pleskání pohlavků a nadávky jako: pakáž, všiváci, holomci, hovada a ještě pěknější. Nato ozvaly se zvuky, jako by tam někdo někoho fackoval, řev ředitelův, ženské ječení, umělecký stan se zapotácel, zadní

jeho stěna spadla a tudy přechal zavražděný Valdštýn i se svými vrahy. Za nimi hnali se s klením komedianti, ozbrojeni železnými tyčemi. Obecenstvo se smíchem válelo. Bylo po komedii. Na konec objevil se ředitel s karabáčem, celý rudý a vzteklý, vrhl se na nás a hnal nás ven. Taxé jsem jednu obdržel na záda. To bylo za to seno a vejce. Přišel jsem domů ještě včas, tatíček nebyli doma.

Druhý den skoro ráno komedianti odjeli. Vyjádřili prý se, že takovou bandu ještě neviděli, ač projeli již hezký kus světa.

Pro zasmání

Do kopce. Vyšehradskou třídou ke Karlovu náměstí strká pikolík z hostince »U nalezene botky« dvoukolku, naloženou všemožným haraburdím. Strká pikolík vozík co noha nohu mine, neboť je to na něho příliš těžké. Kolemjdoucí ochotný pán Zápotonda pomáhá mu zatlačit, a když konečně přijedou k Moráni, kde čeká plno lidí na elektriku, pan Zápotonda zvolá hlasitě: »Není-liž pak to skandál, takového slabého hochu nechat strkat takový náklad! To's nemohl říci svému šefovi, že je to na tebe příliš těžké?« — »Vždyť já mu to také říkal!« — »A co ti na to odpověděl ten vydřiduch?« — »Jenom jed,« povídá mi, »však ty cestou tak jako tak potkáš nějakého hlupáka, který ti pomůže!«

Po opičce. »Zaplať Pán Bůh, že naše ženy nevědí, kde jsme včera v noci byli!« — »Opravdu? Ale, à propos, kde jsme to vlastně byli?«

Prostě. Služebná: »Tak tady přináším pěknou broušenou sklenici náhradou za tu, kterou jsem včera rozbila; je s písmenem B.« — Paní: »Ale, dovolte, moje jméno začíná s A, jestli se nemýlím?« — Služebná: »Já vím, ale sklenář náhodou neměl A, no, tak jsem vzala nejbližší písmenu.«

Na ulici. »Prosím vás, co je to tamhle zaoustou rvačku? Copak tam není nablízku policie?« — »Ta je, prosím, vespod!«

V kavárně. »Jste vy pan rada Dlabáč?« — »Ne,« zní překvapená odpověď. — »Ale já ano — — a ten kabát, který právě oblékáte, patří mně!«

Nová hra. Věrka má tetu lékařkou. Kdysi k ní přišla na návštěvu a teta jí slíbila, že si s ní bude po ordinacních hodinách hrát. Opravdu držela slovo a když doprovodila posledního pacienta, přišla za chvíli k Věře do pokoje. »Tak co, Věruško, na co si chceš hrát?« — »Já už jsem to, tetičko, všechno připravila,« nato Věrka, »tady jsem utrhla panence obě nohy a budeme si hrát na operaci!«

Jednoduchým způsobem připravíte si výborný

likér a rum trestí „**ALPINA**“

Návod na každé lahvičce. Cena Kč 3.—.
Neobdržíte-li v místě, zasílá proti dobírce

Drogerie **M. MOSER** M. Ostrava-Vitkovice

Za ujcem Henerem

J. Ožana

V letech devadesátých minulého století bylo v Záblatí u Bohumína živo. V roce 1888 byl založen český čtenářský spolek »Zahrádka«, v němž se soustředili uvědomělí občané, mezi nimi i ujec Hener a mládež. Tehdy bylo proneseno heslo, že »Budoucnost patří mládeži«. Možná zde hrdě prohlásiti, že obec Záblatí byla odjakživa baštou českého živlu na pruských hranicích a nepodlehla ani v době, kdy byl zger-

Byl přenáramný dobrák, což možno říci i o jeho manželce. Byli bezdětní a proto se zlobiti museli »s cizími«, jak oba žertovně říkali. Za bezmeznou dobrotu a trpělivost vůči mládeži získali iuchtivý název »ujec Hener« a »tětka Henerka«. Pod jejich doškovou střechou se konaly divadelní zkoušky, vyučovalo se tanci »České besedě«, vypravoval se sv. Mikuláš s družinou na pouť s dárky za hodnými dětmi.

manisován Šunychel (nynější Nový Bohumín), kdy byla popoštěna N. Lutyně a Rychvald a kdy i česká Vrbice podlehla germanisaci. Záblatí si vzdor odrodilcům uchovalo český ráz, díky českým poštovním úředníkům z tehdejšího Šunychlu, kteří našli vděčné pole působnosti v Záblatí mezi »Slovany«, jak tehdy říkali dle písně »Hej, Slované«.

Ujec Hener, povoláním krejčí a hudebník, měl dřevěný, došky pokrytý domeček. Tam bylo středisko Čechů a hlavně mládeže, kterou ujec vyučoval hudbě a zpěvu.

Na obrázku čtvrtý zleva je typický ujec Hener s flétnou ve skupině mladíků, jež vyučoval hudbě na papírové nástroje, zvané bigotfony.

Bližší vysvětlení k obrázku z minulého století: Pozadí jest část dřevěného domku ujce Henera, krytého došky. Ve skupině od leva nahore: Karel Kika, Fr. Holý, Fr. Kika, † ujec Hener, Slívka, Jan Škuta, Jan Ožana, † Fr. Krmášek. Dole: Augustin Kika, † pí Křižáková, † matka ujce Henera, tětka Henerka, † Šlechtová a paní se zapomenutým jménem.

Tehdejší mladíci jsou dnes prošedivěli starci, vyprávějíci dříve dětem a nyní vnukům o národní práci a krásných prožitých chvílích pod doškovou střechou u ujce Henera. Vzpomínají výroku vůdců, že budoucnost patří mládeži a jak v době plebiscitní tvořili kádr obhájců české věci na Těšínsku.

Všichni zakladatelé čtenářského spolku »Zahrádka« v Záblatí i poštovní úředníci, tito průkopníci a pilíři českého Záblatí, jsou dnes na pravdě boží. Těm všem budiž zachována světlá památka, neboť i oni byli zářivou pochodní ve tmách tápajícího českého lidu na Těšínsku.

Aby kruh na věčnosti těchto bývalých božích bojovníků byl úplný, přidružil se k nim i náš ujec Hener.

Dozněla flétna v dřevěném domku a dne 14. dubna 1937 vydechl šlechetnou duši. S ním odešel poslední potomek rodu. Neobyčejný zástup lidu ho doprovázel na poslední cestě.

Jarní slunko se schovalo za šedou oponu a příroda se zasmušila jako by truchlila nad odchodem dobrého stařečka — —

Ujcu Heneru, zvolal řečník nad hrobem: S Vámi odchází kus tradice obce Záblatí!

A měl pravdu. Odešel náš dobrý ujec — opustil vše — a nad českým Záblatím se rozprostřel smutek — —

Až, poutníče, zabloudíš na krásný hřbitov záblatský, vzpomeň také dobrého Čecha, »ujce Henera«.

*

Fryštátská spořitelna ve Fryštátě

Sirotčí jistota vkladů. Výhodné půjčky. Správní jmění Kč 23,000.000

o jablunkovském gymnasiu

V. Placht

Při nedávné cestě z Podunají do Poodří, v jižním cípu Slezska, připojený k Slovensku, leží jablunkovský okres. Leží v klínu bezkydských hor, jím prochází významná železnice Košicko-bohumínská, sledující směr staré říšské silnice z Těšínska Jablunkovským průsmykem na Slovensko.

Jablunkovský okres měří 300 km čtv. a podle posledního sčítání lidu žije na této ploše 31.358 obyvatel. Uvážíme-li, že je to okres horský, poměrně vysoko položený,

leko pozadu za tímto vývojem. Nebylo by snadné v několika větvích vystihnouti věcně a pravdivě důvody toho a bylo by těžko říci, který moment hrál při tom úlohu hlavní nebo rozhodující. Byla to nemožnost české politiky mocněji zasáhnouti do poměrů slezských? Bylo to germanisační úsilí, snahy polonisační, polská emigrace? Bylo to špatně chápané všeslovanství? Byly to snahy těžkého kapitálu po udržení méně vzdělaných a tím levných pracov-

Jablunkov. Bývalý klášter řádu sv. Alžběty. V I. patře umístěno od 1. září 1936 spolkové československé reálné gymnasium Ústřední matice školské

okresní město Jablunkov leží 386 m nad mořem, průsmyk Jablunkovský jest 550 m nad hladinou moře — a značně zalesněný, jest hustota obyvatelstva velmi značná. Na jeden čtvereční kilometr připadá průměrně 105 obyvatel. Populačně stojí okres mezi prvními v historických zemích. Mezi posledními dvěma sčítáními lidu byl přírůstek narozených 21.27 proc., takže i do budoucna jest patrný silný vzrůst obyvatelstva.

Zatím co šťastnější v tomto ohledu kraje našeho státu v Čechách a na Moravě vybudovaly si již před světovou válkou síť středního školství, zůstalo Těšínsko da-

nich sil v dolech, hutích a továrnách? Byl to vliv dvora prostřednictvím těšínské komory nebo vlády prostřednictvím zaměstnanců státních úřadů a podniků?

Moravské školy se změnily v polské, utrakvistické nebo německé. Teprve státní samostatnost a likvidace otázky těšínské umožnily v našem kraji národní obrození, jež v západních zemích našeho státu — až na pohraniční okresy — již v předchozích generacích právě na poli práce školské svůj úkol takřka splnily. Lid na Jablunkovsku byl západně orientován, starší pamatovali původní moravské školy, volání po zřízení českých škol bylo spontánní.

Tak není divu, že za poměrně krátkou dobu patnácti let národní školství na Jablunkovsku bylo vybudováno tak, že síť 32 škol obecných a 2 škol měšťanských nezbytně vyžadovalo doplnění školou střední. Myšlenkou tou se zabývala Slezská Matice osvěty lidové. Šlo o to, aby také hraničářskému území se dostalo těch kulturních možností, jež si šťastnější kraje Moravy a Čech zabezpečily většinou již v dobách před světovou válkou. Šlo o to, aby dětem hraničářů bylo zabezpečeno právo na vyšší vzdělání stejnou měrou jako dětem vnitrozemí. Šlo o to, aby děti

vládními i školskými a uvedla ji v život.

V červnu 1936 dalo ministerstvo školství a národní osvěty svolení k otevření ústavu. Ústřední matice školská během prázdnin najala od klášterního řádu sv. Alžběty v budově bývalého kláštera potřebné místnosti a dala je značným nákladem účelně a vkusně upravit. Opatřila také ústav vhodným a pěkným nábytkem a vyzdobila úřední místnosti. Rovněž darovala ústavu učebné pomůcky pro první třídu.

Oprávněnost ústavu byla prokázána koncem června. Při zápisu přijato tolik žáků,

Jablunkov. První žactvo spolkového československého gymnasia ve školním roce 1936-37

chudého horského kraje mohly se těšiti stejným výhodám jako děti velikých měst a úrodných nížin. Události let 1934 a 1935 ukázaly jasně, jak právě na Těšinsku o klid a rozvahu, podmíněnou vyšším vzděláním, rozbily se pokusy o vyvolání nepokojů a povstání proti centralistství státu. Odpovědným činitelům bylo jasno, že také na Jablunkovsku domácí inteligence vyřeší národnostní a státní problémy tohoto kraje trvale v náš prospěch.

Slezská Matice osvěty lidové nalezla pro své snahy plné pochopení u Ústřední matice školské v Praze. Ta vzala myšlenku založení střední školy v Jablunkově za svou, projednala ji s příslušnými kruhy

ků, že bylo nutno otevřít při první třídě pobočku.

Tak se dne 1. září otevřely učebny nové střední školy mladým studentům a studentkám, aby v nich byli vychovávaní a vzděláváni v pracovníky, kteří svým duchem, svými vědomostmi mají sloužiti národu, státu a lidstvu a kteří svým charakterem a znalostmi mají býti vůdci lidu. Jako inteligence domácího původu, inteligence vyšlá z lidu zdejšího kraje, znalá jeho potřeb, tužeb a nedostatků, bude moci ve službách naší národní a státní myšlenky splniti úkoly na ni vložené.

Bylo-li Těšinsko v minulých dobách mostem hospodářských a kulturních styků

mezi Slovenskem a zeměmi koruny svato-
 vlašské a chce-li dnes navázat na tra-
 dici, přerušenu v půli minulého věku, pak
 musí býti jablunkovské gymnasium pev-
 ným pilířem tohoto mostu. Společné stu-
 dium Čechů a Slováků bude pevnou opo-
 rou ducha opravdové vzájemnosti a přátelství,
 uzavřená v mládí, budou pevnou
 zřetelou a účinnou vzpruhou v životní
 práci.

Slavnost otevření ústavu byla pořádána
 — ne náhodou — výborem Ústřední matice
 školské v den státního svátku dne 28.
 dubna 1936. Tento den radosti, jenž nemá

věnovaného Těšínsku v den státního svát-
 ku Ústřední matici školskou.

V lednu 1937 bylo ústavu ministerstvem
 školství a národní osvěty uděleno právo
 veřejnosti a v dubnu téhož roku byl usne-
 sením vlády s platností od 1. září 1937 ú-
 stav postátněn.

Práce mělo žactvo po celý rok hodně,
 výsledky — úměrné námaze — jsou potě-
 šující. Nemalá péče věnována žactvu v do-
 bě mimo školního vyučování. Žactvo mělo
 také příležitost vystoupiti veřejně: po
 prvé při slavnosti otevření ústavu, po dru-
 hé na I. studentské akademii v Jablunko-

Jablunkov. První profesorský sbor spolkového československého reálného gymnasia Ústřední matice
 školské ve školním roce 1936-37. Zleva doprava: pp. vikář G. Szurman, profesor K. Dittler, ředitel
 V. Placht, profesor J. Dicner, děkan J. Hanzlik, odborný učitel V. Krpec.

podobného do daleké minulosti českoslo-
 venské, byl také radostným dnem města
 kraje, pro který byl ústav otevřen. Byl
 však také dnem zavazujícím ústav k vážné
 odpovědné práci: vychovati z dětí, nej-
 ražšího pokladu rodičů, lidí vzdělané,
 pevného charakteru a dobrého srdce, mi-
 lovající svůj národ a vlast až do sebeobět-
 ování. Veliká účast na slavnosti byla pak
 sama dokladem, jak veřejnost chápe veli-
 kost a význam slavnostních chvil. Bylo to
 však také dokladem, jak nejširší veřej-
 nost jest chápána a oceňována velikost daru,

ve, pořádané ve velkém sále radnice dne
 25. dubna 1937.

Byli-li milý zájem širší veřejnosti o po-
 čátky ústavu, tím horlivěji byl projevován
 rodiči žáků, kteří se již 29. listopadu 1936
 seskupili ve Sdružení rodičů a odpověd-
 ných zástupců a ihned se ujali práce. Sdru-
 žení jednak spolupracovalo s ústavem při
 výchově žactva, jednak — a tu právě se
 soustřeďovala hlavní činnost jeho — pe-
 čovalo o hmotné potřeby nemajetného
 studentstva. Může se hned v prvním roce
 své činnosti pochlubit krásnými výsledky.

Sdružení zasáhlo také účinně do zdravotní péče o žactvo ústavu.

Podle dosavadních disposic, bude vedle jmenovaného Sdružení založen v měsíci září 1937 Spolek pro podporování nemajetného studentstva v Jablunkově. Přípravný výbor vykonal již předběžné práce a zemský úřad v Brně schválil stanovy spolku.

Aby byl umožněn vzdálenějšímu žactvu, postrádajícímu vhodných komunikačních prostředků, pobyt v místě ústavu, aby toto žactvo nebylo vydáno útrapám každodenního dojíždění a aby toto žactvo nebylo vystavováno nepříznivým vlivům výchovným, bude v Jablunkově zřízen Studentský domov. Slezská Matice osvěty lidové pro Těšínsko a Hlučínsko usnesla se tento Studentský domov založit a otevřít dnem 1. září 1937. Vše potřebné jest zařízení a zájem o Studentský domov jest takový, že nebylo ani možno všem uchazečům o přijetí vyhověti.

Rádný postup při vyučování jest umožněn vhodným vybavením knihoven a sbí-

rek učebných pomůcek. Základ, darovaný Ústřední maticí školskou, byl po celý rok rozmnožován a doplňován šlechtitelskými dárci. Na konci I. školního roku měl ústav v knihovnách, sbírkách učebných, pomůcek a zařízení 807 inventárních čísel (182 kusů) v celkové ceně Kč 98.660.—

Oprávněnost ústavu byla potvrzena také výsledkem zápisu pro školní rok 1937/1938, neboť ústav má v tomto školním roce dvě pobočky při první třídě a jednu pobočku při třídě druhé.

Tím stává se ovšem také naléhavější otázka řádného a definitivního umístění ústavu. Provisorní umístění ústavu, nevyhovující po mnohé stránce a při tom velmi nákladné, neskýtá možností umístění dalších tříd a nutně se musí státi brzdou rozvoje ústavu. Proto pečuje Slezská Matice osvěty lidové o zajištění vhodného pozemku, aby otázka postavení vlastní budovy jablunkovského gymnasia byla po této stránce připravena.

*

Pro zasmání

Lovecká. Advokát JUDr. X. je netoliko znamenitým řečníkem v porotní síni, ale i velkým lovcem před Hospodinem. Letos o prázdninách byl kdesi na Nilu nebo na Saahaře a přivezl si z Afriky i tropickou helmu, již přikryl své kučery, když byl pozván svým přítelem na koroptví hon do Želenic. Po skončení honu zasedli všichni do hospůdky, kde starý Topinka se sousedem Matlachem hraji »lízáný« mariáš. Starý Topinka pojednou se podívá na doktorovu helmu a prohodí: — »Tak voní, pane dochtore, taky byli v tý Africe? A střelili tam nákyho toho dravce?« — »Spoustu!« vypne se náš doktor. — »Tak povídaj!« »JUDr. X., jenž přes odstranění šlechtických titulů zůstal i v ČSR »baronem« Prášilem, se hrdě vypne: »Jedenkrát jsem v půl hodince zastřelil dokonce tři bestie.« — »Prosímich, tak jak to bylo?«, diví

se starý Topinka. — »Ale zašel jsem si do oasy a najednou přede mnou vyskočil leopard. Zacílím, stisknu a prásk! Leopard natáhl všechny čtyři — a já šup s ním do ruksaku!« — Topinka přimhouřil jedno oko, ale doktor již vypráví: »Jdu o kousek dále, a byste myslel? Pojednou stojí přede mnou čistokrevný berberský lev. Rozevře tlamu, a to jste měli vidět ty jeho tesáky! Ale já zacílím, stisknu, a prásk! Lev natáhl všechny čtyři — a já šup s ním do ruksaku!« — Topinka uchopí sklenici s pivem, ale nenapije se — a dr. X. pokračuje: »A když tak se ptulují tou oasou, spatřím pojednou před sebou stádo slonů. Zpozorovali mne a zlostně zadupali, až se zahoupala celá Sahara. Vzehopím se, zacílím...« — Tu přeruší starý Topinka: »Poslechnou, pane dochtore, střelit můžou, ale jestliže toho slona taky střejí do ruksaku, tak mají tuhle sklenici hlavě!«

Ing. Vladimír Piskovský

Mor. Ostrava, Sokolská tř. 83

projektuje a provádí ústřední topení a instalační zařízení

Tam na polských hranicích . . .

Karel Smyczek

Kdož by na Těšínsku neznal naši horskou obec Hřčavu a její bodrý horalský lid. Vesnička tam v horách na polských hranicích byla v roce 1936 cílem 5000 lidí, kteří tam putovali, aby se zúčastnili krásné slavnosti posvěcení nádherného kostelíčka, který byl postaven za morální a hmotné podpory Slezské Matice osvěty lidové. Den 5. července 1936 zůstane navždy pamětným dnem Hřčavanů, jelikož znamená on převrat v duševním a hospo-

v tento den přišlo zase na Hřčavu přes 3000 lidí, přišli ze sousedních vesnic slovenských, přišli z celého Jablunkovska, ba nescházeli ani naši přátelé ze sousedních obcí Polska, z Jaworzynky a Istebné. A tyto davy poutníků čekalo nové radostné překvapení. Opodál kostelíka, v majestátním státním lese, tam vybudovala Sl. M. O. L. studánku po vzoru lurdské jeskyně. Léčivý pramen, který byl odborně zachycen, zásobuje tuto studánku zdravou pit-

Studánka u kaple sv. Cyrila a Metoděje na Hřčavě u Jablunkova, vybudovaná péčí ústředního výboru Slezské Matice osvěty lidové.

lářském životě této od světa odříznuté obce. Co znamená pro horskou obec, vzdálenou 14 km od kostela a hřbitova, mít vlastní kostelíček a hřbitůvek, může chápati jen ten, který sleduje bedlivě život jejího chudého lidu. Hluboký dojem musel si odnésti odtamtud každý, který viděl, jak při prvním rozezvučení se zvonu s věže kostelíka lidé, na poli pracující, klekali a radošití plakali.

5. červenec, t. z. svátek sv. Cyrila a Metoděje, slovanských apoštolů, stal se poutním dnem pro Hřčavu. V minulém roce

nou vodou. Pozadí studánky tvoří menší i větší porost lesní, před studánkou se nacházejí kamenné lavice, které zvou poutníka, aby si na nich odpočinul. Jak krásný je pobyt u této studánky! Proto také den co den přicházejí na Hřčavu různí turisté, aby na vlastní oči mohli se přesvědčiti o nádhře kostelíka a malebnosti lurdské studánky. Často se konají v neděli v tomto kostelíku bohoslužby. V tyto dny bývá na Hřčavě rušno a kostelík je přeplněn tak, že ne jeden Hřčavan nemůže se ani do něj dostat. Nic si však z toho nedělá,

opak, Hřčavané mají z toho radost, že jejich kostelík stal se vyhledávaným pro celé okolí. A jistě nebude to dlouho trvati, co pouť na Hřčavu bude se rovnati v malém měřítku pouti k svatému Antoníčku.

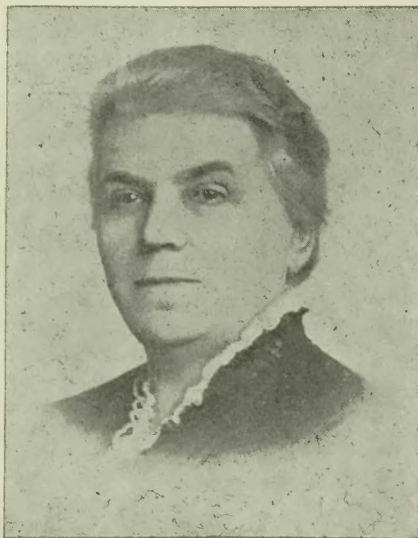
MOL. splnila výstavbou kostelíka a studánky na Hřčavě kus svého poslání, které jistě ponese bohatě ovoce.

Každému, který ještě nepoznal naši Hřčavu s jejími krásami, doporučujeme návštěvu této horské vesničky.

Obrázek znázorňuje hřčavskou studánku. Čtverec vpravo od studánky je dřevěný poklop malého vodojemu, který zachycuje pramenitou vodu a zásobuje jí stejnoměrně studánku.

Věrná prázdninová kolonie

Karel Smyczek

A. Hlaváčová, správkyňě kolonie.

Josef Šrámek, poslední prezident země Slezské, zemřel dne 23. července 1937 v Mor. Ostravě ve stáří 62 let.

V roce 1922 na doporučení zesnulého zemského presidenta slezského Jos. Šrámka umístil Spolek vdov po padlých důstojnících v Praze svou prázdninovou dětskou kolonii v učárnách české obecné školy v Jablunkově. Tehdy byla ještě česká škola v podnájmu ve škole polské. Pobyt kolonie v Jablunkově se uvedenému spolku tak zalíbil, že zůstal věrný zdejšímu kraji a každý rok vysílal své děti o prázdninách na zotavenou k nám. S výstavbou nové školní budovy stal se pobyt této kolonie pohodlnější a hygieničtější.

V minulém roce oslavovala tato kolonie 15. výročí pravidelné návštěvy jablunkovského kraje. Jaký význam má tato kolonie po stránce národní a hospodářské pro Jablunkov, o tom nemusím se rozepisovati.

Jestliže píšeme o pražské prázdninové kolonii v Jablunkově, tak musíme vzpomenouti její správkyňě, ředitelky pí Anny Hlaváčové, předsedkyně dámského odboru Národní jednoty slezské v Praze. Dáma ta, energická a dobrosrdečná, je skutečnou matkou kolonie. Její bohaté životní zkušenosti pomáhají jí ve vzorném vedení tohoto podniku. Paní Hlaváčová stala se rovněž ochránkyní české školy jablunkovské. Jelikož sama před válkou ve Slezsku bydlela, tento kraj si oblíbila a dodnes zůstala mu věrnou. S pomocí šlechtických spolupracovnic dámského odboru Nár. jednoty sl. přispívá v hojné míře na pořádání vánoční nadílky pro chudé děti českých škol v Jablunkově. Dík jí, dík dámskému odboru za tu národní práci pro Těšínsko.

Něco o tuberkulose a jejím léčení

MUDr. B. Urbančík

Ač tuberkulóza je stále v popředí úmrtnosti v naší republice, možno konstatovati, že úmrtností touto chorobou u nás bodník postupně ubývá. Na 100.000 žijících obyvatel připadalo u nás v posledních letech úmrtí tuberkulosou:

v r. 1927	194 osob
1928	180 »
1929	179 »
1930	161 »
1931	168 »
1932	150 »
1933	144 »
1934	138 »

Mezi jednotlivými zeměmi našeho státu jsou ovšem značné rozdíly. Nejnižší úmrtnost tuberkulosou vykazují české země. V r. 1934 129 osob na 100.000 žijících obyvatel. Vyšší, Slovensko, v r. 1934 152 osoby na 100.000 žijících obyvatel. Nejvyšší úmrtnost Podkarpatská Rus: v roce 1934 206 osob na 100.000 žijících obyvatel.

Méně potěšitelně dopadá srovnání úmrtnosti tuberkulosou u nás s poměry v jiných státech a zemích. Tak už na příklad v sousedním Německu činila úmrtnost tuberkulosou v roce 1931 pouze 79 na 100.000 žijících obyvatel, v Belgii v roce 1932 82,5, v Dánsku v r. 1932 69, v Anglii v r. 1933 62,4, v Kanadě 68 a ve Spojených státech severoamerických v roce 1932 63, vždy na 100.000 žijících obyvatel. Proti tomu je úmrtnost ve státech východních, na příkl. v Polsku, Maďarsku, Bulharsku atd. značně vyšší než u nás.

Z přehledu toho vidíme, že je u nás přesahující tendenci úmrtnost tuberkulosou dvakrát tak vysoká jako v Dánsku a téměř dvakrát tak vysoká než v sousedním Německu, nemluvě o poměrech amerických. Z výsledků docílených v těchto zemích a státech lze souditi, že v naší repu-

blice nejsme ještě na úrovni biologické úmrtnosti touto chorobou a že bude možno postupně vhodnými opatřeními úmrtnost tuberkulosou podstatně ještě snížit.

Od doby objevu bacila tuberkulózy Robertem Kochem v roce 1882 víme bezpečně, že tuberkulóza jest nakažlivou nemocí. I když tedy základním předpokladem každého tuberkulosního onemocnění jest infekce, bez níž k nemoci nemůže dojiti, víme zase na druhé straně, že jsou ještě mnohé jiné okolnosti, které spolurozhodují, zda člověk tuberkulosou onemocní či nikoliv a jest nám dále též známo, že pouze velmi malá část tuberkulosou nakažených lidí také skutečně onemocní. O tom, jak jednotlivec infekci zdolá, rozhoduje jeho síla odolnosti, jež jest podmíněna dědičností. Mezi lidmi nanejvýše odolnými a zcela bez odolnosti existují však plynulé přechody; zde pak zasahuje životní prostředí, které za nepříznivých okolností vede k chorobě. Stupeň jednotlivcovy odolnosti nesmíme si také představovati jako stále stejnou velikost. Odolnost kolísá, závisejíc na stáří a na všech možných požadavcích života.

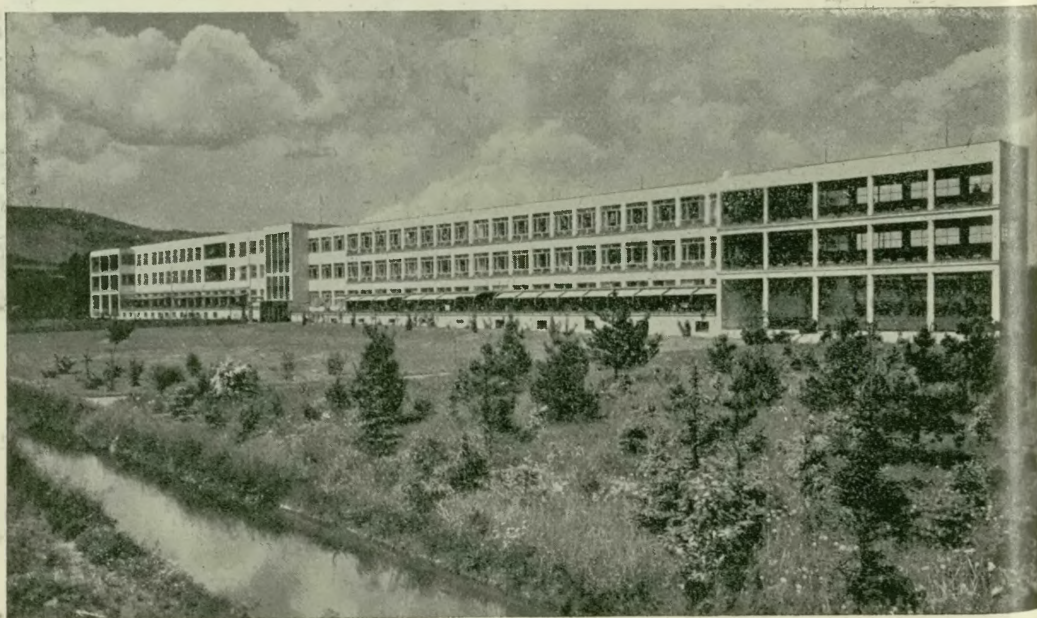
Boj proti tuberkulose může proto býti povšechně veden patřičnou změnou životních podmínek a prostředí, zvýšením životní úrovně, péčí o bydlení, zavedením a rozšiřováním všeobecné hygieny. Avšak speciální boj proti tuberkulose musí býti veden se stanoviska cílevědomého potírání tuberkulosní nákazy. V první řadě musíme čeliti nákaze ve vysoce ohroženém věku kojeneckém a dětském. Poněvadž však také dospělí lidé, kteří jsou vysazeni trvalé infekci, velice často onemocní, jest nutno i školní děti a dospělé chrániti před infekcí, k níž dochází obzvláště v bezprostředním okolí tuberkulosou onemocnělé-

**KNIHY, HUDEBNINY,
PAPÍR kupujte u firmy**

Vojta Uličný
knihkupectví, ORLOVÁ

ho. Účinné potírání nákazy jest však proto tak těžké, protože pramen nákazy, tuberkulosou onemocnělý člověk, často tak pozdě jest zachycen. Dostí často ohrožují tuberkulosní nemocní své okolí, aniž o své nemoci něco vědí. Na druhé straně zase je léčení nemoci právě proto tak těžké a někdy marné, protože jednotliví nemocní přijdou do léčení příliš pozdě, v příliš pokročilém stadiu choroby. Lékařská věda udělala v posledních letech veliký pokrok v tom, že se poznalo, že časné rozpoznání plicní tuberkulosity jest možné pouze po-

cích zásluh. Brehmerovy zásady došly však příliš pozdě, když jeho žák dr. Dettweiler pravidla pro ústavní léčení plicní tuberkulosity vypracoval tak, jak se jich ještě dnes ve všech ústavech používá. Avšak brzy nato v různých zemích vzniklá sanatoria mohla býti navštěvována pouze zámožnými nemocnými, kdežto pro léčení plicně onemocnělých chudších vrstev lidových nebylo dosud učiněno zhora nic a v 90. letech minulého století začaly se v Německu ozývat hlasy, které se požadovaly zřízení sanatorií pro nemajetné

Plicní sanatorium Humanity pro zemi Moravskoslezskou v Jablunkově

moci roentgenologického vyšetření a že jest proto nutno, aby při sebemenším podezření na plicní tuberkulosu se takové vyšetření provedlo. To platí zejména pro spolubydlící a příbuzné tuberkulosně nemocného.

Boj proti nákaze a vyhledávání a časné zachycení tuberkulosou onemocnělých jest v první řadě úkolem dispensářů. Léčení již onemocnělých jest úkolem našich léčeben.

První plicní sanatorium založil dr. Brehmer v roce 1858 v Görbersdorfu v Pruském Slezsku, jenž zkušeností došel k poznání, že souchotiny za příznivých klimatických podmínek jsou vyléčitelné a získal si tak vypracováním základních pravidel o všeobecném léčení tuberkulosity nehynou-

tuberkulosní nemocné. Přišlo se totiž na to, že sociálně-politický zákon z roku 1881, který po sobě vytvořil starobní, invalidní, úrazové a nemocenské pojištění, dovoloval nositelům invalidního pojištění poskytovat pojištěncům preventivní léčení za účelem zamezení předčasné invalidity. V tomto zákonu nalezlo počínající hnutí pro založení lidových sanatorií velikou oporu jako vůbec sociální zákonodárství stalo se základem všeho, co později bylo na počest péče o zdravý lidu učiněno. Zvláště moderní boj proti tuberkulose není myslitelný bez spojitosti se sociálním pojištěním.

V následujících letech povstaly pak v Německu četné plicní léčebny, dílem vybudované nositeli invalidního pojištění, dí-

tem založené charitativními spolky. Byla to dobře vybavená sanatoria, která se stala vzorem i pro některé z našich ústavů, když v prvních letech našeho století nalezlo hnutí pro výstavbu plicních léčeben i u nás ohlasů. Tak vzniklo v roce 1905 plicní sanatorium »Albertinum« v Žamberku, založené českým pomocným zemským spolkem pro nemocné plicními chorobami v Čechách, v roce 1908 plicní sanatorium Petschkovy nadace v Bukové u Ústí n. L., za války bylo pak otevřeno zemské sanatorium v Jevíčku pro ženy a v Pasece pro muže, pak také sanatorium na Pleši, po válce sanatorium v Prosečnici a později dosud nejmodernější sanatorium v Jablunkově, v našich slezských horách, vystavěné a udržované spolkem Humanita pro zemi Moravskoslezskou v Brně.

Pojem všeobecného léčení plicní tuberkulózy jest tedy od desítiletí totožný s pojmem sanatorního léčení, to znamená léčení v uzavřených ústavech klimaticky a hygienicky příznivě položených. Základem této léčby je t. zv. hygienicko-dietetický režim, který vydatnou stravou, vzducholéčbou a ležením na čerstvém vzduchu má posílit organismus v jeho boji proti tuberkulóze a zvýšiti jeho odolnost. K této léčbě přistupují jiné léčebné prostředky a sice v první řadě chirurgické metody, jako pneumothorax, výkrut nervu bráničního a thorakoplastika. Žádná z těchto metod sama o sobě není však tak úspěšná, aby se beze škody mohlo zanedbat tak

důležitého a podstatného činitele při léčení tuberkulózy, jako je upravení životospřávy a správné rozdělení klidu a pohybu, což se může do důsledků prováděti nejlépe v sanatoriu. Spojením dlouhodobého ústavního léčení s těmito metodami lze podle zkušeností posledních let skutečně uzdraviti i dosti pokročilé onemocnění tuberkulosou a vrátiti životu i práci nemocné, kteří byli dříve pokládáni za ztracené a nevylečitelné. Jest pochopitelné, že zavedením těchto metod do léčení otevřené plicní tuberkulózy a stálým pokrokem lékařské vědy změnil se od základů provoz plicních léčeben a stávají se z nich klinicky vedené nemocnice pro tuberkulózní s dokonalým medicínským zařízením, laboratořemi, operačními sály, roentgenovými a jinými diagnostickými léčebnými aparáty a s dobře vzdělanými odbornými lékaři.

Boj proti tuberkulóze má, jak již bylo uvedeno, nesporné výsledky a neúpornou, ustavičnou a cílevědomou prací všech činitelů, zúčastněných na tomto boji, dosáhneme co nejdříve jistě stejného čísla úmrtnosti jako v západních státech Evropy. Potřebujeme k tomu však i pomoci a podpory široké veřejnosti a všech lidí dobré vůle. Pro těšínský kraj je dalším krokem v boji proti tuberkulóze zřízení protituberkulózní poradny-dispensáře, jak o něj usiluje odbor Masarykovy ligy proti tuberkulóze v Českém Těšíně.

*

Uhodli pozdě. Mladý manželský párek se nastěhoval do nového bytu. Od příbuzných, přátel a známých dostávali mnoho dárků. Jednoho rána přišel dopis se dvěma vstupenkami do divadla na »Traviatu«. Kromě vstupenek byl v dopise lísteček se skoupou otázkou: »Hádejte, kdo to posílá?« — Rozradostnění, odešli novomanželé večer na představení. Domnívali se, že najdou dárcce vstupenek vedle sebe. Po obou stranách však byla

sedadla prázdná. Když se vraceli v noci domů, hloubali ještě cestou, kdo jim asi poslal vstupenky. Doma našli byt vykradený. Na stole ležel lísteček se stručným: »Tak, teď už to víte!«

*

Sdělená radost. »Sotva jeho paní odjede, hned si najde nějakou přítelkyni.« — »O všem, on je z těch lidí, kteří necítí štěstí, nemohou-li je sdělit s druhým.«

K a v á r n a

Všecké nápoje a pokrmy chlazeny jsou

„Frigidairem“ elektroautomaticky

G. BÖHM

Karvinná, telefon č. 72

Restaurace

Chvalně známá kuchyně

Karvinské pivo

Plzeňský prazdroj

D o b r á v í n a

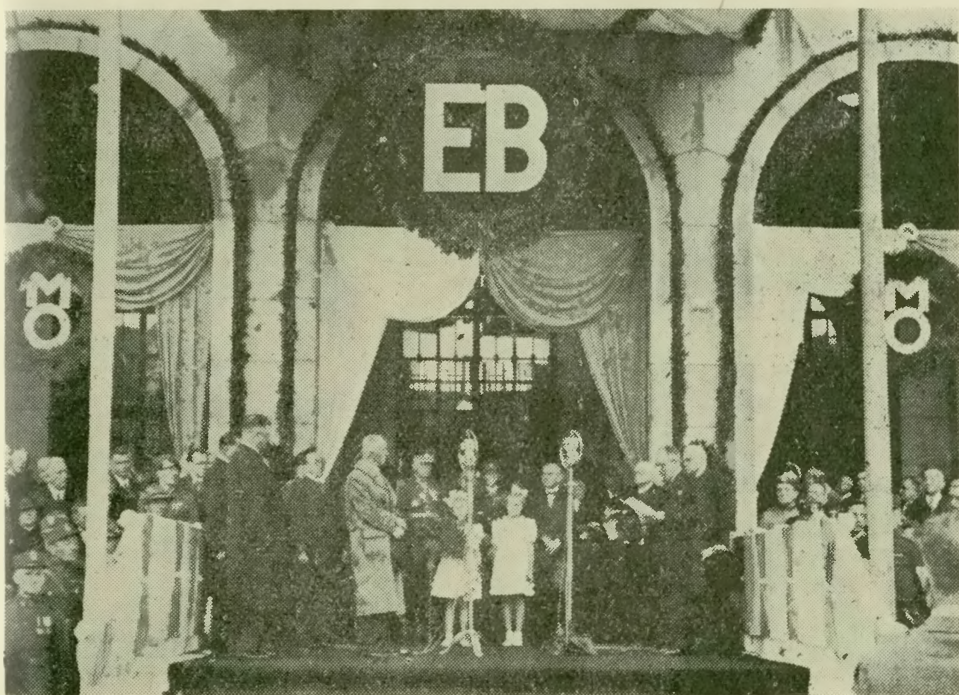

**Příjezd
pana presidenta
dr. Ed. Beneše
do Ostravy**

Uvítání na nádraží.

Děvčátko Jarmila Záhorská
odevzdává p. presidentovi
kytici bílých a červených
růží při návštěvě jámy Ižnát

Pan prezident vítán na
ostravské radnici sta-
rostou města senáto-
rem Chalupníkem,
prvním náměstem
starosty J. Geislerem
a j.

Generální ředitel Banské a
hutní spol. dr. inž. Kruliš-
Randa provází p. presidenta
závodem jámy Ignát

O Podkarpatské Rusi

Prof. Jaromír Diener

Podkarpatská Rus — nejvýchodnější část našeho státu — jest území svými poměry přírodními, sociálními i kulturními dosti odlišné od západních oblastí republiky. Jest to území neveliké (asi jako půl Moravy) a také málo zalidněné. V poslední době stává se i na západě — hlavně působením turistiky i politiky (autonomie) — známější. V následujících řádcích chci přehledně pojednat o Podkarpatské Rusi po stránce přírodní, hospodářské, kulturní i sociální.

Všimněme si nejprve poměrů přírodních. Už při zběžném pohledu na mapu vidíme, že většina země je prostoupena horami. Největší část zabírají Karpaty. Přicházejí do země ze Slovenska, směrem východním se stále zvyšují až Hoverlou (△2057 m) dosahují největší výšky. Karpaty se táhnou ve dvou pásmech, po hřebenech severního pásma probíhá státní hranice. Území Karpat se nazývá lidově »verchovina«.

Pískovcové hřebeny Karpat jsou většinou zaoblené. Jen na severních svazích bývají příkré, několik set metrů hluboké srázy. Ty přecházejí dole v mohutný kotol ukončený hrází. Na dně kotlů jsou zpravidla jezírka. Jsou to stopy činnosti předvěkých ledovců. Největší mohutnosti dosahují Karpaty na východě v pohoří Černá hora. Zde se stýkají — na hoře Stohu (Stoj) hranice československé republiky, Rumunska a Polska.

Skoro rovnoběžně s Karpaty, jen poněkud jižněji, postupuje sopečné pohoří Vihorlat. Není tak mohutný jako Karpaty, ale poněvadž vystupuje z roviny, působí i toto pohoří horským dojmem.

Nížina Podkarpatské Rusi je vlastně výběžkem Velké nížiny uherské (nyní se užívá též samostatného názvu Nížina užhorodská). Sklon nížiny je nepatrný. Řeky se často rozvodňují a mění řečiště. Jsou tu

nejnižší místa na Podkarpatské Rusi (Tisa u Čopu 99 m, Latorica 98 m).

Řeky na Podkarpatské Rusi tvoří velmi jednotnou vodopisnou síť. Měly a mají velký vliv na vymodelování nynějších horských tvarů. Největší význam z řek má Tisa. Vzniká spojením Černé a Bílé Tisy

u Rachova a jest asi 250 km dlouhá (na území Podk. Rusi). Sbírá téměř všechny ostatní řeky a stala se se svým okolím přirozeným střediskem hospodářským i kulturním.

Nerostné bohatství Podk. Rusi není příliš rozmanité, ale přece důležité. Jest to především kamenná sůl, těžená ve Slatinských dolech. Solné ložisko se nachází nehluboko pod povrchem a jest asi 2 km dlouhé a skoro 1¼ km široké. Hloubka jeho jest více jak 150 m. Ložisko je tvořeno velice čistou solí a solným jílem. Sůl se těží ve dvou dolech, otevřených dříve jak před sto lety. Třetí, propadlý, důl jest připravován k povrchovému těžení. Prostory (komory) v dolech působí mohutným dojmem (výška přes 100 m, délka 300 m). Jsou osvětleny elektricky a přístupny turistům.

Jiným důležitým nerostem je nafta. Nachází se v okolí Užoku a Jasíny. Na Užoc-

**Střediskem české inteligence
v Mor. Ostravě zůstane kavárna
Ulice Dr. K. Kramáře, telefon čís. 21-85**

„PRAHA“

ku se těžila už před válkou. Nyní se prodávají hlavně výzkumné vrty. V menších ložiskách přichází hnědé uhlí a železné rudy. Hojná jsou ložiska cihlářských a keramických hlín.

V celé zemi jsou velmi hojné minerální prameny (sinné, jodové, železité a j.). Většinou jsou nevyužity, jen někde jsou menší lázně. Celkem jest nerostné bohatství Podk. Rusi dosud málo využito.

Poznali jsme, že horopisně i vodopisně je Podkarpatská Rus země velmi jednotná. Mnohem větší rozmanitost pozorujeme v rostlinstvu. Působí to jednak výškově rozdílů (nejnižší místo 98 m, nejvyšší 2057 m), jednak vysunutí na východ. Jih země zabírá úrodná nížina. Z původního porostu se zachovaly zajímavé doubravy. Sopečný Vihorlat je pokryt většinou bukovými lesy. Proniká sem teplomilná květena z nížiny. Místy jsou původní habrové háje.

Daleko rozmanitější jsou Karpaty. Jsou většinou zalesněny. Na západě převládají lesy bukové, na východě lesy smíšené a jehličnaté. Lesy, s dosti bohatým podrostem sahají do výše 1200—1400 m. Vyšší svahy a vrcholy hor jsou porostlé krásnými horskými loukami (nazývají se »poloniny«). Na nich se celé léto pasou nesčetná stáda skotu, ovcí a místy i koní. Největší bohatství květeny jest na východě, na Svidovci a Černé hoře. Zde roste nej důležitější rostlinný typ východních Karpat, alpská růže (pěnišník karpatský, *Rhododendron myrtifolium*). Najdeme i protěž alpskou, narcisy, horské hořce a mnoho jiných. Místy jsou ještě nedotčené pralesy. Množství lesů (pokrývají přes polovinu P. Rusi) má přirozeně vliv na podnebí. Je dosti vlhké. Nejvíce srážek v republice je právě na Podk. Rusi ve východní části, kde naprší ročně 1139 mm vody (v Praze 536, v Čes. Těšíně 943 mm).

Ještě se zmíním o hospodářských rostlinách. Nejvíce se pěstuje kukuřice (osev asi 50.000 ha), méně pšenice, v hornatějších polohách oves a brambory. Z plodin u nás méně známých se pěstuje konopí, slunečnice (na olej), tabák. Velký význam hospodářský mají vinnice (ročně se vyrobí 50 až 70 tisíc hl vína). V teplejších krajích se pěstují meruňky, broskve a jablekaštaný.

I živočišstvo Podkarpatské Rusi má své odlišné zástupce. V nepřístupných lesích udrželi živočiškové na západě dávno

Pravoslavný kostelík v Užhorodě

vyhubení nebo vzácní (medvěd, vlk, rys, divoká kočka). Vysoká a černá zvěř je hojná. V nížinných bažinách žije černá bahenní želva, nyní téměř na vyhubení.

Z domácích zvířat jest pro obyvatelstvo nejdůležitější skot (v rovinách převládá dlouhorohý stepní skot), ovce a kuň (v horách malý vytrvalý koník huculský, v rovinách kuň teplokrevný). Velký vliv na počet i jakost dobytka měla válka. (Na příkl. před válkou bylo v zemi přes 90.000 koní, po válce 20.000, nyní je stav asi jako před válkou). Typickým domácím zvířetem pro roviny Podk. Rusi (Velký Bočkov, Slat. doly, Chust) jest indický bůvol. Bůvol jest pomalý, ale vytrvalý tahoun a hodí se do tamějšího bahňitého terénu.

V předešlých kapitolách byly uvedeny přírodní poměry Podk. Rusi. V dalším si všimneme osídlení a politického vývoje Podk. Rusi. O nejstarším osídlení není mnoho známo. Soudí se, že kraj byl obydlen už dávno před stěhováním národů. V 9. století byla západní část území pod vli-

vem říše Velkomoravské. Nynější obyvatelstvo — Rusíni — přicházelo do země během 11. až 13. století. Kulturně a nábožensky byli Rusíni spojeni s jižní Rusí, ale sociálně a hospodářsky záviseli od Maďarska, s kterým byli politicky svázáni. Spojení s Maďary přineslo rusínskému o-

Huculové od Rachova

byvatelstvu útisk a úplný kulturní i sociální úpadek, ze kterého se dodnes nevzpamatovalo. Národní probuzení pokračovalo velmi zvolna. Přesto už v bouřlivém r. 1848 snažili se osvoboditi. Jejich představitelé se zúčastnili slovanského kongresu v Praze a přednesli své plány Palackému a Riegrovi.

Řeckokatolický kostelík (cerkev) v Jasíně

Za světové války stala se Podk. Rus dějištěm četných bojů a celá země byla vlastně etapou. Bojovalo se zvláště o všechny přechody přes Karpaty. Nejmohutnější byla ofensíva gen. Brusilova na Jasinský průsmyk. Rusové se dostali až do Slat. dolů, ale brzy zase ustoupili.

Ještě nyní nacházíme podél celé severní hranice země zákopy, drátěné překážky,

granátové kryty, podzemní chodby a v pozadí tu a tam hřbitov i osamělé opuštěné hroby. Obyvatelstvo má sady i pole ohraničené ostnatým drátem z překážek. V zákopech a krytech najdeme zbytky střeliva, úlomky granátů, jídelní misky, zrezavělé lopatky, ruční granáty, kusy celtu atd. Nevybuchlé granáty způsobily už mnohá neštěstí zvláště pastevcům.

Po válce se rozhodovalo i o osudu Podk. Rusi. Byla připojena k československé republice jako autonomní území (v září 1919). Žádali tak američtí Rusíni a přesorská Národní rada. Chtěli se připojiti i Rusíni haličtí. Bylo však i dost Rusínů, kteří chtěli zůstat při Maďarsku. (Ještě v prosinci 1918 vydala maďarská vláda zákon o autonomním území Rusínů.) V té době bylo také vysláno ukrajinské vojsko k obsazení Podk. Rusi. Východní část byla obsazena až do roku 1920 vojskem rumunským. Konečně připojení celé země k republice československé se stalo v červnu r. 1920.

A nyní přihlédněme blíže k obyvatelstvu. Podk. Rus má na 700.000 obyvatel. Kromě Rusínů žijí tu Maďaři, Rumuni a Němci. Důležitou složkou obyvatelstva jsou židé (asi 15 proc.).

Mezi Rusíny odlišují se dvě větve: západní Bojkové a východní, inteligentnější a svéraznější, Huculové. Život je dost primitivní, všude je znát nedostatek vzdělání. I nyní najdeme dosti Rusínů (starších), kteří neuznávají potřebu vzdělání («Otec i děd neznali číst a psát a byli živí budu i já.») Starší inteligence hovoří zase s oblibou maďarsky. V mladším pokolení odchovaném v ruských školách, jest již znát určitý pokrok. Nyní již každá vesnice má svou školu. Pořádají se též kursy pro negramotné a kursy pro hospodyňky. Zde se pečuje o to, aby se naučily vařit jiná prostá jídla kromě kukuřičné kaše. Kukuřičná kaše (tokan, kuleša) je denním pokrmem většiny Rusínů po celý rok, když jsou bohatší a mohli by si dopřát něco jiného).

Obydlí bývá hodně jednoduché. Chata jsou vesměs bez komínů, často jen o jediné místnosti, kde v zimě bývají i drobnější zvířata, poněvadž není dobrých stájí. V takovém prostředí vznikají lehko choroby. Nemoc považují mnozí za trest boží a hledí se jí zbaviti spíše modlením než vhodnou pomocí.

Zařízení místností jest jednoduché. Místo kamen mají hliněné ohniště. Při vaření nádoba strčí do ohně. Kouř stoupá ke stropu otvorem ve stropě na půdu a skulnami ve střeše ven. Někdy bývá nad ohništěm jakási kobka a kouř se odvádí do síně pod střechu. Vedle ohniště bývá palanda, sloužící za postele. K překrývání užívají vlněné houně vlastní výroby (lvžky). Kolébka bývá sbita z několika prken — podobá se korytu — a zavěšena na stropu. Nábytek jest často vlastní výroby, rovněž i jídelní přístroje a dřevěné nádoby. Přirozeně, že se najdou i chaty kamínem, sporákem, dobře zařízené. Zvláště jsou-li nověji postavené. V horách jsou chaty dřevěné, v rovinách z nepálených cihel.

Tak jako při zařízeních obydlí se snaží obyvatelé býti co možná soběstační, tak je tomu i v oblékání. Původní kroje se ještě dosti zachovaly. Jsou rozdílné podle kraje. Nejjednodušší na západě. Široké nohavice z rezného plátna, halena, širák, vlněná čepice a do nepohody dlouhý ovčí kožíšek a kalhoty a kabát z husté vlněné látky. Místní je v oblibě bílá a černá barva. Na výšších horách zase kabátce z ovčí vlny, bohatě zdobené štrápci. Rovněž i na košilích bohatě vyšívaní. Starší Rusínů nosí košile z vlny, přes kalhoty. Ženy mají zajímavý kroj ve východní části (Huculky). Místo šatků mají zepředu a zezadu plátěné, lesklé nitěmi protkané zástěry. Kabáty jako muži, na hlavě šátek a na něm ještě mužský zelený klobouk.

V zaměstnání obyvatelstva převládá zemědělství, dobytkařství a dřevorubectví. Obdělávání polí je, hlavně v horách, velmi nedokonalé. Pluhy a brány jsou stále ještě nejvíce dřevěné. Rovněž chomouty (jha) pro tažný dobytek jsou celé ze dřeva. Koryta vůbec nemají chomoutu, jen náhrudník z pytloviny a postraňky z různých provazů a řemínků. A místo opratí často vidíme kus provazu.

Způsoby obdělávání jsou různé. Na horách se často užívá »paleňšče«. Vysekají se keře a stromy, spálí, půda se rozkope a několik let rodí hospodářské plodiny. Když je úplně vyssátá, užívá se za pastvisko. To časem zaroste keři a stromy a po letech se zde znovu mýtí a zakládá pole.

Jindy zase celá vesnice rozdělí všechny pozemky na dvě části. Jedna se obdělává, druhá slouží za pastvisko. Když pole pře-

Světoznámé harmoniky

heligonky
chromatické
i pianové
vyrábí

JOSEF HLAVÁČEK

česká výroba harmonik

Louny, Čechy.

Pošt. schr. č. 8.

Ceníky zdarma!

Kupujte přímo u výrobce!

Nejstarší závod v Československu.

Zal. r. 1885.

stane rodit, změní se na pastvisko a dosa-
vadní pastva se obdělává.

V rovinách je hospodářství lepší. Často se ale užívá systém úhoru. Ani z úrodné země nedostane Rusín při svém hospodaření to, co by mohl. Na příklad předválečný výnos z 1 ha byl v českých zemích 15.7 q pšenice, na Podk. Rusi 5 q, 16.2 q ovsa — 7 q ovsa.

Pastviny jsou na Podk. Rusi velmi hojné a umožňují rozsáhlý chov dobytka. Pastviny v rovinách upomínají na step nebo slouží za pastvinu úhor. Zcela jiným typem jsou pastviny horské (poloniny). Dobytek se vyhání na hory z jara a je tam stále až do podzimu. Hovězí dobytek má stáje, z nichž část slouží zároveň za přístřeší pastýřům. Ovce mívají jen ohrady (proti vlkům) s několika stromy. Vedle ohrady je koliba pro pastýře.

Mléko se zpracovává přímo na polonině na sýr a máslo. Částečně se sváží do údolí na koních. (Kůň má dřevěné sedlo, na které se připevňují dva podlouhlé soudky.)

Dřevorubectví a vorařství je neméně důležité zaměstnání mnoha Rusínů. Těžba

v lesích je velmi rozsáhlá. Potíže působí doprava z nepřístupných hor. Nejvíce dřeva se dopraví po vodě i po zcela malých potocích. Jest to umožněno četnými vodními nádržemi (hatě, klauzury) v horských údolích. Nádrže jsou ze dřeva, vyplněné kamením. Když jsou v potocích připraveny kmeny a vory, vypustí se několik nádrží najednou, hladina potoků se brzy zvedne a unáší vory. Palivové dříví se zpracovává na místě a dřevěnými kořty pouští dolů.

Průmysl — hlavně dřevařský a zemědělský — jest většinou v rukou maďarských a židovských. Důležité jest chemické zpracování bukového dřeva. Rusíni jsou zaměstnáni jako dělníci.

Obchod přešel výhradně do židovských rukou. Židé jsou velmi významným hospodářským činitelem na Podkarpatské Rusi. Do země začali přicházeti v 70. letech minulého století. Jejich působení na rusínské obyvatelstvo charakterisuje prof. dr. Kadlec (v knize Podkarpatská Rus) takto: »... jako paraziti vrhli se na prosté naivní obyvatele Podk. Rusi: a strašnou lichvou tak je vyssáli, že z nich udělali pravé otroky, kteří pracují jen na své židovské pány. Ovládli celý hospodářský život kraje. Drží ve svých rukou všechny krčmy, kde opíjejí rusínské obyvatelstvo a tím je ubíjejí morálně i materiálně.« V zapadlých rusínských obcích to někde platí ještě dnes. Skoro každý Rusín v takové dědině má svého žida, bez kterého nemůže nic prodat ani koupit. Přirozeně, že při tak velkém množství židů najdeme i chudáky, nádeníky i pokojné řemeslníky. Většinou jsou přísně pravověrní a zachovávají přesně všechny náboženské předpisy. Důsledně dodržují své svátky, zvláště soboty. V sobotu musí míti obchody zavřené, nesmí nic pracovat, nesmí vzít peníze do ruky (když se ale dostaneme do

obchodu, můžeme si vzít zboží a peníze položit na pult, jenomže on se jich nedotkne). Rovněž v jídle mají různé předpisy (nesmí sám zařiznout drůbež, nesmí jíst s talíře, se kterého jedl křesťan, při jídle musí míti na hlavě atd.).

Modliteben mají dostatek. O státních svátcích bývají slavnostní bohoslužby a uslyšíme tu i naši hymnu, zpívanou hebrejsky. Židé svým počtem a vlivem na obyvatelstvo jsou důležitým činitelem v zemi.

Vraťme se k původnímu obyvatelstvu. Duševní život Rusínů v odlehlých obcích se vyvíjí vlastně jen v náboženství. To je jednak řecko-katol. (od římsko-katol. se liší tím, že neuznává latiny a kněží se mohou ženit), a jednak pravoslavné. Obojí mají letopočet o 14 dní pozadu (Nový rok připadá na 14. ledna našeho letopočtu). Rusíni jsou velmi zbožní. K bohoslužbám se scházejí v dřevěných kostelících. Každá větší obec má svůj kostelík.

Kostelíky jsou různého typu. Původním tvorem je rovnoramenný řecký kříž. Prostory uvnitř bývá různě rozdělena, obyčejně střed pro muže, ženy mají vyhrazené zvláštní místo t. zv. »babinec«. Mnohé kostelíky jsou památkami lidového umění, ať už je to stavba samotná nebo malby, řezbářské práce a j. Pro Rusíny je to i jakési museum, kde jsou památky na dávné předky.

Snažil jsem se v několika kapitolách podati přehled přírodních, hospodářských a kulturních poměrů Podkarpatské Rusi. Podkarpatská Rus je země v západních krajích naší republiky ještě stále málo známá, ač už je téměř 18 roků součástí našeho státu. Pozornosti si zaslouží tím spíše, že byla po staletí úplně zanedbávána, obyvatelstvo úmyslně drženo v nevědomosti a jistě bude dlouho trvat, než se povznesne kulturně i hospodářsky na úroveň západních zemí.

Zemědělská záložna ve Frýdku

Jediný zemědělský ústav na Těšínsku. Bezpečné uložení peněz

ODĚVY **ANT. PALIČKA** Peřvald
pánské i dámské **u l é k á r n y**

zhotovuje
v nejjemnějším
provedení
za mírné ceny

Státní měšťanská škola v Jablunkově

Josef Hubeňák

Byla založena a otevřena I. třídou 1. září 1922 a umístěna po 2 roky v budově polské obecné školy v Jablunkově. Od 1. září 1924 nastěhovala se do nově vystavěné budovy v ulici Dr. Fr. Slámy č. 416, která byla původně projektována jen pro školu obecnou. Když však došlo ke zřízení školy měšťanské, byly pozměněny plány budovy tak, aby se v ní mohla umístiti i škola měšťanská. Počítalo se s pěti tří-

Stálý vzrůst školy poznáme sledováním počtu tříd a žactva od škol. roku 1922-23 až do posledního roku 1936-37. Počet tříd (i s pobočkami): 1, 2, 4, 4, 4, 4, 5, 5, 6, 6, 6, 8, 8, 9, 9. Počet žactva: 48, 97, 147, 158, 149, 150, 141, 140, 152, 173, 228, 281, 323, 352, 366. Při otevření pěti tříd od škol. roku 1928-29 byla škola nucena zrušiti kreslirnu a používat ji jako třídy, od škol. roku 1930-31 byla zrušena školní jídelna a obě-

Měšťanská škola v Jablunkově

dami obecné a třemi třídami školy měšťanské a podle toho vystavěna škola s osmi učebnami. Avšak hned od nastěhování obou škol do nové budovy bylo zřejmé, že nebude stačiti pro počet žactva, rostoucí každým rokem. Již ve škol. roce 1924-25 musila se zřídit pobočka u I. třídy měšťanské školy, rovněž i obecná škola otevřela pobočku, a tak nová budova již v prvním roce svého trvání byla malá pro pravidelné vyučování, následkem čehož musilo býti v nižších třídách obecné školy zavedeno polodenní vyučování.

místnosti adaptovány na učebnu, od roku 1933-34 má škola 8 tříd, a protože pro 2 nové třídy nebylo již místa ve školní budově, najaty potřebné místnosti ve starém klášteře Alžbětinek čp. 52 a upraveny na učebny, k nimž zde od škol. roku 1935-36 přibyla učebna další, když v tomto roce počet tříd vzrostl na 9 (3 první, 3 druhé, 2 třetí a 1 čtvrtá). Poněvadž i obecné škole přibývalo poboček, je zřejmé, že obtíže s umístěním tříd a žáků vzrůstaly a obecná škola musila zrušiti chlapeckou dílnu a použítí jí jako učebny. Kromě to-

ho byla nucena zavésti ve 4 třídách polo-
denní vyučování.

Odbor Slezské Matice osvěty lidové v
Jablunkově staral se svými příslušnými
činiteli hned od vyskytnutí prvních obtí-
ží, aby výstavbou nové měšťanské školy
bylo ulehčeno jak obecně, tak měšťanské
škole. Po dlouhém jednání, předkládání
zpráv, memorand a intervencích došlo ke
komisionálnímu řízení 16. srpna 1929 a ke
koupi vhodného školního pozemku o vý-
měře 5100 m² od Dr. Josefa a Ing. Jana
Sněgoně. Pozemek leží v blízkém souse-
dství nového kláštera Alžbětinek poblíž
státní silnice, vedoucí z Jablunkova do
Návsi. Koupí pozemku byl učiněn malý

na neurčitou dobu a zmenšily naději na ni
na minimum. Koupené staveniště bylo
pronajato zemským úřadem v Brně za
mírný poplatek paní Marii Sněgoňové
z Jablunkova.

Nadešel rok 1935, který byl těžkou
zkouškou trpělivosti pro klidné obyvatel-
stvo Těšínska. Po celý tento rok žilo v na-
pětí, neklidu a obavě, že se uskuteční
hrozby nezodpovědných živlů ze souse-
dního státu, že vpadnou na Těšínsko a že je
obsadí. Časté deputace, vyslané Slezskou
Maticí osvěty lidové k vládě, upozorňova-
ly ji na situaci, která na Těšínsku vznikla,
a mezi požadavky, které byly vládě před-
loženy, byla zdůrazňována naléhavá po-

Obecná škola Mosty-Šance u Jablunkova

krok vpřed v záležitosti výstavby měšťan-
ské školy v Jablunkově. Potom však na-
stala pauza šesti let, v níž byly místními
činiteli podávány na příslušná místa kaž-
dým rokem rozklady a zprávy, v nichž
zdůrazňována potřeba budovy měšťanské
školy. Na všechny zákroky dostávalo se
ujištění, že stavba měšťanské školy v Jab-
lunkově vede se ve zvláštní patrnosti a
že se k ní přikročí ihned, jakmile to bude
rozpočtově možno.

Tísňivé hospodářské poměry, které na-
staly v dalších letech jak v jiných tak i
v našem státě, oddálily provedení stavby

třeba a nutnost stavby měšťanské školy
v Jablunkově. Tento požadavek byl v Pra-
ze konečně uznán a zejména Ústřední Ma-
tice školská v Praze přislíbila svou pomoc.
A když v červnu 1935 došel přípis Ústřed-
ní Matice školské s oznámením, že sama
provede stavbu měšťanské školy v Jablun-
kově, bylo jisto, že dlouholetá touha čes-
kého obyvatelstva v Jablunkově, ale též i
žactva a učitelstva měšťanské školy, které
bylo nejvíce postiženo umístěním školy ve
dvou budovách od sebe značně vzdále-
ných, dojde konečně splnění.

Vypracováním plánů byli pověřeni ar-

chitekti inž. Kopp a inž. Balcárek z Prahy, autoři plánů sokolského stadionu v Praze na Letné. Plány byly vypracovány a sice na dvouposchodovou budovu o 9 třídách, 4 kabinetech, 2 dílnách, kreslárně, tělocvičně, bytu pro ředitele a ostatních potřebných místnostech. Budova má ústřední topení, elektrické osvětlení, šatny na chodbách pro každou třídu, parketové podlahy všude, bude mít též rozhlasové zařízení s tlapačem v každé třídě, za které dlužno poděkovati učitelskému sboru, který nacvičením a provedením školních divadel a výtěžkem z nich pomáhal po léta stráždati na potřebnou částku, také však Pozemkovému ústavu v Jablunkově, který při převzetí Okresní záložny v Jablunkově značným darem dal základ školnímu radiovému fondu, a též i Rodičovskému sdružení měšťanské školy.

Stavba byla vypsána a zadána nejlcivnějším oferentovi, t. j. firmě V. Nekvasil, stavební společnost v Praze, pobočka v Č. Těšíně. Podle její nabídky bude budova státí okrouhle 1,250.000 Kč. Po vyřízení potřebných formalit, zejména po vykonání zdravotně školské komise 5.-3. 1936, městské stavební komise 2.-5. 1936 a komise, konané 5.-6. 1936 v přítomnosti ministerského rady pana inž. Macháčka, při níž byla stavba vytyčena, bylo k ní ko-

nečně přikročeno v červnu 1936. Po jednom roce vytrvalé práce, při níž našlo zaměstnání a obživu mnoho lidí, byla stavba dokončena. Příslušní činitelé byli požádáni, aby škola mohla nésti jméno Měšťanská škola dr. Edvarda Beneše.

V nové budově bude umístěna kromě školy měšťanské též rodinná škola Slezské Matice osvěty lidové a škola pokračovací.

Trpělivost prý přináší růže. Kéž růže, kterými po mnoha letech čekání bude odměněna trpělivost českého obyvatelstva, učitelstva i žáků krásným darem v podobě pěkné a účelné budovy školní, budou ty nejpěknější. Ti, kteří jimi byli odměněni, vyslovují vřelé díky a upřímnou vděčnost všem, kteří mají zásluhu na vybudování školy, děkují zejména ministerstvu školství a národní osvěty, děkují Ústřední Matici školské s p. senátorem dr. Janem Kaprasem v čele, jenž projevils vřelé porozumění pro životní otázku českého Jablunkova, a projevují vděčnost též Slezské Matici osvěty lidové s jejím starostou panem Aloisem Holešem, jenž neúnavně konanými intervencemi a deputacemi přesvědčil příslušné a rozhodující kruhy, že na vybudování měšťanské školy v Jablunkově záleží další dobrý rozvoj české věci v Jablunkově.

*

Pro zasmání

Rzdíl mezi reumatismem a dnou definoval francouzský lékař takto: »Vložili-li se prsty do šroubu a zašroubojili-li se tak, až bolest nelze déle vydržeti, je to reumatismus. Otočili-li se potom šroub ještě jednou, je to dna.«

Dětská starost. Paní Hosnedlová se šla polívat s malou dceruškou na siamská dvojčata. — »Tak vidíš, tato ubohá děvčátka musí vykonávat všechno společně. Až budou starší, budou spolu chodit na procházku i do školy.« — »Ale, mami, jakpak to udělají, když jedna ve škole propadne a druhá potoupí?«

Vždycky obchodník. Přilítla Anča, celá ozčepýřená, k hokynáři: »Poslouchejte, pane, prodal jste mi moc pěkná vajíčka, jen to je pravda! V jednom už bylo úplné kuře!« Táá? ... tak dostanu tedy ještě dvacet korun!«

Společnost. »Jsem již strašně unaven stálo samotou.« — »Aha, to tedy znamená, že se hodláš oženiti?« — »Kdopak myslí na ženění, ale akvarium si pořídím.«

Kdo je na tom lépe. Zaměstnavatel (ke svému zaměstnanci): »Copak byste dělal, kdybyste měl příjem jako Rotschild?« — Zaměstnanec: »Cožpak o to, ale často jsem se již sám sebe ptal, co by dělal Rotschild, kdyby měl příjem jako já?«

Příliš mnoho slov. K slavnému básníkovi přišla zdatná stenotypistka a povídá: »Píšeš 60 slov za minutu.« — Básník (užasle): »Milé dítě, odkud mám tolik slov vzít?«

Nemyslí to vážně. Nevěrný manžel (k přítelkyni): »Neměj strach, moje žena obyčejně říká: Jestli mne jednou oklameš, tak tě zabiju ... Nic tedy neriskujeme.«

Rafinovaný muž. Sešly se sestřičky a povídaly si o mužích. »A poslouchej, Máno, mluví opravdu tvůj Pavel ze spaní?« — »Ale kdepak ... jen se ti usmívá ... protiva jeden!«

Budova obecné školy s čsl. jazykem vyučovacím v Koňské-Kanadě, postavená nákladem ústředního výboru Slezské Matice osvěty lidové

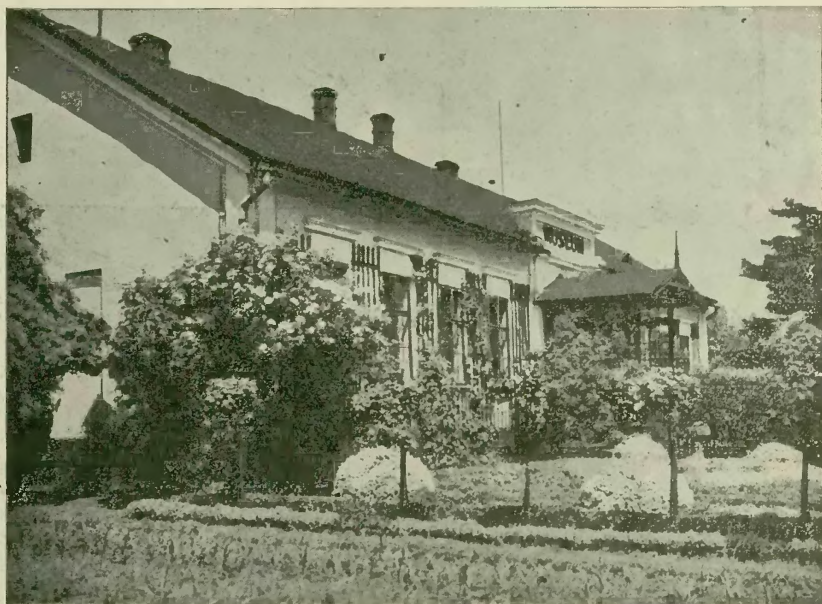
Obecná škola Bystřice n. O. - Paseky

25 let činnosti Slezské musejní společnosti v Orlové

Jaroslav Zahradník

Slezská musejní společnost v Orlové dovršila letos 25 let svého trvání. Toto první čtvrtstoletí její činnosti je vyplněno významnou kulturní prací, jež Těšínsku zachovala množství cenných památek na jeho minulost a uložila je do svých dvou muzeí a to v Orlové a Jablunkově. Těchto prvních 25 let je přímo přeplněno událostmi velké historické důležitosti. V této době prožili jsme těžký zápas o za-

le který mu, bohužel, nepřinesl ještě kýženého vysvobození jako ostatním zemím českým a Slovensku, ale který byl počátkem těžkých bojů, jež nám bylo na Těšínsku prožiti v plebiscitních letech 1918 až 1920. Do prvního čtvrtstoletého období trvání společnosti spadá konečně doba důležité konsolidační práce v letech plebiscitních a to jak na poli kulturním, tak i hospodářském a státně-politickém.

Budova musea v Orlové

chování existence českého živlu v zemi, jež předurčena byla již k úplné germanizaci. V ní prožili jsme světovou válku, kdy český člověk vydán byl na milost a nemilost bezohledné persekuci rakouských politických a vojenských úřadů a kdy na rozkaz mocného pána na Těšíně, šéfa generálního štábu rakouského, arcivévody Bedřicha, smutně proslulého «markýze Géra» z písní Bezručových, měl býti všecek český život na Těšínsku zcela vyhlazen. V letech uplynulého čtvrtstoletí prožili jsme státní převrat, který i českým Těšínskem byl radostně pozdraven.

Všech těchto důležitých událostí nutno vzpomenouti ve spojitosti s letošním jubileem Slezské musejní společnosti a to tím spíše, že většina jejích členů, zvláště pak kuratoria, činně zasáhla do vývoje těchto poměrů. Byl to v první řadě zakladatel a první předseda Slezské musejní společnosti okresní školní inspektor Ant. Klvaňa, jehož práce třeba u příležitosti letošního jubilea vděčně vzpomenouti. On to byl, který hned po svém příchodu z Příbora, odkud si přinesl pověst vynikajícího kulturního pracovníka, ujal se horlivě veřejné národní a lidovýchovné práce,

Křtitelnice z bývalého dřevěného kostela orlovského

postaviv se jako ředitel tehdy zřízené měšťanské školy v Orlové v čelo orlovského odboru Slezské Matice osvěty lidové a v čelo národního a kulturního života na Orlovsku, kde si získal brzo přízeň a podporu četných veřejných činitelů, zvláště z řad mladého českého učitelstva. On to byl, který již r. 1910 zakládá při mateřském odboru v Orlové musejní sekci, jež hned poté zřizuje krajské museum v budově nové měšťanské školy v Orlové. Nespočetnými přednáškami, schůzemi, založením a vydáváním týdeníku »Obrana Slezska«, zakládáním mateřských a obecných škol, otevřením kuchařské a hospodyňské školy v Orlové, účinnou pomocí při zřizování mateřského reálného gymnasia orlovského získal si Klvaňa sice neoceníitelných zásluh, ale touto, u rakouských úřadů nemile viděnou činností, připravil si i mnoho trpkých chvil, jež mu bylo hlavně zakusiti v prvních týdnech války, kdy byl násilím ze svého působiště odstraněn a internován v Solnohradsku a

později povolán k činné službě válečné, kde mu, tehdy již padesátiletému, bylo snášeti ta největší příkoří a hrubosti rakouských vojenských nadřízených. Teprve po převratě dostalo se Klvaňovi skvělého zadostučinění a to, když byl českým učitelstvem jednomyslně zvolen školním inspektorem okresu fryštátského a těšínského. V této funkci napravoval Klvaňa křivdy, které byly Rakouskem páčány na českém školství na Těšínsku. Dlužno jen litovati, že Klvaňovi nebylo dopřáno až do konce vykonati vše, čeho bylo ještě zapotřebí. Zákeřná choroba, kterou si přinesl z rakouského vězení, sklála Klvaňa předčasně a 2. února 1928 dotlouklo jeho šlechtné a dobré srdce navždy. Urna s jeho popelem je dnes vzácnou relikvií, zdobící síň v orlovském museu, nazvanou k jeho počtě síní Klvaňovou.

Slezská musejní společnost byla největší láskou zvěčnělého Klvaňa. V ní viděl důležitého kulturního činitele pro kraj, k

Asi 600 let staré dřevěné sousoší z původního orlovského kostela

němuž tak vše přilnul, přesto, že mu přinesl jen nadlidskou práci a utrpení. Právě snad z těch velkých bolestí, kterých mu tu bylo zakusiti, zrodila se u něho i velká láska k zemi, rovněž těžce zkoušené.

Úcta k památce Klvaňové nám ukládá, abychom jeho dílo, na němž si tolik zakládal, bedlivě opatrovali a dále zvelebovali. Pokud jde o zhodnocení činnosti Slezské musejní společnosti za uplynulých 25 let, můžeme s dobrým svědomím prohlásiti, že tu byl vykonán slušný kus poctivé práce. I přes různé překážky, jež se Slezské musejní společnosti kladly v cestu — byl to v prvé řadě nedostatek pracovníků a nedostatek potřebných finančních prostředků — dostala společnost plně svému úkolu, jak o tom svědčí dnes již značně rozsáhlé sbírky obou jí vydržovaných muzeí a jak toho dokladem je slušná bilance činnosti přednáškové, publikační a výstavní. Podle svých stanov má společnost napomáhati vědeckému probádání přírodních poměrů Slezska, hlavně pak Těšínska, má býti nápomocna při vědeckém průzkumu vnitřního života lidu této země a má přispívati k vědeckému, literárnímu a uměleckému vzdělání ve Slezsku. Za tím účelem má pátrati po různých místopisných a lidopisných zvláštnostech a starožitnostech v zemi, sbíráti je a uschovávat je v museích. Jak tento úkol, předepsaný stanovami, plnila, je patrné z přehledu o činnosti Slezské musejní společnosti za uplynulých 25 let, který zde podáváme.

K prohloubení vlastivědných vědomostí přispěly četné přednášky. O jazykově a národnostní otázce na Těšínsku v historickém vývoji, dále o hlavních pramenech historie Těšínska a posléze o zvláštnostech právního vývoje na Těšínsku přednášel univ. prof. dr. Jan Kapras z Prahy, o umění slezského lidu prof. Al. Adamus, o habánské keramice ředitel zem. musea opavského dr. K. Černoهورský, o poslání

a funkci archivů v krajinských museích zemský slezský archivář Dr. Peřich z Opavy, dvakrát o Těšínsku v české literatuře přednášel prof. Dr. V. Martínek z Mór. Ostravy, o minulosti Fryštátu přednášel Dr. Jar. Vavřík ze Slezské Ostravy, o dějinách Orlové a o musejnictví prof. V. Burda z Orlové, o společných zájmech a stycích Těšínska a Opavska profesor Fr. Myslivec, o lidové písni na Těšínsku říd. učitel J. Mojžíšek ze Slez. Ostravy, o zájezdu Slezanů na národopisnou výstavu v Praze r. 1895 president kraj. soudu v. v. Bedřich Šimeček z Mor. Ostravy, o národopisné výstavce lašské a národopisných slavnostech v Orlové r. 1894 učitel Jos. Vluka ze Slavkova, o horském průmyslu podomáckém na Těšínsku J. L. Mikoláš z Raškovic, o jablunkovských šancích a jablunkovském právu Dr. L. Niedoba z Jablunkova, o jazykovém vývoji na Jablunkovsku odb. učitel Fr. Vašíček z Jablunkova, z dějin Jablunkova odbor. učitelka M. Rutková z Jablunkova, o lidovém svérázu na Jablunkovsku šéfred. Jar. Zahradník.

Na popud Slezské musejní společnosti akad. malíři Lindřich Procházka, Frant. Tríska, Cyril Jančálek a Vilém Wünsch malovali na Těšínsku zajímavé ukázky těšínského svérázu a výsledkem jejich umělecké žně byly vždy výstavy Slezskou musejní společností v Orlové pořádané, jež těšily se velkému zájmu veřejnosti, jak o tom svědčí i značné množství prodaných obrazů. Pro museum v Orlové byla zakoupena také celá řada obrazů, které se vztahovaly k těšínskému folkloru a těšínské historii. Tak na př. od akad. malíře Trísky byla zakoupena celá galerie akvarelů historických a dřevěných staveb z Těšínska, od akad. malíře Wünschého opět celá řada studií těšínských lidových krojů a typů. Čistě uměleckému vzdělání sloužily výstavy Sdružení výtvarných

Sedlářství
a čalounictví **JOS. BALOUN,** Orlová

Používejte s důvěrou služeb

Městské spořitelny v Hlučíně

Sírotčí jistota. — Příkladné obchodní tajemství. — Výplaty vkladů bez výpovědi

umělců moravských a uměleckých děl ze soukromého majetku orlovských občanů.

Publikační činnost Slezské musejní společnosti záležela v každoročním vydávání výroční zprávy, jež vycházela tiskem po dobu posledních 10 let a v nichž kromě obvyklých zpráv o činnosti společnosti byly otiskovány cenné příspěvky k historii Těšínska. Kromě toho vyšlo 24 čísel Vlastivědné přílohy »Obrany Slezska«, týdeníku, který po 23 letech přestal vycházeti r. 1932. V této vlastivědné příloze, která byla vlastně věstníkem Slezské musejní společnosti, je nahromaděno mnoho zajímavého materiálu pro poznání minulosti Těšínska a tam najdeme i mnoho cenných vyobrazení, charakterisujících svéráz Těšínska. Mnoho vlastivědných studií, reportáží a kratších článků o Těšínsku vyšlo z řad pracovníků Slezské musejní společnosti v »Obraně Slezska« a v »Moravskoslezském deníku«. Samostatně jako brožurka vyšla nákladem Slezské mus. spol. přednáška prof. Dr. Kaprase »Jazyková a národnostní otázka na Těšínsku v historickém vývoji.« Kromě toho byl vydán dva druhy uměleckých pohlednic z Orlové podle originálu akad. malíře Jančálka a několik černě provedených pohlednic krojových ze slavnosti v Orlové r. 1894 a jablunkovské horalské kuchyně. K výstavám, pořádaným společností, vydány vždy tiskem katalogy a kromě toho propagační leták »Navštivte museum v Orlové!«, v němž je přehledný výpočet nejdůležitějších památek orlovského musea.

Neivětší pozornost a péči věnovala ovšem Slezská musejní společnost udržování a rozmnožování musejních sbírek v Orlové a Jablunkově. Zakoupila pro obě musea potřebný nábytek, provedla inventarisaci sbírek a postarala se o zpřístupnění sbírek veřejnosti. Museum v Orlové bylo nejprve zásluhou Klvaňovou umístěno v jedné místnosti měšťanské školy v Orlové, po výstavě v Orlové r. 1926 bylo na rok uskladněno v českém reálném

gymnasiu v Orlové. R. 1927 získala společnost celou budovu bývalé závodní školy v Orlové, kde laskavostí ředitelství Vítkovických kamenouhelných dolů dostalo se museu stálého a slušného umístění ve třech dřívějších školních učebnách, kanceláři a v části bytu správce školy, kde je nyní kancelář správce musea. Správu musea vedl nejprve ředitel Klvaňa, pak učitel Zahradník, poté St. Henych, báňský úředník, a nyní již po několik let o sbírky orlovského musea vzorně pečuje vrchní poštovník v. v. Jindřich Hlaváč. O sbírky musea jablunkovského, kde laskavostí přednosty tamního okresního soudu vrch. soudního rady Lad. Poláška dostalo se museu dvou místností v budově okres. soudu v Jablunkově, starají se jako správce: odb. učitelka M. Rutková, po ní odborný učitel Vašíček a v posledních letech převzal správu tohoto musea učitel Bonček. Agendu Slezské musejní společnosti vyřizuje kuratorium, které každoročně svolává valnou hromadu, na níž jsou podávány zprávy o celoroční činnosti a po ní všem členům, jichž je nyní asi 500, je zasílána tištěná výroční zpráva. Kromě toho uspořádala Slezská musejní společnost v uplynulém 25letí 2 výstavy svých sbírek a několik exkursí. U příležitosti 10letého trvání republiky podařilo se pro orlovské museum získati několik alb, ličících slovem i obrazem historický vývoj některých obcí na Těšínsku, jejich kulturní stav a pod. Dotazníkovou akcí, jež, bohužel, nebyla všude pochopena tak, jak by to bylo žádoucí, dostalo se Slezské musejní společnosti cenného místopisného materiálu z Těšínska.

Pro posouzení a studium minulosti Těšínska budou míti vždy jedinečnou a největší cenu sbírky obou musej, a to jak v Orlové, tak i Jablunkově. Museum orlovské je rozděleno na tři hlavní části, a to: historickou, národopisnou a přírodní. V první části je sbírka archivální, starožitných knih, sbírka numismatická, vojenská a legionářská. V druhém oddělení

LÁTKY,
HEDVÁBÍ

veškeré přípravy

V. Štáfl

Orlová
pod kostelem

(sín Klvaňova) jsou sbírky folkloristické, podomácké výroby, zemědělské a sbírky obrazové a grafické. V oddělení přírodovědeckém jsou sbírky hornicko-geologické a přírodovědecké, v muzejní kanceláři jsou pak uloženy sbírky plebiscitní, školské, církevní, spolkové, rukopisné a knihovna. V historickém oddělení má zvláště velkou cenu rodinný archiv panů Bludovských, bývalých to držitelů panství orlovsko-lazeckého (od r. 1615—1838). Je to sbírka 199 listin. Město Fryštát uložilo v orlovském museu svůj archiv, obsahující 45 pergamenových listin z let 1377—1804, 3 knihy městských privilegií, potvrzených Leopoldem I., Marií Terezií a Josefem II., měšťskou knihu a 203 tištěné cirkuláře, patenty a různé rukopisné listiny. Jinou skupinu tvoří listiny vrchnostenského úřadu v Šumbarku (216 kusů), 235 listin z Dolních Bludovic, kupní smlouvy z různých obcí, právní listiny jedinců i korporací, jako plné moci, dlužní úpisy, petice, výtahy z katastrů, protokoly, svatební smlouvy, výroky, kvitance a pod. Jsou zde i listiny, které vyšly z frydecké kanceláře hraběte Pražmy na počátku 18. stol. Vedle listin jsou tu i urbáře, registra, obecní jednací protokoly, tištěné cirkuláře, patenty, knihy účtů, knihy, do nichž se zapisovala povolení k venitbě, poučení k hašení ohně, katastrální mapy Dol. Bludovic a Dolních Datyň z r. 1836, stanovy a zápisy spolků, různé plakáty, divadelní cedule, letáky a drobné místní tisky a sbírka různých razítek. Doplněno je oddělení starožitných knih. Většinu těchto knih tvoří náboženská literatura, sebraná na těšínském venkově. Neipočetněji je zastoupen Třanovský (1591—1637) svou Citharou sanctorum, evangelickým kancionárem, který poskytl tolik útěchy exulantům, prochajícím před císařským vojskem. Orlovské museum má 17 vydání tohoto Třanovského kancionálu z let 1745—1868. Také vzácný ruční kancionál Třanovského (s notami) je v museu orlovském v ně-

kolika vydáních. Orlovské museum chová dále vzácný Třanovského překlad Augsburgských konfesi, jež byla tištěna v Olomouci r. 1620. Z jiných vzácností jsou to dále Evangelická postilla Martina Filadelfa Zámorského, »špalíčky« (na př. evang. kancionál exulanta Václava Kleycha, který je obratně rozšiřoval po venkově ze svého skladu na těšínském hřbitově). V tomto oddělení jsou dále i kancionály katolické, rozšířené na Těšínsku, jako Fryčajův, Onderkův, ručně opisované zpěvníky a modlitební knihy, bible české, německé a polské, nejstarší z r. 1665, české a německé sbírky kázání, meditace, hodinky P. Marie, pobožnosti, náboženská pravidla, liturgické knihy, Lutherův kancionál, postilly, perikopy, životy Krista a svatých, Tablicova Augšburská konfese a j. V jiné skupině starých knih jsou některé věci již nepříliš časté, jako tisky z polovice 19. stol. básníka Hněvkovského, Holého, Macháčkův Krasořečník, Šnajdřův Okus v básněni českém, Rettigův Kuchařka, Kollárovy Výklady k Slávy dceři a Rozpravy o »jménách«, krátká prosodie od Sušila, Jungmannova Historie koruny české, Palackého Archiv český, Erbenova Regesta, Lelkův Slabikář, určený dětem v Pruském Slezsku. Jsou zde dále různé jarmareční písně, hlavně duchovní, svázané do špalíčků a vytištěné většinou u Procházky v Těšíně, staré kalendáře, Světozor z r. 1835, Havlíčkovy Národní noviny, Slovan a jiné časopisy z let padesátých.

Sbírka numismatická v museu orlovském podává vývoj českého mincovnictví od Spytihněva II. (1055—1061). Někteří čeští panovníci nejsou zde sice zastoupeni, ale zato může se orlovské museum pochlubiti karvinským nálezem, obsahujícím 87 českých grošů z doby Jana Lucemburského a Karla IV., tedy ze 14. století, dále ukázkami mincí slezských knížectví, zvláště ražených v Těšíně. K numismatickému oddělení pojí se sbírka pa-

Radio Elektro-Stross Instalace

Orlová, náměstí

Jízdní a motorová kola

Prístroje a součástky. - Nabíjení akumulátorů

světla, motorů, telefonů, hromosvodů atd. Velký výběr lustrů, žárovek

mětních mincí, odznaků, náboženských a výstavních medailí.

V oddělení vojenském a legionářském jsou různé druhy zbraní, pušky vojenské a lovecké, bajonety, šavle, kordy, pistole, náboje, legionářské helmy, modely legionářských pomníků a pomníku padlých obránců Těšínska na orlovském hřbitově.

Z národopisných sbírek v Klvaňově síni upoutají především pozornost těšínské ženské kroje, řada součástek těšínského a lašského kroje, jako »kabotky«, šátky, čepce, háčkované a pletené »koronky«, povijany, šněrovadla, krásně zlatem a stříbrem vyšívané »životky«, pokrývky, zástěry (fěrtochy), bruceky atd., dále model dřevěné lašské chalupy, malované truhly, nástěnné hodiny, sošky světců, malované na skle i na plátně a na dřevě, různé skleněné, hliněné a porcelánové nádoby, vázy, džbány, talíře, řezané práce z Hřčavy, keramika z dílen Dr. Larische z Horní Suché a pod.

Oddělení podomácké výroby a zemědělství předvádí láňské nářadí, »kvvy«, jednoduché a dvojité lamačky, vohlice (štěty), kolovraty, kužely, vřetánka, špulíře, motovidla, tkalcovský stav. Je zde dále hoblík na výrobu loučí (štíp), podstavec pro louče, stoupa, lis na tvaroh atd.

Orlovské museum chová jako nejceněnější předměty svých sbírek dřevěné sošky a dřevěnou křítelnicí ze starého, původně dřevěného kostela orlovského. Kromě toho má velmi vzácný obraz »Čtení bible«, kde na něm znázorněné osoby jsou v těšínských krojích. Z oboru výtvarného umění jsou tu malířské práce Procházkovy, Jančálkovy, Wünscheho, Trískv, Hradečného, Klepla, Parmv, plastika Jindř. Nitry, Juráně (Ondra Foltýn) a neznámých lidových řezbářů a sochařů.

Oddělení hornicko-geologické obsahuje přes 1000 nerostů, zkamenělin a důlních otisků rostlin z různých šachet, rekonstrukci krajiny z doby kamennouhelné. Tato sbírka, pořízená p. inž. Dr. Šustou a p. insp. inž. Kanczuckým, má velkou cenu a podává jednak poučení o geologickém složení ostravsko-karvinského revíru a jednak o zřízení jednotlivých šachet na Orlovsku. V tomto oddělení spatříme mapu revíru, plaketu významného hornického spisovatele horního rady a ředitele dolů E. Hořovského s ži-

votopisem, dva modely rubání uhlí, nájmě Žofii, model důlního skladiště třaskavin, hornické nářadí, důlní lampy, vrtací stroj, dýchací přístroje, starý hornický prapor a sbírky pracovních knížek. Posléze ve sbírkách přírodovědeckých najdeme mnoho vycpávek, ptáků a zvířat, sbírky brouků, motýlů, ukázky dřev a pod.

V oddělení archivním jsou uloženy památky na pohnutou dobu válečnou a plebiscitní, školské oddělení obsahuje množství listin, týkajících se orlovského školství (zápisy o konferencích, statistiky, vysvědčení, katalogy, učebnice, zlaté knihy (Ehrembuch), v oddělení církevním jsou listiny, pocházející z agentury farních úřadů, těšínského vikariátu, pastýřské listy vratislavského biskupa, v oddělení rukopisném jsou dopisy významných osobností z doby starší i novější (F. L. Čelakovský, K. J. Erben, cestovatel Holub, Václav Kliment Klicpera a Ivan Klicpera, historici Bendl, Šembera, Prasek, Kapras, Krásnohorská, Světlá, Podlipská, Jirásek, Machar, Bezruč, Dvůr, V. K. Jeřábek, Sokol-Tůma, Polášek, Dr. Martínek, Kalus, z výtvarníků Švabinský, Jaroněk, z jiných Kramář, Habrman, Preis, Engliš, gen. Šnejdárek atd.

Příruční knihovna obsahuje jednak odbornou literaturu musejní a vlastně vědnou, jednak tisky, vyšlé ve Slezsku, jednak pojednávající o Slezsku.

Jablunkovské museum chová zvláště vzácné městské knihy jablunkovské se zápisy od r. 1592, dále knihy městských privilegií, potvrzených Marií Terézií a Josefem II., dědinská registra obvodu jablunkovského, mnoho náboženských knih, salašnické nářadí a náčiní, fotografie dřevěných chalup z horských okrajů, na Jablunkovsku ukázky forem keramiky, kroje a jejich součástí, válečné koutek ze sbírek p. insp. Dvouletého a pod.

Slezská musejní společnost vykonává tedy za uplynulé čtvrtstoletí slušný a důležitý kulturní práce. Aby mohla v svém díle dále úspěšně pokračovati, potřebuje k tomu zájem celé české veřejnosti, v prvé řadě na Těšínsku a pak hmotné podpory a to jak se stran jednotlivců, obcí a korporací, tak i se stran úřadů. Doufejme, že v příštím čtvrtstoletí bude v tomto směru šťastnější než dosud.

PRO ZASMÁNÍ

Těžké zaměstnání.

- »Není to unavující jezdit celý den nahoru dolů?« tázal se návštěvník liftboye.
»Ano.«
»Unavuje více jízda dolů?«
»Ne.«
»Tedy nahoru?«
»Ne.«
»Tak tedy zastavování?«
»Také ne.«
»Co vás tedy unavuje?«
»Dlouhé vyptávání všelijakých lidí.«

*

Reparace. Tři dny po odjezdu své manželky vzal pan Nový nákupní brašnu a vyšel na ulici. Tam se setkal s přítelem, jenž se zvědavě dotazoval, kam jde. »Ale jdu nakoupit různé maličkosti. Utěrku, mýdlo na skvrny, mast na spáleniny, lepidlo na poreulán, kbelík, lak na nábytek atd. Já jsem totiž slameným vdovcem a sám si vařím!«

Stavební tempo. Stavitel se dívá do plánů a najednou vykřikl: »Hned zastavit práci, zdá se mi, že jsme postavili o pět pater více.«

Neslýchané. Dcera: »Mamá, podívej, tamhle na střeše je komíník a posílá mně hubičky.« — Matka: »Hned se jdi umýt, Dášo, víš přece, že za chvíli přijdou hosté.«

*

Sváteční šaty. Mánička má hlídat své šaty, které dala maminka sušit nad železná kamínka. Za chvíli volá Mánička: »Mami, mám ty šaty obrátit, jsou už na jedné straně pěkně hnědé.«

Psychologie ženy. Soudce: »Byla jste někdy volána k soudu jako svědkyně?« — »Ano, pane soudce...« — »V jaké věci?...« — Myslím, že jsem měla na sobě ty kvitkované, hedvábné šaty.«

Odpláta. Mladá paní, která se seznámila se svým manželem ve sňatkové kanceláři: »Co jsem vám dlužná za ono zprostředkování?« — Majitel kanceláře: »Nic, milostivá paní, váš pan manžel mi svého času provedl jistý kousek a já mu to chtěl jen oplatit!«

Bezděčný spolubydlící. Věřitel, který konečně dostal svoje peníze: »Ale vždyť mi dáváte o padesát méně!« — Pan Rozmařilý: »Jak, vám se to ještě nezdá? Vždyť jste byl v mém bytě víc než já, tak já myslím, že vám těch padesát korun jako nájem počítám ještě lacině!«

Znalec. »Ráda bych si koupila nějakého krásného papouška. Rozumíte papouškům, pane Koclébko?« — »Ale ovšem, že rozumím, jen když mluví zřetelně.«

U holiče.

Zákazník: »Oholte mě, prosím. A máte ještě tutéž břitvu, kterou jste mě holil předevěčirem?«

Holič: »Ovšem, pane!«

Zákazník: »Tak mi dejte napřed chloreform.«

Prázdniny svatodušní. Miss Milred Andersová, dvacetiletá dívka platinových vlásků, byla z neaktivnějších členek »Ligy žen proti mužům.« Jednoho jarního večera Milred sklonila svou hlavinku s platinovými vlásky k rameni Joe Smitha a zašeptala něžně: »Joe, polibte mne na rty...« — »Ale Milred,« odtušil Joe Smith překvapen, »domníval jsem se, že jste zuřivou bojovnici« »Ligy žen proti mužům? — »To je sice pravda,« usmála se miss Milred, »ale když my právě máme svatodušní prázdniny.«

Otec a syn.

Tatínku, proč mají žirafy tak dlouhé krky?«

»Aby mohly žrát listí se stromů.«

»A proč je listí tak vysoko?«

»Aby se žirafy nemusely shýbat.«

Hospodářské stroje **STROJÍRNA JOS. STOLAŘ**
MÍSTEK, Masarykova tř.

Zapomenutý slezský povídkář

(Jaromír Březanovský)

Milan Rusínský

Byl to pro mne radostný objev, když jsem kdysi o prázdninách našel u nás na dědině jednu starou knížku. Takovou knížku, zažloutlých listů, myši ohlodaly okraje nejedné strany, špatný papír, tisk ne právě nejlepší. A přece jsem měl z té knížky radost. Byla to povídka »Dráteníček« od Jaromíra Březanovského. Tenký sešitek, který v roce 1863 vydal v Opavě německý knihkupec Kolck, který byl docela prozíravým a opatrným obchodníkem, správně počítajícím s českými zákazníky opavského Slezska.

Povídka »Dráteníček« byla po prvé uveřejněna ve Vaškově »Opavském Besedníku« a líbila se, jako ostatně všechny práce obratného vypravěče Březanovského, jež přinášel touto dobou český první a jediný časopis ve Slezsku, »Opavský Besedník«. A protože o tuto povídku byl značný zájem, využil toho obratný obchodník, Prušák Kolck, a vydal ji knižně.

Ale tak, jako v letech šedesátých minulého století bylo jméno Březanovského dobře známo slezským čtenářům, tak je dnes nadobro zapomenuto. A neprávem je neznají naši krajanští literární dějepisci, protože Slezsko může jeho dílo dobře postaviti vedle prací uznaného vypravěče Františka Pravdy. Ba, Březanovského práce jsou mnohdy i dokonalejší, neboť třeba že se Březanovského povídky přimykají k oné romantičko-idylické tvorbě povídkářské venkovské novelistiky, přece se jen něčím odlišuje od svých literárních vrstevníků. Smyslem pro realitu. Smyslem pro zachycení skutečného života. Nepřeháněl v idealisaci a nenadsazoval v romantismu nadšení nedotčenou přírodou, venkovem a jeho lidem. Kreslil dědinu a dovedl zachytiti a popsat několik zdařilých postav prostými rysy, v nichž se plně zračí jejich lidská slabost i přednosti. Místy byl Březanovský i typickým spisovatelem naturalistou. Že jeho vypravěčskému umění se nedostalo plného docenění, zavinila především okolnost, že větší na jeho práci zapadla na zapomenutých stranách krajinského tisku a v knížkách, jež rovněž vyšly v místech na periferii české duchovní kultury. Vždyť nejvíce

vyšlo jeho povídek v Opavském Besedníku, kde je profesor Antonín Vašek, redaktor novin, rád přijímal a tiskl.

Jaromír Březanovský, to bylo jenom básnické jméno a za jeho maskou se ukrýval kněz Jan Šrámek. Nebyl rodem ze Slezska, jako nebyla většina slezských kulturních pracovníků. Byl rodák z jižních Čech. Narodil se v Jindřichově Hradci 1820, v Praze byl vysvěcen na kněžství. Patřil k těm svobodomyšlným kněžím, kteří své smýšlení těžce platili ztrátou osobních úspěchů. Jan Šrámek—Březanovský byl vrstevníkem Karla Havlíčka Borovského, a ne jeden rys jeho povahy v činnosti sblízuje Šrámka s neohroženým novinářem.

Především svobodomyšlnost, která Havlíčka vypudila ze semináře, byla také vrozena Šrámkovi. Proto jeho zájem o věci světské byl větší, než se slušelo na pokorného sluhu Páně. V Jindřichově Hradci v revolučním roce 1848 založil Šrámek—Březanovský týdeník, nazvaný Ozvěna, časopis liberalistického ducha. Bohužel vyšla jen asi čtyři čísla tohoto prvního našeho krajinského listu českého v Čechách. Nastalá reakce znemožnila další vycházení listu. Šrámek, bojovný redaktor a úvodníkář Ozvěn, se rozešel s církví a přestoupil k protestantismu.

Je samozřejmé, že kněz apostata neměl v Rakousku na růžích ustláno. A tak po mnohých nesnázích a trampotách se Šrámek rozhodl, že opustí Rakousko a že přesídlí do Pruska. — Do Pruského Slezska. — Tu byl na různých místech učitelem, konečně se stal evangelickým duchovním. Nejprve ve Stibořicích, pak v Rozumicích, nedaleko prusko-rakouské hranice. Stal se duchovním pastýřem v obcích čistě moravských, ale násilná germanisace, prosazovaná školou a úřady, se počala bity projevovati výbojnými činy. Březanovský dlouho hájil slovanský ráz obcí, ale náporu podléhal.

A tady, v cizině vlastně, na výspě českého národa pracuje Jaromír Březanovský — vlastně kněz Jan Šrámek — velmi pilně a horlivě. Duchovní úřad, učitelská práce a konečně spisovatelství, to byla vysí-

lující práce. Není divu, že je často roztrpčen neporozuměním a nezdarem. Dostavuje se i sklíčenost osamocené. Dálka domova se naléhavěji hlásí a připomíná mu jeho samotu. Hlásí se stesk po vlasti, po matce, dostavuje se najednou skleslost a neutěšená ochablost duševní, a v této bezradnosti počíná Březanovský psát své první verše.

Roku 1861 vychází v Praze u Kurandy první kniha veršů Jana Šrámka — pod pseudonymem Jaromír Březanovský vychází knížka »Chudobky«, jak skromně nazval svou lyrickou žeň z emigrace. Několik básní této knihy bylo již uveřejněno v Opavském Besedníku a kritik básnické prvotiny Březanovského chválí dokonalost formy básní, něžnost myšlenek i hloubku citu.

Je to teskná lyrika, elegie vyhnance z vlasti, jež píše Březanovský na odnárodňujícím se venkově Pruského Slezska. Mnohá z básní je svým tónem jako by lidovou písní.

O matko, slyš, tvé dítě jde,
a touhou po tvé lásce schne.
Chce slyšet lásky sladký hlas,
by stará radost vnikla zas
v to srdce dlouho zkroušené ...
Ale zvadly věnce radosti
a kvete trní žalosti
v tom světě němé ciziny.
Až slunkem svaté otčiny
zlé trní zhyne, v zápětí
v mé přijde radost obětí.

Je snad naivní tento úryvek toužebně písnně osamělého emigranta. Melodický základ této básně jistě dala kostelní píseň. Ale báseň svědčí prostými slovy o nezměrném stesku. Básník nebyl spokojen se svým osudem v cizině, které nemohl přivyknouti.

Ale v cizím kraji těžko pozapěti, když se musí srdce v smutku utápěti. . . Právě v jiné své básni. Ale Březanovský netesknil jenom. Zná i vtipný a ostrý šleh výsměchu malichernosti. Vtipným epigramem básnickým švihem umí zaútočit i od-

soudit. Musíme vzpomenouti opět Havlíčka. Zde v epigramatické tvorbě se sbližuje velký a uznávaný žurnalista a básník a zapomenutý venkovský kněz. Zde několik vtipných epigramů Jaromíra Březanovského. První nadpisuje »Nápis spisovatelé.«

V tomto hrobě dobrák leží,
lepšího bys našel stěží;
denně sobě spaní bral,
aby je zas jiným dal.

Anebo stručné věnování »Zdeňce«:

Zlí tě lidé husou nazvali,
ovšem lživě, Zdeňko drahá,
husa ráda peří nosí, ty
chodila bys nejradš nahá.

A konečně epigram, nadepsaný »Slovan-
ský jazyk«:

Bratře, proč se divíš, tak sladká řeč je
[slovanská?

Vždyť v medu již dědové koupali rádi
[jazyk.

Když Antonín Vašek počal vydávati Opavský besedník, byl Jaromír Březanovský mezi prvními spolupracovníky listu. A byl z těch, kteří věděli, že list nebude jen zápasiti s nedostatkem spolupracovníků, ale především, že hmotné potíže budou těžce ohrožovati pouhé vycházení časopisu. A tak často posílá nezáměrný kněz Jan Šrámek profesorovi Vaškovi značné dary na udržení novin. V pěti ročnících Opavského besedníku se pak shledáváme s četnými povídkami Březanovského, jejichž příběhy jsou čerpány z života venkovského, lesnické příběhy, vzrušující fabule trochu romantické, ale neustále realistické kresby a popisu. Nejohlednější z těch povídek byla ovšem povídka o bodrém, poctivém Dráteníčkovi, které je opravdu škoda ve starém listě. Ještě dnes, přepsána do nového jazyka, upravena, byla by docela zábavnou lidovou četbou. Ale Březanovský nebyl jenom povídkářem, vypravujícím příběhy o hajném Mikeši a panu Karlovi, historii o červeném mlýně, zbojnickou příhodu o jednom, který se

Vlajky • Prapory • Standarty Tel. 41.21

dle úředního předpisu **Leop. Veselý** Mor. Ostrava,
dodává nejlépe Masarykovo náměstí

ubráníl deseti. Březanovský byl jazykově vzdělaný muž, který napsal úspěšnou mluvnici francouzského jazyka, jeho učebnice češtiny dosáhla několika vydání. V roce prusko-rakouské vojny, 1866, odchází Březanovský do Ruska. Tu se nám ztrácejí na nějaký čas stopy. Stal se gymnasijským učitelem, přestoupil k pravoslaví,

aby zabezpečil svou existenci. Pilný a neúnavný pracovník zemřel 1884 v Gačíně u Petrohradu — dosáhl hodnosti ředitele gymnasia. Podivný osud — tolik toužil po vlasti, ale život jej zanesl tak daleko od domova, který od svého odchodu z Jimdřichova Hradce roku 1850 už vůbec ne spatřil.

Kulometry

Emil Dvořák

Slovinská vesnička Fűrnitz se táhne k ostrbatým údolím, po bocích vysoké Alpy. Dívají se na ně bílé domky, kostelík, škola. Ale nejveseleji zahlíží na zelené stráně z květináčů a záclonek malá okénka hospůdky.

V hospůdce neprostřené dubové stoly. Na zdích obrázky myslivců a kytara s pestrou pentlí. V šenku dvě sestry stáčejí víno a hostu, který brnká na kytaru, rády a zvučně zazpívají svůj doprovod — trala, trala, lala...

Kdykoli táhl vojenský oddíl vesnicí, vykukovaly ze všech domků zvědavé hlavy, ale poručíku Gasparovi bývaly nejmilejší dvě zlatovlasé dívčí hlavičky, vyhlížející z oken fűrnitzké hospůdky. Zdávalo se mu, že jeho postava se jim ztrácí v dlouhém páse pochodujícího regimentu — a věru, bylo to pravda. Kdo by si všímal klopýtajícího poručíka, když jede před ním na koni pyšný velitel, pozdravující veselé blondýny rozmávanou šavlí.

Stalo se však a na poručíka Gaspara se usmálo štěstí. Pluk byl zalarmován a jenom poručík Gaspar s malým oddílem tu zůstal, aby udržoval klid a pořádek a spojení s přicházejícími oddíly ze zázemí.

»Teď se blýsknu v pravém světle!« — pochopil poručík Gaspar a chtěl hned prvního dne — pochoduje se cvičiště — udeřit na pravou strunu.

»Stát! Seřadit řady!«

Dobře. I muly se podrobují disciplíně. A jenom ušima stříhají.

Vy víte, tehdy nebyly kulometry naloženy na kárách, ale visely rozloženy na bocích poníků a mulí. Vůdčí avantgardista statečných zvířat byl mulák, který převyšoval ostatní o délku uší a vykračoval první a lehce jako bez břemene. Oblíbený chlapík to byl, každý ho poplácal — no, no, starý, jak se máš?

Na návsi se seběhly děti. Za muškátými okny se objevily tváře a v hospůdce se otevřely dveře.

»Rychle!« — mihlo se Gasparovou hlavou...

Popošel šest kroků vpřed, tasil šavli. »Pochodem v chod!«

Vykročil.

Ozval se však bodavý smích dětí. Muškaté řehtání. A strašný hluk, který jej přibíl k zemi. K zemi? Ne, na kříž.

Ano, vůdčí mulák, statný chlapík, provedl svou. Když se vojáci zastavili k oddechu, vzpomněl si na slastné chvíle dovoleného odpočinku a v jeho půl oslí, půl koňské hlavě vyrostla představa zeleného cvičiště, na němž se ještě před chvílí poroval. A právě v okamžiku, kdy velitel poručík Gaspar k triumfálnímu pochodu švihl sebou o zemi — přemožen slastnou představou — právě tak, jak to dělával každého dne na cvičišti — švihl sebou a řehtal a válel se a válel... Převrátil se na záda, ale pak už nemohl ani tam, ani tam. Všemi čtyřmi vzhůru. Po jedné straně ho podpírá podstavec, po druhé hlavě kulometu. Bije nohama do vzduchu.

Celý oddíl se proměnil v klubko, zmatek, křik, hordu.

Poručík Gaspar zahromoval...

Ale bylo už po všem. Zbýl jenom kulomet potlučený a zprohýbaný divokými zmítáním pitomého muláka, jako by jej přivlekli z prohrané fronty...

Ze zajímavého románu. V románové příloze pařížského »Figara« vypravovala osiřelá dívka o svém truchlivém osudu takto: »Vyrůstala jsem bez radostí a rozkoší, které poskytují něha mateřská, neboť moje matka zemřela, když byla dala život mému staršímu bratru.«

O činnosti Ústřední Matice školské před válkou světovou vůbec a na Těšínsku zejména

Jos. Vlad. Štastný

Činnost Ústřední Matice školské jest rozdělití na dvě hlavní období:

1. práci ÚMŠ. před převratem a
2. dílo ÚMŠ. v obnoveném našem státě.

Před dosažením politické samostatnosti byla všechna práce Matice obrácena k tomu, aby všechny školy a ústavy ÚMŠ, zřízené a mnohdy po dlouhá léta vydržované, přešly do veřejné správy a tak aby bylo umožněno Matici zase jinam svou záchrannou činností zasáhnouti.

To vystihli všichni odpůrcové matičních škol a proto činili Matici všemožné potíže:

1. Již při umisťování škol matičních (průtahy u obecních, školních a politických úřadů),

2. pronásledování českých rodičů, kteří do škol matičních děti posílali (výpovědi z bytu, práce a z obce),

3. zvláště stupňovaným pronásledováním žadatelů za českou školu veřejnou (prostředky jak uvedeno v odstavci 2.).

4. po donuceném převzetí školy do veřejné správy umístěním českých škol v nevhodných budovách,

5. zvolením místních školních rad z řad odpůrců českých škol,

6. stálými rekursy u nejvyšších státních instancí proti povolení českých veřejných škol,

7. nepovolováním dalších tříd a poboček při českých státních školách v pohraničí a různými jinými způsoby pronásledování, při nichž Matice byla vždy českých rodičů a jejich dětí hajitelkou a vítěznou ochránkyní. Jen malá část školství matičního byla před převratem zveřejněna, nejvíce v prvním desetiletí trvání.

Zvláště vysokou měrou přispěla Matice k založení kulturního života na Moravě a ve Slezsku řadou středních škol: Opava, Uherské Hradiště, Hodonín, Lipník, Mor. Ostrava, Místek, Zábřeh, Vyškov, Orlová, Olomouc.

Přes tyto těžké zápasy v době předpřevratové Matice tisíce českých dětí ve svých opatrovnách, školách a ústavech národu zachránila a šťastně ovšem s nej-

větším úsilím a napínáním sil přestála hroznou dobu války světové. Zachránila majetek i prořídle řady svých spolupracovníků a svěrenců.

Po převratu zdálo se, že matiční práce nebude třeba, když právě přičiněním matičním a z kruhů matičních vznikly zákony Metelkovy o menšinových školách, jimiž všechny vylíčené potíže a průtahy měly být odstraněny. Dosaženo tak v prvních letech popřevratových založení mnoha set, ano tisíců českých veřejných škol v pohraničí nákladem státním. Nebyly však zařízeny české hraničářské školy všude a pro všechny české děti.

Že mohla Ústřední Matice školská dovést takových výsledků před převratem, je následkem svorné podpory, které se těšila u všech vrstev národa. Měla to vzácné štěstí, že po celou dobu svého trvání byla vzdálena všech politických třenic, politického stranictví i politických výstředností. Práce a sbírky matiční spojovaly, nikdy nerozlučovaly. Ty drobné pokladničky a sběrací listiny svatováclavských sbírek, i v odlehlých chudých obcích českých, jsou dojemným dokladem lásky národa k jeho trpícím příslušníkům v krajích smíšených. Odkazy mecenášů národních pomáhají Matici odedávna plniti úkoly, převzaté a také v dnešní tak materiální době nepřestávají. A konečně i příslušníci našeho národa, po světě mimo vlast roztoulení, nezapomínali nikdy zcela na naši Matici.

Je ovšem pravda, že obětavost národní není dnes u nás taková, jaká byla před převratem a jaká je dnes u Němců našich, kde Kulturverband nalézá neobyčejnou podporu a ohlasu. Souvisí to nepochybně s mocenskými poměry politickými, kdy menšina má vždy větší pochopení pro své potřeby nežli většina, která příliš mnoho očekává od státu, který to vše dáti nemůže.

Bylo-li cílem Ústřední Matice školské před převratem pracovati pro lepší budoucnost národa a připravovati obnovení jeho samostatnosti v neztenceném území

historickém, jest jejím úkolem po převratu přispěti všemi prostředky k zachování neztenčeného, volného a nezávislého státu příštím generacím našeho národa.

Veškerou činnost ÚMŠ. do roku 1930 možno seznati z Pamětního spisu »Padesát let Ústřední Matice školské 1880—1930«, k němuž připojeny jsou tabelární přílohy všech členů ústředního výboru ÚMŠ., škol, mateřských školek a opatroven a mapa činnosti ÚMŠ., bedlivě vše vypracováno jednatelem ÚMŠ. ředitelem Janem Hocem.

Pro východoslezské ohrožené území, zejména pro Těšínsko, pracovala ÚMŠ. podle toho, kolik jí bylo poskytnuto národem prostředků. Je jisto, že dnes mohli jsme míti na Těšínsku více posic zachráněno a zabezpečeno, kdyby na nezbytné potřeby tohoto na dvou frontách ohroženého území více českou veřejností bylo pamatováno. V čele všech podniků národně-záchranných v období před válkou světovou bylo:

Orlovské gymnasium (okres Fryštát): R. 1909 16.-9. založené, zestátněno roku 1919. Náklad na ně činil Kč 520.519.28. Těžká byla léta tohoto ústavu v době války světové. Překonal je vítězně a spěje k dalšímu vývoji. Podpory, udělené Orlové, v letech předválečných, byly

ÚMŠ. uděleny dámskému odboru r. 1906 K 150.—, 2. opatrovně roku 1907—1913 K 1500.—, 3. a škole r. 1909 Kč 450.—.

Ústřední Matice školská vydržovala před válkou světovou ve východoslezských ohrožených posicích tyto školy (celkem 11):

V Novém Bohumině (okres Fryštát) od roku 1911 do r. 1919 (celkem 9 let).

Ve Frýdku od r. 1899 do r. 1919 (úhrnem 20 let). R. 1903 koupen pro školu dům č. popisu 211 za K 55.513.33.

V Hrušově (okres Frýdek) od roku 1907 do r. 1915 (celkem 9 let), r. 1907 postavena školní budova z daru Národní politiky za K 66.897.08.

V Karvinné (okres Fryštát) od r. 1906 do 1920 (celkem 13 let).

V Kunčičkách (okres Frýdek) od r. 1898 do r. 1902 (celkem 4 léta).

V Rychvaldě—Podlesí (okres Fryštát) školu, založenou Maticí osvěty lidové převzala ÚMŠ. r. 1903 a vydržovala do roku 1914 (celkem 12 let). Budova školní č. p. 463 v r. 1906 zakoupena za K 29.179.04.

V Rychvaldě U kostela od r. 1906 do r. 1914 (celkem 9 let) pro školu r. 1909 získána budova č. popisu 495 za K 21.770.80 a budova č. pop. 563 za K 33.009.13. Budova byla účelná.

V Rychvaldě u Václava, dříve Alpinka.

TELEF. 15297

ŠTOČKY
VŠEHO DRUHŮ
CHEMIGRAFIA
BRNO·NOVA'4

Poučnou i zábavnou
četbu
najdete
v kalendáři Sl. MOL.

Doporučte jej
svým známým!

Děkujeme Vám.

od r. 1912 do 1914 (celkem 3 léta) budova školní č. popisu 632 z r. 1914 za K 39.810.82.

V Tošanovicích od r. 1911 do r. 1914 (4 léta u Čes. Těšina).

Ve Volovci (okres Čes. Těšín od r. 1907 do 1919 (celkem 13 let). Pro školu získána budova č. popisné 50 za korun 18.631, propůjčena obci.

Ve Vrbici (okres Fryštát) od r. 1910 do r. 1919) celkem 10 let.

Školy mateřské a opatrovny, udržované ÚMŠ. ve východoslezských posicích (celkem 7).

Ve Frýdku otevřena r. 1902 a v roce 1914 uzavřena.

V Hrušově otevřena r. 1910 a r. 1914 uzavřena.

V Kunčičkách otevřena r. 1899 a r. 1905 přešla do správy obce. R. 1907 a 1909 uděleny podpory opatrovně celkem K 2177.86. Dále byly udržovány opatrovny ÚMŠ.

V Rychvaldě U kostela od r. 1913 až 1914.

V Rychvaldě U podlesí od r. 1913 do r. 1914.

V Rychvaldě u Václava dříve Alpinka, od r. 1913 až 1914.

Různé akce Ústřední Matice Školské pro ohrožené východoslezské posice před válkou světovou:

Ve Frýdku založena r. 1882 knihovna o 105 svazcích, r. 1883 rozmnožena o 149 knih.

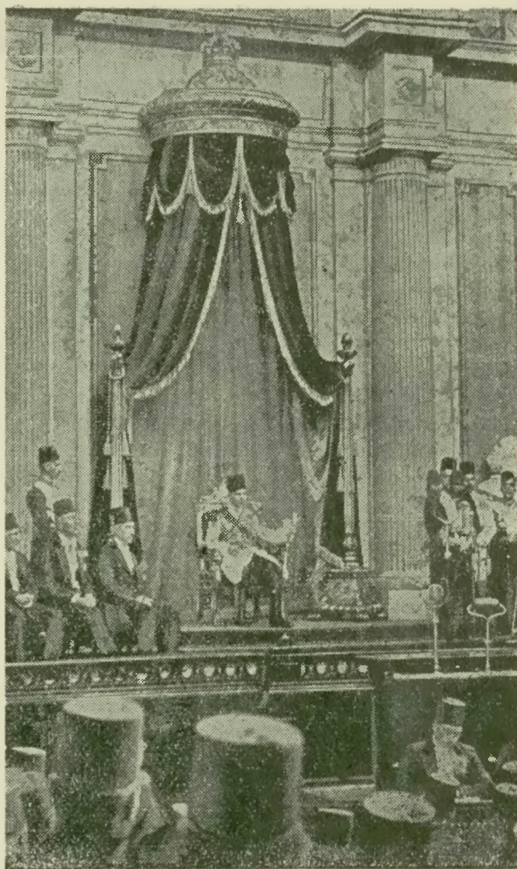
Dětmarovické škole (okres Fryštát) r. 1895 udělena podpora zl. 25 a roku 1901 K 49.80.

Doubravské škole (dříve Dombrová) udělena podpora v letech 1907—1910 K 450.

Michálkovická opatrovna (okres Frýdek) obdržela podporu r. 1899 zl. 500 a v letech 1902—1911 K 3300.—

Muglinov (okres Frýdek) obdržel podpory v letech 1904—1909 K 3150.—

Pro Slezskou Ostravu (okres Frýdek) nahradila ÚMŠ. náklad na české pobočky při německém učitelském ústavě v r. 1904 penězemi K 10.000.—. Tamtéž r. 1882 věnovala příspěvek na čes. opatrovnu zl. 100.— a Matici osvěty lidové r. 1912 udělena podpora K 3000.—.

S orientální nádherou byla konána v Kairu korunovace mladého egyptského krále Faruka I.

Petřvald (okres Fryštát) obdržel od Ú. M. Š. podporu v letech 1909—1911 korun 1502.64.

Porubě dříve Poremba (okres Fryštát) r. 1909—1910 udělena podpora K 770.09.

Těšín r. 1900, 1. a 5.—6., obdržel podpor K 2200.— (MOL. a čes. školy jaz.).

Vratimovské škole (okres Frýdek) roku 1908 poukázána podpora K 300.—. Co nebylo možno vykonati pro Těšínsko před válkou světovou, snažila se Ústřední Matice školská nahraditi Těšínsku po převratu, kdež vystavěla jedny z prvních budov škol hraničářských.

Jen dobré, vkusné a

kvalitní zboží zaručuje řě

HEITLINGER v Třinci
dobrou pověst

O našich krajanech v zahraničí

Zdeněk Bár

Každého roku v měsíci březnu vzpomínáme zvláště intenzivně na naše krajany v zahraničí. Tohoto měsíce je po celé naší vlasti pořádán Masarykův den československého zahraničí, významná to připomínka, kdy si uvědomujeme, jak kdysi naši zahraniční krajané bojovali pro naši samostatnost, jak žijí dnes v cizině, co je třeba podniknout, abychom je posílili v jejich národním vědomí, znovu utužili pouta, která nás pojí s těmito zahraničními členy našeho národa. Masarykův den zahraničí má, jak to napsal též dr. Jan Auerham, svou tradici, je skutečnou slavností v Československu od roku 1934, kdy byl vlastně po prvé pořádán.

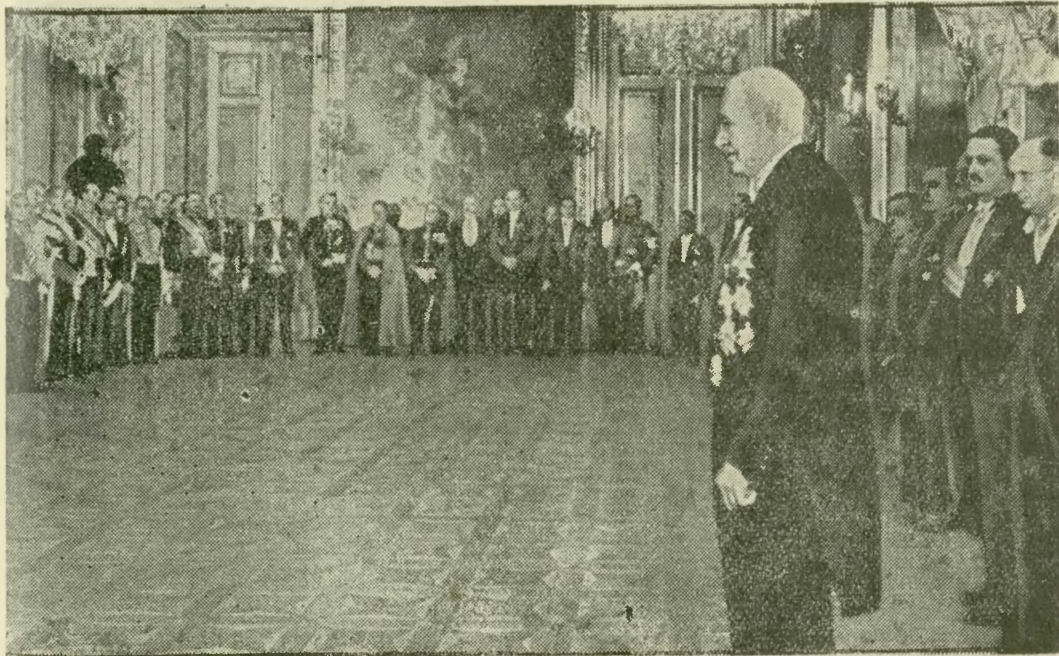
Naši zahraniční krajané nejsou dnes nepatrnou menšinou, ale dosahují nyní počtu téměř dvou a čtvrt milionu lidí. Jsou roztroušeni po celém světě. Téměř všude nalézáme příslušníky naší republiky, kteří odešli z domova, opustili svá pole a svůj domov, aby v cizině bloudili za chimérou štěstí a spokojenosti. Mnozí z nich zapadli, četní podlehli vlivu prostředí, které svou cizokrajností často přetvořilo jejich duše, ale většina z nich nikdy nezapomněla na svou vlast, rodnou zemi, státní a národní příslušnost. Zamysleme se jen nad čísla, která uvádějí, kolik lidí muselo si — hlavně z důvodů hospodářských a sociálních — hledati chleba mimo svou vlast! V dnešní době žije půldruhého milionu Čechoslováků v Americe, kde největším jejich městem je Chicago, které má 120.000 Čechoslováků. Ve Spojených státech jest více než tisíc československých osad. Ale stejně jako ve Spojených státech severoamerických jsou naši krajané též v Kanadě, Jižní Americe, sotva 1000 je jich v Africe a Asii, stěží 500 bychom jich napočítali v Australii a Oceánii. Ovšem naši krajané v Americe, hlavně ti kteří žijí v anglickém prostředí, velmi často podléhají poangličtění. Nedávno třeba sokolské jednoty americké si stěžovaly, že jejich děti, které chodí do sokolského cvičení, hovoří často mezi sebou jenom anglicky. Anglický vliv a síla anglosaské tradice působí na to, že se asimilují, třebaže mají tam své školy a své noviny, své české

knihy. Je tu třeba národního uvědomování, o které se třeba nedávno pokusila delegace slovenské Matice, která vyslala do Ameriky celou výpravu. Její členové vezli svým krajanům nejen posilující slovo, ale též celé knihovny, časopisy, filmy, propagační materiál.

Mohli dosáhnouti úspěchu, o který se musí snažit naše vlast i u ostatních našich zahraničních krajanů. Ještě dnes máme na 200.000 Slováků v Maďarsku, jehož obyvatelé odedávna slyneli jako »rytířský« národ, který dovedl utiskovat své menší národy. Největší obec jejich, Bekešháza, má 30.000 Slováků, ale jak špatně je postaráno o jejich školské vzdělání a celý slovenský kulturní život! To už lépe žije po této kulturní stránce naše menšina v Rakousku, která dosahuje počtu 100.000, která tam má své rozvívané školství, které se též dostalo ve Vídni dvou českých středních škol, reálného gymnasia a reálky, které podporují naše úřady, ale jež hlavně vydržuje náš zasloužilý obranný spolek »Komenský«. V Jugoslavii je na 150.000 Slováků a Čechů, jimž ovšem ve spřáteleném národě a v bratrském kmeni se vede vlastně poměrně nejlépe. Jsou usidleni v dunajské bánovině a bánovině sávské, jejich největší obec Petrovec má na 7000 slovenských obyvatel a tam též umístěno slovenské gymnasium, které pomáhá vydržovat stát jugoslávský. V těchto krajích se rozvíjejí naši krajané nejlépe, tam u nich bychom našli též památky na někdejší pobyt šafaříkův. I náš nejbližší slovenský soused Polsko má československou menšinu, jejichž příslušníků se počítá na 60.000, tedy počet, který rozhodně může se docela dobře rovnat počtu Poláků u nás. Největší část našich krajanů v Polsku žije na Volyni, kde ještě nedávna skvěle prospívaly české školy, kde kvetly české osady se svým osobitým životem národním a hospodářským. I do jejich života v poslední době politické cíle a spojení republiky polské s Německem vnesly nesoulad. V Rumunsku je na 60.000 Čechoslováků, kteří si vytvořili v této zemi množství škol. Stačí projíti osady, které jsou zvláště v okolí Aradu, dále Banát

a Rumunské Krušnohoří, abychom viděli, že základem lepšího národního života, silnějšího hospodářského rozvoje je především dokonale vybavené školství. Ovšem i ve spojeneckém státě rumunském musíme podporovat tyto školy hlavně sami. Vládní školy rumunské jsou mnohde jenom doplňovány školami českými a slovenskými, ale přesto je tam 16 škol slovenských a 8 českých. Největší z nich jsou v obci Nadlaku, vesnici, která má na

a kde je 100 jazykových škol svobodomyšlných, nemá dosti škol pro naše krajanů a v mnohých našich školách se kromě mateřštiny a náboženství vyučuje anglicky. My ovšem máme doplňovací školy i v Argentině, máme školy v Brasilii v Sao Paulo, českou školu v Mandžusku v Charbinu, ale všechny jsou hlavně podporovány námi a námi také vytvořeny. Většinou i poměry zahraničních krajanů se zhoršují, mnozí z nich prožili krutá léta

Nový rok u polského presidenta

12.000 obyvatel a kde je 9000 Čechoslováků, kde žijí též duchovní vůdcové našich rumunských krajanů. Všude, kde jsou naši krajané, musíme sami pečovat o jejich školství, vysílat tam své učitele, podporovat jejich spolkovou a kulturní činnost, ať je to třeba padesátitísícová kolonie krajanů ve Francii nebo čtyřicetitísícová v Německu.

Československé školství má největší úspěchy a nejlépe je organisováno hlavně v Rakousku a Jugoslavii, ale stejně po podpoře od nás touží naši krajané v Bulharsku, kde je jejich středisko nejen v Sofii, ale též v Gorné Orechovici, kde je český cukrovar a pak v osadách v povodí Dunaje. I ta Amerika, kde Slováci vydržují na 120 a Češi přes 100 katolických škol

hospodářské krise a rádi by se vrátili do své vlasti, kde však mnohdy po návratu nerozumějí domácím poměrům. Když před několika lety byl pořádán první sjezd zahraničních Čechoslováků, tu nejobtížnější a nejobsažnější jednání bylo v komisi školské a kulturní. Zahraniční Čechoslováci toužili vždy hlavně po zvýšení své kulturní úrovně, dychtili po tom, aby jejich dětem se dostalo českého školství, aby nezahynuly v moři ciziny. Vždyť ostatně to je jisto, že škola a uvědomělé posílení myšlenky národní je hlavním pojítkem zahraničních Čechoslováků s vlastí a domovem. Radují se všude tam, kde se jejich školství zdárně rozvíjí, je jim útechou každá pochvala, které se jim dostává zvláště v časopise »Krajan«. Touží po

zprávách z domova, ze své staré vlasti, kam se jednou všichni chtějí vrátiti. A proto potřebují též, aby byli z domova povzbuzováni. Napsal to dr. R. Kocourek, jenž sám prošel četnými našimi zahraničními osadami, ve své brožuře o druhém dnu československého zahraničí: »Masarykův den československého zahraničí má rok co rok povzbudivě působiti k tomu, aby práci pro krajany a vystěhovalce byla dána možnost účelného rozvoje, má způsobiti, aby veřejnost jasně poznala prospěch pro republiku i pro sebe, když dva miliony lidí pevného srdce a často širokého rozhledu bude zapojeno do úsilí, kterým se československá republika má zdokonalovati, posiliti a národ i kultura i hospodářská síla jejich prostřednictvím i za hranicemi rozšířiti.« I roku 1937 byla organizována pomoc Čechoslovákům v cizině v rámci dne československého zahraničí, jak ji pojal Československý ústav zahraniční.

Tento ústav vydal též Ročenku, do níž dr. R. Turčín napsal nejdůležitější čísla o čsl. zahraničí a kde uvádí, že v Polsku mají naši krajané 13 československých škol a 38 veřejných dvoujazyčných, kde na všech školách je na 5000 žáků. Čerpali jsme z jeho článku uvedenou statistiku a tam jsme se též dověděli, že v Německu dnes už je jen 19 českých doplňovacích kursů. A přece i tam naši krajané touží po vzdělání.

Srovnávejme, jak se chová naše vláda a náš stát k menšinám a jak cizí země podporují v tomto poměru naše krajany. Krajany naši daleko od vlasti, často v těžkém sociálním postavení, dovedou si mnoho odepřítí, aby jen jejich dětem se dostalo opravdového národního vzdělání českých

a slovenských škol. A srovnávejme s tím třeba to, jak odrodilí Hlučičáci chtějí — i na Hlučinsku — německé školy, třebaže jejich mateřská řeč je česká, nebo, chcete-li, tedy moravská.

O našich krajanech v Polsku, zvláště na Volyni, psal dr. Fr. Karas, bývalý profesor reálného gymnasia v Hlučíně, jenž také o našich školách a naší větvi v Rumunsku, která je podle jeho slov, mnohde zapomenuta nebem i zemí, vydal celou knížku nákladem spolku »Komenský«. Naše zahraničí má i pro náš stát opravdový význam a proto je záslužná péče, kterou jí věnuje náš zahraniční ústav. A tento ústav nejen ve Dnu zahraničí, ale stále usiluje o to, aby naše veřejnost se o naše zahraničí zajímala a starala. Napsal to nejdůrazněji dr. Jan Auerhan, který praví: »Chceme, aby domácí československé, stavovské, kulturní a odborné organizace pěstovaly čilejší, horlivější a pravidelnější styky se stejnými československými organizacemi zahraničními, zemědělské se zemědělskými, dělnické s dělnickými, učitelské s učitelskými, umělecké s uměleckými a pod. Chceme, aby československé zahraniční časopisy našly více čtenářů ve své vlasti. Chceme konečně, aby českoslovenští spisovatelé, básníci i jiní umělci brali své podněty i z čsl. zahraničí a aby čsl. vědečtí badatelé studovali i poměry čsl. zahraničí. Zkrátka, aby čsl. zahraničí bylo úžeji zapojeno do čsl. kulturního života.

Je to důležité též proto, že člověk skutečně kulturní a vzdělaný ví dobře, co pro něho znamená jeho vlast a jazyk a nikdy na ně ani v cizině nezapomene.

*

Oděvy - Látky - Prádlo

dobře se nakupují v českém obch. domě

A. JIRKA Petřvald

**Sedací
nábytek**

Stolařství
Frant. Křištof
HRUŠOV, Polní 4

**Bytová
zařízení**

O království Rumunském

V. Placht

Kolem dokola Východních neboli Sedmihradských Karpat rozkládá se království Rumunské. Připojuje se k jižní hranici naší na Podkarpatské Rusi. Tudy také prochází naše železniční spojení s Rumunskem. Jeho východní hranici tvoří Černé moře, od Ruska je odděluje tok řeky Dněstru, od Bulharska z největší části řeka Dunaj. S Jugoslavií a Maďarskem se stýká v rovinách někdejších Uher. Také s Polskem má umělou hranici.

Království Rumunské jest členem Malé dohody, nejstaršího to našeho obranného spolku na ochranu mírových smluv v Podunají. V této souvislosti se o Rumunsku u nás také nejčastěji mluví a píše. K Černému moři, na rumunské břehy, co rok odjíždějí tisíce Čechoslováků. Obchodní styky jsou v hospodářství státu našeho i Rumunska důležitým činitelem. Také pro případ obranné války součinnost armád obou států jest považována za významnou.

Proto seznámíme se — aspoň v několika odstavcích — s několika stránkami života spojeneckého státu a spřáteleného národa.

Zhruba v těchto hranicích, jaké má dnes Rumunsko, rozkládala se v dobách starověké říše římské Dacia. Dákové byli národem příbuzným Thrákům, půl století před narozením Krista vybudoval mohutnou říši Dáku král Boerebistes. Ale za římského císaře Trajana byla po několikaletém válčení Dacie dobyta a r. 106 změněna v římskou provincii; ale již roku 274 přestala být Dacie provincií Říma. Nicméně toto ani ne dvoustleté panství římské zanechalo v kraji i lidu do dneška velmi hluboké stopy. Pořímštění dácké řeči dalo základ dnešní rumunštině, odtud Rumuni patří k románským národům (jako Italové, Francouzi, Španělé atd.). Pak se dnešní Rumunsko stalo zemí germánských Gótů. Poté usídlilo se tu mnoho Slovanů, když táhli na Balkánský poloostrov. Proto také více než jedna třetina slov v rumunštině jest původu slovanského. Ve XIV. století vznikly v nížinaté části dnešního Rumunska dva státy, a to: Valašsko a Multansko. Skoro hned se však dostaly do boje s říší tureckou, většinou se však omezily na placení poplat-

ku. Až do r. 1716 bylo Rumunsko pod panstvím tureckým, nesvědomití místodržitelé zemi ničili hospodářsky a dusili kulturně. Také Rakousko a Rusko mělo zájem na těchto územích. Rakousko se zmocnilo Bukoviny a Rusko Bessarabie. Teprve po válce krymské v r. 1856 osamostatnila se opět knížectví Multanské a

Valašské, jež se v r. 1861 spojila v jednotný novodobý stát rumunský. Ten rychle vzkvétal na poli kultury hmotné a duševní. Za války se postavil do řady států bojujících za spravedlivější řády v Evropě. Ač těžce zkoušeno, vyšlo z války a z mírového jednání Rumunsko vítězně, k předválečnému Rumunsku připojeny rumunské kraje, jsoucí dosud pod cizím panstvím, sjednocení Rumunů v jednom státě se stalo skutkem. Mnohý společný dějinný rys, mnohý společný boj nalezneme v minulosti rumunské a československé. Spolupráce politiků obou národů v mnohém případě datuje se ještě z předválečných dob.

Tak tedy vzniklo novodobé, dnešní Rumunsko. Má asi o čtyři miliony obyvatel více než Československo, jest však dvakrát tak veliké jako náš stát, takže hustota zalidnění jest menší než u nás — jen 65 obyvatel na jeden čtvereční kilometr. Jádro obyvatelstva tvoří Rumuni, vedle nich — jako ostatně ve všech státech — žijí tu národnostní menšiny jinonárodní: Maďaři, k nimž se počítají také Szekelové, Němci (Sasici a Švábové), Bulhaři, Turci, Arméni, Řekové, Tataři, Italové, cikáni,

Židé, Rusové (hlavně Ukrajinci), něco Srbů a Poláků. Naše čtenáře bude ovšem také zajímat, že jsou v Rumunsku také československé vesnice. Několik jest jich v dřívější Bukovině, nedaleko čl. hranic; polské noviny by rády dokázaly, že tam nejsou Čechoslováci, ale Poláci. V Banátských horách vznikly v r. 1826 přistěhováním Čechů ze severních Čech tyto čl. vesnice: Sv. Helena, Gernik, Rovensko, Ablián, Šumica, Bygr. Eibenthal, Nova Ogradena. V okolí jest pak ještě řada dalších vesnic se smíšeným obyvatelstvem.

Tři čtvrtiny obyvatelstva se hlásí za příslušníky národní rumunské pravoslavné církve. Písma používají Rumuni latinského.

Asi 80% všeho obyvatelstva se zaměstnává polním hospodářstvím, obdělává se plocha asi tak velká jako celý náš stát. Světovou zemědělskou krizí bylo Rumunsko velmi citelně postiženo, nyní se poměry již podstatně zlepšily. Půda je úrodná, hospodaří se však extensivně, t. j. sedlák nemá s obděláváním půdy tolik práce jako u nás a také tolik půdě nedá, jako hospodář náš. Až jednou bude v Rumunsku zavedeno intenzivní hospodaření po našem vzoru, bude rumunské zemědělství vynášeti ještě o 50 až 100% více než dnes. Pěstuje se hlavně kukuřice, pak obilniny a luštěniny jako u nás. Důležitým činitelem jsou také slunečnice, tabák, vinná réva, konopí a len. Hodně vynáší chov dobytka, lesní hospodaření a rybolov.

Rumunsko má však také veliké bohatství nerostné a těžbou nafty jest na čtvrtém místě na světě. To je důležité hlavně pro nás jak pro doby míru, tak také pro případ války. Protože je průmysl teprve v počátcích a zásoby surovin takřka ne-

dotčeny, stojí Rumunsko před možností velikého rozvoje po této stránce. Doprava zboží mezi naším státem a Rumunskem děje se hlavně po Dunaji; jeho tok jest mezinárodní, to znamená, že při průjezdu jinými státy není ani celních, ani pasových povinností.

Od nás do Rumunska se jezdí buď loď po Dunaji nebo drahou. Cesta po Dunaji je velmi příjemná a plavba Kazaňskou soutěskou a Železnými vraty skýtá řadu krásných pohledů a vzpomínek na dávno doby římské dobvyučnosti. Cesta drahou vede nás celým Slovenskem a částí Podkarpatské Rusi. Teprve v Halmei vstupujeme na půdu Velikého Rumunska. Pak projíždíme celé někdejší Sedmihradsko (Transylvánsko), stoupáme k Transylvánským Alpám a mezi horami Fogarášskými a Brašovskými projíždíme průsmykem Predealem (přes 1000 m nad mořem). Tu v klínu a stínu hor leží také Sinaia královské letní sídlo. Odtud vlak spěchá do Valašské nížiny k hlavnímu městu Bukurešti, jež jest stejně daleko položeno od středu státu jako naše Praha. Město jest uvnitř výstavné a moderní, jest kulturním a hospodářským střediskem, jest sídlem krále vlády a obou sněmoven. Odtud jest skok k jihu k Dunaji do velikého přístavu Giurgiu. Vlaky letních výprav Čechoslováků směřují hlavně k Černému moři. To nás vede cesta z hlavního města dále k východu širou a nedohlednou rovinou. U města Cernavoda jest postaven přes Dunaj nejdelší most. Také Baťov podniky uvažovaly o vybudování průplavu odtud přímo do Černého moře k přístavu Constanca. To je pěkný obchodní válečný přístav a kdo na válečné lodi ještě nebyl, může si ji tu prohlédnouti od

Koberce, záclony,
linolea, hedvábí,
látky, bílé zboží

Telefon čís. 62
koupíte nejlevněji v obchodním domě

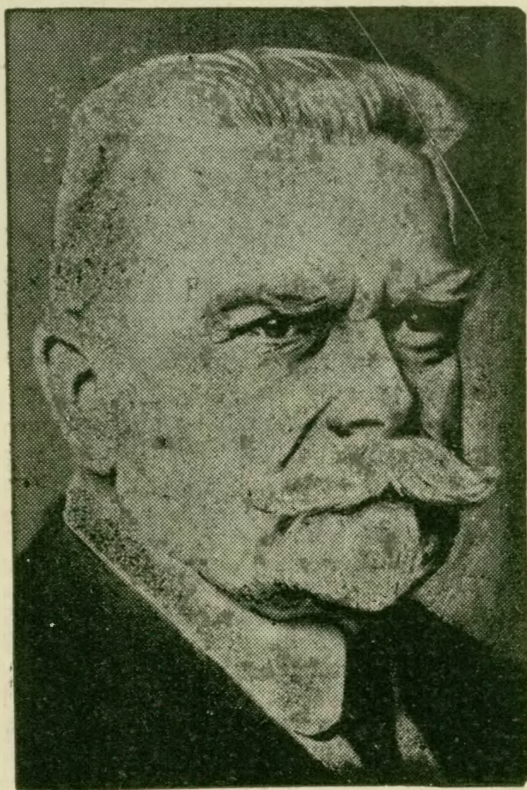
Richard KAPEK v Mísíku

Zvláštní výhody pro překupníky
Veškeré přípravy pro krejčí a švadleny

Pobočky:
Frýdek, Paskov

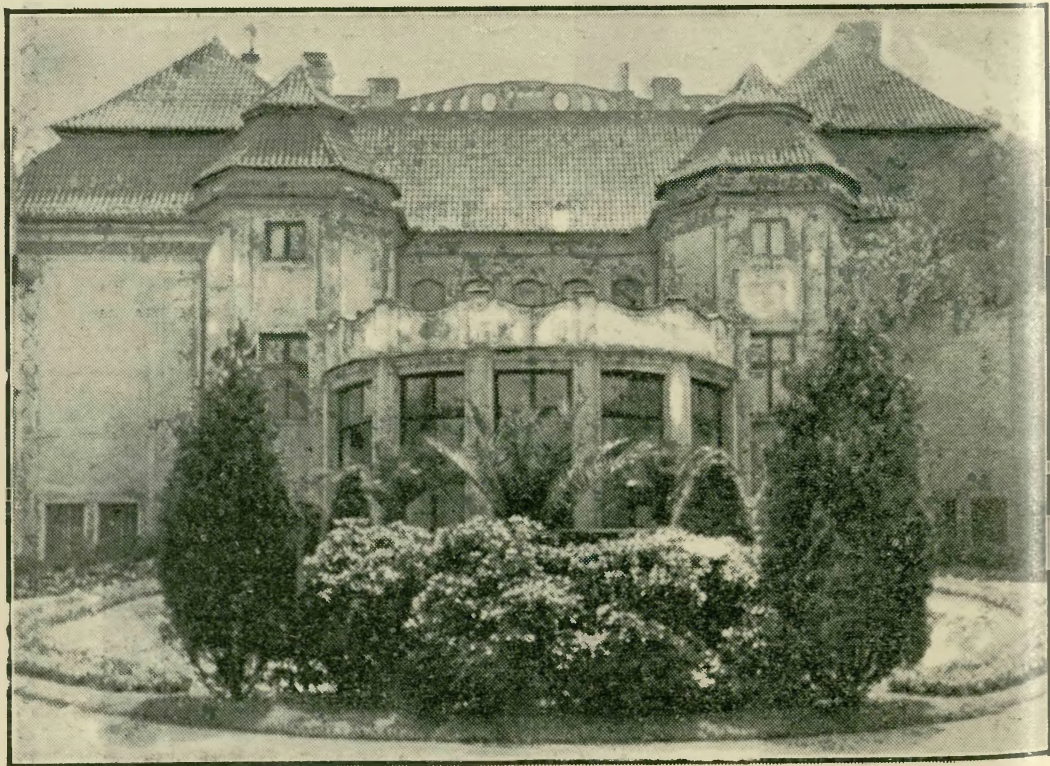
3. prosince 1936 zemřela paní Naděžda Nikolajevna Kramářová, choť poslance dr. Karla Kramáře, ve svém bytě v Praze na Baště

26. května 1937 zemřel dr. Karel Kramář, poslanec Národního shromáždění, ve svém bytě v Praze na Baště

skladiště pohonných látek a munice na dně až na velitelský můstek. Také nakládání velkých oceánských parníků jest zajímavé. Ale kousek dál od přístavního hlomozu na břehu moře stojí pěkné, čisté kasino, v němž bují život dlouho do noci. Constanca jest starý přístav, mešity upomínají na dobu tureckého panství, muzeum vystavuje památky z dob vlády říjn-

mořské. Potopiti se v něm nemůžete, tak vás voda nadnáší, že na ní můžete ležet, můžete si v ní sednout. Na břehu vás pěkně namažou blátem z jezera, a když pěkně ten krunýř na vás uschne, okoupete se v jezeru a pak se ještě musíte umýt pramenitou vodou, aby sůl neštípala. Ve vodě je mnoho bromu a magnesia, to dalo vznik lázním, na něž vděčně za své uzdra-

Vila v Praze na Letné, zvaná »Na baště«, kde zesnul velký syn národa dr. Karel Kramář. Ve vile byla vystavena rakev se zesnulým a desetitisíce oběrnů sem putovalo, aby se poklonili památce velkého mrtvého

ské a z kamenného podstavce na tuto proměnlivost lidských věků dívá se socha římského básníka Publia Ovidia Nasona, jenž tu trávil smutná léta vyhnanství a skládal své bezútěšné zpěvy.

K severu od Constanca se táhne krásná pláž Mamaia, s pěkným kasinem a nedalekým zámek rumunské královny-básníčky. Lázně Carmen Sylva, jež nesou její jméno, leží však od Constanca na jih za Eforií. Pobyt v nich je velmi příjemný a poloha mezi mořem a Tekirghielským jezerem příznivá. Toto jezero má páteronásobné až šesteronásobné množství rozpuštěných nerostů ve své vodě proti vodě

vení vzpomínají revmatikové, lidé s tuberkulosou kostí a lymfatickou skrofulosou. Život je tu pěkný a v sezoně slyšíte na mořské pláži, na promenádách, v restauracích a ve vinárnách jistě víc českého hovoru než jiného.

Vedle těchto od nás nejčastěji navštěvovaných míst jest na černomořském pobřeží řada jiných měst, lázní, letovisk, přístavů. Zcela na jihu jest to Ecrené v Dobrudži s exotickou květenou. Severněji od ní leží Balčik, pro své krásy přírodní, stavební zákoutí a orientální pestrost národů vyhledávaný malíři. Na cestě do Constanca leží Mangalia s jezery léčivých

vod. jedním sirnatým, druhým podobného složení jako zmíněné jezero Tekirghielské.

Po stránce přírodní opět velmi zajímavou končinou jest ústí dunajského vletoku do Černého moře. Třemi mohutnými hrdy valí se tu vody, sbírané v sedmi evropských státech. Ústí to zve se deltou. Spleť sta kanálů a jezírek vytvořilo tu vlnité bludiště s vysokým rákosím, v němž bezpečné útočiště hledá spousta zvěře a ptactva. V přístavu Sulina překládá se zboží z říčních lodí na námořní. Správa mezinárodního toku dunajského sídlí dále proti proudu v Galaci. V někdejší Bessarabii na pobřeží leží Budachi s jezerem podobných léčivých účinků jako Tekirghielské. Nu, a nedaleko odtud jsme na ruské hranici.

Jestliže jsme věnovali větší pozornost přímořským krajinám, to proto, že nás z horského kraje vždy budou více lákati mořská pobřeží. Tím nesmí ovšem vzniknouti domněnka, že divokost a krása rumunských Karpat by měla být opomíjena. Potřebnější výčet by ovšem zaujal mnoho místa.

Stejně by nebylo správným domýšlet se, že zmínkou jen o několika málo městech rumunských ostatní mají být postavena do pozadí zájmu.

Rumunsko jest našim spojencem jako jeden ze tří členů Malé dohody. Při slově spojenec myslí se obyčejně na případ války. Ale války se vyhrávají a prohrávají již v míru podle solidnosti příprav. Rumunsko má dobrou polohu a ještě lepší hranice. Sedmihradské Karpaty tvoří jako by přirozenou pevnost uvnitř země. Řekli jsme si už, že Rumunsko má veliké ne-

rostné bohatství. Jsou to všechny suroviny, jichž jest třeba k moderní válce. Vyspělý průmysl válečný v Československu a bohatství surovin v Rumunsku se tu velmi vhodně doplňuje. Význam Rumunska jest také v tom, že jest středním a tím

spojovacím členem států malého hodových. Dnes má Rumunsko 27 divísi, z toho 4 jezdecké. V případě války by jistě mohlo postavit do pole armádu aspoň o 50 divisích. A to jest již síla, s níž musí vážně počítati přítel i nepřítel.

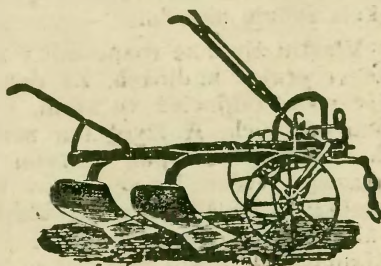
Denní život rumunského obyvatele — jsou ovšem veliké a podstatné rozdíly podle jednotlivých krajů — se značně liší od života u nás, zejména v západní části našeho státu. Je to jednak dáno rozdílem přírodních poměrů, které v každém kraji v prvé řadě a v míře snad největší určují

AGROFERRA, akc. spol.

strojírna • slevárny • smaltovna

KUNČICE N./OSTRAVICÍ U MOR. OSTRAVY

Jednotlivá oddělení vyrábějí: **Strojírna:** Orné nářadí všeho druhu. **Kovárna:** Veškeré drobné kolejivo pro státní dráhy, výkovky v zápuskách a pod. **Slevárny:** Železniční kola ze skořepové litiny, důlní soukolí, brzdicí špalíky a veškeré druhy odlitků z litiny šedé, tvrzené a temperované; speciální oddělení pro tenkostěnnou litinu (výlevky, prameníky a pod.) **Smaltovna:** Smaltování a majolikování litiny a plechů.

způsob života, zvyky a potřeby obyvatelstva, které určují jeho životní míru. Vedle tohoto činitele uplatňuje se v Rumunsku také velmi silně vliv dějinného vývoje, dlouhá staletí bojů a národní poroby. Až do minulého století trvající nadvláda turecká zanechala i v povaze i ve způsobu života znatelné stopy. Byl to hlavně rozdíl mezi pánem a poddaným, mezi člověkem s velkými potřebami denního života a s rozsáhlými možnostmi opatřiti si je, a mezi podrobeným člověkem domácím, jehož životní míra byla stlačena na stupeň velmi nízký. I při letném pohledu do denního života rumunského zdá se nám, že se jednotlivé vrstvy obyvatelstva od sebe odlišují daleko ostřeji než u nás. Velkostatkářská půda byla sice rozdělena, ale nehosподаři se na ní ještě tak, jak by bylo třeba, proto i méně vynáší, sedlák méně vydělá a proto má i menší možnosti zlepšiti svůj život i život svých dětí. To se projevuje i ve výživě, která je méně vydatná a má také za následek i menší odolnost, kladou-li se na pracovní výkonnost větší požadavky. Práce dělníka, havíře, zaměstnance v jakémkoliv odvětví a oboru není chráněna tak vyspělým zákonodárstvím jako tomu je u nás, není tak pamatováno na možnosti onemocnění, úrazu, invalidity a stáří. Obyvatel podunajské nebo přímořské nížiny zdá se nám spíše zamlklý a do sebe uzavřený. Snad i to je vliv bývalé poroby politické.

Na národních zvycích, zděděných po předcích, lpí Rumuni velmi houževnatě. Jsou to zase hlavně rumunské ženy, které střeží národní svéráz. Ženy mají také velmi jemný vkus, o čemž svědčí pěkné výšivky a národní kroje. Rumunka se také nikdy neodnárodní, i v dobách politické nesvolby vychovávala své děti v mateřštině; ba i když se provdala za Nerumuna, vychovávala děti rumunsky a muže ziskala svému národu.

Vlastní život se rozproudí v létě teprve ve večerních hodinách. Za denního tepla vše spíše odpočívá ve stínu, i obchod, i pouliční ruch. A život ten není uzavřen do místností, naopak i svými detaily se ukazuje venku. Tu se vaří v přenosném kotlíku na oleji jakési koblihy, tam se vaří nebo opékají kukuřičné klasy, jež Rumuni velmi rádi jedí. Tu se smaží mořské ryby, tam se opéká drůbež, tu se, podobně jako v Bulharsku — opéká skopové maso s cibulkou na rožni, tam vám

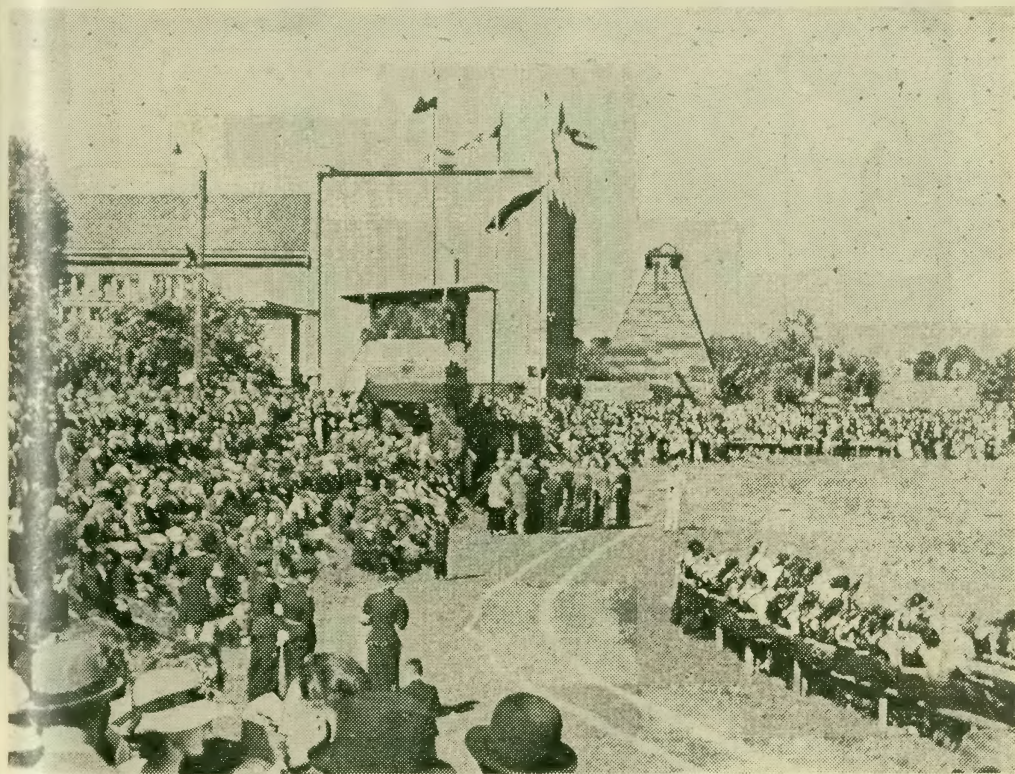
S úzkostlivou starostlivostí prohlíží anglický důstojník uniformy královské gardy před korunovační slavností.

před vašimi zraky nasekají čerstvého stáří látu a polijí olivovým olejem. Vino je dobré, lehké a chutné, je přirozené bez stopy nějakého umělého zásahu do jeho chuti a jakosti. Oblíbenou je tzuica, nepodobná naší slivovici. Hudba zní na mnohých míst. A často najednou veselí se mění v tančení rumunského kola.

Čechoslováci jsou v Rumunsku vítáni jako hosty. Cítíte to, že se na vás nepohlíží jako na cizince, ale jako na přátele v nejvlastnějším slova toho smyslu. A když předvečer Husova svátku nad břehem Černého moře shromáždí se Rumuni a Čechoslováci kol vysoko planoucí hranice vzpomínku oné kostnické, když nejvíce Čech, ale i Rumun tu vzpomíná velkého bojovníka za poznanou pravdu a za svou bodu této pravdě žíti, pak cítíte, že přátelství a spojenectví Rumunska a Československa se neomezují jen na projevy státníků, ale že zapustilo své kořeny hluboko do duší obou národů.

Národopisné slavnosti Těšínska v Orlové

Jaroslav Zahradník

Sokolský stadion v Orlové o národopisných slavnostech Těšínska dne 30. května 1937

U příležitosti jubilejních oslav, jimiž bylo vzpomínáno 25 let trvání Slezské musejní společnosti, byly v Orlové v neděli 30. května 1937 uspořádány ve velkých rozměrech národopisné slavnosti, jež ukázaly krojové bohatství z celého Těšínska a lásku třineckého lidu k rodnému kraji. Sokolský stadion v Orlové poskytl v ten den vzácnou podívanou. Zahemlen se pestrou směsicí vzácných lašských, těšínských a horalských krojů z okolí Jablunkova. Průběh slavností byl opravdu důstojný a hodný skvělé tradice, kterou odbor těšínského národopisu Orlová udržuje. Vždyť již před 43 lety byly tu pořádány lašské národopisné slavnosti, spojené s lašskou národopisnou výstavkou, která se konala rok před velkou národopisnou výstavou pražskou r. 1895 a z níž mnoho vystaveného tehdy materiálu bylo

zasláno do Prahy. I letos byla uspořádána po 6 dní v zasedací síni orlovské radnice výstavka těšínských krojů a výšivek. V předvečer slavností se hráli ochotníci orlovského Sokola v nádherných těšínských krojích jako slavnostní divadelní představení »Gorali« od Fr. Sokola-Tůmy. Slavnostem a nedělní jubilejní valné hromadě v orlovské sokolovně byla přítomna celá řada významných hostů, jako úřadující předseda Národní rady československé posl. Ježek, předsedkyně dámského odboru Národní jednoty slezské p. Anna Hlaváčová, red. Pachmayerová z Prahy, býv. zemský prezident slezský Šrámek, starosta Slezské Matice osvěty lidové Holeš, hlavní pořadatel národopisných slavností v Orlové r. 1894 učitel Jos. Vluka, sběratel lidových písní z Těšínska Jos. Mojžíšek, starostové okolních měst a obcí v čele

Děvčata z Orlové v lid-
ských krojích

Skupina 10 účastníků, od-
měněných cenami za nej-
pěknější těšínské kroje
(V pozadí jury)

Slezské tance z Přísku
u Jablunkova

Prádelník od Jablunkova s pá-
skou fujarou

Výjev z hrčavské svatby

Dolnolomňané při
dožínkách

s mor.-ostravským starostou senátorem Chalupníkem a orlovským Jařabáčem, poslanci a senátorové kraje, okresní hejtmanové z Fryštátu a Frýdku, členové zemského zastupitelstva z Těšínska atd. Velkolepého průvodu a slavností se zúčastnilo na 8000 osob. Nedělní slavnosti byly zahájeny proslovem jednatele Slezské musejní společnosti šéfredaktora Jar. Zahradníka a skvělou řečí zástupce Národní rady posl. Ježka z Prahy. Nato rozvíjel se na sokolském stadionu obraz za obrazem, jeden krásnější druhého. Šest kolon o 4 párech děvčat v těšínských krojích z Jablunkova zatančilo Bartoníčkovu Slezskou besedu, obsahující nejznámější lidové tance slezské. Nato děvčata z Karpentné zazpívala a zatančila malebné »mojičky«. Pastuškové z Kamenitého pod Kozubovou v Dolní Lomné zazpívali milé těšínské koledy. Osm žen orlovského Sokola, oděných v krásné původní kroje lašské, předvedlo několik rázovitých tanců lašských. Skupina Hřčavanů s dudákem a houslistou upoutala svou horalskou svatbou. Katolické ženy z Orlové podaly opět ukázky jiných těšínských tanců. Líbily se i pěkné tance a písně horalů z Písku a Bukoyce a radovánky o dožínkách, které předvedli Dolnolomňané. Nescházela ani pastýřská fujara a originální horalská kapela. Po vyčerpání programu konala se zajímavá přehlídka lidových krojů z Těšínska, z nichž 10 nejkrásnějších bylo odměněno cenami. První cenu, skvostnou vázu z křišťálového skla, dostala Anna Haratyková z Hřčavy.

Krojovaní účastníci, účinkující o národopisných slavnostech orlovských, byli předmětem velké pozornosti, byli nadšeně pozdravováni a mohli se přesvědčiti o lásce, které se jako naši těšínské hraničáři těší u české veřejnosti, jež přišla v masách vzdátí svůj hold těšínskému kroji a práci, kterou na Těšínsku již po 25 let koná Slezská musejní společnost. Chvilu, prožité letos v poslední nádhernou neděli květnovou v Orlové, nevymizí jistě nikdy z paměti a budou pobídkou k další záslužné práci, kterou na Těšínsku koná Slezská musejní společnost. X

Děvuchy s »mojičky« z Karpentné

Horalé z Bukovce tančí staré slezské tance

Pastuškové z Kamenitého pod Kozubovou

ZIFFRŮV DOMÁCÍ CHLĚB - Orlová
Denně čerstvé pečivo

Kapitoly k branné výchově

V. Jiroušek

Nová etapa boje o mír.

voj snah o zajištění míru od světové války až do nynější doby má v sobě mnohá podobnosti, jako v letech od haagské konference (1899) až do roku 1914. Po válce se usílilo o zabezpečení míru mezinárodním právem a mezinárodním rozhodčím soudem a po marných snahách o odzbrojení nebo aspoň o důkladné omezení zbrojení přešla Evropa k soustavě ozbrojeného míru a konečně k vyzbrojovacímu závodění všech velmocí.

Nynější situace evropská se svými dohodami ve zbrojení, bojem o rovnováhu ozbrojených sil, stálou pohotovostí válečnických podobá se poměrům v posledních letech před válkou světovou, ovzduší je skoro mnohým stejné, jen nahromaděné hořkosti — z nichž by mohl vzniknouti nový světový požár — jsou dnes poněkud od-

po válkou světovou byla to hlavně ovládnutí Alsaska-Lotrinska, ohnisko balkánských a v pojetí německého »Drang nach Osten« a poměry koloniální.

Problémy zůstávají problémy koloniální, k nimž přistupují neurovnané poměry středoevropské, kde některé malé státy staly se obětí, jiné zase překážkou rozpínání snah sousedních velmocí, mezinárodním konflikt španělský a zejména též rozpor ideologické mezi různými vládními režimy a za nimi se skrývající staré imperialistické snahy některých velmocí.

Uvidíme, že vedle bohaté a finančně silné Anglie mobilisuje také Francie své územní zdroje k dalšímu posílení své branné síly a chudší Itálie, zatížená finančními důsledky dobytí a ovládnutí Habeše,

prohlašuje úplnou militarizaci obyvatelstva. O tom, že také SSSR. dále plánuje a mohutně zbrojí a že Německo má v tomto směru veškeré své síly, nemáme žádné pochybnosti. Hospodářsky, sociálně a kulturně jest nynější obecné zá-
ložení ve zbrojení značnou škodou pro lidstvo. Zdůrazňuje se sice s jedné strany, že částky, vydávané ve všech zemích na zbrojení, přispívají ke zmírnění nezaměstnanosti a hospodářskému oživení. S druhé strany nelze však neviděti zlo, kterým je obecná neplodnost těchto obrovských výdajů, jichž by bylo možno využití způ-

sobem lidu prospěšnějším. Rozpor tento jasně ukazuje, že jak obrovskou cenu hospodářskou, sociální a kulturní jest udržování míru podle zásady: »Kdo chceš mír — připravuj válku« — nynější i příští generaci lidstva vykoupeno.

Rozvoj kultury, věd a umění, jakož i řešení sociálně-politických úkolů jest v celém světě brzděno nedostatkem prostředků finančních, mobilisovaných pro účely zbrojení. Mnohem horší, nežli tento ozbrojený mír, vyžadující velikých obětí od obyvatelstva všech států, byla by ovšem válka, která by byla pro Evropu a svět skutečnou katastrofou, a to pro poražené i vítěze, způsobila by nové křivdy a zárodky dalších odvetných konfliktů.

Tedy dnešní nová etapa boje o mír, zahájená bojem o převahu ve zbrojení, nesporně posiluje tak zvanou mírovou frontu států, ve které nachází se i naše republika. Ukazuje strůjcům války, že v případě vyvolání válečného požáru narazili by na mocné obranné síly, o něž by se rozbila snaha útočnicků. A poněvadž chuť a odhodlání k útočné válce ochabuje tím více, čím slabší jsou vyhlídky na konečné vítězství a pravděpodobnější konečná porážka, znamená dnešní zbrojení a vlastně celý vyzbrojovací a obranný program mírové fronty států opravdu významnou obětí a zásluhu pro zachování mezinárodního míru. Doba je dnes již taková, že proti násili nestačí státům postavit jen právo, nýbrž je nutno je podepřítí také náležitou silou materiální a morální. Proti silným jsou útočníci vždy ochotnější ke kompromisu, ústupkům a míru, nežli proti bezbranným.

Naše stanovisko.

I naši republika ukládá nynější nová etapa boje o mír rovněž veliké úkoly a povinnosti. I my musíme v souhlasu s jinými státy přiměstí nutné oběti všeobecnému zbrojení a válečné pohotovosti, neboť je to v nynější situaci hlavní prostředek k zabezpečení republiky i míru vůbec. V této snaze pro mobilisaci branných sil a brannou pohotovost musíme vytrvat, dokud trvá nynější mezinárodní závodění ve zbrojení.

V semináři, pořádaném v Praze pod he-
slem »Mobilisace mravních sil národa«,
hovořili zástupci čsl. armády o otázkách
politické, vojenské a sociální přípravy ob-
čana, o vědecké a hospodářské přípravě
státu a o politickém a vojenském zabez-

ji uhájili proti všem. Nemůže býti tedy
sporu o nutnosti naší obrany.

V příští válce, která může stihnouti náš
stát, budeme mít mnoho starostí, neboť
žádná válka není a nebude zápasem, kde
se přísně dbá zásad cti a lidskosti. Ze-

První cesta vzducholodi »Hindenburg«. Snímek zachytil vzducholod, když po prvé zakroužila nad Rio de Janeiro

pečení republiky. Všichni měli na zřeteli
události posledních let, situaci našeho stá-
tu a z ní vyplývající nutnost obrany a tu-
díž branné výchovy a pohotovosti občan-
stva. Filosofické a etické základy bran-
nosti vyložil univ. prof. dr. J. Král.

Z těchto úvah vyplývá: K zajištění míru
nestačí vůle jedné strany. Je proto třeba
pracovati sice k tomu, abychom ji vyhráli,
kdyby nám byla proti naší vůli vnucena.
Nemůžeme-li tedy úplně vyloučiti v dnešní
situaci možnost branného konfliktu, musí-
me z této skutečnosti vyvoditi důsledky.
Naše situace a poloha nedovolují nám ne-
utralitu, protože nejsme tak silní, abychom

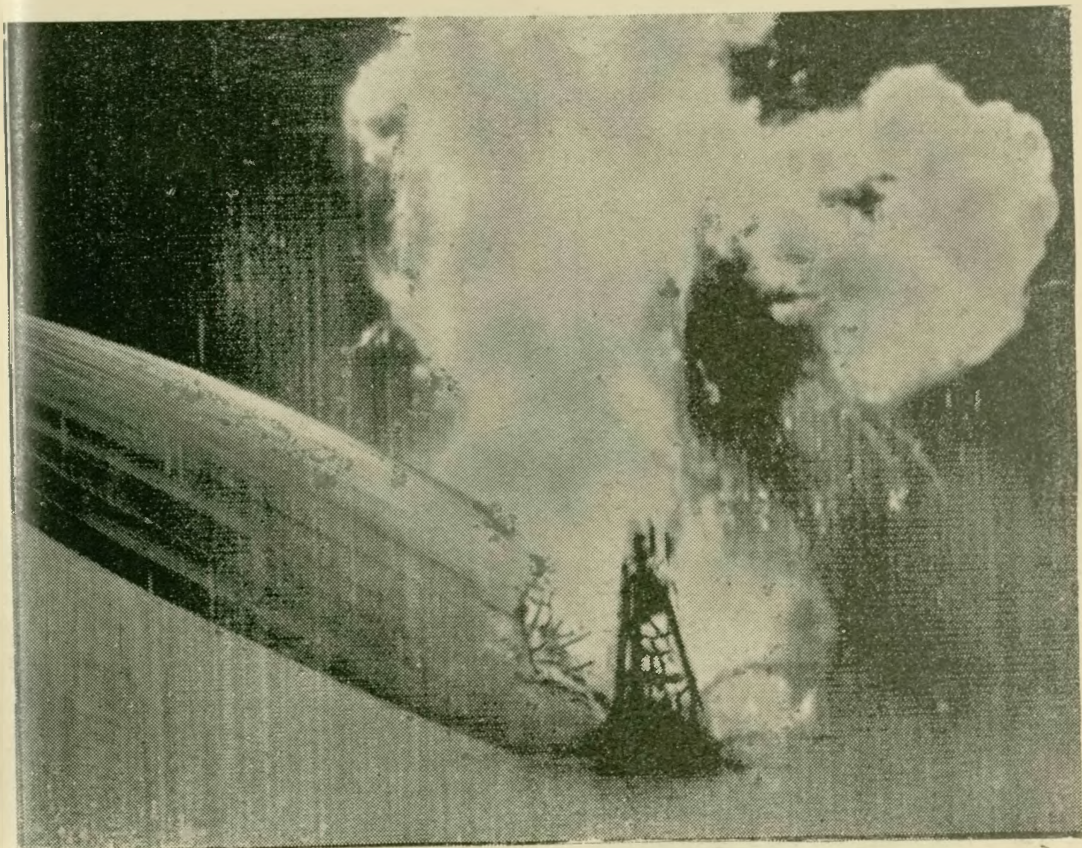
zpráv o válce v Habeši a ve Španělsku lze
usuzovati, že se blíží doba válek vyhlazo-
vacích, kde není šetřeno civilní obyvatel-
stvo a kde se zle nakládá se zajatci.

Plukovník g. št. Moravec řekl: »Ničím
bychom tak nepoškodili obranu našeho
státu, jako kdybychom se snažili naši si-
tuaci před očima veřejnosti dělati lepší,
než je ve skutečnosti. Čekají nás těžké
zkušky, ale přece jen to bude namáhání
nervů, svalů a kapes, na které pořádní
chlupci stačí.«

Přednášející vojenští odborníci, na zá-
kladě studia zkušeností světové války
z předpokladů války vedené moderním

prostředky a způsoby, zdůraznili svorně, že kvalita je víc než kvantita. A proto záleží jen na nás, abychom dosáhli co největší kvality po stránce brannosti občanstva a udrželi ji. Znamená tedy brannost

sebevětší, kdyby tento člověk měl jíti proti nepřátelským zbraním a strojům s holýma rukama. Je třeba spojit tyto dvě složky a dáti člověku ony schopnosti duševní i tělesné, které by mu umožnily využít da-

Poslední cesta vzducholodi »Hindenburg« do Ameriky, kde shořelo. Vzducholod ve chvíli explose

pro nás nejen schopnosti, ale také vůli se brániti, tedy bojovati. Pro úspěšný boj je zapotřebí určitých prostředků, znalostí, schopností i vlastností. Boj sám a jeho potřeby určují, jaké to mají býti prostředky, znalosti a vlastnosti, aby obrana byla úspěšná.

Plukovník g. št. Kudláček rozdělil prostředky boje na materiální a duševní. Vyzvoval však, že »nemělo by smyslu klásti větší důraz na jedno nebo druhé.« Nic není platný materiál sebečtetnější a dokonalejší, není-li používán a ovládán člověkem odhodlaným, který nejen chce, ale také umí využít daných prostředků. Stejně však nic by nebylo platné odhodlání a nadšení

ných prostředků co nedokonaleji, aby s nejmenšími ztrátami dosáhl největších účinků. Z toho závěru vyvozuje složky obrany národa a státu a rozlišuje brannou výchovu a branný výcvik.

Účel branné výchovy vidí ve vypěstování a rozvinutí oněch vlastností, vědomostí a schopností duševních i tělesných, které jsou nutné, aby občanstvo (mládež, muži i ženy) dosáhlo co největší branné zdatnosti. Vycvičení pak pro úkoly vojenské, se zbrani v ruce, pro armádu »polem pracující« náleží brannému výcviku, který přijde v úvahu v době, kdy občan (muž) je pro něj připraven tělesně i duševně. Tuto dobu určuje branný zákon,

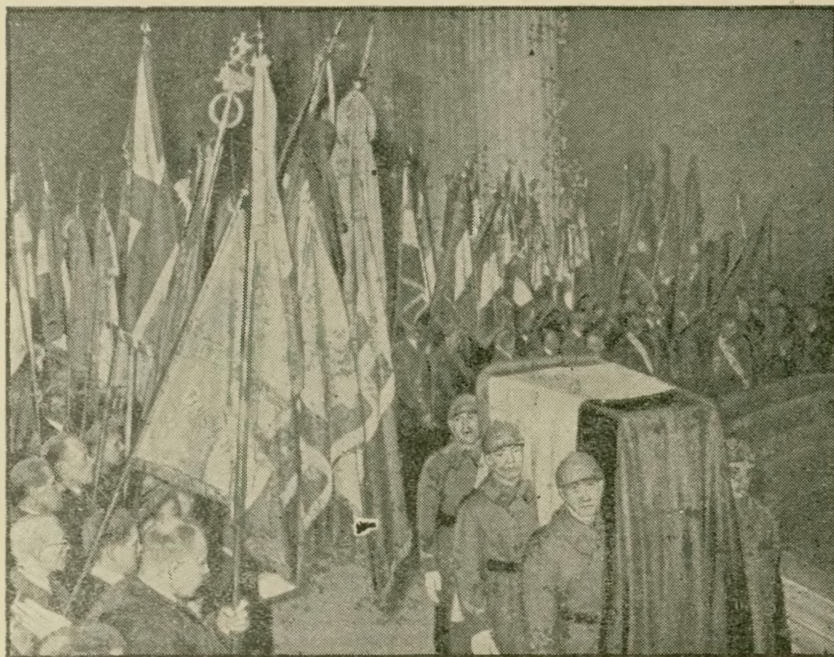
který stanoví, že od dovršení 17. roku věku může být občan povolán k úkonům vojenským. Je tedy branný výcvik podle názoru vojenských kruhů konečnou a vrcholnou složkou výchovy k brannosti.

Branná výchova všeobecně.

Naše branná výchova musí být praktická. Vedle stálé snahy o zvýšení vojenských mravních hodnot a tělesné vyspělosti musí směřovati k pohotovému obětavosti.

bevědomých občanů, kteří nechtějí být nebezpečím svému okolí, ale kteří jsou si při tom vědomi nedocenitelných hodnot národní svobody a státní samostatnosti i obětí na ni vynaložených, a kteří nehodlají připustit nové katastrofy v existenci svého státu.

A je-li toto smyslem naší poválečné politiky státní i národní, musí se totéž státi i smyslem národní brannosti vůbec a branné výchovy zvláště. Směrnice k této výchově dal do vínku republice již první prezident, uloživ nám »odrakouštit se«, převy-

Maršál Foch po bok Napoleonovi. Balsamovaná mrtvola před osmi roky zesnulého maršála Focha byla převezena za slavnostních obřadů a vojenských poct z krypty Invalidovny, kde byla dosud uložena, do krypty chrámu Invalidovny

Musí tedy začít již v útlém věku každého budoucího občana. Jde o to, jakým způsobem působit na mládež. Cesty jsou v podstatě dvě a předem musíme konstatovati, že právě ta, která je pro nás Českoslováky jediné přijatelná, je daleko obtížnější.

1. Po světové válce mírovými smlouvami byly téměř úplně uspokojeny naše národní požadavky, byly nám poskytnuty podmínky, abychom žili čestným životem samostatného a volně se vyvíjejícího národa. Stavíme se do postoje klidných, se-

chovat se v lidi svobodné, sebevědomé, snášenlivé k okolí, ale nesmiřitelné a nekompromisní, jakmile jde o společný majetek národa a státu.

Avšak tyto zásady, jež mají být mládeži vštěpovány, jsou příliš abstraktní, tím spíše, že republikánská mládež nikdy nepoznala rozdílu mezi životem svobodným a živořením ujařmeného a po všech stránkách vyssávaného národa. Jak těžko je vlít do mysli a srdce dítěte přesvědčení: Jsi šťasten, že jsi svobodným občanem. Svoboda je nejdražším statkem národa,

dopřává ti vyvinout všechny tvé síly ve společnosti tobě rovných ve prospěch celku. Jsi svobodným občanem a jsi hrdým na toto své postavení na světě, nedopustíš, aby se cokoliv v tom změnilo, raději obětuješ život, než bys žil nečestně životem porobeného člověka.

Velmi těžko vstěpují se tyto vznešené zásady do duše mladého člověka, tím obtížněji, že mu ničeho neslibují, nic nedávají, jen to, co již má a čehož hodnotu si snad ani neuvědomuje. A ve jménu těchto zásad bude se na něm požadovati namáhavá a vytrvalá příprava ducha i těla a budou se žádat oběti na čase, pohodlí, majetku a třeba i krvi.

2. Druhý směr branné výchovy je snadnější především tím, že je konkrétnější. Slibuje výsledek v něčem, co je i nejmladším pochopitelné. Je pudovější. Slibuje rozšíření státního území, zvýšení národní moci, zvětšení blahobytu. Nachází konkrétní cíle pro oprávnění své přípravy a končí ji za všeobecného nadšení výbojem, výpadem, který při úspěchu je podkladem další činnosti.

U národů v předcházející válce poražených neméně konkrétní je myšlenka na odvetu. Bez ohledu, kdo válku zavinit, klade se vítězi za vinu neutěšený hospodářský stav poraženého, vítěz se činí odpovědným za zdeptání národních ideálů a pod. Je nutno se pomstít, obnovit staré zlaté časy obecného blahobytu.

Jak snadné je vzbudit touhu po cizím majetku, naučit nenávidět druhý národ. Najde-li se pak národ, který pěstuje svou brannost v tomto smyslu, který dovede zpracovat svůj plán do všech podrobností a důsledně jej uskutečňuje, neponechá nikoho na pochybách o tom, jak bude vypadat jeho budoucí pokolení a kterým

směrem budou zaměřeny jeho tužby i jeho činnost.

3. F. A. Soukup v díle »Školní výchovou k brannosti národa« popisuje dnešní stav, cesty i cíle branné výchovy mládeže ve většině států evropských. Lze říci, že tato výchova provádí se v různých státech různými způsoby. Všechny mají však stejný rys v tom, že o nich rozhoduje historická tradice národa a jeho živá politická mentalita, která je výsledkem národních, kulturních a hospodářských zvláštností toho kterého národa a na místě ne posledním i geopolitické situace a jeho politických ambicí.

Není dnes v Evropě státu, který by výchovu mládeže k brannosti nepovažoval za hlavní součást výchovy k občanství. Její prostředky a cesty jsou nejrůznější a také školy v jednotlivých státech mají v ní podíl nestejný. Na jedné straně jeví se branná výchova mládeže jako vlastní vojenská výchova ve formě zmilitarisované mládeže, u druhé skupiny států věleňuje se branná výchova do školské soustavy přirozenou cestou i formou, odpovídající demokratickým ideálům těchto států.

Různost prováděcích forem nevylučuje však základní myšlenku výchovy mládeže k brannosti, jež je všude stejná: mládež se má vychovávat již od mala rozumem, citem a vůlí k mravnímu chápání smyslu povinnosti a odpovědnosti k národu a své vlasti, má se otužovat tělesně k větší výkonnosti a houževnatosti a seznamovati se s potřebami sloužícími k obraně státu.

Problém branné výchovy, zvláště ve školách, chápal se u nás jako problém úplně nový. Není proto divu, že vyvolal veliký ohlas ve veřejnosti i tisku. Zdá se, že hlavní příčinou polemik a sporů o požada-

ARCHITEKT

STAVITEL

Ludvík JUROŠ

FRÝDEK

vek branné výchovy v principu samozřejmý, bylo nedorozumění.

S jedné strany prosazoval se názor, že je nutno cvičiti i mládež ve zbraní a svěřiti tuto část výchovy nepedagogům, s druhé strany a ze stejného nedorozumění zamítala se jakákoliv účast mládeže na předvojenské výchově vůbec. Leč dějiny pedagogiky poskytují dostatek příkladů o tom, jak v tom kterém národě (státním zřízení) věnovala se péče tělesné a mravní výchově (státoobčanské), často z týchž důvodů a zásad, na kterých se buduje branná výchova naše.

B. Kádner prohlašuje, že cílem výchovy ve Spartě bylo »poskytnouti jedinci tolik fyzické síly, odvahy a schopnosti, aby se naučil dokonale poslouchati zákonů vlasti a aby se z něho stal statečný, chytrý, nebojácný, nelitostný voják, podrobující se bez odmluvy každému rozkazu a pohrdající smrtí i každým nebezpečenstvím.«

F. S. Soukup v třetí kapitole citovaného již díla vyhledává prvky branné výchovy z dějin pedagogiky (národů demokraticky a republikánsky řízených). Vyzdvihuje přednosti v jednotlivých obdobích, upozorňuje na vady výchovy se zřetelem k branné výchově. Vyvozuje pak závěr, že problém »branné výchovy« je dnes jen název a nikoliv její podstata, již vlastně nacházíme v dějinách výchovy všude stejnou. Podstatu tuto vystihuje takto: »Záleží v uzpůsobení člověka, aby měl odvahy, sílu i schopnost brániti především sebe proti vlivům jej ohrožujícím, dále pak aby cítil svou sounáležitost s národním a státním celkem, aby chápal, že jest jeho morální povinností postaviti se i na obranu celku, jehož je částí a jehož výhod používá. Ovšem nejen aby to chápal, ale aby byl zároveň uzpůsoben postaviti se na

obranu tohoto celku, jsa si vědom, že jen svoboda národa zaručuje také jeho svobodu osobní, že jen v silném státě jest možný všestranný rozvoj kulturní a hospodářský pro každého občana.«

Z diskuse, vedené Vědeckým ústavem vojenským se zástupci organizací učitelských SUČ. a ČOU., organizací tělovýchovných i kulturních, kruhů vládních a zákonodárných vykristalisovala osnova zákona o branné výchově, jež byla předložena zákonodárným sborům k projednání a schválena s účinností od 1.-9. 1937.

Podle § 2. tohoto zákona je účelem branné výchovy pěstovati v obyvatelstvu Československé republiky podle jeho věku, vzdělání a povolání (zaměstnání) ony mravní vlastnosti, tělesnou zdatnost, znalosti a dovednosti, jichž je třeba k obraně státu.

Složky branné výchovy jsou:

- branná průprava mravní, nauková a tělesná,
- výcvik v pomocných a ochranných službách, zejména také výcvik v úkolech civilní protiletectvé ochrany (zkráceně CPO.),
- branný výcvik.

Branná výchova jest povinná pro žactvo a studující veřejných škol všech druhů a stupňů v tomto rozsahu:

- branná průprava mravní, nauková a tělesná ode dne, kdy počíná jejich povinnost k školní docházce,
- výcvik v pomocných a ochranných službách od 1. září roku, v němž žák (studující) dovrší 14. roku věku,
- branný výcvik od 1. září roku, v němž žák (studující) dovrší 17. rok věku, vyjímajíc dívky. Ty brannému výcviku nepodléhají.

Navštivte cukrárnu Josefa Bartoně ve Frýdku

Vždy čerstvé pečivo. Káva - čokoláda - zmrzlina Masarykovo nám.

Noste oděvy

od firmy

Telefon čís. 110

JAN STACH

oděvní dům

v Orlové

Jsou pěkné, trvanlivé a hlavně levné!

Branná výchova ve školách.

Prvním normativním krokem k zavedení branné výchovy na našich školách byl výnos min. šk. a n. o. z 24.-5. 1935, číslo 26.969-I., o výchově žactva národních škol k brannosti, který v dostatečné míře objasňuje celý problém školské branné výchovy, ukazuje v hlavních liniích na možnosti, jak pro ni využít platných osnov (pro školy obecné z r. 1933, měšť. 1932) a uvádí hlediska pro mravní, naukovou a tělesnou výchovu žactva v duchu branném. Branná výchova nestává se samostatným předmětem vyučovacím, má hodnotu vyšší, musí pronikat celou výchovnou a naukovou školní praxí. V čelo požadavků staví výnos pěstování nejvyšší občanské ctnosti, uvědomělé a obětavé oddanosti k státu a k jeho demokratickému a republikánskému zřízení a k pevné odhodlanosti nasadit vše na jeho obranu, když to bude nutné. Uvádí pak jednotlivé předměty různých stupňů národních škol, při kterých lze prvky branné výchovy vhodně uplatnit; příkladem: chemie — výbuštiny, otravné plyny a ochrana proti nim atd.

Doporučuje se větší styk s vojskem — návštěva kasáren — při vojenských slavnostech a cvičeních a pod., aby se budil zájem o ně. Je pamatováno i na poučení o leteckém a plynovém útoku, jak se při něm chovat, a je nařízeno konat občas poplachová cvičení, při nichž má být žactvo vedeno k pořádku a kázní, zvláště ve chvíli nebezpečí.

Na dívky je pamatováno výchovou k ošetřování nemocných a na jejich úkoly v případě potřeby v souvislosti s funkcí Červeného kříže a pasivní obranou obyvatelstva.

Je samozřejmé, že výnos uvádí látku, aplikovanou pro brannou výchovu, jen v rozsahu rámcovém. Požadavky jeho je možno seskupit ve tři části: výchovu mravní, tělesnou a naukovou.

K první patří využití každé vhodné příležitosti, aby v žactvu byla pěstována uvědomělá a obětavá oddanost k státu, tedy výchova ke všem oněm vlastnostem, které moderního člověka, občana a bojovníka charakterisují, jako družnost, občan-

Nestetní
Průtržní trpící
uznali za nejlepší
průtržní pás (Čsl. patent)

který jsem vynalezl svým vlastním utopením, jehož jsem se tak úplně zbavil.
Pan prof. MUDr. V. Kučera z Prahy píše: Tento průtržní pás znamená velký pokrok v neoperativním ošetřování průtrže.
Mnoho lékařů jej nosí, mnoho poděkování je po ruce.
Speciální výroba
R. FRONĚK, Litoměřice,
Nevohranská 5.
Nedejte se uvést v omyl! Dbejte vždy na jméno **Froněk.**

ská vzájemnost, odvaha, statečnost, ukázněnost.

Tato složka, již možno nazvatí formováním budoucího charakteru, duševních a mravních kvalit, je u dítěte a žáka ve značné míře v rukou jeho vychovatelů a záleží na jejich vychovatelském umění, jak je dovedou rozvinouti.

Nemůže být sporu o tom, že v denním školním životě má pedagog mnoho možností, jak v těchto směrech na žáka vlivně působiti již od počátku školní návštěvy. Ovšem vedle školy jsou tu ještě vlivy jiné, které na formování dítěte působí, především rodina a mimoškolní prostředí, které nebývá vždy pro výchovné cíle pedagoga nejvýhodnější. Všechny tyto vlivy bude třeba soustřediti a sjednotiti.

Tělesná výchova, jako druhá, bývá často označována za nejdůležitější složku branné výchovy, mnohdy je považována za vlastní brannou výchovu. S hlediska branné výchovy mládeže případně jí nepochybně hlavní podíl, avšak bylo by chybou, kdyby se proto výchova mravní a nauková zanedbávaly.

Brannost vyžaduje nutně cvičených svalů a nervů, avšak není myslitelná bez silného ducha a ušlechtilého srdce. Jenom harmonickým vývojem tělesné, rozumové i citové stránky dosáhneme žádoucího cíle a dostaneme člověka celého, dobrého občana-bojovníka.

V naukových předmětech je velmi bohatá možnost, jak využití látky pro účely

**Jízdní kola,
šicí stroje**

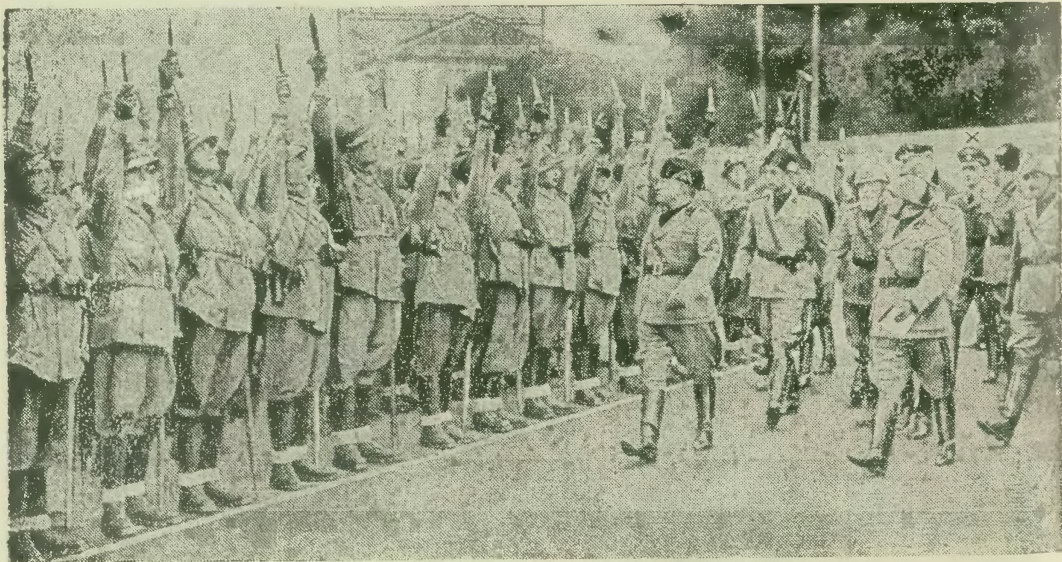
a veškeré součástky koupíte
výhodně za konkurenční ceny,
též na mírné měs. splátky u fy

Lad. Káňa
P e t ř v a l d, Hedvika

branné výchovy a to ve všech postupných ročnících školy obecné i měšťanské, ať již soustavně i příležitostně, podle povahy a významu látky. Měšťanská škola bude plodnější půdou, jednak pro větší duševní

zem a souhrnem úsilí a snah o lepší rozumový, citový a osobní, mravní i hmotný byt lidské společnosti a všech jedinců v ní.

Prováděním branné výchovy neztratí

Italie slavila 14. výročí pochodu na Řím. Vidíme Mussoliniho vykonávajícího přehlídku fašistických organizací

vyspělost žáků, jednak pro větší rozsah vyučovací látky a její specialisaci.

Stručný rozbor výnosu o branné výchově v národních školách opravňuje k tvrzení, že branná výchova ve školách, zejména její složky mravní a tělesná výchova začleňují se ve smyslu výnosu v synte- tický cíl výchovný, o kterém praví prof. O. Chlup v Pedagogice, že má býti výra-

naše škola charakter »dílny lidskosti«, již proto ne, že naše branná výchova ve smyslu zákona nejen že neodporuje stanoveným výchovným cílům, hlavně ideálům humanitním a pacifismu, nýbrž ve smyslu těchto ideálů prohlašuje se za povinnost ke státu. A škola nemůže odpirati výchovu zdatných, charakterních, ukázněných a vzdělaných občanů.

Přijdete-li do LAZŮ, navštivte
restauraci a kavárnu

Plezeňský prazdroj — Karvinské pivo
Útulná zahradní restaurace, kuželna

Národní dům

v Lazích

EMANUEL POSKER, restaurátor

MÍSTECKÁ SPOŘITELNA V MÍSTKU

Založeno r. 1871

Pobočky: **Frýdlant n. O., Paskov, Brušperk**
Neomezená záruka města Místku. Státní dozor. Vyřizuje všechny druhy spořitelních obchodů. Vklady — úvěry. Porady ve všech peněžních záležitostech zdarma

Josef Mojžíšek, sběratel lidových písní a tanců z Těšínska

Ant. Hořínek

Těšínsko je bohatou studnicí lidové písně ze starých dob. Z této studnice těžilo již několik sběratelů. Nejvíce vytěžil z ní Josef Mojžíšek, řídící učitel v. v. ve Slez. Ostravě. Narodil se 15. května 1862 v Bruzovicích u Frýdku. V roce 1878 vstoupil na německý učitelský ústav v Těšíně, na němž tehdy působil jediný Čech, prof. Zahradníček, jeden z těch, kteří se snažili v mladém učitelském dorostu zachraňovat jiskru národního uvědomení proti hrožící germanisaci i polonisaci. Mojžíšek pochází ze známé vlastenecké rodiny Mojžíšků na Frýdecku, proto snahy prof. Zahradníčka našly u něj plného pochopení.

Prvním sběratelem lidových písní z Těšínska byl pravděpodobně Frant. Bartoš, který působil v letech 1866—1869 na těšínském gymnasiu. Týž nasbírané lidové písně z Těšínska zařadil po prvé do své sbírky z r. 1882. Bartošova sbírka lidových písní a Erbenova sbírka daly Mojžíškovi popud k sbírání lidové písně. Mojžíšek svou první lidovou píseň zaznamenává po maturitě r. 1882, v téměř roce, kdy Bartoš vydává svou sbírku lidových písní. První lidová píseň zaznamenaná Mojžíškem, je z Vyšních Lhot.

Mojžíšek sbírá lidové písně a tance na Těšínsku plných 55 let. Za tu dobu nasbíral přes 600 lidových písní a tanců. Shrnul je dosud do tří kytíček. Po prvé tak učinil roku 1911, kdy vydal malý hmědý sešítek, nadepsaný Slezské nápěvy. Půl kopy národních písní pro školu ze sbírky Josefa Mojžíška dvojhlasně s průvodem houslí upravil Rud. Wunsch. Další dvě sbírky vyšly po válce. První pod názvem Těšínská jablíčka obsahuje 87 písní (vyšla roku 1920), v druhé Národní písně a tance z Těšínska (1926) je 80 písní.

Dr. Jar. Vavřík ve své knize Lidová píseň ve Slezsku uvádí: »Všechny písně Mojžíškovy sbírky byly nasbírány na Těšínsku. Je to velmi zajímavý kraj v mnoha směrech. Především v národnostním — jako území přechodné. Určiti přesnou hranici mezi Čechy a Poláky není dobře možno, poněvadž nářečí, které v některých vesnicích silně zabíhá do polštiny, má vlivy českého jazyka. Přízvuk je hodně podoben polskému, totiž na předposlední slabice, na rozdíl od přízvuku československé řeči na první slabice. Kulturně není rozdílu mezi lidem na Těšínsku a severovýchodní Moravě. Výroční slavnosti a různé zvyky, pokud se dosud zachovaly, jsou celkem tytéž jako na moravském Lašsku. Kulturní orientace lidu na Těšínsku směřuje k západu. Tím se vysvětlí, že lid odolává polským vlivům a nepřejímá polských písní. Těch na českém Těšínsku skutečně není.«

Lidová píseň vznikla z citové potřeby. Každá perioda lidského života se v nich odráží. Prožíval-li lid těžké doby válečné, vznikaly písně válečné. Doby smutné i veselé měly vliv na tvoření lidové písně. Nejvíce lidových písní vytvořila láska. Šťastný milenec dával výraz své radosti v písní jásavé, nešťastný vydělal v ní své hoře v teskné, bolné tonině.

Lidové písně z Těšínska byly až donedávna československému národu málo známy. Nebylo hudebního skladatele, který by písně oděl do harmonického roucha a učinil je přístupnými širokým vrstvám lidovým. Teprve počátkem 20. století začala se lidová píseň z Těšínska uvádět v širší známost. Byl to především Eduard Bartoniček, ředitel kůru a hud. skladatel v Mor. Ostravě (nar. 31. srpna

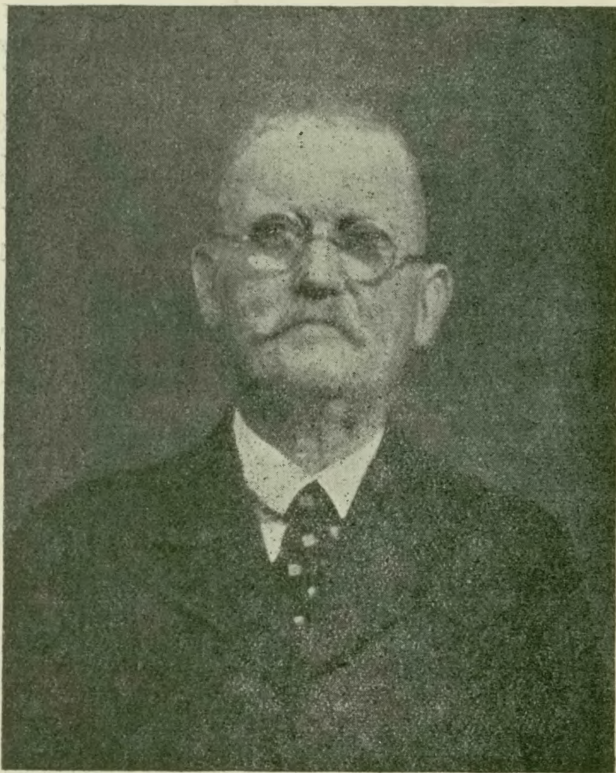
Cukrářství **FR. GILKA** Karvinná

Denně čerstvé jemné pečivo. - Velký výběr bonbonů a čokolády

1855 v Chrudimí, zemřel 7. května 1915 v Praze), který obrátil pozornost české veřejnosti k lidovým písním z Těšínska vydáním »Slezské besedy« a také profesori učitelského ústavu ve Sl. Ostravě, Rund a Wunsch, kteří veliký počet lido-

uč. Gardelky uvedl těšínské lidové písně v širokou známost.

Škoda, že lidová píseň na Těšínsku rychle vymírá. Není již skladatelů lidových písní. Tvrdý život a boj o existenci ubíjí lidovou poesii. Snad až nastanou klidnější

Josef Mojžíšek, řídicí učitel v. v., Sl. Ostrava

vých písní z Těšínska ze sbírek Mojžíškových zharmonisovali a uvedli v širší známost. Rovněž hudební skladatel Janáček zharmonisoval některé písně a v poslední době činí tak hudební skladatel Hradil.

Jako Mojžíškovi, tak i uvedeným skladatelům přísluší zásluhy, že lidové písně z Těšínska rázem zvítězily a jsou s velikou oblibou zpívány a poslouchány. Největší zásluhu o zachování lidových písní a tanců z Těšínska má ovšem Jos. Mojžíšek, který se tomuto ušlechtilému »sportu« věnuje celou vášní svého pětasedmdesátiletého srdce.

Nejlepším propagátorem těšínských lidových písní je Skalický pěvecký sbor, který pod vedením svého dirigenta odb.

hospodářské poměry, znovu se i na Těšínsku rozezvučí struny poesie lidové písně.

Přesto, že Mojžíšek sesbíral lidových písní z Těšínska veliký počet, nelze říci, že studnice lidových písní je již vyčerpána. Proto je třeba zachytit vše, co dosud zachyceno nebylo.

Na konec uvádím některé lidové písně ze sbírky Mojžíškovy. Vybral jsem je z obcí, o kterých Poláci tvrdí, že jsou polské. Text písní svědčí pak o opaku.

R e k a :

V širém poli hruška stojí,
vršek se jí zelena,
pod ní stojí moja mila
je cela uplakana.

Panímamo, na co stě mí
dali černé šaty šít?
Jo do klaštera něpujdu
a pannu tež něchcu byt.

Tam v klašteře něpomože,
tam pěsničky zpívaju,
a ti moji nejmilejší
na špacir chođivaju.

Svatební.

Ty, děvuško ma mila,
co bys ty tam dělala
v tak daleke krajině?
Šaty bych tam prala,
pílně pracovala
muj synečku rozmily.

Ty děvuško ma mila,
co bys ty tam pijala
v tak daleke krajině?
Je tam v zřidle voda,
toť velka vyhoda,
muj synečku rozmily.

Ty děvuško ma mila,
kde bys je tam sušila
tam v daleke krajině?
Na vysoke guře
na hedvabne šňuře,
muj synečku rozmily.

Ty děvučko má mila,
kde bys ty tam meškala
v tak daleke krajině?
Jsou tam lesy, haje,
toť moje pokoje,
muj synečku rozmily.

Hradiště:

Stoji synek v maštaliče, vrane koně češe,
glonda še z boku na bok, co mu kdo při-
[něse.
Nese mu fojtošek, na rence tolarek.
To, oto maš, muj synečku, cisarsky za-
[vdanek.

O to jo vas, muj fojtošku, o to vas ně-
[prosim,
bo jo davno v mojím sercu zavdaneček
[nosim.
Mam mamulku starum, galanečku švar-
[num,
jak ja pujdu na vojenke, o mě plakať be-
[dum.

Petrovice:

Přes petrovicku vės
byl tam chodniček kjes.
Kěry jsem ja зробil
a po něm tam chodil
ku me miie za vės.

Teraz ho už nima,
roště tam olšina.
Vezmu sekyrečku,
vytnu olšinečku,
uvizu zas milu.

Utikla mi přeپیurečka v proso, v proso,
a ja za ňu něboroček boso, boso.
Utěkla mi přeپیurečka v pole, v pole,
už něbudě přeپیurečka moje, moje.

Třa se naši panimamy zpytať, zpytať,
či dovoli přeپیurečku chytat, chytat.
I chytajže, muj synečku, chytaj, chytaj.
tylko se jejich pereček nětkaj, nětkaj.

A jak ju lze panimamo chytat, chytat,
nema-li se jich pereček nět'kať, nět'kať.
Třa nastavit muj synečku siti, siti,
tak se sama přeپیurečka chyti, chyti.

Mistřovice:

Sviť měsončku jasně na mistřovský dvur,
tam, jak se prochazi ten nejmilejší muj.
Sviť měsončku s vysoka, jak je cesta široka,
tam kaj se prochazi moja potěcha.

„INSTALLA“ v Karvinné

spol. s r. o.

Instaluje: vodovody,
ústřední topení,
elektr. zařízení

RADIO také na splátky. Kupujeme stále staré OLOVO

Svíť měsončku shora, šak ty viš komu,
mojimu milemu až pujdč z domu.
Svíť měsončku z jasne vyši, by muj mily.
[nejmilejší
v noci nĕpobludil, nĕšel ku jinši.

L a z y :

A co pak ten ftaček, co za hajem sĕda,
jako mladeneček, co hned jinu hleda.
Pravda je, pravda je,
že ten muj syneček šeima je.

Přijdu do hospody, stanu vedle kola,
muj mily tancuje, kamaradku vola.
Tancuje, vyvija,
vybira švarnějši, mě mija.

Přijdu do hospody, stanu tam u slupa,
muj mily tancuje, kramflikami cupa.
Cup, cup, cup, ma mila,
už se naša laska skončila.

F r y š t á t :

Vstavej, vstavej pastyrečko, pastyř piska,
a tys ešče na lužečku bez fĕrtuška.
Bože, Bože, maminečko, dyť jsem vaša
[dcera,
byť bych byla na lužečku od rana do večera.

B u k o v e c :

Pĕntĕro nas matka mĕla,
na torcky nas posilala.
Iďte, děti na torečky,
kupime si na klusečky.

Ja sirota, ja nic nĕmam
po svĕtĕ se ponĕvěram,
po svĕtĕ se tuľať musim,
ludske prógy šlapať musim.

Z T ě š ě n s k a :

Po čem, stará robko,
po čem grabĕ moš?
Po dva, po tři, muj synečku,
spředam grabĕ na rynečku,
tak jo, muj synečku, grabĕ spředovom

Po čem, stara robko,
po čem gorcky moš?
Po dva, po tři, muj synečku,
spředam gorcky na rynečku,
tak jo, muj synečku, gorcky spředovom.

Už ty pilky dořezaly,
až ty mlynky domlely,
už sedlaci vymlatili,
maju prazne stodoly.

Jura enem pŕskakuje,
Hanka sĕ zas jen toči,
muzikanti podřimuji,
hrom ať do nich uhodi.

H r ě a v a :

Zahrejtĕ, dudanky, z tej sivej kozanky,
a gajdujtĕ vesele, a gajdujtĕ vesele,
jak pujdĕme přes pole.

Gajdujtĕ gajdanky, z tej sive kozanky,
aj, co sĕ utopila, aj, co sĕ utopila,
když vodičku pila.

Nĕchcu tě, synečku, nĕchcu tě znat!
Poď ku mnĕ, poď ku mnĕ, renčku mi dať.
[mi dať
Jak se moš, jak se moš, co dělaš, co dělaš.
[mi dať
esli sĕ na mě už vic nĕhnĕvoš?

Staviteĭ Rudolf Plachký v Orlovĕ

projektuje a provádĕí veškerĕ druhy staveb pozemních. Plány, rozpočty
a odhady za mírnĕ ceny

ŠÍCÍ STROJE „LADA“

fy J. Ondruš, Moravská Ostrava
Hospodářské stroje

Leo Herza

Jablunkov, nám. 14

Jízdní kola a součástky

obchod uhlím a koksĕm

Sklady Cĕntrálního hospodářského skladištĕ Ćes. Tĕšĕn

Museum v Místku

MUDr. Ant. Přecechtěl

Dne 14. dubna 1925 na velikonoční úterý byla svolána Maticí místeckou ustavující valná hromada musejního odboru Matice místecké, který by měl za úkol vybudovati v Místku museum. A nebylo za jisté k tomu povolanější instituce, nežli právě Matice místecká, která vybuďovala v předešlých desítiletích ve zněmčeném Místku české školství střední a národní a vůbec podávala při všech příležitostech pomocnou ruku nově se šikujícím místeckému česství.

Museum v Místku vzniklo arci již v době, kdy Matice místecká dovršila své buditeleské poslání v Místku, jenž po převratu konečně a naobro přešel do českých rukou, i jest tedy musejní odbor jakýmsi Benjaminem Matice místecké, jenž se sice pozdě, ale přece přihlásil k životu.

Zajímavé je, že buditeleské snahy na širším fóru českého národa šly opačným směrem, že buditelé usilovali napřed o zřízení národního musea, jež by se stalo jakýmsi střediskem české osvětové činnosti, bez níž buditeleská činnost nebyla myslitelná, neboť jen národ vzdělaný, jenž má svou vytržbenou řeč a jenž dosáhne úrodně soudobé duchovní vzdělanosti, může se udržeti mezi vzdělanými a uvědomělými národy sousedními.

Do vínku dostalo se nově založenému museu nemnoho věcí, které by tu byly snad z dřívějšíka odloženy pro případ zřízení musea, jak se stává o různých výstavách, bylo třeba začítí od počátku. Čeho se ale místeckému museu dostalo, byla dobrá vůle jeho činovníků zbudovati městu Místku hodnotné museum krajinské.

Vedly k tomu jednak snahy dokázati, že Místek byl od pradávna úplně český, že žil svým českým životem takřka nepřetržitě a že vnucená mu správa německá byla jen přechodným údobím, které se Místku

ovšem mohlo státi osudným, neboť nezbyvalo již mnoho, aby Místek byl trvale poněmčen. Byl to tlak německých vlád rakouských, tlak státních úřadů a tlak německých továren, kteřížto činitelé neradi viděli jakékoliv obrozovací snahy české a naopak jen přispívali k tomu, aby se Místek poněmčil. Proto též ten houževnatý odpor proti zřizování českých škol obecných, neboť jmenovaní nepřítelé českého Místku dobře věděli, že třeba germanisaci počítí ve škole, poněmčítí děti, aby se poněmčil pozdější dorost a konečně veškeré občanstvo.

Němec by v Místku musea nezakládal, poněvadž mu šlo spíše o to, aby dokázal, že Místek byl městem německým snad již od svého založení, kdy mu bylo dáno olomeuckým biskupem Brunonem ze Sauenburku jméno Friedeberg.

Nuže, zpracováním listin, jež podařilo se v museu nashromážďiti a jakýmsi dobrým řízením osudu takřka v poslední chvíli zachrániti, vyšlo nezvratně najevo, že Místek byl v 16., 17. a 18. století městem naprosto českým a že germanisace jeho začíná teprve za císaře Josefa II. a vyvrcholuje za éry německé strany liberální v 2. polovici 19. století, kdy počaly se v Místku budovati textilní továrny a jiný průmysl.

Tím jsme se dostali tedy k jedné podstatné části musea — k jeho archivu. Archiv musea zpracoval nedávno zemřelý profesor reál. gymnasia v. v. Frant. Linhart, jenž s mladistvou přímo horlivostí v 60. roce svého života dal se do čtení několika tisíc obecních listin, knih a počtů obecních, počtů poctivé obce šenkýrské atd.

Z těchto pramenů vyvážil též svou knihu o Místku, kterou vydala v roce 1929 Národní záložna místecká. Kniha tato zpracovává historii města Místku od kon-

Módní látky

Velký výběr má fa

hedvábí všech druhů

bílé zboží od výrobce, prádlo, záclony

Jarmila
Woothová

Místek

ce století 16. až přibližně po rok 1848 a látka její je rozdělena v několik statí, jež metodou přísně historickou zpracovávají dějiny místeckých kostelů, fary, špitálu (chudobinec), městského a školy, poučují nás o ceně místeckých domů, o náboženských věcech od konce 16. století, o městské radě a její pravomoci, o dávkách a platech vrchnostenských a poměru k vrchnosti, o moci vrchnostenské, o dávkách a platech zeměpanských, o zaměstnání a zámožnosti obyvatelstva, o češích a landfojtství medařském, o smlouvách svatebních, testamentech a živelních pohromách a konečně nám podávají přehled purkmistrů, starších a městských zřízenců počínaje r. 1578

Není to však jediná kniha, kterou prof. Linhart vytěžil z písemností místeckého musea, v rukopise zanechává ještě II. díl Knihy o Místku, jež pojednává o Místku největším od roku 1848 až do dob, kdy objevily se v občanstvu snahy, aby navrácen byl zněmčený a dajčfrajndlišský Místek do rukou českého národa. Dočítáme se tu o Občanské besedě, Sokole atd. Zvláštní kniha je věnována Matici místecké. Jsou to »Dějiny Matice místecké«, dnes rovněž ještě v rukopise.

Netřeba připomínati, že prof. Frant. Linhart místecký archiv zkatalogisoval a chronologicky uspořádal.

Z pergamenů archivních uvéstí slušno stvrzení svobod fojtství ve Staříči od Jana Čapka ze Sán z r. 1438, udělení svobod městerských od biskupa Stanislava Pavlovského z roku 1588 a r. 1589, udělení jistých výsad obci Metylovicím od kardinála Františka z Ditrichsteina r. 1612, založení cechu řeznického v Místku z r. 1625 a u-

dělení privilegií městu Místku z r. 1629, od téhož kardinála, udělení výsad městu Místku od kardinála biskupa Wolfganga ze Schratenbachu z roku 1712 (již německy), tvrzení privilegií města Místku cis. Karlem VI. z roku 1737, cis. Marií Terezií z roku 1747, cis. Josefem II. z roku 1781, cis. Františkem II. z r. 1792 a j.

Další součástí místeckého musejního archivu jsou památky cechovní, mezi nimiž přední místo zaujímá Kniha poctivého cechu soukenického, založeného v knížec. městě Místku roku 1562 z r. 1745, kterou opsal a obrysoval P. Pater Franciscus Joseph Czejka, tenkrát místecký kooperátor a spoluvlastenec . . . Je to velká, v kůži vázaná kniha, do níž vepsal P. Czejka mnohé záznamy z dějin města Místku a vymaloval dokonce jeho obraz z r. 1746.

Tento kněz vybudoval v Místku i pozoruhodný barokní chrám sv. Jana a Pavla, remalou chloubu všech Místečanů. Zajímavé jsou zápisy Czejkovy o vpádu pruského krále Fridricha do pokojného jinak města Místku, v němž shromážděn byl lid valašský (portáši) k obraně země moravské, jež ale v kritické chvíli »patama se proti Fridrichu postavil, takže těsná byla cesta mezi stodoiami lidu tomu přestrašenému«. To bylo v r. 1741.

Nedávno nalezena byla kniha poctivého cechu tkalcovského a kunstweberského knížecího arcibiskupského města Místka v Markrabství moravském z r. 1795.

Zajímavá je též kniha cechu medařského neboli landfojtství medařského z roku 1752 s obrazem sv. Ambrože s nápisem: A hie roj včel byl v ústech. Landfojtství medařské nemělo však té setrvačnosti jako cech soukenický, jehož poslední zápis je

Česká průmyslová banka

Přijímá vklady • Poskytuje úvěry
a obstarává veškeré peněžní transakce **filiálka v Čes. Těšíně**

Dobře a levně nakoupíte

vždy v obchodním domě

S. EISNER

Nový Bohumín

z roku 1888, kdy byl do cechu zapsán a za spolumistra přijat pan Josef Wrána, tedy v době poměrně nepřilíš vzdálené.

V museu jsou dále i knihy a artikule cechu řeznického, ševeckého, smíšeného, zařízení valchařské (1755 a mn. j.

Pravou ozdobou archivu jsou některé mapy, z nichž první místo zaujímá česká ručně kreslená a kolorovaná mapa panství hukvaldského značných rozměrů (asi 100 krát 140 cm) z r. kolem 1700.

Bude ji třeba ještě pečlivě prostudováti. Za zmínku stojí, že na ní je vymalován na př. hrad hukvaldský v plné své slávě se zachovanou ještě stavbou palácovou, ovšem trochu schematisovaný, podobně je tu vymalován i Příbor, Frýdek, Paskov a j. Místek je tu odbyt jaksi nevýznamněji školácky kresleným kostelem s červenou věží a vížkou. Jedno zdá se vyplývat z této mapy, že česká kultura byla i v r. 1700 značně osobitá a že se během doby spíše na ní zapomnělo, nežli že by jí vůbec nebylo...

Druhou podstatnou část místeckého musea tvoří sbírky věcné.

Snahou musejních činitelů bylo tu zachovati Místku z minulosti to, co se ještě v tak časově pokročilé době jako byl r. 1925 zachovati dalo. Nebylo tu mecenášů, kteří by přispěchali se svými dary, naopak sobecká doba popřevratová měla pro kulturní hodnoty musea jen málo pochopení a hleděla antikvitu kraje spíše rádně zpeněžit.

Než přes to dobrá víla provázela počínání musejního odboru. Nebylo-li darů vynikajících, scházely se přece jen dary

drobnější, jež byly přijímány s nemějším vděkem odboru, nežli byla nezištnost, s jakou byly nabídnuty. A tak se sešla na konec pěkná řada věcí, jež pak byly tříděny dle směrnic, jak si je musejní spolek rozvrhl.

Předně tu byla snaha zařídit v museu t. zv. »lašskou jizbu«, kde by byly uloženy hlavně dřevěné předměty, upomínající na dávno minulý »dřevěný věk« Lašska, kdy veškeré hospodářské a domácí nářadí, ba i příbytky a kostely byly ze dřeva. Museum místecké má dnes pohromadě takřka veškeré tyto předměty. Jmenovati sluší zde dřevěný tkalcovský stav, jež popsal »po našemu« jeden z posledních ručních tkalců, Karel Mališ z Dobré, označiv původními lašskými názvy všechny ty volky (války), gajdy, podnužky, sedisko, brda, novoj, buty atd., z nichž se takový »vařtat«, jak se na Lašsku říkalo, skládal. Ku dřevěnému tkalcovskému stavu řadí se tu i veškeré přístroje pomocné: kolovraty, motovidla neboli vijoky, špulíře na navítování cívek pro snovadla a do člunku atd.

Z hospodářského nářadí jsou tu dřevěné rýče plechem obité, lamky na konopí a len, stříkačky na včely, z domácích nářadí lžíce, váhy, prací náčiní, držadla na dračky neboli štípy, jež se do nich zatkly a jimiž se svítilo. Je zajímavé, že se štípy zapalovaly vždy po letech dřeva, poněvadž proti letům dřeva nehoří. Též poznatek, jenž ztratil v dnešní době »aktuality« ač v době »dřevěného svícení« byl kdysi tak významný.

Je tu i nábytek dřevěný: stolky (židle,

Obrazy, rámce, zrcadla koupíte nejlevněji ve velkém výběru u fu
J. Krejčířík, M. Ostrava, Nádražní 34

Lidový dům, telefon 37.62

Kostelní figurální okna podle každého nákresu a veškeré opravy se promptně a levně vyřídí

Obchod lahůdkami
a koloniál. zbožím

K. Buchta

Výhradní
prodej

**Lamplotovy
kávy**

Objednávky do do-
mu vyřizují se ihned

NOVÝ BOHUMÍN, Kostelní ul. (ve vlast. domě) TELEFON 168

lavice, police, truhlice i »jarmarije« a ovšem pěkná řada obrazů na skle malovaných, jichž chová museum na sto kusů a jež pocházejí z chalup dalekého okolí místeckého, z údolí Morávky, Ostravice a z hor. Mezi těmito skleněnými obrazy jsou skutečné unikáty, jež předstihují svým primitivismem i nejmodernější umění malířské, alespoň se jimi malíři, kteří museum navštívili, inspirovali k své tvorbě. Někteří je mají dokonce ještě po letech vracetí . . . kumšt je vždy svízelná a spleťtá věc.

Do tohoto prostředí lašské jizby patřil ovšem i kroj. I tu má museum svůj pěkný kroj od Hnojníka se stříbrnými rodinnými ozdobami a rovněž ženský kroj valašský. Místecko, pokud lze zjistiti, nemělo svého výrazného kroje a slučovalo ve svých krojích prvky valašské (župice) s prvky těšínskými. Ne nadarmo přezdívá se Lachům Wasserpoláků, ač s Poláky nemají co do činění.

Ke krojům musea řadí se pěkné akvarely a kresby malíře krojových studií od vsetínských malířů Kobzaně a Hofmana, jež museu zaopatřil prof. B. Kříž ze Vsetína.

Nemenší pozornost nežli dřevěnému věku lašskému věnována jest ovšem i městu Místku samému. Jsou tu významné barokní dřevorezby z kostela sv. Jakuba, jehož prapočátky nutno hledati již v době založení města Místku — Friedeberku biskupem Brunonem ze Šauenburgu v polovici 13. století spolu s Ostravou a Brušperkem za kolonisace s. Moravy. Některé z těchto soch jsou ohořelé při požáru kostela sv. Jakuba v roce 1887 a působí dosti neobvyklým dojmem.

Pravou ozdobou musea je kolekce věci z hradu Hukvald. Sebral je říd. učitel p. J. Dohnal z Hukvald a poctivě je předal — celoživotní to dílo — místeckému museu. Jsou to dřevorezby gotické, renesanční a barokní ze staré a nové kaple hradní na hradě v Hukvaldech, jsou tu železné předměty z hradu (míra na prach, kulky, klíče, cedník z hradní kuchyně), vojenská míra, ostatky svatých a okovy. Jsou tu švédské koule kamenné i kovové z dob obléhání hradu v roce 1622, kamenné znaky pánů z Růže a z Boskovic, kteréžto rody

hrály v dějinách Hukvald svou roli.

Z lidového umění figurálního jmenovati sluší velký Betlém o sto figurkách, řezaných Frant. Procházkou z Nového Jičina a četné sošky světců, jež zdobily výklenky »murovaných« domků a domů.

Z cechovních památek má museum náboženské prapory cechu medařského a tkalcovského se svatým Severinem, patronem tkalců a zmíněným již sv. Ambrožem, malované malířem Jisternitzem, rodákem z Libně u Prahy, jenž v Místku žil a zemřel v roce 1864 v městské nemocnici z nadace Rafaela Piskoře, zhotovitele známých houslí »piskořck« v Místku. K cechovním řadí se i starší míry a váhy, pak četné »lokte« a metry (dřevěný skládací loket s vpáleným letopočtem 1787). Mluvíme-li již o mírách, je v museu též želez. řetězec délky 10 vid. sáhů (1 sáh rovná se 1.9 m), jehož se používalo k vyměřování pozemků při zakládání josefinského katastru.

Museum v Místku složilo svůj hold i prvnímu básníku Laška, Petru Bezručovi. Z majetku frýdeckých Žaarů je tu celý rokokový zlacený pokoj, jenž připomíná známou báseň Bezručovu: Z Frýdku je Bernard Žaar, proto svou zapírá řeč . . . Pokoj ten zdobí i vlastnoručně podepsaný portret básníka Bezruče a sádrový odlitek pomníku Maryčky Magdonové ve St. Hamrech od Handzela.

I přírodnin si museum všimalo. Tak nakupilo v parčíku u musea skupinu bludných balvanů váhy 20 až 60 q, jež přinesly ledovce v dobách ledových ze skandinávského štítu prahorního až do údolí naší Ostravice. Čilý okrašlovací spolek místecký vybudoval z několika desítek těchto kamenů dokonce v městském parku alpinum, jež se těší zasloužené pozornosti lidí domácích i cizinců. Bohužel opominul tuto pozoruhodnost památkový úřad, když se pisoval bludné balvany v zemi Moravskoslezské, ač v Místku je bludných balvanů nahromaděno více nežli kdekoli jinde. Nu jsme spolek malý a mládí příslušá skromnost.

Z památek pravěkých podařilo se též v místeckém museu nashromáždití několik čísel, není jich mnoho, ale to nese již po

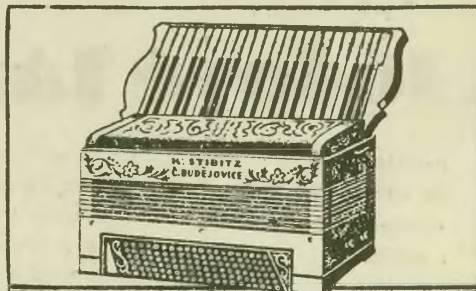
Ing. Fr. URBANCZYK, Fryštát

Strojní cihla a veškeré stavební a truhlářské řezivo

TELEFON č. 22

vaha věci samé. Místecko a vůbec sv. Morava byla pokryta od nepamětných dob hubokými lesy a kolonisace tohoto území počíná až ve století 13. za olomouckého biskupa Brunona ze Šauenburku, důvěrníka krále Přemysla Otakara II.

Jaký div, že praehistorických památek je v našem kraji tak málo a že se v tom ohledu nemůže rovnati na př. s Hanou nebo i s průchodní moravskou branou, kde leží pod zemí doklady dávného osídlení a života našich předchůdců v naší Moravskoslezské zemi. Ale i tak byl v nejbližším okolí Místku nalezen kamenný mlat u Zelinkovic (asi 5 km z. od Místku), střepy velkých hliněných nádob ve Staříči (5 km sz. od Místku) na poli Radlice a stopy osídlení na Štandlu, asi 50 m vysokém kopci, půl hodiny na západ od Místku při říšské silnici do Příbora. Na Štandlu jsou valy, dosud velmi dobře zachované, o jichž významu se mínění rozchází. Vyslovil jsem domněnku, že se může spatřovati v dnes zalesněných valech kruh, s vnitřní homolí poměrně malých rozměrů medvědí past. Snad by tomu nasvědčovalo i samo jméno Štandl (z německého Stand). Zemřelý profesor Linhart odvozoval jméno Štandl od rybníku Štandlu, jenž pod kopcem snad byl. Na snadě je domněnka, že Štandl je podobnou Strážnicí, jak je nalézáme v okolí Místku u Staříče a u Skalice na slezské straně, jež byly při staré biskupské cestě z Kroměříže přes Kelč, Hukvaldy a Místek do Polska. Štandl ovšem při této cestě byl, ale namítnouti lze, že po podobných valech jako jsou na Štandlu není na zmíněných Strážnicích ani stopy. Snad byl Štandl stále zalesněn a proto se zachovaly jeho valy lépe nežli na okolních Strážnicích, jež byly spíše dotče-

NEJLEPŠÍ HARMONIKY

CHROMATICKÉ pianové a hellgonky

*všech soustav, se 36 až 200 basy,
jen prvotřídní ruční práce vyrábí*

K. STIBITZ

ČESKÉ BUDĚJOVICE, Široká č. 5.

*Zásilkový do celého světa. Mnoho děkuvzdání.
Ceník zdarma.*

Podporujte jen dobrou českou práci!

**Ceny konkurenční, každému přístupné!
Kupujte přímo u výrobce!**

ny kultivací. Při pokusných vykopávkách našly se na Štandlu četné střepy, zvířecí kosti a železné šipky, jež byly umístěny Národním muzeem do středověku. Byl tedy Štandl zřejmě kdysi jakousi pevností. Ovšem střepy a kosti byly nalezeny ve značné hloubce jak valu tak i vnitřní homole, z čehož zase dá se souditi, že val i homole byly nahozeny přece jen později a že by se konec konců přece jen mohlo jednat o medvědí past, alespoň na konec.

Všechny včelařské potřeby, jakož i výborný jalovcový sirup pro obnovení krve, proti astmě a kašli dodá drogerie

Rud. BURA

Doubrava (Těšínsko). Telef. 28

PENÍZE

bezpečně uložíte a
výhodně vypůjčíte u

POZEMKOVÉHO ÚSTAVU
filiálek v Karvinné a Jablunkově

Informace ve věcech peněžních a realitních zdarma

Jodové lázně DARKOV

nejsilnější
ve střední Evropě
s dětskou útulnou
a moderním
sanatoriem

Úspěšně se léčí: Chirurgická tuberkulóza, arterioskleróza, vysoký krevní tlak, ženské choroby, kožní choroby, exsudáty, skrofulóza, rheumatické nemoci, následky po mrtvici a pozdní projevy luetické, tabes, struma, následky po úrazech, zlomeninách kostí a vykloubeninách atd. - Odborné lékařské ošetřování

Sezona:

V lázních od 1. května do 30. září, v sanatoriu po celý rok

Pausaální léčby: Ujednání se všemi nemocenskými pojišťovnami a léčebnými fondy

Informace a prospekty:

LARISCH-MÖNNICHOVA SPRÁVA LÁZNÍ A SANATORIA DARKOV

Jodobromové lázně DARKOV,

nejsilnější jodobromové lázně ve střední Evropě, jsou již více než 70 let známým léčebným místem. Po světové válce byly úplně nově upraveny, doplněny v r. 1932 moderním sanatoriem a takto vybaveny vstupují již letos do 75. sezony. Lázně se svým starým rozsáhlým a pečlivě udržovaným parkem leží na břehu řeky Olše a těší se od svého vzniku po celém světě značné pozornosti, zvláště u pacientů, potřebujících léčení jodobromovou vodou, která se jinde jen velmi vzácně v takovém množství nachází. Pro chirurgickou tuberkulózu, arteriosklerózu, vysoký krevní tlak, ženské choroby, kožní choroby, exsu-

dáty, skrofulózu, rheumatické nemoci, následky po mrtvici a pozdní projevy luetické, tabes, strumu, následky po úrazech, zlomeninách kostí a vykloubeninách a jiné choroby je jodobromová darkovská voda nenahraditelným léčebným prostředkem. V sanatoriu, které je otevřeno po celý rok, je umístěna lékařská ordinace pro celé lázně a jest vybavena nejmodernějšími léčebnými prostředky. Také dětská útulna těší se každoročně značné návštěvě. Správa lázní zavedla nyní velmi levné pausaální ceny léčby, na které zvláště ct. veřejnost upozorňuje. V rozsáhlé lázeňské restauraci je postaráno o prvotřídní a výdatnou stravu a o zábavu hostů každodenními koncerty.

Doporučujeme restauraci

Fryštát, Radniční

FR. CHÁŇA

Chvalně známá domáčí kuchyně. Karvinské pivo. Teplá a studená jídla v každé době

MUDr. Alois Žůrek DARKOV

okresní lékař. - Ordinuje od 8 do 10 hodiny dopol.

Prodej všech potřeb k ručním pracím a předtiskárna.

Sběrna prádla a chemická čistírna.

M. ČUPOVÁ, Fryštát, Radniční ulice

PRO ZASMÁNÍ

Podřekla se. »Poslouchej, Amálko, slyšela jsem, jak ti pan doktor dal v chodbě dvě hubičky! — »Jé, to není pravda, mamí — tam je vždycky ozvěna!«

V botanické zahradě. Zahradník: »Tato rostlina je velmi vzácná, milý pane, neboť kvítí dává pouze jednou za sto let ovoce.« — Nášetěvník: »Co pak činíte s tímto ovocem?« — Zahradník: »To prodám každého roku majiteli panství.«

Nevlastní postel! »Jasnovidka mi předpověděla, že zemru doma, ve své vlastní posteli.« — »No, a co podnikáte proti tomu?« — »Od těch dob spávám u svých přátel.«

Probdělá noc. Dceruška továrníka: »A co mi řekl můj papá, když jsi se mu přiznal, že máš lásky ke mně nemůžeš v noci ani oka zakouřiti, miláčku?« — Nápadník: »Nabídl mi ihned ve své továrně místo nočního hlídače!«

Prohlédnout. »Mám vašeho manžela prohlédnout roentgenovými paprsky?« — »Není třeba, pane doktore, já už jsem ho dávno prokoukla celého!«

U soudu: Soudec: »Čím se zaměstnáváte?« — Starý zloděj: »Hledáním zlata.«

Čtenářka. Soudec: »Vidím z vašich spisů, že neumíte ani číst ani psát. Jaké jest vaše zaměstnání?« — Obžalovaná: »Prosím, jsem čtenářka myšlenek.«

Ve Španělsku. Zubní lékař: »Ten dolejší zub se kazí, zlatá korunka ho však zachrání...«

Pacient: »Cože, korunka? Vyloučeno, já jsem republikán...«

*

Věčné poruchy. »Nu, pane kolego, jste spokojen se svým novým radiem?« — »Jéjeje! Víte, to je ohromné! Představte si: včera! Poslouchám »Lazebníka sevillského« a úplně jsem slyšel, jak škrábala břitva vousy!«

LÁTKY

hedvábí, módní
zboží, vlna, pří-
pravky pro švadlenu
koupíte dobře a levně u firmy

A. MERTOVÁ

Fryštát, náměstí

Pro domácí léčbu

zasílá poštou i dráhou pravou

Darkovskou sůl jodovou

4 x 1 kg za Kč 48,- franko

DRUGISTA FELIX TURKA, lázeňská drogerie, Fryštát
Filiálka: Lázně Darkov, Slezsko. - Založeno v roce 1908. Telefon číslo 17, Fryštát

Sdružení poslanců a senátorů

Karel Smyczek

Velmi často čteme v posledních dvou letech v tisku o schůzích Sdružení poslanců a senátorů. Co je to vlastně? Je to spojení všech poslanců, senátorů a členů zemského zastupitelstva koaličních stran českých našeho volebního kraje, XIV. volební župy. Ve sdružení tom mají ještě své zástupce naše ústřední organizace národní. Sdružení bylo vytvořeno za tím účelem, aby znemožnilo tříštění politických sil, když se jedná o prosazování společných otázek našeho kraje, hlavně hospodářských. Intervence mají rozhodně větší význam, když vycházejí od zástupců všech koaličních stran, než od zástupce jednotlivé strany. Předsedou tohoto sdružení je senátor Chalupník, místopředsedou senátor Novák, jednatelem poslanec Uhlíř. Sídlem sdružení je Mor. Ostrava. Schůze sdružení konají se pravidelně každý měsíc v Mor. Ostravě, na kterých se projednávají došlé žádosti a usnese se o způsobu vyřízení těchto.

Kromě toho sdružili se členové Moravskoslezského zemského zastupitelstva v tak zvaný Těšínský klub, jehož předsedou je zemský poslanec ředitel Klac, jednatelem zem. posl. Smyczek. Klub ten projednává veškeré otázky, týkající se bývalého Slezska, které potom svorně hájí v Brně.

Členové Sdružení senátorů a poslanců jsou:

1. Senátoři:

Novák Frant., statkář, Kylešovice, agrár.
Chalupník Josef, star. města M. Ostravy, soc. dem.

Časný Felix, Olomouc, soc. dem.

Macek Rudolf, úředník nem. poj., Frýdek, soc. dem.

Siadký Václav, prof., Opava, nár. soc.

Janovský Jakub, Břest na Mor., lid.

Rýpar Jan, katecheta, Opava, lid.

Horák Jan, Mor. Ostrava, živnost.

Záborec Cyril, Radvanice, Nár. sdružení

2. Poslanci:

Vencl Em., řed. v. v., Rožnov, agrár.

Čuřík Antonín, Mor. Ostrava, agrár.

Langer Alois, Mor. Ostrava, soc. dem.

Brožík Karel, Praha, soc. dem.

Kučera Felix, Mor. Ostrava, soc. dem.

Uhlíř Frant., M. Ostrava, nár. soc.

Tichý Ervín, Mor. Ostrava, nár. soc.

Otáhal Oldřich, Příbor, lid.

Bayer František, Bernatice, lid.

Ostrý František, M. Ostrava, živnost.

Špaček Jaromír, Sl. Ostrava, nár. sjed.

3. Členové mor.-slezského zastupitelstva

Šída Bohuslav, městský knihovnik, Mor.

Ostrava, soc. dem.

Jařabáč Jan, řed. gymn., Orlová, soc. dem.

Dr. Jedlička František, farář, Nový Hrozenov, lid.

humnín, lid.

Smyczek Karel, říd. uč., Jablunkov, agrár.

Klac Bohuslav, ředitel měst. úřadů, Česká

Těšín, nár. sjed.

Lednický Václav, rolník, Bělá, agrár.

Hyvnar Jan, rolník, Závěšice u Nového

Jičína, lid.

Volný Václav, statkář, Palkovice, agrár.

Scheé Jan, ofic. stát. drah, Háj, soc. dem.

Za Slezskou Matici osvěty lidové: Ho

leš Alois, starosta, Orlová.

Za Opavskou matici: Hobzík Jan, sta

rosta, Opava.

Za Národní radu, odbočka slezská

Bricháček Karel, místostar., N. Bohumín

Kratochvíl Jan, tajemník, Fryštát.

Za Národohospodářský sbor mor.-slez.

předseda, resp. tajemník.

Těšínský klub: Klac Bohuslav, Č.

Těšín, nár. sjed., Dr. Jedlička František

Nový Bohumín, lid. Jařabáč Jan, Orlová

soc. dem. Smyczek Karel, Jablunkov, agrár.

Scheé Jan, Háj, soc. dem.

JOSEF KOHN RADVANICE

Telefon číslo 840.12

Látky — Hedvábí — Bílé zboží — Módní zboží — Přípravy pro švadlenu
Koberce — Vlastní výroba pánského prádla — Pletené zboží všeho druhu

DOMÁCÍ RÁDCE

Naše drůbežnictví

Něco o lihnutí, odchovu a užitku drůbeže

Theod. Tlolka

Dnešní drůbežnictví vyžaduje po nás mnohem více než to bylo ještě před několika lety. Dnes nestačí jen, mít několik kusů jakékoliv drůbeže-strakatiny, ale je třeba hledět v první řadě na to, abychom měli na svém dvoře drůbež takovou, která nám dá co možno nejvíce vajec, ale též i dost dobrého masa.

Jest předem nutno, rozhodnouti se pro určitou rasu, která shora uvedeným podmínkám vyhovuje.

Máme desítky různých dobrých i špatných odrůd a proto volíme rasu takovou, která se osvědčila a kterou si již mnoho chovatelů na svých dvorech osvojilo.

U nás jsou nejvíce známy a oblíbeny plemena Islandky, též zvané červenky, legornky, faverolky los., Vyandotky bílé, Plymouthky, žih. barneveldky, minorcky a proptví vlašky a v posledních letech k nim jedním známým chovatelem z Těšínska dovezeny t. zv. Jersey Giants, jejichž plemeno pojmenováno jerseyští obří, které mají svou vahou tak snůškou předčí skoro všechny ostatní slepice a proto se velmi

rychle rozšiřují. Avšak není zde možno přesně určit, který druh by každému nejvíce vyhovoval, neboť jeden chválí si ty — druhý ony slepice, každá z těchto odrůd má určitou výhodu a nevýhodu. Celkově možno ale říci, že rozhodneme-li se pro některou z těchto nejvíce známých ras, učiníme velký krok dopředu, neboť ta strakatina, kterou u nás ponejvíce vidíme, nedá nám ani z polovic takový užitek, jako drůbež zde uvedená.

Rozhodli-li jsme se pro určitý druh, hledíme na to abychom obdrželi násadová vejce neb kuřátka od spolehlivého chovatele, drůbežníka, který věci rozumí, drůbež svou zušlechťuje, kontroluje v nosnosti, vybírá a odchovává ty nejlepší a nejsilnější jedince, pro chov mění kohouty, rozumí standardu — tak určitě získáme kmen, který nás později více než uspokojí.

Násadová vejce musí býti co možno čerstvá, nanejvýš 8, 10—14 dnů stará, vybraná, pěkného normálního tvaru, středně veliká.

Více vajec, více peněz!

Přikrmujte Vaše slepice

„Tlokovým vitaminonem T“

budete mít denně od 10 slepic jak v létě tak v zimě 7 - 9 vajec. 1 balík pro 10 slepic na 1 měsíc Kč 7,- pro 20 slepic Kč 12,-, pro 30 slepic Kč 20,- atd. **Objednejte ještě dnes**

Theod. Tlolka, N. Bohumín ten, který drůbeži skutečně rozumí

Vejce starší 3 dnů nutno uložit v nepřipřísilých chladné nebo teplé místnosti ležmo a denně aspoň dvakrát obracet. Nemáme-li umělou líheň, podložíme kvočně, kterou chceme nasadit, předem vejce umělá, aby se tak dobře usadila a pak, nejlépe večer, umělá vejce sebereme a dáme pod lehkou kvočnu asi 11 a pod středně těžkou asi 13—15 vajec. Rozhodně nevíce, neboť vejce dobře nepřisedne a nachladí je. Těžké kvočny zásadně nenasazujeme, jelikož podložená vejce pak mačkají.

Abychom měli jistotu, jsou-li vejce dobrá, totiž oplodněná, čili jaké stupně oplodnění jsou, prosvítíme je po 4 nebo určitě

tak asi dva dny dáme kvočnám naposledy hojně pšenice, kukuřice a vody, aby řádně nasýtily, aby těsně před líhnutím nebo v době líhnutí nemusely shánět potravu. V době líhnutí potřebují vajíčka co možno nejvíce tepla, tak asi 41—42 stupňů. Máme-li líheň, obracíme vejce naposled dva dny před líhnutím a udržujeme teplotu 41—42 stupňů. U líhně musíme dbát na to, aby v líhni bylo stále dostatek tepla, t. j. první 3 dny 37—38 stupňů, od 4—10 dnů 38—39 stupňů, od 11. do 15. dne 39—40 stupňů, od 16. do 20. dne 40—41 stupňů a v den líhnutí 41—42 stupňů a stále, tedy přes celou dobu 21 dnů, dostatek vlhka a vzduchu.

Napište mi o popis nejtěžší a nejlepší drůbeže světa »Tlokových anglických Jersey Black Giants JBG a Jersey White Giants JWG«, THEOD. TLOLKA, pěstitel a importer čistokrevné drůbeže, Nový Bohumín

po 7—9 dnech nejlépe elektrickou kapesní svítilnou neb elektrickou žárovkou k tomuto účelu docela primitivně do nějaké lepenkové krabice vmontovanou, ve které na jedné straně vyřezeme něco menší díru ve formě vejce a pak jedno vajíčko po druhém pěkně opatrně prosvítíme. Rozdíl čistého a oplodněného vejce rozeznáme ihned, jakmile tato k sobě přirovnáme. Čistě vejce je průsvitné, zatím co oplodněné má již v sobě živý plod, není-li odumřel, a často je možno i rozeznati, jak se plod ve vejci pohybuje. Čistá, neoplodněná vejce zpod kvočny neb z líhně vybereme, rozbijeme a je-li žloutek pěkný, držící se pohromadě, můžeme takováto vejce ještě velmi dobře použítí v naší kuchyni buďto do těsta, neb do čehokoliv jiného. Prosvítíme-li vejce po 4 nebo 7—9 dnech, získáme tak velmi mnoho, neboť z větší části neoplodněná vejce můžeme ještě velmi dobře upotřebiti, takže nemáme velkou ztrátu a kromě toho jsme ve výhodě, neboť seznáme, jaký výsledek líhnutí možno očekávati. Je-li výsledek prohlídky neuspokojivý, můžeme ihned bez ztráty času nasadití poznovu.

Kuřátka se líhnou 21. den. Před líhnutím

Kuřátkům

nedáme prvních 48—60 hodin ničeho, aby strávila to, co ještě mají z vejce (žloutek). Teprve třetí den podáme jim teprve něco žluté kaše, rýže, strouhanky, ovesný vloček, suchého rezného chleba a čisté vody. Do sedmi dnů nedáme kuřátkům nic měkkého, jako na příklad brambory a podobně. Na co nutno pamatovati je, aby kuřátka měla stále dostatek tepla (asi 34—38 stupňů), aby nepřestydla, neboť jinak dostanou průjem a následují velké ztráty. Ostatní, které se nachladí, zakrní a odchov je velmi těžký. Při teplém slunném počasí dávejme kuřátka na dvůr, aby si mohla shánět různou potravu a jiné látky k trávení potřebné, jinak budou-li uzavřena, nikdy nám neodrostou tak, jako kuřátka vychovávaná ve volném výběhu, i kdybychom jim věnovali sebelepší péči. V druhém týdnu možno již kuřátkům podávati něco chleba, vařenou rýži a jiné, avšak stále pamatujme na to, aby měly dostatek zelené píce. Přidáváme-li od tří týdnů kuřátkům nejlépe do měkkého krmiva něco »Tlokovyho Vitaminonu T«, který možno obdržeti u každého drogisty neb v obchodě krmiv, zajistíme si pak rychlý vývin a silný

Zkoušený
zubní technik

Josef Petráš, Jablunkov, náměstí

Pobočný závod: Bystřice nad Olzou

úst. Slepice takto živěné nám začnou
ny, někdy již v 6. měsíci klásti vejce a
adou celou zimu, takže taková vejce
žete dobře zpeněžit, neboť v zimě jsou
stvá vejce nejvzácnější a proto dobře
cená.

Odrostlou drůbež

istíme ve vzdušném, v zimě teplém kur-
ku a udržujeme kurník v čistotě, aby
bež nedostala cizopasníky, vši a ble-
y. Postaráme se o to, aby slepice měly
le dostatek popele, do kterého můžeme
míchat něco Delicia prášku a tak nej-
e udržíme drůbež čistou a zdravou.
pozorujeme-li, že naše slípky mají cizo-
sníky, hledíme je co nejdříve vyhubit.
první řadě vyčistíme řádně kurník, vy-
me vápnem, do kterého přimícháme
o karbolu. Taktéž vyčistíme veškerá
zda a vybilíme je a dáme novou pode-
lku. Do kurníku nejlépe řeziny, do
zid seno. Kurník desinfikujeme. Vy-
tnou-li se někde hnízda cizopasníků,
ubíme je nejlépe přetřením petrolejem,
míchaným s karbolem (zde ale pozor, ne-
t petrolej drůbeži škodí, avšak malé
chy, přetřené petrolejem, nikterak ne-
lí. Aby naše slepice dobře kladly, dá-
e jim dostatečně veliký výběh, nejlépe
rový, kde roste tráva. Ráno krmíme sle-
ce zrnitou směsí (pšenice, kukuřice a o-
s) a sice pro kus ráno 3 dkg a na večer
kg. Asi v 9 hodin podáme jim míchaní-
sice taktéž 6 dkg pro den a kus, kterou
váme jen ráno pro celý den, do k tomu-
účelu upravených krmítek. Míchanici
avíme takovou: 8 kg kukuřičného šro-
15 kg pšeničných otrub, 3 kg ječmen-
ho šrotu, 12 kg soja šrotu, 5 kg kostního
otu, 6 kg rybí moučky a 1 kg mletého
evěného uhlí. Toto vše smícháme dohro-
dy a po rozdělení dávky přidáme do
to míchanice každé slepici co druhý den
gr (tedy jen 2 gr co druhý den — viz
vod) »Tlolkova Vitaminonu T« po do-
14 dnů a dalších 14 dnů nikoliv. Pak se
škou u našich slepic budeme nanejvýš
kojení. Slepice musejí mít k tvorbě

vajec potřebné vitamíny, které jim zde
podáváme ve formě potravy. Větší vydá-
ní, které snad takovýmto krmením povsta-
ne, zaplatí nám mnohonásobně větší skli-
zeň vajec. Nesmíme zde ale zapomínati
ještě na to, že drůbeži, která nemá dosta-
tečně velký výběh, musíme ještě podávati
také látky potřebné ke trávení a tvorbě
skořápky a zde je nejlepší popel a písek,
při větším chovu grit a mleté mořské mu-
šle, které možno v každém odborném zá-
vodě objednat.

Ve snůšce kontrolujeme naši drůbež
nejlépe kontrolními hnízdy. Jsou totiž sle-
pice, které nám snesou ročně 30—40 va-
jec a jiné zase 150—180 i více. Jen kon-
trolou nosnosti nejlépe zjistíme, která sle-
pice dobře klade a vyplatí se a kterou je
třeba vzít na maso.

Tedy v první řadě obstaráme si vejce
jen od spolehlivého chovatele-drůbežníka,
kuřátka vychováme co možno ve volném
výběhu a v teple a dobře je krmíme. Pro
chov vybereme pak ty nejlepší a nejsilněj-
ší jedince, dáme do čistého, vzdušného a
teplého kurníku, odborně krmíme a nos-
nost kontrolujeme. Vejce pro líheň vybí-
ráme jen od nejlepších nosnic. Takovýmto
způsobem držený chov drůbeže nejen že se
nám vyplatí, ale budeme z něho mít také
radost. Potřebujete-li nějakou radu, na-
pište mi. Chovu zdar! Theod. Tlodka, pě-
stitel drůbeže, Nový Bohumín.

Jak vyhubiti hraboše polní

K nejhroznějším pohromám v polním
hospodářství patří hraboš. Jeho ohromná
plodnost nahrazuje jeho individuální slabost.
Ve dvou měsících se líhne 36—40
mladých. Kdyby nebylo živelních pohrom,
museli bychom čítati na statisíce těchto
škůdců, vzniklých z jednoho páru v jedi-
ném roce. Záplava hrabošů se objevuje
pravidelně po třech letech, aniž se zná pří-
čina tohoto úkazu. Veřejné i soukromé ú-
stavy se zabývají bojem proti tomuto ne-
příteli. Podobá se myši s krátkým chlu-
patým ocasem a jeho stoličky s pěti zře-

Vše pro kancelář a školy dodá firma

Indřiška Krůtová

Harvinná, telefon číslo 79

Papír, knihy, hudebniny, psací stroje

telnými hrboly jsou podivuhodně přízpusobeny hlodání obilních stébel, která nechává upadnouti a zrní sežere buď na místě, nebo je ukládá do podzemních skrýší.

Jak lze hubiti hraboše tyfem? Učenec Pasteurova ústavu Salimbeni první pěstoval bacil typhi murium, který způsobuje pouze u myši druh tyfu. Jiný učenec Régnier doplnil objev tím, že začal vyráběti bacil ve velkém množství pro průmysl. Jak se ho užívá? Rolníci objednávají dodávky v plechovkách po 2 litrech, které rozpustí v 15 litrech vody a smíchají se 150 kg ovsa. Toto množství stačí pro povrch 15—18 ha. Roztrousí je po poli, nejlépe navečer, a když hraboši si přijdou pro potravu, nacházejí zároveň smrt a přinášejí ji i mladým.

Jest ovšem potřeba nalézt vhodnou dobu, aby se pracovalo s úspěchem. Práce je nemožná, když obilí jest před žněmi nebo o nich. Tehdy mají hraboši dostatek zrní předem vybraného ze snopů a starají se málo o nadbývací výživu, která se jim předkládá. Mezi lednem a počátkem jara rozpoutává se bitva mezi samečky a hlodavci žijí roztroušeni, což je málo příznivé pro šíření nákazy. Nejpříhodnější doba pro jejich vyhubení jest tedy mezi listopadem a lednem. Tehdy žijí ve skupinách v podzemních skrýších, namačkání na sebe a omezení na dávku ze zásob. Ti, kteří vycházejí večer hledati potravu, vracejí se, nažravše se otráveného ovsa, a sdílejí nákazu druhým výkaly, cizopasníky a škrábáním drápy, v němž vynikají.

Trávení práškem ladoňky dvoulisté. Hubení tyfem, vhodné pro větší plochy, vyžaduje jisté zkušenosti, užívání stále čerstvého bacilu a nevyklučuje používání chemických prostředků, jako bezvodého siranu vápenatého nebo kyanidu draselnatého, které jsou však poměrně drahé. Nejúčinnějším, nejjednodušším a nejlevnějším přípravkem je prášek z liliokvěté rostliny ladoňky dvoulisté, kterou lze koupiti v obchodech chemikáliemi.

Nejdříve je nutno hraboše přivábiti. Zere vše, má svá oblíbená jídla. Když se nabízí jako vnaidlo suchá mouka, je její množství o něco těžší než zrní, dá-li se těsto, jest množství dvojnásobné než zrní. Prášek z ladoňky má mnoho předností. Je škodlivý myším, málo nebezpečný domácím zvířatům, zachovává dlouho své jedovaté vlastnosti a není drahý. Smíšenina na trávení hrabošů se připravuje takto: Pět

gramů prášku z ladoňky (scilla bifolia), 15 gramů cukru a 150 gramů mouky se uhněte s dostatečným množstvím vody v tuhé těsto. Nejdříve se vábí hraboši kuličkami z těsta, které nejsou jedovaté. Nesmí jich býti mnoho, protože hraboš je velmi nedůvěřivý. V měsících příhodných pro trávení (od listopadu do ledna) není téměř zvyklý na hojnou potravu. Kdyby se mu předkládalo vnaidlo ve velkém množství, zřekl by se jednoduše této nezvyklé potravu, která by mu byla podezřelá. Proto se mu nabízejí těstové kuličky velikosti ořechu, v počtu asi 20 kusů pouze po tři dny a umísťují se na místech, kde se hraboš objevuje.

Jestliže jsou všechny kuličky pozřeny prvního večera, může se druhého a třetího dne jejich počet o něco zvýšiti, ale ne příliš. Jestliže i třetího dne jsou všechny pozřeny, předložíme jich příští den týž počet, ale otrávených. Nenabídžeme je však dvakrát za sebou, protože by zůstaly nedotčeny. Proto počkáme několik dní a potom začneme jako po prvé. Nejdříve vnaidlo, potom teprve otrávené kuličky.

Nejlépe však jest předcházeti a zameziti rozmnožování hrabošů, ať jsou prostředky na jejich hubení jakékoliv. Jakmile se objeví jen stopy hrabošů, již jest třeba jednati a nečekati na jejich rozmnožení. Bedlivý hospodář zamezí katastrofě tím, že dá jed do děr hrabošů (bezvodý siran vápenatý a kyanid draselnatý) a nečeká na další pokyny. V počátcích se dalo zastaviti, jestliže se však příliš rozšířilo, jest již těžko proti němu bojovati.

Pro lepší elektrické instalace v bytech

Stavebnictví doznalo v posledních letech značných změn a to nejen pokud jde o vnější architektonický ráz, účelné rozdělení obytné plochy, ale též pokud se týká materiálu stavebního a pro vnitřní zařízení. Beton, železo, termoplastové cihly, heraklit, dovolují stavby rodinných domků, které svým lehkým stylem nám připadají jako by se chtěly vznášeti ve vzduchu. Pro vnitřní zařízení dává se přednost xylolitu, gumě, umělé pryskyřici (bakelitu), ústřednímu topení a j.

Z četných zlepšení je tu naznačeno jen několik, které nejen že značí dokonalou stavbu a pohodlí bydlení, ale i zlevnění nákladu. Stavebník chápe technická zdokonalení a přijímá je jako samozřejmost.

Žel, že totéž poohopení a snahu pro praktickém uplatnění technických a materiálních zlepšení nejeví se vždycky, jednali se o elektrickou instalaci. Ta bývá posuzována jako méněcenné zařízení, pro něž stačí i méněcenný materiál.

Při porovnávání nabídek na elektr. zařízení se velmi často přihlíží jen na tu nejmenší, seškrtávají se položky za výpusty, vypínače a elektr. zařízení se zadává za snížené ceny materiálu bez ohledu na následky.

Majitel takto »seškrtané instalace« se brzy přesvědčí, že »šetření« na tomto místě mu přináší stále mrzutosti.

Elektrický vysavač prachu, žehličku, hajovar a j., nelze nikde připojit, protože se »ušetřily zásuvky«; jsou-li nějaké »lacině«, pak mají brzy poškozené doteky a pérování. Nejinak je to s »lacinými vypínači«. V místnostech zůstávají tmavé skřínky, při přecházení místnosti z jedné do druhé se musí po tmě k druhým dveřím, protože se zas »ušetřil« přepínač. V takových situacích jsou zápalky nebo kapesní lampičky nezbytné. Připojí-li se přece nějaké elektr. nářadí na t. zv. univerzální objímku ve svítidle, což je nebezpečné a nepřípustné, upozoruje se, že světla svítí červeně, protože dráty jsou nabité.

Z takto provedené instalace nebude mít majitel nikdy potěšení, ale zato stále žádá za opravy.

A přece ten, kdo staví, má na mysli, aby si zařídil byt pro pohodlí a odpočinek sám i své rodiny, využíval technických možností v požadavcích bytové kultury.

Nelze proto při hodnocení rodinného domku přihlížeti jen k povšechnému stavu po stránce stavební, nýbrž stavebník musí svou pozornost věnovati také těm zařízením, která slouží k bydlení a k úkolům pracovním. K tomu nezbytně patří dobrá elektr. instalace odborně provedená. Uznává se již všeobecně, že elektrické zařízení představuje užitkovou hodnotu, která hodnotu domku velmi zvyšuje.

Nemámíme tím ovšem pouze zařízení, které slouží dobrému a správnému elektr. osvětlení. K užitkové hodnotě patří spíše

zařízení, jež dovoluje i elektrisaci domácnosti, t. j. možnost připojit elektr. sporák na vaření a pečení, zásobník horké vody v koupelně a v kuchyni, ledničku, pračku a jiné drobné elektr. nářadí.

Vzrůstající rozšíření a obliba tohoto nářadí vynucuje si, aby při projektování staveb pamatovalo se též na položení silnějších pláštových trubek jak pro svod, tak i od elektroměrové desky do kuchyně (trubka průměru 29 mm, nejméně 23 mm), a koupelny (trubka prům. 16 mm).

Tím si majitel za nepatrný obnos zabezpečí elektr. instalaci tak, že lze snadno vyhověti pozdějším nárokům bez pozdějšího předělávání, jež nejenom byt znečistí, ale stojí i mnohem více peněz.

Dobrá stavba vyžaduje nejen dobrého materiálu stavebního, ale i dobrého materiálu elektrotechnického. Proti tomuto logickému požadavku se dosud silně hřeší. Následky těchto hříchů se ukazují zčásti ve statistice úmrtí a úrazů elektrinou.

Nedostatek kvality materiálu měl ve válečných a poválečných letech při velkém nedostatku všeho potřebného jakousi omluvu, trpce snášenou. Dnes tento nedostatek nemá vůbec odůvodnění. Od kvalitního instalačního materiálu závisí bezpečnost, spolehlivý a trvanlivý chod celého zařízení. Je tudíž ve vlastním zájmu stavebníka, když tento požadavek bude obsažen i v objednávce.

Pro elektroinstalační podnik je tento požadavek snadno splnitelným, ježto je dnes řada firem. Vyrábějících instalačních materiál, který je zkoušený a značkováný Elektrotechnickým svazem čsl. Materiál, opatřený značkou ESČ, zaručuje bezpečnost a kvalitu.

Toto poznání se uplatní jistě všude tam, kde se chtějí vyhnouti ztrátám a škodám. Posílí se i důvěra a solidnost, jež jsou podstatou obchodního podnikání a otázkou budoucnosti elektropodniku.

Podrobné směrnice pro provádění elektrických instalací jsou uvedeny ve spisku: »Vzorné elektrické instalace ESČ.«, který vydal Elektrotechnický svaz čsl. v Praze XII., Vocelova 3.

ROGIERIE
OTO-PARFUMERIE

čisticí a lešticí přípravky pro domácnost. Barvy, laky, fermeže. Potřeby pro řemeslníky. Gumové zboží. Veškeré přípravky pro hospodářství.

JAR. KOUŘIL
PETŘVALD, Hedvíka

Místnost v poměrně krátkém čase bez větrání zbavíme cigaretového kouře, zavěsíme-li v místnosti navlhčenou houbu.

*

Lůžka uchráníme od hmyzu, hlavně blech, vložíme-li do nich kapradinové či ořechové listy.

*

Štiplavá nepříjemná chuť tuků zmizí, povaříme-li v nich na čtvrtky rozkrojenou cibuli.

*

Vhodíme-li na žhavé uhlí slupky ze syrových bramborů, zamezíme zanesení kamen sazemi, neboť páry, ze slupek vycházející, saze odnášejí s sebou.

*

Mastnotou znečištěné prkénko nebo desku kuchyňského stolu nutno potřítí namočenou hlnou a nechat přes noc schnout. Tuk vsákně se do hlíny a jde velmi snadno umýtí.

*

Pečetní vosk z ubrusů a látek odstraní se čistým lihem.

*

Žlutky se nekazí, jsou-li uloženy v hrnečku, obvázaném mokřým hadříkem.

*

Šňůry zůstanou trvanlivé, necháme-li je několik dnů v roztoku kamence.

*

Natřeme-li po vyčištění mosazné předměty terpentýnem, zůstávají dlouho lesklé, neboť pára na ně nepůsobí.

*

Plíseň z vlhkých zdí odstraníme, natřeme-li postižené místo roztokem kyseliny salicylové s lihem.

*

Příliš jemné krajky vypereme, ovineme-li je kolem čisté láhve, případně podobného kulatého předmětu, ovážeme nití a v měkké vodě jimi ustavičně otáčíme, až často střídaná voda zůstane čistá. Suší se zabalením do čisté látky.

Vlněné látky se dobře a čistě vyperou, vypereme-li je ve vlažné, čisté měkké vodě nebo dešťové vodě, do níž přidali jsme čistou propanou, oloupané a rozstrouhané syrové brambory.

*

Zmrzlá jablka se napraví, vložíme-li je do ledové vody a mecháme v ní alespoň čtvrt hodiny. Pak lehce setřeme slabou tříšť, je vyvstane na povrchu a jablka můžeme dobře předložit.

*

Mouchy a komáři v bytě. Proti komárům si natíráme kůži čpavkem, citronem, noly, ruce napudrujeme práškem rozetřeným eukalyptovým olejem. Dobrá jsou též mazání z lihu, kolínské vody, hřebíčkového oleje. — V bytě se chráníme před komáry husto sítí v okně, nebo postavením rozsvícené lucerny, jejíž skla jsou potřena lepem na mouchy. Komáři se nachvtají a okno může se pak v noci otevřít. V noci prý nelétají. Ještě větší svízele jsou mouchy. Především uklidíme všecky zbytky potravin, hned po jídle umyjeme a uklidíme mádobí. Okno špičkou a sklepa zajistíme před mouchami husto sítí, a větráme je silným průvanem. Dobrá jsou některé rostliny, jichž vůni mouchy nesnášejí. Příjemná pro nás bazalka je moušník, chám nepříjemná. Ricinus, zápach z rozmořkaného listí černého bezu hubí dobře mouchy. Na venku se bílí stěny vápnem, do něhož se přidává kamence, nebo také zbytek karbidu z acetylenových přístrojů. Mouchy a lapky, hlavně pruhy papírů natřené lepenkou nejsou v bytě zrovna ozdobou. Dobře je lakovat mouchy do teplého, temného kouta, aby neobtěžovaly při stole. Jako lákadlo je lepší tmná podložka než světlá. Skleněné moucholapky mají býti temně zbarvené. V kuchyni nenecháváme nikdy nepříkrytých potravin. Velkou výhodou jsou drátěné příklopy pevně utažené organtýnem.

*

O čistém vzduchu. Největší závadou mých bytů je, že jakmile zavřeme okno, m

ARCHITEKT **FR. HAMRLÍK**

stavitel a tesařský mistr — krajský znalec a odhadce
L A Z Y (země Mor.-slezská)

projektuje a provádí veškeré
stavby solidně a levně

Plány, rozpočty, odhady dodá
na požádání za mírné ceny

žáci se vzduch v místnosti vyměňovat a bý-
vá často pokažen; a to jak dýcháním lidí,
tak i různými pracemi, které se v domác-
nosti konají nebo, lépe řečeno, musí konati:
vařením, svícením, topením, praním atd.
Vstoupíme-li do takového příbytku z venku,
poznáme ihned čichem, že vzduch je zde
pokažený. Člověk, který není na takové o-
zdušnění zvyklý, dýchá obtížně a s nechutí, ne-
boť zdravý, přirozený pud mu říká, že ta-
kový vzduch je zdraví škodlivý, ba i nebez-
pečný. Lidé však snadno a rychle přivykají
poměrům, ve kterých musí žít, a proto vidí-
me, že si zvyknou často také prodlévati v
mstných, nezdravých prostorách a ztrácejí
snadno i přirozenou a člověku vrozenou tou-
hu po zdravém a čistém vzduchu. Čistého
vzduchu však tělo nutně potřebuje, stejně
jako potřebuje potravu a nápoje. Odpírá-li
si je, jsou z toho následky, které se proje-
vuji na zdraví. Nejdůležitější je péče o či-
stotu vzduchu v ložnici, v níž ztrávíme sko-
ro celou třetinu svého života. Chceme-li tu
míti čistý vzduch, když spíme, musíme si na-
míti nějaký způsob větrání trvalého, který se
odí pro tu nebo onu roční dobu.

*

Olej a kuchyňská sůl — jednoduché pro-
středky k pěstění kůže. Nevěříte? Jenom to
zkusíte a budete překvapeni účinky,
které vyvolá mandlový olej a jemná kucha-
řská sůl. Pro zlepšení krevního oběhu
stačí jenom mandlový olej. Lahvičku s ole-
jem postavte do horké vody, aby se olej o-
hřál. Zatím obličej důkladně vyčistěte, jako
to děláte vždycky. Potom nalejte na ruce
trochu ohřátého oleje, naneste na obličej a
jemně masírujte; můžete samy pozorovat,
jak dychtivě vaše vyhladovělá kůže olej po-
hlucuje. Když pohltila vše, co chtěla, naneste
novou dávku oleje, čím silnější, tím lepší,
a jelikož způsobí velmi zvýšený oběh krve,
je nejlépe provádět tuto proceduru večer;
kůže má do rána dosti času, aby se zase u-
klidnila. Totéž můžete ovšem provádět na
krku, pažích, na místech, která toho právě
potřebují. Pro unavené obličej je tohle o-

šetřování pravým coctáilem. Kůže po něm
vypadá živě a dětsky svěží. Nejdříve vykou-
pejte obličej v oleji, tak jak jsem uvedla
výše; sůl, které nyní použijete, musí býti co
nejjemněji rozemletá. Dejte si trochu soli
na prsty a nanášejte ji na obličej, počínají-
ce bradou, potom postupujte přes tváře až
na čelo, masírujíc kůži v malých kroužcích.
Potom naneste sůl na nos, kolem nosních dí-
rek, prohlubeninu nad bradou, postupujte
dále podél kostí sanic, až je celý obličej po-
kryt solí. Po chvilkách sůl obnovujte. Úplně
cítíte, jak krev obíhá v malých kroužcích.
Abyste odstranily sůl, použijte znovu oleje,
setřete pokud možno nejdůkladněji měkkým
hadříkem, potom omyjte obličej teplou vo-
dou, vetřete krém, kterého užíváte na noc a
poklepejte ještě celý obličej. V zimě trpěly
zejména krky, protože byly zakryty kožiši-
nami a přes všechnu péči se kožišinový
prach do nich přímo vžíral. Není divu, že
vypadají teď na jaře nějak šedivě. Mandlo-
vý olej přichází znovu na pomoc; tentokrát
zvlášť dbejme masáže. Položte ruku na krk
u jeho samého začátku a pevným pohybem
tlačte ruku nahoru k bradě. Tento pohyb o-
pakujte asi osmkrát. Potom masírujte krk
od ramene k uchu, nahýbejte při tom hlavu
na opačnou stranu. Vzadu masírujte krk v
malých kroužcích, je to jednak dobré pro
nervy a nejlépe tím kůže pohlcuje olej. Na
olej potom naneste sůl, postupně opět, u-
myjte teplou vodou, tak jako jste to udělaly
s obličejem, a vklepejte dobře krém. Někdo
se rmoutí, že má na některých místech paži
stálou »husí kůži«. I zde se olej a sůl, záro-
veň s masáží, výborně osvědčí. Určité místo
tedy nejdříve vymasírujte ohřátým olejem,
vezměte sůl do dlaně a velmi silně, v kru-
žích vtírejte do kůže. Zde budte energičtější,
než při masáži obličej. Nejlépe je prováděti
tuto proceduru po celé paži a postiženým
místům věnovati zvláštní pozornost. Postu-
pujte při tom od zápěstí k rameni. Přijdete-
li k lokti, naplňte znovu dlaň solí a třete v
ní loket tak dlouho až zrůžoví. Všechna
tvrdá a špatně zbarvená kůže se tímto dvě-
ma prostředky přímo zázračně uzdraví.

Při nákupu denních potřeb obraťte se na známou firmu

Jos. JANÍK,

obchod smíšeným zbožím,
zemsk. plodinami a lahůd-
kářství

v Třinci

Z DOMOVA I CIZINY

Víte, že . . .

— nejvyšší soutěska je Sapjeu v Asii ve výši 6247 metrů?

— nejvyšší jezero jest také v Asii; je to Tjid-Tjang-Tso v 4870 m nad mořem?

— nejvyšší obývaná osada jest Tacra v Severní Americe ve výši 4344 m?

— nejvyšší kostelní věž má katedrála v Kolíně n. R. a to 156 m? Je zajímavé, že nejvyšší pyramida je vysoká pouze 142 m.

— největší hloubku má Pacifický oceán u Filipin: 10.500 m?

— nejdelší řeka na světě jest Nil, který má tok dlouhý 6400 km; v Evropě je to Volha se svými 3400 km?

— největší jezero na světě jest Victoria Nianza v Africe, které má rozlohu 83.000 čtver. km?

— nejvyšší horou světa jest Everest, jehož vrcholek je 8882 metrů nad mořem?

— největším oceánem je Pacific se svými 170 miliony čtv. km; největší kontinentem jest Asie s 41 miliony km čtv.?

Pojízdná knihovna jezdí v Americe. Je to auto, navštěvující v pravidelných lhůtách nejzapadlejší vesnice a zásobující je knihami.

Marrany tvrdí, že víno je staré 12.000 let.

Při posledním sčítání bylo napočteno v Čechách 2371 lidí starších 90 let, a 24 stoletých. V roce 1934 bylo uzavřeno v ČSR. 118.000 sňatků.

Čtvrtina Holandska leží pod hladinou mořskou.

Největší turbína světa je turbína u vodopádů niagarských, která vyvíjí sílu 70.000 koňských sil.

Naše atmosféra obsahuje 4 miliardy tun dusíku.

Olej, obsažený v pomerančové kůře, je velmi vydatným pramenem vitamínu. A lze jej srovnati jen se živočišnými látkami.

Lidské slzy jsou velmi působivým desinfekčním prostředkem.

První hydroelektrárna světa byla uvedena v chod roku 1882 ve městě Appletonu. Zásobovala proudem 250 světilen.

Množství slin, vylučovaných denně ústní dutinou při žvýkání, je 500—700 g. U zvířat, obzvláště přezvýkavců činí toto množství až 80 litrů.

Podle statistiky jedné životní pojišťovny vzrostla za 15 let onemocnění rakovinou u žen o 21 procent, u mužů o 47 procent.

Za hodinu: se narodí 5400 dětí a zemře 4680 lidí — se prokouří za 45 mil. Kč tabáku — vypije 1.500.000 litrů vína a 500.000 hl piva — usmrtí auta 17 lidí.

Za rok se spotřebuje 9 tun morfia, 5,5 tuny kokainu a 2 tuny heroinu.

V serevním Iraku bylo vykopáno loni nejstarší město světa s lidskými pozůstatky ze VI. a VII. tisíciletí před Kristem.

Anglická společnost pro chemický průmysl vypočetla, že každoročně zničí rez skoro tři miliony tun železa a oceli; k výrobě takového množství železa se spotřebuje čtyřikrát až pětkrát tolik uhlí a koksu.

Stáří země se odhaduje na 2—3 miliardy let, stáří slunce dokonce na 8-10 bilionů roků.

Co zjistila lékařská věda? U rohovníků po několikeré těžké porážce dostavuje se úbytek duševní činnosti, který může vésti až k zbláznutí. — Žluté a červené světlo podporuje chuť k jídlu, modré a zelené ji zeslabuje. Podle toho měl by se řídit výběr barev při malbě pokojů a koulí na lampy a lustry. — Dobrá a špatná nálada střídají se u člověka pravidelně v období asi 23 dnů, v němž dosahuje se nejzazších hranic obou nálad — pokleslosti a radosti ze života. — Teplota kůže je rozdílná u lidí velkých a malých: teplota dolejší části nohou je u dlouhánů nižší, než u kratinců. — Hlávková zelenina, rybí pokrmy a mléko dodávají tělu látky, potřebné k udržení zdravých zubů, a prodlužují život člověka asi o 10 procent. — Při kouření poklesá teplota v prstech, rukou i nohou až o několik stupňů, zároveň zvyšuje se krevní tlak a tep.

Moravskoslezská města podle velikosti.

Podle posledního sčítání lidu má Brno, největší město v zemi Moravskoslezské, 264.925 obyvatel, z toho 200.213 Čechů a 52.165 Němců; druhá podle velikosti je Mor. Ostrava se 125.304 obyv., z nichž bylo napočteno 92.292 Čechů a 21.753 Němců, pak následuje Olomouc, která má 66.440 obyvatel (47.861 Čechů a 15.017 Němců), v Opavě žije 36.030 osob (11.627 Čechů a 21.987 Němců). V Prostějově bylo napočteno 31.150 Čechů a jen

99 Němců, takže dnes nelze ani pochopit, že toto ryze české město ve středu hanáckého kraje ještě před několika desetiletími ovládali Němci, s nimiž se musely svádět tuhé boje o radnici, právo a spravedlnost. Další podle velikosti je Jihlava, která musila hodně slevit ze svého násilně udržovaného německví: z celkového počtu 31.028 obyvatel je tu 17.968 Čechů a 12.095 Němců. Ve Znojmě je českého obyvatelstva dvakrát tolik co německého: z 25.855 osob je 16.139 Čechů a 8347 Němců. Kromov má 23.464 obyvatel (1843 Čechů a 20 tisíc 400 Němců), Karvinná 22.317 (9461 Čechů, 1417 Němců). Na desátém místě podle velikosti je Přerov, na jedenáctém Sl. Ostrava a dvanáctý je Zlín. Přerov má 22.280 obyv. (21.059 Čechů a jen 714 Němců), Sl. Ostrava 20.242 (20.029 Čechů, 803 Němce), Zlín 21.582 (20.865 Čechů a pouze 286 Němců). Pak následují města Kroměříž s 18.546 obyv., Šumperk 15.718, Hodonín 14.793, Třebíč 14.358, Nový Jičín 13.796, Brěclav 13.689, Šternberk 12.760, Hranice 10.826, Český Těšín 10.554, Havířovy 10.446. Nejméně Němců z těchto měst má Třebíč - jen 140. Také Hodonín má velmi málo, jen 582 Němců.

Pavouk jako prorok povětrnosti.

Dnes už nikdo nedbá pavouka a podobných přírodních proroků povětrnosti, jako by už nedbal pražského věstce nebožtíka Fialy. Máš-li hlas, jemuž vědeckou podporou jsou odborné stanice meteorologické po celé zeměkouli. Ale poznali jsme na letním bytě starého souseda, tkalce, a ten nedal dopustit na nedivnou moudrost kolegy tkalce pavouka. Pavouk, s nímž sdílel malou chaloupku na zahradě — v Parku, tam laškovně říkají. Pavouk se svého domácího nic nebál, dřepěl v síti krásně vypracované na mírném svahu v okně a číhal na kořist, k níž nepřestával mouchami denně přispíval sám jeho hospodář.

„At' je počasí jasné nebo pošmourné, když vyjde, pavouk síť denně obnovuje,« vysvětloval stařeček. »Předeli za deště dlouhé niti největší vytrvalosti, brzy se dostaví počasí jasné. Zesiluje-li hlavní osnovu sítě, svléká-li se v novou kůži, krásné počasí vydrží. Totéž platí, když sedí uprostřed sítě, jako právě dnes. Uvíte, že budeme mít hezky ještě pár dní. (Konečně jsme měli.) Za krásného počasí znamená jeho trvání pavouk v srdci sítě přetrvává. Při trvalém pěkném počasí každý pavouk v díře skrytý ukazuje hlavu, při trvalejším počasí — zadek. Známkou dlouhotrvajícího počasí jsou pavučiny na krátkých vlákních závěsech. Větry prorokuje pavoučí

slávka: nepředě. A když si začíná přísti síť před nastávajícími větry, tedy jí scházejí uprostřed spirálově lomené spojky na přímých paprscích. Když pavouk čtvrtinu nebo třetinu sítě zpřetrhá, aby zachránil aspoň hlavní stavivo, udeří vichřice a všechny nepohody s ní spojené.« Poděkovali jsme, podali mistru prokovi mouchu — nechal ji od nás a šli domů s obnovenou vírou v přírodu stále plnou divů, třeba konservativní, technicky jdoucí pořád silně vpravo, ale nemýdící se.

Příjemný spánek jest požítkem a nutnou potřebou každému. Čím lepší postel, tím lepší spánek. Při koupi peří obraťte se tudíž na uznanou a solidní firmu S. BENIŠ, Praha-Vinohrady. Neopomíňte proto a vyžádejte si před zakoupením peří bohatě ilustrovaný ceník výše uvedené firmy.

Světově známé harmoniky heligonky, chromatické a pianové, vyrábí firma Josef Hlaváček v Lounech, Čechy. Výrobky této naší přední firmy jsou po celém světě oblíbeny pro svou solidní stavbu a krásný, lahodný hlas. Nedejte se proto klamat různými napodobeninami a obraťte se s důvěrou na tuto firmu, která Vás opravdu poctivě a solidně obslouží. Vyžádejte si ceník a dostanete jej zdarma. Pozor na firmu, Vaše dopisy adresujte jen Josef Hlaváček, výroba harmonik, Louny. Veškeré opravy se přijímají. Založeno r. 1885. Vývoz do celého světa.

Vážme si zdraví! Žádné umělé prostředky nemohou nám nahraditi to, co nám skýtá příroda, jsme-li úplně zdraví. At' již pracujeme duševně nebo tělesně, potřebujeme k udržení zdraví různé pomůcky. K nim patří v dobré domácnosti lahvička francovky Alpa. Když nás bolí hlava, natřeme si čelo a spánky Alpou. Trpíme-li revmatickými a neuralgickými bolestmi, dosáhneme masáží francovkou Alpa velké úlevy. Jsme-li unaveni duševní anebo fysickou prací, osvěží nás masáže Alpou. Pravidelné natírání těla francovkou Alpa reguluje oběh krve, oživuje nervy a zmírňuje bolesti. Láhev Alpy má býti připravena v domácnosti i v době, když nás nic nebolí, abychom ihned při změně počasí, únavě nebo zemdlenosti jí mohli použiti.

Harmoniky, heligonky, chromatické a pianové, jen ručně pracované od firmy K. Stibitz, jihočeská výroba harmonik, Česká Budějovice, Široká ul. 5, mají světové jméno a těší se velké oblibě, jelikož jsou bezvadně zpracovány a odborně laděny. Rovněž i ceny umožňují každému jejich nákup. Dobrou dvouřadovou heligonku koupíte již za 450 Kč. Viz insert.

KUCHYŇSKÉ RECEPTY

Zeleninová polévka. **Potřeba:** 8 dkg másla, osmina litru šlehačky, tři silné póry, půl kg brambor, které se rozvářejí, 2 žemle, usekaná zelená petržel a 2 l vody. Doba vaření 1 a půl hodiny. **Postup:** Polovina másla se rozcihřeje a na něm 10 minut dusí oloupané brambory na malé kostky krájené a pór bez zelených listků, na nudličky přes tkáň krájený. Potom se zalije brambory s pórem vodou, osolí a vaří. Za tu dobu se brambory rozvaří a zahustí polévku. Polévka se necedí, nýbrž se odstaví, nalije se do ní syrová šlehačka a rozmíchá se v ní 4 dkg másla. Ovšem polévka je lepší, může-li se do ní dáti aspoň o polovinu více smetany. — **Vložka:** Žemle na listečky krájená, v troubě s kouskem másla osmažená. Zelená petrželka naposledy. Hotové polévky 1 a půl litru.

Zampionová polévka. Dno kamenného kastrolu namažeme máslem, na to položíme na lupínky nakrájené žampiony. Když jsou měkké, zalijeme je cdvarem ze zeleniny, necháme povařit, zahustíme bílou jíškou a okořeníme květem a pepřem. Máme-li odvar z nových bramborů, vyvaříme v něm zeleninu a pak jej použijeme. Polévku zlepšíme polévkovým kořením.

Cibulová polévka. Udusíme dvě až tři cibule na máse neb umělém tuku do měkka, to jest, necháme je usmažit, pak je zalijeme horkou vodou a vaříme, hotové prolisujeme, zahustíme světlou jíškou, přihodíme dva až tři krájené žampiony, povaříme a dáme libovolný závarek. Hotovou okořeníme květem, zlepšíme polévkovým kořením a špetkou sekané petrželky.

Spenátová polévka. Vodu z dobře opaného špenátu, v níž se vařil, zcedíme, zahustíme řídkou jíškou, necháme povařit, přidáme ně-

kolik dušených žampionů, pak zalijeme hrncekem mléka, v němž jsme rozkverlali lžičku mouky a jeden žloutek, okořeníme pepřem květem a zlepšíme polévkovým kořením. Jako závarek smažená houska neb svítek. Tato polévka jest jako z mladého hrášku.

Rajská polévka. Do 2litrového hrnku dáme na 1 lžici másla 1 lžici krájené cibule zalcovnou, pak přidáme 4—5 rajských jablíček, jeden bobkový list, špetku tymiánu, 1 hřebíček a 4 nová koření a deset pepřů. Necháme vařit, až je z toho hustší kaše, pak nalijeme neplný hrnek vody nebo polévky z vepřového masa, 1 lžici soli zasoíme a necháme dobře povařit. Zvláště v hrnečku vaříme asi 2 pro střední, na kostičky rozkrájené brambory, jiném hrnečku 2—3 lžice vyprané rýže. Do polévky přidáme 2—3 lžice sádlové neb máslové ružové jíšky, necháme dobře povařit, procedíme a přidáme k tomu do měkka uvařené brambory s rýží. Můžeme ještě do polévky zavřít koflík kyselé smetany, do které jsme rozkverlaly lžičku mouky. Podle chuti pak posolíme. Tato polévka může se také upravit z jablíček nakládaných. Místo rýže mohou se dáti kroupy. Dobře upravená jest neobyčejně chutná! Též můžeme zavařit do polévky nudle nebo makarony. Do hotové polévky přidáme lžičku polévkového koření.

Kapustová polévka bílá. Prostředně velké kapustu opereme, rozkrájíme na drobné, osolíme, udusíme na 3 dkg másla neb umělého tuku, zalijeme vlažnou vodou, uvaříme, prolisujeme, zahustíme jíškou a zavaříme noky. Při podávání zlepšíme polévkovým kořením.

Noky. Utřeme 2 dkg tuku s jedním vejcem, přidáme tři lžice mouky (jedna lžice navršená jsou 3 dkg) a trochu mléka (asi 3 lžice) a so-

Dentista, zkoušený **JOSEF ŽÁČEK** ve Slez. Ostravě, proti radnici č. 14
zubní technik
a v Petřvaldě, Slezsko, zastávka Evženova jáma. Také pro nemoc. pojišťovny a léčebný fond veř. zaměstnanců

JOSEF ŠIROKÝ odb. obchod kávou, kolon. zbožím a lahůdkami
ORLOVÁ, Obecní dům telefon
čís. 6

ve velmi dobře a pak vykrajujeme lžičkou nožky a do vařící polévky zavaříme.

Račí polévka. 6 dkg másla, 15 dkg rýže, 1 žemle, menší mrkev, malý bobkový list, špetka dymjánu, tři raci, dvě lžice bílého vína, lžice koňaku, dvě rajská jablka, osmina litru smetany a 1 a půl litru vývaru z telecích kostí neb vody.

Ruská vejce: Potřebný počet vajec se uvaří tvrdě, rozpůlí a složí na mísu. Do kameninového hrnku se dá do vodní lázně vařit čtvrt litru sladké smetany s kouskem másla, pak se přidá 5 žloutků, 3—4 lžice polévky, lžička papričky, sůl, trochu papriky a citronová šťáva. Mě se šlehá na kraji plotny až to zhoustne. Potom se odstaví pryč, vmíchají se sekané šunkové kousky a směs se nalije na vejce. Posype se sekanou šunkou, kolem se udělají ozdoby z kousků citronu, kaviáru a šunkových kornoutků.

Mozeček s vejci. Mozeček přelijeme vroucí vodou a pak lehce stáhneme blanku. Takto upravený mozeček dáme na podušenou cibulku. Smícháme, asi deset minut dusíme, osolíme a přidáme k němu vejce. Na jeden vepřový mozek tři vejce, na jeden telecí čtyři až pět. Při stálém míchání děláme podle chuti řídkší nebo hustší. Možná přidati i trochu krájené papričky.

Plněné paprikové lusky. Paprikové lusky se seřezou u stopky a nahore u stopky se seřeznou a se vysypání jáderek z lusků plní se jemně roztlačeným, nepřiliš tučným vepřovým masem, smíchaným z jedné třetiny napolo udušenou šunkou. Maso se osolí, opepří, promíchá s jemně sekanou cibulkou, slabě osmaženou, vejcem sekanou zelenou petrželkou. Naplněné lusky se dusí v rajské kyselé omáčce, ne hustě, pod poklicí v troubě.

Vaření raci českým způsobem (10 kusů). Vaří se čtvrt litru vody, tři lžice piva, větší špetka kmínu, tři snítky zelené petrželky. Voda se o něco více osolí. Do vařícího vhodí se raci připraveni takto: Nejprve se musejí čistě kartáčkem odtrhnouti, aby mezi nožičkami a břichem nebyl písek. V poslední chvíli, když

se mají raci hoditi do vařící vody, vytrhne se jim prostřední ocasní ploutev, na níž je přirostlé černé střívko, a hned se hodí do vody vařit. Připravují se jen raci živí. Raci se vaří 10 minut pod poklicí. Tři plné lžice vývaru váže se máslem a v omáčníku podává k rakům na stůl. Oloupané ocásky a klepítka se při podávání omáčí v tomto vázaném vývaru.

Marinovaný kapr. Kousky kapra ve váze 1 kg, rozřezaného na dílce, osolíme a necháme asi hodinu ležet. Na kastrol nalejeme osminku stolního oleje a kapra s obou stran do zlatova opečeme. Vychladlého narovnáme do kamenné nádoby. Mezitím si svaříme ¼ litru octa s bobkovým listem, 4 malými cibulkami, přidáme lžici soli, celý pepř, nové koření, kousek citronové kůry a hřebíček. Tuto směs po vychladnutí nalejeme na kapra, přidáme 2 lžice kaparů. Přiklopené necháme 3—5 dní stát (proležet).

Rajská jablička, plněná sekaninou. Rajská jablička vydlabeme, naplníme sekaninou, upravenou na baše, nahoru dáme na každé trochu osmažené cibulky, posypeme houskou, pokropíme máslem a dáme do trouby péci.

Pečený květák se šunkou. Uvařený květák rozeberem na růžičky a klademe do vymaštěné, houskou vysypané formy vrstvu kvěťáku a vrstvu na drobno nakrájené šunky několikrát na sebe. Nakonec polejeme žloutky rozmíchanými v mléce a dáme péci. K tomu se dává salát.

Malé paštičky z drůbeže. Ze zbytku pečených kuřat, kapounů, krůty atd. upravíme jemnou sekaninu, necháme ji chvíli na másle dusiti, přidáme pak trochu citronové šťávy, malounko soli a pepře a naplníme touto směsinou malé košíčky z máslového těsta a rychle, pokud nevychladly, je předkládáme.

Žemle, plněné vejci. Z hladkých kulatých žemlí seřezneme malá víčka a ze žemlí vyřizneme všechnu střídku. Poté dutinu žemlí vymažeme čajovým máslem a naplníme ji syro-

Ing. Fr. Urbanczyk, Fryštát

strojní cihla a veškeré stavební a truhlářské řezivo. **Telefon č. 22**

č. 22 kárna u radnice
Mor. Ostrava, Sokolská tř. **Mr. Ph. Zdeněk Hrubý**

vými, umíchanými vejci s drobně rozsekanou šunkou. Seřiznutá víčka zemlí potřeme rovněž máslem a přikryjeme jimi zemle. Pekáček vymažeme čerstvým máslem, naplněné zemle do něho složíme a pečeme je v troubě 10 minut. Upečené složíme na mísu ubrouskem vyloženou, ozdobíme je zelenou petrželkou a horké podáváme.

Poulard s nádivkou zvěřinovou. Kus upečeného zajíce neb zvěřiny rozseká se na drobně se čtyřmi sardelkami, očištěnými a kústek zbavenými. K tomu se přidá sůl, pepř, naškrabaná játra z kuřat, jedno vejce, tři lžíce smetany neb mléka a tolik strouhané housky, kolik je třeba, aby z toho byla nádivka. Touto nádivkou naplníme vole poularda, zašijeme, polejeme žhavým máslem a upečeme. Mezi pečením polévá se smetanou.

Vlašský salát. Tento u nás dosti oblíbený a zpravidla v lahůdkářství kupovaný salát si můžeme připravit i doma. Potřebujeme: zelený hrášek, vařené bílé fazolky, asi 5 vařených bramborů (rohličků), vařenou kořenovou zeleninu, trochu nakládané řepy, 2 jablka, šunku, 2 okurky, kousek marinovaného úhoře. Brambory, zeleninu, maso, ryby, okurky a jablka pokrájíme na nudličky, rovněž i uvařené bílky vajec, jichž žloutků použijeme na majonézu. Vše důkladně promícháme, přidáme lžičku kaparů a spojíme hustou majonézou z dobrého olivového oleje, citronu, žloutků, špetky soli a nepatrně pepře. Salát je nutno nechat na několik hodin rozležet.

Hvězí maso na divoko. Od obědu zbylé ho-

vězí nakrájíme na plátky nebo kostky a poprášíme je lehce moukou. Jednu půlku menší strouhané cibule zpěníme na lžici sádla, přidáme špetku sladké papriky, špetičku tlučené pepře, dvě tlučená nová koření a půlku bobkového listu. Necháme chvíli zaškvařiti, kopřivku přidáme to k té omáčce a necháme to za stálého míchání zrůžověti, načež zalijeme to dvěmi naběračkami slabší polévky neb vlahé vody zlepšené lžičkou polévkového koření. Mezitím rozkrájíme si jednu kyselou okurku na tenké plátky nebo drobné kostečky a usekáme lžičkou kaparů a kousek naloženého kopru, přidáme to k té omáčce a necháme asi čtvrt hodiny povařiti. Přidáme pak to nakrájené maso a necháme je v omáčce opět asi čtvrt hodiny zahřáti. Podáváme k němu buď od obědu zbylý osmažený knedlík neb osmažené brambory. Omáčku ochutnáme a dle chuti snad trochu přisolíme.

Štěpánská pečeně (roláda). 1 kg telecího masa jemně rozelem na strojku, přidáme 3 celá vejce, sůl a trochu mletého květu. Vše důkladně promícháme a na vále vyválíme do čtverce asi 40 cm širokého a na prst silného. Okraje pomazeme vejcem a střed plníme stejně noměrně míchanými šesti vejci, které jsme s kouskem másla na ohni usmažily s trochou vařeného zeleného hrášku. Když máme takto vše hotovo, nožem zavínem v roládu (kotouč) dáme na vymazaný pekáč, pokropíme máslem a zvolna vypečeme. Po upečení se roláda vyjme štáva slabě zapráší moukou, zalije polévkou povarí a procedí. Příloha: brambor, bramborová kaše, špenát nebo rýže.

MOTOCYKL bude Vaší radostí a obsluhou, obdržíte u fy **K. HANÁK, Místek** Telefon číslo 123

Kávu, kakao, čaj, lahůdky, vína, likéry, veškeré koloniální zboží, nejjemnější deserty a čokolády nejlevněji a v nejlepší jakosti obdržíte u firmu

Ludvík Bařista, Místek

Jakostní

semena

a zemské plodiny
vždy na skladě

Náměstí 28. října - Pod podloubím

velkoobchod zbožím koloniálním,
lahůdkářským a sklad vína. - Telefon č. 63
Odb. obchod cukrovinkami „PRALINKA“

ALPA

francovka

pro celou rodinu

Mládež

jež pěstuje svou zdatnost prací a sportem, užívá francovky Alpa pro posilující masáže.

Dospělí

oceňují účinek Alpy pro odstranění únavy po práci, při zemdlenosti za horkých dnů a ke zmírnění bolesti.

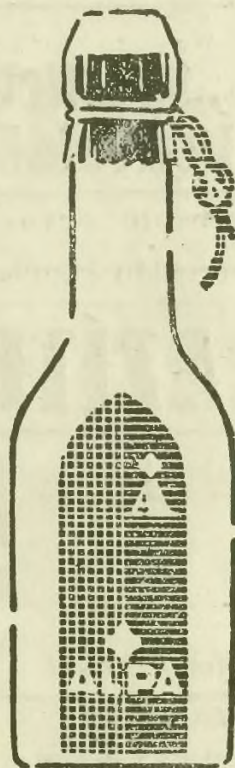
Starší

členové rodiny potírají francovkou Alpa místa postižená revmatismem a neuralgickými bolestmi nebo přikládají na ně obklady se zředěnou Alpou.

Všichni

používáme rádi Alpy ke kloktání jako osvěžující desinfekce ústní dutiny k zabránění chřipce a rýmě.

Nalévaná Alpa francovka není v prodeji. Žádejme Alpu jen v originálních lahvích s plombou.

Bata

elegantní, trvanlivá a levná obuv
Prodejna a rychloprávkárna
obuvi a punčoch

Nový Bohumín

Rud. Buryš

RADVANICE, Vilová čtvrť

Káva, čaj, kakao, likéry, cukrovinky, lahůdky, uzeniny, nádobí, obuv, barvy, laky, krátké a gal. zboží

Zkoušený zubní technik

Pracuje pro všechny nemocenské pokladny

Josef Rybenský

Lazy - Prostř. Suchá

ODÍEVY

dle míry v nejjemnějším provedení zhotoví Vám krejčovský atelier

JAN KALINA • RADVANICE

**Laky, barvy
oleje, štětce**

L. PUDZICH

Hlučín,
Ostravská ul.

Velkoobchod vínem. Obchod smíšeným zbožím,
zemskými plodinami — lahůdkářství

Vaše úspory bezpečně uložíte

u „Spořitelního a záloženského spolku“ v Petřvaldě

zapsané společenstvo
s ruč. neobmezeným

• Úřední hodiny: denně od 8—12.
2—4, v sobotu od 8—12.

Pěkné a laciné sklo
a porculán koupíte u fy

J. Grossmann,

Mor. Ostrava — Náměstí

RAZÍTKA

vyrábí rychle, levně

Fr. Genža

Telefon 40.58

Mor. Ostrava, Českobratrská 7

Stavební kancelář

Ludvík Milička

Projektuje a provádí

stavby všeho druhu

Telefon č. 990-21

Muglinov č. 85, p. Hrušov n. O.

Módní dům

František Merta, Orlová

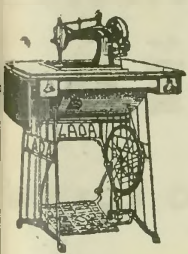
Jízdní kola, šicí stroje

a veškeré součástky koupíte nejlevněji i na splátky jediné u firmy

M. VÁLEK VDOVA

Mar. Hory, Opavská třída č. 162

Telefon číslo 933.16

Dílna pro opravu jízdních kol a šicích strojů

Dámské - pánské látky
Módní a pletené zboží,
prádlo vlastní výroby,
přípravy pro švadleny,
dámské a pánské klobou-
ky nakoupíte dobře
a levně u firmy

Z. Brada

ŠUMBAK

Přesvědčte se!
Budete spokojeni!
Dáme Vám dobré zboží!

DOMÁCÍ UČENÍ - PRAHA XII, FOCHOVA 62

LEVNĚJŠÍ

Jednou z možností, jak se levně vzdělávat doma bez osobní návštěvy škol, jsou písemné kurzy D. U. Pomocí těchto kursů je možno naučiti se cizím jazykům, osvojit si kancelářské a obchodní vzdělání a zdokonalit se v různých oborech. Měsíční poplatek Kč 10.-.
D. U. má přes 100.000 účastníků a patří mezi největší písemné školy v Evropě.
Prospekty na požádání zdarma.

Nábytkové a stavební
strojní stolařství
pracuje solidně a levně
použijte si rozpočty

Rudolf Špaček

Mor. Ostrava, Hořovského 30, tel. 41.99

Mořidla na osiva, výživné prášky pro dobytek a prostředky na
postřiky stromů koupíte v drogerii ADOLF

Brantál, Frýdek

PARFUMERIE
A FOTOPOTŘEBY
WILSONOVA

Největší záložna na Ostravsku a ve Slezsku

Občanská záložna

v Mor. Ostravě u nového kostela

Výhodné a naprosto bezpečné uložení vkladů.

Záložna podléhá povinné revisi Jednoty záložen v Praze

Váhy

automobilní, vozové, dobytčí, různé škálové, decimální, stolní a jiné pro obchod, průmysl i hospodářství, prvotřídní výrobky nejlevněji dodává odborný závod

Jan Zindler
v Místku

Opravy ku přecejchování provádějí se odborně a levně.

Autostěhování v celém okolí, levně, rychle a spolehlivě provádí

NÁBYTEK
DOBRÝ, LEVNÝ
vyrábí a dodává

Š. DOMBROVSKÝ

sklad Radvanice, u nádraží

Frýdecká spořitelna

centrála ve Frýdku

Provádí všechny peněžní obchody. Porady zdarma.

Filiálky v Českém Těšíně
a Třinci

Veškeré hospodářské stroje speciálních továren, jako: Knotek, Pracner, Melichar, Chudý, Drexler a jiné, těžhnojůvkové stříkačky s jedinečným otočným výstřikem, švédské odstředivky, kola, šicí stroje a t. d. koupíte dobře u firmy

Frant. Válek sklad strojů **Dobrá u Frýdku**
Příjmu zástupce

Zkouška pro rodiče

- k.

Někdy se nám zdá, že dnešní domov značně ztratil na svém vlivu na dítě. Vždyť na ně působí tolik různých nových složek vedle školy a domova: radio, film, přátelé, sportovní sdružení. A přece cítíme, jak ten zbytek vlivu domova je silný a odpovědný. Dokonce se dnes čeká od prostředí domova více než kdy jindy a na rodičích se požaduje více než hmotné zabezpečení po těch několik let, nežli dítě doroste v člověka.

Nové požadavky se týkají především vnitřního vývoje dítěte. Zada se na rodičích, aby měli porozumění pro dnešní mladá, aby rozuměli psychologii lidského vývoje, aby měli určitý charakter mravní, aby celé jejich jednání bylo ve shodě s jejich názorem, kterému učí dítě, aby měli k dítěti pravdivý poměr, atd. Těch požadavků je dost a jsou tak určité, že by se mohli rodiče zaměřovat z toho, jak jsou schopni vychovat své dítě. Nedeje se to vše, a dítě nebude, aby rodiče dostávali nějaké veřejné oprávnění k výchově svého dítěte. Ale troutáme si dnes leckdy říci, že na tom a na tom se nejvíce prohřešil vlastní domov, že ho zkazila někdy měkčnost, někdy přílišná hrdoť otceva nebo matčina, že na něho špatně působilo přílišné pohodlí nebo nervosní ovzduší a jinde slyšíme stejně určité i osobní doznání, jak velkou životní výhodou pro někoho byla mravní opora domova.

V Americe, kde nejjistěji zakusili rozmanitá nebezpečí, jaká vyplývají z nedostatečného porozumění rodičů a dětí, usilují sociální instituce zvláště o to, aby roztahem jejich úkol usnadnily a sblížily je s jejich vlastními dětmi. Za tím účelem vydala jedna výchovná organizace (YWCA) dotazník, který má přispět k výchově rodičů a dává jim zároveň možnost, aby na základě určitých otázek zjistili, pokud svými schopnostmi a jmenovitě názory výchovnými odpovídají své době. Dotazník obsahuje řadu otázek a ke každé připojuje hned několik možných odpovědí, z nichž jen jedna je vskutku správná. Zvolíte-li tuto odpověď, tedy při zkoušce obстоjíte, zamlouvají-li se vám ve většině otázek odpovědi druhé, tak byste si propadli při této rodičovské zkoušce.

Uvádím několik z těchto otázek i s odpověďmi, z nichž se můžete pokusit označit tu pravou.

1. Přejete si, aby vaše dospívající dcera nebo syn dokazovali svými názory:

- že jsou učeliví,
- že mají odvalu stát za svým přesvědčením,
- že se snadno pro něco nadchnou, ale snadno na to zapomenou,
- že chtějí odporovat za každou cenu?

2. Co svědčí o normálnějším vývoji mladého člověka:

- vylučné přátelství s rodiči,
- zájem chlapců o děvčata a děvčata o chlapce,
- vylučný styk hochů s hochy, dívek s dívkami,
- přatelství s mladšími sourozenci?

3. Je mladým lidem zapotřebí zábavy:

- protože jejich společně veselí má důležitější úlohu v přípravě pro životní práci a v hledání druhá,
- protože dočasnou jejich radost vystřídají těžší úkoly,
- protože se tak alespoň chrání před tím, aby prováděli nějakou neplechu,
- anebo že není jiné pomoci?

4. Odmítá-li vám poslušnost váš syn nebo dcera, kteří za nějaký rok budou už dospělými lidmi:

- dokážete jim, kdo je pánem,
- promluvíte si s nimi a uděláte nějakou dohodu,
- nebudete toho dbát,
- budete vinit kamarády, že tak kazí vaše dítě?

5. Dospívání a vývoj dítěte v samostatnou osobnost bývá provázen různými spory. Jak se mají zachovat rodiče?

- Dovolávat se povinností dítěte k rodině?
- Mají dáti najevo své city?
- Jednat s dítětem jako s dospělým?
- Zahrát si na kamaráda stejného věku?

6. Jak si nejčastěji vysvětlujete neúspěch mladého člověka mezi přáteli?

- Je to projev méněcennosti?
- Či jen pocit méněcennosti, vystupňovaný přílišnou citlivostí ke kritice lidí?

c) Je to vina rodičů, že mu nedali dostatečné pozadí, domov, šaty a podobně?

d) Je to jen nešťastná náhoda?

7. Jak mohou rodiče pomoci dítěti, které trpí nejistotou svého vystoupení ve společnosti?

a) Mají hovořit o jeho chybách a ukazovat na špatný dojem, jaký vzbuzují?

b) Pátrat po vlastní příčině a vzbudit důvěru opravdovým přátelstvím?

c) Dožadovat a dovolávat se vysvědčení?

d) Domáhat se změny společného chování a netrápit se jinými příčinami?

8. Nesouhlasíte-li se vzděláním nebo povoláním, pro jaké se rozhoduje váš syn nebo dcera:

a) ponecháte mu svobodnou volbu,

b) prosadíte svou vůli,

c) přizvete k poradě odborníka a při konečném rozhodnutí vezmete úvahu stejně touhu dítěte, posudek poradny pro volbu povolání zároveň s vlastním přáním,

d) užijete jiných způsobů, jak podnit v dítěti zájem, který u něho pohřešujete?

Správné odpovědi jsou tyto: 1. b, 2. b, 3. a, 4. b, 5. c, 6. b, 7. b, 8. c. Několik otázek tohoto dotazníku vsutku postihuje něco z toho, s čím si dnes mnozí rodiče nevědí rady a při čem se leckdy kříví a rozbiřejí vztahy mezi dětmi a rodiči. Jsou ovšem ještě jiné otázky stejně důležité, na které už nedošlo. A je možné, že v některých uvedených otázkách byste našli odpověď jasnější a ještě určitější. Ale v celku můžete přiznat, že tyto názory odpovídají rozumné rodinné výchově. A věru by někdy nevadilo, kdyby rodiče byli někdy podrobeni takové zkoušce, která by jim možná vysvětlila, proč se nedohodnou s vlastním dítětem.

Pro zasmání

Vyloučeno. »Tak se mi všechno zdá, že jsme, pane profesore, chodívali spolu do školy.« — »Vyloučeno, prosím, vyloučeno! Nepamatuji se na žádného spolužáka s plnovousem!«

Nedůvěra. »Drahý příteli, tvá návštěva je pro nás opravdu velikým překvapením. Prokázal bys nám tu čest a zůstal bys s námi na oběd? Máme bažanta — — — »A kolik je pozvaných?«

Rozdíl. Pacient k lékaři: »Pane doktore, je to pravda, že nemá slepé střevo účelu?« — Lékař: »Snad pro pacienta, ale ne pro lékaře.«

Usnadněná práce. Dáma ve společnosti: »A proč vlastně jedete, pane profesore, do Asie?« — Badatel: »Ale, chci se přesvědčit, jestli je nějaká spojovací cesta mezi jezery Šemen-tso a Lašung-tso!« — Dáma: »A tak proč se tedy nepodíváte do Baedekra?«

Nenapravitelný. Šéf: »Pane účetní, vy se stále a stále přepočítáváte!« — Účetní: »Odpusťte, pane šéfe, ale láskou člověk ztratí hlavu. — Oh, kdybych mohl doufat, že mi svěříte svou slečnu dceru?« — Šéf: »Vidíte, zase jste se přepočítal!«

Jedna o Venizelovi. Roku 1913 uzavřelo Řecko se Srbskem smlouvu o neútočení a vzájemné podpoře. Vypukla světová válka a Němci se snažili pohnouti Venizela, aby na smlouvu řecko-srbskou pohlížel jako na bezvýznamný kus papíru. Ale hrdý Kréťan odpověděl: »Řecko je příliš malé, aby si mohlo dovolit takovou věrolomnost!«

Doslova podle »Kuchařky«. Mladička novomanželka připravila nedlouho po svatbě k obědu koláč. Muž se do něho pustil. Panička pozoruje, že drahý mužiček stále něco vyplivuje. — »Co to děláš, milouši? Nechutná ti můj první koláč?« — Mužiček: »Je v něm nějak mnoho vaječných skořápek.« Panička spěchá pro »Kuchařku« a přesvědčivě ukazuje v ní jedno místo: »Podívej se! Tady je to! Vezmi čtvrt kilogramu mouky a pět celých vajec!«

Podivné přání. Venkovský krejčí Cihlička jel se zásobou kalhot na jarmark do městečka Bradavice. Ženu mu udělala křížek, aby dobře pochodil a dodala: »Přeji ti muži, aby ses vrátil domů bez kalhot.«

Nepoeta. »Můj Bože, kamaráde, není tato krajina nádherná?« — »Prosím tě, co je na ní nádherného — odmyslím-li si ty vrchy kolem, a to jezírko, je taková, jako každá jiná.«

Koupil táta kozu

J. O. Bor

»Tak — tu máš dvacet... čtyřicet... šedesát... osmdesát korun.«

»Sto!«

»Co tě napadá! Osmdesát a dost! Řekni Kmochovi, že víc za kozu nedám!«

»Dvacet korun jistě nespustíš! Přidej na devadesát!«

»Nepřidám!«

»Znáš přece starého Kmocha, že by za pětku hnál veš na špakátě z Těšna do Ostravy!«

To bylo pravda. Chalupnice Kotasová proto uvažovala: Kmochova koza je pěkně urostlá a dobře dojí. Má tedy větší cenu než 90 korun. Nezbyvá než přidat.

Fialový papírek — desetikoruna — vešle jako ptáče usedl do stále ještě natažené, tvrdé dlaně pantátovy. Pak teprve veškeré bankovky putovaly do náprsní tašky nového, méně šetrného majitele.

Letmý úsměv šelmy-chalupníka prozrazoval nějakou čertovinu. Jak by ne, když se mu jednou podařilo přetrumfnout chytáka-Kateřinu! Koza ve skutečnosti stála 60 korun — on dvacet nadhodil — Kateřina deset strhla, což suma sumarum — jak učeně vždy sčítával — znamenalo »pětku« v kapse a »dobrý den« někde v hospodě.

»Co ještě stojíš? — zakabonila se Kotasová.

»Nu... víš...«, nechtělo to s pantáty ven.

»Aha, na půlku chceš, že?«

»To je trochu málo na »otrávení chrobáka,« pokorně smlouval.

Hluboká panímámina peněženka znovu otevřela svůj chřtán jako hladové ptáče.

»Abys neřekl, že jsem lakomá... tu máš dvě koruny.«

»Přidej, Kateřinko. Na toho Aloise. — Hled — dnes mám svátek — a jubileum: padesát let! Ještě něco: tento týden už pětadvacet roků se s tebou trápím...«

»Co? Hledme ho! On se se mnou trápí — a co já?« Kosa marazila na kámen. Kotasová založila ruce v bok, změřila muže od hlavy k patě a...

Nic. Stal se tentokrátě zázrak: Bůh hromů a blesků, všemocný Perun, co tak často ovládal hřmotnou tělesnou schránku panímáminu, náhle se proměnil v mírnou ovečku — až na ty rozčuchané vlasy.

Ruce furie klesly dolů, ba i pokus o mladistvý cukrový úsměv se chalupnici plně zdařil. »Přidám« — řekla, jako když máslo maže na chléb. »Korunu na svátek, druhou na padesátku a třetí — na tu naši pětadvacítku.« To vzpomínka na šťastný svatební den před čtvrt stoletím ji přeměnila k nepoznání. Ano — byla tenkrát nevěstou, krásnou a spokojenou. Svého Aloise si brala z lásky. Další život byl ovšem tvrdý. Než i tak vychovala státu syna-vojáka a dceru Julinku, děvče jako lusk. Má patnáct let — zanedlouho asi uletí z hnízda stavět si své vlastní...

Pantáta zanechal svou »drahou polovičku« v jejích vzpomínkách, vrátka vrzla a on se octl na svobodě, lehký jako pták, puštěný z těsné klece. Před ním byl dnes jiný svět, nesvázaný povinnostmi a starostmi, svět plný slunečního jasu a radosti. K neuvěření, jak patnáct korun na útratu změni člověka k nepoznání!

»Maminko, my se dnes té kozy nedočkáme,« nejméně již po dvacáté hlásí čiperná Julinka své matce. Marně běhá z domu ven, hledíc na cestu mezi domky.

»Nestarej se o kozu,« konejší ji matka. »Má čtyři nohy, tak přijde jistě. Hůř by bylo, kdybychom se táty nedočkali. Ten má jenom dvě nohy! Nedej Bože...« a Kotasová hledí se sebe strásti zlou předtuchu. Už jí to přece příliš dlouho trvalo od osmé ráno do osmé večer. Ze Zrupné Lhoty do Ropice je něco přes hodinu cesty, zpět s kozou řekněme dvě hodiny — že by Alois na propití pěti korun potřeboval devět hodin? Hm...

»Chlívek pro kozu máš v pořádku?« — praví matka, jen aby něco řekla.

»A jak!« — chlubí se dcerka. »Tráva je za jeslemi, čerstvá voda v hrnku, nastláno po kolena. To si kozička dnes pohájá!«

»Ba že« — cedí Kotasová skrz zuby. Běře tužku a neumělým písmem píše do nezbytného Matičního kalendáře poznámku o události v rodině: »Na svatého Aloise kupoval táta kozu v Ropici.«

Je krásný červenový večer. Stmívá se, vojáci v těšinských kasárnách vytrubují večerku Mužstvo se nerado stahuje z promenády u řeky Olzy do nevlídných dřevěných kasáren.

To pantáta Kotas má dnes šťastnější večer! Sedí v »Maštali«, hostinci přilehlé přezdívkou ve veselé společnosti svých kamarádů. Hoj, jubileum! — hoj, jmeniny! — hoj, stříbrná svatba přede dveřmi! To nutno rádně oslavit! Co koza, ta ať si hovoří dále v Kmochově chlívku — jí je to jedno, kdo jí dá žrát, zda Kmoch v Ropici, či Kotas ve Zpupné Lhotě!

Pantátovi v hlavě příjemně šumí, krev se mu bouří při pohledu na vedle sedící mladou ženskou. Je plná života. Směle pohlédl do jejích svůdných očí.

»Ochladit se nepůjdem?« navrhuje ona.

Tak hluboko pantáta Kotas přece klesnout nechťel. Rázně ji odmítl.

»Ach, máte strach ze své ženy!« — posmívala se mu.

»To ne, já mám doma kalhoty!«, lupnol nohou.

Všel s poběhlíci ven. Ale zůstal věrný své Kateřině, neboť ženština netoužila po něm, nýbrž po jeho náprsní tašce se zbytkem peněz.

K půlnoci vrávoral pantáta Kotas nejspíše — a bez kozy — domů. Co následovalo, netřeba vyličovat. Bůh Perun v plné moci a slávě opět navštívil tělesnou schránku panímámy Kotasové...

Každá bouře má svůj konec. A tak jednoho dne, kdž pantáta Kotas opět spokojeně vzal do rukou Matiční kalendář, aby si přečetl nějakou povídku, k nemalému úžasu četl tam ženinu poznámku. »Na svatého Aloise kupoval táta kozu v Ropici.« Pod tím bylo zřejmě dceřiným písmem dodáno: »Místo kozy nám — koupil sobě — opici.«

Pro zasmání

Poslední skotská. Paní Flacková, hodrá příslušnice Skotska, vlastní nejkrásnějších balad a spořivosti, potkala v Londýně na Piccadilly-Cirkus známého lékaře a ihned si umínila využítí této příležitosti k bezplatné poradě. — »Dobrý den, madam, jak se daří?« osloví ji lékař. — »Oh, moc dobře ne, drahý doktore,« oduší Mrs. Flack, »stále mne pobolívá v zádech. Nemohl byste mi říci, co to je?« — Lékař se vlídně usmál: »Ale s radostí, madam, buďte tak laskavá a svlékněte se!«

Utěcha. »Miláčku, říkají mi, že si mne chceš vzít jenom pro peníze! Vid', že to není pravda?« — On: »To víš, že není, vždyť mi z tvého věna stejně nic nezbude, až zaplatím svoje dluhy.«

Duchaplně řečeno. »Slečno, co byste tomu řekla, kdybych se vás zeptal, co by mně řekl váš pan otec, kdybych se ho zeptal, smím-li s vámi chodit?«

Vždy s úsměvem. Host volá při každém chodu, který mu nabízejí: »Sláva, tohle se musí jíst s vínem.« — Soused: »Prosím, vás k čemu vy nepijete víno?« — Host: K vodě, pane!«

Osudu nenideš. Profesor: »Řekněte mi, pane kandidáte, proč jste se vůbec nepřipravil?« Kandidát: »Naopak, pane profesore, jsem připraven na všechno!«

Lovecká. Je po prvním honu, a pan Vosátka se ke svým spolubojovníkům proti té zajáci a pernaté havěti: »Tak vám, pánové, musím vyprávěti, jaká pěkná příhoda se stala zde přítomnému našemu příteli Kutílkovi! Dnes odpoledne střílel vám na zajíce, a pochopitelně, že ho netrefil. Ale zajíc, na místo, aby utekl, doběhne k našemu příteli Kutílkovi, způsobilně se mu ukloní, a povídá docela zřetelně: »Promiňte, vaše blahorodí, ale chci vám toliko blahopřáti. Vystřelil jste na mne dnes již pětadvacetkrát, a ani jednou jste mne netrefil!« — Pan Vosátka se toliko ušklíbl: »Vyprávění našeho přítele Kutílka potřebuje ještě malého doplnění. Já jsem se totiž tomu zajáci představil.« — »Jakže?« zvolal zajíc a všecek zbeldl. — »Vy se jmenujete Vosátka? A já myslel, že jste pan Kouček!« poté zahanbeně zapanáčkoval — a utekl do lesa.

Či to byla zásluha? »Bylo to od vás, mladý muži, velmi hezké, že jste s takové výšky a k tomu ještě oblečený, skočil do řeky, a byste zachránil tonoucího.« — »Ano — bylo to hezké, jen bych rád věděl, který lump mne to tam shodil.«

PRO ZASMÁNÍ

To jsou těžké věci. »Prosím tě, proč se Mařka nebere s doktorem Pištěkem?« — »To máš tak: Ona si ho nevezme, pokud má dluhy a on je nemůže zaplatit, pokud si ho ona nevezme!«

Ve vlaku. Synáček k horlivě čtoucí matce: »Mami, jak se jmenovala předešlá stanice?« — Matka: »Dej mi přece trochu pokoj, nemám kdy, sledovat stanice!« — Synáček: »To je škoda mami — náš Pepíček tak vylezl z vlaku!«

Chorvatská reklama. Chorvatský obchodník s vínem a likéry pan Vamošer přišel na originální nápad, jak by si v nynější době křise získal zákazníky. Dal natisknouti tisíce letáků, které rozeslal po celém Záhřebě, a niž by je však oznámkoval. Adresáti při doručení musili zaplatiti doplatek dvou dinarů, a kdvž obálky otevřeli, nalezli v nich cirkulář tohoto znění: »Velevážený! Právě jste zaplatil pokutu dvou dinarů za tento dopis. Není třeba Vás ujišťovati o tom, že jsou to peníze vhozené oknem! Chcete k nim opět přiiiti? Potom, prosím, noctete mne objednávkou dvaceti lahví mého proslulého vína, a já s radostí Vám ony dva dinary z Vašeho účtu odpočítáme. S projevem dokonalé úcty atd...«

Z habešského cestování. Habešská železnice má již svou tradici, a tak je známo, že alespoň v dobách míru vlak k ujetí vzdálenosti, rovnající se vzdálenosti naší Prahy od Pardubic, v Habeši k tomu potřeboval často několik dní. A tak jednoho dne dva důstojníci britské »Intelligence Service« čekali na malém nádražíčku na vlak do Addis Abeby. Pochopitelně, že oba byli přestrojeni a že jeden druhého neznal — alespoň »oficiálně«. A tu přistoupí první k druhému a zdvořile se táže: »Promiňte, sir, mohl byste mi říci, kolik je hodin? Mé hodinky se totiž zastavily...« — »Drahý sire,« oduští druhý s úsměvem, »na téhle trati nepotřebujete hodinky, ale kalendář!«

Dětské přání. Matka, v parku: »Už jsem ti jednou říkala, Bědo, aby sis nehrál tamhle s tím špinavým, otrhaným chlapcem!« — Běda: »Dobře, maminko; ale mohu se s ním teď prát?«

Rozdíl. »Jaký je rozdíl mezi opatrností a zbabělostí?« — »Když se bojíš ty, je to opatrnost, když se bojí někdo třetí, je to zbabělost!«

Setkání. I. přítel: »To už jsme se dlouho neviděli, vid, Karle?« — II. přítel: Ba, dlouho, s úroky už to dělá 211 korun, padesát haléřů.«

Dětská. Pepánek přišel domů celý mokry, matka nad ním spráskla ruce a ptá se: »Pro Krista Pána, cos to dělal?« — Pepánek: »My jsme se, maminko, s Jendou Kopalovic vsadili, kdo se nahne víc přes zábradlí u Vltavy — a já jsem to vyhrál.«

Je to stejné. Berní úřad napsal na daňové priznání jednoho bankéře: »Postrádáme zisk ze spekuláčnických obchodů.« — Bankéř k tomu připsal: »Já též!«

Rozvodová pře. »Neřeknete-li, kde jste byl dotyčného večera, budete ve své rozvodové při prohlášen vinným.« — »Ať, pane soudce: je lepší, býti rozveden jako vinný, než býti nevinně ženat!«

Mark Twain a hudba. Mark Twain byl ve společnosti, v níž se mluvilo mnoho o hudbě. Dlouho naslouchal, až posléze prohodil: »Po celý život nezapomenu, jak jsem jednou provázal otce na klavír.« — Všeobecné vptávání, jak a co. — Twain vyprávěl: »Jak je vám známo, ztrávil jsem mládí na Mississippi. Náš dům stál těsně u řeky. Jednou se řeka tak rozvodnila, že jsme se musili zachránit na půdu. Když voda dále stoupala a bylo nebezpečí, že podemele zdi, zrobil můj otec ze slabé postele ložku a pustil se s ní po řece. Já provázal jsem ho na starém klavíru, který, jak se pamatuji, stál po léta v koutě na půdě.«

Kouzelník. »Jak se nazývá člověk, jenž druhému vezme něco z kapsy? Nevíš to? Kdybych na příklad sáhl do tvé kapsy a vzal bych odtamtud korunu — čím bych byl?« — »Kouzelníkem, pane učiteli!«

Nemoc ihned přešla. »Je tvá choť stále ještě tak nervosní jako byla dříve?« — »Ne, ona má nyní velmi dobrého lékaře.« — »Co jí nařídil?« — »Nic. Řekl jen, že nervosita je zjevem stárnutí.«

Z dějin Karvinné

Z knihy dr. Fridolína Šlachty, stát. profesora průmyslové školy v Karvinné, „Dějiny hornického města Karvinné“, vydané v r. 1937

Výklad k vyučovacím
jazyku.

Z uvedených zpráv, vztahujících se jak k starému kostelíku, tak i k nejstarším oběma karvinským školám, je zjevno, že mluva lidu byla i vyučovacím jazykem školy, stejně tak i jeho zpěvu a modliteb v kostele. V souvislosti s těmito tvrzeními třeba zdůrazniti, že starý karvinský praděd a děd nazývali svou rázovitou mateřskou mluvou prostým slovem »moravštinou« a později též i po »našem« . Byla to kultura česká i vyzpůsobená rozdílným podmínkám kraje a jeho života, majíc své různosti a odstíny přizpůsobené svému okolí. Tehdejší po »našem« a nyní již po »našem« se svými kořeny v 70. a 80. letech 19. stol. jsou výrazy úplně odlišné a nekryjí se. Čisté po »našem« či po »moravsku« udržovalo se přibližně do let 1870. Od té doby mají tytéž výrazy jiný obsah a jinou náplň. Jejich zvuk po jazykovém doplnění výrazů přílivové vlny přistěhovalců, hlavně ze 70. let 19. stol., úplně pozměnil a důkladně pošramotil jejich dřívější čistý a ryzí zvuk. Výrazem po »našem« z těchto let je tu již vyjádřena odchylná mluva od původní »moravštiny«. V tom krásném a nenuceném výrazu po »našem« je vyjádřeno vše, co cítil a cítí náš těšínský lid, je tu láska k domovu, k řeči jeho dávných předků, k prosté doškové chalupě a ke všem zkazkám domoviny. Tak asi třeba s příslušnou dobou rozdílností rozuměti moravštině po »našem«. Touto mluvou byly vyučovány karvinské školní děti, jež s jakousi pýchou říkaly, že mluví po »našem«, a toutéž řečí bez přínosů cizích dorozumívaly se i navzájem doma mezi sebou.

O tom, že místní řeč lidu, nazývaná »moravská«, byla identická s řečí českou, vedu důkazy úředními knihami a listinami. Pro naši Karvinnou, kde lid, obdobně jako jinde v těch dobách, postrádal národního uvědomění, zůstano až do let sedmdesátých 19. stol. nezvratitelnými fakty jednak kupní smlouvy a pak i obecní knihy. Na důkaz svých tvrzení uvádím znění

dvou kupních smluv z druhé poloviny 18. století. Listiny jsou psány švabachem a následujícími tituly: »Kupnj Smluwa pro Andrzege Kupkj na ukupený w Karwinie pod obecnj Indikazii položený Panský Chalupničný Grunt sub Num. 32 domu — Kupni Smluwa pro Jana Surmu na ukupený w Solcv pod Obecnj Indikazii položený Zahradničný Grunt pod Num. 16 domu.«

Násieduje znění obou smluv.

Zájem o školu a vybudování nové.

Školské poměry v Karvinné doznaly taktéž velmi podstatných změn v druhé polovici 19. stol. Význam a poslání karvinských škol z této a nyníější doby nedá se ani dobře srovnati s dobou starší. Změnu tu možno datovati od zrušení roboty v r. 1848. Zlepšené sociální postavení lidu mělo tu rozhodující vliv na rozvoj karvinského školství. Zvýšený zájem obyvatelstva o pěstění ducha — o výchovu a vzdělání jejich dětí — projevil se v Karvinné příslušnou žádostí k patronátnímu pánu o vybudování nové, poměrům odpovídající škol. A skutečně také v roce 1852 postavil hrabě Jindřich Larisch-Mönnich vlastním nákladem pěknou školu naproti starému kostelu, která zde stojí až do dnes. Historie této školy jest jedním z těch neizákladnějších předpokladů, jež nás vedou k poznání drsné skutečnosti.

Tímto činem karvinského člena šlechtického rodu lze míti za prokázané, že onen pán, smýšlením ušlechtilý Němec, nestavěl by české školy v obci s polským obyvatelstvem. Nemůžeme jej přece, jako takového, podezírat z nějaké národnostní nevráživosti k té neb oné slovanšské národnosti. Vyhověl prostě jen tomu, co vyplývalo z karvinských národnostních poměrů, když v obci s domorodým živlem moravským vybudoval českou školu. By by tak stejně učinil i pro Poláky, kdyby zde prostě byli. V průčelí této dnes zase jen české školy nachází se pamětní kov

vá deska s nápísem: »Čest a wděk panu hraběti Henrykovi Laryssovi zdárné a čestlivé děti.« I pro Karvinnou existuje historická spravedlnost.

Vyučovacím jazykem této moravské školy byla čeština až do r. 1876, v r. 1877 byl náš jazyk vystřídán polštinou. Netrvalo však dlouho a již v 80. letech byl vyučovací jazyk polský nahrazen polsko-německým. Tato utrakvistická karvinská škola byla v říjnu r. 1902 přeměněna úplně německou. Jest smutným, ano zarážejícím faktem, že dobrých 80 proc. karvinského polského obyvatelstva si neobhájilo svou školu a ponechal ji těm, kdo vykážali jen 8 proc. obyvatelstva obce. Poznámek tu netřeba — »facta loquuntur«.

Karvinná, která měla původně jen českou školu, ztratila tuto vlivem mohutného hospodářského vzepětí a vzrůstu jinonárodního obyvatelstva, brzy nato ztratila i polskou a zdálo se, že propadne úplně germanisaci.

V rozhodující chvíli navázala na »moravskou« tradici karvinské školy nová česká škola soukromá, založená v roce 1908. Stranický tehdejší režim nemohl školu tu zdeptati, jež důstojně na místech nejvš ohrožených splnila své vznešené poslání.

Úřadování v obci.

O tom, že Karvinná až do let 70. minulého století, totiž až do doby mohutného přílivu polského dělnictva, byla skutečně obcí jen moravskou, vedu další důkazy nesebními knihami. Jsou to především dvě knihy o povolených sňatcích (dříve totiž bylo nutno vyžádati si k sňatku povolení od obce); obě tyto knihy mají názvy: »Kniha o dozwoleni do oženienia od Obce Karvinske a Solske od r. 1864«, druhá pak »Kniha o dozwoleni na oženienia od obce Karwin a Solca — začata lniho dne 1868.«

Důlní katastrofa na jámě

»Františka« v r. 1894.

Skutečným černým dnem karvinských horníků zůstane nešťastný pátek 14. června 1894, kdy se udála na Larisch-Moennichových dolech strašlivá explose, jež rozsahem patří k největším tohoto druhu na celém světě. Byl to opravdu černý pátek.

K výbuchu došlo v důlním poli sloje č. 19 na IV. patře v těžném poli jámy »Františky«. Explose se brzy rozšířila i do jiných polí a měla tím větší následky, že důlní pole všech sousedících jam, a to »Františky« (s »Jindřich«), »Hlubiny« a »Janské« byla navzájem spojena, takže explose a požár zachvátil částečně i pole uvedených jam. Mezitím co vyfáralo osazenstvo z nezasažených částí dolu, sjížděla na třech šachtách záchranná mužstva. První explosoi padlo za obět 165 mužů; z důlního pole sloj č. 19 nezachránil se nikdo. Pravděpodobně příčinou explose a v důsledku toho i požáru byla střelná rána.

Druhý výbuch, způsobený požárem, následoval neočekávaně kolem 10. hod., kouř a prach vyrazil z těžné jámy »Jan« a »Františka«. Záchranné mužstvo, čtyři inž. Kohouta, vedené z jámy »Františky«, bylo omámeno. Četa, která pronikla přímo do postiženého místa jamou »Hlubinou«, byla zasažena tímto výbuchem a usmrčena. (Zahynuli inž. Racek, směnmistr Kurz, důlní Zedník a Flamme, dozorcí Opiola, Pazdiora, mimo to 16 havířů a 15 vozačů.) V celku (však zahynulo při této explosoi 70 lidí, členů to záchranných sborů, z nichž mnozí zahynuli zadušením. 15. června v 7 hodin ráno bylo rozhodnuto odvolati záchranná mužstva z obavy další explose. Skutečně také ještě téhož dne došlo k dalším třem explosím — totiž bezprostředně po vyfáraní záchranných čet po 7. hodině, pak v 8.15 hod. a konečně v 9.30 hod. k páté explosoi.

Strašlivé zděšení všech vzrostlo ještě více, když při výplatě 16. června se ukázalo, že z celkového počtu 1087 havířů nešťastné směny zahynulo 235 mužů. Z počtu zahynulých bylo 227 horníků, 7 dozorců a 1 inženýr, z nichž podařilo se vytáhnouti jen 22 mužů, zatím co ostatní zůstali v šachtě, která se jim stala věčným hrobem. Byla to jedna z největších hornických tragedií, po níž zbyla ta nejsmutnější vzpomínka hlavně 130 vdovám a 285 sirotkům pod 14 let.

Zkráceně. Profesor dějepisu při přednášce: »Tato příhoda, již jsem vám teď vyprávěl, se stala v roce šedesátém pátém. — Říkám-li, v roce šedesátém pátém, znamená to, že se to stalo v roce tisíciosmístémšedesátém pátém — říkám jen proto šedesátém pátém, místo tisíciosmístémšedesátém pátém, abych neztrácel tolik času.«

Památce prvního českého vlastence z Hlučínska

[Frant. Černý

Už více než 50 let uplynulo od smrti vlasteneckého kněze Cypriána Leleka, buditele českého lidu na Hlučínsku. 26. dubna 1883 (ve čtvrtek večer) v hospouě Grógrově v Hlubčicích ranila Leleka mrtvice a v pondělí 30. dubna ve Vodce (dnes Hochkretscham v Pr. Slezsku) byl pochován; narodil se 20. října 1812 v Dol. Benešově na Hlučínsku, kde dnes ještě žijí Lelekovi příbuzní.

V pondělí 26. dubna 1937 bylo tomu 54 let, co pochován byl veliký Čech, který »zu sehr für das Slawische« »geschwärt hat« (přespiříš pro vše slovanské horoval), jak di zápis v násilské matrice, páter Cyprián Lelek, kněz, učitel, buditel, poslanec, spisovatel, žurnalista, sběratel písní a památek atd.

Zástupy lidu účastnily se jeho pohřbu, asi 20 duchovních; rakev ozdobena byla nádherným věncem, zdobeným červenobílou stuhou s věnováním »Maticce Opavské«. Nad hrobem v zemi ještě pod drápy pruského orla úpící, promlouvána obligátní řeč německá, ale »mimořádně« i řeč moravská děkanem násilským. V době úmrtí Leleka vtírala se již do chrámů na Ratibořsku němčina, vypuzující od sud zvuky české. Špatně šly lidu nad hro-

bem německé, neobvyklé dosud zpěvy, zato ze srdce a s radostí odřikával lid hlasitě a vroucně český Otčenáš a Zdravas. Jak zápis v matrice násilské, tak ani pohřební řeč moravská nad hrobem nebyla vůči nebožtíku moc šetrná, nebyla ani šetrná řeč o Lelekovi r. 1911 od faráře násilského vůči pisateli těchto řádků, ale lid moravský z širého okolí r. 1883 nad hrobem Lelekovým hlasitě a upřímně kvílel. Dnes upřímně předčasného odchodu Leleka litují všichni Hlučičané, dobří Cechové. Dlouho ještě po odchodu pánů učitelů a pánů kněží zpíval lid nad hrobem Lelekovým české písně a žalmy, které Lelek miloval tak rád a které pro lid sbíral a vydal v kancionálu Poklad duchownj.

V nekrologu Lelekově v »Opavském týdeníku« čís. 18. z 5. května 1883, psaném asi dr. Grudou, nazván jest Lelek »naším posledním Mohykánem« v pruském Slezsku, zoufáno, že slovanský hlas z moravského Slezska i z chrámů Páně vypuzen bude, že jenom babičky budou kdys vnučatům »bajky« vypravovat o faráři Lelekovi, který lidem moravským nepovrhl, nýbrž zůstal mu věrným otcem a rádcem až do smrti. Čest památce prvního a největšího Čecha na Hlučínsku!

Pro zasmání

Přicházíte mně povědomý. Soudce: »Pane svědku, stál jste už někdy před soudem?« — Svědek: »Prosím, vážený pane rado, nikdy!« — Soudce: »Přicházíte mně nějak povědomý...« — Svědek: »Prosím, pane rado, já jim nosil vždycky »ještě« jednou »tvrdou« u Schnellů.«

Prohrál! Host: »Sázím se, pane vrchní, že tahle ryba je tři dny stará!« — Vrchní: »Promiňte, pane, ale... prohrál jste. Ta ryba je stará sedm dní!«

Obratný. »Můžete si to, mladý muži, vysoko cenit, že jste byl konečně ke mně připuštěn se svou nabídkou. Víte, že jsem dnes dal již vyhodit pět agentů?« — »Vím. To jsem byl po každé já!«

Americká reklama pro noviny. Americký časopis »Halaby News« v Shakecity uveřejnil toto oznámení: »Ctěným čtenářům! Pondě vadž se zhusta stává, že farmáři, odebírající náš časopis, nemají v letních měsících k dispozici, aby si jej mohli přečíst, uvažovali jsme o tom, jak by jim byl náš list přesto užitečný. Tiskneme jej proto v měsících červenci, srpnu a září na papíru pro mouchy. Jest potřeba položit navlhčený papír, z novin utržený na talíř a posypati jej trochu cukrem. Pak mouchy určitě pojdou. Přihodí-li se však tu a tam, že mouchy hned nepojdou, bude každý přesvědčen, že ony mouchy nestojí za nic, neboť papír je dobrý.«

Aspoň něco. »Ztratil jsem dvacetikorunu. Byla snad nalezena a zde odevzdána?« — »Lituji velice — byla odevzdána jen desetikoruna.« — »Dejte mně ji — já ji vezmi jako splátku!«

Seznam trhů v Československé republice na rok 1938.

Pořádá Jar. Vlek, Praha 1449—II., Trojická 4.

Otištění bez svolení pořadatele zakázáno a soudně se stihá.

UPOZORNĚNÍ. Seznam trhů zpracován bez záruky většinou na základě úředních zpráv, pokud pořadatele došli. Aby byl seznam trhů úplně správný, což jest nejen ve všeobecném, nýbrž v i v zájmu jednotlivých obcí, žádáme obecní úřady, aby zaslaly opravy anebo změny, jakož i sdělení nové povolených trhů nebo, případnou-li na neděli neb svatek, na kdy se odkládají, vždy raději hned, nejdéle vady do konce února předcházejícího roku, pro který má kalendář vyjít, buď na adresu: **Sekretariát Svazu knihkupcův a nakladatelův Československé republiky v Praze V., Věžeňská ul. 5** nebo na hořejší adresu pořadatele. Změny, obcemi včas nehlášené, jsou pro redakci kalendáře nezávazné.

Trhy pouze na dobytek označeny jsou písmenem D. — Trhy na koně písmenem K, trhy na dobytek a koně DK, výr. trhy na zboží a dobytek VD, trhy na zboží, dobytek a Roně VDK.

V zemi české.

- Abertamy:** 3. a 4. čce.
Andělská Hora: 23. břez., 13. čna, 5. září, 23. list.
Arnultovice: 30. kv., 26. září.
Aš: 7. břez., 13. čna, 23. srp., 28. list.
- Bakov nad Jizerou** vše VDE: 24. led., 28. ún., 4. dub., 2. kv., 15. čna, 18. čce, 29. srp., 5. říj., 7. list., 5. pros.
Bavorov vše VD: 2. břez., 25. dub., 23. čce, 1. září, 21. list.
Bečov nad Teplou: 11. dub. VD, 30. kv. VD, 22. srp. D, 17. říj. VD, 21. list. D, 19. pros. V.
Bechyně vše VD: 18. led., 15. břez., 12. dub., 3. kv., 31. kv., 30. čna, 2. srp., 16. srp., 4. říj., 2. list., 6. pros.
Bělá nad Radbuzou: 21. břez., 30. kv., 8. srp., 28. list.
Bělá pod Bezdězem: 14. břez., 23. kv., 20. čce, 19. září, 23. list.
Bečovice vše VD: 13. břez., 18. čna, 11. čce, 24. září, 29. říj.
Belehrad: 18. říj.
Benešov nad Ploučnicí: 9. dub., 21. kv., 5. list.
Benešov u Prahy: 25. led. VDK, 21. ún. DK, 21. břez. VDK, 11. dub. DK, 2. kv. VDK, 13. čna VDE, 26. čce VDE, 22. srp. DK, 21. září VDK, 24. říj. VDK, 30. list. VDK, 29. pros. DK.
Bernartice vše VD: 7. ún., 3. břez., 14. dub., 12. kv., 3. čna, 4. čce, 26. čce, 19. srp., 21. září, 14. říj., 11. list., 22. pros.
Beroun: 3. led. VDK, 15. ún. DK, 21. břez. VDK, 15. dub. DK, 9. kv. VDK, 15. čna DE, 7. čce VDK, 16. srp. DK, 5. září VDK, 15. říj. DK, 11. list. VDK, 15. pros. DK.
Bezručice: 31. led., 4. kv., 11. čce, 26. září, 12. pros.
Bílina: 31. srp. VD, 11. list. VD.
Blatná vše VD: 20. led., 10. břez., 27. dub., 15. čna, 16. srp., 15. září, 22. říj., 24. list., 21. pros.
Blvovice vše VDK: 22. ún., 6. dub., 1. čna, 13. čce, 7. září, 26. říj., 13. pros.
Blšany vše VD: 7. břez., 15. čna, 3. říj., 12. pros.
Bohdaneč vše VD: 10. led., 7. ún., 21. břez., 25. kv., 20. čna, 15. čce, 31. srp., 10. říj., 9. list. — 20. pros. V.
Bochov: 18. led. D, 22. ún. D, 22. břez. D, 25. dub. VD, 24. kv. D, 21. čna D, 1. srp. VD, 23. srp. D, 29. září VD, 18. říj. D, 8. list. VD, 22. list. D, 26. pros. VD.
Bor u Českých Líp: 15. srp. poutn.
Bor u Tachova: 22. břez., 31. kv., 4. říj., 13. pros.
Borohrádek vše VD: 8. břez., 4. kv., 7. čce, 2. list., 12. pros.
Borová u Příbyslavě: 8. břez., 5. dub., 23. čna, 21. pros. VD.
Bozkov: 21. břez., 23. kv., 8. srp., 11. říj.
Božejov: 26. čce, 15. list.
Brandýs nad Labem vše VDE: 1. ún., 20. dub., 14. čna, 16. srp., 27. září, 22. list.
Brnoce nad Jizerou: 1. břez., 7. čna, 10. říj., 27. pros.
Bronny: 1. dub., 10. čna, 16. srp., 14. říj.
Březnice: 10. led. DK — vše VDK: 7. břez., 11. dub., 7. čna, 18. čce, 25. srp. — 30. září DK, 3. list. VDK, 12. pros. VDK.
- Březové Hory:** 20. led., 14. kv., 1. srp., 15. říj.
Budyně nad Ohří vše VD: 8. ún., 14. čna, 8. srp., 4. říj., 25. říj.
Buškovice: 31. kv., 13. září, 24. list.
Buštěhrad: 3. led., 23. břez., 24. kv., 17. říj.
Bystře u Nového Města n. Met.: 23. břez., 15. čna, 14. září, 26. říj.
Bystře u Poličky: 16. ún., 27. dub., 4. srp., 23. září, 7. pros.
Byšice 7. dub., 7. čna, 4. srp., 12. září, 3. říj., 10. list., 27. pros.
Čerekev nad Loučnou: 14. břez., 20. čna, 1. srp., 7. list.
Čerbenice: 24. ún., 23. dub., 15. čna, 29. září.
Čerňovice vše VD: 10. břez., 12. kv., 23. čna, 18. srp., 29. září, 10. list.
Četviny: 20. led., 25. břez., 1. kv. (pout.), 11. list., 21. pros.
Čimvald: 13. čce, 4. říj.
Čvíkov: 21. ún., 20. čna, 19. září, 21. list.
- Čachrov:** 13. čna VD, 5. říj. VD.
Čáslav vše VD: 3. led., 7. břez., 19. dub., 4. čce, 16. srp., 19. září, 17. říj., 5. pros.
Častolovice: 7. led., 15. čna, 22. čce, 9. září.
Čechovice: 15. dub., 3. čna, 31. říj., 23. pros.
Čelákovice: 11. led., 15. břez., 17. kv., 6. září, 18. říj.
Čermná u Kysperka: 24. břez., 23. čna, 27. říj.
Černošín: 7. ún., 24. dub., 7. čce, 29. září, 15. pros.
Černovice u Tábora vše VD: 3. ún., 14. dub., 23. kv., 13. čna, 4. čce, 7. září, 15. říj., 16. list., 22. pros. Mimo to 4 trhy jen D, jejich konání se každoročně ustanovuje.
Černý Důl: 17. led., 9. kv., 29. srp., 10. říj.
Červená Kečlice vše VD: 22. ún., 5. dub., 31. kv., 14. čna, 21. čce, 24. srp., 4. říj., 2. list., 25. list.
Červený Kostelec: 20. led., 7. dub., 1. čna, 22. září, 12. pros.
Česká Bělá: 7. ún., 4. dub., 9. kv., 26. září.
Česká Kamenice vždy 2 dni: 14. břez., 30. kv., 10. říj.
Česká Lípa: 17. břez., 15. září.
Česká Skalce: 26. led., 4. kv., 17. srp., 26. říj.
Česká Třebová: 23. ún. D, 24. ún. 30. kv. D, 31. kv., 9. srp. D, 10. srp., 20. září D, 21. září.
České Budějovice: 10. led. VDK; — vše DK: 10. ún., 3. břez., 21. dub., 12. kv. — 20. čna VDK, 21. čce DK, 11. srp. DK, 12. září VDK, 13. říj. DK, 11. list. VDK, 1. pros. DK.
České Velenice vše VD: 4. ún., 1. dub., 3. čna, 5. srp., 7. říj., 2. pros.
Český Brod: 4. led. VDK — vše DK: 7. ún., 11. břez., 8. dub., 13. kv. — 13. čna V — vše DK: 4. čce, 25. čce, 22. srp., 26. září — 10. říj. VDK, 7. list. VDK, 12. pros. DK.
Český Dub vše VD: 12. dub., 31. kv., 23. srp., 11. říj., 29. list.
Český Krumlov: 23. ún. D, 24. břez., 1. čna, 8. čna D, 10. říj., 19. říj. D, 25. list.
Český Wiesenthal: 21. kv., 17. září.
Čimelice vše VD: 14. kv., 20. čna, 16. čce, 19. září.
Čistá vše VD: 12. dub., 7. čna, 26. čce, 19. září, 25. list.
Člčyně vše VD: 28. ún., 11. čce, 5. září, 10. říj., 28. list.

Dašice: 12. led. VD, 10. ún. V; 9. břez. VD, 25. dub. V — vše VD: 11. kv. 20. čce, 21. září, 16. list. — 13. pros. V.
Davle vše VD: 5. kv. 11. čce, 25. srp., 26. říj.
Děšín vždy 2 dni: 7. ún., 2. kv. 22. srp., 7. list.
Dešenice: 11. dub., 8. září, 12. pros.
Dešná u Soběslavě: 19. led. VD, 23. ún. D, 12. dub. VD, 23. dub. VD, 25. kv. D, 24. čna VD, 25. čce VD, 24. srp. VD, 21. září D, 29. říj. VD, 5. pros. VD, 20. pros. VD.
Deštné v Orł. horách vše VD: 23. dub., 14. srp., 13. říj. — 13. pros. V.
Děvišov vše VD: 24. ún., 14. dub., 2. čna, 18. srp., 22. září, 10. list.
Dobrá Voda: 25. břez., 8. září, 8. pros.
Dobruovice: 5. led., 13. kv., 31. srp., 5. říj., 2. list.
Dobruška vše VDK: 1. břez., 26. dub., 7. čna, 26. čce, 29. září, 17. list.
Dobrušky vše VD: 4. dub., 16. kv., 18. čce, 12. září, 5. pros.
Dobrušovice: 10. břez., 7. kv., 9. září, 17. pros.
Dobruška: 48. led. D, 9. břez. VD, 13. čna VD, 13. čce VD, 27. srp. D, 29. září VD, 5. list. VD, 21. pros. VD.
Doksy: 2. břez. D, 4. dub. D, 2. kv. VD, 11. čce D, 21. září D, 23. list. VD.
Dolní Bousov: 7. břez., 9. čna, 10. srp., 15. září, 26. říj., 21. pros.
Dolní Bukovsko vše VD: 18. ún., 23. dub., 31. kv., 22. čce, 17. říj. — 5. pros. V.
Dolní Čerekev vše VD: 7. dub., 2. čna, 25. čce, 17. říj., 15. pros.
Dolní Dobruška: 23. břez., 8. čna, 5. říj.
Dolní Dvořiště: 13. dub., 4. září.
Dolní Kralovice: 13. dub. vel. týd., 20. dub. VD, 1 čna vel. týd., 24. čna VD, 3 srp. VD, 21. září VD, 21. pros. vel. týd.
Dolní Rachtanwald: 26. kv., 24. října.
Dolní Ročkovice: 2. kv., 48. čce, 29. srp., 24. říj.
Dolní Vitavice: 25. led., 24. kv., 26. čna, 4. září, 6. list.
Dolní Žandov: 7. ún. D, 7. břez. D, 4. dub. D, 2. kv. D, 1. čna D, 27. čna VDK, 4. čce D, 1. srp. D, 5. září D, 3. říj. VDK, 7. list. D, 5. pros. V.
Domažice: 5. led. D, 8. ún. D, 10. ún. VD, 3. břez. D, 7. dub. D, 5. kv. D, 2. čna D, 15. čna VD, 7. čce D, 4. srp. D, 1. září D, 7. září VD, 6. říj. D, 3. list. D, 24. list. VD, 1. pros. D, 21. pros. VD.
Doupov: 21. břez., 17. kv., 6. říj., 21. list.
Drahoovice: 21. břez., 28. čna, 12. září, 19. pros.
Dražkov: 2. kv., 1. srp., 18. říj., 28. list.
Dubá: 19. břez., 7. čce, 24. říj., 28. list.
Dubochov: 9. břez., 15. čna, 24. srp., 31. říj.
Dvůr Králová nad Labem: 1. ún., 5. dub., 31. kv., 12. čce, 20. září, 25. říj., 20. pros.
Ervénice: 3. pros.
Falknov nad Ohří vše D: 17. a 31. led., 21. a 23. ún., 21. a 23. břez. — 12. dub. V — vše D: 19. a 25. dub., 16. a 30. kv., 20. a 27. čna, 18. a 25. čce, 16. a 29. srp., 19. a 28. září, 17. a 31. říj., 21. a 23. list., 19. pros. — 20. pros. V, 27. pros. D.
Frydlant v Čechách: 27. čna, 29. srp., 31. říj.
Frymburk vše VD: 19. dub., 7. čna, 26. čce.
Georgswalde: 5. dub., 11. říj., 13. pros.
Goldv. Jeníkov vše VDK: 9. ún., 2. břez., 50. břez., 20. dub., 11. kv., 15. čna, 7. čce, 20. čce, 17. srp., 14. září, 5. říj., 26. říj., 21. list., 14. pros.
Gossensgrün vše D: 10. a 27. led., 7. a 24. ún. — 14. břez. VDK — vše D: 31. břez., 11. a 23. dub., 9. a 27. kv., 13. čna — 29. čna V, 30. čna D, 11. čce DK — vše D: 23. čce, 8. a 25. srp., 12. a 29. září — 10. říj. VDK, 27. říj. D, 14. a 24. list. D, 12. pros. VDK, 29. pros. D.
Habry: 26. led., 2. břez., 23. břez., 20. dub., 1. čna, 30. čna, 7. čce, 10. srp., 7. září, 12. říj., 16. listop., 21. pros.
Háňspach: 2. kv., 31. říj., 11. pros.
Hartmanice vše VD: 5. kv., 28. čce, 27. září, 24. list.
Havlov: 25. dub., 25. čce, 17. říj.
Hl. manův Hl. štětec vše VD: 24. led., 3. břez., 25. dub., 13. čna, 29. srp., 2. list., 19. pros.
Hirschensand: 19. čna.
Hlinsko: 15. ún. D, 16. ún., 5. dub. D, 6. dub., 3. kv. D, 21. čna D, 22. čna, 19. čce D, 30. srp. D, 31. srp., 20. září D, 25. října D, 26. října, 6. pros. D, 7. pros.
Hodkovice vše VD: 29. břez., 2. kv., 11. čce, 26. září, 11. list.
Holice vše VD: 14. led., 25. dub., 27. čna, 19. září, 12. pros.
Honšberk: 9. dub., 26. kv., 15. říj.
Hora Sv. Kateřiny: 23. kv., 2. čce, 10. říj.
Hora Sv. Šebestiána: 25. kv., 17. říj.
Horažov: 3. ún. VDK, 8. břez. DK, 5. dub. VDK, 19. kv. DK, 23. čna VDK, 12. čce DK, 9. srp. VDK, 13. září DK, 11. říj. VDK, 10. list. DK, 6. pros. VDK.
Horní Blatná: 30. kv., 16. srp., 17. říj.
Horní Čerekev vše VD: 13. led., 24. břez., 13. čna, 13. čce, 22. září, 7. list.
Horní Dvořiště: 7. čna, 29. září, 27. prosince.
Horní Jelení vše VD: 7. ún., 19. břez., 31. kv., 25. čce, 22. září, 8. list., 19. pros.
Horní Litvínov: 6. dub., 29. září, 7. list.
Horní Planá: 24. ún. V — vše VD: 8. dub., 2. kv., 13. čce, 29. září — 21. pros. V.
Horní Ročov: 28. břez., 7. čce, 12. září, 11. říj., 14. pros.
Kozlí Slavkov: 9. dub., 12. září, 17. pros.
Keršovský Týn vše VD: 1. ún., 12. dub., 28. čna, 20. září, 20. pros.
Kory Mařky Boží: 7. břez., 25. dub., 6. srp., 21. září.
Košetice vše D: 14. led., 11. ún., 11. břez., 8. dub., 13. kv., 10. čna, 8. čce, 12. srp., 9. září, 14. říj., 11. list., 9. pros.
Koňčice ra šumavě: 25. kv., 24. srp., 11. list., 23. pros.
Koňčice v Podkrkonoší: 12. led. DK, 13. led., 2. břez. DK, 6. dub. DK, 7. dub., 13. kv. DK, 19. kv., 7. čce VDK, 17. srp. DK, 18. srp., 21. září DK, 22. září, 9. list. DK, 16. list., 30. list. DK.
Koňčický: 17. břez., 20. říj.
Koňčovice vše VDK: 11. ún., 9. dub., 24. kv., 25. čce, 14. září, 29. list., 17. pros.
Kostinné: 7. ún., 13. čna, 1. a 2. srp. (pout.), 5. září, 7. list.
Kostomlec pod Brdy vše VD: 10. led., 24. ún., 23. břez., 25. dub., 3. čna, 31. čce, 7. září, 5. říj., 16. list.
Hostouň ra šumavě: 23. ún. — vše VD: 13. dub., 24. čna, 25. čce, 29. říj., 21. pros.
Hoštka: 22. ún., 17. kv., 7. čna, 16. srp., 13. září, 22. list.
Hradec Králové: 12. led., 24. led. DK, 16. břez. DK, 16. břez., 12. dub. DK, 26. dub. DK, 13. čna DK, 22. čna, 30. čna DK, 4. srp. DK, 7. září DK, 14. září, 5. říj. DK, 4. list. DK, 12. pros. DK.
Hrádek nad Nisou: 9. kv., 7. čna, 29. srp., 7. list.
Hrob: 2. kv., 4. čce, 21. září, 2. pros.
Hrochův Týnec vše VD: 1. břez., 3. kv., 21. čna, 20. září, 20. pros.
Hronov: 11. led., 22. břez., 24. kv., 30. srp., 25. říj.
Humpolec vše VD: 4. kv., 22. čna, 21. září, 30. list.
Husinec vše VD: 26. ún., 9. dub., 2. kv., 13. čna, 18. čna, 18. čce, 5. září, 18. říj., 25. list., 22. pros.
Chabařovice: 23. břez., 9. kv., 11. srp., 24. list.
Chab: 23. a 29. břez., 12. a 13. září.
Chlumec nad Cidlinou: 31. led. VD, 8. dub. VD, 16. kv. VD, 8. čna D, 13. čce VD, 12. srp. D, 2. září VD, 19. říj. VD, 16. list. D, 14. pros. VD.
Chlum Sv. Maří: 25. břez., 8. září.
Chocet: 13. led., 5. dub., 19. čce, 18. říj.
Chodov: 8. břez., 10. srp., 11. říj.
Chodová Planá: 30. břez., 26. říj., 14. pros.
Chomutov: 14. břez. DK, 2. kv. VDK, 4. čce DK, 3. říj. VDK, 14. list. DK.
Chotěboř vše VD: 14. břez., 23. břez., 11. dub., 7. čna, 1. srp., 30. srp., 24. říj., 14. list.
Chrast u Chrástic vše VD: 7. led., 7. dub., 12. kv., 14. čce, 1. září, 26. říj.
Chrastava: 4. dub., 26. září, 5. pros.
Chřibská: 24. dub., 8. pros.
Chroustovice vše VD: 27. led., 23. dub., 11. srp., 24. list.
Chrudim: 17. led. DK, 7. břez. DK, 14. břez., 21. břez. DK, 4. dub. DK, 4. kv. — vše DK: 30. kv., 13. čna, 4. čce, 8. srp. — 16. srp. V, 19. září DK

8. říj., 10. říj. DK, 7. list. DK, 28. list. DK, 5. pros. V.
 Chvalšinky: 24. ún., 4. kv., 10. srp., 29. říj.
 Chyšce vše VD: 19. břez., 2. čna, 12. září, 11. list.

Jablonec nad Nisou: 11. dub., 30. kv., 1. srp., 3. říj.
 Trhy jen pro domácí obchodníky.
 Jablonná nad Orlicí: 14. dub., 2. čna, 18. srp., 13. říj., 22. pros.
 Jachymov: 19. dub., 18. čce, 26. září, 21. pros.
 Janovice nad Úhlavou vše VD: 19. břez., 5. kv., 24. čna, 1. září, 29. říj.
 Jaroměř: 10. led. D, 11. led., 7. čna D, 8. čna, 22. srp. D, 23. srp., 17. říj. D, 18. říj.
 Jesenice u Podbořan vše VD: 11. dub., 1. čna, 12. září, 31. říj., 19. pros.
 Jestřebí vše VD: 14. ún., 14. břez., 9. kv., 22. srp., 12. září, 14. list.
 Jičín: 3. led. DK, 7. ún. VDK, 14. břez. DK, 9. kv. VDK, 13. čna DK, 4. čce DK, 1. srp. VDK, 19. září DK, 10. říj. VDK, 14. list. DK, 28. list. DK.
 Jilemnice vše VD: 21. ún., 11. dub., 30. kv., 18. čce, 29. srp., 3. říj., 12. pros.
 Jilové u Podmokel: 23. kv., 17. říj.
 Jilové u Prahy vše VD: 10. led., 28. břez., 26. kv., 10. srp., 5. říj., 21. list.
 Jindřichovice v Krušných horách vše D: 3. a 24. led., 7. a 28. ún., 7. a 28. břez., 4. a 25. dub., 2. a 23. kv., 7. a 27. čna, 4. a 25. čce, 1. a 22. srp., 5. září, 26. září, 3. října — 17. října V — vše D: 24. říj., 7. a 28. list., 5. a 27. pros.
 Jindřichův Hradec: 5. led. DK, 2. ún. DK, 2. břez. DK, 7. břez., 6. dub. DK, 4. kv. DK, 31. kv., 1. čna DK, 4. čce DK, 2. srp., 3. srp. DK, 22. srp., 7. září DK, 5. říj. DK, 17. říj., 2. list. DK, 7. pros. DK.
 Jirkov vše VD: 28. břez., 20. čna, 29. srp., 24. říj., 19. pros.
 Jičetín u Varnsdorfu: 2a. dub. D, 24. říj. D.
 Jistebnice vše VD: 10. led., 8. ún., 24. ún., 11. dub., 25. dub., 30. kv., 21. čna, 22. čce, 24. srp., 26. září, 14. říj., 7. list., 5. pros., 19. pros.
 Josefov: 29. břez., 18. čce D, 19. čce, 3. říj. D, 4. říj., 12. pros. D, 13. pros.

Kácov vše VD: 3. ún., 24. ún., 8. dub., 3. kv., 30. čna, 27. čce, 9. září, 29. září, 11. list., 16. pros.
 Kadaň vše VDK: 4. dub., 27. čna, 19. září, 5. pros.
 Kamenice nad Lipou: 3. led. D, 7. ún. D, 4. břez. VD, 7. břez. D, 4. dub. D, 19. dub. VD, 2. kv. D, 2. čna VD, 7. čna D, 4. čce D, 22. čce VD, 1. srp. D, 5. září D, 29. září VD, 3. říj. D, 7. list. VD, 5. pros. D.
 Kamenický Šenov: 25. dub., 3. říj.
 Kamýk nad Vltavou vše VD: 21. břez., 2. kv., 7. čna, 21. čna, 25. čce, 21. září, 4. říj., 31. říj., 21. list.
 Kaplice: 5. ún. DK, 28. ún. VD, 5. břez. DK, 2. dub. DK, 4. kv. VD, 7. kv. DK, 4. čna DK, 2. čce DK, 4. čce VD, 6. srp. DK, 3. září DK, 1. říj. DK, 5. list. DK, 7. list. VD, 3. pros. DK.
 Kardašova Řečice: 11. led. VD, 24. ún. D, 22. břez. VD, 19. dub. D, 17. kv. VD, 7. čna D, 16. srp. VD, 27. září VD, 15. list. VD.
 Kasejovice: 7. led. VD, 11. břez. D, 13. dub. D, 26. dub. VD, 2. čna VD, 10. čna D, 25. čce VD, 2. září VD, 23. září D, 21. října VD, 16. pros. D.
 Kašperské Hory: 26. led. VD, 30. břez. VD, 19. kv. D, 23. čna VD, 13. čce VD, 2. srp. D, 20. září VD, 20. říj. D, 16. list. VD, 15. pros. D.
 Kdyně vše VD: 7. led., 22. dub., 10. čna, 26. srp., 2. pros.
 Kladno: 10. led., 4. dub., 20. čna, 3. říj., 5. pros.
 Kladruby u Stříbra: 7. břez. D, 4. dub. D, 6. dub., 2. kv. D, 13. čna D, 20. čna, 4. čce D, 25. čce, 1. srp. D, 5. září D, 21. září, 3. říj. D, 7. list. D, 21. pros.
 Klášterec nad Ohří vše VD: 28. břez., 23. kv., 22. srp., 7. list.
 Klátov: 18. led. VDK, 22. břez. VDK, 5. dub. D, 15. dub. týd. (jen pro místní), 17. kv. VDK, 7. čna D, 19. čce VDK, 2. srp. D, 6. září VDK, 4. říj. D, 22. list. VDK, 21. pros. týd. (jen pro místní).
 Klinghart: 19. břez., 25. list.
 Kolečovice: 9. ún. D, 22. břez. VD, 17. čna VD, 27. čce D, 22. září VD, 16. list. VD.

Kolín: 13. led. VDK, 28. ún. VDK, 4. dub. DK, 2. kv. VDK, 16. kv. DK, 13. čna VDK, 14. čce DK — vše VDK: 29. srp., 4. říj., 3. list., 5. pros.
 Kolínec vše VD: 24. ún., 2. kv., 27. čna, 10. srp., 6. říj., 1. pros.
 Koloveč vše VD: 30. břez. 22. čna; 12. říj., 23. list.
 Komárov u Hořovic: 26. led., 26. dub., 10. čna, 2. srp., 12. říj.
 Kopidlno vše VD: 6. dub., 3. čna, 4. čce, 7. září, 14. říj., 7. pros.
 Kosová Hora: 3. led., 24. ún., 19. dub., 15. čna, 7. čce, 15. září, 5. pros.
 Kostelec nad Černými lesy: 15. dub., 2. září, 21. říj.
 Kostelec nad Labem vše VDK: 22. ún., 26. dub., 19. čce, 13. září, 25. říj., 6. pros.
 Kostelec nad Orlicí vše VDK: 7. ún., 7. dub., 30. kv., 18. čce, 24. srp., 4. list.
 Košetice: 7. led. D, 4. ún. D, 4. břez. VD, 1. dub. D, 6. kv. D, 3. čna VD, 1. čce D, 5. srp. D, 2. září VD, 7. říj. D, 4. list. VD, 2. pros. D.
 Kouřim: 3. led. VD, 3. ún. VD, 11. dub. VD, 25. dub. D, 30. kv. VD, 13. čna D, 22. čce VD, 11. srp. D, 12. září VD, 13. říj. VD, 28. list. VD, 21. pros. D.
 Kozlany vše D: 4. led., 1. ún., 1. břez., 5. dub. — 21. dub. VD, 3. kv. D, 7. čna D, 9. čna VD, 12. čce D, 2. srp. D, 10. srp. VD, 6. září D, 21. září VD, 4. říj. D, 8. list. D, 6. pros. D.
 Králky: 10. led. D, 27. led. VD, 28. dub. VD, 20. čna D, 28. čce VD, 20. říj. VD.
 Kralovice: 13. led. D, 10. ún. D, 10. břez. VD, 28. dub. D, 2. čna D, 27. čna VD, 21. čce D, 25. srp. VD, 15. září D, 13. říj. VD, 10. list. D, 15. pros. VD.
 Kralupy nad Vltavou: 23. břez., 20. čce, 21. září, 14. pros.
 Kraslice: 27. čna, 10. říj.
 Krásná Hora vše VD: 7. břez., 12. dub., 17. kv., 23. čna, 16. čce, 16. srp., 13. září, 11. říj., 25. list., 20. pros.
 Krásná Lípa u Jindřichovic: 19. břez., 13. čna, 21. list.
 Krásná Lípa u Bumburka: 2. kv., 19. čna (3 dni), 14. list.
 Kravaře: 5. dub., 2. list.
 Krompach: 26. čna (poutní).
 Krsy: 3. ún., 10. srp.
 Krucemburk vše VD: 31. led., 7. dub., 30. kv., 10. srp., 3. říj., 25. list.
 Krupka: 11. dub., 30. kv., 26. září, 7. list.
 Kryry: 30. břez., 19. kv., 15. září, 8. list.
 Křemže: 22. břez., 26. dub., 17. kv., 21. čna, 9. srp., 27. září.
 Krávec: 24. ún., 14. dub., 9. čna, 28. čce, 25. srp., 1. pros.
 Křivsoudov: 25. dub. VD, 5. září VD.
 Křtíš: 19. břez., 21. pros.
 Kukleny: 3. led., 4. dub., 25. čce.
 Kunratice u Cvikova: 4. dub., 17. říj.
 Kunštát v Čechách: 25. dub., 1. srp., 31. říj.
 Kunžak: 7. ún., 17. ún. D, 17. břez. DK, 21. dub. DK, 2. kv. — vše DK: 19. kv., 17. čna, 21. čce, 18. srp. — 24. srp. V, 22. září DK, 26. září, 20. říj. DK, 2. list., 17. list. DK, 22. pros. D.
 Kunžvart: 7. břez., 25. dub., 29. září, 15. pros.
 Kuřívody: 11. dub., 30. kv., 24. čna, 22. srp., 17. říj., 19. pros.
 Kutná Hora: 17. led. D, 7. břez. VDK, 16. kv. VDK, 17. čna VDK, 2. čce D, 1. srp. VDK, 26. září VDK, 13. říj. D, 14. list. VDK.
 Kvilda: 20. dub., 23. čna, 5. říj.
 Klynšperk nad Ohří vše D: 4. led., 19. led., 1. ún., 16. ún., 1. břez. — 16. břez. DK, 21. břez. V — vše D: 5. dub., 20. dub., 3. kv., 18. kv., 7. čna — 15. čna DK, 7. čce D, 20. čce D, 2. srp. D, 16. srp. V, 17. srp. D, 6. září D, 21. září DK, 4. říj. D, 18. říj. V, 19. říj. D, 2. list. D, 16. list. D, 5. pros. V, 6. pros. D, 21. pros. D.
 Klynžvart: 19. břez., 2. kv., 18. čce, 7. list.
 Kyšperk vše VD: 7. ún., 2. kv., 18. čce, 26. září, 17. říj., 28. list.

Lanskroun: 11. led., 5. dub., 7. čna, 22. čce, 27. září.
 Ledec nad Sázavou: 15. ún. VDK, 10. břez. DK, 14. dub. VDK, 25. kv. VDK, 9. čna DK, 29. čna (při pouti) — vše VDK: 19. čce, 6. září, 13. říj., 17. list. — 22. pros. V.
 Lestkov: 19. břez., 6. říj., 23. list.
 Lhánovice: 6. list.

Libáň: 1. břez. **VD**, 19. dub. **VD**, 14. čna **VD**, 2. srp. **D**, 30. srp. **VD**, 4. říj. **VD**, 8. list. **VD**, 6. pros. **D**.
Liberec: 25. dub. **VD**, 26. dub., 17. říj. **VD**, 18. říj.
Libešice u Ústěku: 12. dub., 4. říj.
Libochovice: 23. břez., 25. kv., 31. srp., 5. říj., 16. list., 21. pros.
Libořice: 7. dub., 7. čce, 26. září, 7. list.
Lipštejn: 27. čna, 21. list.
Lišov: 19. dub., 7. čna, 24. srp., 30. list.
Litěň: 24. led., 1. čna, 22. čce, 21. září, 19. list.
Litomyšl vše VDK: 21. ún., 16. kv., 22. srp., 21. list.
Litomyšl: 24. led. **D**, 25. led., 29. břez. **D**, 2. kv. **D**, 3. kv., 7. čce **D**, 29. srp. **D**, 30. srp., 14. list. **D**, 15. list.
Luáře vše D: 17. břez., 9. čna, 29. srp., 6. pros.
Lučnice: 8. ún., 17. kv., 13. září, 29. list.
Loket vše D: 3. led., 7. ún., 7. břez., 4. dub. — 14. dub. **V**, 2. kv. **D**, 31. kv. **V** — vše **D**: 7. čna, 4. čce, 1. srp., 5. září, 3. říj., 7. list. — 11. list. **V**, 5. pros. **D**, 22. pros. **V**.
Lomnice nad Lužnicí: 8. břez. **D**, 25. dub. **VD**, 10. kv. **D**, 24. čna **VD**, 12. čce **D**, 9. srp. **D**, 29. září **VD**, 11. říj. **D**, 8. list. **D**, 20. pros. **VD**.
Lomnice nad Popelkou vše VD: 20. led., 10. břez., 13. dub., 2. čna, 21. čce, 8. září, 20. říj., 15. pros.
Louny: 13. led. **DK**, 10. ún. **D**, 23. ún. **VDK**, 10. břez. **DK**, 14. dub. **DK**, 12. kv. **D**, 23. kv. **VDE**, 9. čna **DK**, 14. čce **DK**, 11. srp. **DK**, 8. září **D**, 14. září **VDK**, 13. říj. **DK**, 2. list. **VDE**, 10. list. **D**, 7. pros. **DK**.
Lovosice vše VDK: 23. břez., 13. čna, 12. září, 5. pros.
Lučany nad Nisou: 19. dub., 19. září, 21. list.
Lukavec: 19. břez., 7. pros.
Luka u Žitlic: 23. břez., 20. čna, 9. srp., 11. říj., 21. pros.
Luštěnice vše VD: 3. břez., 5. kv., 7. čce, 1. září, 10. list.
Luže vše VD: 12. led., 23. břez., 27. dub., 13. čce, 7. září, 2. list.
Lysá nad Labem vše VD: 7. břez., 23. kv., 30. čna, 12. září, 31. říj., 12. pros.

Malšice: 1. ún., 7. čna, 6. září, 13. pros.
Manětín vše VD: 21. ún., 2. kv., 15. čna, 21. září, 5. pros.
Maršov: 17. břez., 14. srp., 22. září, 17. list.
Mařenice: 2. kv., 25. čce.
Maštov: 28. ún., 2. kv., 9. září, 2. list.
Měčín vše VD: 21. břez., 18. čce, 31. říj., 12. pros.
Měděnec: 12. září.
Mělník: 13. led. **VDK**, 7. ún. **DK**, 10. břez. **VDK**, 21. dub. **DK**, 2. kv. **VDK**, 30. čna **VDE**, 18. srp. **VDK**, 15. září **DK**, 20. říj. **VDK**, 11. list. **DE**, 1. pros. **VDE**.
Merklin: 11. dub., 13. čna, 5. září, 7. list.
Městec Králové vše VD: 10. led., 23. ún., 25. dub., 20. čna — 7. čce **D**, 24. srp. **VD**, 12. září **D**, 5. říj. **VD**, 23. list. **VD**.
Mikulov: 20. čna.
Miletín: 2. břez., 27. dub., 27. čce, 19. říj.
Milevsko: 27. led. **VDK**, 22. ún. **DK** — vše **VDK**: 19. břez., 16. kv., 13. čna, 13. čce, 11. srp., 12. září — 5. říj. **DK**, 21. říj. **VDK**, 17. list. **VDE**, 9. pros. **VDK**.
Milín vše VD: 28. ún., 22. dub., 17. čna, 28. čce, 17. září, 30. list.
Mimoň vše VDE: 4. břez., 13. čna, 26. září, 31. říj.
Mírošov: 3. kv., 13. září, 8. list.
Mírotice vše VD: 21. ún., 2. kv., 27. čna, 5. září, 6. říj., 7. list., 13. pros.
Mírovice vše VD: 25. led., 28. břez., 23. dub., 15. čna, 4. čce, 5. srp., 9. září, 10. říj., 21. list. — 23. pros. **D**.
Mladá Boleslav: 11. led., 21. června, 23. srp., 18. říj.
Mladá Vožice: 1. ún. **VD**, 1. břez. **VD**, 29. břez. **VD**, 26. dub. **D** — vše **VD**: 31. kv., 12. čce, 26. čce, 16. srp., 27. září, 18. říj., 8. list., 13. pros.
Mladkov: 18. led., 26. dub., 21. čna, 5. září, 22. list.
Mladovice: 19. dub., 21. čna, 29. list.
Mnichov u Mar. Lázní: 12. dub., 27. čna, 10. říj., 20. pros.
Mnichovo Hradiště: 23. ún. **D**, 24. ún. **VK**, 16. břez. **D**, 17. břez. **K**, 12. dub. **D**, 13. dub. **VK**, 11. kv. **D**, 12. kv. **VK**, 22. čna **D**, 23. čna **VK**, 10. srp. **D**, 11. srp. **VK**, 27. září **D**, 29. září **VK**, 9. list. **D**,

VDEK 17. srp. VDK 21. září VDK 12. říj. DK 8. list. VDK 14. pros. VDK
Nýrsko: 21. břez., 7. čna, 25. čce, 19. září, 21. pros.
Nýřany: 27. led., 5. kv., 18. srp., 3. list.

Olešnice v Orl. horách: 11. dub., 30. kv., 17. říj.
Olvi: 23. kv., 2. říj.
Opařany: 1. ún., 1. břez., 2. kv., 1. září, 31. říj., 1. pros.
Opavko: 7. dub., 30. kv., 29. září, 22. pros.
Opčno u Náchoda vše VD: 10. led., 14. ún., 14. břez., 25. dub., 30. čna, 29. srp., 20. říj., 6. pros. Trh poutní 1. srp. 2 dni.
Osečná vše VD: 28. břez., 20. čna, 19. září, 24. říj., 19. pros.
Osek u Duchcova: 30. břez., 5. září, 10. list.
Ostrov u Karl. Varů vše D: 10. led., 14. ún., 14. břez., 11. dub., 9. kv., 13. čna. — 20. čna V, 11. čce D, 8. srp. D, 12. září, 10. říj. VD, 14. list. D, 12. pros. D, 19. pros. V.

Pacov: 3. led. VDK 14. ún. VDK 16. břez. DK 6. dub. DK 18. kv. VDK 22. čna VDK 27. čce VDK 10. srp. DK 26. září VDK 12. říj. VDK 16. list. VDK 5. pros. VDK. Trhy jsou překládány podle vyhlášky.

Pardubice: 9. ún., 21. ún. DK 14. břez. DK 2. kv. DK 11. kv., 13. čna DK 18. čce DK 14. září, 17. říj. DK 12. pros. DK 14. pros.
Pečky: 24. ún., 2. čna, 18. srp., 17. list.
Pelhřimov: 3. led. VDK 5. ún. DK 5. břez. VDK 2. dub. DK 7. kv. DK 4. čna VDK 2. čce DK 6. srp. DK 3. září VDK 1. říj. DK 5. list. VDK 3. pros. DK
Pernink: 12. a 13. čna, 31. čce, 19. září.
Petrovice u Chabařovic: 9. kv., 3. říj.
Petrovice u Sedčan vše VD: 15. ún., 19. dub., 7. čna, 18. čce, 22. srp., 26. září, 8. list.
Pisek: 13. led. VDK 2. břez. DK 31. břez. VDK 3. kv. DK 14. čna VDK 22. čce VDK 14. září VDK 24. říj. DK 19. list. VDK
Planá: 9. ún. D, 9. břez. D, 12. dub., 13. dub. D, 11. kv. D, 30. kv.; — vše D: 8. čna, 13. čce, 10. srp., 14. září. — 11. říj. V, 12. říj. D, 9. list. D, 21. pros. V.

Plánice: 13. led. VD, 17. břez. VD, 15. dub.; — vše VD: 28. dub., 19. kv., 21. čce, 15. září, 20. říj., 17. list. — 21. pros. V.
Plasy vše VD: 7. břez., 11. čce, 12. září, 7. list.
Plesná: 23. kv., 10. říj.
Plzeň: 10. led. DK 2. ún. DK 14. břez. VDK 6. dub. DK 9. kv. DK 13. čna VDK 4. čce DK 3. srp. DK 29. srp. VDK 3. říj. DK 14. list. VDK 12. pros. DK
Pobežovice vše VD: 19. břez., 2. kv., 4. čce, 12. září, 6. pros.
Pocinovice: 18. září, 8. pros.
Počátky: 4. led. D, 1. ún. D, 1. břez. VDK 5. dub. D, 3. kv. VDK 7. čna D, 12. čce VDK 2. srp. D, 6. září D, 4. říj. VDK 8. list. D, 6. pros. VDK
Podbořany vše VD: 13. dub., 22. čna, 12. říj., 21. pros.
Poděbrady: 11. led. VD, 14. ún. D, 21. břez. VD, 15. dub. VD, 29. dub. VD, 27. kv. VD, 14. čna D. — vše VD: 11. čce, 26. srp., 19. září, 17. říj., 25. list. — 13. pros. D, 24. pros. týd.

Poleň: 13. čce, 2. list.
Police nad Metují vše VD: 3. led., 16. kv., 4. čce, 7. list.
Polička: 5. led. VD, 2. břez. D, 3. břez., 6. dub. D, 4. kv. D, 5. kv., 1. čna D, 4. čce D, 7. čce, 1. září, 7. září D, 5. říj. D, 2. list. D, 3. list.
Polná: 19. led. D, 23. ún. VD, 16. břez. D, 6. dub. D, 4. kv. VD, 8. čna VD, 20. čce D, 17. srp. D, 5. říj. VD, 19. říj. D, 16. list. D, 14. pros. D.
Postoloprty: 21. ún. DK 11. dub. VDK 13. čna VDK 12. září VDK 10. říj. DK 30. list. VDK
Prachatic vše VD: 13. led., 3. břez., 28. dub., 28. čce, 22. září, 17. list.
Přáslav: 17. kv. VD, 17. říj. VD
Příčce vše VD: 28. ún., 28. břez., 5. kv., 20. čna, 28. srp., 29. říj., 12. pros.
Proseč u Skutče: 7. ún. VD, 13. dub. týd. — vše VD: 12. kv., 18. čce, 10. říj., 21. list. — 21. pros. týd.
Protivín vše VD: 23. ún., 20. dub., 25. kv., 28. čna, 31. srp., 14. září, 12. říj., 9. list., 14. pros.

Přebuz: 28. ún., 2. kv., 29. srp., 7. list.
Přelouč: 4. led. DK 3. břez. DK 5. dub. VDK 10. kv. VDK 4. čna DK 4. čce VDK 6. srp. VDK 20. září VDK 29. říj. DK 25. list. VDK 20. pros. VDK
Přeštice: 21. ún. VD, 17. břez. D, 14. dub. D (souč. V jen pro domácí), 30. kv. VD, 15. čna D, 16. srp. VD, 1. září D, 24. říj. VD, 17. list. D, 22. pros. V (jen pro domácí).
Příbram vše VD: 7. ún., 26. dub., 24. čna, 2. září, 7. list.
Příbyslav vše VDK: 17. led., 5. břez., 19. břez., 2. dub., 2. kv., 16. kv., 27. čna, 18. čce, 16. srp., 12. září, 24. říj., 5. pros.
Přidolí: 14. srp. poutní.
Příchovice vše VD: 9. kv., 8. srp., 10. říj.
Přimda: 24. dub., 10. říj.
Přísečnice: 23. kv., 18. srp., 13. říj., 21. pros.
Pysely: 7. břez., 4. čce, 19. září, 7. list.

Rabí: 23. břez., 13. čna, 24. srp., 17. list.
Radnice u Rokycan: 4. dub. VD, 14. dub. týd. — vše VD: 30. kv., 25. čce, 12. září, 24. říj., 21. pros.
Radomyšl: 23. dub., 10. čna, 21. září, 26. list.
Radonice: 28. břez., 28. list.
Rakovník vše VDK: 17. břez., 18. kv., 15. čce, 16. září, 7. list., 16. pros.
Reischdorf: 2. čna, 15. září.
Rejstejn vše VD: 20. led., 23. dub., 20. čna, 23. srp., 7. list.
Rokycany: 21. ún. VD, 1. dub. D, 23. kv. VD, 1. čce D, 8. srp. VD, 2. září D, 10. říj. VD, 28. list. VD.
Rokytnice v Orl. horách vše VD: 8. ún., 19. břez., 23. čna, 6. září, 8. list.
Ronov nad Doubravou vše VD: 10. ún., 14. dub., 2. čna, 14. čce, 15. září, 10. list., 22. pros.
Rossbach: 27. čna (2 dni), 26. září (2 dni).
Roudnice nad Labem vše VD: 2. ún., 2. břez., 6. dub., 4. kv., 1. čna, 13. čce, 3. srp., 7. září, 5. říj., 2. list., 7. pros., 21. pros.
Rovensko pod Troskami vše VD: 25. led., 19. břez., 26. dub., 28. čna, 13. září, 11. list., 20. pros.
Rožďalovice vše VD: 27. led., 7. dub., 14. kv., 14. čce, 11. srp., 15. září, 20. říj., 17. list., 15. pros.
Rožmberk nad Vltavou: 20. led., 23. dub., 11. září, 6. pros.
Rožmítal na Šumavě: 1. kv., 31. čce
Rožmítal pod Třemšínem vše VD: 19. led., 4. dub., 2. kv., 20. čna, 10. srp., 26. září, 19. říj., 25. list.
Rumburk: 6. dub., 1. čna, 17. říj., 14. pros.
Rychmburk vše VD: 23. čna, 25. srp., 26. září.
Rychnov u Jablonce nad Nisou: 4. dub., 23. kv., 18. čce, 23. září (poutní), 23. list.
Rychnov nad Kněžnou vše VDK: 2. břez., 3. kv., 4. čce, 21. září, 13. pros.
Rychnov nad Malší: 6. ún., 19. čna, 30. list.

Řevnice: 28. ún., 15. čna, 12. říj.
Říčany: 28. led. DK 3. břez. VDK 1. dub. DK 6. kv. VDK 2. čna DK 7. čce VDK 25. srp. VDK 3. říj. VDK 17. říj. DK 17. list. VDE, 19. pros. VDK. Trhy bývají překládány po dohodě s měst. úř. v Benešově u Prahy.

Šadská vše VD: 3. led., 27. čna, 29. srp., 17. říj.
Sangerberg: 9. dub., 2. čna, 13. říj., 6. list. (poutní), 17. pros.
Sázava vše VD: 22. břez., 14. čna, 22. září, 1. pros. Čec vše VD: 8. břez., 5. dub., 3. kv., 17. čna, 5. září, 15. list.
Sedčany vše VDE: 19. led., 23. břez., 13. dub., 9. kv., 1. čna, 30. čna, 27. čce, 1. září, 12. říj., 11. list., 21. pros.
Sedlec na dráze Wilsonové: 17. led. VD, 17. břez. VD, 15. dub. týd.; — vše VD: 25. dub., 7. čna, 27. čna, 11. čce, 28. čce, 2. září, 19. září, 21. list., 6. pros.
Sedlec u Karl. Varů: 9. dub., 1. říj.
Sedlice u Blatné vše VD: 14. ún., 7. dub., 25. dub., 13. čna, 7. čce, 24. srp., 29. září, 17. říj., 11. list.
Semily vše VD: 24. led., 28. břez., 16. kv., 20. čna, 5. září, 17. říj., 30. list. — 21. pros. V.
Senčaty vše D: 21. led., 18. ún., 18. břez., 15. dub., 20. kv., 17. čna, 15. čce, 19. srp., 16. září, 21. říj., 18. list., 16. pros.

- Šepkov vše VD: 28. ún., 17. čna, 5. září, 11. říj.
Sezemice vše VD: 20. led., 6. dub., 1. čna, 24. srp.,
29. říj.
- Schönbach u Chebu:** 16. kv., 17. říj.
Schönfeld v záp. Čechách: 10. dub., 10. čce, 14. list.,
16. pros.
- Schönwald u Tachova:** 9. dub., 26. list.
Schwaderbach: 30. kv., 15. srp.
Skalice u České Lípy: 28. břez., 7. list.
Skapce: 14. ún., 12. čna.
- Skuteš vše VD:** 27. led., 8. břez., 8. dub., 31. kv.,
6. srp., 14. září, 11. list., 13. pros.
- Slaný:** 3. ún. DK, 17. břez. VDK, 7. dub. DK, 11. kv.
VDK, 21. čna DK, 13. čce VDK, 18. srp. DK, 24.
září VDK, 31. říj. DK, 17. list. DK, 6. pros. VDK.
- Slatňany:** 7. ún., 19. dub., 27. čna, 22. srp., 17. říj.,
12. pros.
- Směčno:** 25. dub., 30. září.
Smidary vše VD: 22. břez., 3. kv., 14. čce, 13. září,
8. list.
- Smilčice:** 9. ún., 20. dub., 4. čce, 21. září, 23. list.
Smržovka: 14. břez., 2. kv., 12. pros.
- Soběslav:** 10. led. D, 14. ún. VD, 14. břez. D, 11. dub.
D, 15. dub. týd., 9. kv. B, 13. čna VD, 11. čce D,
8. srp. D, 12. září VD, 10. říj. D, 14. list. VD,
12. pros. D.
- Sobotka:** 13. led. VD, 21. břez. VD, 6. kv. D, 10. čna
D; — vše VD: 22. čce, 24. srp., 29. září, 25. list.
- Solnice vše VD:** 28. ún., 21. dub., 24. čna, 1. září,
29. říj., 7. pros.
- Spálené Poříčí vše VD:** 19. břez., 9. čna, 11. čce,
5. září, 21. list.
- Stářílec vše VD:** 17. břez., 19. kv., 7. čce, 15. září,
13. pros.
- Stachy vše VD:** 15. led., 24. ún., 31. kv., 10. srp.,
24. září, 25. list.
- Staňkov vše VDK:** 4. led., 22. břez., 31. kv., 1. srp.,
11. říj., 15. list.
- Stanovice:** 25. kv., 28. září, 14. pros.
- Staré Sedlště:** 28. břez., 15. kv., 3. říj., 5. pros.
- Stárkov:** 11. dub., 30. kv., 5. září, 24. říj., 19. pros.
- Starý Pizenc:** 28. břez., 27. dub., 22. srp., 30. list.
- Stod vše VDK:** 3. ún., 26. dub., 22. čce, 5. říj., 8. list.
- Strakonice vše VDK:** 3. led., 24. břez., 2. kv., 24.
kv., 21. čna, 19. čce, 6. září, 25. říj.
- Strášíň:** 2. dub., 16. kv., 25. čce, 29. září, 9. list.
- Stráž nad Nežárkou:** 7. ún. VD, 4. dub. VD, 25. dub.
D, 23. čna VD, 13. čce D, 24. srp. VD, 10. říj. VD,
13. pros. VD.
- Stráž pod Bálskem:** 13. dub., 2. kv., 16. kv., 1. čna,
10. říj., 21. pros.
- Stráž u Tachova:** 28. září, 25. list.
- Strážov na Sumavě vše VD:** 24. ún., 23. dub., 23. čce,
22. září, 17. list., 15. pros.
- Strmilov:** 3. led., 14. břez., 9. kv., 20. čna, 1. září,
17. říj., 1. pros.
- Stropnic:** 2. ún., 26. kv., 7. list.
- Strankovice nad Blanicí vše VD:** 18. břez., 13. čna,
13. čce, 10. srp., 4. říj., 15. pros.
- Stříbrné Hory:** 5. kv. VD, 31. kv. D, 11. čce VD,
29. září VD, 31. říj. D, 12. pros. VD.
- Stříbro:** 10. led., 2. kv., 22. srp., 17. říj.
- Suchdol nad Lužnicí:** 4. led. D, 1. ún. D, 2. ún. V;
— vše D: 1. břez., 5. dub., 3. kv., 7. čna, 12. čce,
2. srp., 6. září, 4. říj., 8. list. — 6. pros. VD.
- Suniperk:** 1. kv., 28. a 29. září.
- Sušice:** 10. led. VDK, 17. břez. VDK, 11. dub. D,
20. dub. D, 30. kv. VDK, 2. čce D, 16. srp. VDK,
4. říj. VDK, 23. list. D.
- Světla nad Sázavou:** 1. ún. D, 1. břez. D, 19. břez.
poutní V, 22. břez. VD, 5. dub. D, 26. dub. VD,
3. kv. D, 7. čna D, 4. čce D, 2. srp. D, 30. srp.
VD, 13. září D, 23. září poutní V, 4. října D,
31. říj. D, 29. list. VD.
- Svoboda nad Úpou:** 8. břez., 21. čna, 13. září, 17. říj.,
29. list.
- Svratka vše VD:** 24. led., 25. dub., 4. čce, 20. září,
9. list.
- Šluknov:** 4. dub., 30. kv., 10. říj., 5. pros.
- Špíleberk:** 25. dub. VD, 8. srp. VD.
- Štěkoň vše VD:** 8. břez., 5. kv., 7. čna, 30. srp.,
23. kv., 3. list.
- Štětí:** 23. dub., 25. srp., 13. říj., 15. pros.
- Štoky vše VD:** 3. ún., 24. břez., 23. čna, 11. srp.,
3. list., 15. pros.
- Švihov: 7. ún. VDK, 28. břez. VDE, 2. kv. DK,
20. čna VDK, 1. srp. DK, 26. září VDK, 7. list.
DK, 19. pros. VDK.
- Tábor:** 21. led. DK, 15. ún. DK, 14. břez. VDK,
19. dub. DK, 25. kv. VDK, 9. čna DK, 19. čce DK,
17. srp. VDK, 20. září DE, 17. říj. VDK, 8. list.
DK, 23. list. VDK, 20. pros. DK.
- Tachov:** 2. ún. D, 2. břez. D, 6. dub. D, 11. dub., 4. kv.
D, 1. čna D, 20. čna, 7. čce D, 2. srp., 3. srp. D,
7. září D, 8. říj., 5. říj. D, 2. list. D, 7. pros. D,
21. pros.
- Teplá:** 13. dub., 1. září, 12. říj., 21. pros.
- Teplice-Sanov vše DK:** 4. led., 1. ún., 1. břez., 5. dub.,
3. kv. — 9. kv. V; — vše DK: 7. čna, 7. čce,
2. srp., 6. září, 4. říj. — 10. říj. V, 2. list. DK,
6. pros. DK.
- Teplice nad Metují:** 13. led., 31. kv., 16. srp., 8. list.
- Terešín:** 16. břez., 15. čna, 14. září, 14. pros.
- Touškov:** 13. led. D, 10. ún. VD, 10. břez. D, 23. dub.
VD, 12. kv. D, 23. čna VD, 14. čce D, 4. srp. VD,
8. září D, 6. říj. VD, 10. list. D, 12. pros. VD.
- Toužim:** 4. led. D, 1. ún. D, 1. břez. D, 5. dub. D,
14. dub. VDE, 3. kv. D, 1. čna VDK, 7. čna D,
12. čce D, 21. čce VDK, 2. srp. D, 6. září D, 15. září
VDK, 4. říj. D, 8. list. D, 17. list. VDK, 6. pros. D,
22. pros. VDK.
- Trhová Kamenice vše VD:** 13. led., 17. břez., 31. břez.,
14. dub., 2. čna, 7. čce, 4. srp., 15. září, 3. list.,
15. pros.
- Trhové Sviny:** 12. led. D, 13. dub. VD, 5. říj. VD,
4. pros. V.
- Trmice:** 18. dub., 11. pros.
- Trutnov vše VD:** 21. břez., 2. čna, 3. říj., 21. list.
- Třebechovice pod Orebem vše VD:** 26. led., 19. dub.,
23. čna, 6. srp., 27. září, 25. list.
- Třebeňovice:** 3. ún. D, 25. dub., 5. září, 2. list., 19. pros.
- Třeboň:** 13. led. D, 3. ún. D, 24. ún. VDE, 3. břez.
D, 7. dub. D, 2. kv. VDK, 5. kv. D, 2. čna D,
7. čce D, 4. srp. D, 1. září VDK, 6. říj. D, 4. list.
VDK, 1. pros. D, 21. pros. VDE.
- Trh Selský:** 11. dub., 1. srp., 10. říj., 5. pros.
- Trzov vše VDE:** 19. led., 30. břez., 4. kv., 22. čna,
3. srp., 7. září, 26. říj., 23. list.
- Třnava nad Vítavou:** 13. led. VDK, 3. ún. DK, 24. břez.
VDE, 14. dub. DK, 12. kv. VDK, 15. čna VDK,
23. čce VDK, 18. srp. DK, 22. září VDK, 13. říj.
DK, 1. pros. VDK, 15. pros. DE.
- Třnava nad Labem vše VD:** 10. led., 8. břez., 11. dub.,
31. kv., 27. čna, 23. srp., 3. říj., 15. list.
- Třnávka nad Orlicí:** 10. led., 2. kv., 20. čna, 16. srp.,
24. říj.
- Uhřetěbské Janovice vše VD:** 31. led., 21. břez., 19.
dub., 9. kv., 15. čna, 13. čce, 22. srp., 5. září, 10.
říj., 17. říj., 21. list., 12. pros.
- Uhřetěves:** 21. dub., 23. čna, 15. září, 27. říj.
- Uhošť vše VDK:** 3. led., 19. břez., 27. dub., 30. čna,
5. říj., 14. list.
- Úpice:** 8. ún., 12. dub., 31. kv., 19. čce, 6. září,
18. říj., 15. list., 20. pros.
- Ústí nad Labem:** 4. dub., 19. září.
- Ústí nad Orlicí:** 23. ún. DK, 23. břez. DK, 29. břez.,
25. dub. DK, 14. čna DK, 15. čna, 23. čce DK,
25. čce, 12. září DK, 13. září, 10. list. DK, 11. list.,
20. pros. DK, 20. pros.
- Ústí nad Vltavou vše VD:** 20. břez., 22. čna, 24. srp., 19. říj.
- Úterý:** 5. dub., 2. čna, 24. čna, 13. říj., 17. pros.
- Vamberk vše VD:** 31. břez., 20. čna, 4. říj., 5. pros.
- Varnsdorf:** 23. kv., 1. až 3. srp., 23. list.
- Velký Újezd:** 30. kv., 13. čce, 12. září.
- Velhartice:** 9. ún. VD, 12. dub. VD, 25. kv. VD,
15. čna D; — vše VD: 22. čce, 14. září, 3. list.,
13. pros.
- Velichov:** 11. dub., 25. čce, 14. list., 15. pros.
- Velká Lhota:** 2. břez., 10. srp., 5. říj., 7. pros.
- Velké Březno:** 25. kv., 12. říj.
- Velké Hamry vše VD:** 4. dub., 9. kv., 26. září, 14.
list., 17. pros.
- Veltruby vše VD:** 23. ún., 20. dub., 22. čna, 17. srp.,
12. říj., 21. pros.
- Velvary:** 8. břez. VD, 4. dub. D, 9. kv. VD, 7. čce
VD, 31. srp. VD, 3. říj. D, 25. říj. VD, 25. list. VD.

V zemi moravskoslezské.

Vernerice vše VD: 28. dub., 5. září, 10. říj., 30. list.
Vesolí nad Lučnicí vše VDK: 8. ún., 25. břez., 14.
dub., 25. kv., 4. čce, 2. srp., 1. září, 5. říj., 9. list.,
14. pros.

Větrný Jeníkov vše VD: 7. led., 28. břez., 25. kv.,
25. čce, 16. září, 1. list.

Viláštejn vše D: 11. led., 8. ún., 2. břez., 12. dub.,
10. kv., 14. čna — 27. čna V, 12. čce D, 9. srp. D,
13. září D, 3. říj. V, 11. říj. D, 8. list. D, 13. pros. D.
Vimperk vše VD: 21. břez., 13. dub., 10. kv., 4. čce,
24. srp., 11. list., 21. pros.

Vlachovo Březí: 9. břez. VD, 13. dub. týd; 27. čer
VD, 21. září VD, 7. pros. VD; 21. pros. týd.

Vlašim vše VD: 11. led., 28. ún., 11. dub., 24. kv.,
21. čna, 29. čce, 1. září, 21. září, 2. list., 16. list.,
12. pros.

Vodňany vše VDK: 11. led., 22. břez., 26. dub., 10.
kv., 7. čna DK, 15. čce VDK, 1. září VDK, 11.
říj. DK, 5. pros. VDK, 21. pros. týd.

Vojnáč Křestec vše D: 12. ún., 26. břez., 18. čna,
10. září, 8. říj., 10. pros.

Volary 12. led. D, 14. ún. VD; 2. břez. D, 7. dub.
VD, 14. září D, 17. říj. VD, 9. list. D, 6. pros. VD.
Volvary: 31. led. VDK, 11. břez. DK, 16. dub., 20.
kv., VDK, 17. čna DK, 22. srp. VDK, 30. září DK,
7. list. VDK, 21. pros.

Votice vše VD: 7. ún., 7. dub., 25. kv., 4. čce, 10.
srp., 9. září, 4. říj., 19. říj., 15. list., 21. pros.

Vraný u Peruce: 21. břez., 5. kv., 24. čna, 26. srp.,
22. září, 18. říj., 7. pros.

Vrchlabí: 2. kv., 19. září, 23. list.
Vrutec vše VD: 6. dub., 14. čna, 27. září, 13.
pros.

Všeruby u Toužova: 3. ún., 2. kv., 18. čce, 29.
září, 11. list., 6. pros.

Všetaty vše VD: 14. dub., 21. čce, 17. říj., 19. pros.
Vysoké nad Jizerou vše VD: 25. dub., 23. kv., 11.
čce, 22. srp., 12. září, 31. říj., 5. pros.

Vysoké Mýto: 2. břez. DK, 3. břez., 11. dub. DK,
25. dub. DK, 26. dub., 4. čce DK, 7. čce, 16. srp.
DK, 17. srp., 26. září DK, 27. září, 12. pros. DK,
13. pros.

Vysoké Veselí vše VD: 24. ún., 24. břez., 23. dub.,
25. kv., 24. čna, 16. srp., 29. září, 11. list., 21.
pros.

Vyšší Brod: 19. břez., 13. čna, 24. srp., 24. říj.

Záblatí na Saznavě: 4. kv., 30. list.
Zahrádka u Ledčce: 24. břez., 15. čna, 29. srp., 17.
říj., 30. list.

Zákupy: 20. led., 1. a 2. srp.
Zábřeh vše VD: 24. břez., 20. čna, 26. září, 25. list.
Zbraslav nad Vitavou vše VD: 9. ún., 21. břez., 23.
kv., 1. srp., 12. září, 31. říj. V prosinci bývá po-
volen trh na zvláštní žádost.

Zbraslavice vše VD: 8. ún., 5. dub., 26. dub., 14.
čna, 7. čce, 16. srp., 4. říj., 25. říj., 25. list., 21.
pros.

Zářeč: 21. břez., 21. čna, 27. září, 21. list.
Zliv vše VD: 16. břez., 22. čna, 3. srp., 21. zář.
Zlonice: 7. břez., 23. dub., 16. srp., 30. list.

Zruč nad Sázavou vše D: 4. ún., 18. břez., 10. čna,
24. čna, 22. čce, 26. srp., 19. září, 29. říj., 18. list.
Žilovec: 3. břez., 4. čna, 30. srp., 5. říj.

Zlodeř: 8. ún., 15. dub., 16. srp., 11. list.
Zambouk vše VDK: 31. led., 11. dub., 30. kv., 1.
srp., 3. říj., 19. pros.

Zatouk vše D: 24. led., 9. ún., 24. břez., 13. dub. —
30. kv., VDK, 3. čna D, 13. čce D, 10. srp. D,
5. září VDK, 12. říj. D, 21. list. VDK, 14. pros. D.

Zobřík: 5. led., 7. dub., 7. čna, 14. srp., 27. říj.,
14. pros.

Zálezná Studa: 19. dub., 8. září, 20. říj.
Zálezlice: 12. dub., 1. čna, 5. říj., 21. pros.

Zálezny Brod vše VDK: 25. led., 5. dub., 2. kv., 14.
čna, 19. čce, 4. říj., 15. list., 8. pros.

Zámce: 26. dub., 19. čce, 4. říj., 15. list.
Zárovnice vše D: 13. led., 22. ún., 23. břez., 19. dub.,
17. kv., 21. čna, 19. čce, 16. srp., 20. září, 13. říj.,
22. list., 20. pros.

Závošice vše VD: 19. břez., 20. dub., 15. čna, 10.
srp., 12. září, 7. list., 5. pros.

Zheby: 7. led., 10. břez., 24. srp., 2. list.
Žitčice vše VD: 7. dub., 25. kv., 7. září, 23. říj.,
3. pros.

Albrechtice u Krnova: 10. led., 26. dub., 22. srp.,
17. říj.
Andělská Hora: 24. led., 19. dub., 1. srp., 31. říj.
Archelebov: 25. dub., D, 26. dub., 8. srp. D, 9. srp.,
17. říj. D, 18. říj., 12. pros. D, 13. pros.

Bánov vše VD: 30. břez., 13. čce, 21. zář., 14. pros.
Batelov vše VD: 7. břez., 27. čna, 22. srp., 5. pros.

Bílavec: 13. led. D, 10. ún. D; — vše VD: 10.
břez., 14. dub., 19. kv., 23. čna — 14. čce D,
1. zář. VD, 13. říj. VD, 10. list. D, 6. pros. VD.

Sítov: 12. čna, 15. srp.
Blansko vše VD: 12. břez., 30. kv., 12. září, 7.
list.

Blatnice, okr. Mor. Budějovice: 23. ún. D, 24. ún.,
22. čna D, 23. čna, 8. říj. D, 6. říj., 14. pros. D,
15. pros.

Blažkovic: 14. břez. D, 15. břez., 26. kv., D, 30.
kv., 9. srp. D, 10. srp., 8. říj. D, 10. říj., 12.
pros. D, 13. pros.

Blučina: 7. čna, 29. zář., 13. pros.
Bojkovice: 21. ún. D, 22. ún.; — vše VD: 3. břez.,
10. břez., 17. břez., 24. břez., 14. dub., 18. kv., —
29. čna D, 21. čna, 10. srp. D, 11. srp., 10. říj. D,
11. říj., 21. list. VD, 22. pros. VD. Při tržích D
jen pro místní obchodníky.

Boleradice vše VD: 28. ún., 27. čna, 5. září, 14. list.
Boskovice: 21. ún., 29. čna, 26. září, 23. list.

Bošovice: 23. kv., 14. list.
Bouzov: 17. led., 9. kv., 18. čce, 25. říj.

Brankovice vše VD: 7. ún., 2. kv., 2. říj., 5. pros.
Bretnov: 19. čna, 13. září.

Brno vše K: 21. ún., 9. kv., 5. září, 5. pros.
Brno-Královo Pole: 22. ún., 13. čna, 3. říj., 6. pros.

Brodek a Koznice vše VD: 5. dub., 31. srp., 25. říj.
Brodek u Mezamysle: 1. ún., 13. září, 23. list.
Brnice vše VD: 3. led., 7. břez., 2. kv., 4. čce,
5. září, 7. list.

Bramov vše VD: 9. ún., 13. dub., 22. čna, 24. srp.,
5. říj., 30. list.

Ergantál: 25. led. K, 22. ún. K, 14. břez., 22. břez.
K, 25. dub., 26. dub. K, 24. kv. K, 21. čna K,
18. čce, 26. čce K, 23. srp. K, 27. zář. K, 26. říj.
K, 14. list., 22. list. K, 27. pros. K.

Brunzejt: 19. dub., 23. kv., 29. srp., 10. říj., 12.
pros.

Brušperk: 8. dub., 31. kv., 6. září, 29. list.
Břeslav: 1. břez. VDK, 26. dub. VDK, 7. čna VDK,
26. čce DK, 13. září VDK, 15. list. VDK.

Březová nad Svitavou: 24. led., 6. dub., 4. kv., 18.
čce, 19. září, 12. pros.

Břučovice: 21. ún., 22. ún., D, 30. kv., 31. kv., D,
22. srp., 23. srp. D, 31. říj., 2. list. D.

Budšov nad Budšovkou vše VD: 9. dub., 24. kv.,
12. čce, 12. zář., 30. list., 21. pros.

Bystřice nad Pernštýnem: 4. led. D, 7. ún. D, 8. ún.,
1. břez. D, 5. dub. D, 25. dub. D, 26. dub., 3. kv., D,
7. čna D, 12. čce D, 25. čce D, 26. čce, 2. srp. D,
6. zář. D, 19. zář. D, 20. zář. D, 4. říj. D, 18. říj. D,
19. říj., 8. list. D, 6. pros. D.

Bystřice pod Hostýnem: 23. ún. D, 1. břez., 25. dub.
D, 26. dub., 13. čna D, 14. čna, 22. srp. D, 23. srp.,
17. říj. D, 18. říj., 5. pros. D, 6. pros.

Bzemboc: 10. led. DK, 11. led., 21. břez. DK, 22. břez.,
16. kv. DK, 17. kv., 27. čna DK, 28. čna, 1. srp.
DK, 3. říj. DK, 4. říj., 21. list. DK, 22. list.

Čakmani: 16. kv., 7. list.

Čejč vše VD: 23. břez., 15. čna, 5. říj., 30. list.
Čejkovice vše VD: 17. led., 25. dub., 12. zář., 7. list.
Černá Hora: 18. led., 15. břez., 12. dub., 31. kv.,
9. srp., 11. říj., 20. pros.

Červená Voda: 17. led., 3. kv., 12. čce, 10. říj.
Český Těšín: 3. led. K, 10. led. D, 7. ún. K, 14. ún.
D, 7. břez. K, 14. břez. D, 4. dub. K, 11. dub. K,
2. kv. K, 9. kv. D, 7. čna K, 13. čna D, 4. čce K,
11. čce D, 1. srp. K, 8. srp. D, 5. zář. K, 12. zář. D,
3. říj. K, 10. říj. D, 7. list. K, 14. list. D, 5. pros. K,
12. pros. D.

Čulč: 23. kv., 11. zář.

- Dačice:** 12. led. D, 9. ún. D, 9. břez. D, 16. břez. DK, 17. břez., 13. dub. D, 11. kv. D, 23. kv. DK, 24. kv., 8. čna D, 13. čce D, 10. srp. D, 16. srp. VDK, 14. září D, 10. říj. DK, 11. říj., 9. list. D, 12. pros. DK, 13. pros.
- Dambořice vše VD:** 16. ún., 6. dub., 25. kv., 24. srp., 2. list., 14. pros.
- Dolní Benešov vše VD:** 26. dub., 28. čna, 6. září, 22. list.
- Dolní Bobrová:** 8. břez. D, 9. břez., 19. dub. D, 20. dub., 16. srp. D, 17. srp., 25. říj. D, 26. říj.
- Dolní Dlouhá Loučka:** 13. dub., 13. čna, 29. srp., 5. pros.
- Dolní Dunajovice:** 19. pros.
- Doňní Kounice:** 20. led., 21. břez., 4. kv., 27. čna, 5. září, 22. list.
- Dolní Věstonice:** 10. led., 21. břez., 2. kv., 1. srp., 26. září, 5. pros.
- Domamil:** 22. led., 5. břez., 9. čce, 5. list.
- Doubravice nad Svitavou:** 24. led., 7. čna, 29. srp., 25. říj.
- Doubravník:** 17. led., 24. kv., 20. čna, 29. list.
- Drahany:** 7. dub., 29. září.
- Drnholec:** 10. led., 11. led. DK, 21. břez., 22. břez. DK, 9. kv., 10. kv. DK, 21. čna DK, 29. srp., 30. srp. DK, 20. září DK, 3. říj., 4. říj. DK.
- Dřevohostice:** 21. břez. DK, 22. břez., 2. kv. DK, 3. kv., 11. čce DK, 5. září DK, 6. září, 14. list. DK, 15. list.
- Dub nad Moravou:** 26. led., 23. břez., 16. list.
- Dvorce na Moravě:** 29. břez., 13. čna, 21. září, 7. pros.
- Dyjákovice:** 24. led., 3. říj.
- Frenštát pod Radhoštěm:** 4. led. VD, 1. ún. D, 1. břez. D, 5. dub. D, 26. dub. VD, 3. kv. D, 7. čna D, 28. čna VD, 12. čce D, 2. srp. D, 6. září D, 4. říj. VD, 8. list. D, 6. pros. D.
- Frydberk:** 28. ún., 19. dub., 2. čce, 17. říj.
- Frydék vše VDK:** 10. led., 14. břez., 2. kv., 20. čna, 26. čce, 3. říj., 21. list.
- Frydlant nad Moravicí:** 19. břez., 7. čna, 19. září, 21. pros.
- Frydlant nad Ostravicí vše VD:** 25. dub., 4. čce, 26. září.
- Fryšták vše VD:** 17. led., 11. dub., 30. kv., 4. čce, 5. září, 3. říj., 12. pros.
- Fryštáb vše VD:** 16. ún., 18. kv., 3. srp., 19. říj.
- Fřývaldov vše K:** 3. ún., 10. kv., 13. září, 8. list.
- Fulnek:** 5. dub., 16. kv., 4. čce, 10. říj., 5. pros.
- Halenkov vše VD:** 15. ún., 14. čna, 6. září, 13. pros.
- Hanušovice:** 5. břez., 4. čna, 3. září, 3. pros.
- Havlín:** 31. břez., 4. srp., 20. říj.
- Hlucin vše VD:** 4. kv., 13. čce, 5. říj.
- Hluk:** 2. břez. D, 3. břez., 8. čna D, 9. čna, 21. září D, 22. září, 30. list. D, 1. pros.
- Hodonín:** 7. břez. DK, 8. břez., 4. dub. DK, 5. dub., 25. dub. DK, 23. kv. DK, 24. kv., 20. čna DK, 21. čna, 8. srp. DK, 9. srp., 19. září DK, 24. říj. DK, 25. říj., 21. list. DK, 22. list., 19. pros. DK, 20. pros.
- Hodslavice:** 14. břez., 16. kv., 18. čce, 10. říj.
- Holešov:** 13. led. DK, 3. ún. DK, 3. břez. DK, 24. břez., 7. dub. DK, 5. kv. kv., 2. čna DK, 23. čna, 7. čce DK, 4. srp. DK, 11. srp., 1. září DK, 6. říj. DK, 20. říj., 3. list. DK, 1. pros. DK, 15. pros.
- Horní Bečva:** 3. kv., 12. čce, 13. září, 8. list.
- Horní Benešov:** 23. břez., 18. kv., 20. září, 29. list.
- Horní Bobrová:** 11. led. D, 12. led., 21. čna D, 22. čna, 15. list. D, 16. list.
- Horní Dunajovice:** 7. dub., 18. srp.
- Hostěradice:** 22. ún., 23. ún. D, 24. kv., 25. kv. D, 9. srp., 10. srp. D, 13. září, 14. září D, 22. list., 23. list. D.
- Hošťalková vše VD:** 26. led., 6. dub., 13. čce, 12. říj.
- Hovzí:** 8. břez. D; — vše VD: 26. dub., 28. čna, 2. srp., 11. říj.; — 8. list. D.
- Hrabyně vše VDK:** 24. led., 19. břez., 16. kv., 2. čce, 13. září, 31. říj.
- Hradec u Opavy vše VDK:** 11. dub., 20. čna, 25. čce, 3. říj., 14. list.
- Hrádek u Znojma:** 15. břez., 17. srp.
- Hranice:** 28. ún. DK, 1. břez., 26. čna DK, 28. čna, 12. září DK, 13. září, 12. říj. D, 5. pros. DK, 6. pros.
- Hrotovice:** 23. břez., 1. čna, 24. srp., 7. pros.
- Hrozenová Lhota:** 28. břez. D, 29. břez., 16. kv. D, 17. kv., 4. čce VD, 19. září D, 20. září, 28. list. D, 29. list.
- Hrušovany nad Jevišovkou:** 13. led., 5. kv., 11. srp., 17. list.
- Hulín:** 18. led., 13. čna, 29. srp., 18. říj.
- Hustopeče nad Bečvou:** 8. ún., 3. kv., 6. září, 8. list.
- Hustopeče u Brna vše VDK:** 27. led., 7. dub., 2. čna, 30. čna, 15. září, 13. říj., 22. pros. Trhy mohou být překládaný.
- Chropyně:** 2. kv., 5. září, 7. list.
- Ivančice vše D:** 7. led., 3. ún., 3. břez., 7. dub., 5. kv., 2. čna, 7. čce, 4. srp., 1. září, 6. říj. — 13. říj. V, 3. list. D, 1. pros. D.
- Ivanovice na Haně:** 6. dub., 7. čna, 14. září, 29. list.
- Jablunkov:** 2. kv. VD, 3. říj. VD.
- Janov u Jindřichova:** 31. břez., 13. čna, 15. září, 9. pros.
- Jaroměřice nad Rokytou:** 24. led. D, 14. ún. D, 15. ún., 7. břez. D, 4. dub. D, 2. kv. D, 7. čna D, 8. čna, 18. čce D, 19. čce, 29. srp. D, 26. září D, 27. září, 10. říj. D, 14. list. D, 15. list., 27. pros. D.
- Jaroslavice:** 4. dub. 13. neb 16. srp.?, 28. září.
- Jedovnice:** 7. ún., 25. dub., 13. čna, 3. říj.
- Jemnice:** 18. led. D, 8. ún. DK, 9. ún., 15. ún. D, 15. břez. D, 19. dub. D, 7. kv. DK, 9. kv., 17. kv. D, 18. čna DK, 20. čna, 19. čce D, 23. čce DK, 25. čce, 16. srp. D, 20. září D, 27. září DK, 29. září, 18. říj. D, 15. list. D, 3. pros. DK, 5. pros., 20. pros. D.
- Jeviško:** 14. ún., 16. kv., 29. srp., 21. list.
- Jihlava:** 26. led. DK, 23. ún. DK, 24. ún. (3 dni), 30. břez. DK, 27. dub. DK, 19. kv. (3 dni), 25. kv. DK, 30. čna DK, 27. čce DK, 31. srp. DK, 22. září (3 dni), 29. září DK, 26. říj. DK, 30. list. DK, 27. pros. DK.
- Jimramov vše VD:** 4. dub., 30. kv., 26. září, 12. pros.
- Jivová:** 7. dub., 25. kv. (2 dni), 13. říj., 15. pros.
- Kamerice u Jihlavy vše VD:** 3. ún., 17. břez., 12. kv., 21. čce, 29. září, 29. říj., 21. pros.
- Kač:** 14. ún. D, 14. břez. DK, 15. břez., 9. kv. DK, 10. kv., 11. čce DK, 12. čce, 19. září DK, 20. září, 10. říj. D, 21. list. DK, 22. list.
- Klimkovic vše VD:** 12. led., 23. břez., 2. kv., 13. čna, 10. srp., 29. září, 25. list.
- Klobouky u Brna:** 17. led., 18. led. D, 14. břez., 15. břez. D, 2. kv., 3. kv. D, 13. čna, 14. čna D, 11. čce, 12. čce D, 16. srp., 17. srp. D, 3. říj., 4. říj. D, 5. pros., 6. pros. D.
- Kněžice u Jihlavy vše VD:** 7. led., 10. břez., 14. čce, 10. list.
- Kojetín:** 17. led. D, 25. led., 16. kv. D, 24. kv., 12. září D, 20. září, 14. list. D, 22. list.
- Kokory:** 7. čce, 26. říj.
- Kolštejn:** 4. dub., 7. čce, 7. list.
- Komorní Lhotka:** 25. dub. VD, 10. říj. VD.
- Konice:** 11. dub. D, 12. dub., 31. kv. D, 1. čna, 13. září D, 14. září, 14. list. D, 15. list., 19. pros. D, 20. pros.
- Koryčany:** 25. dub. D, 26. dub., 13. čna D, 14. čna, 16. srp. D, 17. srp., 12. pros. D, 13. pros.
- Kralice na Eaná:** 25. dub., 5. září.
- Krnov:** 15. břez. DK, 21. břez., 30. kv., 21. čna DK, 12. září, 20. září DK, 15. list. DK, 28. list.
- Kroměříž:** 25. led. DK, 22. ún. DK, 15. břez., 22. břez. DK, 26. dub. DK, 17. kv., 24. kv. DK, 21. čna DK, 26. čce DK, 23. srp. DK, 27. září VDK, 25. říj. DK, 22. list. DK, 20. pros., 27. pros. DK.
- Krumperk:** 19. dub., 22. čce, 14. list.
- Křenov:** 28. břez., 13. čna, 31. říj.
- Křtiny:** 19. břez., 2. čce, 2. list.
- Křovice vše VD:** 3. ún., 23. dub., 1. září, 15. pros.
- Kunštát na Moravě vše VD:** 5. led., 6. dub., 7. kv., 30. čna, 5. říj., 26. říj.
- Kuřim:** 24. led., 25. dub., 25. čce, 7. list.
- Kvasice:** 31. led., 25. dub., 16. srp., 21. list.
- Kyjov:** 7. ún. DK, 8. ún., 28. břez. DK, 29. břez., 20. čna DK, 21. čna, 5. září DK, 6. září, 28. list. DK, 29. list.

Janžhot: 31. kv. 30. srp., 8. list.
Lednice: 10. led., 16. kv., 5. září, 28. list.
Letovice vše VD: 21. břez., 13. dub., 1. čna, 4. čce, 5. září, 14. list., 21. pros.
Lipník nad Bečvou: 5. led. DK, 25. led., 2. ún. DK, 2. břez. DK, 24. břez., 6. dub. DK, 4. kv. DK, 1. čna DK, 23. čna, 7. čce DK, 3. srp. DK, 9. srp., 7. září DK, 5. říj. DK, 25. říj., 2. list. DK, 7. pros. DK.
Lipov: 26. dub., 21. čna, 6. září, 13. pros.
Lišeň: 24. led., 30. kv., 5. září, 14. list.
Litčice: 14. břez., 13. čna, 10. říj., 12. pros.
Litovel: 1. ún., 5. dub., 21. čna, 27. září, 6. pros.
Litultovice vše VDK: 23. ún., 1. čna, 24. srp., 15. říj.
Lomnice u Tišnova: 10. led., 28. břez., 17. říj.
Loštice: 11. led., 4. dub., 12. čce, 25. říj.
Luka nad Jihlavou vše VD: 7. ún., 4. dub., 7. čna, 1. srp., 3. říj., 12. pros.
Lysice: 8. ún., 26. dub., 30. srp., 22. list.
Malenovice vše VD: 21. ún., 27. dub., 27. čna, 26. září, 30. list.
Měřín vše VD: 22. břez., 20. září, 15. list.
Měřín vše VD: 24. ún., 12. dub., 31. kv., 24. čna, 24. říj., 13. pros.
Město Libavá: 3. led., 21. břez., 30. kv., 18. čce, 7. list.
Město Zďár: 10. led. D, 11. led., 14. ún. D, 8. břez., 14. břez. D, 11. dub. D, 9. kv. D, 13. čna D, 14. čna, 11. čce D, 8. srp. D, 9. srp., 12. září D, 10. říj. D, 8. list., 14. list. D, 12. pros. D.
Městys Budotice: 19. břez., 16. kv., 11. čce, 25. říj.
Mikulov: 8. ún., 5. dub., 31. kv., 2. srp., 20. září, 8. list., 6. pros.
Mikulovice ve SL: 19. břez., 29. září.
Miroslav: 3. led. D, 7. ún. D, 7. břez. D, 8. břez., 4. dub. D, 2. kv. D, 3. kv., 7. čna D, 4. čce D, 1. srp. D, 5. září D, 6. září, 3. říj. D, 7. list. D, 8. list., 5. pros. D.
Místek: 5. led. DK, 3. ún. VDK, 3. břez. DK, 7. dub. VDK, 5. kv. DK, 2. čna VDK, 7. čce DK, 4. srp. VDK, 1. září DK, 6. říj. VDK, 3. list. DK, 1. pros. VDK.
Modřice: 10. led., 11. dub., 8. srp., 3. říj.
Mohelnice: 21. ún., 23. břez., 13. září, 14. list.
Mohelno: 7. čna, 26. září.
Moravská Nová Ves: 5. dub., 16. srp., 13. pros.
Moravská Ostrava vše K: 17. led., 21. ún., 21. břez., 19. dub., 16. kv., 24. čna, 18. čce, 22. srp., 19. září, 17. říj., 21. list., 19. pros.
Moravská Radiměř: 25. čce, 12. říj.
Moravská Třebová: 14. břez., 22. srp., 10. říj.
Moravské Budějovice: 11. led. VDK, 8. ún. DK, 8. břez. VDK, 12. dub. DK, 10. kv. VDK, 14. čna DK, 12. čce DK, 9. srp. DK, 13. září VDK, 11. říj. VDK, 8. list. DK, 13. pros. VDK.
Moravský Beroun: 31. led., 16. kv., 1. srp., 28. list.
Moravský Krumlov: 7. ún., 2. kv., 8. srp., 14. list.
Morkovice: 11. dub., 20. čna, 12. září, 19. pros.
Mrákotín vše VD: 1. břez., 2. kv., 26. čce, 29. září.
Mutěnice: 10. kv. VD, 23. srp. VD.
Náměšť nad Oslavou: 4. led., 8. led. D, 5. ún. D, 5. břez. D, 2. dub. D, 3. kv. — vše D: 7. kv., 4. čna, 2. čce, 6. srp., 3. září — 20. září V, 8. říj. D, 5. list. D, 15. list., 3. pros. D.
Náměšť na Hané: 7. břez., 9. čna, 31. srp., 9. list.
Napajedla: 7. ún. D, 8. ún., 12. dub. D, 16. kv. D, 17. kv., 1. čce D, 5. září D, 6. září, 7. list. D, 8. list.
Trhy bývají překládány.
Nedvědice: 5. dub., 19. čce, 6. září, 15. pros.
Nezamyslice: 10. kv., 27. září.
Němčice nad Hanou: 4. dub. D, 5. dub., 20. čna D, 29. srp. D, 30. srp., 7. list. D, 6. pros.
Německá Hůzová: 11. dub., 8. kv., 19. pros.
Německé Libiny: 19. ún., 7. kv., 20. srp., 29. říj.
Německé na Moravě: 11. dub., 7. čna, 3. říj., 5. pros.
Nivnice vše VD: 14. břez., 25. dub., 27. čna, 25. čce, 12. září, 21. list.
Nosislav: 26. dub., 15. list.
Nová Říše: 17. led. D, 21. ún. D, 27. dub. D, 28. dub., 11. čce D, 12. čce, 22. srp. D, 19. září D, 20. září, 24. říj. D, 25. říj., 12. pros. D.
Nové Hvězdice: 7. břez., 20. čna, 5. září, 14. list

Nové Město na Moravě: 8. ún. DK, 9. ún., 26. břez. DK, 13. dub. DK, 31. kv. DK, 1. čna, 19. čce DK, 20. čce, 27. srp. DK, 4. říj. DK, 5. říj., 16. list. DK, 30. list. DK, 1. pros.

Nové Veselí: 5. dub., 12. čce, 29. září, 22. list.
Nový Hrozenkov vše VD: 15. břez., 31. kv., 16. srp., 23. list.
Nový Jičín vše VDK: 19. led., 20. dub., 17. srp., 2. list.

Odry: 3. led., 25. dub., 20. čna, 19. září.
Okříšky vše VDK: 12. led., 3. břez., 5. kv., 7. čce, 1. září, 3. list.

Olekovice: 27. čna, 22. srp.
Olešnice: 17. led. D, 18. led., 14. břez. D, 15. břez., 30. kv. D, 31. kv., 7. čce D, 10. srp. VD, 7. září D, 3. říj. D, 4. říj., 7. list. D, 8. list.

Olomouc vše DK: 3. led., 7. ún., 7. břez., 4. dub., 2. kv., 13. čna, 4. čce, 1. srp., 5. září, 3. říj., 7. list., 5. pros. Výř. trhy konají se jarní, letní a podzimní po 3 dnech, jichž data stanoví městská rada.

Opatov: 29. břez., 28. čna, 30. srp., 6. pros.
Opava vše DK: 4. led., 1. ún., 1. břez., 5. dub., 3. kv. — 16. až 18. kv. V; — vše DK: 7. čna, 7. čce, 2. srp., 6. září, 4. říj., 2. list. — 14. až 16. list. V, 6. pros. DK.

Orlová vše DK: 3. led., 7. ún., 7. břez., 4. dub., 2. kv., 7. čna, 4. čce, 1. srp., 5. září, 3. říj., 7. list., 5. pros.

Osoblaha vše VDK: 23. břez., 5. září, 12. pros.
Ostrov nad Oslavou: 7. dub., 3. list.
Ostrov u Macechy: 4. čce, 5. pros.

Ostrožské Předměstí: 31. led., 14. břez., 26. září, 12. pros.

Paskov: 25. dub., 6. září, 24. říj.
Písečné nad Dyjí vše VD: 27. led., 28. dub., 7. čce, 6. říj.

Podivín vše VD: 8. ún., 19. dub., 28. čna, 2. srp., 27. září, 22. list.

Pohořelice: 1. břez., 10. kv., 9. srp., 11. říj., 6. pros.
Polešovice: 25. led., 21. čna, 11. říj.
Poštát vše VD: 30. břez., 7. čna, 1. září, 24. list.

Pouzdrany: 7. ún., 16. kv., 27. čna, 29. srp.
Pozlovce vše VD: 28. břez., 4. čce, 5. září, 5. pros.
Prosiměřice: 11. dub., 5. září, 21. pros.

Prostějov: 11. led. DK, 8. ún. DK, 8. břez. DK, 29. břez., 12. dub. DK, 10. kv. DK, 24. kv., 14. čna DK, 12. čce DK, 9. srp. DK, 16. srp., 13. září DK, 11. říj. DK, 8. list. DK, 15. list., 13. pros. DK.

Protivanov: 29. břez., 21. čna, 18. říj.
Předín: 9. břez. VD, 13. čce VD.

Přerov: 21. led. D, 18. ún. D, 18. břez. D, 4. dub., 15. dub. D, 20. kv. D, 30. kv., 17. čna D, 15. čce D, 19. srp. D, 29. srp., 16. září D, 21. říj. D, 7. list., 18. list. D, 16. pros. D.

Příbor vše VDK: 31. led., 4. dub., 25. dub., 20. čna, 18. čce, 12. září, 10. říj., 14. list.

Račice: 19. dub., 14. list.
Radostín: 16. břez., 7. září.
Rájec nad Svitavou vše VD: 1. břez., 12. čce, 18. říj.

Rajhrad: 7. břez., 22. srp., 19. pros.
Rosice: 12. led., 27. dub., 27. čce, 17. říj.

Rouchovany: 12. dub. D, 13. dub., 21. čna D, 22. čna, 6. září D, 7. září, 20. pros. D, 21. pros.

Rousínov: 21. břez., 22. břez. D, 13. čna, 14. čna D, 29. srp., 30. srp. D, 10. říj., 11. říj. D, 12. pros., 13. pros. D.

Rožnov pod Radhoštěm: 25. led. D, 26. led.; — vše D: 8. ún., 22. břez., 19. dub., 10. kv., 21. čna; — 22. čna V, 19. čce D, 20. čce, 9. srp. D, 6. září D, 25. říj. D, 26. říj., 22. list. D, 20. pros. D.

Ruda nad Moravou: 9. dub., 2. čce, 8. říj.
Rýmařov: 2. kv., 26. září, 7. list.

Slavtín-Mladotice vše VD: 24. led., 2. břez., 25. dub., 27. čna, 3. srp., 26. září, 7. list., 23. list.

Slavkov u Brna: 31. led., 1. ún. VDK, 2. kv., 3. kv. VDK, 8. srp., 9. srp. VDK, 26. září, 27. září VDK, 21. list., 22. list. VDK.

Slavonice: 8. led. D, 10. led., 2. dub. D, 4. dub., 25. čna D, 27. čna, 24. září D, 24. září, 19. list. D, 21. list. Mimoto trhy D v pond. od počátku postu až do sv. Martina každých čtrnáct dní.

- Slezská Ostrova: 17. ún., 14. dub., 13. říj., 22. pros.
 Sloup: 22. čna, 7. září, 9. list.
 Slnšovice vše VD: 6. dub., 7. čce, 17. říj., 30. list.
 Solanec-Entiško: 1. čna VD, 27. září VD.
 Spálov: 25. dub., 24. říj.
 Stará Břež: 19. břez. VD, 30. dub. D, 15. čna VD,
 30. čce D, 17. říj. VD.
 Staré Hamry vše VD: 9. kv., 11. čce, 12. září, 10. říj.
 Staré Město pod Sněžníkem: 25. dub., 25. čce, 25. list.
 Starý Jičín: 28. břez., 28. list.
 Stonařov vše VD: 7. ún., 4. dub., 9. kv., 4. čce, 22.
 srp., 3. říj., 12. pros.
 Strachotice: 11. dub., 22. srp.
 Strání vše VD: 1. břez., 24. kv., 6. září, 29. list.
 Strážek: 23. břez. D, 24. břez., 14. čna D, 12. srp. D,
 13. srp., 11. říj. D, 12. říj., 30. list.
 Strážnice: 23. ún. VD, 30. břez. VD, 15. dub. týd.,
 1. čna VD, 10. srp. VD, 14. září VD, 23. list. VD,
 24. pros. týd.
 Střížky: 1. břez., 10. dub., 30. srp., 18. říj.
 Studená: 11. dub., 16. kv., 21. září, 19. pros.
 Suchbát nad Odrou: 12. dub., 12. říj.
 Svítavy: 9. ún., 13. čce, 31. srp., 16. list.
 Šafov: 15. břez., 15. čna, 24. srp., 17. říj.
 Šaradice: 4. dub., 5. září.
 Šardice: 16. ún., 16. list.
 Šilperk: 26. ún., 13. dub. týd. — 16. kv., 11. čce,
 12. září, 21. list. — 21. pros. týd.
 Šlapanice u Brna: 7. ún., 8. ún. DK, 9. kv., 10. kv.
 DK, 22. srp., 23. srp. DK.
 Šternberk: 3. kv., 18. říj.
 Štítary: 24. ún., 2. čna, 18. srp., 1. pros.
 Štramberk: 23. břez., 22. čna, 31. srp., 16. list.
 Šumperk: 11. dub., 17. říj.
 Svábenice: 23. ún., 27. čna, 3. říj.
 Těš: 18. led. D, 31. led. D, 1. ún., 15. ún. D, 15. břez.
 D, 23. břez. D, 29. břez., 19. dub. D, 17. kv. D,
 30. kv. D, 31. kv.; — vše D: 21. čna, 19. čce,
 16. srp., 5. září; — 6. září V, 20. září D, 18. říj. D,
 14. list. D, 15. list., 20. pros. D.
 Těšany vše D: 9. břez., 8. čna, 14. září, 14. pros.
 Tišnov: 31. led., 1. ún. D, 14. břez. VD, 2. kv.,
 3. kv. D, 20. čna VD, 11. čce, 12. čce D, 22. srp.,
 23. srp. D, 26. září, 27. září D, 21. list., 22. list. D,
 19. pros. VD.
 Tiskín: 22. břez., 23. čna, 17. říj.
 Tlumačov: 10. led., 2. kv., 5. září, 17. říj.
 Tovačov vše VD: 4. led., 19. dub., 7. čna, 4. říj.
 Troskotovice: 16. kv., 22. srp.
 Třebovice ve Slezsku: 12. dub., 21. čna, 20. pros.
 Třebice: 18. led., 18. kv., 14. září, 16. list.
 Třebíčov: 9. kv., 14. list.
 Třebíč: 17. led. DK, 21. ún. DK, 21. břez. DK, 21.
 břez.; — vše DK: 19. dub., 16. kv., 20. čna, 18. čce,
 22. srp. — 25. srp. V, 19. září DK, 17. říj. DK,
 20. říj., 21. list. DK, 19. pros. DK.
 Třešť vše VD: 21. břez., 11. čce, 10. říj., 19. pros.
 Tvrdonice: 23. břez., 26. září.
 Uherské Hradiště: 14. ún. DK, 15. ún., 4. dub. DK,
 9. kv. DK, 10. kv., 20. čna DK, 18. čce DK, 19.
 čce, 29. srp. DK, 30. srp., 26. září DK, 14. list. DK,
 15. list., 12. pros. DK.
 Uherský Brod: 10. led. DK, 11. led., 3. ún. DK,
 3. břez. DK, 26. dub. DK, 29. dub., 30. kv. DK,
 31. kv., 23. čna DK, 14. čce DK, 8. srp. DK, 9. srp.,
 14. září DK, 15. září, 3. říj. DK, 7. list. DK, 8. list.,
 1. pros. DK.
 Uherský Ostroh: 22. ún., 25. dub. D, 26. dub., 1. srp.
 D, 2. srp., 19. říj. D, 11. říj., 21. pros. D.
 Újezd u Šokolnic: 24. ún. VD, 25. srp. VD.
 Uničov: 4. led., 8. břez., 10. kv., 12. čce, 6. září,
 3. list.
 Úsov: 5. kv., 1. září, 1. pros.
 Valašská Bystřice vše VD: 23. břez., 20. čna, 22. srp.,
 24. říj.
 Valašské Klobouky: 11. led. D, 12. led., 8. ún. D,
 3. břez. D, 9. břez., 12. dub. D, 10. kv. D, 11. kv.,
 14. čna D, 12. čce D, 13. čce, 9. srp. D, 13. září D,
 13. září, 11. říj. D, 3. list. D, 9. list. 13. pros. D,
 21. pros. (sladký trh) D.
 Valašské Meziříčí: 10. led. DK, 11. led., 21. ún.
 VDK (i v Krásnu), 7. břez. VDK (i v Krásnu),
 4. dub. DK, 5. dub., 25. dub. VDK (i v Krásnu),
 13. čna DK, 14. čna, 11. čce DK, 16. srp. VDK
 (i v Krásnu), 29. srp. DK, 30. srp., 3. říj. DK,
 17. říj. VDK (i v Krásnu), 14. list. DK, 15. list.,
 12. pros. DK.
 Velká Strážnice: 7. ún. D, 8. ún., 16. břez. D,
 17. břez., 2. kv. D, 3. kv., 7. čna D, 8. čna, 23. čce
 D, 26. čce, 3. říj. D, 4. říj., 31. říj. D, 2. list.,
 28. list. D, 29. list.
 Velká Břež: 7. led. D, 7. ún. D, 8. ún., 3. břez. D,
 11. dub. D, 12. dub., 30. kv. D, 31. kv., 2. čna D,
 7. čce D, 16. srp. D, 17. srp., 1. září D, 10. říj. D,
 11. říj., 3. list. D, 19. pros. D, 26. pros.
 Velká Bystřice: 3. břez., 5. kv., 25. srp., 1. pros.
 Velká Polom: 19. dub. VD, 17. říj. VD.
 Velké Blatce: 21. břez. VD, 15. dub. týd.; — vše
 VD: 13. čna, 22. srp., 31. říj.
 Velké Heraltice: 6. čna, 15. říj.
 Velké Karlovce vše VD: 1. břez., 17. kv., 10. srp.,
 11. říj., 13. pros.
 Velké Kunčice ve Slezsku: 5. srp.
 Velké Meziříčí: 3. led. DK, 4. led., 7. ún. DK, 7. břez.
 DK, 4. dub. DK, 5. dub., 2. kv. DK, 13. čna DK,
 11. čce DK, 12. čce, 1. srp. DK, 5. září DK, 3. říj.
 DK, 4. říj., 7. list. DK, 5. pros. DK.
 Velké Němčice: 10. kv., 4. říj.
 Velké Pavlovice: 23. břez. VD, 10. říj. VD.
 Velký Újezd: 5. dub., 26. čce, 4. říj., 13. pros.
 Veselá nad Moravou: 3. led. DK, 4. led., 28. ún. DK,
 1. břez., 11. dub. DK, 12. dub., 13. čna DK, 14. čna,
 11. čce DK, 12. čce, 16. srp. DK, 17. srp., 17. říj.
 DK, 18. říj., 7. list. DK, 8. list., 5. pros. DK, 6. pros.
 Veverská Bělá: 14. ún., 12. dub., 23. kv., 27. čna,
 29. srp., 24. říj., 12. pros.
 Vídnava: 10. led., 23. kv., 22. srp., 10. říj.
 Vítkov vše VDK: 27. led., 22. břez., 9. kv., 21. čna,
 19. čce, 22. srp., 12. říj., 19. pros.
 Vizovice: 10. led. DK, 11. led., 14. ún. D, 14. břez.
 DK, 15. břez., 11. dub. D, 9. kv. DK, 10. kv.,
 13. čna D, 11. čce DK, 12. čce, 8. srp. DK, 9. srp.,
 12. září D, 10. říj. DK, 11. říj., 14. list. DK, 15.
 list., 12. pros. D.
 Vlchovice vše VD: 3. ún., 5. kv., 30. čna, 18. srp.,
 22. září, 27. říj.
 Vlasatice: 20. čna, 19. září, 31. říj.
 Vracov vše VDK: 19. dub., 18. čce, 7. list., 27. pros.
 Vranov nad Dyjí: 2. břez. D, 3. břez., 4. kv. D,
 5. kv., 3. srp. D, 4. srp., 5. říj. D, 6. říj., 2. list.
 D, 3. list.
 Vranovice: 23. břez., 1. srp., 3. říj., 12. pros.
 Vratěnín: 19. led. D, 20. led., 28. břez. D, 29. břez.,
 30. kv. D, 18. čce D, 19. čce, 5. září D, 6. září,
 28. list. D, 29. list.
 Vrbno ve Slezsku: 31. led., 25. dub., 27. čna, 3. říj.
 Vsetín: 7. ún. DK, 8. ún., 23. ún. DK, 24. ún., 18.
 dub. DK, 2. kv. DK, 3. kv., 31. kv. DK, 1. čna,
 20. čna DK, 6. srp. DK, 8. srp., 12. září DK,
 13. září, 26. září VDK, 17. říj. DK, 18. říj., 16. list.
 DK, 24. pros. DK.
 Vyskov: 11. led., 31. led. DK, 28. ún. DK, 15. břez.,
 23. břez. DK, 25. dub. DK, 3. kv., 30. kv. DK,
 27. čna DK, 19. čce, 25. čce DK, 29. srp. DK,
 20. září, 26. září DK, 31. říj. DK, 8. list., 23. list.
 DK, 27. pros. DK.
 Zábfeh: 3. led., 23. břez., 20. čna, 29. srp., 24. říj.
 Zdonky: 6. dub. D, 7. dub., 1. čna D, 2. čna, 2.
 srp. D, 25. srp., 18. list. D, 17. list.
 Zlín: 23. ún. DK, 4. dub. DK, 5. dub., 7. čna DK,
 20. čce DK, 14. září DK, 15. září, 24. říj. DK,
 23. list. DK, 29. list.
 Znojmo: 10. led. DK, 7. ún. DK, 7. břez. DK, 21.
 břez. DK, 4. dub. DK, 25. dub. VDK, 16. kv. DK,
 7. čna DK, 11. čce DK, 1. srp. DK, 29. srp. VDK,
 12. září DK, 26. září DK, 10. říj. DK, 24. říj. DK,
 7. list. VDK, 21. list. DK, 5. pros. DK. Trhy
 upraveny dle jeho povolení; městská rada sta-
 novila ale pro každý rok data odchýlná, aby trhy
 nekolidovaly s trhy v okolních městech.
 Žarošice: 11. led., 1. břez., 14. čna, 13. září.
 Ždánice vše VD: 21. ún., 23. kv., 29. srp., 14. list.

Želetava: 12. led. D, 23. ún. D, 24. ún. (nebo 16. D, 17. II.?), 23. břez. D, 11. kv. D, 8. čna D, 9. čna, 27. čce D, 24. srp. D, 5. říj. D, 6. říj., 9. list. D, 14. pros. D, 15. pros.
Žeravice: 3. kv. 8. čna, 2. srp., 13. září.
Mlchovice vše VD: 1. ún., 19. dub., 21. čna, 16. srp., 25. říj.

V zemi slovenské.

Čánovce nad Bebravou: 7. led. DK, 10. led., 25. ún. DK, 28. ún., 22. dub. DK, 25. dub., 17. čna DK, 20. čna, 1. čce DK, 4. čce, 19. srp. DK, 22. srp., 30. září DK, 3. říj., 4. list. DK, 7. list., 16. pros. DK, 19. pros.
Čanská Štiavnica: 7. břez. DK, 10. břez., 7. čna DK, 9. čna, 19. září DK, 22. září, 19. pros. DK, 22. pros.
Bardejov vše D: 5. led., 19. led., 2. ún., 16. ún. — 23. ún. VD; — vše D: 2. břez., 9. břez., 16. břez., 23. břez., 30. břez., 6. dub., 13. dub., 4. kv. 1. čna — 22. čna V; — vše D: 4. čce, 20. čce, 3. srp., 7. září, 21. září, 5. říj. — 12. říj. V; vše D: 19. říj., 2. list., 16. list., 7. pros.
Bártovce Kesy: 24. led. DK, 25. led., 2. kv. DK, 3. kv., 11. čce DK, 12. čce, 12. září DK, 13. září, 7. list. DK, 8. list.
Bátovce: 10. ún. D, 14. ún., 7. dub. D, 11. dub., 19. kv. D, 23. kv., 23. čna VD, 4. srp. D, 8. srp., 29. září VD, 10. list. D, 14. list., 15. pros. D, 19. pros.
Bolí vše VDK: 11. led., 12. dub., 24. kv., 12. čce, 20. září, 22. list., 20. pros.
Beluša: 23. ún. D, 24. ún., 4. kv. D, 5. kv., 22. čna D, 23. čna, 3. srp. D, 4. srp., 6. září D, 7. září, 23. říj. D, 27. říj., 6. pros. D, 7. pros.
Beš vše VDK: 13. led., 24. břez., 5. kv., 4. srp., 27. říj.
Biňa vše VDK: 24. ún., 25. srp., 24. list.
Biskupice: 28. list. VD.
Bobrovec: 7. břez. VD, 16. kv., 1. září VD, 19. list.
Bojná: 7. led., 22. dub., 24. čna, 18. list.
Bojnice: 3. led. DK, 10. led., 2. ún. D, 2. břez. D, 15. dub. DK, 23. dub., 1. čna DK, 8. čna, 7. čce D, 16. srp. DK, 23. srp., 27. září DK, 3. říj., 19. říj. D, 4. list. DK, 11. list., 7. pros. D.
Borský Svätý Jur vše VD: 19. dub., 9. srp., 20. pros.
Borský Svätý Mikuláš: 5. dub., 20. září, 6. pros.
Branislava: dle každoročního určení městské rady.
Brezno nad Hronom vše VDK: 28. led., 4. břez., 5. kv., 16. srp., 14. říj., 30. list. — 21. pros. V.
Brezovica nad Torysou vše VD: 9. ún., 6. dub. 1. čna, 24. srp., 26. říj., 21. pros.
Budkovce vše VD: 2. čna, 4. srp., 6. říj.
Bzovik vše D: 5. kv., 30. srp., 12. pros.
Čerová vše VD: 11. dub., 7. čna, 24. srp., 17. říj.
Čífer vše VD: 16. břez., 24. čna, 29. září, 23. list.
Čadca vše VD: 11. dub., 13. čna, 29. srp., 21. pros.
Častá vše VD: 17. břez., 23. čna, 15. září.
Čata vše VD: 1. ún., 3. kv., 6. září.
Čáz vše VD: 9. břez., 12. říj.
Četva vše VDK: 4. ún., 25. dub., 27. čna, 12. srp., 26. září, 24. list.
Diakovec vše VDK: 1. břez., 3. kv., 7. čna, 6. září, 6. pros.
Dišec vše VDK: 13. led., 21. dub., 7. čce, 10. list.
Diviň vše VD: 12. led., 9. břez., 4. kv. — 26. čce V, 18. říj. VD.
Dlhá vše VD: 3. led., 7. břez., 30. kv., 17. říj.
Dobrá Niva: 1. břez., 16. kv., 20. září, 5. list.
Dobšiná vše VD: 21. ún., 9. kv., 1. srp., 12. pros.
Dolní Kubín vše VDK: 11. led., 21. ún., 11. dub., 10. kv., 127. čna, 12. čce, 9. srp., 12. září, 11. říj., 21. list., 20. pros.
Dunajská Streda vše VD: 18. led., 5. dub., 24. kv., 28. čna, 19. čce, 6. září, 8. list., 13. pros.
Dvory nad Žitavou: 4. led. DK, 1. břez. DK, 19. dub. VDK, 7. čna VDK, 12. čce DK, 30. srp. VDK, 27. září VDK, 15. list. DK.
Farkašd vše VDK: 25. led., 15. břez., 7. čna, 16. srp., 3. list., 6. pros.

Feleďince vše VDK: 7. ún., 4. břez., 2. kv., 3. čna, 18. čce, 5. srp., 5. září, 4. list., 5. pros.
Filakovo vše VD: 7. ún., 23. kv., 23. srp., 18. list.

Gaboľtov: 25. led., 14. břez., 25. kv., 18. čce, 29. září, 10. list.
Galanta: 15. ún. DK, 16. ún., 5. dub. DK, 6. dub., 21. čna DK, 22. čna, 16. srp. DK, 18. srp., 25. říj. DK, 26. říj., 13. pros. DK, 14. pros.
Gbely: 24. ún., 28. dub., 2. čna, 6. říj., 1. pros.
Gelnica vše VD: 5. dub., 21. čna, 6. září, 13. pros.
Gemer vše VD: 15. ún., 10. kv., 12. čce, 4. říj.
Giraltovce vše VD: 3. břez., 2. čna, 1. září, 3. list.
Gňazdá vše VD: 10. led., 28. ún., 28. břez., 10. kv., 27. čna, 29. srp., 3. říj., 7. list., 49. pros.
Guta vše VDK: 4. dub., 13. čna, 13. září, 31. říj., 27. pros.

Halič vše VDK: 17. led., 21. břez., 13. čna, 16. srp., 7. list.

Hančlová: 7. led. DK, 14. led., 21. ún. DK, 28. ún., 5. dub. DK, 12. dub., 23. kv. DK, 30. kv., 4. čce DK, 11. čce, 8. srp. DK, 16. srp., 12. září DK, 19. září, 6. říj. DK, 13. říj., 14. list. DK, 21. list.

Hanušovce nad Topľou vše VD: 24. ún., 14. dub., 2. čna, 23. čna, 18. srp., 29. září, 27. říj., 29. pros.

Ľelpa vše VDK: 1. břez., 4. srp., 2. list.
Hidvéc vše VDK: 13. led., 3. ún., 3. břez., 7. dub., 5. kv., 2. čna, 7. čce, 4. srp., 1. září, 6. říj., 3. list., 1. pros.

Hlink nad Hronom vše VD: 17. led., 19. dub., 20. čna, 22. srp., 7. list.

Hlohovec: 27. led. DK, 1. ún., 24. ún. DK, 1. břez., 24. břez. DK, 29. břez., 14. dub. DK, 19. dub., 19. kv. DK, 24. kv., 30. čna DK, 4. čce, 11. srp. DK, 16. srp., 29. září DK, 4. říj., 3. list. DK, 8. list., 15. pros. DK, 20. pros.

Hnústa vše VD: 21. ún., 14. dub., 20. čce, 20. září, 9. pros.

Hochštetno: 19. břez., 15. čna, 5. září, 6. pros.
Hokovce: 19. led. D, 20. led., 2. břez. D, 4. kv. D, 5. kv., 7. čce VD, 14. září D, 23. list. D, 24. list.

Holič vše VD: 25. led., 29. břez., 26. dub., 14. čna, 23. srp., 18. říj., 15. list.

Hornia Štubňa vše VDK: 26. led., 16. břez., 22. čna, 17. srp., 19. říj., 14. pros.

Hornie Saliby vše VDK: 26. led., 16. břez., 4. kv., 13. čce, 5. říj., 7. pros.

Hranovnica: 17. led., 16. kv., 18. čce, 28. list.
Hriňová vše VD: 3. led., 28. břez., 2. čna, 23. čce, 31. srp., 4. list., 19. pros.

Humenné vše VDK: 5. led., 2. ún., 23. břez., 6. dub., 4. kv., 30. čna, 20. čce, 10. srp., 14. září, 2. list., 23. list., 21. pros.

Hyby vše VD: 31. led., 26. břez., 17. čna, 2. září, 2. list.

Čhtelnica vše VDK: 24. led., 21. břez., 9. kv., 27. čna, 29. srp., 17. říj.

Iľava: 8. ún. D, 9. ún., 22. břez. D, 23. břez., 24. kv. D, 25. kv., 21. čna D, 22. čna, 19. čce D, 20. čce, 20. září D, 21. září, 8. list. D, 9. list., 13. pros. D, 14. pros.

Jablonica: 3. kv., 6. září, 6. pros.
Jasov vše VD: 14. břez., 23. kv., 20. čna, 3. říj. — 8. pros. (na ošpané), 12. pros. VD.

Jelka vše VD: 16. ún., 15. čna, 3. srp., 7. pros.
Jeľšava vše VDK: 8. ún., 28. dub., 23. čna, 31. srp., 18. list.

Ľamendín vše VDK: 19. led., 16. břez., 25. kv., 22. čna, 7. září, 16. list.

Kamionka: 20. led., 20. říj.
Kapuňany vše VDK: 5. led., 2. ún., 2. břez., 6. dub., 4. kv., 1. čna, 4. čce, 3. srp., 7. září, 5. říj., 2. list., 7. pros.

Kerť vše VDK: 2. břez., 22. čna, 3. srp., 5. říj.
Kožmarok: 17. led. DK, 21. ún. DK, 8. břez. VDK, 21. břez. DK, 19. dub. DK, 16. kv. DK, 14. čna VDK, 20. čna DK, 18. čce DK, 16. srp. DK, 13. září VDK, 19. září DK, 19. říj. DK, 21. list. DK, 13. pros. VDK, 19. pros. DK.

- Kláštor pod Znievom** vše VD: 13. dub., 2. čna, 24. srp., 29. září, 6. pros.
- Klenovec** vše VDK: 5. ún., 23. dub., 24. čna, 26. srp., 26. říj., 16. pros.
- Kobčák** vše VDK: 23. břez., 18. květ., 17. srp., 12. říj.
- Kokava nad Rimavicou** vše VDK: 14. led., 8. břez., 6. květ., 1. čce, 6. září, 8. list.
- Komárno** vše VDK: 21. ún., 2. květ., 27. čna, 22. srp., 3. říj., 28. list.
- Komjatice**: 18. led. DK, 20. led., 22. břez. DK, 24. břez., 17. květ. DK, 19. květ., 30. čna V, 12. čce DK, 14. čce, 9. srp. DK, 11. srp., 25. říj. DK, 27. říj., 19. list. V.
- Košice**: 6. led. D, 19. led. VDK — vše D: 2. ún., 16. ún., 2. břez., 16. břez., 6. dub., 20. dub. — 4. květ. VDK, 18. květ. D, 1. čna D, 15. čna D, 22. čna VDK, 13. čce D, 20. čce D, 3. srp. D, 17. srp. VDK, 24. srp. D, 7. září D, 21. září D, 5. říj. D, 19. říj. D, 2. list. D, 16. list. VDK, 23. list. D, 7. pros. D, 21. pros. D.
- Královský Chlumec**: 10. led. D, 14. ún. VD, 14. břez. D, 4. dub. VD, 2. květ. D, 13. čna VD, 11. čce D, 1. srp. VD, 5. září D, 3. říj. VD, 14. list. D, 12. pros. VD.
- Kremnica**: 28. dub. DK, 30. dub., 2. srp. VDK, 6. říj. DK, 8. říj., 15. pros. DK, 17. pros.
- Krompachy**: 21. dub. D, 23. dub., 22. září D, 24. září.
- Krupina**: 4. ún. D, 7. ún., 8. dub. D, 11. dub., 27. květ. D, 30. květ., 24. čna D, 27. čna, 15. čce D, 18. čce. 19. srp. D, 22. srp., 23. září D, 24. září, 21. říj. D, 24. říj., 18. list. D, 21. list., 16. pros. D, 19. pros.
- Kunčesov**: 21. dub., 2. čna, 18. srp., 3. list.
- Kútly** vše VDK: 19. led., 20. dub., 8. čna, 3. srp., 21. září, 16. list.
- Kysucké Nové Mesto**: 1. ún., 8. břez. týd., 15. břez. týd., 22. břez. týd., 29. břez. týd., 5. dub. týd., 12. dub., 14. čna, 19. čce, 16. srp., 11. říj., 13. pros.
- Loles** vše VDK: 3. led., 14. břez., 2. květ., 8. srp., 12. září, 14. list.
- Levice**: 3. led. DK, 5. led., 7. ún. DK, 7. břez. DK, 9. břez., 4. dub. DK, 2. květ. DK, 4. květ., 7. čna DK, 4. čce DK, 7. čce, 1. srp. DK, 5. září DK, 7. září, 3. říj. DK, 7. list. DK, 9. list., 5. pros. DK.
- Levoča**: 5. led. DK, 7. led., 23. ún. DK, 25. ún., 6. dub. DK, 8. dub., 30. čna DK, 1. čce, 19. říj. DK, 21. říj., 23. list. DK, 25. list.
- Liptovský Hrádok** vše VD: 10. ún., 4. dub., 15. čna, 8. srp., 6. říj., 27. pros.
- Liptovský Svätý Mikuláš**: 4. led. DK, 1. ún. D, 1. břez. D, 8. břez. D, 14. břez. DK, 15. břez., 22. břez. D, 29. břez. D, 5. dub. D, 12. dub. D, 3. květ. D, 30. květ. DK, 31. květ., 7. čna D, 2. srp. D, 23. srp. DK, 24. srp., 6. září D, 4. říj. D, 25. říj. DK, 6. pros. DK, 7. pros.
- Loka** vše VDK: 11. led., 5. dub., 14. čna, 19. čce, 4. říj., 8. list., 29. list.
- Lubica**: 1. ún. D, 26. dub. VD, 12. čce VD, 15. srp. (pout.), 16. srp. D, 8. list. VD.
- Lubietová**: 2. ún., 1. květ., 22. čce, 29. září.
- Lubina**: 2. břez., 1. čna, 3. srp., 21. září.
- Lučenec**: 3. led. VDK, 14. ún. VDK, 3. břez. DK, 4. dub. VDK, 9. květ. VDK, 2. čna DK — vše VDK: 1. čce, 1. srp., 13. září, 3. říj. — 3. list. DK, 9. pros. VDK.
- Maďar** vše VD: 3. ún., 2. čna, 25. srp., 6. říj.
- Malacky** vše VDK: 5. led., 3. ún., 3. břez., 7. dub., 5. květ., 2. čna, 7. čce, 4. srp., 1. září, 6. říj., 3. list., 1. pros.
- Málinec** vše VD: 3. ún., 26. břez., 3. květ., 18. čna, 16. srp., 9. list.
- Mariková**: 20. led., 30. čna.
- Matejovce** vše VDK: 3. ún., 2. čna, 4. srp., 17. list.
- Medzilaborce**: 13. led., 3. břez., 28. dub., 7. čce, 1. září, 10. list.
- Michalovce**: 18. led. D, 7. ún. VDK, 15. břez. D, 11. dub. VDK, 9. květ. VDK, 13. čna VDK, 19. čce D, 8. srp. VDK, 20. září D, 17. říj. VDK, 15. list. D, 19. pros. VDK.
- Mníšek nad Hnilcom**: 7. ún., 30. květ., 5. září, 12. pros.
- Močenok**: 3. květ., 14. září.
- Modra** vše VDK: 1. ún., 23. dub., 28. čna, 23. srp., 4. říj., 15. list.
- Modrý Kameň**: 18. led. DK, 19. led., 15. ún. DK, 16. ún., 8. břez. DK, 9. břez., 19. dub. DK, 20. dub., 24. květ. DK, 25. květ., 14. čna DK, 15. čna, 12. čce DK, 13. čce, 30. srp. DK, 31. srp., 20. září DK, 21. září, 11. říj. DK, 12. říj., 8. list. DK, 9. list., 13. pros. DK, 14. pros.
- Moldava nad Bodvou** vše VDK: 21. ún., 14. dub., 30. květ., 11. čce, 8. září, 31. říj., 22. pros.
- Moravský Svätý Ján** vše VDK: 19. led., 4. dub., 24. čna, 29. srp., 31. říj., 15. pros.
- Mošovce** vše VD: 19. led., 11. květ., 15. čna, 10. srp., 21. září, 2. list.
- Muráň**: 7. břez., 11. čce, 12. říj., 3. pros.
- Múza** vše VD: 14. dub., 9. čna, 25. srp., 6. říj., 1. pros.
- Nyjava**: 1. ún. D, 2. ún., 22. břez. D, 23. břez., 7. čna D, 8. čna, 12. čce D, 13. čce, 26. čce D, 27. čce, 13. září D, 14. září, 8. list. D, 9. list., 13. pros. D, 14. pros.
- Námestovo** vše VD: 24. ún., 14. dub., 31. říj., 21. pros.
- Nasvad** vše VDK: 13. led., 14. dub., 7. čce, 17. list.
- Nemce** vše VD: 7. led., 10. ún., 10. břez., 21. dub., 9. čna, 14. čce, 1. září, 1. pros.
- Nemecká Ľupča** vše VD: 25. led., 25. dub., 24. čna, 21. září, 21. pros.
- Nemecké Pravno**: 1. břez. DK, 8. břez., 15. břez. DK, 29. břez. DK, 12. dub. VDK, 25. dub. DK, 2. květ., 17. čna DK, 24. čna, 20. čce DK, 25. čce, 24. srp. DK, 29. srp., 31. říj. DK, 7. list., 14. pros. DK, 21. pros.
- Nemšová** vše VD: 24. ún., 5. květ., 25. srp., 1. pros.
- Nitra**: 11. led. DK, 13. led., 15. ún. DK, 8. břez. DK, 10. břez., 12. dub. DK, 14. dub., 10. květ. DK, 12. květ. 14. čna DK, 12. čce DK, 14. čce, 9. srp. DK, 11. srp., 13. září DK, 15. září, 11. říj. DK, 13. říj., 8. list. DK, 13. pros. DK, 15. pros.
- Nížni Medzev** vše VD: 12. dub., 4. čce, 6. září, 28. list.
- Nová Baňa**: 8. led. DK, 10. led., 11. břez. DK, 12. břez., 24. květ. DK, 25. květ., 23. čna DK, 24. čna, 6. září DK, 7. září, 18. list. DK, 19. list., 17. pros. DK, 20. pros.
- Nové Mesto nad Váhom**: 9. ún. DK, 14. ún., 9. břez. DK, 14. břez., 20. dub. DK, 25. dub., 8. čna DK, 13. čna, 23. čna DK, 4. čce, 3. srp. DK, 8. srp., 7. září DK, 12. září, 2. list. DK, 7. list., 14. pros. DK, 19. pros.
- Nové Zámky**: 17. led. DK, 19. led., 21. ún. DK, 23. ún., 4. dub. DK, 6. dub., 25. dub. DK, 27. dub., 30. květ. DK, 1. čna, 20. čna DK, 22. čna, 18. čce DK, 20. čce, 22. srp. DK, 24. srp., 19. září DK, 21. září, 24. říj. DK, 26. říj., 21. list. DK, 23. list., 19. pros. DK, 21. pros.
- Ťočová** vše VD: 8. břez., 28. květ., 20. čce, 19. září, 13. pros.
- Ompiál**: 22. břez., 31. květ., 9. srp., 25. říj.
- Oslany**: 25. led. D, 26. led., 21. čna D, 22. čna, 23. srp. D, 24. srp., 25. říj. DK, 26. říj., 13. pros. D, 14. pros.
- Ožďany** vše VD: 4. břez., 30. květ., 19. srp., 31. říj., 22. pros.
- Parkan**: 25. dub. DK, 26. dub., 20. čna DK, 21. čna, 22. srp. DK, 23. srp., 22. říj. 3 dni, 24. říj. VDK, 12. pros. DK, 13. pros.
- Pastovce** vše VD: 23. ún., 27. dub., 21. září, 14. pros.
- Pereď**: 23. břez. DK, 24. břez., 4. květ. DK, 5. květ., 3. srp. DK, 4. srp., 16. list. DK, 17. list.
- Pezinok** vše VDK: 9. ún., 13. dub., 1. čna, 27. čce, 31. srp., 12. říj., 30. list.
- Pleššany**: 21. ún. DK, 23. ún., 4. dub. DK, 6. dub., 16. květ. DK, 18. květ., 27. čna DK, 30. čna, 17. srp. VDK, 21. září VDK, 17. říj. DK, 19. říj., 19. pros. DK, 21. pros.
- Plešivec** vše VD: 21. ún., 23. břez., 11. dub., 2. čna, 15. září, 5. pros. — 21. pros. V.
- Priešovce**: 24. led. D, 27. led., 24. ún. D, 11. břez. D, 12. břez., 31. břez. D, 28. dub. D, 20. květ. D, 30. čna D, 14. čce D, 15. čce, 28. čce D, 25. srp. D, 7. září D, 19. září D, 5. říj. D, 6. říj., 27. říj. D, 14. list. D, 15. list., 24. list. D, 29. pros. D.
- Podbrezová**: 15. led., 15. ún., 15. břez., 15. dub., 14. květ., 15. čna, 15. čce, 13. srp., 15. září, 15. říj., 15. list., 15. pros.

Podolínec vše VD: 27. led., 7. dub., 23. čna. 21. čce — 26. čce V — 11. srp. VD, 27. říj. VD, 24. list. VD.
Polomka: 9. dub. VD, 8. říj. VD.
Poltár vše VD: 10. led., 11. dub., 11. čce, 12. říj.
Poprad: 15. ún. DK, 5. dub. VDK, 28. čna VDK, 19. čce DK, 11. říj. VDK, 6. pros. VDK.
Povčanská Bystrica: 7. led. DK, 10. led., 7., 14., 21., 28. břez. týd., 4. dub. týd., 7. dub. DK, 11. dub., 9. čna DK, 13. čna, 11. srp. DK, 16. srp., 22. září DK, 26. září, 3. list. DK, 7. list.
Predmier vše VDK: 20. led., 25. kv., 7. čce, 29. září, 24. list.
Prešov: 3. led. D, 17. led. D, 21. led. DK, 24. led., 7. ún. D, 21. ún. D, 7. břez. D, 21. břez. D, 4. dub. D, 19. dub. D, 29. dub. DK, 2. kv., 3. kv. (pout.), 6. kv. D, 16. kv. D, 20. kv. DK, 23. kv., 10. čna DK, 13. čna, 20. čna D, 8. čce D, 18. čce D, 1. srp. D, 5. srp. DK, 8. srp., 22. srp. D, 2. září D, 9. září DK, 12. září, 23. září D, 3. říj. D, 17. říj. D, 4. list. D, 21. list. D, 25. list. DK, 28. list., 5. pros. D, 19. pros. D.
Prievidza: 17. led. DK, 24. led., 7. ún. DK, 14. ún., 14. břez. DK, 21. břez., 26. dub. DK, 3. kv., 20. čna DK, 27. čna, 3. srp. DK, 10. srp., 7. září DK, 14. září, 11. říj. DK, 18. říj., 23. list. DK, 30. list., 22. pros. DK, 29. pros.
Frušké: 10. břez. DE, 14. břez., 21. dub. DK, 25. dub., 23. čna DE, 27. čna, 4. srp. DK, 8. srp., 17. list. DK, 21. list.
Fúchov: 3. led., 21. dub. DK, 25. dub., 2. čna DK, 7. čna, 14. čce DK, 18. čce, 15. září DK, 19. září, 3. list. DK, 7. list.
Fukanec vše VDK: 4. ún., 1. dub., 1. čce, 2. září, 2. pros.
Ľučovská: 10. led. D, 12. led., 7. břez. D, 9. břez., 11. čce D, 13. čce, 12. září D, 14. září.
Radošovce vše VD: 3. led., 14. ún., 25. dub., 7. čna, 5. září, 25. list.
Radvaň nad Hronom: 4. kv. VD, 20. srp., 8. září 3. dni.
Rájec: 24. ún. DK, 28. ún. — týdeni: 8., 15., 22., 29. břez., 5. a 12. dub. — 21. dub. DK, 26. dub., 19. kv. DK, 23. kv., 23. čna DK, 27. čna, 1. září DK, 5. září, 20. říj. DK, 24. říj., 7. pros. DK, 12. pros.
Revúca vše VDK: 19. břez., 15. čna, 21. září, 16. pros.
Rimavská Baňa: 19. břez. VD, 17. září VD.
Rimavská Seč vše VD: 24. led., 25. dub., 13. čna, 1. srp., 26. září, 14. list.
Rimavská Sobota vše VD: 7. led., 24. ún., 8. dub., 14. kv., 12. čce, 29. srp., 20. říj., 30. list.
Rožňava vše VD: 22. břez., 26. dub., 31. kv., 20. září, 25. říj., 13. pros.
Ružomberok: 7. led. VDK, 3. ún. D, 3. břez. D, 19. břez. VDK, 7. dub. D, 27. kv. VDK, 2. čna D, 7. čce D, 4. srp. D, 1. září D, 29. září VDK, 6. říj. D, 3. list. D, 1. pros. VDK.
Rybník: 2. ún. DK, 3. ún., 16. břez. DK, 17. břez., 22. čna DK, 23. čna, 14. září DK, 15. září, 7. pros. DK, 9. pros.
Sabinov: 22. ún. D, 24. ún., 1. břez. D, 19. dub. D, 21. dub., 3. kv. D, 21. čna D, 23. čna, 7. čce D, 2. srp. D, 6. září D, 8. září, 25. říj. D, 27. říj., 6. pros. D, 7. pros.
Salka vše VDK: 22. led., 5. břez., 23. dub., 25. čna, 20. srp., 19. list.
Sása: 29. břez. VD, 15. říj. VD.
Sebechleby: 25. led., 4. dub., 2. kv., 24. čna, 22. čce, 14. září, 25. list.
Selďán vše VD: 10. led., 14. břez., 5. září, 21. list.
Senec vše VDK: 10. led., 21. ún., 21. břez., 11. dub., 23. kv., 11. čce, 29. srp., 17. říj., 19. pros.
Senica nad Myjavou vše VDK: 31. led., 21. břez., 2. kv., 20. čna, 29. srp., 3. říj., 21. list., 21. pros.
Seňa vše VD: 8. břez., 10. kv., 13. září, 8. list.
Sered: 3. ún. D, 7. ún., 17. břez. D, 21. břez., 29. dub. D, 2. kv., 23. čna D, 27. čna, 18. srp. D, 2. srp., 15. září D, 19. září, 13. říj. D, 17. říj., 15. pros. D, 19. pros.
Stelnica vše VD: 3. ún., 21. břez., 2. kv., 25. čce, 2. list.
Skačany: 18. led., 26. dub., 7. čce, 13. září, 8. list.
Skalica vše VDK: 3. ún., 7. dub., 9. čna, 30. čna, 4. srp., 15. září, 3. list., 15. pros.

Sklené: 10. led. DK, 11. led., 14. ún. DK, 15. ún., 11. dub. DK, 12. dub., 13. čna DK, 14. čna, 11. čce DK, 12. čce, 22. srp. DK, 23. srp., 2. list. DK, 3. list.
Slovenská Lupta vše VD: 13. led., 17. břez., 2. čna, 21. čce, 6. říj.
Slovenské Pravno: 4. dub. VD, 11. dub. D, 19. dub. VD, 25. dub. D, 7. čna VD, 25. čce VD, 17. říj. VD.
Smolenice vše VD: 7. dub., 25. kv., 7. září, 25. list. Smolník: 14. dub., 13. čna, 24. list., 21. pros.
Snina: 24. ún., 23. čna, 22. září, 24. list.
Sobotište vše VDK: 24. ún., 25. dub., 16. srp., 21. září, 19. říj., 9. pros.
Sobrance vše VD: 12. led., 9. ún., 9. břez., 13. dub., 11. kv., 8. čna, 13. čce, 10. srp., 14. září, 12. říj., 9. list., 14. pros.
Sološnica: 8. ún., 26. dub., 4. říj., 13. pros.
Spišská Nová Ves: 12. led. D, 30. břez. D, 31. břez., 13. dub. D, 8. čna, D, 9. čna, 21. září D, 22. září, 16. list. D, 7. pros. D, 9. pros.
Spišská Sobota vše VDK: 13. led., 28. dub., 25. srp., 3. list.
Spišská Stará Ves vše VD: 25. led., 22. břez., 17. kv., 21. čna, 26. čce, 4. říj., 6. pros.
Spišské Podhradie: 3. břez. DK, 10. břez. týd., 17. břez. týd., 21. břez. DK, 24. břez., 31. břez. týd., 7. dub. týd., 14. dub. týd., 23. kv. DK, 25. kv., 11. čce DK, 14. čce, 5. září DK, 7. září, 5. pros. DK, 7. pros.
Spišské Vlady: 10. led., 14. ún. D, 16. ún., 19. dub. VD, 20. čna D, 24. čna, 1. srp. D, 12. září, 7. list. D, 9. list., 19. pros. D.
Stará Bystrica: 31. kv. VD, 8. list. VD.
Stará Ľala vše VDK: 17. led., 23. kv., 14. list.
Stará Ľubovňa: 3. led. D, 7. ún. D, 7. břez. D, 4. dub. D, 11. dub. VDK, 2. kv. D, 30. kv. VDK, 13. čna D, 4. čce VDK, 1. srp. D, 5. září D, 19. září VDK, 3. říj. D, 24. říj. VDK, 7. list. D, 5. pros. D.
Stará Turá: 10. led. D, 11. led., 4. dub. D, 5. dub., 30. kv. D, 31. kv., 27. čna D, 28. čna, 22. srp. D, 23. srp., 3. říj. D, 4. říj., 28. list. D, 29. list.
Stráža vše VD: 16. břez., 22. čna, 7. září, 9. list.
Stropkov vše VD: 1. ún., 24. kv., 14. čna, 27. září.
Stupava: 24. ún., 14. dub., 25. čce, 22. srp., 7. list., 21. pros.
Sučany vše VDK: 17. led., 25. dub., 27. čna, 25. čce, 12. září, 10. říj.
Svätý Benedík: 25. led. VD, 15. břez. VD, 15. dub., 3. kv., 7. čna VD, 30. srp. VD, 24. pros.
Svätý Jur: 3. břez., 23. dub., 30. čna, 8. září, 10. list., 22. pros.
Svätý Kríž nad Hronom: 4. led. DK, 5. led., 8. ún. DK, 9. ún., 22. břez. DK, 23. břez., 26. dub. DK, 27. dub., 28. čna DK, 30. čna, 16. srp. DK, 17. srp., 4. říj. DK, 5. říj., 22. list. DK, 23. list.
Svätý Petr vše VD: 17. ún., 7. dub., 9. čn., 15. září.
Ľahy: 21. ún. DK, 22. ún., 21. břez. DK, 22. břez., 23. kv. DK, 24. kv., 11. čce DK, 12. čce, 8. srp. DK, 9. srp., 19. září DK, 20. září, 7. list. DK, 8. list., 19. pros. DK, 20. pros.
Ľalpa: 2. ún. DK, 3. ún., 6. dub. DK, 7. dub., 18. kv. DK, 19. kv., 13. čce DK, 14. čce, 14. září DK, 15. září, 12. říj. DK, 13. říj., 23. list. DK, 24. list., 14. pros. DK, 15. pros.
Ľamorín vše VDK: 7. břez., 19. dub., 22. srp., 3. říj., 31. říj., 5. pros.
Ľandorf vše VD: 11. dub., 7. čna, 24. srp., 24. říj.
Ľastin vše VDK: 26. led., 23. břez., 11. kv., 22. čna, 10. srp., 14. září, 19. říj., 30. list.
Ľitník vše VDK: 7. břez., 23. kv., 8. srp., 24. říj.
Ľtrba vše VD: 3. led., 13. čna, 4. čce, 21. list.
Ľtvrtok na Ostrove vše VD: 3. ún., 1. kv., 30. čna, 1. září, 20. říj., 15. pros.
Ľumiac: 7. kv., 26. říj.
Ľurany: 24. led. D, 26. led., 14. břez. D, 16. břez., 2. kv. D, 4. kv., 8. srp. D, 10. srp., 3. říj. D, 5. říj., 31. říj. D, 2. list.
Ľvedlar vše VD: 10. led., 25. dub., 17. čna, 3. říj.
Ľallós: 7. ún., 15. říj.
Ľekovské Ľarluby: 7. břez. D, 9. břez., 11. dub. D, 13. dub., 30. kv. D, 1. čna, 27. čna D, 28. čna, 22. srp. D, 24. srp., 19. září D, 21. září, 31. říj. D, 2. list., 19. pros. D, 21. pros.

Tisovec vše **VDK**: 17. led., 19. kv., 10. srp., 7. list.
Topoľčany: 20. led. **DK**, 25. led., 3. ún. **DK**, 8. ún.,
10. břez. **DK**, 15. břez., 14. dub. **DK**, 19. kv. **DK**,
24. kv., 23. čna **DK**, 21. čce **DK**, 26. čce. 25. srp.
DK, 30. srp., 22. září **DK**, 27. září, 20. říj. **DK**,
25. říj., 17. list. **DK**, 22. list., 15. pros. **DK**, 20. pros.
Topoľčianky: 6. led. (poutní), 11. led. **VD**, 15. břez.
VD, 17. kv. **VD**, 12. čce **D**, 7. září **VD**, 15. list. **D**,
25. list.
Tornaľa: 24. led. **DE**, 21. ún. **DK**, 14. břez. **VDK**,
25. dub. **DK**, 19. kv. **VDK**, 27. čna **DK**, 25. čce
DK, 22. srp. **VDK**, 22. září **DK**, 13. říj. **VDK**, 21.
list. **DK**, 19. pros. **VDK**.
Trebišov vše **VDK**: 27. led., 24. břez., 28. dub., 23.
čna, 25. srp., 6. říj., 10. list., 15. pros.
Trenčín: 10. led. **DK**, 7. ún. **DK**, 8. ún., 7. břez. týd.,
14. břez. t., 21. břez. t., 28. břez. t., 4. dub. **DK**,
5. dub., 11. dub. t., 7. čna **DK**, 8. čna, 27. čna **DK**,
28. čna, 1. srp. **DK**, 2. srp., 12. září **DK**, 13. září
17. říj. **DK**, 18. říj., 28. list. **DK**, 29. list., 12.
pros. **DK**.
Trhová Hradská vše **VDK**: 22. ún., 14. čna, 16. srp.,
12. říj.
Trnava: 18. led. **DK**, 20. led., 8. břez. **DK**, 10. břez.,
19. dub. **DK**, 21. dub., 14. čna **DK**, 15. čna, 26. čce
DK, 28. čce, 30. srp. **DK**, 1. září, 18. říj. **DK**, 20.
říj., 6. pros. **DK**, 7. pros.
Trnovec vše **VD**: 24. ún., 7. čna, 10. srp., 17. říj.,
13. pros.
Trstená vše **VD**: 7. ún., 25. dub., 7. čna, 16. čce,
22. srp., 14. list. Mimo to trhy týd. každý první
a třetí pondělek v měsíci po celý rok.
Turčianský Svätý Martin vše **VD**: 5. led., 2. ún.,
2. břez. — 9. břez. týd., 16. břez. t., 23. břez. t.,
30. břez. t. — 6. dub. **VD**, 13. dub. týd., 14. dub. —
vše **VD**: 4. kv., 1. čna, 7. čce, 3. srp., 7. září,
5. říj., 2. list., 7. pros.
Turna nad Bodvou vše **VDK**: 27. led., 17. břez.,
28. dub., 1. září, 20. říj., 24. list.
Turzovka vše **VD**: 19. břez., 1. čna, 13. srp., 19. list.
Tvrdošín vše **VD**: 27. led., 5. kv., 15. září, 10. list.

Uhorská Ves: 21. břez., 22. čce, 3. říj., 28. list.
Uhrovec: 21. břez., 1. srp., 14. list.
Ujľak pri Nitre vše **VD**: 18. břez., 11. kv., 13. čce,
7. září, 23. list.
Ujľak pri Trebišove vše **VD**: 8. ún., 22. břez., 12.
čce, 25. říj., 13. pros.

Varín: 19. led. **DK**, 24. led., 2. břez. týd., 9. břez. t.,
16. břez. t., 23. břez. **DK**, 28. břez., 30. břez. týd.,
6. dub. t., 13. dub. **DK**, 15. dub., 8. čna **DK**, 13. čna,
13. čce **DK**, 18. čce, 7. září **DK**, 12. září, 23. list. **DK**,
28. list.
Važec vše **VD**: 4. led., 15. břez., 28. čna, 20. říj.
Veličná vše **VDK**: 13. led., 24. ún., 28. dub., 23. čna,
28. čce, 29. září.
Veľká vše **VD**: 31. led., 11. dub., 13. čna, 3. říj.
Veľká Bytča: 27. led. **DK**, 31. led., 18. břez. **DK**,
21. břez., 2. čna **DK**, 7. čna, 28. čce **DK**, 1. srp.,
8. září **DK**, 12. září, 3. list. **DK**, 7. list.
Veľká Ida vše **VDK**: 24. led., 28. ún., 4. dub., 30.
kv., 27. čna, 8. srp., 19. září, 24. říj., 5. pros.
Veľké Kostoľany vše **VD**: 7. ún., 30. kv., 19. září,
28. list.
Veľké Leváre vše **VDK**: 10. led., 12. břez., 23. kv.
18. čce, 22. srp., 26. září, 14. list.
Veľké Pole: 9. ún. **D**, 10. ún., 30. břez. **D**, 31. břez.,
3. čna **D**, 9. čna, 13. čce **D**, 14. čce, 31. srp. **D**,
1. září, 2. list. **D**, 3. list., 14. pros. **D**, 15. pros.
Veľký Meder vše **VDK**: 26. led., 2. břez., 18. kv.,
3. srp., 26. říj., 7. pros.
Veselé pri Námestove vše **VDK**: 18. led., 12. dub.,
21. čna, 26. čce, 4. říj., 8. list., 29. list.
Vondrišiel vše **VD**: 2. břez., 8. čna, 10. srp., 19. říj.
Vráble: 8. ún. **DK**, 10. ún., 5. dub. **DK**, 7. dub., 26.
dub. **DK**, 28. dub., 23. srp. **DK**, 25. srp., 4. říj.
DK, 6. říj., 13. pros. **DK**, 15. pros.
Vranov nad Topľou vše **VDK**: 17. ún., 28. dub., 30.
čna, 25. srp. — 8. září (pout.), 20. říj. **VDK**, 1. pros.
VDK.
Vrbovce vše **VD**: 24. led., 28. břez., 25. dub., 30. kv.,
20. čna, 5. září, 7. list.

Vrbovce: 18. ún. **D**, 22. ún., 8. dub. **D**, 12. dub., 20.
čna **D**, 14. čna, 9. září **D**, 13. září, 4. list. **D**, 8. list.,
18. pros. **D**, 20. pros.
Vrátky vše **VDK**: 3. led., 7. břez., 2. kv., 4. čce,
5. září, 7. list.
Vyšní Elh vše **VD**: 1. ún., 5. dub., 7. čna, 8. list.
Vyšní Krubin: 13. čna **VD**.
Vyšní Svätník: 10. led., 7. břez., 4. čce, 5. září,
14. list.

Zákamenná vše **VD**: 8. ún., 26. dub., 24. kv., 16.
srp., 13. září, 4. říj., 13. pros.
Zborov vše **VDK**: 25. ún., 14. dub., 25. čna, 26. srp.,
29. říj., 28. pros.
Zlaté Moravce: 31. led. **DK**, 1. ún., 28. ún. **DK**,
11. dub. **DK**, 12. dub., 9. kv. **DK**, 27. čna **DK**,
28. čna, 1. srp. **DK**, 2. srp., 26. září **DK**, 27. září,
24. říj. **DK**, 25. říj., 28. list. **DK**, 19. pros. **DK**,
20. pros.
Zvolen: 10. led., 11. led. **VDK**, 22. ún., 23. ún. **VDK**,
18. břez. **DK**, 14. dub., 20. dub. **VDK**, 6. kv. **DK**,
15. čna, 17. čna **VDK**, 25. čce, 26. čce **VDK**, 5. srp.
DK, 3. září, 5. září **VDK**, 14. říj. **DK**, 13. list.,
19. list. **VDK**, 21. pros.
Zvolenská Slatina vše **VDK**: 31. led., 21. břez., 13.
čna, 8. srp., 10. list., 19. pros.

žabokrekry nad Nitrou: 10. led. **DK**, 12. led., 7. ún.
VDK, 11. dub. **DK**, 14. dub., 23. kv. **DK**, 25. kv.,
13. čna **DK**, 15. čna, 18. čce **VDK**, 8. srp. **VDK**,
12. září **DK**, 14. září, 31. říj. **VDK**, 5. pros. **DK**,
7. pros.
žarnovica: 24. led. **D**, 25. led., 21. břez. **D**, 22. břez.,
2. kv. **D**, 3. kv., 13. čna **D**, 14. čna, 25. čce **D**,
26. čce, 24. říj. **D**, 25. říj., 12. pros. **D**, 13. pros.
Želiezovce: 7. ún. **DK**, 8. ún., 14. břez. **D**, 11. dub.
DK, 12. dub., 9. kv. **D**, 15. čna **DK**, 14. čna,
8. srp. **D**, 12. září **DK**, 13. září, 10. říj. **DK**,
11. říj., 14. list. **DK**, 15. list.
Zigard: 25. břez., 8. září.
Zilina: 3. ún. **DK**, 7. ún. — Trhy týd.: 3. břez.,
10. břez., 17. břez., 24. břez., 31. břez., 7. dub.,
14. dub. — 21. dub. **DK**, 25. dub., 15. čna **DK**,
20. čna, 18. srp. **DK**, 22. srp., 13. říj. **DK**, 17. říj.,
15. pros. **DK**, 19. pros.

V zemi karpatoruské.

Berehova: 12. led. **D**, 19. led., 2. ún. **D**, 16. ún.,
2. břez. **D**, 16. břez., 6. dub. **D**, 20. dub., 4. kv. **D**,
18. kv., 25. kv. **VDK**, 1. čna **D**, 15. čna, 22. čna
VDK, 7. čce **D**, 20. čce, 3. srp. **D**, 17. srp., 24. srp.
VDK, 7. září **D**, 21. září, 6. říj. **D**, 19. říj., 26. říj.,
VDK, 2. list. **D**, 16. list., 7. pros. **D**, 14. pros. **VDK**,
21. pros.
Bilky: 11. led. **VDK**, 1. ún. **VDK**, 1. břez., 8. břez.
VDK, 12. dub. **VDK**, 19. dub., 10. kv. **VDK**,
7. čna **VDK**, 14. čna, 12. čce **VDK**, 9. srp. **VDK**,
6. září **VDK**, 4. říj. **VDK**, 8. list. **VDK**, 6. pros.
VDK.
Čop vše **VDK**: 19. led., 23. břez., 15. čna, 17. srp.,
12. říj., 7. pros.
Ľovhoje vše **VDK**: 31. břez. (neb 7. IV.?), 12. kv.,
21. čce, 25. srp., 22. září, 3. list.
Chust vše **VDK**: 4. led., 1. ún., 8. břez., 5. dub.,
17. kv., 7. čna, 19. čce, 23. srp., 20. září, 4. říj.,
15. list., 6. pros.
Malý Beremý: 5. čna (poutní).
Mukačevo: 3. led., 14. břez., 30. kv., 22. srp., 7. list.
Nižní Verecko: 12. led., 9. břez., 8. čna, 9. list.,
14. pros.
Perečin: 7. ún., 6. čna, 1. srp., 1. říj., 5. pros.,
18. pros.
Sachov: 25. dub. **VDK**, 3. říj. **VDK**.

Selo Slatina: 4. led., 1. ún., 1. břez., 5. dub., 3. kv.,
6. září, 4. říj., 8. list., 6. pros.

Sereďná: 12. led. **D**, 9. břez. **D**, 5. dub. **VDE**, 13. dub.
D, 10. kv. **VDE**, 22. čna **VDE**, 13. čce **D**, 2. srp.
VD, 10. srp. **D**, 4. říj. **VDE**, 9. list. **VDE**, 9. pros. **D**.

Serínš: 24. led., 14. ún., 21. břez., 11. čub., 9. kv.,
13. čna, 18. čce, 3. srp., 19. září, 24. říj., 14. list.,
19. pros.

Svalava: 20. led. **D**, 3. ún. **D**, 3. břez. **D**, 17. břez.
VDE, 7. dub. **D**, 21. čub. **VDE**, 7. čce **D**, 28. čce
VDE, 4. srp. **D**, 1. září **D**, 29. září **VDE**, 6. říj. **D**,
3. list. **D**, 1. pros. **D**.

Šalanky vše **VDE**: 25. kv., 7. čce, 10. srp., 21. září.

Šerova vše **VDE**: 24. led., 21. ún., 7. břez., 4. čub.,
30. kv., 18. čce, 22. srp., 12. září, 10. říj., 14. list.,
5. pros.

Šačova vše **VDE**: 10. led., 7. ún., 7. břez., 18. čce,
22. srp., 12. září, 17. říj., 28. list., 19. pros.

Užhorod: 31. led., 14. břez., 30. kv., 13. čna, 25. čce,
12. září, 3. říj., 28. list.

Velká Dobruža vše **VDE**: 15. ún., 5. čub., 14. čna,
2. srp., 6. pros.

Velké Komaňaty: 6. dub., 8. čna, 20. čce, 24. srp.

Velké Loučky vše **VDE**: 12. ún., 2. čub., 10. září,
26. list.

Velký Berezový: 7. ún., 9. čna, 12. čce týd., 9. srp.
týd., 23. srp., 12. září týd., 25. říj.

Velký Božkov vše **DK**: 12. led., 2. ún., 2. břez., 13.
čub., 4. kv., 1. čna, 13. čce, 3. srp., 7. září, 5. říj.,
2. list., 7. pros.

Volovec vše **VDE**: 16. břez., 18. kv., 20. čce, 17. srp.,
21. září, 19. říj.

Výškovo nad Tisou: 24. led., 9. kv., 11. čce, 7. list.

NB. Z míst, kde by trhy nesouhlasily, nedělní odpověď na dotaz ~~zařadíme~~ seznamu.

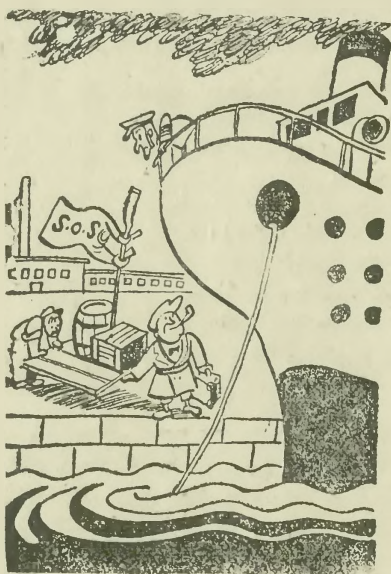
Veltrusy:

místo:	m á b ý t i s:
23. února 1938	18. února 1938
20. dubna 1938	29. dubna 1938
22. června 1938	17. června 1938
17. srpna 1938	2. září 1938
12. října 1938	14. října 1938
21. prosince 1938	9. prosince 1938.

Pro zasmání

PESIMISTA

nastupuje velkou cestu zaoceánským parníkem.

Obratný kuřák při hře v karty bezvadně naznačuje svému partnerovi, jakou barvu má vynést.

To jsou ale zvláštní lidé — právě v tom nejlepším zakryjí klíčovou díрку.

Pozorný přítel, dbající příkazů dámské módy.

Odborní čeští lékaři v Mor. Ostravě a okolí:

Odborný lékař

MUDr. FR. NAVRÁTIL operatér nemocí ušních,
nosních a krčních

Emer. asistent české ušní kliniky v Praze. Ordinuje od 10–11 h., od 2–4 hod.

MOR. OSTRAVA, Reální ulice (v domě Obč. záložny)

Telefon 30.98

Röntgenolog

MUDr. VÁCLAV ŠIMÍČEK

MORAVSKÁ OSTRAVA, Chelčického ulice čis. 4

Ordinuje od 9–12 dopoledne a od 2–4 odpoledne

Telefon č. 35.61

Odborný lékař pro choroby nervové a duševní

MUDr. VLASTIMIL HRUBÝ

bývalý asistent neurologické kliniky v Brně, Ord. ve všední dny od 8–11

M. OSTRAVA, Johanného tř. 8 a 2–4 kromě soboty odpol.

Telefon 38.85

Merit. primář

MUDr. BOHUMIL MALÝ odborný lékař
nemocí plicních
a tuberkulosy

MOR. OSTRAVA, Nádražní 71, u jámy Jindřich

Ordinuje od 10 do 13 hodin dopoledne mimo neděle a svátky

Telefon č. 33.49

Primář

MUDr. R. ŠRÁMEK odborný lékař
nemocí vnitřních

MORAVSKÁ OSTRAVA, Lutherova ulice čis. 6.

Ordinuje denně mimo neděle a svátky od 2 do 4 hodin

Telefon č. 32.24

Přednosta očního, krčního a nosního oddělení městské veřejné nemocnice v M. Ostravě

MUDr. KAREL JEŽEK

Em. asistent kliniky otolaryng. prof. dr. Ningera Ord. 10–11, 14–16

MOR. OSTRAVA, Nádražní 3, I. posch.

Telefon 38.58
(Anglobanka)

Primář

MUDr. E. ŠŤASTNÍK odborný lékař očních chorob

Přednosta očního oddělení městské veřejné nemocnice v Moravské Ostravě

M. OSTRAVA, Nám. Svobody č. 7 (vchod vedle kavárny „Fénix“
od nového kostela)

Ordinuje pouze ve všední dny od 11¹/₂–1 a 3–4 hod. odpol., v sobotu jen dopol.

Telefon 42.78

Odborný lékař pro nemoci kožní, pohlavní a kosmetiku

MUDr. STANISLAV APETAUR

MOR. OSTRAVA, Nádražní 42 Ordinuje 9–13, 16–18 hod,

Telefon 23.99

Odborný
zubní lékař

Telefon čís. 18

MUDr. KAREL POLEDNÍK
ORLOVÁ, Ostravská čís. 912

Praktický lékař

MUDr. ANT. PŘECECHTĚL
MÍSTEK

Ordinuje pro veškeré choroby od 8—11 dop. a od 2—4 odpol.

MUDr. BŘETISLAV NOVOTNÝ
HRUŠOV

Telefon 990.28

Ordinuje od 8—11 hodin dopoledne a od 2—3 hodin odpoledne

MUDr. LUDV. MATUŠÍNSKÝ
PETŘVALD

Ordinuje od 8—11 a od 2—4 mimo neděle a svátky

Státní
obvodní lékař

MUDr. OLDŘICH CHROSTEK
PETŘVALD

Telefon 10

Ordinuje od 8—11 a od 14—15 hod. mimo neděle a svátky

Odborná
zubní lékařka

MUDr. MILADA JIRÁSKOVÁ
V TŘINCI

Ordinuje pro nemocenské pokladny a Léčebný fond ve všední dny od 8-12, 2-5

Odborná lékařka pro choroby vnitřní

MUDr. M. Bednářová-Kadrnková
Č. TĚŠÍN, Nádražní 7. Železářský obchod EISENBERG

Telefon 21

Ordinuje 9-11, 2-4. Též pro léčebné fondy. Roentgen, diathermie, horské slunce

MUDr. EMIL DLUHOŠ
LAZY 737, u Orlové

Telefon č. 11

Ordinuje od 8—11 hod. dopol. a od 2—3 hod. odpol.

Odborná
zubní lékařka

MUDr. Marie Žáčková-Vaculová
ordinuje jen v Mor. Ostravě, Třída 28. října 23

Státní
obvodní lékař

MUDr. JOSEF NOHEL
RADVANICE ve Slezsku.

Telefon 84004

Ord. 1/8-10, 2-3

Doporučujeme tyto firmy a podniky ve Velké Ostravě

Hospodářskou uvědomělostí a družstevní
svépomocí docílíte zvýšení životní úrovně
Proto přistupujte za členy konsumního družstva

„BUDOUCNOST“ v Mor. Ostravě

325 prodejen ve 187 obcích, 60.000 členských domácností
Zápisné Kč 5.—, závodní podíl Kč 100.— i ve splátkách
Informace ve všech prodejnách

Žádné oběti - jen výhody

Kamenoprůmyslový závod

Rudolf Vávry, Moravská Ostrava

Opavská třída číslo 19 (proti katolickému hřbitovu). Telefon číslo 44.96

Pomníky, kříže ze všech druhů kamenů o 20 proc. levněji následkem zařízených strojů na opracování kamene. V neděli a svátek celý den otevřeno. Přesvědčte se o ceně. Rozpočty zdarma

opr. civ. inženýr
stavební a stavitel **ING. ALFRED JURNEČKA** Mor. Ostrava III, Mar. Hory

Telefon 932.80

Projektuje a provádí veškeré práce inženýrské a stavitelské

Třída Přemyslovců 21

Otomany, matrace, franc. postele, křesla
E. LONDON, výroba a oprava **Mor. Ostrava**, roh Nádražní tř.
čalouněného zboží, a Marxovy ulice

BANKA ČESKOSLOVENSKÝCH LEGIÍ, filiálka v Mor. Ostravě,

přijímá vklady a poskytuje úvěry všeho druhu

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Novém Bohumíně

Mezinárodní
zasílatelství

Jos. Srnec a synovci

filiálka v Novém Bohumíně

Občanská záložna v Novém Bohumíně
přijímá **vkłady** a poskytuje **půjčky**
za výhodných podmínek

Při nákupu všech denních potřeb obraťte se vždy jen na známou firmu

Bohumír Mohelník - Nový Bohumín

obchod smíšeným zbožím

Ostravská ulice 116

Jar. Vančura, Nový Bohumín Telefon 95
instalace plyno-vodovodů a ústř. topen.

Nový Bohumín 8-12, 14-16 hod. **Bohumínská spořitelna** Bohumín 14-16 hod.
Stroččí jistota vkladů

Navštivte cukrárnu Jos. Širůžky v N. Bohumíně
Vždy čerstvé pečivo - čokoláda - zmrzlina **Třída 28. října**

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Hrušově

CUKROVÍ, k různým slavnostem do bufetu koupíte **JOS. KYNCL**
ZMRZLINA ve velkém výběru výhodně u firmy **HRUŠOV,** Hlavní tř.

Doporučujeme známé

řeznictví a uzenářství

Zdeněk Šindelář Hrušov, Prvotřídní výsek masa
Žižkova ul. a výroba chutných
uzenin všeho druhu

Zkoušený zubní technik

NAT. WINDHOLZ, Hrušov n. O.
Žižkova ulice čís. 119

provádí veškeré práce zubotechnické ve zlatě a kaučuku

Módní obchodní dům

Fr. Suchý, Hrušov n. Odr.
Vlastní výroba prádla

Matrace, otomany,

franc. pohovky a jiné čalounické

práce provádí odborně a levně fa

Jos. Neunteufel
HRUŠOV, Hlavní ulice

Doporučujeme tyto fy a podniky v Kunčicích n. O. a v Kunčičkách u M. O.

Bílé pečivo

pravorežný domácí chléb,
koupíte denně čerstvé u fy
Výměna mouky za chleba

Jan Oštádal,
parní pekárna, Kunčičky u Ostravy

Oděvy

pánské a dámské zhotoví Vám
v nejjemnějším provedení pán-
ský a dámský krejčovský salon

FR. FUKALA
Kunčičky u Ostravy

Doporučujeme
řeznictví a uzenářství

V. Vašnovský

Kunčice n. Osfr.
u Mor. Ostravy

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Radvanicích ve Slezsku.

Jemné

pečivo

všeho druhu, chutný domácí
režný chléb, jsou vždy k do-
stání v parní pekárně

Leopold

Průsek

RADVANICE ve Slezsku

Doporučujeme
cukrárna

Quido Fridricha

v RADVANICÍCH ve Slezsku
Příjemné posezení při dobré zmrzlíně
a chutných zákuscích.

Káva, čaj, likéry, uzeniny,
cukrovinky, laky, barvy,
hřebíky, nádoby

Ant. Stafiniak, Radvanice

Doporučujeme

lékárnu Ph. Mr. Jaroslava HOLUBA v Radvanicích
ve Slezsku

Zkouš. zubní technik **B. WASSERBERGER,** Radvanice

Provádí veškeré zubotechnické práce v kaučuku a ve zlatě - 9-12, 2-5 pro veškeré nem. pokladny

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Karvinné.

Uznaně nejlepší

FOTOGRAFIE

dodá
atelier

Fráňa HUML

Karvinná,
Hohenegger

Sudy

vany a veškeré
dřevěné nádoby

zhotovuje
a opravuje

Vilém Gajda

Karvinná
číslo 598

Obchod železem, módním
a střížním zbožím

LEOPOLD GOTTLIEB

Barvy, laky,

KARVINNÁ, telefon číslo 39

štětce, překližky

Matrace

vyrábí
franc. pohovky, otomany, rolety

Albert

Veselý

KARVINNÁ - u nádraží

Přijdete-li do Karvinné, neopomíňte navštívit

RESTAURACI Viktor

Flach

V KARVINNÉ

Lahůdkářství, pražská šunka, dobrá
vína, p l z e ň s k é a karvinské pivo

Bílé a jemné

pečivo

všeho druhu, rezný chléb
koupíte vždy čerstvé u fy

Jos. Fajkis

KARVINNÁ

První parní a strojní
pekárna

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Doubravě.

Návštěvníkům **Doubravy**

„Národní dům“

Náj. Fr. Nováková

doporučujeme známou restauraci

Teplá a studená jídla v každé době
Lehčí zahrada a kuželná.

Obleky, stejnokroje

všeho druhu v nejjemnějším provedení

za příznivých podmínek zhotoví Vám

Alois Křika-Doubrava

Nábytek

všeho druhu koupíte dobře a levně u fy

ADOLF ŠKUTA

Stavby.

Rozpočty na požádání zdarma

DOUBRAVA

Oděvy

všeho druhu zhotoví Vám k Vaší úplné
spokojenosti za levné ceny
krejčovský závod

Adolf Vaněk
DOUBRAVA

Jste-li v **Doubravě**, navštivte chvalně známou - Majitel František Fránek

RESTAURACI „U RADNICE“ A KINO „SLAVIA“

Občanská záložna v Doubravě

ve vlastním domě proti
kostelu, založena r. 1899

VKLADY, PŮJČKY na směnky, hypotéky a cenné papíry. Ochoťné porady ve věcech peněžních bezplatně.

Obchod smíšeným a
lahůdkářským zbožím
N á d o b í

Emanuel
Max

SILBIGER

Doubrava
Viderholec

Střížní
zboží
Barvy, laky

ŽELEZO
BARVY, LAKY

Š. ELSNER

DOUBRAVA
u Eleonory

Vápno,
cement, krycí
lepenka, dehet

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Orlové.

Pochutnáte si,

navštívíte-li

cukrárnu **„U Sigmundů“**

V ORLOVÉ

Prvotřídní zboží - káva

JOSEF MAREK

centrální drogerie

Orlová

Továrna
likérů
a rumu

M. Wechsner, Orlová

Sklad piva **OSTRAVSKÉHO**
a pilsenského „**PRAZDROJE**“

Navštívte

obchodní dům

A. WECHSLER v Orlové

Nábytek

všeho druhu vyrábí a dodává
za výhodných podmínek

ERICH

ORLOVÁ, MASARYKOVA

Molínek

Penize
vůhodně a bez-
pečně uložíte u

Městské spořitelny v Orlové

Poskytuje zápůjčky všeho druhu na výhodný úrok. Neobmezená a neodvolatelná záruka
města ORLOVÉ. VKLADY Kč 33,000.000—, FONDY Kč 1,800.000—

M. Kabátek, STAVITEL, Orlová projektuje a provádí veškeré
pozemní stavby
solidně a levně

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Petřvaldě ve Slezsku.

ZKOUŠENÝ **zubní** TECHNIK **S. FLINDER** PETŘVALD
zastávka „Hedvika“
Provádí veškeré zubotechnické práce ve zlatě a kaučuku. Ordinuje pro všechny nemoc. pokladny i Léčebný fond

BÍLÉ, JEMNÉ
pečivo a chutný domácí režný chléb
koupíte vždy čerstvé u firmy **Ondřej Kužma**
PETŘVALD, HEDVIKA

Franz. Bělík, sedlár a čalouník, Petřvald, Hedvika

Nábytek **Fr. Ožana** Stavby
vyrábí PETŘVALD, Hedvika provádí

Doporučujeme **lékárnu „U Nejsv. Trojice“**
Ph. Mr. V. Peták - Petřvald ve Slezsku.

KNIHY - PAPÍR LEJSEK, PETŘVALD

Doporučujeme tyto firmy a podniky ve Frýdku.

Karvinské pivo občerstvuje nejlépe - **Telefon 67**
Hlavní sklad a stáčírna: **Artur EISENBERG, Frýdek**

HODINY, klenoty, zlaté a stříbrné
zboží všeho druhu koupíte
nejlépe a levně jen u české fy **Ant. Kostelník**
Frýdek - palác Občanské záložny

J. LEBEDA, Frýdek 247 Obchod zbožím smíšeným,
sklad soli, mouky a krmiv
Telefon číslo 70

Doporučujeme tyto firmy a podniky ve Fryštátě

Jan Tesař

řeznictví a uzenářství

Fryštát

Radniční ulice

Doporučujeme
RESTAURACI

Jan Petráš

Fryštát

Chvalně známá domácí
kuchyně. Teplá a studená
Nádražní jídla v každé době

Zkoušený zubní technik

B. BENDA, Fryštát, náměstí

provádí veškeré zubotechnické práce ve zlatě a kaučuku

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Českém Těšíně

Noste obuv a punčochy

Správkárna obuvi a punčoch. — Pedikura.

Bata

prodejna

Český Těšín

Své úspory nejlépe
a bezpečně uložíte u

Gličanské záložny

Úřaduje ve vlastním domě. Poskytuje zápůjčky hypotekární, směnečné
a na cenné papíry. Provádí všechny záloženské peněžní obchody. Nej-
starší český peněžní ústav v Českém Těšíně. Založen v roce 1896.

v Českém Těšíně
Čís. telefonu 197. Číslo pošt. spoř. 41.027

STAVEBNINY
všeho druhu

Mořic Ring, Český Těšín

Speciální
módní
závod

»**The Gentleman**«, Český Těšín

Kávu, kakao, čaj, koření, sýry, rum, malinovou šťávu, octovou tresť,
sádlo, mouku, různé uzeniny, slaninu, sardinky

Vinárna

nejlépe koupíte u fy

Bedřich Běhal
ČESKÝ TĚŠÍN, Nádražní

Radio

T. BEDNARZ

Elektro

Projektuje a zařizuje
školský rozhlas

Č. Těšín, Nádražní, telefon č. 191

Radia nejnovějších typů na
mírné měsíční splátku

Doporučujeme **Hotel SLEZSKÝ DŮM v Čes. Těšíně**

Telefon číslo 80. - Garáže, ústřední topení. - Nájemce JAR. MORÁVEK

Kávu, kakao, čaj, vína, likéry, veškeré koloniální zboží koupíte dobře u známé firmy

Oldřich Zedník, Čes. Těšín, Nádražní

OBCHOD SMÍŠENÝM ZBOŽÍM

Módní novinky, výbavy pro nevěsty, punčochy, prádlo, přípravy pro švadleny koupíte dobře u firmy

JAR. PARMA módní z á v o d **Č. Těšín,** Nádražní třída č. 9

Franc. pohovky, otomany, matrace Fr. Hrubý
jiné čalounické a dekorátérské práce provádí odborně za mírné ceny **Č. Těšín,** Goethova 12

Lékárna „U Salvatora“

Mr. Ph. Ant. Novotného v Č. Těšíně

nabízí minerální vody, medicínální vína, výživné preparáty, tu- i cizozemské speciality, mýdla a kosmetické prostředky ku pěstění krásy a j. potřeby k ošetřování nemocných, osvědčená mast proti pihám, mast na staré rány, revmat. mazání atd.

Nábytek Karel Váňa Stavby
všeho druhu vyrábí p r o v á d í
umělecké nábytkové a stavební stolařství. **ČESKÝ TĚŠÍN,** Tovární ulice číslo 13

Doporučujeme **Adolf GAWENDA**
řeznickví a řeznickví a řeznickví
uzenářství • **Č. Těšín, Saská kupa**

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Třinci

Nábytek, čalounické zboží, hodiny, radio, elektrické potřeby **Augustina Hechtová**
TŘINEC • Kočárky • Jízdní kola • Šicí stroje

Doporučujeme známý malířský a lakýrnický závod **Fr. Poledník & K. Krzemien** v Třinci

Nábytek JAN SZLAUER Stavby
všeho druhu vyrábí Parní pila a obchod dřívím. **TŘINEC** provádí

Zkoušený **Vladimír Jirásek** v Třinci
zubní technik
provádí veškeré zubotechnické práce ve zlatě a kaučuku - 8 až 12, 2 až 5

KNIHKUPECTVÍ FR. HUTTERER TŘINEC

Oděvy **dámské a pánské** zhotoví Vám v prvotřídním provedení krejčovství **Rudolf Tomiak, Třinec**
Vlastní sklad látek.

HODINY snubní prsteny, budíčky, zlaté a stříbrné zboží všeho druhu koupíte nejlevněji u firmy **Pavel Kanfor** v d o v a
Správky hodin rychle a levně **TŘINEC 592**

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Jablunkově

Rata

elegantní, trvanlivá
a levná obuv
Prodejna a rychlosprávkárna

JABLUNKOV

Doporučuje se
chvalně známé

Karvinské pivo

Sklad: **JAN PADUCH**, výroba sodové vody a sifonu, **Jablunkov**

Doporučujeme
řeznictví
a uzenářství

JAN LUBOJATZKI JABLUNKOV
MASARYKOVO NÁM. ČÍS. 3

MUDr. JOSEF MENDEL

ORD. OD 8-12 H. **JABLUNKOV, MASARYKOVO NÁM. 16**

Drogerie V. Zoufálek, Jablunkov Barvy, laky, parfu-
merie, fotopotiřeby

Obchod módním zbožím, pří-
pravy pro krejčí, hotové oble-
ky, látky všeho druhu, prádlo.
Dobré zboží za nízké ceny.

P. KANTOR

krejčovský závod, **Jablunkov**

Heřman Waldmann, obchodní dům, **Jablunkov**
Látky, obuv, konfekce pánská a dětská. **Pánské módní zboží**

Rich. Klimek

zednický a tesařský mistr, **Jablunkov**

projektuje a provádí
veškeré stavby solidně
a levně. Plány, rozpočty,
odhady dodá na požá-
dání za mírné ceny

Doporučujeme turistům a letním hostům
při návštěvě **Jablunkova**
HOTEL A RESTAURACI

JOS. BULLAWA
Jablunkov, náměstí

Doporučujeme tyto firmy a podniky v Lazích

ODĚVY všeho druhu zhotoví Vám k Vaší úplné spokojenosti KREJČOVSKÝ ZÁVOD
JAN WILCZEK, Lazy u zastávky elektr. dráhy

CUKRÁŘSTVÍ zmrzlina, čajové pečivo, výroba desertních bonbonů
Ladislav BENEŠ
Lazy, u Národního domu

Slezská Matice osvěty lidové pro Těšínsko a Hlučínsko ve Slezské Ostravě

vydala svým nákladem tyto spisy:

„Těšínský, Moravský a Slezský kalendář na r. 1937“, cena Kč 7^{.-}. Starší ročníky těchto kalendářů (od r. 1922), pokud jsou na skladě, za zlevněnou cenu.

Dr. FERDINAND PELC: „O Těšínsko“ (Boj o Těšínsko od r. 1918 do 28. VII. 1920), cena váz. Kč 20^{.-}, brožovaná Kč 12^{.-},

EVARIST PÍTHA: „Národnostní a jazykový spor ve farnosti v Horním Těrlicku“, cena Kč 5^{.-}.

JAR. ZAHRADNÍK: „Jak vznikla t. zv. vlastenecká legenda na Těšínsku“, cena Kč 1^{.-}.

ANTONÍN HOŘÍNEK: „Mezi námi a Poláky“, cena Kč 4^{.-}.

BEDŘICH ŠIMEČEK: „O národním ruchu na Těšínsku 1880 — 1900“, cena Kč 5^{.-}.

Doporučujeme čtenářům našich kalendářů i širší veřejnosti. Objednávání možno prostřednictvím knihkupců nebo přímo v ústřední kanceláři **Slezské Matice osvěty lidové ve Slezské Ostravě**

OBSAH

V. Placht: 1918—1938. Několik poznámek z nedávné minulosti. Příloha na začátku I	J. Šulcová: Matka 126
Emil Dvořák: Podzimní slunce. — Náš podzim. — Pět prstů. Příloha na začátku XII	M. Rusinský: Slezská návštěva u J. Nerudy 128
V. Jiroušek: K čemu máme svůj stát? Příloha na začátku XIII	Alois Kopel: Třinec. E. Dvořák: Praděd. Frant. Zýbal: Podzim 131
Emil Dvořák: Lípy. Příloha na začátku XIII	Frant. Zýbal: Komedianti 133
V. Jiroušek: 5 obrazů ze života p. presidenta Beneše. Příloha na začátku XIV	J. Ožana: Za ujcem Henerem 137
Emil Dvořák: Večer. Příloha na začátku XV	V. Placht: O jablunkovském gymnasiu . . 139
J. Q.: Obraz v duši. Příloha na začátku XV	Karel Smyczek: Tam na polských hranicích 143
Jan Petrus: Do nového roku 37	Karel Smyczek: Věrná prázdninová kolonie 144
Státní hymna jihoslovanská a rumunská . 38	MUDr. B. Urbančík: Něco o tuberkulose a jejím léčení 145
Josef Dostál: Malá dohoda 39	Prof. Jar. Diener: O Podkarpatské Rusi . 150
T. G. Masaryk o práci . . . 44, 88, 91, 105, 125	Josef Hubeňák: Státní měšťanská škola v Jablunkově 155
Ant. Hořínek: Selská pýcha 46	Jaroslav Zahradník: 25 let činnosti Slezské musejní společnosti v Orlové 159
Dr. Vojtěch Martínek: Obrázky z dob našeho národního probuzení 57	M. Rusinský: Zapomenutý slezský povídkář 166
Emil Dvořák: Babí léto. Organizace světa 60	Emil Dvořák: Kulometry 168
Emil Dvořák: Z bájí o slezské Vltavě . . 62	Jos. Vlad. Šťastný: O činnosti Ústřední Matice školské před válkou světovou vůbec a na Těšínsku zejména 169
Alois Prokop: O pytlakoch 68	Zd. Bár: O našich krajanech v zahraničí 172
Pro zasmání: 70, 78, 97, 102, 110, 115, 132, 136, 142, 157, 165, 203, 218, 220, 221, 224	V. Placht: O království Rumunském . . 175
V. Martínek: Na hrobech dávných Slovanů Mezi Slovaný v Prusku 74	Jaroslav Zahradník: Národopisné slavnosti Těšínska v Orlové 181
Ant. Hořínek: 40 let Slezské Matice osvěty lidové 80	V. Jiroušek: Kapitoly k branné výchově . 185
J. O. Bor: Březen kosí 90	Ant. Hořínek: Josef Mojžíšek, sběratel lidových písní a tanců z Těšínska 195
Jar. Bláha: Z mých potulek po Albanii . 92	MUDr. Ant. Přecechtěl: Museum v Místku 197
Míla Pachnerová: Stázička je poklad . . 98	K. Smyczek: Sdružení poslanců a senátorů 204
J. Jiska: Vyžráli na to 103	Theod. Tlolka: Naše drůbežnictví 205
Aug. Opěla: Na frontu 106	Z domova i ciziny 212
Val. Krpec: Dřevěný kostelík v Gutech . . 111	Kuchyňské recepty 214
Val. Krpec: Dřevěné kostely na Těšínsku . 112	—k: Zkouška pro rodiče 217
Adolf Pokorný: Poslední vzkaz Štěfánikův 116	J. O. Bor: Koupil táta kozu 219
Jan Klen; Za Kralovany. A. Kopel: Slunce. Láska mateřská. Jurek: Furiant. Fr. Zýbal: Svobodný muž 118	— : Z dějin Karvinné 222
Jan Petrus: Nepsolucha 119	Frant. Černý: Památce prvního českého vlastence z Hlučínska 224
Al. Prokop: Po stopách „Slezských písní“ P. Bezruč 123	Jar. Velek: Seznam trhů v Československé republice na rok 1938 225

»Pressa« akcidenční a obchodní tiskárna
MAJITEL PETR PAVLÁN ml.
Slezská Ostrava,
Bezručova 1267 • Telefon 20.71

dodává veškeré tiskopisy
pro obchod, průmysl, spolky,
školy, úřady. Tiskne krásnými
typy a hodnotnými barvami na výkonných lisech, tedy vzorně, rychle
a levně. — Při všech tiskařských pracích vyžádejte si i naši nabídku!

Nábytek, AUG. BURDA Pohřební
rakve ústav
všeho druhu vyrábí **Karvinná,** Zámecká ul. 1645 **ASYL**
Telefon číslo 103

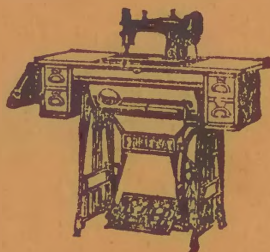
Vyznamenán státními medailemi

Dobrá 1910 - Opava 1910 - Příbor 1911 - M. Ostrava 1923 - Orlová 1926 - Opava 1927 - Frýdek 1936

Umělecké **JOSEF PLACHETKA**
knihařství

Moravská Ostrava, Havlíčkovo nábřeží č. 22 - Pošt. spoř. 209.723 - Telefon číslo 42.77

MINERVA
ŠÍČÍ STROJE
USPOKOJÍ VÁS SVOU KVALITOU

Založeno 1881

Dávejte
přednost
domácím
výrobkům!

Jsmo připraveni Vám posloužit nejlepším, co spadá
do našeho oboru

Nádražní restaurace v Třinci
JOSEF KOŇAŘÍK, restaurátor

Kancelářské a školní potřeby, ob-
chodní knihy, knihařské plátno,
lepenku, předsádkové a potahové
papíry, kapitálky, vše ve velkém
výběru. Veškerá literatura, učebni-
ce pro čl. dívčí gymnasium a učí-
telský ústav ve Slezské Ostravě

Knihkupectví a papírnictví. Telefon 32.97

Franí. Sklenář, Sl. Ostrava

Mýdlo Ručka

100% úspěch

zaručuje vždy Vašemu podnikání vzorně provedený tiskopis

Zkuste to s tiskopisem u nás zhotoveným!

Moravskoslezská knihtiskárna

Mor. Ostrava, Třída československých legií 36

vyřídí spolehlivě každou objednávku • Telefonujte, č. 42.39!